

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

AHMET SARI ÖYKÜCÜLÜĞÜ ÜZERİNE BİR
İNCELEME

SEÇİL KARATOY KÜÇÜKCERAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:
PROF. DR. ABDULLAH HARMANCI

KONYA-2023

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Seçil KARATOY KÜÇÜKCERAN
	Numarası	188110701035
	Ana Bilim/Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı/Türk Dili ve Edebiyatı
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Abdullah Harmancı
	Tezin Adı	Ahmet Sarı Öykücülüğü Üzerine Bir İnceleme

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma .../.../... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1			
2			
3			

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Seçil KARATOY KÜÇÜKCERAN		
	Numarası	188110701035		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	
		Doktora	☐	
Tezin Adı	AHMET SARI ÖYKÜCÜLÜĞÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Seçil KARATOY KÜÇÜKCERAN

Öğrencinin Adı Soyadı

İmzası

ÖZET

1970 yılında Düsseldorf’da doğan Ahmet Sarı, ilk öyküsünü 1992’de yayımlamış ve bugüne kadar öykü, şiir, eleştiri, teori, inceleme araştırma ve çeviri tür ve alanlarında kırktan fazla eser neşretmiştir. Postmodernizmden büyümlü gerçekçiliğe, korku öykülerinden normal dışı ruh hallerine uzanan öykücülük serüveninde yazarın, bugüne kadar yayımlanmış yedi adet öykü kitabı bulunmaktadır. Ahmet Sarı, öykülerinde; korku, suç, utanç, varoluş, cinayet, din, tasavvuf, felsefe ve ölüm temalarını işler. Genellikle öykü ve küçürek öykü türünün örneklerini veren Sarı, okuyucuyla etkileşim kurmasını bilir. Güncele ait pek çok olgunun öykülerini belirlediği görülür. Özellikle dini konularda yaşanan toplumsal değişimleri gözlemleyen yazar, bunu pek çok öyküsünde dile getirmiş ve yanlış bulduğu noktaları eleştirmiştir. Sarı’nın öykülerinde pek çok sanatçıya, esere ve düşünceye çeşitli atıflar yaptığı görülmektedir.

Tez çalışmamızda hayatına ve edebi kişiliğine de değindiğimiz Ahmet Sarı’nın öykü kitapları şunlardır: *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak*, *Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu*, *Kendi İmdatına da Koşup Gelen Hızır ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El*, *Musa’nın Derinlerine Düşen Yutkunuş*, *Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği* ve *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar...* Bu kitaplarda yer alan metinler “kısa öykü” ve “küçürek öykü” olarak sınıflanabilir. Çalışmamızda, Ahmet Sarı öykülerini incelerken “kısa öykü”ler için daha yaygın olarak anlatıbilim yöntemini tercih ettik. Küçürek öyküleri üzerinde durulurken ise gene anlatıbilim yöntemi izlenmekle birlikte, işlenen öykünün öne çıkan unsurlar esas alınmıştır. Bütün küçürek öykülere aynı inceleme şablonu uygulamak yerine incelenen metnin özellikleri öne çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Sarı, Küçürek Öykü, Kısa Öykü, Anlatıbilim, Cumhuriyet Dönemi Öyküsü

ABSTRACT

Born in Dusseldorf in 1970, Ahmet Sarı published his first story in 1992 and has published more than forty works in genres and fields of short stories, poetry, criticism, theory, analysis, research and translation. In his storytelling adventure ranging from postmodernism to magical realism, from horror stories to abnormal moods, the author has seven story books published so far. Ahmet Sarı, in his stories; It deals with the themes of fear, crime, shame, existence, murder, religion, mysticism, philosophy and death. Sarı, who usually gives mature examples of short short stories and stories, knows how to interact with the reader. It is seen that many comtemporany facts determine their stories. The author, who observed the social changes experienced especially in religious matters, expressed this in many of his stories and criticized the points he found wrong. It is seen that Sarı makes various references to many artists, works and ideas in his stories.

The story books of Ahmet Sarı, whose life and literary personality we touched upon in our thesis, are as follows: *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak*, *Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu*, *Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El*, *Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş*, *Sağ Omuz Meleşimin Omzundaki Sağ Omuz Meleşği* ve *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar...* The texts in these books can be classified as "short stories" and "short short stories". In our study, while examining Ahmet Sarı's stories, we preffered the more common narration method for "short stories". While focusing on the short stories, the method of narratology was followed, but the prominent elements of the story were taken as a basis. Instead of applying the same review template to all short stories, the features of the analyzed text were highlighted.

Keywords: Ahmet Sarı, Short Story, Short Short Story, Narratology, Republic Era Story

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL FORMU.....	I
BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖN SÖZ.....	VII
KISALTMALAR.....	IX
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	12
1.AHMET SARI’NIN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	12
1.1. Hayatı.....	12
1.1.1. Doğumu ve Ailesi.....	12
1.1.2. Tahsili.....	12
1.1.3. Mizacı.....	13
1.1.4. Yazı Hayatı ve Edebî Kişiliği.....	16
1.1.5. Ahmet Sarı ile Yapılan Söyleşiler.....	22
1.2. Eserleri.....	22
1.2.1. Şiir Kitapları (4 adet).....	22
1.2.2. Öykü Kitapları (7 adet).....	22
1.2.3. İnceleme-Araştırma ve Edebiyat Yazıları (13 adet).....	22
1.2.4. Biyografi-Otobiyografi (1 adet).....	23
1.2.5. Eleştiri (2 adet).....	23
1.2.6. Çeviri (17 adet).....	23
İKİNCİ BÖLÜM.....	25
2. AHMET SARI ÖYKÜCÜLÜĞÜ.....	25
2.1. Ahmet Sarı’nın Öykü Kitapları Hakkında Ön Bilgi.....	26
2.2. Öykülerinin İncelenmesi.....	27
2.2.1. Küçürek Öykülerin İncelenmesi.....	27
2.2.1.1. <i>Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak</i> Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	27
2.2.1.2. <i>Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: Bir) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	33

2.2.1.3. <i>Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: İki) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	52
2.2.1.4. <i>Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: Üç) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	54
2.2.1.5. <i>Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu</i> Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	58
2.2.1.6. <i>Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır</i> Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler...74	
2.2.1.7. <i>Annemi Bir Uğultuya Yasladılar</i> Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler.....	94
2.3. Kısa Öykülerin İncelenmesi.....	102
2.3.2.1. <i>Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak</i> Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	102
2.3.2.2. <i>Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: Bir) Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	143
2.3.2.3. <i>Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: İki) Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	161
2.3.2.4. <i>Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş</i> (Korku ve Dehşet Üçlemesi: Üç) Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	201
2.3.2.5. <i>Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu</i> Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	236
2.3.2.6. <i>Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır</i> Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	240
2.3.2.7. <i>Annemi Bir Uğultuya Yasladılar</i> Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler.....	248
SONUÇ.....	320
KAYNAKÇA.....	328
AHMET SARI ALBÜMÜ.....	332
EK.....	336

ÖN SÖZ

Ahmet Sarı, Türk öykücülüğünün 2010’lu senelerinde ispat-ı vücut etmiş değerli yazarlarından biridir. Yaratıcı yazarlık çalışmalarının ağırlığını öykü türü oluştursa da, Sarı; şiir, eleştiri, teori, çeviri, inceleme, araştırma tür veya alanlarında toplam kırk dört (44) eser vermiştir.

Ahmet Sarı Öykücülüğü Üzerine Bir İnceleme adını verdiğimiz bu çalışmada, yazarın bugüne kadar yayımladığı yedi (7) öykü kitabında bulunan öyküler anlatıbilim yönteminin “konu, özet, olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân, anlatım teknikleri, dil ve üslup, anlatıcı ve bakış açıları” başlıklarına göre incelenmiştir. Yazarın öykü kitapları dışında kalan, dergilerde yayımlanan, kitaplara dâhil edilmeyen öyküleri ise çalışmanın dışında tutulmuştur.

Tezin “Giriş” kısmında, Ahmet Sarı’nın öykülerinin iki grupta inceleneceği söylenmiş ve bunun nedeni açıklandıktan sonra “kısa öykü” ve “küçürek öykü” kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Genel kabul görmüş özellikleri sergilendikten sonra “kısa öykü” ile aralarındaki farklara yer verilmiştir.

Tezin “Birinci Bölüm”ünde, Ahmet Sarı’nın hayatı ve edebî kişiliği anlatıldıktan sonra, yazarın tüm eserleri hakkında genel bilgilendirme yapılmış ve etkilendiği yazarlar ile etkilenme örnekleri üzerinde durulmuştur.

“İkinci Bölüm”de, Sarı’nın öyküleri “kısa öykü” ve “küçürek öykü” şeklinde iki gruba ayrılmış ve bu öyküler yer aldıkları grup esas alınarak üzerinde durulmuştur. “Kısa öykü”ler anlatıbilim yönteminin alt başlıklarına göre incelenmiştir. ¹“Küçürek öyküler” ise incelenen küçürek öykünün öne çıkan anlatım özelliklerine göre incelenmiştir. Her küçürek öykü için aynı şablon uygulanmamıştır. Özellikle tezin ikinci bölümünde Ahmet Sarı öykücülüğünün genel bir sunumu

¹ Kısa öyküler incelenirken “konu, özet, olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân, anlatıcı ve bakış açısı, anlatım teknikleri, dil ve üslup” alt başlıkları çok kalabalık bir görüntü yaratacağından “İçindekiler” kısmına eklenmemiştir.

sergilenmeye çalışılmıştır. Tezin hazırlanması sırasında Ahmet Sarı ile birçok defa dijital iletişim ortamında görüşülmüş ve kendinden bilgi alınmıştır.

Çalışmada “hikâye” kavramı yerine “öykü” sözcüğü kullanılmayı tercih edilmiştir. Modern dönemin bir yazarı incelendiği için hikâye sözcüğünün daha geleneksel, öykünün ise daha modern anlatılar için tercih edilmesi bize bu konuda öncülük etmiştir.

Bu incelemede Ahmet Sarı’nın; öykücülüğümüz içindeki yeri netleştirilmeye, üslubu ve öyküleri anlaşılır kılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana rehberlik eden çok kıymetli danışmanım Prof. Dr. Abdullah Harmancı’ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca öyküleri üzerine inceleme hazırladığım ve çalışmam boyunca sorularıma cevap vererek çok büyük yardımı dokunan Ahmet Sarı’ya teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak bu süreçte her daim yanımda olan tüm aile bireylerime ve sevgili eşim Ali Küçükceran’a da teşekkürlerimi iletiyorum.

Seçil Karatoy Küçükceran,

Konya, 2023

KISALTMALAR

ABUY: *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar*

Akt. : Aktaran

AVM: Alışveriş Merkezi

BOBŞS *Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu*

Çev. : Çeviri

Doç. : Doçent

Dr. : Doktor

Ed. : Editör

Hz. : Hazreti

Jr. : Junior

KİKGH : *Kendi İmdatına da Koşup Gelen Hızır*

M.Ö. : Milattan önce

MDDY: *Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş*

MDGB : *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak*

Prof. : Profesör

s. : Sayfa

S. : Sayı

s.a.v. : Sallaallahu Aleyhi ve Sellem

SOMOSOM: *Sağ Omuz Meleğinin Omzundaki Sağ Omuz Meleği*

TV: Televizyon

VAYGTE: *Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El*

vb. : Ve benzeri

Yrd. : Yardımcı

Yrd. Doç: Yardımcı Doçent

GİRİŞ

2010'lu senelerde Türk öykücülüğüne dâhil olan yazar Ahmet Sarı, gerek Alman edebiyatına olan vukufiyeti gerekse bizim kültürümüzden aldığı unsurlarla oluşturduğu öykülerle birçok eleştirmenin ve okurun ilgisini çekmiş, şimdiden son dönem Türk öyküsünde kendisine bir yer edinmiştir. Öykülerinin tamamına bakıldığında, yazarın dünya edebiyatında “short story” olarak bilinen edebi türün mümkün olduğunca kısa versiyonlarını ve “küçürek öykü” diye bilinen daha da kısa örneklerini tercih ettiği görülmüştür. Bu nedenle, yazarın öyküleri incelenirken bu iki ayrı öykü grubu kendi özellikleri içinde ele alınmıştır. Yazarın yedi kitaplık geniş öykü kümesi “küçürek” ve “kısa” olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Kısa öykü sınıfına dâhil ettiğimiz öyküleri klasik anlatıbilim çerçevesinde, küçürek öyküleri ise bu türün el verdiği kadar fakat klasik anlatıbilim yönteminden biraz daha farklı olarak ele aldık.

Bu tezde yapılmış sınıflandırmaya teorik bilgilerin ışığında karar verilmiştir. Bir metne küçürek öykü diyebilmek için öncelikle sözcük sayısının temel alınması gerektiğini düşünenlerin yanında kitap sayfa sayısının esas alınması gerektiğini düşünen araştırmacılar da mevcuttur. Bu iki yoldan hangisinin seçilmesi gerektiği konusunda ortak bir karara varıldığı söylenemez. Buradaki tek ortak vurgu küçürek öykülerin, öyküden daha az sözcükle oluşturulması gerektiğidir. (Salman-Hakyemez, 1997: 12)

Yazarın öyküleri incelenilmeye geçilmeden önce küçürek öykü kavramının ne olduğuna, bu kavramın tarihçesine ve sanatsal gelişimine değinecektir. Çalışmanın bu kısmında daha çok Ramazan Korkmaz ve Mutlu Deveci'nin *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür Küçürek Öykü* adlı eserlerinden, Necip Tosun'un *Modern Öykü Kuramı* adlı eserinden, *Hece Öykü* dergisinin Küçürek Öykü Özel Dosyası'ndan, *Adam Öykü* dergisinin Kısa Kısa Öykü Özel sayısından ve çeşitli makalelerden faydalanılmıştır. Şimdi, küçürek ve kısa öykünün teorisi hakkında yapılmış değerlendirmelere kısaca göz atılacaktır:

Fahri Öz, kısa kısa öyküyü incelediği makalesinde, yeni bir yazınsal tür olan küçürek öykünün 1980’li ve 1990’lı yıllarda ortaya çıktığından ve diğer yazınsal türler arasında kendine yer edinmeye çalıştığından bahseder. Öz, “Bu tür daha çok Amerika kökenlidir ve dünyanın öbür ülkelerinde özellikle Avrupa’da yaygındır.” der. (Öz, 2008: 187). Bu türün Avrupa’da ve Türkiye’de pek çok örneğine rastlansa da doğup yeşerdiği yer Amerika’dır. Pek çok araştırmacı da bu konuda hemfikirdir. Küçürek öykü ile Amerika âdeta bütünleşmiştir. Küçürek öykünün babası olarak Amerikalı şair ve yazar Edgar Allen Poe’nun gösterilmesi de bu söylediğimizi destekler niteliktedir. Öz, bu türün Amerika’da yayımlanan birçok antoloji sayesinde yaygınlaştığını da makalesinde açıklar (Öz, 2008: 187-189). Buradan hareketle küçürek öykünün asıl çıkış yerinin Amerika olduğu, Amerika’dan Avrupa’ya, Avrupa’dan da Türkiye’ye geçtiği söylenebilir.

James B. Hall, küçürek öykünün kaynağı hakkında şunları söylemektedir: “Bu türün kaynağı çok net değildir; ama doğuşunda, ticari kaygılar da her zaman işe karışmıştır: Reklam ilanlarının öncelik sahibi olduğu dergilerde, kısa kısa öyküleri o ilanların arasında bir yerlere sığdırmak diğer türlere oranla çok daha kolaydır. Editörlerin (ve de okurların) bu türe ilk zamanlardan beri özel ilgi göstermelerinin, on dokuzuncu yüzyılda özellikle Amerika’da döner matbaaların ve onlarla beraber yüksek tirajlı gazete ve dergilerin ortaya çıkmasıyla yakın ilişkisi vardır.” (Hall, 1997: 116). Özellikle New York’ta görülen bu durum sonraları Amerika’nın geri kalanında, Avrupa ülkelerinde ve bizim ülkemizde etkili olur.

Firdevs Canbaz ise küçürek öykünün hâlâ inşa edilen bir tür olduğunu söylemektedir (Canbaz, 2013: 2-3). Günümüzde hâlen öykü türü ile ilgili tartışmalı konular devam ederken küçürek öykünün de tartışılması normal karşılanmalıdır. Çünkü bütün edebî türler dinamiktir; değişen yaşama ve insanların ihtiyaçlarına göre sürekli olarak bir gelişme gösterirler. Öykü dediğimiz tür de değişim ve gelişim göstererek çağımız insanının ihtiyaç, ilgi ve isteklerine göre küçürek öykünün oluşmasına olanak sağlamıştır.

Küçürek öykülerin en çarpıcı özelliği çok kısa olmalarıdır. Küçürek öykü hakkında bugüne kadar yazılan metinlerde ortak olan tek yön, onun tartışmalı bir tür

olduğudur. Küçürek öykü üzerine tartışmalar, türün tanımlanması ve adlandırılmasına ilişkindir. Küçürek öykü türü, dünya edebiyatında, “flash fiction”, “short short story”, “sudden fiction”, “yıldırım kurmaca”, “hızlı kurgu”, “cılız kurgu”, “mini kurgu”, “çabuk kurgu”, “mikro kurgu”, “bir sigara içimi öyküler”, “avuç içi öyküler”, “çelimsiz kurmaca”, “mini kurmaca” diye tanımlanırken, Türk edebiyatında “minimal öykü”, “çok kısa öykü”, “öykücük”, “kısa kısa öykü”, “kıpkısa öykü”, “sımsıkı öykü”, “kısa kurmaca”, “kısa öykü”, “minik öykü”, “mini öykü”, “küçük öykü”, “küçük ölçekli kurmaca” gibi adlandırmalarla bilinmektedir. (Akt:Korkmaz ve Deveci, 2017: 18). Necip Tosun ve Cemal Şakar bu tür için “kısa kısa öykü”, Refik Algan “kısa metin”, Mehmet Harmancı “kıpkısa öykü”, Ahmet Buran “küçürek öykü” (bu terimi edebiyatımızda ilk kullanan kişi) (Kurt, 2015: 9), Ferit Edgü “minimal öykü” adlandırmasını uygun bulurken Necati Tosuner ise bir yazısında “çok kısa öykü” olarak kullanmıştır.

Çin’de; otobüste ve sigara molalarında okunduğu için “bir sigara içimi öyküler”, Japonya’da “avuç içi öyküler”, Macaristan’da “bir dakikalık öyküler”, Rusya ve Azerbaycan’da “minyatür öyküler”, Kuzey Amerika’da “yeni anlık kurmaca”, “dört dakikalık öyküler”, bazı Avrupalı edebiyat eleştirmenleri ise “20 dakikalık öyküler” şeklinde ifade etmişlerdir. (Korkmaz ve Deveci, 2017: 21). Ayrıca Korkmaz’ın burada küçürek öyküyü “bir çılgılık” olarak tanımladığını belirtmemiz gerekir.

Bunun dışında Necip Tosun da *Modern Öykü Kuramı* adlı eserinde kısa kısa öykü üzerine tanımlama ve adlandırma sorununa yer vermiştir. Tosun, adlandırma hususunda şunları söylemektedir: “Öykü ve minimalizm bağlamında ilk tartışma, ‘adlandırma’ konusunda yaşanmakta; bu yönelimin örnekleri ‘mini öykü’, ‘minimal öykü’, ‘kısa kısa öykü’, ‘ani öykü’, ‘çok kısa öykü’, ‘mikro kurmaca’, ‘küçük öykü’, ‘küçürek öykü’, ‘en azcı öykü’, ‘kıpkısa öykü’ adlarıyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Ne var ki henüz herkesin benimsediği ortak bir ada kavuşmuş değil. İkinci tartışma da bağımsız yazınsal bir tür mü yoksa öykünün bir türevi mi olduğu konusunda yaşanmaktadır.” (Tosun, 2018: 271). Bu çalışmada küçürek öykü, bağımsız bir tür olarak değil öykünün bir alt başlığı olarak ele alınmıştır.

Türün en önemli kuramcılarında olan Amerikalı sanatçı Roberta Allen “short short story” adlandırmasını uygun bulurken küçürek öyküyü kendince şöyle tanımlamaktadır: “(...) Kısa kısa öyküler, çabucak öze ulaşan ve pek az kelimeyle, bir durumun veya anın ruhunu ortaya çıkaran öykülerdir. Kendi içlerinde bir bütünlüğe sahiptirler ve tıpkı daha uzun öyküler gibi pek çok farklı ruh hâlini ifade edebilir, pek çok biçim alabilirler. Bu bir enstantane veya tek bir kare olabilir, fakat küçük sınırları içinde büyük bir özgürlük vardır.” (Çev: Gemici, 2007: 104-105). Uğur Kökden, *Adam Öykü* dergisinin Kısa Kısa Öykü Özel Dosyası’nda bu türün bir adının olmadığını, sadece deneysel öyküler olduğunu söylemiştir (Kökden, 1997: 16).

Edebiyatımızda küçürek öykü denilince akla gelen ilk isimlerden olan Ferit Edgü’nün de küçürek öykü hakkındaki görüşlerine değinmemiz gerektiğine inanıyoruz. Edgü, *Adam Öykü* dergisinin yine Kısa Kısa Öykü Özel Dosyası’nda küçürek öyküler için şunları söylemiştir: “(...) Kısa öykünün ne kadar kısa ne kadar uzun olması gerektiğini, biz öykü yazarları dâhil bilmiyoruz. (...) Nicedir kısa, çok kısa öyküler yazıyorum. Öykücükler... Geliştirilmeye, değiştirilmeye muhtaç sanat, yazın, etik vb. konularındaki kimi düşüncelerimi en az sözcükle dile getirmeye çalıştığım Ders Notları örneği, betimlemeye, çözümlenmeye, anlatıya, hatta olaya sırtımı dönüp benzetmesiz, metaforsuz yalnızca bir anın saptaması olan öyküler. Bunlara, (görsel sanatlardan ödünç aldığım bir deyişle) Minimal Öyküler adını verdim. Minimal öykü, az ve sıradan sözcüklerden oluşur. Başı ve sonu yoktur. Başı ve sonu okura bırakır. Okurun düş gücüne. Bu açıdan, kışkırtıcıdır. Okuru, düşünmeye çağırır. Ve bir adım ötesi, yazmaya.” (Edgü, 1997: 38).

Değnilmesi gereken diğer önemli bir husus da türün sınırları, içeriği ve temel özellikleridir. Ad konusunda bir karara varılamamasının dışında bu türün sınırları ve içeriğinde de anlaşmaya varılmış değildir. Bu da küçürek öykü üzerine inceleme yürütecek araştırmacılara ya da öykü yazarlarına zorluk çıkaran bir durumdur. Ramazan Korkmaz ve öğrencisi Mutlu Deveci ile birlikte yayımladıkları *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür Küçürek Öykü* adlı eserlerinde, 20. Yüzyılın son çeyreğine yakın bir zamandan itibaren yoğun bir şekilde öne çıkan küçürek öykünün aslında

Filozof Beydaba, Ezop, Şeyh Sadi ve Mevlânâ'dan beri hep var olagelen bir anlatı türü olduğuna, ancak asrın son çeyreğinden itibaren fast-foodlaşan çağın ruhuna uygun olarak şekillendiğine değinir. (Korkmaz ve Deveci, 2017: 17). Fakat küçürek öykülerin öğüt verme ya da bir hikmeti anlatmak gibi görevlerinin olmaması nedeniyle Sadi ya da Mevlânâ tarzından farklı olduğunu, ayrıca fabl, mesel ve anekdot türlerinden ayrıldığını dile getirir. Korkmaz'a göre küçürek öykü, "(...) Yabancılaşma, köleleşme, umutsuzluk, yalnızlık, iletişimsizlik, çöküntü ve bunaltı ana izlekleri üzerine kurulan küçürek öyküler, çağın baskın eğilimi doğrultusunda ulusal ya da geleneksel öğelerden çok, bireysel öğeleri işler." (Korkmaz ve Deveci, 2017: 19). Küçürek öykü üzerine birçok çalışma yapmış aynı zamanda kendisi de bir küçürek öykü yazarı Roberta Allen, küçürek öykü için temel unsurlar belirlemiştir, bunlar aynı zamanda öykünün de unsurlarıdır. Yani ortak bir kullanım söz konusudur. Bahsi geçen temel unsurlar: karakterler, mekân ve ruh hâli, bakış açısı, durum ve olay örgüsü, üslup ve ifade (Gemici, 2007: 105). Bunların dışında Allen'a göre kısa kısa öykülerin sahip olduğu üç adet eşsiz özellik bulunmaktadır: kısıklık, yoğunluk ve sürpriz (Gemici, 2007: 109). Aynı yazısında Allen, küçürek öykü ile şiir arasında da bir bağın bulunduğunu söyler hatta şiir ile küçürek öykülerin bazen ayırt edilemez durumda olduğunu dile getirir. Allen'ın bahsetmiş olduğu ve bizim buraya aldığımız özellikler küçürek öyküler için ortaktır. Allen, küçürek öyküler için şiirin akrabasıdır der (Gemici, 2007: 105). Şiir ile yakınlığı pek çok yerli ve yabancı araştırmacı yazarlar tarafından ele alınmıştır. Burada birkaç tanesine örnek vermek istiyoruz.

Tiyatro oyuncusu ve aynı zamanda bir yazar olan Ülkü Ayvaz kısa kısa öykü üzerine düşüncelerini dile getirirken işe şiir ile ilişkisinden başlar: "(...) Kısa öykü şiire yakındır. Her bir sözcüğün kendine özgü ağırlığı söz konusudur: Okuyucunun imgelem gücünü harekete geçirecek, arka planı olan, fazlalıklardan olabildiğince arınmış" (Ayvaz, 2007: 117). Necati Tosuner bu konuda "Çok kısa öykü; öykünün, romandan çok şiire yakın durduğunun bir kanıtıdır." açıklamasında bulunmuştur (Tosuner, 2007: 119). Osman Gündüz küçürek öykü üzerine ele aldığı makalesinde, şiir ile küçürek öykünün ilişkisi için, çağımızda türlerin birbirine karıştığını

dolayısıyla öykünün içinde şiirin, şiirin içinde öykünün bulunabileceğini örneklerle açıklar (Gündüz, 2013: s.20).

Ramazan Korkmaz ise biraz önce alıntıladığımız eserinde şiir ve küçürek öykü ilişkisini bir başlık altında incelemiştir. Korkmaz, öyküde şiirselliğin olabileceğini fakat şiirin kendisinin olamayacağını belirtir. Şiirselliği, bireyin kendini ifadeye kullandığı en kestirme yol olduğunu söyler. Şiiri, düzyazıyı, mensur şiiri ve küçürek öyküyü sözcüklerin çağrışım değerleri ile imgesel ve sembolik söylemin ürünleri olarak kabul eder. Daha sonra şiir ile küçürek öykünün farklarından bahseden Korkmaz'a göre, "Şiir ile küçürek öykünün farkı, küçürek öykülerde dilin poetik işlevinden çok bildirişim işleviyle öne çıkmasıdır. Şiirde sürekli olumsuzlanan bildirişim dili, küçürek öykülerin temel kalkış noktasıdır. (...) Şiirde doğal bir varoluş amacı taşıyan soyutlama, dünyayı başka türlü görmek/duymak/sezmek içinse; küçürek öykülerdeki dilsel soyutlama ayrıntılarından kurtarılmış bir dünyayı daha iyi göstermek/anlatmak içindir. Şiirdeki yoğunlaşma imge üzerinden yapılırken küçürek öykülerde izlek daha çok ön plana çıkar. (...) Şiirle küçürek öykünün en önemli farklılarından biri de, sözcüklerin şiirde değeri itibarıyla, küçürek öyküde ise anlamı itibarıyla öne çıkmasıdır. (...)" (Korkmaz ve Deveci, 2017: 95-96).

Şaban Sağlık, şiir ile küçürek öykünün arasında bir ilişki olmasının nedeninin "şiirsellik" olduğundan bahseder. (Sağlık, 2014: 118). Buna benzer pek çok araştırmacının, yazarın şiir ve küçürek öykünün yakınlığına dair görüş ve ispatlarına yer verilebilir, fakat bu kadarı meramımızın anlaşılması için yeterli olacaktır.

Tüm bu araştırmacıların bahsettiklerinden hareketle birkaç söz ekleyecek olursak küçürek öykünün en yakın olduğu tür şüphesiz şiirdir. Türler arasında kaygan geçişlerin yaşandığı özellikle modernizm ve sonrasıyla bunun arttığı bilindiği üzere şiir ve küçürek öykünün de birbirine yakın durmasının, ya da kimi küçürek öykülerin biçim bakımından şiir gibi görünmesi doğal karşılanmalıdır. Ayrıca küçürek öykülerde şiirsel üslup kullanılmasının nedeni küçürek öykülerin çok az sözcük kullanılmasını gerektirdiğidir. Küçürek öyküler de şiirde olduğu gibi çok az

sözcükle yoğunluğu elde etmek istemektedir. Fakat biraz önce de bahsedildiği üzere iki tür arasında belirgin farklar bulunmaktadır.

Kısa öykü ile küçürek öykü arasındaki en büyük fark hacimlerindedir. Küçürek öykü için iki bin kelimedenden az, kısa öykü için ise iki bin kelimedenden fazla otuz bine kadar olabilir görüşü hâkimdir. Bunun dışında farkın sadece kelimedenden ibaret olmadığını okuma sürelerinin de bunda etkili olduğundan bahsetmiştik. Küçürek öykü için önerilen süre en fazla beş dakikadır. Bu süreden fazla olanlar kısa öykü ya da uzun öykü sınıflamasına girer, bu konuda kesinlik yoktur. Karakter ve mekân tahlilinin ise küçürek öykülerde en aza indirildiğini söylemiştik, kısa öyküler karakter ve mekân tahlili için daha imkân sahibidirler.

Küçürek öykünün diğer bir özelliği de metinde çok az sayıda sözcük kullanılmasıdır demiştik. Burada kullanılan sözcük sayısı kimi yazar ve araştırmacılara göre türün belirleyici unsuru olarak kabul edilir. İki bin sözcüğün altında olanlar küçürek, iki bin sözcük ile otuz bin arasında olanlar ise kısa öykü olarak değerlendirilmektedir. Örneğin; daha önce de görüşlerine yer verdiğimiz Roberta Allen, küçürek öykünün yüz ile bin sözcük arasında olması gerektiğini düşünür. (Tosun, 2018: 271). Amerikalı edebiyat eleştirmeni Irwing Howe'a göre de küçürek öykü dediğimiz türden metinler bin sözcükten daha az olmalıdır (Gemici, 2007: 104). Bu konuda Yurdanur Salman ve Deniz Hakyemez şu görüştedir: Kısa öykü için belirlenen sözcük miktarı 6000-8000 arasındır, dolayısıyla küçürek öykünün de bundan daha az olması gerekir (Salman ve Hakyemez, 1997: 12).

Amerikalı yazar, şair ve aynı zamanda İngilizce profesörü olan Fred Chappell ise küçürek öykünün iki temel gerekliliği olduğundan bahseder. Bunlardan birincisi: İki bin kelimedenden daha az olması; ikincisi ise okurun rahatını kaçırmasıdır. İki bin sözcüğün küçürek öykü için çok fazla olduğunu düşünen Chappell'a göre küçürek öykü çok kısa olmalıdır (Chappell, 1997: 110). Ramazan Korkmaz'ın ise küçürek öyküyü bir çılgılık olarak nitelendirdiğini söylemiştik. O; öykü uzadıkça, kullanılan sözcük sayısı arttıkça çılgılık olma hâminden uzaklaşacağını düşünür. Böylece yüz sözcük civarında olan ve varlık sancısı çeken bir endişenin biçimlendirdiği edebî

kurguları, küçürek öykü olarak kabul etmektedir (Korkmaz ve Deveci, 2017: 116-117).

Ahmet Sarı'nın küçürek öykülerinin sözcük sayısı iki bin (2000) olmadığı için çalışmamızda sözcük sayısını hesaplarken az olanları küçürek öykü sınıfına dâhil edilmiştir. Dört yüz ve daha az sözcükten oluşan öyküler, küçürek öykü olarak belirlenmiştir. Dört yüz sözcükten fazla olanlar ise kısa öykü olarak incelenmiştir.

Kısa öykü ile küçürek öykünün en büyük farklarından birisi işte bahsettiğimiz az sözcük kullanımımızdır. Az sözcük kullanılmasındaki bizce amacı: Anlatımın yoğun olmasının istenmesidir. Buna “Az sözle çok şey anlatmak.” diyebiliriz. Bir belâgat terimi olarak ifade edecek olursak “sehl-i mümteni”dir. Allen da, kısa kısa öyküleri açıklamaya çalışırken “yoğunluk” diye ayrı bir başlık altında incelemektedir. Ona göre öyküyü var eden şey yoğunluktur. Yoğun olmak kısa kısa öykünün özünde vardır (Gemici, 2007: 110).

Şiir türüne yakın olması bu özellikle örtüşmektedir ve bu detay yukarıda açıklanmıştır. Küçürek öykülerde anlatımın yoğun olması ile alakalı Necip Tosun ilgili eserinde şunları söylememektedir: “Kısa kısa öykü damıtılmış bir anlam gücüne yaslanır. Anlatım seyreltilmiş, yoğunlaştırılmış, sıkıştırılmıştır. Bir anekdottur. Belki bir aforizmanın hikâye edilmiş hâlidir (...)” (Tosun, 2018: 274). Az sözcük kullanımının bir diğer amacı da az bir sürede okunmasını sağlamaktır. Çünkü küçürek öykünün belirleyici özelliklerinden bir diğeri okuma süresidir. Öykü adını verdiğimiz anlatılardan da okunma süresinin kısa olması beklenirken bu kısa öykü ve küçürek öykülerden de beklenmektedir. Okuma süresinin kısa olması için yazar kelimeleri eksiltmeye geçer. Okuma süreleriyle ilgili Edgar Allan Poe, “Öykü bir oturuşta okunacak kadar kısa olmalıdır.” derken H. G. Wells ise “Hiçbir öykünün okunması yarım saati geçmemelidir.” görüşündedir (Tosun, 2018: 271-272).

Küçürek öykünün yapı unsurlarının belirgin özelliklerine değinmek yerinde olacaktır: Küçürek öyküler, okurundan çok şey bekleyen öykülerdir. Küçürek öykülerde en önemli nokta “son”dur. Küçürek öykü “son” odaklıdır. Genellikle sonlar çarpıcı bir şekilde bitirilir. Bazen son sürpriz şekilde bitebilir, belirsiz

birakılabilir. Belirsiz bırakıldığında iş okura, onun hayal dünyasına bırakılmıştır. Ayrıntıları silmek, küçürek öykü yazarının bir görevidir. Yazar, bilerek işi karmaşıklaştırır. Okuyucunun okurken bulmaca çözer gibi zevk almasını ister. Bu oynusuluk, küçürek öykünün postmodernizm ile ilişkisini de gözler önüne serer. Aynı zamanda çoğul okumaya imkân tanınması da yine postmodernizm etkisidir.

Necip Tosun'a göre küçürek öykü: "Kısa kısa öykü, okurla anlatıcı arasında pek çok şey biliniyormuş da, anlatılırsa fazlalık olacakmış gibi bir yaklaşımın ürünüdür." (Tosun, 2018: 273). Küçürek öykülerde yazar, bazı boşluklar bırakır ve bu boşlukların okur tarafından doldurulmasını ister. Öyle öyküler vardır ki birden fazla çıkarımlarda bulunabilir. İsveçli meşhur yönetmen, yazar ve şair Lars Görlling da bu konuda: "(...) Bugün artık öykülerde, biçem sergileme, kurgu örme, metin dokuma virtüözlüğü sergilenmektedir. Yazarlar, okurların zekâsı, çağrışım güçleri ve bilgileriyle oynamaktadırlar. Bu nedenle de okurlar, en az yazar(lar) ölçüsünde bilgili, oyuncu, yaratıcı, zengin çağrışımlara açık olmak zorundadırlar. Elbette yaratıcı bir öykü, yazarı ölçüsünde okurundan ve yorumcusundan da ustalık, sezgi ve alımlama gücü bekler."der (Görlling, 1997: 14).

Küçürek öykülerde çok fazla karakter tahlilinin yapıldığını göremeyiz. Fakat karakterler insan olabildiği gibi hayvan veya insanî özellikler sergileyen cansız nesnelere olabilir. Allen, küçürek öykülerde karakterlerin sembol olarak görev aldıklarını söyler. Karakterlerin, evrensel bir duyguya dokunan bir durumun temsilcisi olduklarını ifade eder (Gemici, 2007: 106). Küçürek öykülerde karakterlerin metin boyunca gelişimi gösterilmez. Çünkü küçürek öykülerde karakterlerin bu gibi bir özelliği yoktur ve hacim bakımından da buna müsait değildirlere. Mekân basit bir şekilde verilir, birkaç cümle olabilir yani üzerinde çok fazla durulmaz. Genellikle bir zemin görevi görür. Bazen de belirsiz bırakılır. Korkmaz, mekânların çoğunlukla kapalı ve dar mekânlar olduğunu vurgular. Betimleme çok az yapılır bazı öykülerde hiç yapılmaz. Düşünce odaklı metinler oldukları için çoğunun felsefî, dinî ya da tarihî vb. fikir alt yapıları vardır. Özünde varoluşçuluk vardır. Bu yüzden anekdot ya da aforizmalara benzediğinden bahsetmiştik. Küçürek öykülerin amacı okura bir ileti götürmektir. Bu özelliğiyle

sanatsaldan çok öğretici bir yana sahip olduğu söylenebilir. Küçürek öykülerde, ironi ve imge önemli yer tutan unsurlardır. Dilin kullanımı ve üslup yazarın neyi, nasıl anlattığına göre çeşitlilik gösterebilir. Çoğunlukla şiirsel bir dil kullanımı göze çarpar. Küçürek öykülerde, bütün bakış açısı çeşitleri kullanılabilir. Fakat genellikle kahraman bakış açısı ile gözlemci bakış açısı tercih edilir. Küçürek öykülerde diyalog tekniğe sık yer verilir. Çoğu yazar, dolambaçlı bir dili tercih eder. Dilin görevi küçürek öykülerde bir şeyleri gösterme görevinde değildir. Çünkü küçürek öykü yazarları, dile yeni güçler kazandırmayı hedeflemektedirler. Yazarlar, sesbilimsel sapmalara yer verirler, şiirsel üslup kullanıp kelimelerin çağrışım gücünden faydalanırlar. Kelimeler gerçek anlamı dışında imge, sembol, benzetme ve eğretileme başta olmak üzere yan anlam ve metin dışı çağrışım değerleriyle kullanılması, küçürek öykülerin yazım dilini şekillendiren önemli bir özelliktir (Korkmaz ve Deveci, 2017: 67).

Dünya edebiyatında; Edgar Allan Poe, Franz Kafka, Anton Çehov, O. Henry, Boles-aw Prus, H.P. Lovecraft, Ray Badbury, Robert Kelly, Oscar Wilde, Jorge Luis Borges, Max Aub, Micel Leiris, Max Jacob, Gertrude Stein, Marry Butts, W.C. Williams, James Joyce, Bertold Bretch, İtalo Calvino, Julio Cortazar, Dino Buzzati, Ernest Hemingway Martin Fierro, Viiliers De L'isle-Adam, Francis Ponge, MichelLeiris, Macedonio Fernandez, RamonGomez De La Serna, Augusto Monterroso, György Spiro, Niki-Reveka Papaorgiu, Rea Galanaki, Nikos Hulyaras, William Gaddis, Anne Tyler, Louise Erdrien, Renata Seller, Marilyn Krysl, Raymond Carver, Eduardo Galeano gibi sanatçılar küçürek öykü türünde eserler vermiştir. Türk edebiyatında ise Küçük İskender, Tezer Özlü, Rasim Özdenören, Sevim Burak, Abdullah Harmancı, Mehmet Harmancı, Ahmet Sarı, Cemal Şakar, Sadık Yalsızuçanlar, Haydar Ergülen, Necati Tosuner, Tarık Günersel, Refik Algan, Mehmet Zaman Saçlıoğlu, Nedim Gürsel, Yusuf Eradam, Ali Cengizkan, Ayşegül Gürdal, Taner Karakoç, Almila Özdek, Yeşim Dorman, Yüksel Pazarkaya, Melik Bülbül, Saliha Yadigar, Aslı Erdoğan, Şahin Taş, Murat Yalçın, Hulki Aktunç, Hürriyet Yaşar, Vüsat O. Bener ve Ferit Edgü küçürek öykü yazarlarımızdandır.

Buraya kadar küçürek öykünün adlandırılması, tanımları, sanatsal gelişimi, yabancı ve yerli temsilcileri, yapı unsurları ve temel özellikleri genel çerçeve içerisinde anlatılmaya çalışılmıştır. Öykünün iki türevi olan küçürek ve kısa öykü için ayırım yapmak çok da kolay değildir. Türler arası kaygan geçişler, küçürek öykünün tam olarak sınırlarını çizmemiş olması, tanımının ve özelliklerinin yazarlarca farklılıklar göstermesi gibi durumlardan ötürü anlatımımız bu kadarı ile sınırlandırılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. AHMET SARI'NIN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

1.1. Hayatı

1.1.1. Doğumu ve Ailesi

Ahmet Sarı 7 Eylül 1970 tarihinde Almanya'nın Düsseldorf şehrinde doğmuştur. Babasının adı Yılmaz, annesinin adı ise Aynur'dur. Yılmaz Sarı ile Aynur Sarı amca çocuklarıdır. Yılmaz Sarı, Erzurum Narman ilçesinin Şekerli Köyü'nde doğup büyümüştür. Kıt kanaat geçinen bir köylüdür. Annesi öldükten sonra üç kardeşi ile birlikte iyice fakirliğin pençesine düşerler.

Yılmaz Sarı, dört kardeşin en küçüğüdür ve kendinden on yaş kadar büyük Hanife Sarı adlı ablasına emanet edilir. Yılmaz Sarı, köyde ne tür iş varsa yapar. 60'lı yıllarda Almanya'nın Türkiye'den işçi alacağı haberini duyduğunda büyük sıkıntılarla yakınlarından para yardımı alarak Almanya'ya gider. Almanya'da Köln'de bir yurttta kalır. Kısa süre sonra Düsseldorf'a gönderilir.

Beş altı yıl yaşadktan sonra köye evlenmek istediğini belirten bir mektup gönderir. Kendisine amca kızlarının fotoğrafları gönderilir ve o, içlerinden Aynur Sarı'yı tercih eder. Aynur Sarı, Almanya'ya 17 yaşında gelir. Bir sene sonra ilk oğlu Ahmet Sarı dünyaya gelecektir. Sarı, anne ve babası çalıştığından dolayı Grimmstrasse'te, yakın komşuları ve çocukları da olmayan Alman Ackermann ailesi tarafından büyütülür (Utku, 2014: 53). Ayrıca Ahmet Sarı'nın üç kız kardeşi ve bir de erkek kardeşi vardır: Yıldız, Yurdanur, Asiye Ceylan ve Muhammed Kayra.

1.1.2. Tahsili

Ahmet Sarı, yedi yaşında Düsseldorf'ta Grundschule Benrath İlkokulu'na başlar. Benrath'ta ortaokulu okur. Lise senelerinin de (Realchule in der Lohe) yarısını Almanya'da geçirecektir. 1984 yılında Türkiye'ye kesin dönüş gerçekleştirdikten sonra 1985-1988 arası Narman Lisesi'nde tahsil görür. 1989 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesinde Fen Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve

Edebiyatı bölümüne başlar. 1988’de Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde bir yıl Almanca Öğretmenliği bölümünü denedi. 1993 yılında DAAD bursu alarak bir ay Hamburg’da Alman Dili ve Edebiyatı alanında kurslara katılır ve aynı sene mezun olur. 1994’te bu alanda yüksek lisans eğitimine başlar. 1995 yılında Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde araştırma görevlisi olur. 1995 yılında Thomas Berhand’ın Hikâyelerinde Normaldışı Davranışlar’ı tamamlayıp 1996 yılında doktora öğrenimine başlar, 2003 yılında doktorasını (*Türk ve Alman Poetikasının Kitabı* adlı çalışmayla) tamamlar. 2005 yılında Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sarı, 2010 yılında Avusturya Cumhuriyeti Altın Liyakat Ödülü’nü alır. 2011 yılında Doçent, 2016 yılında ise Profesör olarak atanır. Halen aynı üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. (Utku, 2014: 54).

1.1.3. Mizacı

Ahmet Sarı’nın mizacına dair; hobileri, karakteri, sevdiği ve sevmediği her şey hakkında onu yakından tanıyan kişilerin görüşlerinden, eserlerinden, otobiyografik öykülerinden, kendisi ile yapılan röportajlardan hareketle birtakım çıkarımlarda bulunabileceğimizi düşünüyoruz.

Genel olarak anlaşıldığı üzere Sarı, çevresi tarafından sevilen ve sayılan birisidir. Yazmayı, okumayı çok sever ve bunu işin dışında bir yaşam tarzı olarak gördüğü de aşikârdır. Kitaplarına değer verir; bunu otobiyografik öykülerinden anlayabilmekteyiz. Okuma dosyaları yaparak okuma işini daha sistematik bir hâle getirir. Bunların yanı sıra Sarı, sinema ile de içli dışlıdır. Pek çok söyleşisinde sinema hakkında konuşur ve film önerilerinde bulunur. Ona göre sadece edebiyatın kendine ait bir dili yoktur; sinemanın da kendine ait dili vardır (Sarı, 2014: 129). Sosyal kişiliğinin yanında kendisinin de bahsettiği gibi yalnızlığı sevmektedir. Çalışmaya odaklanan, sistemli çalışan birisidir. Evini, odasında çalışmayı sever. Evi, ana rahmi gibi sıcak ve güvenli bulur ki bundan öykülerinde çokça bahsetmektedir.

Sarı, yaşamayı sevdiğini söylemesine rağmen bu durum öykülerine pek de yansımamıştır. Onun öykülerinde ölüm ve öldürme arzusu büyük bir yer kaplar. Bu husus etkilendiği yazarlar ve onların üslubuyla da alakalı görülebilir. Tüm bu

bahsettiklerimizin dışında Sarı'nın küçükken futbol oynamayı çok sevdiğini öğrenmekteyiz.

Felsefe, din, tasavvuf gibi alanlarla da ilgili olan Sarı, bunlar üzerine yaptığı pek çok okuma sayesinde derin bir bilgi birikimine sahiptir. Öyle ki neredeyse birçok öyküsünün altında felsefî bir temel yatmaktadır. Felsefe ve edebiyatı benzer alanlar olarak görmektedir. Edebiyat ile çok sayıda alanı mukayese ederek incelediği *Edebiyat Nefreti/Edebiyat Yazıları* adlı eserinde 'Edebiyat ve Felsefe' başlığı altında buna değinir: "Edebiyatla felsefenin çok ortak yönü vardır. İnsanın aklına gelen ilk ortak yön elbette estetikdir. Edebiyat da felsefe de estetiği kendisine şiar edinir. Estetiğin peşinde koşar. (...)" (Sarı, 2014: 97) Din ve tasavvuf üzerine de çok öyküsü bulunan yazarın bu alanla da yakından ilgilendiği açıkça görülebilmektedir. Tüm eserleri göz önünde bulundurulduğunda inançlı bir kişi olduğu da fark edilmektedir.

Tanıdıklarının görüşlerine yer vermeden önce Ahmet Sarı'nın kendisi hakkında söylediklerini paylaşmak daha yerinde olacağından 2014 yılında *Mahalle Mektebi* dergisine verdiği röportajdan bahsedeceğiz. (Akyıldız Ercan, 2014: 78-79).

"(...) Ahmet Sarı kitap okumayı sever. Müzik dinlemeyi sever. Film izlemeyi sever. Yalnızlığı ve sessizliği sever. Elbette yaşamayı sever, demem gerekirdi. Sarı, dertsiz tasasız yaşamayı sever de denebilir buna. (...) Sevmediğim şeylerse bunlarla bağlantılı olan her şey. Beni fazla çalışmaya iten ne varsa, sessizlikse sessizlikten, okumaksa okumaktan, müzik dinlemekse dinlemekten, film izlemekse ondan uzaklaştıran her ne varsa kavi düşmanımdır. Olmazsa olmazım ise elbette yazı için gerekli tüm donanımlarının bulunduğu, beni rahatlatacak bir ana rahmi olan "evim, evim, güzel evim." (Akyıldız Ercan, 2014: 79).

Çocukluğu ile alakalı soruya verdiği cevaptan yine onun kişiliğine dair bilgiler elde edebilmekteyiz: "(...) Çocukluğumda zorlu biriymişim. Hayta, hırçın, yerinde duramayan ve enerjik biri. BMX bisikletiyle sabah evden çıkan, Türk arkadaşarımla neredeyse bir çete üyesi edasınca bir yığın heyecanlı işlere katılarak akşam eve dönerdim. Futbol oynamayı seven, hatta Almanya'da 'Sporting Eller' adlı bir kulüpte düzenli futbol oynayan, boş vakitlerinde haylazlık yapan bir çocuk

düşünün. İşte o bendim. Bruce Lee ve Romero'nun zombi filmlerini izlemeyi, naçaku çevirmeyi, annem yüzünden Ferdi Tayfur ve Kadir İnanır filmlerini seyretmeyi, top oynamayı, yüzme havuzlarına gitmeyi ve yüzmeyi, dengesiz beslenmeyi seven birisiydim.” (Akyıldız Ercan, 2014: 80)

Şimdi onu yakından tanıyan dostlarının görüşlerine yer verilecektir. Sarı ile aynı fakültede tanışıp dost olan Hasan Harmancı'ya göre Sarı; içine dönük, devamlı çalışan, sürekli koltuk altında kitap taşıyan birisidir. Sarı'nın etrafını daima gözlemlediğini ve bu gözlemlerini sonrasında bir şiire, öyküye, bir denemeye dönüştürdüğünü fark ettiğini dile getirir. (Harmancı, 2014: 75) Harmancı yine bir yazısında Erzurum ikliminin özelliklerini taşımadığından; hızlı el-kol hareketleri ve aşırı bulunabilecek jest ile mimiklerinin olduğundan, çok hızlı konuştuğundan bahseder. Hatta bu hızlı olma hâlinin günlük hayatına da yansıdığını işe gidip gelirken, fakülteden çıkarken, bir yere giderken hızlı adımlarla ilerlediğinden bahseder. İster istemez çok yüksek sesli konuştuğunu da ekler. Harmancı da Sarı'nın eve düşkün bir insan olduğunu dile getirir. Ona göre de hayatının tam da merkezinde okuma-yazma vardır. Yaptığı okumalar çok çeşitlidir, onunla sohbeteye başladığınız zaman bunlar gün ışığına çıkar ve kendine bağlar. Okuma-yazmanın dışında kalan her şey Sarı için ikincildir. Sarı da bizim de yukarıda bahsettiğimiz gibi buna engel olan her şeyden nefret ettiğini söyleyerek Harmancı'nın bu görüşünü destekler. Son olarak Sarı'nın mütevazı bir insan olduğunu da ekler (Harmancı, 2014: 56-75).

Ahmet Sarı'yı lisans yıllarından beri tanıyan, üniversitede okurken ev arkadaşı olan Ali Utku'nun burada görüşlerine yer vermek istiyoruz. Utku, Sarı'nın sanatçı mizahı ile yaşama fark koyan müstesna insanlardan olduğunu düşünmektedir. Akademik çalışmalarında bile sanatsal kaygı güttüğünden bahseder. Kitapları okurken kelimeleri fosforlu kalemlerle çizmesinin rutin işi olduğunu söyler. O da daha önce bahsettiğimiz gibi Sarı'nın çocukluk ve gençlik yıllarında futbol oynadığından hatta devam etseydi parlak bir futbol kariyerinin olacağından bahseder. Sinemaya tutkun olmasından da bahseder. Kitaplarını, düşüncelerini paylaştıklarını söyler (Utku, 2014: 71-72). Sarı da çeşitli söyleşilerinde Ali Utku ve onun felsefe kitapları sayesinde felsefi bilgi birikimine sahip olduğunu dile getirmiştir. Utku da

tıpkı Hasan Harmancı'nın söylediği gibi Sarı'nın bağırarak ve hızlı konuştuğundan bahseder. Yalnızlığı sevdiğini de ekler.

Abdülkadir Erkal Sarı'nın çok iyi futbol oynadığını, lise takımının gözde futbolcularından birisi olduğunu ayrıca futbolu üniversitenin ilk yıllarında da sürdürdüğünden bahseder (Erkal, 2014: 73). Üniversite yıllarında Sarı'nın kitap ve edebiyata olan düşkünlüğünün ikisinin ortak yönlerinden olması sebebiyle arkadaş olduklarını dile getiren Erkal, sohbetlerinin hep edebiyat ve kitap üzerine olduğunu da ekler.

Nuri Yılmaz'a göre Sarı, hep çok okuyan, sırtında ya da elinde mutlaka çeşitli kitaplar bulunan bir öğrenciymiş. Kitaplarını büyük bir iştahla ve altlarını çizerek okuduğundan bahseden Yılmaz, Sarı'nın neşesinin ve yaşama enerjisinin hiç bitmediğini söyler. Ortalama insanlarda olmayan bir enerjidir bu ona göre. En güçlü tarafı ise merakıdır der. Sarı ona için dürüst, ilkeli, sıra dışı ve insana güven ile istikrar duygusu veren bir insandır. Çocuksu bir neşesi vardır, kolay dost olunabilen biridir. Yokluğunda aranan ve özlenendir. Cömert ve fedakârdır. Sarı'nın yüreğinde herkesten fazla sürdürülebilir bir sevgi, iyimserlik, umut ve merak taşıdığına inanır (Yılmaz, 2014: 74).

Cemile Akyıldız Ercan, Sarı'nın güler yüzlü, hayata her zaman güzel bakmasını bilen, kendini kitaplara, sinemaya ve yazmaya adayan tam bir düşün insanı olduğundan bahseder. Onun hayatında kitapları ve filmleri olmazsa olmazlarıdır, tıpkı dostları gibi der. Ona göre Sarı, insanı her an dostluğu ve muhabbeti ile kucaklayan ve gerçekten sizin hayatınıza gökkuşağındaki renkler gibi renk katandır. İyi ve kötü günlerinizde, sizinle birlikte acılarınızı, üzüntülerinizi, mutluluğunuzu, sevincinizi en az sizin kadar paylaştığını gösterebilecek kadar duyarlı ve güven verici biridir (Akyıldız Ercan, 2014: 75).

1.1.4.Yazı Hayatı ve Edebî Kişiliği

Yazı yazmayı ve kitap okumayı çocuk yaşlardan beri seven Ahmet Sarı, okumayı sevmesinin Almanya'da doğmak ve orada okumak ile bağlantılı olduğunu söyler. Alman ekolünün okumayı seven ve bunu gerçekten isteyen çocuklara, okuma

adabını verdiğinden bahseder. Daha sonra yalnız kalmanın, kendi kendine konuşmalarının yazıya dökme vaktinin geldiğini düşünerek yazmaya başladığını da ifade eder (Akyıldız Ercan, 2014: 79). Türkiye’ye kesin dönüş gerçekleştikten sonra Türkçesini geliştirmek için çaba gösteren Sarı, çok fazla kitap okumaya başlamış ve bu okumalar onun tabiriyle almış başını gitmiş. Okuma ve edebiyat sevgisinin artmasında lisedeki edebiyat öğretmeninin de katkısı olmuş ve bu kadar okumak yazıyı getirmiştir. Henüz üniversite birinci sınıf öğrencisi iken ilk öyküleri (“Dolunay, Kurtlar ve Akbaba” vb.) *Yedi İklim* ve *Dergâh* dergilerinde yayımlanmıştır. Akademik yazmalarından önce yaratıcı yazar yönü doğmuştur dolayısıyla. Akademiye giriş yapınca yaratıcı yazarlığa bir süre yönelememiş, olgunlaştıkça ve akademik kariyerinde kıdemi arttıkça tekrar yaratıcı yazarlığa eğilmiştir. Bugüne kadar öykülerini, *Dergâh*, *Yedi İklim*, *Mahalle Mektebi*, *Muhayyel* ve *Post Öykü* dergilerinde yayımladı.

Sanatçı, yazmayı kişiliğine borçlu olduğunu ifade eder ve yazma konusunda şunları söyler: “İnsanlar vardır dışa açıktırlar ve yazmayı hiç sevmezler, çünkü enerjilerini konuşarak zaten tüketirler. İnsanlar da vardır içe kapanıktırlar ve sosyal olmamanın belki de acısını kendi içini kanıtarak ve onu da yazıya geçme yoluyla denerler. Ben ne kadar bir üniversite hocası ve sosyal alanda bir görev sahibiysem de sanki içimde yalnızlığı seven, تنها olana meyyal bir yanım var. Huzuru ve sessizliği seven birisi elbette kendi içine döner. Bu bağlamda kendi içini deşmek ve bir anlamda sağaltımını da sağlamak için yazı yazılır. Üniversite yıllarımdaki içe kapanıklığımdan belki ondan önce kültür olarak “Pis Türk-Alamancı” ikilemi yüzünden arada kalmışlığımdan kaynaklanan bir yazma dürtüsü olabilir. Yazıyı sevdim.” (Akyıldız Ercan, 2014: 82). Sarı’nın çalışma alanları; edebiyat ve psikanaliz, Thomas Bernhard, Kafkaloji, poetika, masal, edebiyat kuramı ve felsefedir. 2

Sarı’nın ilk akademik çalışması olarak 1995 yılında *Thomas Bernhard’ın Hikâyelerinde Normaldışı Davranışlar* adlı yüksek lisans tezini, 2003 yılında *Türk ve Alman Poetikasının Kitabı* ile doktora tezini tamamladığını 2010 yılında ise

2 <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmet-sari> (06.10.2022, 21.30)

Avusturya Cumhuriyeti tarafından Altın Liyakat Ödülü'nü aldığını belirtmiştik. Bununla alakalı kendisi ile yapılan bir röportajdan kısa bir bölümü paylaşmakta fayda görüyoruz: “Ödülü aldığım zaman dilimi, çok sıkıntılı bir süreçti. Doçentliğe başvurmuş ve bir türlü doçent olamazken Heidemaria Gürer adlı Avusturya Büyükelçisi'nden en azından kalbime iyi gelecek bir telefon aldım. Daha önce bütün çalışmalarımı Goethe enstitüsüne göndermiştim. Büyükelçi bana Altın Liyakat Ödülü verileceğini söyleyince heyecandan doçentliğin üzüntüsünü de unuttum. Çok mutlu oldum. Büyükelçinin Erzurum'a gelmesi, bana ödülü sunması ve onore etmesi, Liyakat Nişanı'nı göğsüme takması, herkesin fakültede beni desteklemesi ve o resepsiyona katılması beni gururlandırdı.” (Akyıldız Ercan, 2014: 81).

Sarı, edebiyatı bir tür arınma olarak görmektedir. Edebiyatın bir terapi olduğunu düşünen sanatçı, edebiyatın iyileştirici gücünün olduğuna inanmaktadır. Bu düşüncelerini ele aldığı inceleme eseri de vardır: *Edebiyatın İyileştirici Gücü/Edebiyat-Terapi Bağlamında Düşünceler*. Bu söylediklerimizi destekleyecek birkaç bölüm “*Edebiyat Nefreti/Edebiyat Yazıları*” adlı eserinde geçmektedir: “(...) Sanat eserleri ister toplum için, ister sanat için, isterse Tanrı için yapılınsın sonuçta insanın içinden bir ‘arınma’ duygusu ile çıkar.” (Sarı, 2014: 55). Yine aynı kitapta geçen şu cümleleri de bizler için önemlidir: “Yazmanın sadece ‘arınma’ değil aynı zamanda bir ‘ölü diriltme’, ‘yeniden yazma’, ‘basübadelmevt’ olduğunu da unutmamak gerekir.” (Sarı, 2014: 57). *Edebiyat ve İktidar*'ı karşılaştırdığı bölümde sanatçıya dair görüşlerine de yer vermiştir, “(...) Sanatçı dediğiniz hür olur, hiçbir angajmanı olmaz, özgürlüğü ve angajmanı reddeder, bihakkın haklı olanın yanında yer alır, güçlü olanın yanında değil mazlum olanın yanındadır ve devletten paye aldığınızda devlet sizi bir anlamda payeyle susturur mu? (...)” (Sarı, 2014: 95). Sanatçının/yazarın kendini yaşadığı ülkeye öyle ya da böyle ait hissedeceğini, ülkesinde olanlara karşı kayıtsız kalamayacağına inanan Sarı, aidiyet hissinin kendini, milletini ve halkının sorunlarını kaleme almaya ittiğini söyler (Sarı, 2014: 84).

Ahmet Sarı bugüne kadar akademik anlamda da kurgusal anlamda da pek çok eser vücuda getirmiş ve getirmeye de devam etmektedir. İlk şiir kitabı 2010 yılında

Salkımsöğüt yayınları tarafından çıkarılan *Allah Ağrısı*'dir. İlk öykü kitabı ise 2013 yılında Hece yayınları tarafından çıkarılan *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak*'tır. Kendisi bu kitabın onun öykü poetikası olduğunu düşünmektedir. Nitekim Sarı'nın bütün öykü kitapları dikkate alındığında buradaki üslubundan biraz uzaklaştığı görülmektedir. Ayrıca Sarı, Almanya'da doğup büyümesinden ve daha sonra Alman Dili ve Edebiyatı dalında öğretim üyesi olmasından ötürü yabancı kelimelere hem kurgusal metinlerinde hem de akademik metinlerinde çok sık yer vermektedir. Yabancı kelimelerin dışında Anadolu ağzına ait kelimeleri de sıkça kullanan Ahmet Sarı belli başlı kelimeleri hemen her eserinde kullanır. Bunlar: “minval, kadim, ana rahmi, ivedi, kemikleşmek ve eklemlemek”tir. Bu sözcükler çoğu öyküsünden geçmekle birlikte bazı öykünün adında ya da eserin adında da geçer. (Örneğin: *Kurmacanın O Kadim Unsurları*)

Hiç romanı olmayan Sarı, gerçekleştirmiş olduğu bir canlı yayında roman yazmayı düşünmediğini, akademisyenlikten romana vakit ayıramayacağını düşündüğünü dile getirmiştir. Hatta biraz önce alıntıladığımız röportajında “Orhan Pamuk gibi yirmi dört saat roman düşünmeyi çok isterdim” der. (Akyıldız Ercan, 2014: 82) Şiir ve öykülerinin dışında çok sayıda inceleme, edebiyat yazıları, eleştiri ve çeviri kitapları, biyografi kitapları, makaleleri, kitap bölümü yazıları ve editörlüğünü üstlendiği kitap bulunmaktadır. Çalışmaları *Edebiyat ve Eleştiri*, *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler*, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları*, *Ayraç*, *Kitap Zamanı*, *Mavi Nota*, *E*, *Bay Sinema*, *Kaşgar*, *Hürriyet Gösteri*, *Virgül*, *Mahalle Mektebi*, *Sosyoloji*, *Özne* dergilerinde yayımlandı ve yayımlanmaktadır. 3

Ahmet Sarı, lise çağlarından beri çok fazla okuyan ve bu okumalar sonucunda da üretken bir yazar hâline gelen öykücülerimizden biridir. Elbette okumaları sadece Türk ya da Alman edebiyatı ile sınırlı değildir. Yelpazenin çok geniş olması onun öykülerinin de her konuda çeşitlilik göstermesini sağlamıştır.

Sarı'nın en çok etkilendiği yazar şüphesiz Franz Kafka'dır. İlk öykülerinden son öykülerine kadar Kafka'nın tesirinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Öykü poetikası olarak gösterdiği *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak* adlı ilk öykü kitabında birden fazla Kafka atfı ve esinlenmesi mevcuttur. Etkilenme bazen açıkça görülürken bazen de öykünün tamamına yedirilir. Sarı'nın öykülerine baktığımızda kitaplarının ya da öykülerinin başına Kafka'dan epigraflar koyarak bize bunu gösterir. Bazen Kafka'nın karakterleri ile benzer karakterler üreten sanatçı bazen de direkt Kafka'nın kendisini öyküsünün malzemesi yapar. Sarı, Ketebe youtube söyleşisinde 4 bizzat Kafka'nın bizim için susuzluk hâli olduğunu söylediğini hatırlatalım. Aynı söyleşide Franz Kafka'nın her eserini okumamız gerektiğini vurguladığını ekleyelim. “Suç” ve “utanç” temaları Kafka'dan bir etkilendirme. Öykülerinde de suça sıkça yer veren Sarı, *Edebiyat ve Suç* adlı kitabını da bu etkilendirme sonucu yazmıştır. “Güzel bir utanç, kurtuluşumuz olabilir mi? Yaklaşık üç senden beri sıklıkla, on seneyi aşkın bir süre de Kafka okumalarından dolayı zararsız ama sürekli bir düşünmeyle bu soruyu soruyorum kendime. Güzel bir utanç, kurtuluşumuz olabilir mi?” (Sarı, 2019: 72)

Görüldüğü üzere Ahmet Sarı, Kafka okumalarından etkilenecek utanç duygusu üzerine oldukça düşünür ve utanç duygusunu öykülerinde işler. Suç ise insan olduğu üzere olmaya devam edecek bir kavramdır. Suç işlemek söz konusu olduğunda insanın bir melek olmadığı; suç işleme durumunun insanın kendi varlığından, kaderinden kaldıramadığı, insanın kendine başlangıçtan verili bir iradeyle suça yatkınlığı bir gerçektir (Sarı, 2018: 11)

Ahmet Sarı'nın suç üzerine düşüncelerini burada paylaştıktan sonra bu temayı da sıklıkla ele aldığını söyleyelim. Bu biraz önce de belirttiğimiz gibi hem Kafka etkilenebilir hem de Dostoyevski etkisidir. Bunların dışında “Kanlı Ay” öyküsünde kahramanlar bir yazar olarak Kafka'nın sohbetini ederken “Odradek” adlı öykü bizzat Kafka'nın yarattığı bir karakterin farklı bir şekilde bürünmüş hâlidir. “Ağızdan Gelen Kan ve Saire” adlı öykünün anakişisi Zafer ile Kafka'nın *Dönüşüm* adlı eserindeki anakişi benzerlik gösterir. “Duvar” öyküsünde kahraman anlatıcının bizzat

Kafka'yı çok sevdiğini anlatmasını ve odasında onun resmini çerçeveli bir şekilde buldurmasını konu edindir. “Göğe Doğru Açık Kırmızı Ayakcıklar” öyküsü Kafka'ya ithaf edilip onun epigrafi ile başlar. Ve yine *Dönüşüm* eseri ile benzerlik gösterir. Bunlara ek olarak Sarı'nın da Franz Kafka'nın bazı kelimeleri bazen büyük bazen de kalın yazdığını belirtmeliyiz. Bu iki yazar arasındaki bir benzerlik yani bir etkilene örneğidir diyebiliriz. Ayrıca Sarı'nın Kafka ve eserleri üzerine sıkça çalışmalar yaptığını ve yayımladığını hatırlatalım.

Ahmet Sarı'yı etkileyen, üzerine tez çalışması da hazırladığı bir başka önemli yazar Thomas Bernhard'dır. “Yalnızlık, hastalık, huzursuzluk, yabancılaşma” gibi temalar ortaktır. Sarı, ayrıca “Korku” temasını hem Kafka'dan hem de Bernhard'dan etkilene ele alır. Pek çok araştırmacı ve yazara göre Franz Kafka ve Thomas Bernhard arasında benzerlikler görülür. Bu yüzden ki Sarı, her ikisinden de oldukça etkilenmekte ve onlara benzemektedir. Normaldışılık Bernhard'ın bir yansımasıdır. “İçte Bastırılmış Bir Yalnızlık Sevgisi” adlı öykü Bernhard epigrafi ile başlar ve tema yönünden Bernhard etkisidir diyebiliriz. Thomas Bernhard'ın etkilendiği yazarlar arasında Kafka da bulunmaktadır. Sarı, doktora tezini Bernhard üzerine yaptıktan sonra başka eserlerinde de onun üzerine araştırmalar yapmıştır.

Burada adını zikredebileceğimiz başka yazar Thomas Mann'dır. Ahmet Sarı, Maveria TV adlı youtube kanalındaki söyleşide Thomas Mann üzerine düşüncelerini belirtirken Thomas Mann'ı çok büyük bir romancı olarak gördüğünden bahseder. Ayrıca Sarı yine katıldığı bir söyleşide Thomas Mann'ın disiplinine hayran olduğunu, onu Goethe'nin varisi olarak gördüğünü söyler. Mann'ın oğlu Klaus Mann'ın *Mephisto* adlı romanını herkese okuması için önerir. Ahmet Sarı'nın Thomas Mann'a karşı sonsuz bir saygısı vardır.⁵

Kendisi ile yaptığımız görüşmelerde Alman edebiyatından Georg Büchner, Robert Musil, Hermann Broch; Türk edebiyatından ise Sezai Karakoç, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Yusuf Atılgan'ın sevdiği ve etkilendiği yazarlar olduğunu belirtmiştir. (Ahmet Sarı ile 15 Aralık 2022 tarihli görüşme, 17.30)

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=-q1zNLVNXD0> (15.12.2022, 22.00)

1.1.5. Ahmet Sarı ile Yapılan Söyleşiler

“Bir Ahmet Sarı Genellemesi” (Hasan Harmancı, 2014)

“Öykücülerle Yakın Okumalar 3: Ahmet Sarı” (Abdullah Harmancı, 2016)

“Ahmet Sarı ile ‘Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır’ Üzerine Bir Söyleşi”
(Abdullah Kasa, 2019)

“Ahmet Sarı ile Söyleşi” (Feyyaz Kandemir, Sulhi Ceylan, 2019)

“Ahmet Sarı Cevaplarım” (*Muhayyel* dergisi, 2019)

“Ahmet Sarı Edebiyat, Suç&Utanç Konuşma” (Mehmet Uslu, 2020)

“Ahmet Sarı ile Erzurum Üzerine” (Merve Koçak Kurt, 2022)

“Edebiyatın Bizi İyileştiren Tarafı” (Begüm Kakı, 2022)

1.2. Eserleri

Ahmet Sarı, yazın dünyasının pek çok sahasında ürün vermiş çok yönlü bir sanatçıdır. Burada şu ana kadar yayımlanmış kırk dört (44) eserini türlerine ayrılacak ve basım yılı da kronolojik olarak verilecektir.

1.2.1. Şiir Kitapları: (4 adet)

Allah Ağrısı (2010)

Ahmed’e Konmaya Çalışan Bir Sineğin Arzusu (2011)

Seherde Serçenin Gördüğüdür (2013)

Kuş Seslerinden Bir Çadır (2018)

1.2.2. Öykü Kitapları: (7 adet)

Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak (2013)

Korku ve Dehşet Üçlemesi:

Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El (2014)

Sağ Omuz Meleğinin Omzundaki Sağ Omuz Meleği (2014)

Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş (2016)

Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu (2015)

Kendi İmdatına Da Koşup Gelen Hızır (2019)

Annemi Bir Uğultuya Yasladılar (2020)

1.2.3. İnceleme-Araştırma ve Edebiyat Yazıları (13 adet)

Türk ve Alman Poetikasının Kitabı (2006)

Thomas Bernhard'ın Şiir Dünyası (2007)

Sanat ve Normaldışılık (2008)

Psikanaliz ve Edebiyat (2008)

Masalların Psikianalizi (2008)

Kafkaesk Anorexia Franz Kafka'da Açlık Bilinci ve Kültürü (2009)

Edebiyat Nefreti Edebiyat Yazıları (2014)

Kurmacanın O Kadim Unsurları (2015)

Alman Edebiyatında Dışkı Kültü (2016)

Edebiyat ve Suç Felaketin Kapısını Dört Defa Çalmak (2018)

Edebiyat ve Utanç Franz Kafka'nın "Dava"sından Hareketle Edebiyatta Utancın Arkeolojisi (2020)

Edebiyatın İyileştirici Gücü Edebiyat-Terapi Bağlamında Düşünceler (2020)

Tersine Çevrilmiş Bir Teoloji/Ahmet Hamdi Tanpınar Yazıları (2022)

1.2.4. Biyografi-Otobiyografi (1 adet)

Kalplerin Yıldızlı Göğü Hölderlin (2016)

1.2.5. Eleştiri (2 adet)

Kafkamakine (2016)

Felsefe Edebiyata Kendini Nasıl Eklemler? Bernhard'daki Wittgeinstein ya da Thomas Bernhard'ın Eserlerinde Wittgeinstein İzleği (2016)

1.2.6.Çeviri (17 adet)

Dikkat Yazar Var (2000)

Edebiyat Dersleri Okuyucu-Anlatı (2001)

Ses Taklitçisi (2001)

Olaylar (2002)

İzleyiciye Sövgü-Kendini Suçlama (2002)

Şiir Nedir? (2003)

Edebiyat Nedir? (2002)

Poetika (2003)

Küçük Kızlara Mektuplar Mektup Yazma Üzerine Bilge Sözler (2005)

Dünyaya Gelmek-Dile Gelmek (2005)

Edebiyat ve Felsefe (2006)

Edebiyat Terapi Olabilir Mi? (2006)

Renkler Üzerine Notlar (2007)

Immanuel Kant (2007)

Ritter, Dene, Voss (2007)

Kaspar (2007)

Yaşamın Anlamı (2010)

Buraya kadar olan kısımda Ahmet Sarı'nın hayatı, mizacı, sanatçı kişiliği, eserleri ve yazma serüveni ayrıca akademik kariyeri açıklanmaya çalışılmıştır. Buradan sonra çalışmanın asıl bölümünü oluşturan Ahmet Sarı'nın öyküleri ve öykücülüğü incelenecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. AHMET SARI ÖYKÜCÜLÜĞÜ

Ahmet Sarı, edebiyatın birçok alanında kalem oynatan bir sanatçıdır fakat kendini asıl ispatladığı alan kuşkusuz öyküdür. Sarı, klasik öykü anlayışının yanında postmodern anlayışa da sahip öyküler yazmaktadır. Bundan ötürü bazı öykülerinde öyküyü yazış sürecini ya da yazma sorununa değindiğini görürüz. Yazarın bazı öykülerinin sonu neticesizdir, böyle olduğu için de okuyucuda merak uyandırır. Bazı öykülerine baktığımızda şiirselliğin ön planda olduğunu görürüz. Bu öyküleri genellikle birkaç cümleden ibarettir.

Okuduklarını, duyduklarını ya da gördüklerini hikâye etmeyi seven yazar, bu yönüyle hayat ile iç içe olan öyküler vücuda getirir. Kendisini ve çevresindekileri sık sık öykülere konu ederek otobiyografiden sıkça yararlanır.

“Var olma” durumu üzerine çokça düşünen ve okumalar yapan yazar, bunların sonucunda öykülerinde varlık sorununa değinir.

Bunların yanı sıra dinî ve tasavvufi motiflerden olabildiğince yararlanan Sarı, pek çok dinî hadiseye, peygamber mucizesine de öykülerinde yer verir.

Halk inanışlarına yer veren sanatçı, bu tarz öykülerinde halk ağzına ait kelimeler kullanarak doğallığı sağlar.

İnsan psikolojisine, bireyin iç dünyasına dair pek çok ayrıntının da ele alındığı öyküleri mevcuttur. Fakat seçtiği kahramanlar genellikle huzursuz duygular içindedir.

2.1. Ahmet Sarı'nın Öykü Kitapları Hakkında Ön Bilgi

Ahmet Sarı'nın ilk öyküsü “Dolunay, Kurtlar ve Akbaba” *Yedi İklim* dergisinin Ekim 1992 tarihli 31.sayısında yayımlanmıştır.

Ahmet Sarı, 1993 yılından beri çeşitli dergilerde öykülerini yayımlamaktadır fakat ilk kitabı 2013 yılında neşredilir. 2013-2020 yılları arasında toplam yedi (7) adet öykü kitabı yayımlamıştır. Yedi kitap içinde bulunan öykü sayısı ise iki yüz altmış üç (263)'tür. Yazarın öykü kitapları şunlardır:

Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak:

1. basım: 2013

2. basım: 2017

Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El:

1. basım: 2014

Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği:

1. basım: 2014

Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu:

1. basım: 2015

Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş

1. basım: 2016

Kendi İmdatına da Koşup Gelen Hızır:

1. basım: 2019

Annemi Bir Uğultuya Yasladılar:

1. basım: 2020

2.2. Öykülerinin İncelenmesi

2.2.1. Küçürek Öykülerin İncelenmesi

Çalışmanın bu kısmında Ahmet Sarı'nın öyküleri, küçürek öyküler ve kısa öyküler olarak iki biçimde incelenecektir. Öykülerine dair genel yaklaşımlar yukarıdaki başlık altında verildiği için burada sadece öykülerine değinilecektir.

2.2.1.1. *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak* Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler

1. “Kafadan Doğumlar”

Yüz sekiz sözcükten oluşan öykü, hiçbir noktalama işareti kullanılmadan tek bir cümlede biter. Bu da yazarın bilerek yaptığı bir şeydir. Aralıksız, duraksız devam eden cümlede anlatıcının telaşlı ve o stresli hâli gözler önüne getirilir.

Ayrıca burada, Alman büyülü gerçekçi yazar Günter Grass'ın da *Kafadan Doğumlar* isimli bir eserinin bulunduğu bahsetmek yerinde olacaktır. Grass, Ahmet Sarı'nın bu öyküsünde işlediği konudan biraz daha farklı bir konuyu işler. Grass, Alman sorunlarıyla boğuşan çiftçi bir aileyi anlatırken Sarı; kahraman anlatıcı ile yazdığı öyküsünde kafasından bir baş, gövdesinden bir ayak, bedeninden bedenlerin doğurduğunu doktora anlatır. Bu nedenle metinlerarasılıktan faydalanıldığını söyleyebiliriz.

Öykü yalnızca bir durumu belirtir. Dolayısı ile burada anlatıdaki olaydan çok durum ve söylemi esas almak gerekmektedir. Kahraman anlatıcı bu yaşadığı olayı doktora anlatırken kadınların bir bebek doğmasına benzetir. Gece yarısı olan doğumlar kahramanın ruhunu sıkmakta ve ona başka hiçbir şey yaptırmamaktadır.

Bu öykü değişik bakış açıları ile de yorumlanabilir lakin anlatıcının doğum diye bahsettiği yeni bir düşüncedir. Yeni bir şeyler meydana getirmenin verdiği ruh halidir. Anlatıcı her gece yarısı bunu yaşamakta ve her defasında yeni bir insan (eser) meydana getirmektedir. Sarı'nın akademisyenlik ve yazarlık yönünün yansıdığı bir öykü olarak düşünülebilir. Özellikle zamanı gece yarısı olarak belirtilmesinin nedeni de yazma eyleminin en rahat gerçekleştiği an olması muhtemeldir.

2. “Kabaran Karga”

“Kabaran Karga” öyküsü yüz sözcükten oluşmaktadır. Öyküde yine küçürek öykünün doğasına uygun olarak bir durum anlatılır. Öyküde kahraman anlatıcının elinde tuttuğu yavru bir karganın onun avcundan kurtulamaması ve eğer kurtulmaya başarsa anlatıcıya neler yapabileceği korkusu anlatılır.

Anlatıcı elinde tuttuğu kargadan ürkmektedir. Bu ürkme duygusuna rağmen yine de onu serbest bırakmaz. Anlatıcı, karganın avucunda sıkışmış halini detaylandırarak ve nedensellik bağı içinde aktarırken bir yandan korktuğunu söylemektedir. Karganın ona karşı kinli ve sınırlı olduğunu düşünmektedir. Yalnız ilginç olan; anlatıcı, kargayı bu duruma getirmiş olmaktan rahatsızlık duymaz. Ona acımaz ve buna devam eder.

Karganın ‘küçük’ olma özelliği birkaç kez vurgulanır. Öykünün giriş cümlesinde anlatıcı, “(..) dedim ya, (...)” (Sarı, MDGB 2017: 31.) diyerek okuyucusuna bu olayı anlattığını açık eder. Bu durum Ahmet Sarı’nın pek çok öyküsünde görülen bir husustur.

Öyküde zaman ve mekân belirtilmez çünkü bu unsurların burada bir görevi/önemi yoktur. Anlatılmak istenen tek şey ürkme duygusunun tasviridir. Bu öykü Sarı’nın ilerleyen yıllarda yayımlayacağı Korku Üçlemesi ile de uyumlu gibi görünmektedir.

3. “Kendisi Olmayan Bir Sırıtsı Gibi Bir Kılıcın İşıltısı”

Bu öykü yüz yetmiş beş kelimededen oluşmaktadır. Tamamen bir anın/durumun öyküsüdür. Enteresan ve uzun bir isme sahip olan öyküde Sarı, bir örümcekte bahseder. Bu tuvaletin dip köşesinde yaşayan bir örümcektir. Metnin anlatıcısı, ne zaman tuvalete gidip gelse örümcek ağına yapışmış aynı şekilde durmaktadır. Anlatıcı mevsimin kış olduğunu da belirtir.

Öyküde özdeşleşme de ön plana çıkmaktadır. Anlatıcı, kendisi ile bu örümcek arasında bir benzerlik kurar. Zihninden geçen bu düşüncelerde örümceği kişileştirdiği ve ona farklı anlamlar yüklediği görülür. Umudunu zinde tutmanın yolunun zamanı dondurmak, yavaşlığı övmek ve hareketini asgari seviyeye indirmek olduğunu düşünür. Bu cümlelerden anlaşıldığı üzere anlatıcı biraz umutsuz ve yaşamından memnun olmayan birisidir. İyi, mutlu geleceğe ulaşmak ister. Örümceğin de böyle düşündüğünü ifade eder. Örümceğin kurtuluşu beklediği gibi o da kurtuluşunu beklediğinden bahseder. Aslında küçürek öykü yazarı bunu uzun uzun söylemez, anlatmaz. Bu çıkarım öykünün okuyucusu tarafından yapılır.

4. “Hızlı Göz Hareketleri Uyku Durağı”

Bu öykü toplam iki yüz yetmiş üç kelimededen oluşmaktadır. Öyküde çok sık tekrar eden cümleler bulunur:“Hüzünlü bir hâl içindeydim, ben şahidim, ağaçlardan can çekiliyordu.”Öykünün en sonunda şu üç başka cümle tekrar eder: “Beni buraya hangi duygunun getirdiğini bilmiyordum.” (Sarı, MDGB 2017: 44) Sarı, Ahmet

Karakuş ile yaptığı bir görüşmesinde kelime ya da cümle tekrarı yapmasının nedenini, etkilendiği kelimeleri sürekli kullanmayı çok sevmesi olarak açıklamıştır (Karakuş, 2020: 820). Öyküde yabancı sözcüklere de yer verilir: nomad. (Nomad: İngilizcede göçmen demektir.) Ayrıca anlatıcı şiirsel bir üslup kullanır. Öykü hem içerik olarak hem de üslup olarak yoğun bir anlatıma sahiptir.

Aslına bakıldığında öykünün başlığı ile içeriği uyuşmamaktadır. Öyküye hızlı göz hareketleri ve uyku durağı diye bir başlık verilmişken içerikte bu sözcüklerle alakalı bir durum bulunmamaktadır.

Kahraman anlatıcının ağzından dökülen cümlelerden karmaşık, bilinmeyen duygular içinde olduğu anlaşılmaktadır. Kahraman kendisini bir göçmen gibi yersiz yurtsuz bir insan gibi hissetmektedir, hüznüldür. Bir ağırlığa kapılmıştır fakat bunun nedenini bilmez. Bir varlık, adlandırma sorunu yaşamaktadır. Hatta arayışının sonsuz ve bütün değerlerin yitirilmiş olduğundan da bahseder. Kahraman boşluktadır. Kahraman anlatıcının söylediği şu cümleler önemlidir: “Varlığım anlam katacak sevgilinin eşliğindeydim. Beni bu sonsuz anla arayışından kurtaracak öteki işte oracıktaydı şimdi. Başım önüme eğik, yitirilmiş tüm değerlerin ardından bir kuzu gibi acı acı melediğim günlerden biriydi, hüznü bir hâl içindeydim, ben şahidim, ağaçlardan can çekiliyordu.” (Sarı, MDGB 2017: 43) Öteki sözcüğü büyük harflerle yazılarak özellikle vurgulanmıştır.

Zaman bir sonbahardır, yapraklar sararmış ve yerlere dökülmüştür. Kuşlar göç etmişlerdir. Sonbahar, dökülen sararmış yapraklar, yağmur ve rüzgâr kahramanın duygu durumu ile tamamen bağdaşır. Akşam olduğu vakit kahraman bu an için “Gün ölüyordu.” ifadesini kullanır. (Sarı, MDGB 2017: 44) Üşüdüğünden bahseder. Rüzgârın esmesini onun görevini yapması olarak görür. Yağmur, rüzgâr kısacası bu kasvetli ve kötü hava da anlatıcının ruhunu sıkmaktadır. Bunu anlatıcının ağzından duymasak da kurduğu tüm cümleler bizi bu yoruma götürmektedir.

Yağmur yağar ve bir araba kahraman anlatıcısıyı ıslatır. Kahraman bu durumu umursamaz. Sevdiğinin evinin camı önüne gider. Gittiğinde istekli mi yoksa isteksiz mi olduğunu bilmez. Sevgilisinin varlığına anlam katacağına inanmaktadır. Yalnız

öyküde şu durum ilginçtir: Kahraman, sevgilisinin camının önüne gidip bekler ama ne ona haber verir ne de ondan bir şey bekler. Sadece dışarıda bulunduğu yerden sevdiğini seyrederek. Bu da karşılıksız bir aşk içinde olduğu olarak açıklanabilir.

5. “Ahmed’e Konmaya Çalışan Bir Sineğin Arzusu”

Yüz sözcükten oluşan küçürek bir öyküdür. Kahraman anlatıcının ağzından dinlediğimiz bu kısacık öyküde anlatıcı bir yukarıda incelediğimiz karakter gibi hüznüldür. Mevsim yine sonbahardır. Solgun, sarı yapraklar bu öyküde de betimlenir. Anlatıcı kendisini kuraklıktan güneşe değil de toprağa bakan bir ayçiçeğine benzetmektedir.

Geçmiş zamanın hikâyesi ile konuşan anlatıcıda kansızlık mevcuttur. Bu durumdan ötürü üşüdüğünü dile getirir. “Yedeğime, içimdeki sesi alarak uzun bir yolculuğa çıktıydım.” cümlesi öykünün başında ve sonunda tekrarlanır. (Sarı, MDGB 2017: 45) Yolda yürürken yerde iki zeytin gibi kara göz görür. Bu gözler ona aittir. Gözlerinin ona yol gösterdiğini söyler.

6. “İçte Korkulu Bir Köpek Uluyuşu”

Bu öykü yüz yetmiş altı kelimedenden oluşmaktadır. Öykünün ilk cümlesi virgüllerle birlikte uzun tutulmuştur. Kahraman anlatıcının yaşadığı uyku problemi verilir. Sarı’nın birkaç öyküsünde uykudan uyanma, uyuyamama gibi pek çok benzer hadiseleri görmekteyiz. Ayrıca cümle tekrarlarına yer verilir.

Öykünün yoğun bir anlatımı ya da derin bir anlamı yoktur. Günlük hayattan alınmış bir durumun anlatılmasıdır. Buna göre anlatıcı her gece saat üçü gösterdiğinde ister istemez uykusundan uyanmaktadır. Bunun nedeni öyküde verilmez. Anlatıcı gece uyanmaları esnasında yaşadıklarını benzetmeler yoluyla aktarır. İçinden köpek ulumasına benzer bir sesin geldiğini ve onu uyandırdığını anlatan kahraman, bu köpeğin bir şeylerden korkmuşçasına tırnaklarıyla anlatıcının içinin çeperlerini parçaladığını söyler. Bir süre devam eden bu durumdan sonra anlatıcı tekrar huzurlu uykusuna döner. Anlatıcı uyku apnesi diye adlandırılan

hastalığa sahip olup bilmiyor gibidir. Hüzünlü olduğu için uyku problemi çekmektedir.

7. “Kambur Ve Deniz Aşığı”

Yüz seksen dört kelimedenden oluşan bu küçürek öyküde ihtiyar bir kadın anlatılır, bu kadının kamburu vardır. Kambur insanların, Ahmet Sarı'nın pek çok öyküsünde başkahraman yahut kahraman anlatıcının gözünden yansıtılan yardımcı karakterler olarak karşımıza sıkça çıktığından bahsetmiştik. Sarı, bu öyküde kambur kelimesine ek olarak 'Kuazimodo'yu da kullanır. Orijinal hâliyle 'Quasimodo' Victor Hugo'nun *Norte Dame'ın Kamburu* adlı eserinde Çingene Esmeralda'ya âşık olan çirkin, kambur, aksak ve sağır zangoçtur.

Öyküde anlatıcı yazar, yaşlı bir kadını gözlemler ve bunu okuyuculara aktarır. Yaşlı kadın bir deniz aşığıdır. Anlatıcı bu kadının tasvirine de yer verir. Yaşlı kadın sahilde bulunan insanlara aldırmandan üzerindekiyi çıkarır ve mayosunu giyip denize girer. Anlatıcı, kadının sırtında bulunan kamburu için dünyanın yükünü taşıyor diye bahseder.

Zaman bir yaz mevsimidir. Yakıcı bir sıcak vardır. Anlatıcı burada çok güzel betimlemelerde bulunur:“(…) Ve kalkıp kamburuyla ilkin ayağınızı üzerine bastığınızda alev toplarını andıran, büyük taşlardan sonra yakıcılıklarıyla ayağınızı kavuran kumlardan hızlı bir şekilde denize ulaştı. (...)” (Sarı, MDGB 2017: 57) Ahmet Sarı'nın gözlem yeteneği ve algılama gücü çok gelişmiştir. Bu özelliği sayesinde tasvirleri, benzetmeleri de gelişmiştir. Bu öyküsünde olduğu gibi pek çok öyküsünde buna benzer betimlemeleri mevcuttur.

8. “Köpeğin Kuş Uykusu”

Öykü yüz yirmi dört kelimedenden müteşekkildir. Tamamen gözleme dayalı küçürek bir öyküdür. Durum öyküsü yani bir anın öyküsüdür.

Mevsim sonbahar olmasına rağmen oldukça güneşlidir. Hafif bir rüzgâr da eser. Anlatıcı yazar, bir köpek sürüsü ile karşılaşır. Zeminlerin sıcak olmasını fırsat bilen köpeklerin biri ağacın altında, biri ağaçların arkasındaki yola birisi de

çimenlere uzanır. Fakat içlerinden birinin gözüne hiç uyku girmez. Etraflarındaki sinekler ve arılar da uykularını böler. Bu kısımda anlatıcı bir manzara tablosunu tasvir eder gibidir: “(...) Rüzgâr tenlerini yaladı. Bir kelebek aralarından süzüldü gitti. Sarı bir yaprak dalından yere düştü. (...)” (Sarı, MDGB 2017: 65)

Öyküde şu cümleler tekrar eder: “Uykuyla korku gidip geliyordu gözlerinde.” Bir de “Bayrak, gökte daha bir asil dalgalandı.” cümleleri. (Sarı, MDGB 2017: 65)

9. “Melanie Klein”

Kitapta bulunan en kısa öykü budur. Sadece elli yedi sözcükten müteşekkildir. Öykü adını Avusturyalı-İngiliz psikanalistçi Melanie Klein'den alır. Melanie Klein, çağdaş psikanaliz ve çocuk psikolojisi üzerine araştırmalar yapmış bir bilim kadınıdır.

Kahraman anlatıcı şipsevdi bir karakterdir. Pek çok âşık olduğu kadın isminden bahseder. Şimdi âşık olduğu kadın ise Melanie Klein'dir. Melanie'nin evde kendisini beklediğini düşünür. Melanie'ye âşık olduğunu dile getirir. Fotoğraflarını arasa da bulamaz.

Öykünün dizilişi şiiri andırır. Cümle tekrarlarına bu öyküde de yer verilir: “(...) kendi kendime bahane uydurduğum günlerden birinde.” Mecazlara ve deyimlere de yer verilir: “(...) Unumu elemiş, eleğimi asmış biri gibi bekliyordum.” (Sarı, MDGB 2017: 79) Bu deyimden ve “Âşık olmak için kendi kendime bahane uydurduğum günlerden biriydi.” cümlesinden anlatıcının başıboş, yapacak bir şeyi olmayan birisi olduğu ve kendine bu tarz uğraşlar bulduğu anlaşılmaktadır.

2.2.1.2. *Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El (Korku Ve Dehşet Üçlemesi: Bir) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler*

1. “Kendilerinin Efendisi”

Yüz bir sözcükten oluşan küçürek bir öyküdür. Öykü felsefe ile ilgilidir. Sarı'nın eleştiri içerikli pek çok öyküsünden biridir. Modern eğitim sisteminin bir eleştirisidir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. İki yerde cümle içinde “Kendilerine

ve kendilerinin efendisi olduklarından” (Sarı, VAYGTE 2014: 9.) ifadesi büyük harfle yazılmıştır.

Eğitim sisteminde her zaman soruları öğretmenin sorduğu ve hükmeden, güçlü tarafın öğretmen olduğu vurgusu yapılır. Öyküde bir felsefe öğretmeni derste çocuklardan kendilerine felsefi bir soru sorup cevaplamalarını ister. Fakat öğrenciler bu duruma hiç alışkın değildir. Çoğu afallar ve soru bulamaz. Kimisi de ilk kez kendisini kendisinin efendisi olarak görür ve öyle bir soru sorarlar ki cevaplayamazlar.

Bu öyküden çıkarım şöyle olabilir; düşünmeyi, üretmeyi bilmeyen bir gençlik ile karşı karşıyayız. Hazırcı ve ezberci bir eğitim sistemine sahip ayrıca felsefi düşünceden yoksun bir nesildir şu anki nesil. Öğrenciler, öğretmenin hükmetmesine alışmış ve soru üretmiyorlar. Öykü okunduktan sonra düşünülen şey ise şu olmaktadır: Belki de öğrenciler yani insanlar kendilerine soru sormaktan korkmaktadırlar. Cevabını verememek ya da yanlış cevap vermek insanları ürküten bir durumdur. Kitaptaki bu ilk öykü böylelikle bir korkudan bahsetmektedir.

2. “Kasıtsız Sonuçlar Kanunu”

Yüz on bir kelimededen müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile aktarılan bu öyküde bir kız ve bir erkek çocuğu çelik çomak oyununu oynamaktadır. Yanlışlıkla kız çocuğunun gözüne odun parçası girer ve çocuk acı içinde bağırır. Oğlan çocuğu ise korkudan ve şaşkınlıktan donakalır.

Öyküde çocukların isminden, yaşından ya da dış görünüşünden bahsedilmez. Olayın geçtiği mekân ise evlerinin önüdür. Yağmur hafiften yağmaya başlamıştır. Çocuklarının evinin bulunduğu yerde söğüt ağaçları bulunmaktadır. Anlatıcı için önemli olan bu unsurlar değildir. Onun anlatmak istediği o “andır.”

“Göz akmış olmalı.” cümlesi büyük harflerle yazılmıştır. (Sarı, VAYGTE 2014: 10) Aynı zamanda bu cümle tekrar eder. Sarı, öyküde halk ağzına da yer verir: “İhdirmek”. Halk ağzında deve için çöktürüp oturtmak, çöktürmek anlamında

kullanılırken argoda üzerine çullanıp çökertmek, yere yatırmak anlamlarına gelir.⁶ (<https://sozluk.gov.tr/>, 26.05.2023, 00.39)

3. “Donmuş Göl”

Öykü üç yüz on yedi kelimededen oluşmaktadır. Büyük harflerle yazılan bir kelime var: “Kristalleşmiş.” Öyküde kahraman anlatıcı ile üç arkadaşının gölde boğulması ve yöre halkının onlara yardım edememesi anlatılır. Bir anın öyküsüdür. Korku üçlemesinin ilki olan bu öyküde “korku, dehşet” kavramları tam anlamıyla işlenir.

Kahraman anlatıcı bir görev için arkadaşlarıyla buzla kaplı bir gölden küçük deniz bisikletleriyle geçmek zorundadır. Arkadaşlar gölde eğlenerek giderken deniz bisikletleri alabora olur. Burada anlatıcı kahraman, görünmeyen fakat güçlü bir elin deniz bisikletini oynattığını söyler. Yüzme bilmeyen iki arkadaşı hem bu yüzden hem de buz gibi suyun içinde olmanın korkusu ile çırpınıp dururken gölde boğulurlar. Sarı, burada dehşet kelimesini kullanır. Yöre halkı koşup gelse de bir türlü yardım edemezler. Çaresizlik içinde korku ve üzüntü ile seyirci kalırlar. En sonunda son kalan arkadaşı ve o da kendini bu soğuk göle teslim eder.

Yüzeyi ince bir buz tabakası ile kaplı donmuş göl öykünün mekânıdır. Vakit de bir akşamüstüdür.

4. “Einverleibung”

Yüz otuz yedi kelimededen oluşan öyküde cinayet işleyen kahraman anlatıcıyı dinleriz. Anlatıcı, Çıyan ve Sıçan adını verdiği, nefret ettiği kişiyi boğazına bıçak saplayarak öldürür. Anlatıcı kahraman onu öldürdüğü için mutluluk duymaktadır. Sıçan-Çıyan, kahramanı küçük gören ve onu aşağılayan birisi olarak anlatılmaktadır.

Einverleibung: “İçe alım, özümseme, özümleme” anlamlarına gelir. Bu öyküde tekrar eden cümleler vardır. Büyük harflerle yazılmış bir kelime de var: “Mezar”.

⁶ <https://sozluk.gov.tr/> (26.05.2023, 00.39)

Olayın gerçekleştiği yer: Oturma odasıdır. Öykünün şu kısmı çok ilginçtir: Kahraman öldürdüğü bu Sıçan-Çıyan'ı tıpkı bir yamyam gibi yemeye başlar. Parmaklarını, kollarını, iç organlarını, yüreğini... Üstelik tuz ile baharat atarak yer. Bu şekilde yaparak ondan tamamen kurtulduğunu düşünmektedir. Kendi bedeni onun için bir mezardır. Bu yüzden öykünün adı içe alım olarak verilmiştir. Onu bedenine hapsettiğine inanarak kendinden başka kaçacak yeri olmadığını düşünmektedir. Öyküde anlatılanlar görüldüğü üzere dehşet vericidir.

5. “Bir Arzu Düğümlenmesi”

Öykü iki yüz doksan üç sözcükten oluşmaktadır. Bir anın öyküsüdür. Olay şimdiki zaman kipiyle anlatılır. Gözlemci bakış açısı ile anlatılmış öyküde vahşi bir yırtıcı olan çitanın avlanma süreci anlatılmaktadır. Anlatıcı yazar bu hayvanın adını söylemese de öykünün başında anlattıklarından hareketle bunun bir çita olduğunu biz okuyuculara sezdirir.

Çok aç, güçsüz ve hastalık derecesinde zayıf olan bu çita bir türlü avlanamaz ve öykünün sonunda ölür. Bir çitanın avlanmadaki çaresizliği üzücü bir durumdur çünkü onun doğasında avlanmak ve hız vardır. “Koşmak” sözcüğü art arda tekrarlanır.

Bunun yanı sıra öyküde büyük harfle yazılan kelimeler vardır: “Arzu düğümlenmesi.” Öyküde yabancı kelimelere de yer verilmektedir: “Slalom, anoreksik, helezonik.” Slalom bir spor terimidir. Çubuklara geçirilmiş küçük bayraklarla işaretlenmiş bir parkurda, belli kurallara göre ve zikzaklar çizerek yapılan kayak yarışıdır. Esrimek kelimesinin anlamı ise: Kendini yönetemez bir duruma gelmektir. Eski Türkçede ise ‘sarhoş’ anlamına gelir.

6. “Cenin Pozisyonu”

Öykü yüz altmış altı sözcükten oluşmaktadır. Öyküde kocası tarafından aşağılanan ve azarlanan bir kadın gözlemci bakış açısı ile aktarılır.

Bir adam, karısını caddede bir otobüs durağının köşesine sıkıştırmıştır. Yalnız anlatıcı karısı olduğundan emin değildir. Kocasından korkan ve ona hiçbir şey

diyemeyen kadın küçüldükçe küçülür. Kadın kaçmak ister ama kaçamadığı için fiziksel olarak bu duruma girer. Kocasının da karısının bu hâline anlam veremediğinden bahsedilir. Adam zayıf olana hükmetmenin verdiği o gururla kendini daha güçlü ve heybetli hisseder. Anlatıcı, bu adamı anlatırken biz okuyucunun tiksinsmesini sağlar, daha doğrusu taraf tutmamızı. Çünkü kocasını tasvir edişi kötüdür. Güçsüz, çaresiz bir kadın profili çizilir.

“Esrimek” sözcüğü bu öyküde de geçmektedir. “Büzülüyor” kelimesi büyük harfle yazılmıştır. Benzetmeler yoğun kullanılır.

7. “Babil Kulesi:”

Yüz kırk sekiz kelimedenden teşekkül edilmiş öyküde büyük harflerle yazılı bir kelime vardır: “Lanetlenmişliği.” Ayrıca öyküdeki “Başı göklere erişecek.” cümlesi italik yazılmıştır. Sarı, bu öyküsünde Allah demek yerine Tanrı demeyi tercih eder. Bu kelime tercihinin öyküden öyküye değişiklik göstermesinin nedenini sorduğumuzda ise yazar şöyle açıklamıştır: “Allah’ın dinimizde hele de Kur’ân’da geçtiği haliyle özel bir yeri olduğu malum. Tanrı’nın Allah ile anlam birlikteliği olan ve hikâyeleri yazdığım sırada bilinçaltından birebir Allah anlamına denk düşen kullanımın yanında örneğin Kendi İmdatına da Koşup Gelen Hızır’da Budistlerin Buddha’yı, tanrılarını depremden çıkarıp, kolunu ayağını düzeltip tekrar ona tanrı olarak tapındıklarını verdiğim anlam da var. Bana kalsa Allah’ın anlam derinliği Tanrı ile doldurulamaz. Ama artık insanlar Allah’tan muratlarını Tanrı sözcüğü ile de ikame edebiliyorlar.” Biz yine de ilgili öykülerde Sarı’nın hangi kelimeyi tercih ettiğini burada olduğu gibi o öykülerde de belirttik.

Metnin anlatıcısı, Babil Kulesi’nin büyüklüğünün Tanrı’nın sonsuz büyüklüğü karşısında gülünç olduğunu söyler. Tanrı’nın yanında insanoğlunun yaptığı tüm şeyler anlatıcıya komik gelmektedir. Öyküde geçen şu cümleler bize Sarı’nın kafasındaki Tanrı düşüncesini verir: “Ezel ebed çizgisinde, sonsuzluk büyüklüğünde, zamandan ve mekândan münezzeh bir Tanrı düşüncesi...” (Sarı, VAYGTE 2014: 17) Tanrı’nın insanları cezalandırmasının nedenini kurduğu bu büyük kulelerle onun büyüklüğünü tehdit etmesinden olmadığını aksine insanların

kendinde duyduğu büyüklük hissinden olduğunu söyler. Bu sözlerle insanların kibrine de gönderme yapar ve Allah'ın en çok kaçınılması gereken özelliklerinden biri olarak gösterdiği kibrin kötülüğü vurgulanır. Anlatıcı yazar, “Alâ Rab” olma ya da “büyüklük taslama” düşüncesinde yapılmış tüm kulelerin yıkılacağını söylemektedir.

Öykü bir bakıma öğüt verici mahiyettedir. İnsanların kendini büyük görmemelerini, diğerlerine büyüklük taslamaması gerektiğini çünkü bu evrendeki en büyük kudretin Tanrı olduğunu bilmek gerektiğini nasihat etmektedir.

8. “Özgüven”

Öykü iki yüz dokuz sözcükten müteşekkildir. Öyküde bir sahne ve yarışmacılar anlatılır. Gözlemci bakış açısı ile anlatılır. Yarışmacılar aşırı heyecanlıdır. Sahneye ilk önce çocukluktan beri sol eli kopuk birisi gelir. Seyirciler onu görünce alay edip aşağılar. Yarışmacının kendini acındırmaya geldiğini düşünürler. Gelen bu yarışmacı Tom Waits adlı Amerikalı bir şarkıcının şarkısını seslendireceğini aynı zamanda piyano çalacağını söyler. Sahne kararır ve o başlar. Bu yarışmacı buğulu, hüzünlü sesi ile herkesi büyüler.

Öyküde “Engelli” kelimesi büyük harfle yazılarak bu duruma dikkat çekilmek istenmiştir. Ayrıca yabancı kelimeler ve isimler de geçmekte: Standing Ovation (İng: ayakta alkışlama), Tom Waits (şarkıcı).

9. “Yerdeki Göz”

Bu öykü 118 sözcükten oluşmaktadır. Öykü tam bir anın öyküsüdür. Fiiller şimdiki zaman kipi ile çekimlenir.

Öyküde bir Kurban Bayramı'nda kurban edilen bir inek acılar içinde kıvrılırken aktarılır. Çünkü küçük bir çocuk elindeki bıçakla bu ineğin gözlerini çıkarmaya çalışmaktadır. Burada çocuk öyle acımasız biri şeklinde aktarılır ki bahsedilenin bir çocuk olduğuna inanmak zorlaşır. İneğin gözlerini çıkardıktan sonraki vaka çok daha ilginç ve vahşicedir: Çocuk, ineğin gözünü çıkarttıktan sonra o gözlerle top gibi oynar.

“Sımsıcak” kelimesi büyük harfle yazılmıştır. İneğin göz yapısı detaylandırılarak anlatılır. Tozlu, sarı-kırmızı sonbahar yaprakları denilerek mevsimin sonbahar olduğu bilgisi verilir.

10. “Orada Gömülü”

Öykü yüz yirmi bir kelimededen müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile aktarılan öyküde on seneyi aşkın süredir daracık ve nemli bir odada kalan birisinin odasına ve evine olan bağlılığı anlatılır.

Modern dünyadaki hız bu kişiyi yorar ve o huzuru bu daracık evinde bulur. Evinden uzaklaşmak zorunda kaldığında bu onu rahatsız eder. Daha sonra yeni bir eve taşınan karakter evden taşınmış olsa da yeni evine alışamaz ve eski evinin önüne gidip evine bakar. Evinin zirhı, kuyusu olduğunu ve halen ona ait olduğunu düşünür. Evi için zirh demesi insanın evini korunağı olarak görmesi bilindik bir benzetmedir fakat bunun yanında evini kuyu diye adlandırması ilgi çekicidir. Kuyu motifi Türk inancında, halk edebiyatında, divan edebiyatında, sinemada farklı işlevlere sahiptir. Nursel Işık’ın kuyu motifinin işlevselliğini incelediği makalesinde geçen şu tespitler bu öykü için de kıymetlidir: “Kuyu motifi; su kaynağı olma, ceza aracı olarak kullanılma, bir dünyadan başka bir dünyaya geçit olma, eğitim ve erginleştirme, sırdaş olma, hac mekânı olma, divan edebiyatında söz sanatlarının yapılmasında araç olarak kullanılma, besin ihtiyacı karşılama, görülmek istenmeyen şeylerin ortadan kaldırılmasına yardımcı olma, karanlık duygu ve düşüncelere ev sahipliği yapma, kadın cinsel organı olma, rahim işlevi görerek yeniden doğuşa yardım etme, buluşma ve sosyalleşme mekânı olma işlevleriyle kültürümüzde, edebiyatımızda, sinemamızda yaşatıldığı tespit edilmiştir.” (Işık, 2019: 294-295).

Ayrıca öyküde “Hâlâ” kelimesi büyük harfle yazılmıştır ve anlatıcı “mut” gibi pek fazla bilinmeyen/kullanılmayan bir kelimeye de yer verir.

11. “Elleri Kızılçık Ağzı Kızılçık”

Kırk iki sözcükten oluşan bu öykü kitaptaki en kısa öykülerden birisidir. Öyküde küçük bir kız çocuğunun evlerinin önündeki ağaçtan elini, yüzünü batırarak

kızılıcak yemesi anlatılır. Yine bir anın öyküsüdür. Yediği bu meyveden ötürü karnı ağrıtmaktadır. Annesine bu olayı komik bir benzetme ile aktarır: “Anne karnımdaki civatalarım ağrıyor.”der. (Sarı, VAYGTE, 2014: 21).

12. “İçerdeki Ben”

Öykü yetmiş beş sözcükten müteşekkildir. Öyküde devlette çalışan birisinin sürekli resmî dairelere girerken kapı çalma huyundan bahsedilir. Hatta bu kişi kendisi de devlet dairesinde çalışmaya başlamış olmasına rağmen kendi kapısını bile çalmaya devam eder.

“Dışarıdan” sözcüğü büyük harflerle yazılarak vurgulanmıştır. Öyküde “siz” dili dikkat çeker. İlahi bakış açısı ile yazılan öyküdeki karakter bu davranışı neden yaptığının farkında değildir.

13. “Gözleri Hâlâ Kapalı”

Gözlemci bakış açısı ile yazılan öykü üç yüz on bir sözcükten oluşmaktadır. Kıskançlık ve bunun yanında nankörlük duygusu üzerine bir öyküdür.

Öyküde bir kukumav kuşu yumurtasını bildircin yuvasına bırakıp gider. Bildircin yuvaya dönünce bu büyük yumurtayı da kendisinin sanıp kuluçkaya yatar. Kukumav kuşu daha önce yumurtadan çıkar ve gelişmeye başlar. Bildircin anne buna şaşırsa da yine de onu beslemeye devam eder. Daha sonra sözde kardeşleri de yumurtadan çıkar. Anne kuş onları da besleyince kukumav kuşu kıskanır. Anneleri onlara yemek getirmeye gittiğinde kukumav kuşu sözde kardeşlerini delik deşik eder. Anne kuş geldiğinde buna tanık olur. Kukumav kuşu tüm bunları gözü kapalı yapar. Gözlerinin kapalı olması birkaç kez tekrar eder. “Kukumav Kuşu” bir yerde büyük harfle yazılmıştır.

14. “Kurban”

Altmış dokuz öyküden oluşan öykünün görünüşü şiiri andırmaktadır. Sözcükler arasında bir ahenk söz konusudur.. “Bıçak” sözcüğü öykünün sonlarına doğru büyük harfle yazılmıştır. Anlatıcı yazar bu öyküde “sen” dilini kullanarak

direkt kurban olacak hayvana seslenir. Bir hayvanın kurban edilişi anlatılır gibi görünse de aslında insanlara anlatır.

Metnin anlatıcısı bir kurbanın kaçmaya çalışmasının boşa olduğunu eninde sonunda o bıçak ile karşılaşacağını söyler. Bu durum da okuyucuya korkunun ecele faydası yok atasözünü hatırlatır.

15. “Kopuk”

Elli dokuz sözcükten oluşan tek paragraflık öyküde insanın varoluş sonrası anlatılır. Anlatıcı yazara göre varoluşunu tamamlayamayan insan eksiktir. Böyle bir insanın bedeni, saç, tırnağı ve teni yoktur. Bu eksik varoluş insan ruhunda bir boşluk yaratır. Anlatıcı yazar bunu “varlık yarası” olarak adlandırır ve büyük harflerle yazarak vurgular. “Kopuk” kelimesi ise öyküde sık tekrar eder.

16. “Susku Orucu”

On dokuz kelimededen müteşekkil olan öyküde Susmanın (ağzının açılmamasının) oruç ile benzerliği yansıtılır. Görünürde sustukça, görünmeyende cennete doğru konuşan cümlesinden şu çıkarım yapılabilir: Çok konuşmayan birinin içinden dualar ederek, zikirler çekerek yahut yalnızca Allah ile konuşması. Burada ağız için gayba açılan gül kızılığında diyerek aslında bir divan edebiyatı teşbihine yer verilmiş olunur. Divan edebiyatında yârin dudağı için şair gonca gül benzetmesi yapar. Bunun yanı sıra çıkarabileceğimiz bir diğer sonuç da İslam’da gülün Hz. Muhammed (s.a.v.) ile özdeşleşmesinden ötürü gül kızılığın diyerek ona bir göndermenin olduğudur. Yine bir kelime büyük harfle yazılır: “cennete”.

17. “Cançekişen”

Öykü iki yüz dört sözcükten oluşmuştur. “Boğulma” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır. Öykünün giriş kısmında buldukları mekânın tasviri yapılır. Bir anın öyküsüdür.

Kahraman anlatıcı, küçük kız kardeşini annesine gönderme amacıyla onu kanala bırakmasını ve sonrasında yaşanan felaketi aktarır. Bir abinin vicdan azabına ve

üzüntüsüne şahit oluruz. Suyun hızlanması ile annesi, kız kardeşini tutamaz ve elinden kayar gider. Anlatıcı korku ile kardeşini yakalamak için koşsa da onu boğulmaktan kurtaramaz.

18. “Sağ Serçe Ayak Parmağındaki Nasır”

Öykü iki yüz on bir sözcükten oluşur. Çalışmamızın birinci bölümünde Ahmet Sarı'nın da uzun yıllar futbol oynadığından ve futbolu çok sevdiğinden bahsetmiştik. Öykü bu durumdan ötürü otobiyografik özellik göstermektedir.

Kahraman anlatıcı yağmurlu bir günde normalde giydiğinden iki beden küçük krampon giymektedir. Bu da ayaklarında nasır olmasına neden olur. Sol serçe parmağındaki nasır yirmi beş sene sonra kendiliğinden geçer ama sağdaki geçmez. Büyüdükçe büyür. Anlatıcı kahraman bu nasırdan kurtulmak için her şeyi yapar ama nasırdan kurtulamaz. Bu durum anlatıcı kahramanda nasır nefreti yaratır. Öyle hışımla bu nasırı koparmaya çalışır ki neredeyse parmağındaki kemiği görür. Öyküde bir kısımda “nasır” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır.

19. “Japon Yapıştırıcı:”

Öykü yüz seksen altı kelimedenden oluşur. Kahraman anlatıcı başına gelen olayı anlatır. Anlatıcı ve kardeşi evde top oynarlar. Aileleri dışarıdadır. Yanlışlıkla topu annesinin en sevdiği vazoya atar. Vazo üç yerinden kırılır. Hemen Japon yapıştırıcısı ile yapıştırır ve orijinali gibi olur. Kimse fark etmez. Bu durum kahramanda ilk başta zevk verici bir şey iken sonra bir hastalık hâlini alır.

“Suç unsurunu” bir yerde büyük harflerle yazılmıştır. Öyküde halk ağzından bir kelimeye de yer verilir: “yekinme”. Yerinden kalkmak, kalkmaya davranmak anlamlarına gelmektedir.

20. “Korkmaktan Korkmak”

Yüz elli bir sözcükten oluşan öyküde tamamen korkunun hissettirdikleri anlatılır. Bu korku mirketler üzerinden anlatılmaktadır.

Öykünün ilk cümleleri bir şiir gibi dizilmiştir. Bir yerde “mirket korkusu” büyük harfle yazılmıştır. Kitapta korkunun en net ve en iyi anlatıldığı öykü şüphesiz bu öyküdür.

21. “Babilizasyon”

Öykü doksan dokuz sözcükten oluşur. Bu öyküde büyük harfle yazılan yazı yoktur fakat italik vardır: “(...) bütün yeryüzüne dağılmayalım (...) Ayrıca “(...) başı göğe kadar erişecek ve kendilerine nam yapacak (...)” (Sarı, VAYGTE, 2014: 43).

Hayvanların mimari yeteneğine örnekler verilerek öykü başlar ve ardından sıra insana gelir. Anlatıcının insan yaratılarına karşı olumsuz bir görüşü vardır. İnsanların yapmış olduğu mimariden ziyade yalnız Allah’ın yaratma yeteneğini verdiği canlıların mimarisinin daha güzel olduğunu vurgular. Ayrıca öykünün adına baktığımız zaman babilizasyon kelimesinin kanalizasyon kelimesine benzetilerek yazar tarafından oluşturulduğu görülebilir. Böyle bir isim seçilmesi de bizim görüşümüzü kanıtlar niteliktedir.

Öykünün doksan dokuz sözcükten oluşması bizi Allah’ın doksan dokuz ada sahip olması durumuna yönlendirir. Bu öykü ile bağdaşan El-Hâlık, El-Bedî’ isimlerini aklımıza getirir.

Öyküde Babil Kulesi ve Babil Kulesi efsanesine gönderme vardır. Anlatıcı yazar Babil’in bütün yeryüzüne yayılmaması ve tek dil konuşulmasını istemesinin bu binanın yerle bir olmasına neden olduğunu düşünür. Tam burada kulenin efsanesine yer vermek yerinde olacaktır. Babil Kulesi hakkında kutsal kitapların yanında pek çok dinî kaynakta bilgiye ulaşılabilmektedir. Fakat biz burada öyküde geçen cümlelerden hareketle İslam tarihçisi Muhammed bin Cerîr Taberî’nin *Tarih er-Rusül ve'l Mulukve'l Hulafa (Peygamberler ve Krallar Tarihi)*’da bahsettiği Babil Kulesi efsanesi yer vereceğiz. Buna göre Nemrut Babil’de bir kule inşa ettirir. Tanrı bu inşa edilen kuleyi yıkar ve o zamana kadar aynı dili konuşanların insanların

dillerini böler ve 72 dile ayırır. Bunun yanı sıra Tevrat'ın Yaratılış (Tekvin) bölümünde de buna benzer bir anlatı bulunmaktadır. Tevrat'a göre Babil Kulesi Hz. Nuh'un torunları tarafından gökyüzüne ulaşmak için inşa edilmiştir. Bu kule ile göğe yükselmek, Tanrı'nın olduğu yere varmak istemişlerdir. Tekvin'deki şu kısım İslam anlatılarındaki ile benzerdir:“ Başlangıçta yeryüzündeki insanlar aynı dili konuşur, aynı sözleri kullanırlardı. Doğuya göçerlerken Şinar bölgesinde bir ova buldular ve oraya yerleştiler. Ve birbirlerine geliniz kerpiç keselim ve onları ateşte pişirelim, dediler. Ve kerpiç onlara taş yerine, yer katranı dahi kireç yerine geçti. Ve sonra, geliniz, bütün yeryüzüne dağılmamak için kendimize bir kent ile tepesi göğe kadar yükselen bir bina yapalım, nam kazanalım, dediler. Tanrı, insanların yaptığı kenti ve kuleyi görmek için aşağıya indi ve şöyle dedi: “Tek bir halk olup aynı dili konuşarak bunu yapmaya başladıklarına göre düşündüklerini gerçekleştirecek, hiçbir engel tanımayacaklar. Gelin, aşağı inip dillerini karıştıralım ki birbirlerini anlamasınlar.” Böylece Tanrı, onları yeryüzüne dağıtarak kentin yapımını durdurdu. Bu nedenle kente Babil adı verildi; çünkü Tanrı, bütün insanların dilini orada karıştırdı ve onları yeryüzünün dört köşesine dağıttı.” Kur'ân'da Babil şehrinin Bakara suresinin 102. ayetinde bahsedilir.

22. “Çocuk Arabası”

Öykü yüz yirmi iki kelimededen oluşmaktadır. Kahraman öykünün anlatıcısıdır. Kahramanın karısı ölmüştür ama onu gömmemiştir. Pembe bir battaniyeye sarılı tutar. Çocuk arabası ile onu geziye çıkarır. Öyküde çok sık tekrar vardır. Bu tekrarlar kahramanın psikolojisinin ne kadar bozuk olduğunu anlatır gibidir. Kahraman karısının öldüğünün farkındadır fakat onunla yaşamaya devam etmekten mutludur. Yasını çok farklı şekilde tutmaktadır. Psikolojide geçen yas evrelerinin birinci evresi ise: şok ve inkârdır. Bu evrede kişi aşırı bir üzüntü çektiğinden dolayı kaybettiği kişinin ölümünü bir türlü kabullenmek istemez. Bu tema Sarı'nın birçok öyküsünde daha görülmektedir.

23. “Gömülmemiş Beden”

Öykü seksen beş öyküden müteşekkildir. Anlatıcı yazar, bu öyküde de ölmüş ve çürümüş bir bedenden bahsetmektedir.

Anlatıcı biz insanların topraktan yaratıldığımız için her bedenın tekrar toprağa dönmek istediğini söyler. Yazar bahsettiği ceset için “kokmuş et” der ve bunu büyük harfle yazar. Bu beden koltuğunda unutulmuş, ölmüş ve çürümüştür. Ölünün toprağa olan özlemi arttıkça kokusunun da o derecede artacağı fikri tekrarlanır. Kişileştirme söz sanatına başvurulmuştur. Ayrıca yazar, ceset yerine cesed yazmayı tercih eder.

Yalnız öyküde şu kısım ilgi çekicidir: Bahsedilen ölü bedenın kimse tarafından aranıp sorulmaz. Âdeta çürümeye terk edilmiştir. Yazara göre yalnızlığın şiddetinden çürümüştür. Burada ölünün çürümeye bırakılmasının nedeni belirtilmez, yazar tarafından biz okuyucuya da hissettirilmez.

24. “Sakatlanmış Yaşam”

Yüz otuz dört kelimededen oluşan öyküde, Recep adında doğuştan sakat bir çocuk anlatılmaktadır.

Sabahın erken saatlerinde anne ve babası Recep’i dama koyarlar. Recep bu damın bir parçası gibidir. Âdeta dam ile bütünleşmiştir. Recep çok zayıf bir çocuktur. Yazar bunu anlatabilmek için Recep’in incecik ellerini kuru bir dala benzetir. Sarı, Recep’in vücudu için hareket ettiremiyor ya da oynatamıyor demek yerine “canlatamıyor” demeyi tercih eder. “Kanat” kelimesi bir yerde büyük harfle yazılmıştır. Öykünün sonunda çocuğun oynatamadığı beli kanat olur. Burası biraz muğlaktır. Recep damdan mı düşüyor yoksa kendini mi atıyor anlaşılmaz. Bir başka çıkarım ise kuşları seyrediyor ve onlar gibi özgür olmayı hayal ediyor şeklinde olabilir.

25. “Ana Rahmi Bir Golgotha’dır”

Öykü yüz yirmi altı kelimedenden müteşekkildir. Golgotha kelimesinin anlamı: Hz. İsa’nın çarmıha gerildiği yer, cefa çekilen yerdir.⁷ Kudüs şehrinde bulunan eski bir kilisedir ayrıca Hristiyanlar’ın, Hz. İsa’nın yeniden dünyaya geldiğinde ineceğine inandığı yer olarak kaynaklarda geçmektedir. Ortodokslar için burası kutsaldır. Golgotha Arami dilinde Calvary şeklindedir. Anlamı ise kafatasıdır. Kudüs’te kafatasına benzeyen bir tepedir. Anlatıcı yazar, ana rahminde bulunan bir embriyodur. Sanki dünyaya gelmek istemez gibidir. Dünyanın tehlikeli olduğunu düşünür ve cenin pozisyonunda kalmak ister. Bu yüzden annesinin rahminde iyice büzülür. Bu cenin pozisyonuna gelme büzülme eylemi yukarıda incelediğimiz “Cenin Pozisyonu” adlı öyküde de geçmekteydi. Orada kadın karakter kocasının korkusundan cenin pozisyonuna geçerken burada da anlatıcı kahraman ana karnında dünyadan korktuğu için bu pozisyona geçmektedir. Yani her iki öyküde de cenin pozisyonu alma durumu aynı nedenden ötürüdür: korku.

Kahraman kendini Hz. İsa ile özdeşleştirir. Anlatıcı ana rahmi için başlangıcın ve bitimin olduğu yer diye düşünür. Yani bu Golgotha için de söylenen sözdür. Burada ana rahmi kavramına da açıklama getirmek yerinde olacaktır. Çünkü bu kavram Ahmet Sarı’nın ilk öykü kitabından son öykü kitabına kadar sıklıkla karşımıza çıkan bir durumdur. Freudyen bakış açısı bu öykülerinde hâkimdir. Freudyen bakış açısına göre ana rahmi insan için ilk beslenme, ilk korunma ve ilk sevginin alındığı yerdir. İnsanın en güvenliği olduğu yer olarak görüldüğü için bu bakış açısına sahip pek çok kişi ana rahmine geri dönüşü algılar. Anlatıcının da ana rahminden dışarıya çıkmak istememesinin nedeni budur. Bir yerde “Golgotha” kelimesi büyük harflerle yazılmıştır.

Öyküde ruhlar meclisine (Bezm-i Elest) atıflar da vardır: “(...) İçime üfürülen ruh ben bir dölüt ve sperm olsam da, ta ezelden beri varken bile. Daha uzuvlar şekillenmeden kalbin çarpması varken bile. Demlenen bünyeme-bedenime oturan o üfürük, o tanrısal soluk zaten verilmişti bana ta ezelden. (...)” (Sarı, VAYGTE, 2014: 21).

⁷ Matta, Yeni Anlaşma (İstanbul). “İncil”, s.59, 201. (7 Aralık 2021, 22.50)

Öykünün geneline bakıldığı zaman benzetmeler, metaforlar, din, bilim gibi pek çok mefhum için içindedir. Öykünün ilk bakışta basit gibi görünse de derin düşüncelerin sonucunda ortaya çıktığı aşikârdır.

26. “Eating His Own Right Leg”

Öykü üç yüz yetmiş üç sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı bir kaçak leopar avcısıdır.

Öykü, Serengeti’de geçen bir olayı anlatır. Serengeti: Afrika’da Kuzey Tanzanya’yı kapsayan bir bölgedir. Serengeti’de bayıltacak kadar sıcaklıkta bir tuzak kurulur. Burada tuzakla bir leopar avlanmaya çalışılır. Tuzağa düşen leopar uzun süre buradan kurtulmaya çalışır. Fakat kurtulamaz. En sonunda kurtulmak için sağ bacağına diz kapağına kadar yer ve sonunda kurtulur lakin güçlü, heybetli bir hayvanın bu duruma düşmesi biz okuyucuyu üzmektedir.

Kahraman anlatıcı; tilki, akbaba ve sırtlan için “hazırcı, beleşçi” der. “İniltisi” kelimesi bir yerde büyük harfle yazılmıştır. Güçlü, heybetli bir hayvanın bu duruma düşmesi okuru üzmektedir.

27. “Mezardan İnce Bir Çıglık”

Öykü iki yüz yetmiş dokuz sözcükten oluşur. Kahraman anlatıcı, çok hasta ve ölmek üzere olan birini anlatır. Yalnız sadece gözlemlerini aktarmakla yetinir. Aradan altı ay geçer ve adamın öldüğü sanılarak gömmek için mezarlığa götürülmesi anlatılır. Mezardan ince bir çıglık sesi gelince herkes oradan uzaklaşır. Hasta olan kişi inançlı biridir. Hastalıktan iskelete dönmüştür, gözaltları morarmış ve içine göçmüş kötü bir vaziyettedir.

Sarı, bu öyküsünde diğer öykülerden farklı olarak Tanrı, Tanrım yerine “Rabbim” kelimesini ayrıca çabuk kelimesi yerine de “ivedi” kelimesini kullanır. “canlatmak” kelimesi bu öyküde de yer alır. “İnce bir çıglık” büyük harfle yazılmıştır.

28. “Üç Karanlıklı Bir Yer’de Esnemeler”

Sadece seksen yedi sözcükten oluşan bu küçürek öyküde anlatıcı yazarı dinleriz. Öyküde sorgulayıcı bir anlatım vardır. Öyküye felsefi-tasavvufi bir hava hâkim. Ana rahminin anlatıldığı bir başka öyküdür. Anlatıcı ana rahmindeki uyku için “kadim uyku” der. “Ana rahminde” bir yerde büyük harfle yazılmıştır.

Öyküde geçen şu cümleler“(…) İnsan yaşarken uykudadır, ölünce uyanır! (...)” (Sarı, VAYGTE, 2014: 56) önemlidir. Çünkü Sarı, *Edebiyat Nefreti* kitabında da 12. sayfada bu hadisi anlatmaktadır. Öykü, “İnsanlar uykudadırlar, ölünce uyanırlar.” hadis-i şerifinden hareketle yazılmıştır. Bu hadis ve tasavvufi düşünceden kasıt: İnsan, kendisinin aciz ve zelil, dünyanın aldatıcı ve fani; ahiretin ise çok yakın olduğunu tam olarak ölünce anlayacaktır. Bu yüzden biz insanlar ölmeden önce bu uykumuzdan uyanmalı ve hayatımıza çekidüzen vermeliyiz. Ana rahmindeki kadim uykudan kasıt da budur. Yani biz insanlar bu dünyada uyur hâldeyizdir. Yazar bu tasavvufi düşünce ile kendi sorusunu cevaplar. Esnemek bir uyanıklık durumudur. O hâlde ana rahminde uyur pozisyonundaki ceninin esnemesi uykuda uyanık olduğumuz anlamındadır.

Anlatıcının ana rahmi için üç karanlıklı bir yer demesi boşuna değildir. Çünkü bu tabir Zümer suresinin 6.ayetinde de geçmektedir. Ayetteki ifade tam olarak şöyledir: “O sizi tek bir nefisten yaratmış, sonra ondan eşini de var etmiştir; hayvanlardan da sizin için sekiz eş lütfetti. Sizi annelerinizin karnında üç karanlık içinde türlü yaratılış safhalarından geçirerek yaratmaktadır. İşte bu yaratıcı, rabbiniz Allah’tır. Hükümranlık O’nundur. O’ndan başla tanrı yoktur. Buna rağmen nasıl olup da hakikatten uzaklaşabiliyorsunuz?” 8

8 <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4063/5-6-ayet-tefsiri>, (07.12.2021, 23.53)

29. “Gözlerinde Sinekler”

Öykü iki yüz altı kelimededen müteşekkildir. Öykü gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Yine belgesel havasında bir öyküdür. Avcı kedi diye bahsedilen vahşi bir hayvanın avlanması anlatılır. Her tarafından ısırılan yavru ceylanın gözlerine sinekler konar ama henüz ölmemiştir. Thomson ceylanı bu kitapta ikinci kez geçer. Öykünün başlangıcında virgüllerle aralıksız bir anlatım söz konusudur. Bu da okuyucuyu heyecanlandırmak için yapılmış bir tekniktir. Gözlerini büyük büyük açmak ifadesi bu öyküde sık geçmektedir. Öykünün iki kısmında büyük harfle yazılan kelimeler vardır: “kekemelik ve büyük büyük.”

30. “Havuzbaşı”

Öykü iki yüz iki sözcükten oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Her şehirde bir havuzbaşının ve havuzun yanı başında Atatürk heykeli olduğundan bahsedilir. Havuz başındaki banklara insanlar akın eder. Milli bir bayram olması sebebiyle İstiklal Marşı okunur, bando çalar. Herkes saygı duruşuna geçer ve hareketsiz kalır. Bu kalabalığa bir deli karışır ve ne olduğunu bilemeyen deli kalabalığı yarar, geçer. “Deli” bir yerde büyük yazılmıştır.

31. “Ay Gidiyor”

Öykü yüz kırk sekiz öyküden müteşekkildir. Öyküde küçük çocuğunu bir trafik kazasında kaybeden yaralı bir anne anlatılır. “Anaokulu” ifadesinden çocuğun yaşının küçük olduğunu anlıyoruz.

Trafik kazasının ardından çocuğun ölmesi ile birlikte anne, çocuğunun öldüğünü kabullenmek istemez. Biraz önce yukarıda incelediğimiz başka bir öyküde kişinin ölümünü kabullenmemenin psikolojideki açıklamalarından bahsetmiştik. Burada da ölümü inkâr ve reddetme durumu gözlemlenir. Anne, trafik kazasının gerçekleştiği alana polislerin beyaz tebeşir ile çizmiş olduğu ceset çizimin yanına uzanır. Sanki çocuğu orada yatıyormuş gibi çizim olan başını okşar. Hava da yağmurludur. Gittikçe çizim silinmeye başlar. Anne eline tebeşiri alıp çocuğunun silinmiş bedenini tekrar çizmeye başlar.

“Islak Sokak” sözcüğü bir yerde büyük harflerle yazılmıştır.

32. “Eşiğe Oturmuş Aya Doğru Çocuklar”

İki yüz sekiz sözcükten oluşan öyküde yaşlı adamın arkadaşlarıyla, cami çıkışı bir bankta oturup sohbet etmesi anlatılır. Öykünün adında tezatlık vardır, çocuklar diye geçse de öykünün kahramanları yaşlılardır. Bu üç adam en saf en masum halleri ile verilir, tıpkı çocuklar gibi.

Öyküde asıl anlatılmak istenen çocukluk ve yaşlılık dönemlerinin benzediğidir. Yaşlıların tıpkı çocuklar gibi sürekli sorular sorması ve bu sorulara yanıt araması işlenir. Öykünün en sonunda okura da soru yöneltilir.

“Uzaklara” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır. Mekân, akan bir fiskiyeli, açık havuzun yanındaki sarı banktır. Bu havuz caminin önünde bulunmaktadır.

Ayrıca anlatıcının şu cümleleri önemlidir: “Önde bir iki güvercin, cami önünde hüküm süren ilahi ve beşeri huzurun tadına varıyorlar.” (Sarı, VAYGTE, 2014: 73). Gözlemci anlatıcının bu cümlelerinden caminin huzur veren bir yer olduğu düşüncesine sahip olduğunu anlarız.

33. “Ruh Göçü”

İki yüz iki sözcükten oluşan bu öyküde yaprakları dökülmüş, iri bir çınar ağacı anlatılır. Bu ağaç bir dağda tek başına durmaktadır. Anlatıcı siz dilini kullanır ve anlatımıyla zihninizde canlanmasını sağlar. Puslu bir hava vardır. İnsanın genzini yakan bir havadır bu. Mevsim sonbahardır. Öykünün kasvetli bir havası vardır. Çınar ağacının bir dalına bir kız kendini asmıştır. Genç bir çocuk da intihar etmiş bu kıza bakmaktadır. Uzakta bir tepede de başka bir çocuk bu olaydan habersiz uçurtma uçurmaktadır. Anlatıcı tasvirlerini sıra sıra vererek olanları bir kamera gözünden aktarıyormuş hissi verir.

Öyküde ters isim tamlamaları, devrik cümleler bulunmaktadır. “Salyalar” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır. Öykünün başında geçen şehrin egzoz

dumanlarından kaynaklanan bir karışımdan bahsederek anlatıcı insanlar tarafından kirletildiğini ifade eder.

34. “Woyzeck Sendromu”

Öykü üç yüz sekiz kelimedenden müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde tekrarlar var. “Topuz” kelimesi büyük bir yerde büyük yazılmıştır.

Öykünün adını açıklayacak olursak *Woyzeck* aslında bir Alman tiyatro oyunudur. Oyunu Georg Büchner 1836’da yazdı, o ölünce yarım kaldı. Oyun, Johann Christian Woyzeck isimli bir adamın hayatını anlatan gerçek bir hikâyedir. Ordunun ve doktorların genç bir adam üzerinde bıraktığı, insanlıktan uzaklaştıran etkileri anlatılır. Lâkin öykünün bu oyunla alakası yoktur. Denizin yanında, güzel aydınlık bir ev vardır. Yaşlı bir kadın koltukta oturup kitabını okur. Kül rengi saçlarını topuz yapmış. Sarı’nın yaşlıların beyazlamış saçları için kül rengi tabirini kullandığını daha önce söylemiştik. Bu yaşlı kadın kitabını kapatıp denize doğru yürür. Sahilde mavi, durgun denizin keyfini çıkarır. Bastonunu bırakıp denize girer ve denizde kaybolur.

35. “Sakallı Çocuk”

Öykü sadece altmış iki sözcükten oluşur. Kendini çocuk sanan yaşlı bir adamın öyküsüdür. Mavi önlük giyer ve ilkokul çantası takar. Karakter yine kamburdur.

Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Anlatıcı “siz” dilini kullanır. “Kambur” kelimesi bir yerde büyük harflerle yazılmıştır. Öykünün girişinde mekânın tasviri vardır: “İki büyük çınar ağacının yanında bir patika yol, yaprakları dökülmüş, sonbahar yaprakları sapsarı, ağaçlar gövdeli dallı budaklı ama kuru, dedim ya ağaçlar kuru.” (Sarı, VAYGTE, 2014: 78). Görüldüğü üzere zaman yine bir sonbahar dönemidir. Anlatıcı yine sararmış yapraklardan bahsetmektedir.

36. “Kardaki Kan”

Öykü yüz altmış yedi sözcükten müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Anlatıcı kendisini öyküde hissettirir. Heyecan verici bir öyküdür. Köpek itlaf ekibinin nişancısı bir köpeği avlar. Kar üzerinde köpeğin kanını takip eder. Köpeğin sesi her yeri kaplar, seke seke kaçar. Nişancı soğukkanlı ve acımasızdır. Sigarasını içerek rahatça köpeğin peşinden gider. “Uğultusu” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır.

37. “Bilye”

Öykü seksen dört sözcükten oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. “Titriyor” büyük harfle verilmiştir. Yine yüzü kırış kırış yaşlı bir dede anlatılır. Ağacın altında misket oynamaktadır. Yağmurlu bir hava vardır. Dede ılsansa da bilye oynamaya devam eder. Ayrıca hastadır, çok kötü öksürmektedir. Öykünün en sonunda nerede ve hangi tarihte yazılmış olduğuna dair bir yazı da bulunmaktadır: 17.01.2013/Erzurum. Bu Sarı'nın çok sık yaptığı bir şey değildir.

2.2.1.3. *Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği (Korku Ve Dehşet Üçlemesi: İki) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler*

Kitabın en başında “İçindekiler” yerine “Meleğin Yalın Hali” yazmaktadır. Ayrıca öyküler başlamadan önceki sayfa Joë Bosquet'nin (Fransız şair) bir sözüne yer verilir: “Yaram ben yokken vardı. Onu cisimleştirmek için doğdum.” Cisimleştirmek sözcüğü içselliği anlatmak için seçilmiştir. En içsel olanın bile tarihsel ve toplumsal, demek dışsal bir dolayımından devralındığını; yaralının yaralanmasının, gizil yaranın, tarihin işleyişini mümkün kılan istisna olduğunu düşündürür. Hemen arka sayfasında yer alan Sezai Karakoç'un meşhur şiiri “Monna Rosa”dan alıntı yer almaktadır. Joë Bosquet'nin ve Sezai Karakoç'un şiiri benzerlik gösterir. Karakoç'un şiirinde yaraların en içte ve gizli olduğu çıkarımı yapılır.

1. “Yastığının Altında Bıçak Sertliği”

Öykü üç yüz yirmi altı sözcükten oluşur. Kahraman anlatıcıdır. Öyküde kahramanın anne ve babasının yastık altında bıçak bulundurma huyundan

bahsedilirken bu durumun kahramanın kendisinde de gerçekleştiği anlatılır. Kahraman anlatıcının açıklamasına göre, annesinin yastığın altında bıçak bulundurma sebebi eve hırsız girerse diye tedbir amaçlıdır. Kahraman anlatıcı da tıpkı annesi gibi bu korkuyu taşımaktadır. Ayrıca kahramanın bahsettiğine göre kardeşleri de vardır ama çok bahsi geçmez. Öyküde, kahraman anlatıcının ahşap merakına da yer verilir. “Çıtırıtı” kelimesi büyük harfle yazılmıştır.

2. “Şemsiye”

Öykü üç yüz yedi kelimedenden müteşekkildir. Kahraman anlatıcıdır. Kahraman ve ailesi uzun yolculuğa çıkacaktır. Kahramanın bir de küçük kardeşi vardır. Ziyaret ettikleri evde iyi vakit geçirirlerken kardeşi mutfakta şemsiyesi açık bir şekilde sandalyede oturur. Onu gören anlatıcı kahraman ve ailesi bu duruma anlam veremezler. Sonu tuhaf biten bir öyküdür. “Serçeler” kelimesi büyük harfle yazılıdır. Öykünün en sonunda dizeler halinde iki cümle vardır ve bu cümleler büyük harfle başlar: “şemsiyeyi bırakmak istemiyordu, karanlıktan ayrılmak istemiyordu.” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 24).

3. “Boğma Arzusu”

Yüz iki öykü sözcükten oluşan öyküde kahraman anlatıcının vahşi bir hayvanla aynı zamanda bir vampir ile kendisini eş değer tutması anlatılır. Kitaptaki en kısa üç öyküden biridir. Benzetmeler sık kullanılır. Kahraman anlatıcı, ince uzun boylu bir kadının boynunu görür ve bu boynu boğmak istediğinden bahseder. Ürpertici bir cinayet arzusu “Boğazına” sözcüğü büyük harfle yazılmıştır.

4. “Havlamayla Karışık Uluma”

Öykü yüz altmış altı kelimedenden meydana gelmektedir. Kahraman anlatıcı kullanılır. Bir gece yarısı koro hâlinde havlayan ve uluyan köpek seslerinden uyuyamayan anlatıcı, bir ara yatak odasında ona bakan kara bir köpek gördüğünü sanır ve korkar. Sonra anlar ki o bir köpek değil sadece bir kartonun uzantısıdır. Daha sonra havlamalar kesilir ve ezan okunur. “Uykuya” sözcüğü büyük harfle

yazılmıştır. Sesini gömdüğü sözcüklerini kullanan yazar sayfanın altına dipnot da vermiştir: “konduruverdiğini.”

5. “Annemin Ve Babamın Sesi”

Öykü yetmiş dokuz kelimedenden müteşekkildir. Kahraman anlatıcı kullanılır. Kitaptaki en kısa öykülerden birisidir. Bir anın öyküsüdür. Kahramanın annesi onu yanlışlıkla arar ama farkında değildir. Annesi ile babası konuşmaktadırlar. Kahraman, anne ve babasının sesini duyar. Bir süre dinler ve kapatır. Babası ise kesif kesif öksürür. Fakat burada hasta olduğuna, bir rahatsızlığı olduğuna dair bir bilgi verilmez. Verilmese de kahramanın bunu anlatması okuyucunun aklında babasının hasta olduğu düşüncesi yerleşir. “Öksürük” kelimesi büyük harfle yazılıdır.

6. “Bir Fırtına Kopacak”

Üç yüz kırk beş sözcükten oluşan öyküde kahraman anlatıcıyı dinleriz. “Birinci katta yaşadığımdan” cümlesi öyküde tekrar eder. Ejderlerden bu öyküde de bahsedilir. Kahraman anlatıcı sert bir rüzgâr nedeniyle uyanır. Fırtınaların da kaderi olmalıdır, der. “Ve bir fırtına kopacak” cümlesi italik yazılıdır. Fırtına ortaya çıkınca yaşanacaklar anlatılır. “Dal” büyük harfle yazılıdır. Fırtınada bir dalın kopup yaşlı bir adamı alıp savuracağını ve olabilecekler anlatılır.

7. “Altıparmak”

Öykü iki yüz otuz yedi sözcükten oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile öykü anlatıcı tarafından aktarılır. Bir kadın ve bir erkek tanışır, birbirleri sever ve evlenirler. Söz, nişan gibi merasimler de özetle anlatılır. Kadın için anlatıcı, uzun boylu, kumral ve çekici olduğunu düşünmektedir. Nişan sonrası evlerine dönerken kaza geçirirler ve gelinin bacağı kesilmek zorunda kalır. Kısa bir süre sonra hamile kalan gelinin bir çocuğu olur. Bebek altıparmaklı doğar. Tabii olarak kadın, çocuğunu bu kusuru ile sever, onu bağrına basar. Daima çocuğunun gelişimini gözlemler. Öykünün son kısmındaki üç cümle yine dize şeklinde verilmiştir. Böylelikle küçürek öykülerdeki şiirsellik Sarı'nın bu öyküsü de dâhil sıkça karşımıza çıkan bir durum olur.

8. “Kimse”

Yirmi dört sözcükten oluşan öykü kitapta yer alan en kısa öyküdür. Gözlemci anlatıcı bir anı anlatır. Bir tane adam meydanda döner bıçağını gırtlığına dayar ve kendini öldüreceğini söyler. Kimseyi değil kendini öldüreceğini. Anlatıcı da onun da kimse olduğunu söyler. “Kimse” derken insan kastedilmektedir. “Kimse” son cümlede büyük yazılıdır. Kısa fakat dikkat çekici bir öyküdür.

2.2.1.4. *Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş (Korku Ve Dehşet Üçlemesi: Üç) Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler*

Kitapta yirmi tane öykü bulunmaktadır. Bu kitapta da “İçindekiler” demek yerine “Musa'nın Usluğunun Kesildiğidir” gibi farklı bir adlandırma tercih edilmiştir. George Büchner ve Sezai Karakoç'un ikişer epigrafları ile kitap başlar. Georg Büchner'in ilk epigrafı *Danton'un Ölümü* adlı oyundan, ikincisi ise *Woyzeck* adlı oyundan alıntıdır. Karakoç'un iki epigrafı da “Monna Rosa” şiirinden alıntıdır.

1. “Kuyu”

Öykü yüz elli bir kelimededen meydana gelmektedir. Öyküde herhangi bir kahraman yoktur ve anlatıcı kimliğini gizler. Anlatıcı yazar toplumsal bir soruna parmak basar. Belediye tarafından unutulmuş kuyuların çocukların ölümüne neden olduğunu söyler. Yeni kurulan apartmanların foseptik çukurları, fabrikaların yanındaki yağmur suyu dolu kuyuları kasteder. Çocuklar oyun oynarken bu yerlere düşüp bu kuyuların içinde kalır. Kuyular onlara mezar olur. Çocuklar öldükten sonra belediyenin bu çukur kapattığını söyler. Fakat başka yerlerde çukurlar kalır.

2. “Elimde Ay Kırığı”

Öykü yüz otuz dokuz sözcükten müteşekkildir. Okuyucu ile konuşur havasında bir anlatım söz konusudur. Dört paragraftan oluşur. İlginç benzetmelerle ve üslup özellikleri ile doludur.

Kahraman anlatıcı sabah ezanında gözlerini açar. Bir meleğin kulağına “kalk” diye fısıldamış olacağına inanır. Dışarıda kar yağmaktadır. Şimşek çakar. Yazar bu

olay için değişik bir benzetme yapar, göğün karnının guruldadığını düşünür. Daha sonra bu şimşek sesinin, gökyüzünün bir insanı istediğine yorar. Kuşların gökyüzünde uçmasını orada asılı kalıp durdukları şeklinde anlatırken bunu Hz. İsa'nın çarmıha gerilişine benzetir. Karın yağışını da göğün ak saçlarının dökülmesi olarak yorumlar.

3. “Pusu”

Üç yüz altı kelimededen oluşan öyküde kahraman aynı zamanda olayın anlatıcısıdır. Öyküde köylü anlatılır ve mekân köydür. Kahramanın kardeşini kanlıları öldürmüştür. Bundan dolayı kahraman öfke ve kin doludur. Zihninde yalnızca bu öfkenin verdiği nefretle intikam düşüncesi yatar. Kanlılarından intikam almak ister. Pusuya yatar. Kanlılarını beklerken öykü yarım bırakılmıştır, üç nokta bile konulmadan. Öyküde sürekli kamyon markası verilir. Ayrıca anlatıcının kamyonda Azer Bülbül dinlediği görülür.

4. “Soğuk Ceset”

On yedi sözcükten oluşan öykü oldukça kısadır. Tek bir paragraf, iki cümleden oluşmaktadır. Bu öykü, kitaptaki yedinci öykünün devamı gibidir. Kahraman anlatıcı kardeşinin cesedine sarılmıştır ve bu travmayı aylarca atlatamadığını söyler. Aslında öykü çok kısa olmasına rağmen Ramazan Korkmaz'ın da tanımladığı gibi büyük bir çığlıktır.

5. “Dayak”

İki cümle, on yedi kelimeli küçürek bir öyküdür. Çocuk ve anne arasındaki bağa dikkat çekilir. Her çocuk korktuğu zaman annesine sarılır. Korktuğu annesi olsa bile yine ona sığınır. Annenin bir çocuk için ne ifade ettiği ve önemi işlenmeye çalışılır. Öyküde “dulda” sözcüğü kullanılarak halk ağzına yer verilir. Bu kelimenin anlamı da Türk Dil Kurumu sözlüklerinde iki anlamda karşımıza çıkmaktadır:

1. Yağmur, güneş ve rüzgârın etkileyemediği gizli, kuytu yer, siper. 2. Esirgeme, koruma, himaye.

6. “Kordon Tutulması”

Öykü yetmiş sekiz kelimededen oluşur. Ana rahmi temi bu öyküde de karşımıza çıkar. Kahraman anlatıcı anne karnındaki bir bebektir. Bu, Sarı'nın öykülerindeki ikinci bebek kahraman öyküsüdür. Bebek kordonundan bir organmış gibi bahseder. Kordonunu bir varoluş sebebi gibi görür. Annesinin her hareketinde bu kordonun boynuna yaklaşıp uzaklaşmasını anlatır.

7. “Ölü Ve Donuk Bir Bakışın Ardında Yatanlar”

Yüz doksan kelimededen oluşan öyküde kahraman anlatıcı bir kadındır. Bu kadın kocasına sadık bir ev hanımıdır. Öykü, kocasının ona anlamsız ve donuk bakmaya başlamasının nedenini merak eden bir kadının korkularını anlatır. Bu ölü, donuk bakışlardan kadın korkmaktadır. Yine bir anın öyküsüdür. “Dulda” sözcüğüne bu öyküde de yer verilmiştir.

8. “O Irmağın Sessiz Akışdır Senin Korkun”

Öykü üç yüz seksen altı sözcükten oluşmaktadır. Sarı, öykü içinde geçen Ricarda Huch'un Almanca sözlerini dipnot olarak sayfanın en altında verir. (Huch: Alman kadın tarihçi) Dipnotta verilen Türkçe çeviri şu şekildedir: “Seni alıp götürmesin diye/Köprüyü kurana teşekkürler/Deli dalgalarla köprü yıkılırsa/Cesaretini topla ve atla ve yüz.” (Sarı, MDDY, 2016: 34).

Öykü, Saale Nehri tasviri ile başlar.(Almanya'da bir nehir.)Anlatıcı Almanya'daki mekânlardan bahseder. Gözlemci bakış açısı vardır. Sanki bir tablo anlatılıyor gibi bir anlatım söz konusudur. Daha sonradan ben anlatıcıya dönüşür. Irmağın akışı, kahraman da dâhil herkese huzur verir. Irmak ve ırmağın akışı üzerine anlatıcının düşüncelerine yer verilir. Dulda kelimesine yine yer verilir.

9. “Tanrım Nefes Alamıyorum”

Öykü sadece altmış yedi kelimededen müteşekkildir. Yine bir çığlık niteliğindedir. Kahraman anlatıcıdır. Otobiyografik özellik göstermektedir. Öyküde son cümle üç kez tekrar eder. Kahraman, annesinin ölümünden sonra yaşadığı acıyı

dile getirir. Bu acı şiirsel bir üslupla verilir. Kahraman, duyduğu acıdan kendi içine saklandığını ama kurtulamadığını söyler. İçime yağmak sözü ile de ağlamak kastedilir. Fakat bu ağlama eylemi bizzat gözlerden yaşlar akarak değil de insanın için için üzülmeye, kahrolmaya şeklidir. Bir evlat için anne kutsaldır. Onun yerini kimse dolduramaz, onun gibi kimse olamaz. Anneyi kaybetmenin acısı da başka bir acı ile karşılaştırılmaz. Bu kısacık öyküde de bu duygu tanımlanmaya çalışılmıştır.

10. “İçimdeki Kelebek”

Öykü üç yüz yirmi üç kelimededen oluşur. Uzun cümlelere yer verilir. Kahraman anlatıcı, bir arkadaşı ile orman gezisine çıkar. (Türkiye’de bir orman ama neresi olduğu verilmaz. Anlatıcın bahsettiğine göre oksijeni en yoğun orman.) Yürüyüş sırasında arkadaşı onun kazağının içine kelebek atar. Kahraman üzerindeki çıkarırsa da içinde kelebek bulamaz. Dolayısıyla içine bırakılan şeyin kelebek olduğuna inanmaz. Kelebek olsaydı uçup giderdi diye düşünür. Üzerinden çok uzun zaman geçse bile kahraman içinde halen bir kelebeğin kanat çırttığını düşünür.

11. “Ölmesini İstedim”

Anlatıcı kahraman, temizlikçi kadının cam temizlerken düşüp ölmesini ister. Başında yaşmak, altında uzun çiçekli bir etek vardır. Beşinci kattaki bir evin camını temizlemektedir. Hafif de kiloludur. Nedensiz yere birilerinin ölmesini istemek ya da bizzat anlatıcının öldürmesini istemesi Sarı’nın diğer öykülerinde de gördüğümüz bir durumdur. Bir başkasını sebepsizce öldürme istediği tıpta “Amok Sendromu” olarak adlandırılır. Dolayısıyla Sarı’nın bu tarz öykülerindeki kahramanların bu sendromu yaşadıkları kesindir.

2.2.1.5. *Başlangıç Olmayan Bir Şeyin Sonu* Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler

Bu kitapta elli iki tane öykü bulunmaktadır. Yazar “İçindekiler” diyerek diğer kitaplardan farklı adlandırma seçmiştir. Kitap Bach’ın “Matthauspassion” adlı oratoryosundan Almanca ve Türkçe karşılığı olan bir alıntı ile başlar. Bu oratoryo “kutsal hatip” İnal’in 26. ve 27. bölümlerini de barındırır. “Sunuş”ta Ahmet Sarı bu

kitabı 28 Şubat sürecinde çile çeken Müslümanların anısına gitmesini istediğini belirtir. Sarı, Viyana gezisinde Müslümanların gündelik hayatta yaşadığı zorlukları bizzat gördüğünü ve bu öykülerde anlattığını söyler. Öykü yerine “hikâye” kelimesini tercih etmektedir. “Şey-hikâyeler” “Ding- Geschichten” der. Bu kitapta bir öykü hariç hepsi küçürek öyküdür.

1. “Kendinde Korku”

Öykü yüz seksen altı sözcükten oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı vardır. Bir baba ile oğlu anlatılmaktadır. Sakal tıraşını mekruh gören bir oğuldur. Tıraş fırçalarında domuz kılı olmasından dolayı tıraş fırçası hiç kullanmaz. Baba-oğul birbirine her konuda zıt düşer. Mesela oğlu uçabileceğine inanmaktadır. Babası ise ona uçamayacağını söyler. Çocuk, Ali Şerafi'nin (İrânlı yazar ve sosyolog) kitabını okumaktadır: *Çöle İniş (Hubut-Kevir)* adlı Farsça gazellerden oluşan bir şiir kitabı. Mutasavvıf Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın oğlu Mahir'den de bahsedilir.

2. “Elif Kanadı”

Gözlemci bakış açısı ile yazılmış bir küçürek öyküdür. Öykü yüz elli sözcükten oluşur. Öyküde minibüse binen kapalı bir kızın buzlu cama Arap alfabesi ile Allah yazması anlatılır. Kız için modern tesettürlü, adidaslı denilmektedir. Bu kızın oturduğu koltukta yerini yadırgadığından da bahsedilir. Kız, yazar anlatıcının tam önüne oturur. Kız cama yazdığı Allah yazısını kimse görmesin diye siler. Bundan ötürü anlatıcı elifin canının yandığını ima eden “elif kanadı” cümlesini kullanır. Dışlanmışlık, dinini istediğince yaşayamama sorunları bu kısacık öyküde en vurucu haliyle işlenmiştir.

3. “Kep Atma Töreni”

Yüz otuz yedi kelimededen oluşan öyküde üniversite son sınıf öğrencilerinin mezuniyet günü anlatılır. Gözlemci bakış açısı vardır. Öğrencilerin sadece kep atmak için yıllarca okuduğu söylenerek bu duruma bir gönderme, bir eleştiri yapılır.

Kepler havaya atıldıktan sonra gökyüzünün kepleri yuttuğu ve bir öksürük (şimşek çarpması) sesi duyulduğu anlatılır. Daha sonra gökyüzünden dolu

ağırlığında, sertliğinde takke ve lapa lapa yağan karların hafifliğiyle de öğrencilerin başörtüleri düşer. Üniversitelere başörtülü öğrencilerin alınmaması, okuldan alınmaya zorlanması ya da okuldan sonra kapalı öğrencilerin iş bulamaması ve çocukların sadece diploma alabilmek ve kep atabilmek için okumaları eleştirilerek bu toplumun başından geçmiş olan acı bir gerçeğe dikkat çekilmektedir.

Öyküde dikkat çeken bir durum ise anlatıcı yazarın kendini hissettirmesidir.

4. “İnanan Bir Kadının Denize Girememesine Dair”

Öykü sadece on üç kelimededen müteşekkildir. Şiirsel üslup ve cümlelerin sayfada dizilişi şiir görünümündedir. Tek cümleden oluşan bir küçürek öyküdür. Kahraman bir kadındır. Her insanın payına düşen üç dönüm payı varsa eğer o hakkını da istemeyen, hakkını Allah’a bırakan inançlı bir kadın anlatılır. Allah sevgisinin sözcük tasarrufu ile yazılmış ama yoğun olarak işlenilmiş olduğu bir öyküdür.

Öyküde halk ağzına yer verilmiştir: “evlek”. Rumca kökenli olan bu sözcüğün anlamı Türk Dil Kurumu sözlüklerinde dört anlamda karşımıza çıkar. 1. Tarlanın, tohum ekmek için saban iziyle bölünen bölümlerinden her biri. 2. Dönümün dörtte biri kadar olan alan ölçüsü. 3. Tarlalarda suyun akması için açılan su yolu. 4. On liralık kâğıt para. 9

5. “Kur’an ve Şarlo”

Öykü kırk bir sözcükten oluşmaktadır. Şarlo, Charlie Chapli’nin canlandığı bir karakterdir. Bu öykünün de şiirsel bir üslubu vardır. Şarlo bir yerde büyük harfle yazılıdır. Tesettürlü ihtiyar bir anne bu Şarlo’ya anlam veremez. Kadının aynı zamanda kamburu ve yuvarlak gözlükleri vardır. Kadın, Şarlo’ya anlam veremez onun ne olduğunu, ne işe yaradığını bilmez. Kadının bu çerçevenin talik Kur’an yazısı için birebir olduğunu düşündüğünü söyleyen anlatıcı, aynı zamanda bu Şarlo’nun çöpe gideceğini de dile getirir.

9 <https://sozluk.gov.tr/>, (18.12.2021, 23.00)

Bu öykü yazarın birebir yaşadığı hikâyeden esinlenmedir. Ahmet Sarı'nın üniversite yıllarında, duvarında yer alan çerçevelendiği bir Şarlo fotoğrafı vardır. Sarı, bir gün annesi evini temizlemeye geldiği sırada temizlik bittikten sonra Narman'a (memlekete) dönecekken artık istemediği için bu resmi ona verir. Annesi ise Şarlo'yu çıkarıp ona Allah'ın isimlerini asmak istemiştir. Çünkü Şarlo çerçevesi ile annesinin hiçbir ilgisi yoktur ve onu çöpe atması da ihtimal dâhilindedir. Buna rağmen Sarı; dışarıda yürürken başörtülü, yaşlı bir kadının elinde Şarlo çerçevesi görünce herkesin annesi hakkında ne kadar da sinemasever bir kadın dediklerini de düşünmüştür.

6. “Secdede Bir Düşün”

Elli sekiz kelimededen oluşan öykü bir Laz fıkrasını andırır. Şive vardır, nükteye yer verilir. Okuyucuyu güldüren bir öyküdür. Kahramanların şiveli konuşmalarının yanında anlatıcı da tıpkı onlar gibi bir şive kullanmaktadır. Öyküde bir Trabzon (Of)'lu ile Rizeli'nin namaz sırasında araba satışı hakkında pazarlık yapması anlatılır. Rizeli'nin ise arabayı Bayburtlu'ya sattığını okuruz.

7. “Serçe Ve Zikir”

Otuz yedi kelimededen oluşan öyküde kahraman anlatıcı vardır. Bir öğle namazı vakti anlatılır. Anlatıcı serçelerin zikir hâlinde olduğunu ifade eder. Kahraman anlatıcı serçelere yaklaşınca serçeler zikre ara verir ama anlatıcının gittiğini gördükleri an tekrar zikre devam ederler. Mekân ise kuşburnu çalılıklarının olduğu bir yerdir.

Canlı ya da cansız tüm varlıkların Allah'a zikrettikleri Kur'ân'da İsrâ suresinde şöyle geçmektedir: “Kâinatta hiçbir şey yoktur ki hamd ile ona tesbih etmesin, O'nu anmasın, O'na dua etmesin. Fakat siz onların bu tesbihlerini, zikirlerini, dualarını fark etmiyorsunuz.”(İsrâ, 17/44)“Yedi gök, yer ve bunlarda bulunanlar O'nu tesbih eder; O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Fakat

siz onların tesbihini anlayamazsınız. O hâlimdir, bağışlayıcıdır.” 10Yine buna dair bir başka bir ayeti ise Hadîd suresinde şöyle görürüz: “Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah’ı tesbih etmiştir. O, Aziz’dir, O Hakîm’dır.(Hadîd, 57/1)

Yalnız şundan bahsetmek yerli olacaktır. Sözü geçen ayetlerde her varlığın tesbih ve zikrettiğinin söylenmesinin yanında bunları insanların göremeyeceği bilgisi de verilir. Öyküdeki kahraman anlatıcımızın bu hayvanların zikrini görmesi dikkat çekilecek bir husustur.

8. “Allah Ve Gül”

Tek cümle beş kelime bir öyküdür. Şiirsel düzen vardır. Tepede diyerek Allah’ın yüceliğini vurgulama amacı güdülmüştür. Gül diyerek de Hz. Muhammed (s.a.v.) kastedilmektedir.

Öykünün bize verdiği mesaj ise şudur: Her şeyden önce yalnızca Allah vardı. Bu öykünün çıkış noktası olarak Peygamber Efendimiz ’in şu hadisi gösterilebilir: “Allah vardı; beraberinde başka bir şey yoktu. ” Bu hadis ile birlikte de “ezel” kavramı okuyucunun aklına gelir. Ezel kavramı ise mutlak varlığın ancak mekân ve zamandan münezze olan Allah’a mahsustur şeklinde açıklanabilir.

9. “Önümde Bir Ceset”

Yüz yetmiş bir kelimededen oluşan öyküde kahraman anlatıcının kendisidir. Kısa bir anın öyküsüdür. Öyküde bir cenaze namazı anlatılır. Anlatıcı, penguenlerin bir sıra halinde dizilmesiyle, insanların camii önünde saf tutmasını birbirine benzetir. Kar yağmaktadır. İmam namazı cemaate anlatırken karşıdan bordo renkli kısa etekli bir kız öğrenci geçer. Şalına ve kitaplarına sarılmış kız hızlı hızlı ilerler. Bir kedi görür ve o da patilerini temizlemektedir Anlatıcın gözlüğü de ağzından çıkan buhar nedeniyle buğulanır fakat bu buğu zamanla gider. Bakıldığı zaman bir bütünlük

10 (İsraf, 44) <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2073/44-ayet-tefsiri>, (19.12.2021, 00.15)

görülemmez. Anlatıcının odağına giren durumlar aktarılır. Bu yüzde anlatıda sebep-sonuç aranmaz.

10. “İkna Odası”

Öykü konusunu tarihi bir gerçeklikten almaktadır. Kırk beş kelimededen oluşan öyküde 28 Şubat sürecinin hafızalarda kazınan en önemli ve acı olaylarından birini anlatmaktadır. 28 Şubat ertesinde üniversitelerde, başörtülü öğrencilerin eşarplarını çıkarmaları için ikna odalarının kurulması ile ilgili bir öyküdür. Anlatıcı bu ikna odalarını Süpermen’in kırmızı telefon kulübesine benzetir. Çünkü bu kulübede Clark Kent kostümünü değiştirir. Tıpkı tesettürlü kız öğrenciler gibi. Aç kapa, aç kapa sözcükleri de Artema reklamına göndermedir. Bu öykü ikna odalarının bir eleştirisi niteliğindedir. Ayrıca şiirsel bir üslubun olduğunu da eklemeliyiz.

11. “Mesih Gelecek”

Elli dört kelimededen oluşan öyküde, bir Barcelona maçı anlatılır. Şiirsel üslup kullanılmıştır. Ünlü futbolcu isimlerine de yer verilir. Anlatıcı, Allahaba (Hint şehri) ve Felluce (Irak kasabası) için kan ağlıyor.” (Sarı, 2015: 35) der. Çünkü Arap diyarları eziyet çekmektedir. Arjantinli Maradona’nın elle attığı bir gol için Tanrı’nın eli denmesine bir hatırlatma yapılır. Yapılan bu hatırlatma ise İngilizler’e göndermedir. Çünkü İngilizler Arjantin’i sömürmüştür. Ünlü futbolcu Lionel Messi, Müslüman düşmanı olarak görülmektedir. Öykü ona da bir gönderme niteliğindedir. Bu yüzden yazar, Müslümanlar’ın onu sevmesine karşı çıkar. Öykü bunun üzerine hem spor hem de bir din eleştirisidir.

12. “Allahın İpi”

Öykü yüz elli iki kelimededen müteşekkildir. Bu öykü, yine bu kitapta yer alan “Kep Atma Töreni” adlı öykü ile çok benzerlik göstermektedir. Gözlemci bakış söz konusudur.

Kalabalık insanların olduğu bir yerde gökyüzünden bir sicim aşağıya doğru sarkar. Korkudan herkes dağılır. Yaralananlar olur ve yağmur başlar.

“Kümülsnübüs” sözcüğü kullanılarak da coğrafi terime yer verilir. Kümülsnübüs ise konvektif bir fırtına tipidir.

13. “Meryem”

Yüz elli dört kelimededen oluşan öyküde mavi gözlü, tesettürlü bir kız olan Meryem ile bir erkeğin tanışması anlatılır. Necat Çavuş adlı şairin “Deniz Düşünceleri” şiirinden alıntı vardır. Erkek kahraman için anlatıcı sakallı diye tarif ederek üzerinde durur ve bu yönü ile dikkat çekmesini ister gibidir. Kız adını söyleyip elini uzatır ama erkek elini uzatmaz. Meryem bu duruma üzülür ve erkeğe küser. Erkeğin elinin uzatmamasının nedeni dinine çok bağlı olmasındandır. Uzun sakallarının vurgulanması da buna bağlıdır. Ayrıca italik yazılar vardır.

14. “Tsaddik”

Öykü otuz dokuz kelimededen oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Bu öyküde pek çok edebiyat eserine konu olan elest bezmi anlatılmaktadır. Elest bezmi: İnsanların yeryüzüne indirilmeden önce ruhlarının var edildiği meclistir. Kahraman anlatıcı, orada çok mutlu ve huzurlu olduklarını söylemektedir. Sarı bu öyküde Allah demek yerine yine Tanrı demeyi tercih eder. Öyküde geçen aşağıya indirildik sözüyle aşağılandık derken yeryüzüne inmiş olmanın kötülüğünü vurgular. Elest bezminde bu sınımsız yerde dinlendiklerini söyler. Bu dünya onun için kötü ve huzursuz bir yerdir.

15. “Halaycıbaşı Tesettürlü”

Yüz doksan yedi kelimededen oluşan öyküde Sümeyye adlı tesettürlü bir kız anlatılır. Çok kısa bir öyküdür. Canlı müzik olan bir kafede arkadaşları ile eğlenen Sümeyye; tesettürlü oluşunu ve insanların onun hakkında neler düşüneceklerini umursamadan dans eder. Anlatıcı da bunu eleştirir bir şekilde dile getirmektedir.

16. “Kendi Buğusunda Kayboluş”

Öykü yüz yetmiş beş kelimededen oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Mevsim kış mekân ise Erzurum’dur. Camide yaşlı bir adam belirir ve o soğuk havada, soğuk

suda abdestini alır. Anlatıcı, sıcak bedeni ile soğuk hava karşılaştığı için oluşan buğulanmadan bahseder. Anlatıcıya ilginç gelen bir durum da belirtilmiştir. Bu yaşlı adamın mesh giymemiş olmasına anlatıcı hayret etmektedir.

17. “Pıtrak”

Öykü sadece on altı sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Şiirsel bir üslupla yazılmıştır. Öyle ki şiir mi yoksa bir öykü mü ilk bakışta ayırt edilemez. Tekrarlara yer verilir. Pıtrak bitkisi dikenlerinden ötürü kumaşlara sağlanır. Buradan hareketle de anlatıcı birilerinin canına pıtrak batırır gibi olduğundan bahseder. Anlaşıldığı üzere anlatıcının canı yanmaktadır fakat bunu oldukça edebi bir dille anlatır.

“Biri bir pıtrağı

canımın pamuklarına daldırıyor gibi.

Biri

bir pıtrağı

canımın pamuklarına daldırıp daldırıp

kaldırıyor gibi.” (Sarı, BOBŞS: 2015, 47)

18. “LTB”

Seksen beş kelimededen oluşan öyküde kahraman anlatıcıdır. İlahiyat Fakültesi Camii’nde Cuma namazına giden anlatıcının önündeki çocuğun LTB markalı çorabı onun dikkatini dağıtır. Bu harfler anlatıcının kafasına kazınır ve o, bu duruma sinir olur. Öykü kısacık bir anın öyküsüdür.

19. “Zekeriyya ve Kovuk”

Kırk bir sözcükten oluşan öykü dinî kıssalara bir göndermedir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Zekeriyya isimli bir adam ve ağaç kovuğu anlatılır. Zekeriyya: İslam’da ve diğer dinlerde adı geçen bir peygamberdir. Yahudiler’in katlinden kaçan Zekeriyya içi oyuk bir ağaç içine girer ve kovuk mucize eseri kapanır. Fakat Zekeriyya’nın elbisesinin bir parçası dışarıda kalınca Yahudiler bunu fark edip ağacı testere ile ikiye ayırırlar. Zekeriyya Peygamber de bu şekilde can verir. Bu olay, anlatıcı tarafından Ashab-ı Kehf, Yunus balık, Yusuf’un kuyuya girmesi gibi olaylara benzetilir. Dolayısıyla metinlerarasılıktan ve çağrışımsal göndermelerden faydalandığını söylemek yanlış olmayacaktır.

20. “Sol Böğründe Hu”

Yüz yedi kelimededen oluşan öykü, sorgulayıcı bir metindir. Gözlemci bakış açısı ile ele alınmıştır. Mekân bir cami önüdür. Genç bir insan ölmüştür ve onun cenaze namazı kılınacaktır. Ölen gencin sol böğründe hu yazılıdır. Tam namaz kılınırken Nokia markalı bir telefon çalmaya başlar ve öykü bu şekilde sonlanır. Namaz sırasında dikkatin dağılışına dair olan bir başka öyküdür.

21. “Bu Seccade Bir Trampfen”

Öykü yüz otuz dokuz kelimededen müteşekkildir. İlahi bakış açısı ile ele alınmıştır. Öyküde akşam namazını kılacak olan bir adam anlatılmaktadır. Namaz, müminin miracıdır der. Fakat adam seccadeye eğilemez. Anlatıcı bunun nedeni olarak da şeytan olabilir mi diye sorar. Bu durumu seccadeyi bir trampfen olarak göstererek anlatır.

22. “Deniz Yarıldı ya da Suya Vurmak”

Yirmi beş sözcükten oluşan öykü yirmi beş sözcükten oluşmaktadır. Hz. Musa kıssasına dayanır. Öykü –ve denizin her parçası kara bir dağ- epigrafi ile başlar. Bu kısım daha ince yazılmıştır. Küçürek öyküdür ve şiirsel üsluba sahiptir.

“Firavn” ayrı yazılmış: Fir-avn şeklinde.11 Öyküde tekrarlar var. Anlatıcı tarafından deniz kilitli bir kapıya benzetilir. Bu denize Hz. Musa girebilir ama Firavn giremez deniliyor.

23. “Bir Olan”

Sadece on yedi sözcükten oluşmaktadır. Bu öykü bir önceki öykünün devamı gibi yine Hz. Musa kıssasına dayanır. Firavn imanı diyerek Tarık Buğra’ya bir gönderme yapmıştır. Dolayısıyla burada metinlerarasılığa rastlanılır. Edebiyat biliminde “anıştırma” terimiyle karşılanan bu terim en genel hâliyle, yazarın yaptığı dolaylı bir iktibastır (Sazyek, 2020: 224).Firav’ın imanı için inat etmiş kuyusundan çıkmamakta denilir ve Hz. Musa’nın ikiye ayırdığı deniz orada öylece durmaktadır. Öykünün sayfada dizilişi yine bir şiir gibidir. Kıssaya göre Hz. Musa Kızıldeniz’i ikiye ayırdıktan sonra son dakikada Firavun tövbe edip iman etse de bu tövbesi kabul olmamıştır. Öyküdeki anlatıma göre yapılacak çıkarım ise şudur: Firavun inanmamakta, iman etmemekte çok inat etmiştir. Ve Hz. Musa’nın yardığı deniz de orada öyle ikiye ayrılmış vaziyette kalmıştır.

24. “Put”

Tek cümlelik ve on bir kelimededen oluşan bir öyküdür. Sözcükler diziliş bakımından şiiri andırır. Her insanın içinde bir “inanmama” durumu olduğu vurgulanır. Türkçeye put şeklinde geçen ve aslı Buddha ismine dayanan Farsça but kelimesi “bilinçli ve canlı olduğuna inanılan sûret veya heykel, tamamen veya kısmen bir dinî yapı içinde kurumlaşmış ibadet konusu haline getirilmiş maddî obje, Allah’tan başka ilâh edinilen nesne” diye tanımlanır. 12

11 <https://islamansiklopedisi.org.tr/firavun> (25.02.2023, 21.13)

12 <https://islamansiklopedisi.org.tr/put>, (27.12.2021, 00.31)

25. “Âdem ve Elma”

Tek cümle, altı kelimededen oluşan bu öykü bir Hz. Âdem kıssasının özetinin özetidir. Öyküde Hz. Âdem’in yasak elmayı yemesi anlatılır. Anlatıcı elmanın ısırılınca kabuğunun çıkmasını çıplak kalmaya benzetir.

26. “Tandır”

İki cümle ve yirmi dokuz sözcükten oluşan öyküdür. Şiirsel bir üslupla ele alınmıştır. Dipnotta Sarı, başlıkta neden bu sözcüğü kullandığını açıklar: Çocukluğunda Rızık Allah’tandır! tekbirini Allah-Tandır diye algıladığı için bu öyküyü yazmıştır. Otobiyografik bir öyküdür. Sarı, Ali Utku adlı arkadaşına seslenmektedir.

27. “Kül Rengi”

Tek cümle ve altı kelimededen oluşmuş bir öyküdür. Ben anlatıcı vardır. Anlatıcı saçların beyazlamasının Allah’ın belirmesi olarak anlatır. Yani yaşlılık ile birlikte ölüm de yaklaşmış dolayısıyla Allah’a kavuşma vakti de gelmiştir. Anlatıcı saçlarının beyazlamasına bu yüzden sevinmektedir.

28. “Varlık Kuyusu”

Öykü yüz yirmi bir kelimededen müteşekkildir. Kuyu ile Hz. Yusuf kıssasına atıfta bulunulur. Dipnotta öykünün yazılma nedeni anlatılır, “Allah Kerim’dir! Kerim’in kuyusu da derindir.” söylemi üzerinedir. *Alice Harikalar Diyarında*’ya da atıf yapılarak metinlerarasılığa yer verilmiştir. Masalın bu öykü ile bağlantısı Alice’in bir göl kenarında rastladığı konuşan, saati olan ve koşturan bir tavşan görüp onun peşine takılması ve tam yakaladım derken çok derin bir kuyuya düşmesidir. Bu derin kuyudan farklı dünyalara geçiş yapar, çeşitli maceralar yaşar. Bizim öykümüzdeki anlatıcı kahramanımız da kendisini Alice ile özdeşleştirir. “Tanrı’nın İpi” adlı öykü burada da geçer. Anlatıcı, okura ve kendine soru yönelir.

Bu öykü anlatıcının zihnindeki sorgulamaların bir ürünü gibidir. Burada kuyudan kastı kendi içidir. Bedenin ruh için bir kuyu olduğunu söyler. Kendi içine

doğru sarkıttığı ip ince bir zemine varacak mı bunu merak eder. Ruhu Yusuf'a benzettir. Zeminsizlik duygusunu hisseder. İçine yönelmenin bir yere varıp varamayacağını belki de kendinde Allah'ın bir izini görebilecek mi onu merak etmektedir.

29. “Dua ve Akrep”

Öykü tek cümle ve on sekiz kelimedenden oluşur. Ben anlatıcı ile aktarılmış olan öyküde yazar kızgın bir tavırla yine “siz” diyerek biz okuyucuya sorusunu yöneltir. Bu öykü okura yöneltilen bir sorudur. Akrepten kasıt: Nankörlük ya da iğnelemek, isyan etmektir.

30. “Şulebaş”

Öykü yüz elli üç öyküden müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde başörtüsü için iki geleneğe sahip olan dostların gündelik hayatta markalarla, modernizmle kurdukları bağ ele alınır. Dolayısı ile marka isimleri öyküde sıkça verilir. Modanın tesettürü de vurduğu bir zamanda selim olan insan sınırlarını biraz da esnetmiş gibi görünmektedir. İnanan kızlar kendi inançları doğrultusunda modayı inançlarına göre değiştirebiliyor, onu öyle idrak ediyorlar. Rodimood denilen başörtüsü ‘Şulebaş’ başörtüsüne yakın durur ve iki dost sembolüyle aslında İslam’ın modern dönemde markalarla, zamane metaisıyla illiyeti ele alınır. Bu küçük epifanik an böyle bir duygusallıkla öyküde yansıtılmaya çalışılmıştır. Öyküde ilk başta fark edilmeyen ama altında yatan bir modernizm eleştirisi mevcuttur. Öyküde kızlardan biri diğerinin alnından öper. Gelen geçen herkes hayretle onlara bakar. Kafa kafaya vermiş bu iki genç kızın yaptığına kimse anlam veremez. Bu durum biraz ilginçtir. Öykünün kahramanlarından olan aynı zamanda gerçek bir kişilik olan Şule Yüksel Şenler adı pek çok davaya karışmış, ülkenin pek çok kez gündemine oturmuş sansasyonel bir isimdir. 1960'lı yıllarda gazete yazıları ve konferanslarıyla ün kazanan gazeteci yazar Şule Yüksel Şenler 'Şulebaş', 'sıkmabaş' diye de isimlerin verildiği başörtüsü bağlama şeklinin mucididir.

31. “Viyana Ve Filistin”

Öykü yüz on iki kelimededen müteşekkildir. Filistinli bir ailenin-anne, baba ve üç kızlarının- Viyana’daki yaşamı anlatılır. Aile Viyana’nın bir ilçesi olan Hermannsgasse’de yaşamaktadır. Filistinli aile esmer tenlidir ve kadın ile kızları kara çarşaf giyerler. Anlatıcı, sarı ırkın içinde bu ailenin dikkat çektiğinden ve bu sarı ırkın, postmodern bir dönemde neden bir kadının kara çarşaf giydiğini anlamlandıramadıklarından bahseder. Başlıkta Viyana diyerek Avusturyalı halk, Filistin diyerek de bu Arap aile kastedilmektedir. Benzetmeler çokça yapılır. Marka isimleri sık geçer.

32. “Mansur Fedai”

Öyküde yüz yirmi altı sözcük kullanılmıştır. Gurbette, vatanından ayrı yaşamak zorunda olan Türk insanının problemlerine değinilir. Bu öyküde de Viyana’da yaşayan Müslüman bir Türk anlatılır. Gurbette olmak, hele ki aynı dine mensup insanlarla bir arada olamamak onu üzmektedir. Viyana sokakları ve insanlar tarif edilir. Sivaslı Mansur ve bir Türk restoranda çalışır. Mansur ülkesini en çok da ezanı özlediğinden bahseder. Öykünün ilk paragrafı bir gezi yazısından alıntı gibidir. Anlatıcı bu kısımda tamamen kişisel gözlemlerinden bahseder daha sonra Mansur Fedai’yi anlatır.

33. “Kelebek Tesettürlü Anne ve Çocukları”

Üç yüz on altı kelimededen oluşan bu öykü de Viyana’daki gözlemlerinin bir ürünüdür. Ben anlatıcı vardır. Viyana evlerinin tasviri ile öykü başlar. Viyana’da pazar günleri her yer kapalıdır. Ayrıca öyküde Viyana’ya dair birtakım bilgiler de sunulmaktadır. Bir bina tarif edilir. İlk iki katında modern Viyanalılar, 3. Katta ise Tuncelili Türk Müslüman bir aile yaşar. Tuncelili bu ailedeki kadın tesettürlüdür. Dışarıda oyun oynayan çocuklarını evin penceresinden seyreden anne, bilerek pencereyi açık tutar. Çocuklarının sesini duyması, arada bir onları kontrol edip görmesi onu rahatlatır. Gündelik yaşamdan kısa bir anın öyküsüdür.

34. “Arap ve Masaj Koltuğu”

Öykü iki yüz kırk yedi sözcükten müteşekkildir. İstanbul havaalanındaki Arap bir çift anlatılır. Havaalanındaki masaj koltuğuna oturan erkek kahraman bu koltuğa bayılır ve tekrar tekrar masaj yaptırır. Gözlemci bakış açısı vardır.

35. “Oturma Düzeni”

İki yüz doksan iki kelimededen oluşur. Gözlemci bakış açısına sahiptir. Modern bir anne ve üç kızı uçağa biner. Çocuklar yan yana oturmaktadır. Anne bir yandan diğer tarafta yanına gelecek olanı merak etmektedir. Yanına bir kadının oturmasını isterken uzun boylu, kel, şapkalı, şalvarlı ve çok uzun kara sakallı bir adam oturur. Kadın bu adamın görünüşünden rahatsız olur. Çocuklarına dönüp bakar sanki onlardan yardım istemektedir. Kadının bu davranışı anlatıcı yazar tarafından eleştirel bir tutumla aktarılır. Ayrıca öyküde anlatıcı modernizm ile birlikte haremlik-selamlık durumunun ortadan kalktığını vurgular.

36. “Ezan ve Teknoloji”

İki yüz yirmi altı sözcükten oluşan öykü modernizmin bir eleştirisidir ve sol görüş karşıtlığı vardır. Ben anlatıcı mevcuttur. Öykünün sonunda anlatıcı yazar bu öykünün bir kurmaca olduğunu hatırlatır ve modernizm eleştirisi olsun diye yazdığını açıkça belli etmektedir. Dolayısı ile yazar, üstkurmacaya yer vermiş olur ki bu Sarı'nın sıkça yaptığı bir durumdur.

Ezanın eskiden bir adabının olduğunu söyleyen anlatıcı modernleşme süreci ile ezana tahammül edemeyen insanların ortaya çıktığını söyler. Merkezi bir ezan olduğunu o da başlamadan ve bitmeden önce mikrofondan değişik sesler çıkmaya başladığını ekler. Modernistlerin ve sol görüşe sahip insanların ezana tahammül edemediğini söylemekte ve bu durumlardan hiç hoşlanmadığını belli etmektedir.

37. “Vitrinde Yaşamak”

Öykü yüz elli yedi kelimedenden müteşekkildir. Ben anlatıcı mevcuttur. Mağazaların vitrinlerinde hep açık mankenler yer alırken milenyum ile birlikte artık

kapalı mankenlerin de koyulmaya başlaması ve bunun anlatıcıyı mutlu etmesi anlatılır. Bunun dışında üniversitelere de kız öğrencilerin başörtüsü ile girebilmelerine de değinen anlatıcı bu iki durumdan çok hoşnuttur. Marka isimleri ve devlet kurumlarının adı öyküde geçer.

38. “Günün Sonunda Arzu”

Öykünün adı ile Ahmet Haşim’in “Bir Günün Sonunda Arzu” şiirine atıf yapılmaktadır. Öyküde yüz yetmiş bir kelime vardır. Bir deniz kenarı anlatılır. Burası için beyaz Türklerin yaşadığı yer denilir. Öyküde asıl tesettürlü, modern haşemalı bir kadın ve onun denize girmesi anlatılmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile ele alınmıştır. “İnanan Bir Kadının Denize Girememesine Dair” adlı öykü ile benzeşen bir öyküdür. Her iki öyküde de tesettürlü kadınların denize girme isteklerinin olduğunu ama bunu çok rahat yapamadıkları sorununa değinilir.

39. “Food and Beverage”

Başlık görüldüğü üzere İngilizcedir ve anlamı yiyecek ve içecektir. Mekân bir havaalanıdır. Havaalanındaki otomatik yiyecek ve içecek veren kutular anlatılırken marka isimleri de verilir. Kara çarşafly bir kadın da bu kutudan bir şey alacak gibi bakar ama hiçbir şey almadan oradan ayrılır. Öyküde dikkat çekilmek istenen yer bu kadının kara çarşafly olmasıdır.

40. “Şehadet Getiren Pilot”

Öykü yüz kırk iki kelimededen oluşmaktadır. Öyküde İngilizce kelimeler kullanılır: check-in gibi. Bu sözcük biletini kontrol etmek/ettirmek anlamına gelmektedir. Öyküde uçak kalkmadan önceki hazırlık gözlemci bakış açısı ile anlatılır. Müslüman, inançly bir pilot uçağı kaldırdıktan bir süre sonra uçak bir şeye takılmış gibi dengesini kaybeder. Hoparlör açık kalmıştır. Pilot korku ile kelime-i şehadet getirir ve bunu tüm yolcular duyar.

41. “Abana Kadınları”

Öykü yüz otuz iki kelimededen müteşekkildir. Kastamonu'nun Abana ilçesindeki kadınlar anlatılır. Gözlemci bakış açısı vardır. Öykünün ilk paragrafı genel olarak bir yanılgıyı anlatarak başlar. Buradaki kelebek tesettürlü kadınlar el işlerini satarak evlerine cüzî bir gelir sağlamaktadır. Abana'nın her yerinde bu tarz kadınları görmenin mümkün olduğunu söyleyen anlatıcı, Erzurum'da bu kelebek tesettürlü kadınların aktif olduğunu göremeyeceğimizi de ekler. Öykü bu yönleri ile gezi yazısına benzemektedir. Ayrıca anlatıcının Erzurum ve buradaki kadınları karşılaştırarak anlatması ile Sarı varlığını öyküde hissettirir.

42. “Cafe Bahane”

Yüz on beş sözcükten oluşan öyküde anlatıcı TV'de bir program izlemektedir. Tesettürlü bir kız gitar çalar ve yanında bir adam da var. Sohbet etmektedirler. Tamamen anlık yaşanan bir durumun anlatıldığı öyküdür.

43. “Safları Sıkıştırılmı Beyler”

Öykü iki yüz otuz bir kelimededen oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısına sahiptir. Bir adam cami önünde abdestini almaktadır. Camiye girip, ayakkabısını bir kutuya kilitler. Cemaatle namazın bireysel namazdan daha fazla ecre sahip olduğu belirtilir. Aklında da ayakkabıların çalınma ihtimali vardır. İmam da safları sıkılaştırmak için ikazda bulunur. Bu öyküde bir anın öyküsüdür.

44. “Asrî Bir Muhammedî”

Öykü yüz doksan dört sözcükten müteşekkildir. Konya'ya dair pek çok ayrıntıya yer verilen öykünün Sarı'nın bir Konya ziyareti sırasında yazıldığı aşikârdır. Konya/ Mevlâna müzesi zikredilmektedir. İki çocuklu bir aile müzeye gider. Annenin öğle namazını kılması da anlatılır. Adam tarikat ehli, esmer, beyaz sarıklı ve sakallı biridir. Şalvarlı ve sandaletlidir. Kıyafeti için anlatıcı Muhammedî bir kıyafet ifadesini kullanır. Bu giyim tarzı da Hz. Muhammed Peygamber'in giyim ve saç şekline denir. Başlıkta geçen “asrî” kelimesi çağdaş, çağcıl anlamlarına gelmektedir. Peygamber efendimiz de ayaklarına sandalet giyermiş lakin o dönemde

giyilen sandalet ile günümüzde giyilen sandaletler birbirinden farklıdır. Bu adamın da Peygamber Efendimiz'in sandaletlerine benzer olması için şu an günümüzde bulan sandaletlerden giymekte anlaticı da bu yüzden ona modern Muhammedî der.

45. “Andy Warhol ve Mevlâna”

Öykü yüz on üç kelimededen oluşmaktadır. Bir önceki öykü ile bağlantılıdır. Konya/ Mevlâna müzesi yine zikredilir. İngilizce kelimeler geçmektedir. Pek çok yabancı ünlü ismine de yer verilir. Amerikalı ressam/ yayıncı/ film yapımcısı Andy Warhol'un sanatın her alanında ürünü olduğu söylenir. Her milletin turistik bir nesne hâline getirdiği bir sanatçının olması anlaticıya Mevlana'nın da aynı şey için uygun olup olmadığını düşündürür. Anlaticı da bu yolla bir ticaret düşünmektedir.

46. “Ramazan'da Ne Tok Tutar?”

İki yüz doksan dokuz sözcükten oluşan öyküde bir adam ve Ramazan ayının ilk günü anlatılır. Ramazan'da insana hangi meyve, sebze iyi gelir hangisi yenmeli gibi şeyler anlatılır. Bu adam devlet dairesinde çalışmaktadır. Sahurda ne iyi gider diye kız kardeşi ile sohbet ederler fakat bu konuda iyice kafası karışır. Anlık bir muhabbetin, sorgulamanın ürünü olan bir öyküdür.

47. “Kuşkonmaz Cami”

Öykü, deneme üslubu ile yazılmıştır ve yüz seksen dokuz kelimededen oluşur. İstanbul'un Üsküdar ilçesinde yer alan Kuşkonmaz Camii ya da diğer adıyla Şemsi Paşa Camii anlatılır. Şemsi Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılan bu caminin hikâyesine burada yer verilir. Anlaticı için eleştirel yaklaşım söz konusudur bu yüzden de öyküde çokça soru sorulur. Anlaticı, bu soruları okuyucuya yöneltir. Anlaticı, yeni yapılan camiye anlam veremez. Çünkü kuşların konmaması için bu mimari yapılmıştır. Ona göre Allah'ın evinin herkese ve her şeye açık olması gerekmektedir. Öykünün son cümlesi italik yazılıdır.

48. “Zikirmatik”

Öykü yüz doksan sözcükten müteşekkildir. Girişte beşerî aşk ile başlayan öykü ilahi aşkla sonlanmaktadır. Beşerî aşktan kastımız ise “Derviş ve Tesbih” öyküsünde verilen kız içindir. Derviş ile kızın hikâyesi italik yazı ile en başta yer almaktadır. Baktığımız zaman bu öykü de deneme üslubu ile yazılmıştır. Öyküde tesbih şekilleri uzunca anlatılır. Anlatıcı, İslami sektörün klasik tesbihleri zikirmatiğe dönüştürdüğünü söyler. Biraz nükteli ve eleştirel bir öyküdür. Burada sayma işleminden bahsedilerek asıl verilmek istenen mesaj şudur: İnsan zikrini, tesbihatını samimiyetle yapmalıdır. İçten yapılan tüm bu tesbihatlar, zikirler insanın bedenine sinmelidir. Sırf “sayı” verme gözü ile bakılmamalıdır. Öyküye zikirmatik adı verilerek yazar bu nesnelere sadece birer sayıdan ibaret olduğunu ve içtenliği, samimiyeti anlatmadığını belirtmektedir.

49. “Erzurum Mezar Yapım Hizmetleri”

Öykü yüz sekiz kelimedden oluşur. Öyküde anlatılan mekân Erzurum’dur. Mermer ve mezar inşaat sektörünü anlatan öyküde, bu firmanın mermere dair hizmetleri anlatılır. Birkaç kısım dizeler şeklinde verilmiştir. Mezar yapımı firmanın reklam afişi gibidir.

50. “İslami Şampanya”

Öykü sadece seksen yedi sözcükten oluşmaktadır ve şiirsel üslupla yazılmıştır. Öykünün görüntüsü de şiir gibidir. İslami şampanya diye kastedilen ise “zemzem suyu”dur. Paragraflar küçük harfler başlar. Arabistan’da yedi yıldızlı bir otelin özellikleri anlatılır. Tekrarlar vardır ve şiir gibi düzenlendiği için kafiyelidir. Bu öykü de Arabistan’daki yedi yıldızlı otelin reklam afişi gibidir.

51. “Kızıldeniz’in Kızıl Saçlarında Bir Yiv”

Yirmi iki kelimedden oluşan bu öykü de şiirsel üsluba ve düzene sahiptir. Tekrarlar vardır. Ben anlatıcı. Sayfanın sonunda öykünün nerede yazıldığını anlatan yer ve zaman belirtilir. Annesinin saçındaki beyazlık için bir yiv diye bahseden anlatıcı bunu Kızıldeniz’i ikiye ayıran Hz. Musa ile benzeştirir. Yazar “yiv”

kelimesini seçerek bir kelime oyunu yapmıştır. Çünkü yiv kelimesinin bir anlamı saçta ayırma yeri iken diğer bir anlamı ise bir sütun gövdesinin veya bir vazo karnının çevresine eşit aralıklarla paralel veya sarmal olarak uzunlamasına açılan oyuk demektir. Anlatıcı, Hz. Musa'nın Kızıldeniz'i ikiye ayırması ile annesinin saçını ortadan ikiye ayırması arasında bir bağ kurar.

2.2.1.6. Kendi İmdatına Da Koşup Gelen Hızır Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler

Kitabın en başında küçürek öykü diye tür belirtilmektedir. İçindekiler diyerek ayrı bir başlıklandırma bu kitapta yapılmamıştır. Kitabın içinde altmış yedi tane öykü bulunmaktadır. Ayrıca bu kitapta “Gözyaşı” ve “Kurban” diye daha önceden kullanılan başlıklı öyküler bulunmaktadır. Kitabın en başında Dostoyevski ve Tolstoy epigrafları vardır. Öncelikle bu cümlelere ve anlamlarına yer verelim: “Her şeyi anlıyorum ve bu beni öldürecek.”(Dostoyevski) Her şeyi anlamanın ve bilmenin insan için kötü olduğunu vurguluyor. “Ölmek için doğmuştur ya insan; o yüzden her yağmur sonrası toprak kokusunu sever.” (Tolstoy) Burada da insanın topraktan yaratıldığı ve dolayısıyla toprak kokusunu sevdiği belirtilirken ölümün geleceğinin her zaman farkında olduğumuzu söyler.

1. “Pizza”

Öyküde yüz iki sözcük kullanılmıştır. Öykü ilahi bakış açısı ile yazılmıştır ve yalnız yaşayan birisi anlatılır. Bu kişi yalnızlıktan sıkılmıştır. Evdeki sessizliğe bir son vermek için pizza sipariş eder. Siparişini aile boyu verir. Kurye geldiği zaman da sanki evde ailesi varmış gibi davranır. Tek başına yaşayan insanlar kendilerini yalnız hissedebilir. Bundan ötürü de bazı bireylerde öyküdeki gibi bu tarz psikolojik yansımalar görmek mümkündür: Evde biri varmış gibi yapmak, öyle hissetmek vb. Yalnızlık ve yabancılaşma modern insanın en büyük sorunlarından. Bu öykü modern zaman insanının başını döndüren bir problemin örneğidir. Ayrıca “Pizza” öyküsü küçürek öykünün en önemli isimlerinden olan Ferit Edgü'nün “Çaresiz” isimli öyküsünü aklımıza getirmektedir. Edgü'nün tek cümleden oluşan öyküsünde

kahraman tıpkı Sarı'nın kahramanı gibi yalnız, yabancılaşmış, toplumdan soyutlanmış insanın çaresizliği anlatılmıştır.

2. “Kanlı Ay”

Öykü yüz otuz dört kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcı, Ahmet Sarı'nın bizzat kendisidir. Mado/Türkiye mekândır. Kanlı ay tutulmasının olduğu gündür. Öyküde Sarı ve arkadaşı Âdem'in edebiyata dair konuşması da yer alır. Coetzee-Kafka gibi yazarların sohbeti edilir ve utanç mevzusu üzerinde durulur. Ki bu mevzu Sarı'nın bir kitabının da konusudur. (*Edebiyat ve Utanç*) Ahmet Sarı ve Âdem Mado'da oturup dondurma yerler. Sarı, konuşmaya devam eder fakat karşısındaki kişi ona hiç cevap vermez. Otururken Ahmet'e mesaj gelir: “Âdem'i benimle otururken gördüm, oradan hemen uzaklaş.” der. Sarı bu yüzden çok korkar ve kalbim kekeleyi der. “Kalbim kekeleyi.” Sarı'nın, değişik üslubuna bir örnek olarak bu öyküde de rastlanılır. Öykünün sonu olağanüstü bir şekilde sonlanır. İki tane mi Âdem var, yoksa anlatıcı hayal mi gördü belirsizdir. Bu yüzden karışık ve ürkütücüdür. Fakat küçürek öykünün kendine has özelliği “olan sürpriz son”un burada olması türün iyi yansıtıldığının bir göstergesidir.

3. “Mış Gibi Yapmak”

Öykü yüz kırk sözcükten oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde dört kız arkadaş anlatılır. İçlerinden birisi çirkindir. Bu dört arkadaş güzellik salonunun açılışı için müşteri çekmeye çalışırlar. Çirkin olarak tarif edilen hiçbir müşteri bulamaz. Arkadaşları da bu durumla dalga geçerler. Öyküde modern hayata göndermeler de vardır. Modern hayatın “hız”ından bahsedilerek insanların ister istemez bu hıza ayak uydurduğu vurgusu yapılır. Sarı'nın farklı üslubu bu öyküde de dikkat çeker: Neden-sonuç belirteceği sırada Sarı her zaman –dan, -den ekini getirerek bunu yapar. Bu kullanım diğer öykülerinde de dikkat çekmektedir.

4. “Kuytu”

Öykü yüz yedi kelimededen müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde kimsenin Kur'an okumadığına dair bir imada bulunulur. Adam, bir hediye

ile evine gelir ve karısından bunu saklamasını ister. Bu çiftin çocukları da vardır. Adam, çocuklar zarar vermesin diye zaten bunun saklanmasını istemektedir. Getirdiği hediyein Kur'an'ın bulunduğu kısma saklayarak kimsenin göremeyeceğini düşünmeleri kimsenin ya da çoğunluğun Kur'an okumadığı eleştirisine bizi götürmektedir.

5. “Uykunun Sımsıcak Anayurdu”

Öykü yüz dokuz sözcükten oluşur. Kahraman anlatıcı bir askerlik anısını anlatmaktadır. Dolayısıyla bir askeriye anlatılmaktadır. Kahramanın söylediğine göre çavuştur ve yapacak pek çok görevi vardır. Birden fazla bölümde görev almaktadır. Aynı şey diğer çavuşlar için de geçerlidir. Kahraman ve arkadaşları artık yorgunluktan isimlerini bile hatırlayamazlar. Uykuya ve dinlemeye hasrettirler.

6. “Utanç”

Yüz yirmi yedi sözcükten oluşan öyküde kahraman metnin anlatıcısıdır. “Kuyruk erdi.”, “Arzu beni eritti.” (Sarı, KİKGH, 2019: 14.) gibi değişik ifadelere yer verilir. Üniversiteli gençlerle aynı markette bulunan bir adamın gözünden üniversiteli gençlerin yaşadıkları para sıkıntısı verilir. Bir genç delikanlı ile yanında kız arkadaşı varken, delikanlı sevgilisinin istediği jelibonu alamaz. Bu durum kahraman anlatıcıyı çok üzer ve utanç duymasına neden olur.

7. “Nepal”

Öykü yüz otuz bir sözcükten müteşekkildir. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde Budizm ve Budalar anlatılmaktadır. Nepal depremi ve sonrasına yer verilir. Yaşanan bu doğal afetten sonra Buda heykelinin onarılması anlatılır. Öyküde bir deyim de yer verilir: Taş üstünde taş kalmamak. Sarı'nın çok sık kullandığı kadim kelimesi bu öyküde de kullanılır.

8. “Cinayet”

Yüz elli dört kelimedenden oluşan öyküde bir cinayet ve bunu bilen dört kişi anlatılmaktadır. Anlatıcı kurguyu açık etmekte ve Ahmet Mithat üslubu ile

okuyucuya seslenmektedir. Anlatıcı işlenen cinayeti dört kişini bildiğini söyler fakat bundan emin değildir. Hatta kendisinin de bildiğinden emin değildir. Kasap, çayı, dükkân işleten kişi ve bir fırıncının bu cinayeti bildiğini iddia eder. Lakin cinayet vakasına değinilmez. Ölen kişi hakkında hiçbir şey söylemeyen anlatıcı bu konuda ketum davranır. Fakat ilginç olan anlatıcı, cinayeti bilen bu dört kişiden bahsederken hiç suçlayıcı davranmaz ya da onları kötü insanlar olarak göstermez. Hepsini kendi mesleğine göre rutin yaptıklarıyla gözler önüne serer.

9. “Süt”

Öykü iki yüz elli yedi kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcıdır. Anlatıcı, çocuğu olmayan ama çok isteyen yaşlı bir kadını anlatır. Kız kardeşi ve eşi, kız kardeşi hamileyken kaza geçirirler. Fakat bebek kurtulur. Ona da bu yaşlı kadın bakar. Kadın doğurmadığı hâlde hatta hamile de kalamadığı hâlde psikolojik olarak göğüslerinden süt gelir. Bu mucizevî bir olay gibi görünse de tıpta ‘yalancı gebelik’ olarak adlandırılır. Öyküde dikkat çeken bir özellik ise hiçbir cümle büyük harfle başlamamaktadır. Ayrıca anlatıcının şu tavrı da dikkatle incelenmesi gerekir: “(...) evlenmiş, baht bu ya, (...)” (Sarı, KİKGH, 2019: 17). Buradan da anlaşıldığı üzere anlatıcı bizzat bu yaşlı kadını tanıyan, gören, olayı bilen kişi değildir. O da anlatıcının anlatıcısıdır. Ayrıca bu üslubu ile Türk halk edebiyatı anlatılarına benzemektedir.

10. “Huzur İslam’da”

Öykü yüz doksan beş kelimededen oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Kinayeli bir öyküdür. Şehrin anayolunda bir kaza olur. Kazaya sebep olan yaşlı bir hacıdır. Kaza onun yüzünden gerçekleşmiş olsa da bunu hiç umursamaz. Bu adamın arabasının arkasında “Huzur İslam’da” yazmaktadır. Kahraman anlatıcı o anları detaylandırarak anlatır. Yalnız böylesine duyarsız ve umursamaz birisinin arabasında böyle bir sözün bulunması ironiktir. Anlatıcı da bunu açıkça belli etmese de gülünç bulmaktadır.

11. “Kızıl Meydandaki Karanfil”

Yüz otuz üç sözcükten oluşan öykü gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde çok fazla siyasi isim, olgu, mekân geçmektedir. Rusya/Moskova-Kızıl Meydan’da tarih boyunca idam/miting/ gösteriler düzenlenmiştir. Bu öyküde Ruslar’ın II. Dünya Savaşı’nda Almanlar karşısındaki zaferi kutlamaları anlatılır. Dimitri, Hitler ve Putin gibi liderlerin isimleri geçer. Öyküde kurt ininden de bahsedilir ki burası İkinci Dünya Savaşı’nda doğu cephesinde Hitler’in karargâhıdır. Hitler’in lakabı da “kurt”tur. Bunun yanında Dimitri: Eski Rusya başbakanı iken Putin yeni Rusya başbakanıdır. Anma törenlerinde, cenazelerde kırmızı karanfil bırakmak tüm dünyaya has bir durumdur. Putin’in de Meçhul Asker Anıtı’na karanfil bırakmasından dolayı öykü bu adı alır. Kırmızı karanfil, dökülen masum kanın simgesi olmanın yanında masumiyetin, sevginin, güzelliğin, pişmanlığın ve haksızlığın da sembolüdür. Kişileştirmeye de yer verilen öyküde karanfilin, füzelerin önünde başını eğmesi ve Putin’in “barış” diye haykırması bu çiçeğin taşıdığı anlam ile hiç uyuşmamaktadır. Bu yüzden anlatıcı karanfilin başını önüne eğdiğinden bahseder.

12. “Muhammed”

Öykü iki yüz kırk üç sözcükten oluşmaktadır. Anlatıcı öykünün sonunda ‘Bana inanmayacaksınız.’ diyerek kurguyu açık etmektedir. Sarı yine değişik tabirlere yer verir. Ünlü bir yazarın projesi anlatılır. Bu bir kitap dağıtım projesidir. Öğrencilere imzalı kitap verirken hiçbirinin yüzüne bakmayan yazar, sadece Muhammed adlı çocuğun yüzüne bakar ve onunla konuşur. Böyle olduğunu gördükten sonra tüm çocuklar adının Muhammed olduğunu söylemeye başlar. Yazarın farklı bir sözcük kullanımına da rastlanılır: “alkış sağanağı”. Alkışın çok fazla olduğu kastedilmiştir.

13. “Layka”

Öykü üç yüz otuz altı kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcıdır. Anlatıcı, öyküye “Size çok garip bir şey anlatacağım. Bana inanmak ya da inanmamakta özgürsünüz.” der. Anlatıcı, uzaya gönderilen ilk uzay üssünde görevli

olduğunu anlatır. Layka adlı bir köpeği kapsülün içine yerleştirerek uzaya gönderilmesinden bahseder. Dünya'dan alınan sinyallere göre kapsülün parçalandığı ve köpeğin öldüğü bilinmektedir. Yıllar sonra Karelya Cumhuriyeti'nin başkenti Petrazavosk'a yakın Kinerna köyüne uydu düşer. Layka isimli köpek ölmemiştir ama ismini bile bilemez hâdedir. Bu öykü konusu, kurgusu itibarıyla diğer öykülerden çok farklıdır. Layka isimli köpek gerçekten de 3 Kasım 1957 tarihinde Sovyet Rusya tarafından uzaya fırlatılan Sputnik adlı 2 uzay aracının yolcusu olarak Dünya yörüngesine çıkan ilk canlı olmuştur. Bu yönüyle de üne kavuşmuştur.

14. “Bir Beş Sene Daha”

Öykü yüz seksen iki sözcükten oluşur. Öyküde iki garip arkadaş anlatılmaktadır. Bunlardan birisi sağ diğeri sol görüşlüdür. İsimleri Zeki ve Murat'tır. Kahraman anlatıcıdır. Yazar kendini öyküde hissettirir. İki arkadaş birbirini çok severken bir gün çok saçma bir nedenden dolayı küserler. Daha sonra bir süpermarketin sebze reyonunda karşılaşırlar. Hiçbir şey olmamış gibi hâl hatır sorarlar. Sonra yine küs kalmaya, hatta beş yıl daha bu küslüğü uzatmaya karar verirler.

15. “El Sallyordu”

Yüz altmış beş kelimededen oluşan öyküde kahraman, anlatıcının kendisidir. Adam evlidir ve her zaman aynı şeyleri yapar, hayatı monotondur. Her gün işe giderken karısı kapıdan uğurladıktan sonra bir de pencereyi aralayıp el sallar. Bir gün karısı ile arabaya binerler. O sırada adam evlerinin camından karısının ona el salladığını görür ve ödü patlar. Bu öyküde yine farklı halk ağızlarına yer verilir: “beni yola vuran.” Bu da yolcu etmek anlamına gelir.

16. “Bozukluk”

Öykü iki yüz yirmi dokuz sözcükten oluşur. İlahi bakış açısı ile yazılmıştır. Bir adam, cuma vakti camide namaz kılmaktadır. Bir süre telefonuna bakar. Sonra da namaza durur. Cebinden bir para düşer ama bunu ilk başta fark etmez. Sonra fark eder ve bu para namaz sırasında aklından çıkmaz.

17. “Neren Ağrıyor?”

Otuz kelimededen oluşan çok kısa bir öyküdür. Kahraman anlatıcıdır. Kitaptaki en kısa öyküdür. Dünya'nın her yerinde sorun, kaos ve kötülük vardır. Yerküre maketi üzerinden Dünya'nın acı çektiği anlatılır. Kişileştirme ve konuşurma söz sanatlarına da yer verilmiştir.

18. “Özür Diledim”

Öykü yüz elli iki sözcükten oluşmuştur. Kahraman anlatıcıdır. “Lanet olsun.” (Sarı, KİKGH, 2019: 32) diyerek yazar modern bir söyleme yer verir. Akşam trafiğinde bir adam, az kalsın bir taksiye çarpacaktır. Taksici, küfreder ve adam ne derse desin sadece özür diler.

19. “Kim Mefluç”

Yüzseksen beş sözcükten oluşmuştur. Sarı, bu öyküsünde modern bir söyleme yer verir: “zalımlar.” Mefluç kelimesinin anlamı: inmeli demektir. Kahraman anlatıcı olan biteni gözlemleri ile anlatılır. Bir uçağa felçli bir hasta bindirilir. Hastanın yanında kardeşi de vardır. Kahraman anlatıcı. Uçaktaki diğer yolcuların bu felçli hastadan ötürü rahatsızlık duymasına çok sinirlenir ve bu öyküde bunu dile getirir.

20. “Sen Misin Anne?”

Öykü iki yüz altmış yedi kelimededen oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Öyküde anlatılanlara göre anlatıcı kahraman bir halisünasyon görmektedir. Annesi ile evde olan anlatıcı, annesinin çatıya asmaya çıkışını anlatır. Annesi tekrar aşağı kata iner ama ses vermez. Anlatıcı bu durumdan korkar. Bir vazoyu annesi sandığı kişinin ayağına atar ve kanar. Daha sonra yukarı kattan annesi ve teyzesinin sesini duyunca rahatlar. Kapıda annesini ve Sena teyzesini kapıda görür. Gözlerini kırpmazlar, donmuş bir şekildedirler. Kahraman anlatıcı, annesinden ona ayaklarını göstermesini istese de annesi göstermez. Aslında öykü Ahmet Sarı'nın hayatından izler taşımaktadır. Buna göre kendisi ile yaptığımız görüşmeyi burada paylaşalım: “Almanya’da Benrath’da ilkokulda Ülkü adlı bir arkadaşın bıçaklandığı haberi

bilinçaltında yerini korumuş olmalı. Annem ve babam fabrikalarda yoğun bir şekilde çalıştığından onları görememenin boşluğu da bir yanda yerini almış olmalı. Öykünün akışı bir karabasan olarak belirdi. Aynen başından sonuna yıllarca unutamadığım bir karabasan olarak. Almanlar'ın Türk işçilerine tahsis ettiği gettolarda (Posener Caddesi 15 Numara) evlerde balkon yer almaz, herkes çamaşırlarını çatılara, çamaşırlıklara asardı. İyi annenin oraya gitmesi ve kötü annenin bir ‐Doppelgaenger‐ olarak belirip alt katlardan belirmesi ikiz ruh, eş ruh, eş beden kavramı üzerine düşündüğümü ta o zamanlarda gösteriyor. Öykünün sonunda elbette Sema adlı komşumuzla kapıda beliren anne öz annem değil, ayaklarını gösterme durumu da üç harflilerin ayaklarının ters olmasına refere ediyor. Annem olup olmadığını o vesileyle kontrol etmeye çalışıyorum. Ama anne buna izin vermiyor.” (Ahmet Sarı ile 05.10.2022 tarihli görüşme, 03.13)

21. ‐Aramak‐

Yüz altı kelimedenden müteşekkil olan öyküde kahraman anlatıcının kendisidir. Arkadaşının annesi bir Alzheimer hastasıdır ve sürekli arkadaşını arar. Tabii bunu hatırlamaz. Hayatın tam içinden olan öykülerden birisidir.

22. ‐İşmar‐

Öykü yüz otuz beş kelimedenden oluşmaktadır. Sarı, bu öyküde işmar kelimesini kullanarak halk ağzına yer verir. Bu sözcük de kaş ile göz hareketleriyle yapılan işaret demektir. Öykü, kahraman anlatıcının ağzından anlatılmaktadır. Kırmızı ışıkta duran arabalar ve mendil satan küçük Suriyeli bir kız anlatılır. Anlatıcı, bu kıza üzüldüğü için cebindeki bozuklukları çıkarıp vermek için ona işaret eder.

23. ‐Sütne‐

Öykü, yüz yetmiş dört kelimedenden oluşup kahraman anlatıcının ağzından anlatılmaktadır. İkinci namazından gözümün nuru diye bahseder. Kitapta ikinci kez Suriyeli bahsi geçer. Kahraman anlatıcı sefirîdir. Sütresini çekip iki rekât namaz kılacaktır. Yanında da aynı şekilde sefiri biri namaz kılmaktadır. Başka birisi de

onları rahatsız etmeden geçip namazını kılar. Öyküde benzetmelerin de sıkça yapıldığı görülür.

24. “Gayb Oluş”

Öykü yüz doksan bir sözcükten oluşmaktadır. Kelime oyunu vardır. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Öyküde tasavvufi terimler ve Arapça kelimeler sık kullanılır. Tasavvuf Sempozyumu gerçekleşir. Dört konuşmacı vardır: Biri kambur, yaşlı ve zayıftır. Yıllarını tasavvufa vermiştir. Konuşma sırasında heyecanı belli olur ve konuşurken bir anda ortadan kaybolur. Öyküde benzetme de yapılmıştır.

25. “Derimin Altında”

Öykü, kahraman anlatıcının ağzından anlatılmaktadır ve üç yüz o sözcükten oluşmaktadır. Samimi ve eğlenceli bir öyküdür. Tam hayatın için içindedir. Öyküde devrik cümleler vardır. “Ürperiyorum.” kelimesi tekrar eder. Kahraman, Dostoyevski’den *Karamazof Kardeşler*’i okumaktadır. Otobüste kendisinin aynısını görür ve çok korkar. Bu yüzden hemen otobüsten iner. Öykü tuhaf bir sonla biter. Olağan bir şekilde ilerlerken öykünün sürpriz bir sonla bitmesi daha önceden de vurguladığımız gibi küçürek öykü türünün belirgin özelliğidir ve bu şekilde olmasıyla öykümüz başarılıdır.

26. “Gölge”

Öykü iki yüz on altı kelimedenden oluşur. Ben anlatıcıdır. Anlatıcının gözünden on iki yaşında bir çocuk anlatılır. Bir AVM ve hemen yanında dükkânlar vardır. Şekerci dükkânı da bunlardan biridir. Çocuk gölgesini görüp ona bakar. Koşup geldiği için yorulmuştur. Gölgesini takip eder. Günlük, sıradan bir hayatın içinden öyküdür.

27. “Hamdi Bey”

Yüz elli üç sözcükten oluşan öyküde seksen yaşındaki Hamdi Bey adında bir adam anlatılıyor. Öykü direkt Hamdi Bey’in tasviri yapılarak başlıyor. Sarı, “izlemek diliyor” cümlesi ile değişik bir üslup örneği sunuyor bizlere. Bir yaşlı adamın

otobüse binişi anlatılıyor. Denizi, martıları izlemiştir. Besmele tekrarı var. Hamdi Bey aynı zamanda inançlı biridir. Otobüste genç bir çocuk ona yer vermez. Hamdi Bey'in ona bakması onun için hiçbir şey ifade etmez. Bu yaşlı adam ondan yer vermesini beklemektedir fakat o genç buna hiç tenezzül etmez.

28. “Onu Gömdüm”

Öykü iki yüz elli sözcükten müteşekkildir. Bir cinayetin öyküsüdür. Kahraman anlatıcı, öz kardeşini öldürdüğünü anlatır. Kardeşi zengindir, onun bu zenginliğine ve hâl hareketlerinden rahatsız olan anlatıcı onu çekiçle öldürür. Nehre cesetini atar. Kardeşinin cüzdanı da nehirde yüzer gider. Öyküde coğrafi terimlere de yer verilir: debi gibi.

29. “Meteoroloji”

Öyküde yüz kırk dört kelime kullanılmıştır. Hava durumu, bir program gibi anlatılmaktadır. Sinop-Samsun otoyolunda benekli bir ceylanın öldüğü o yoldan geçenlerin dikkat etmesi gerektiği anlatılır. Anlaşılan o ki yazar, televizyonda izlediği bir haberden hareketle bu öyküyü kaleme almıştır. Bu yüzden de hayatla iç içe bir öyküdür.

30. “Rutin”

Öykü yüz yedi kelimededen müteşekkildir. Yarım sayfalık küçürek bir öyküdür. Kahraman anlatıcı ve iki arkadaşının akşam buluşmasını anlatılır. Bu üç arkadaş buluşmalarını rutin hâle getirmeye karar verirler. Gündelik hayatın yansıması gibi olan öyküde modern hayatla birlikte gerçekleşen arkadaş buluşmaları, insan ilişkilerine de değinilmiş olunur.

31. “Haral”

Üç yüz elli üç kelimededen oluşan öyküde kâğıt toplayan Barış adında bir genç anlatılır. Barış için Anadolu'nun bağrından kopmuş gelmiş denilir. Kâğıt toplayan bu genç kimseye bir zararlarının olmadığını ama çöpleri topladıkları için ellerinin, kıyafetlerinin kirli olduğunu ve insanların bu yüzden kendilerinden korktuklarını dile

getirirken aslında yine bir toplumsal bakış açısına ve dışlayışa örnek verir. Barış adlı bu genç çocuk Muhammed Ali'nin boks maçlarını izlemenin onun için bir zevk olduğunu söyler. Öyküde çokça marka adından bahsedilmesi de dikkat çekicidir.

32. “Cuma”

Yüz yirmi dört kelimedenden müteşekkil olan öyküde kahraman anlatıcı vardır. Betimlemelerin bol ve detaylı yapıldığı öykü yine bir anın öyküsüdür. Öykü yapı itibarıyla gezi yazısını andırır. Öyküde meşhur mimari yapı Aya Stefani anlatılır. Aya Stefani: Aziz Stefan Kilisesi, İstanbul'da bir kilisedir. Bir gelin ve damadın fotoğraf çekiminden bahsedilir. Birçok turist de bu kiliseyi ziyarete gelir. Fakat kilisenin kapısında “Cumaya gittim geleceğim” yazıyor. Turistler bu yazıyı anlayamayınca kahraman anlatıcı güler. Buradaki tezat durum anlatıcıyı güldürür. Samimi ve hayatın içinden bir öyküdür.

33. “Yenilere Yer Açmak İçin”

Öykü sadece seksen dokuz kelimedenden oluşmaktadır. Öyküde Amerikan Dış işleri bakanının Afganistan'daki Tora Bora'yı bombalamalarının nedenini depolara yeni bomba geleceğini, eskilerin de atılması gerektiğini söylemesi anlatılır. İşledikleri insanlık suçunun böylesi basit bir nedene indirgenmesi anlatıcıyı rahatsız etmekte ve bu rahatsızlığını da okuyucuya hissettirmektedir. Öyküde başka siyasi isimler ve olayların da adı geçmektedir. Bu açıklamayı yapan kişi Amerika'nın ilk kadın dış işleri bakanı Madeleine Albright'tır. Bu küçürek öykü, böylesine çarpıcı bir anlatım ve anlatılmak istenenin kısa ama öz bir şekilde verilmesi yönünden başarılıdır.

34. “Tırnak”

Öykü doksan üç sözcükten meydana gelmektedir. Kahraman anlatıcı vardır. Konuşmadan karşısındakini dinlemektedir. Karşısındaki kişi, namazın ne kadar gerekli olduğundan, oruçla sükûneti sağlayabileceğimizden bahseder. Anlatıcı bu kişinin el tırnaklarına dikkat eder ve çok kirli, uzun olduğunu aklından geçirir. Yani bir algıda seçicilik durumu yaşanmaktadır. Bunun yanı sıra fıkıh terimlerine yer

verilir: Tadilierkan, emribilmarufnehyianil münker. Bu terimlerden ilki: Namazın rûkûnlerini hakkıyla yerine getirme anlamına gelirken ikincisi; iyiliği emretmek ve kötülükten men etmek anlamlarına gelir. Öykü bir maddecilik karşıtı, kapitalizm eleştirisidir. “Tırnak” öyküsünde olduğu gibi Sarı’nın pek çok öyküsünde kullandığı fıkıh, tasavvufi pek çok terimden ve bu terimleri anlamıyla uygun bir şekilde kullanmasından ötürü bu alanda da geniş bir bilgi yelpazesinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

35. “Doğum Lekesi”

Öykü üç yüz otuz yedi sözcükten müteşekkildir. Kahraman anlatıcı Avusturya/Viyana Belvedere sarayına gider. Sarayı gezerken bir tablo dikkatini çeker. Anlatıcı tabloya yaklaştığı sırada herkes onun fotoğrafını çekmeye başlar. Çünkü anlatıcı tablodaki adamın aynısıdır. Herkes bu benzerlik karşısında hayrete düşer. Gazetelere bile konu olur. O da müzeye dâhil olur. Benzerinin sağ bileğinde bir doğum lekesi vardır, tıpkı onun gibi. Bu yüzden öykü büyülü gerçekçi bir öykü kabul edilebilir. Hakan Sazyek, *Roman Terimleri Sözlüğü/Roman Sanatından Yüz Terim* adlı eserinde “Büyülü gerçekçilikte nesnel gerçekliğin kapsamı içinde yer alan figür/olay/nesne gizemli bir ortamın, mistik bir atmosferin içinde işlenir. Yazar, okuyucuda yadırgayıcı bir tutum uyandırmak için figürlerin ve nesnelere olağan biçim, kimlik veya kişiliklerini bozar ve bunları yaparken de mantıklı bir açıklama yapma gereğini duymaz. (Akt. Sazyek, 2020: 24)

36. “Sarıya Bulandık”

Öykü yüz otuz üç kelimededen oluşmaktadır. Öykü “sarıya bulandık.” (Sarı, KIKGH, 2019: 59) cümlesi ile başlar. Ben anlatıcı vardır. Ben, Bilal, İshak ve İdris diye kahramanları tanıtır. Çiftçilerdir ve tarlada ekin biçerler. Sarı diye bahsedilen şey ise buğdaydır. Yalnız kahramanların isimlerini sıralama öyküde toplam üç kez tekrar eder. En sonda da kelime tekrarı vardır.

37. “Görünmeyenlerin Görevlendirilişine Dair”

Öykü yüz doksan kelimededen oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı vardır. Fakat anlatıcı kendini açık eder. Anlatılan kişinin hayati bir sınavı vardır. Telefonu oturma odasında ve şarj bitti diye uyarı vermektedir. Annesi ona üç kulhu bir elham ile melekleri onu uyandırması için görevlendirmesini önermiştir. Çünkü kendisi ömrü boyunca bu görünmeyen melekleri çalar saat gibi görevlendirmiştir. Annesine göre o, sınava besmele ile başlamalı üç kulhu bir elham okunmalıydı. Dindar bir anne ve çocuğunun günlük hayatından bir kesittir bu öykü. Kişileştirme söz sanatı yapılmıştır: “Telefon son nefeslerini veriyordu.” diyerek. (Sarı, KİKGH, 2019: 61).

38. “Gözyaşı”

Yüz yirmi dokuz kelimededen oluşan öyküye gözlemci bakış açısı hâkimdir. “Ve” bağlacı çok sık kullanılması dikkat çekmektedir. Bir kişinin başka yere gidişi anlatılır. Göç gibidir. Ardından tanıdıkları ağlar. Arabanın arkasından dökecek suları olmayan tanıdıklarının döktüğü gözyaşlarını sanki arabaya su dökmüş gibi sayarlar.

39. “Kulak”

Yüz doksan üç sözcükten müteşekkil olan öyküde kahraman anlatıcı vardır. Anlatıcı ve yanındakiler (Biz diye bahseder fakat aile, arkadaş vb. belirtilmez.) parkta bir bankta kahvaltı yapacaklardır. Karga görürler, ekmek parçası etrafına bir sürü karga gelir. Anlatıcı kargayı taklit eder ve sonra bu kargaların kulaklarının olmadığını fark eder. Kulakları yoksa nasıl iletişim kurduklarını merak eder. Öykü, anlık bir sorgulamanın, bir farkına varmanın ürünüdür.

40. “Havuzu Temizliyorum”

Öykü seksen sözcükten oluşmaktadır. İrkçilik karşıtı bir öyküdür. Gözlemci bakış açısı vardır. 1964 yılı Amerika’daki beyaz-siyah ten ayrımı olayları anlatılır. Yani konusunu tarihsel bir gerçeklikten alır. Martin Luther King Jr.’ın tutuklanmasından son protesto edilmesine ve siyahî beyazların bir otelin havuzunda sefa sürmesine kızan Jimmy Brock havuza klorhidrik asit döker. Herkes yanar ve tüm tenler aynı renk olmuş olur. Öykü gerçeklere dayanmaktadır. Siyahî hakları

savunucusu ve ırkçılara karşı düşünce savaşı veren harekât önderi Martin Luther King 11 Haziran 1964'te sadece beyazların girdiği Monson Motor Lodge oteline girer ve uyarılara rağmen çıkmaz, tutuklanır. Daha sonra beyazlar tarafından siyahlar otele yerleştirilir. Buna dayanamayan Jimmy Brock havuza tuz ruhu döker.

41. “Yattara”

Seksen sözcükten oluşan öyküde güncel isimler, olaylar vardır. Mizahidir. Yattara adlı futbolcunun adından hareketle öykü kurgulanmıştır. Gözlemci bakış açısı vardır. Anlatıcı bir TV programını izler ve onu aktarır. Sarı'nın klasik fiili eklemlenmek bu öyküde de geçer. Güncel ve fenomen olan bir yarışma programı (Survivor) ve orada yaşanan ırkçılığa değinilir.

42. “Kuyu”

Öykü yalnızca altmış altı sözcükten oluşmaktadır. 3. kişi anlatımı, başkasından duyma gibi bir anlatım söz konusudur. Yaşlı bir dil bilimcinin “kuyu” sözcüğündeki ikinci “u” harfine kafayı takması onun bir kuyuyu çağrıştırdığını düşünmesi anlatılır.

43. “Udi Aloni”

Öykü yüz seksen altı kelimededen oluşmaktadır. İsraili yönetmen Udi Aloni çektiği film ile Filistin ile İsrail arasındaki düşmanlığı değil dostluğu ön plana çıkarmıştır. Berlin Uluslararası Film Festivalinde 48. Kavşak filmi ile Panorama izleyici ödülünü alır. Film de yönetmen de oyuncular da her şey gerçektir. Merkel'in ırkçı, faşist hareketlerine rağmen başrol ve yönetmen birbirine sarılarak tüm dünyaya barış mesajı gönderir.

44. “Öter Ardıç”

İki yüz otuz bir kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcıdır. Anlatıcı, birkaç sabahtır ardıç kuşu sesleri ile uyandığını dile getirir. Bu güzel kuşların sesini korna sesi bastırır. Materyalizm eleştirisi vardır. Yine bir sabah ardıç kuşu sesi ile

uyanır ama korna sesi yansılar. Ardıç kuşlarının 100'e yakın tonda şakıyışı vardır deniliyor. Öykü şehir hayatının bir eleştirisidir.

45. “Maraş Otu”

Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Yüz yetmiş kelimededen oluşan öyküde bir askerin; dünya acılarını, anne özlemini gidermek için Maraş otunu yemesi ve ardından başına gelenler anlatılır. Maraş otu: Dilaltına, damağa ve iç yarığa yerleştirilen ve uyuşturucu etkisi yaratan bitkiye denir. Bu asker, kontroller sırasında yakalanır. Komutanı onu döver. Komutan artık dayak atmaktan yorulduğu zaman askere yüzünü yıkayıp geri gelmesini söyler. Asker geri dönmese diye düşünür. Ayrıca anlatıcı, bu askerin bebek yüzlü ve yakışıklı olmasını anlatır.

46. “James Bond Çanta”

Öykü yüz altmış altı sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Mizahi bir öyküdür. Kendisi için bir lojman için çaba sarf ettikten sonra sonunda olur. İçini eşyayla dayar döşer, kitaplıklarını doldurur. Bir gün arkadaşı ona James Bond çantası ile kalmaya gelir. Gideceği gün anlatıcının içine bir kurt düşer ve arkadaşı odada yokken açar ve bir bakar ki kendi kitaplarını orada görür. Arkadaşına ses etmez ve gitmesine izin verir.

47. “Yeni Doğan”

Öykü üç yüz elli üç sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Öyküde tıbbi deyimler vardır. Buradan anlaşılıyor ki Sarı bu alana da hâkimdir. Anlatıcı bir kadın doğum uzmanıdır. Öyküde kadın ve kadınlık yüceltilir. Doğum ve doğurma eylemi mucizevî bir olay olarak görülür ve okuyucuya da böyle aktarılır. Anlatıcı okuyucuya seslenir. Bir gün bir çift gelir. Hamile bir annenin karnına bakılır. İlk kez bir annenin karnında böyle değişik kırmızı benekler görür. Tarayıcı sabitlendiğinde bebek gözünü açıp doktorun gözünün içine bakar. Tabii bu bir olağanüstü durumdur. Bu şekilde de anlatılır. Bu öykü Ahmet Sarı'nın son öykü kitabı *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar* kitabında da yer almaktadır. Dolayısı ile biz bu öykü o kitapta tekrardan incelemeyeceğiz.

48. “Delik Kalp”

Bu öykü sadece doksan yedi kelimededen oluşmuştur. Kahraman anlatıcıdır. Arif adlı bir arkadaşı, kahraman anlatıcıya kalbinin delik olduğunu öğrendiğini söyler. Anlatıcı bunun üzerine bir anısından bahseder. Normalde inatçı birisi olduğunu, ama arkadaşına bu hastalığından ötürü çikolatalarından verdiğiinden bahseder. Öykünün şu kısmı çarpıcılık açısından önemlidir, hastalığını öğrenmiş Arif bunu anlatıcıya açıkladıktan sonra şöyle bir cümle kurar: “İçimdeki yemyeşil ağaçların tüm yapraklarından can çekildi. Kırağı.” (Sarı, KİKGH, 2019: 85). Anlatıcının öyküdeki tavrı çok samimi, konuşmaları ise sıcaktır. Dolayısıyla bir ‘arkadaşlık öyküsü’ olduğunu hissettirmektedir.

49. “O Sızıntı”

Öykü yüz altmış iki sözcükten müteşekkildir. Kahraman anlatıcıdır. Anlatıcı, uyku esnasında mutfaktan eşinin sesinin geldiğini fark eder. Sonra gökyüzü yarılırcasına bir ses gelir. Yağmur sesi, apartmandan kapı sesi ve dışarıdan motor sesi de duyulur. Tam bir an öyküsüdür.

50. “Fotoğraf”

Öykü iki yüz yetmiş sekiz kelimededen oluşmaktadır. Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Bir asker ve bir kız anlatılır. Asker çarşı izine ayrılır ve bir parka gelir. Havalar da ısınmıştır. Park cıvıl cıvıl, hava çok güzeldir. Asker çok mutludur. Burada bir fotoğrafı olsun ister. Bir kızla konuşabilmek için fırsat doğmasını bekler ve ona fotoğrafını çektirmek aklına gelir. Kız fotoğraflarını çeker. Daha sonra asker konuşmadan kız gider ve arkasına da bakmaz.

51. “Mihaniki”

Öykü iki yüz otuz bir sözcükten müteşekkildir. Ben anlatıcıdır. Öyküdeki bütün cümleler küçük harfle başlar. Ben anlatıcı, hikâyeye anlatacağım diye okuyucusuna bildirir. Modern bir dönemde, teknolojiyle tanışmayan bir köy olduğunu umut eder. Teknolojiyi korkunç bulur. Bunu öykünün şu bölümünde açıkça belirtir: “(...) bu korkunç teknoloji ve ömürlerinde bir daha göremeyecekleri bu

yüzleşme onların miti oluyor adeta. (...)” (Sarı, KİKGH, 2019: 89). Sonra böyle bir köye helikopter iner. Köy ahalisi ve çocuklar şaşkınlık içinde bu araca bakarlar. Bir kadın bir deste samanı bir makinenin önüne yemesi için bırakır. Anlatıcının bu ayrıntıyı vermesinin sebebi köylünün ne kadar masum ve saf olduğunu göstermektir. Mihaniki kelimesi Yunancadan Arapçaya geçmiştir. Anlamı ise: Hiç düşünmeden, üzerinde kafa yormadan, sadece alışkanlığın verdiği kolaylıkla makine gibi yapılan, mekaniktir.

52. “Pervane”

Öyküde yüz otuz dokuz kelime bulunmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Kardeşinin komada olduğunu öğrenen anlatıcı hastaneye gider ve orada fenalaşır. Duygusal ve tedirgin edici bir anın öyküsüdür.

53. “Etli Hortum”

Öykü yüz elli yedi sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcıdır. Sonu mizahi öğeler taşır. Anlatıcının babası, tarlalarına su çeker. Bir kısma yetmeyince ikisi gidip etli hortum alır. Daha sonra bu hortumdan bahsedilir. Hortumu zar zor beğendikten sonra anlatıcı, babasını otobüse bindirip eve gönderir. Akşam annesi arar ve keşke bugün baban sende kalsaydı ben dizi izleyecektim der. Çünkü babası biraz huysuz bir kişiliktir.

54. “Solucan”

Çok kısa öyküdür sadece kırk üç kelimedenden oluşmaktadır. Bir biyoloji öğretmeni öğrencilerine solucan yakalattırır. Fakat amacı deney yapmak değil bu solucanları balık yakalarken kullanmaktır.

55. “Mercedes Kadir”

Öykü iki yüz doksan iki kelimedenden müteşekkildir. Ben anlatıcı vardır. Kadir adlı bir çocuk anlatılır. Anlatıcının kendisi oto yıkamacıdır. Kadir adlı bu çocuk

sopalardan kendine bir araba yaparak eğlenir. Hatta bu arabayı oto yıkamaya ykatmak ister. Pek çok marka ismi öyküde geçmektedir. Günlük hayatın içinden çekip çıkarılan bir öyküdür. İçtenlik, samimiyet bu öyküde de kendini hissettirir.

56. “Hâlâ”

Öyküde yüz seksen bir kelime bulunmaktadır. Ben anlatıcı vardır. Otobiyografiktir. Van’da asistanlık sınavına giren kahraman anlatıcı hocalara gidip sınavlar ne zaman okunacak diye sorar. Hocalardan biri, birkaç gün içinde okunacağını, arayacaklarını söyler ama telefon gelmez. Otuz yıl geçer artık anlatıcı başka bir yerde profesör olur. O hoca ile de dost olmuşlardır. Bir gün buluştuklarında ona ben hâlen sizden telefon gelir diye heyecanla telefonlara sarılıyorum, der. Hoca şok olur, elindeki kaşığı düşürür.

57. “Alında Akıtma”

Öykü üç yüz iki sözcükten müteşekkildir. Ben anlatıcı vardır. Köylü ve köy hayatı mevcuttur. Sarı kız adlı inek doğurmuştur. Öykünün kahramanları ana ve oğul sarp bir yokuş tırmanırlar. Buzağının akıtması alınıdadır. Buzağının kahraman ağıra götürür ve ona yer yapar. Gece olunca anlatıcının annesi ve sarıkız hâlen yokuştan inememiştir. Anlatıcı onları bulmak için uçuruma gider. Yarı yolda annesi görür. Sarıkız yavrusunu bulmak için başka sürünün peşine takılıp gitmiştir. Sonra onu alıp pikapla getirirler. Sarıkız yavrusunu görünce öyle çok sevinir ki anlatıcı bu ana şahit olduğu için mutludur. Sarı, köy öyküsünü yansıtabilmesi açısından karakterlerini de o şekilde konuşturarak öyküsüne doğallık katmıştır.

58. “Ninovadan Ayrılmak”

Öykü iki yüz on sekiz kelimedenden oluşmaktadır. Selman adlı anlatıcı vardır. Diyaloglarla bir imamı anlatır. Bu imam çok gençtir. Sabah namazına kalkmayanların münafık olduğunu düşünür. Cemaat ile sohbetinde, halk Hz. Yunus’a konu gelince onun Ninova halkına getirildiğini ama insanları İslam’a çekemeyince Hz. Yunus’un da Allah’ın emrini beklemeden gittiği için inançsızlaştığını ifade

edince Selman güler. İmam çok bozular. Ertesi günü o da köyü terk eder. İmam ile Hz. Yunus bu köy ile de Ninova arasında benzerlik kurulur.

59. “Dünyanın En Uzun Hicaz Ezanı”

Öykü iki yüz yirmi beş sözcükten müteşekkildir. Ben anlatıcı vardır. Anlatıcı yazar kendini hissettirir. Öykü uzun bir cümle ile başlar. Suriyeli göçmenlerin yaşadıkları yine küçük Suriyeli bir kız ile aktarılır. Anlatıcı, Suriyeli küçük kıza acır. Mekân İstanbul’dur. İstanbul’daki insanların da Müslüman olduğunu ama onun geldiği yerdeki gibi olmadığını ifade eder. Türklerin, Türkiye’nin Suriye ve Suriyelilere bakış açısının kötü olduğunu vurgular.

60. “Kedi”

Öykü iki yüz otuz altı kelimedenden oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Öyküde yüklemsiz cümleler ve benzetmeler vardır. Anlatıcı, anne ve yavrularına yardım eder. Onlara yemek verir. Bunun karşılığında anne kedi de ona bulduğu yemekleri getirerek teşekkür eder. Bu öyküde hayvanların ne kadar vefalı canlılar oldukları gözler önüne serilir.

61. “Kudüs”

Öykü iki yüz yedi kelimedenden oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Öyküde güncel bir konuyu ele alınır. Anlatıcının, çalıştığı üniversitede Kudüs Araştırma ve Uygulama Merkezi açmaya karar vermesi anlatılır. Bu merkezi kurmaktaki amaçları, Müslüman bir ülke olan Türkiye’nin Filistin halkının yanında olduğunu göstermektir. Tüm fakülteler destek verirken ilginç bir şekilde İlahiyat Fakültesi destek vermez.

62. Kurban”

Öykü üç yüz on sekiz sözcükten müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Kurban Bayramı’nda bir ineğin kurban edilmesini detaylandırılarak anlatır ve bu kurban etme eylemi öyküleme tekniği ile aktarılır. Bu öykü Sarı’nın kurban ile ilgili ikinci öyküsüdür.

63. “Babanın Sessizliği”

Öykü yüz yetmiş üç kelimedenden oluşmaktadır. Anlatıcı, okuyucuya seslenerek onu aktif kılar. Deneme üslubu gibi bir anlatım söz konusudur. Bir baba ve bir oğlun yaptığı konuşma anlatılır. Hz. İbrahim ve oğlu İsmail olayına da değinilir.

64. “Oradaydık”

Öykü yüz otuz sekiz sözcükten müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Öykü, küçük harfle başlar. Yazar “Tanrım” kelimesini kullanır. “deyüben” diyerek eski Türkçe bir sözcüğe yer verir. Dünyanın yaratılışı, insanların var edilişi ve ruhların bu dünyaya geçişi şiirsel bir üslupla ele alınır. Farklı fakat bir o kadar da etkileyici bir öyküdür.

2.2.1.7. *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar* Adlı Kitaptaki Küçürek Öyküler

1. “Annemin Soğuk Dudakları”

Öykü yüz otuz üç kelimedenden oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Anlatıcı, bir kızı ve onun ölmüş annesini anlatır. Kızın annesi 98 yaşına geldiğinde neden Allah’ın artık canını almadığını soruyordu. Annesi artık çok yaşlandığını ölmesi gerektiğini düşünüyordu. Morgda annesinin yüzünü öpen kız onun dudaklarının buz kestiğini söyler. Kız, bu şekilde ölümü iyice hissetmiş olur.

2. “Yakarış/ Bir Kenan”

Bir seri halinde gidecek olan öykülerin ilkidir. Sarı, bu seride dinî karakterleri ve olayları anlatır. Tüm bu öyküler için nehir öykü adlandırmasını yapabiliriz. Öykü iki yüz seksen üç sözcükten müteşekkildir ve bir Hz. Nuh kıssasına dayanır. Öyküde Hz. Nuh kendi oğlu Kenan’a seslenir. Onu Allah’a ve İslam’a inanmaya davet eder. Oğlunu uyarır. En sonunda kıyametten bir kurtuluşun olmayacağını, kaçamayacağını anlatmaya çalışır. İnanmayanların inanması için ne kadar çok uğraştığını anlatır. Tüm bunları yaşamış olmanın verdiği yorgunluk ve

üzüntü sesi ile aktarılır. 950 yaşına geldiğini de dile getiren Hz. Nuh, diğer oğullarından da bahseder.

3. “Yakarış/İki Hâcer”

Öykü iki yüz yetmiş altı kelimededen oluşmaktadır. Yine bir Hz. Nuh kıssasıdır. Serinin ikinci öyküsüdür. Hz. Nuh ilk eşi Hâcer’e seslenir. Karısına, büyük bir tufanın kopacağını haber eder. Ona, bir sesin kalbine fısıldadığını; yanına hurma, soğan ve mercimek almasını birkaç kez söyler. Hatta kendisine inanılmadığını, deli yerine konulduğundan bahseder.

4. “Av”

Öykü iki yüz seksen iki kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Öyküde bir baba ve üç oğlu anlatılmaktadır. Baba da oğulları da av tutkunudur. Kahraman anlatıcı, avda kendisinden daha iyi olan abisini kıskanmaktadır. Bir gün yine abisi ile ava çıkarlar. Kahraman anlatıcı, hayvanları değil abisini avlamanın planları yapmaktadır. Bu olay bize hiç yabancı gelmez çünkü Ahmet Sarı’nın kıskançlık üzerine yapılan cinayetle ilgili yazdığı ikinci öyküdür.

5. “Yakarış/Üç Meryem”

Öykü iki yüz altmış üç kelimededen oluşmaktadır. Hz. Nuh bu öyküde Hz. Meryem’ yakarır. Hz. Meryem İmran’ın kızıdır. İmran ailesi de Hz. Âdem, Hz. Nuh ve Hz. İbrahim’in soyundan gelmektedir. Öyküde kişileştirme yapılmıştır. Tekrarlamalar ve yalvarma ifadesi çok sık kullanılır. Kopacak olan tufan için Hz. Nuh, Meryem’i uyarır.

6. “Sensörlü Lamba”

Öykü yüz kırk bir sözcükten müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Günlük hayattan örnektir. Apartmanın birinci katında oturan anlatıcı kendini yaşlı bir adam olarak anlatılır. Kız çocukları kapının önünde evcilik oynar, oyuncaklarını merdivene dizer. Anlatıcı bu oyuncaklara basmamak için atlayınca çocuklar güler. Çocuklar ona

hıznırlık yapmak için ziline basıp kaçarlar. Sensörlü lamba çocuklar oradayken hiç sönmediği için zile bastıkları görülür. Hayatla iç içe öykülerden biridir.

7. “Bana Bakıyordu”

Üç yüz otuz sekiz kelimededen oluşmaktadır. Öykü bir üst kurmacadır, yani kurgunun kurgusudur. Kahraman anlatıcı vardır. Kurgu apaçık ortadadır. Ahmet Mithat Efendi gibi metnin ortasında bilgi verir. Evli ve üç bebek sahibi anlatıcının karısı dışarı çıkmıştır. Bebek uyuyordur. Anlatıcı da tam bu sırada bu öyküyü yazmaktadır. Bir çıtırtı duyar. Üç aylık bebeğini kapıda ayakta görür ve şok olur. Sonra bebeğin yatağa gidip bakar, bebek uyur vaziyettedir.

8. “Yakarış/Dört Avra”

Öykü iki yüz doksan beş kelimededen müteşekkildir. Öyküde Ümmi Cemil Avra adlı müşrik kadın anlatılır. Öyküde abisi Ebu Sûfyan konuşmaktadır, ona yalvarır. Tekrar eden cümleler var. “Yetim” denerek Hz. Muhammed kastedilir. Avra'nın adı aynı zamanda Tebbet suresinde de geçer. Dolayısıyla şiirlerde bu vasfıyla anılır. Ve şairler tarafından hicvedilir. Kocası Ebu Leheb'dir. O da tıpkı Avra gibi İslam ve Hz. Muhammed karşıtıdır. Avra, Hz. Muhammed'e tuzak kurar. Dikenli ağaç dallarını demet yapıp boynuna asar ve gece Resûl-i Ekrem'in geçeceği yollara saçar. Bu öyküde tamamen bu kıssaya dayanmaktadır. Avra, İslam'a ve Hz. Muhammed'e inanmaya davet edilir.

9. “Musluk”

Öykü iki yüz altmış üç sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Kahramanın adı da Nuri'dir. Evin musluğu açık kalınca evi su basar ama binanın kanalizasyon giderinde sorun vardır ve öyküde bundan bahsedilir.

10. “Kule”

Öykü üç yüz yetmiş kelimededen müteşekkildir. Öykünün sonu garip bir şekilde biter. Kahraman anlatıcı vardır. Mekân: İstanbul'dur. Kahraman anlatıcı karısı ve çocuğuyla dışarıda yemeğe giderler ama sonunda ölü gibi hareketsiz

kalırlar. Nabızları atmaz ve donukturlar. Sıradan bir olay örgüsü ile ilerleyen öykü beklenmedik bir sonla biterek okuyucuyu şaşırtmayı başarır.

11. “Hanife Halanın Bir Asra Varan Kadim Dostluğu”

Öyküde üç yüz yirmi kelime kullanılmıştır. Ben anlatıcı vardır. “Biz” dili vardır. Üstkurmaca yine vardır, kurgu bu öyküde de açık edilir. Modernizm eleştirisi vardır. Anneleri ölünce öksüz kalan dört çocuk anlatılır. Üvey anne gelir ve onları ahıra atar. En büyük kız kardeş yani Hanife Hala çocuklara bakar. Anlatıcı bu yaşananları verirken gözlemci bakış açısı ile yetinmekle kalır. Onların zihinlerini okuyamaz.

12. “Sarunas Bartas”

Öykü iki yüz altmış dört kelimedenden oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Kahraman acele edeyim derken ceketini kapıya sıkıştır ve telefonu tuzla buz olur. Sonra ekran koruyucunun olduğunu hatırlar ve kontrol eder. Telefonun ekranına bir şey olmadığını fark edince çok sevinir. Sarunas Bartas ise Litvanyalı bir film yönetmenidir. Sarı'nın sinema dünyası ile de çok yakından ilgili olduğunu hatırlayacak olursak bu öykünün de yazarından izler taşıdığını kanıtlamış olur hatta otobiyografik olduğunu da söyleyebiliriz.

13. “Yakarış/Beş Hakikat”

Kahraman anlatıcı vardır, iki yüz doksan yedi kelimedenden müteşekkildir. Anlatıcının kendisi bir putperesttir. Putperest olmayan birisi ile sohbet eder. Görüşleri herkese ters düşer. Sonunda kimse ile konuşmaz. Vatanını terk eder. Bir süre sonra geri döner fakat herkesin helak edildiğine şahit olur. İnsanlar yanmış, kavrulmuştur. Gökte hazır bir taş da onun için beklemektedir.

14. “Sürmene”

Öykü iki yüz seksen sözcükten oluşmaktadır. Bilindiği üzere Trabzon'un Sürmene ilçesi bıçaklarıyla ünlüdür. Anlatıcı da buradan hareketle öyküsüne bu ilçenin adı verir ve öyküde bir bıçakçıyı anlatır. Cümleler küçük harfle başlar.

Kahraman anlatıcı vardır. Bıçakçıya gider ve bıçaklarını bileylettirir. Gözlemci edası ile bu bıçakçıyı anlatır. Adam bir Sürmene bıçakçısıdır. Öyküde detaylı bir anlatım görülür.

15. “Kirazlı Toka”

Öykü üç yüz yetmiş yedi kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Anlatıcı “Ey okur!” diyerek okura seslenir. Sarı bu öyküsünde de sık kullandığı kelimelerden olan “kadim ve eklemlemek” sözcüklerine yer verir. Anlatıcının kızı kaybolur ve onu yıllarca ararlar. Bir kız çocuk bulurlar ve onu eve getirirler. Bu çocuk kızlarına benzer ama kendi kızlarından farklıdır bir gariptir. Sonra bir haber gelir: Başı kesik bir vaziyette bir kız çocuğu bulunmuştur. Bu cesedi görmeye gittiklerinde kendi kızları olduğunu fark ederler. Onu başındaki kirazlı tokadan tanırlar. Bu tokayı evlat edindikleri kıza takarlar.

16. “Yakarış: Altı/Cibril”

Öykü üç yüz dokuz sözcükten oluşmuştur. Kahraman anlatıcı vardır. Hz. Âdem, Cebrail’e seslenir. Neden yasak olduğunu sorar. Onun mayasında itaatin olduğunu ama insanda olmadığını söyler. Bir yılanın yani şeytanın sözlerine aldandıklarını söyler. Öyküde tekrar eden cümleler var. Serendip Dağı mekândır. Dini kıssa olduğu gibi verilir. Cebrail Hz. Âdem’i cezalandırmak için dağa götürür. Hz. Âdem, Hz. Havva’yı göremez. *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak* kitabı bu öykünün sonu için uyumludur.

17. “Avuç İçi”

Öykü hâkim bakış açısı ile yazılmış ve yüz yetmiş yedi kelimededen oluşmaktadır. Kurgu bu öyküde de açık edilir. “Ana rahmi” temine yer verilir. Öyküde sabah ezanı ile birlikte uyanan birisi anlatılmaktadır. Sabah ezanıyla uyandıktan sonra abdest almak üzere yatağından kalkan kahraman sıcak yatağından soğuk alana geçer. Her zaman başını parmak uçları ile mesh ederken bu defa tüm avuç içi ile yapmayı planlamaktadır. Bu yüzden öyküye avuç içi başlığı verilmiştir. Öyküde kahramanın adı verilmez sadece baş harfi söylenir: “S”. Tıpkı Yusuf

Atılğan'ın *Aylak Adam* adlı romanında başkaraktere sadece "C" demesi gibi. Pek tabii oradaki karakter ve olay örgüsü ile bu öykünün hiçbir benzerliği yoktur. Biz sadece başkahramanın isminin gizli tutulup baş harfinin verilmesi durumunun aynı olduğunu belirtmek istedik. Nurullah Çetin'in *Roman Çözümleme Yöntemi* adlı eserinde bu durumdaki insanlara kahraman yerine figür dediğini de hatırlatmak yerinde olacaktır (Çetin, 2019: 145). Bunun dışında öyküde benzetmeler sık kullanılır. Ayrıca Sarı bu öyküde pek kullanılmayan bir kelimeye de yer verir: eprimek. Bu kelimenin anlamı da bozulmak, ekşiyip çürümektir. Sabah ezanı ile kahramanın uyanması yazarın başka öykülerinde de karşımıza çıkmıştı.

18. "Yaşmağında Kırmızı Kelebek Desenleri"

Öykü yüz altmış kelimedenden müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Otobiyografik bir öyküdür. Van'a doktora sınavında jüri yapmak üzere giden anlatıcı, yollar buzla kaplı olduğu için kendi aracı ile gitmek yerine otobüs ile gider. Hemen önünde de bir anne, kelebek desenli eşarbi ile oturmaktadır. Anlatıcının tasvirine göre ev hanımıdır. Tasvirler ve benzetmeler detaylıdır. Güllü'nün şarkı sözü öyküde italik yazılmıştır. Anlatıcı, kelebek desenli eşarpli kadını iki kez anlatır. Günlük hayattan bir kesit gibi olan öykü içten ve samimidir.

19. "Sol Elim"

Öyküde iki yüz otuz beş sözcük kullanılmıştır. Kahraman anlatıcı vardır. Öykü yine bir üstkurmacadır. "Siz dili" kullanılır. Anlatıcı, "Değerli Okurlarım" diyerek okuyucusuna seslenir. Anlatıcı okuyucusuyla konuşur. Anlatıcı Ahmet Sarı diye kendini açık eder. Balkonunu bahçeye çeviren bir kadının saksısı anlatıcının kafasına düşer. Bu olaydan sonra anlatıcı sol elini yönetemez. Eli, beyninden habersiz hareket eder. Bu yüzden anlatıcı, sol elinin onu boğup öldüreceğinden bahseder. Bir paranoyanın ürünüdür.

20. “Yakarış/Yedi Hatice”

Öykü iki yüz yetmiş bir sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı burada Hz. Muhammed (s.a.v.)’dir. Öyküde Peygamber efendimizin eşi Hz. Hatice’ye dert yakınmasını anlatılır. “Yorulduğum Hatice” cümlesi pek çok kez öyküde tekrar eder. Hz. Muhammed sırtındaki yüklerden onları taşımaktan yorulduğundan bahseder. Öyküde Orpheus’un da adı geçer. O da mitolojik bir isimdir, şair eşi Eurydice. Sarı, öyküde yine pek kullanılmayan, bilinmeyen bir kelimeye yer verir: “yırtlaz”. Bu kelimenin anlamı göz kapağı dışı dönük, biçimsizdir.

21. “Bekleyiş”

Öykü yüz elli bir kelimededen müteşekkildir. Kahraman anlatıcı vardır. Öyküde bir cuma namazı çıkışı, daha sonra da bir bakkal dükkânının açılışı anlatılır. Kahraman anlatıcı sıraya girmiş buranın açılmasını beklemektedir. Bakkal dükkânı detaylı bir şekilde aktarılır. Öykü günlük hayattan bir örnektir.

22. “Gölge”

Öykü iki yüz beş sözcükten oluşmaktadır. Kahraman anlatıcı vardır. Otobiyografik bir öyküdür. Öyküde yazarın çocukluk anılarına yer verilir. Anlatıcı uzun saçlı olmayı sever, saçını kestirmek istemez. Annesi yine de kestirir. Saçı kesildiği zaman kendi gölgesini görür. Gölgesinde de saçını kısa görür. Bu durum da onu üzmektedir. Bu öykü sanki yazarın aklına bir anda gelen anısının o anda kaleme alınmasını andırmaktadır.

23. “Dua”

Öykü gözlemci bakış açısıyla anlatılır ve yüz dokuz sözcükten müteşekkildir. Öyküde bir ölünün cenaze töreni anlatılır. Cenazede okunan Kur’an’ın yavaş yavaş her yere yayılması şiirsel bir üslupla aktarılır. Öykünün bu kısmı etkileyicidir. Fakat anlatıcı dua etrafa ulaştı ama şehre ulaşamadı der. Çünkü şehirdeki insanlar eğlencelerinin peşindedirler. Eğlence seslerinden başka bir sesi duymazlar.

24. “Kapanış/Bir Melek”

Kitapta yer alan son öykü “Bir Melek” sadece elli dokuz kelimededen oluşmuştur. Kahraman anlatıcı vardır. Öykünün nerede, ne zaman yazıldığı belirtilir. Kahraman anlatıcı bir seher vakti bir meleğin kulağına adını fısıldadığını hisseder. Seher vakti bir meleğin sesi ile ya da belirsiz bir his ile uyanma Sarı’nın öykülerinde ilk kez görülen bir durum değildir. Birden fazla öyküsünde bundan bahsetmiştik. Burada da aynı şey üzerinde durulur aslında. Seher vakti dinimiz açısından önem arz etmekte ve bu çok kez ayetlerde ya da hadislerde geçer. Meleklerin bir kısmı gece, bir kısmı insanların arasında bulunarak bu saatlerin verimli geçmesi için insanları uyarır. Yani seher vaktini namaz kılarak, Kur’an okuyarak ya da Allah’ı zikrederek geçirmek gerekir. Anlatıcı kahramanımız da tam bu vakitlerde bir melek tarafından uyandırılarak aslında buna davet edilir.

Buraya kadar Ahmet Sarı’nın yedi (7) öykü kitabında bulunan tüm küçürek öykülerini özetledik ve inceledik. Buradan sonra kısa öykülerini özet ve incelemeye devam edeceğiz. Kısa öykülerini inceleme yöntemimiz ise bu alanda yazılmış pek çok teorik kitap ve makalelerin ışığında olacaktır. Fakat Nurullah Çetin’in *Roman Çözümleme Yöntemi*, Mehmet Tekin’in *Roman Sanatı* ve Şerif Aktaş’ın *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili* adlı kitaplarını esas alacağız. Kısacası klasik anlatıbilim yöntemini uygulayacağımızı belirtmek isteriz.

2.3.2. Kısa Öykülerin İncelenmesi

2.3.2.1. *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak* Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Boşlukla Bir”

a. Konu

Bu öykünün konusunu, hep erkek çocuğu olsun isteyen ve bir türlü sahip olamayan bir ailenin Aliye isimli kızlarını erkek gibi yetiştirmeleri, Aliye’nin de ailesinin onu sevmesi için kendini erkek görüntüsüne bürümesi oluşturur. Aliye erkek görünümü alabilmek için en sonunda hastalığa yakalanır.

Kitabın en ilgi çekici öykülerinden birisi ve bir o kadar da üzücü bir öyküdür. Aliye'nin yaşadıklarını bizzat kendi ağzından okuruz.

Öyküde değinilen bu durum aslında ülkemizde sıkça görülen bir vakadır. Ailelerin istediği cinsiyette çocukları olmadığı zaman onları istedikleri cinsiyetin özelliklerine göre giydirmeleri, buna uygun davranışlar sergilemelerini beklemleri çok da yabancı olmadığımız bir olaydır. Ahmet Sarı da bu vakayı en gerçekçi ve samimi bir şekilde ele almıştır. Ayrıca konuşturulan kahramanın bir kadın olması ve bunun da incelikli, hisli bir şekilde verilmesi yönüyle de başarılıdır.

b. Özet

Öyküde Aliye'nin zamanla Ali'ye dönüşmesi anlatılır. Başkışı Aliye adında bir kızdır. Ailenin dördüncü çocuğudur. Aile hep oğlan çocukları olsun istemiş ama hep kızları olmuştur. Anne ve babası o kadar çok erkek evlat istemiş ki yine kız olunca anne ve baba birbirini suçlamış birbirlerine küsmüşlerdir. Zaman geçtikçe kızlarına Aliye yerine Ali demeye başlarlar. Ablaları kız gibi giydirilirken Aliye tam tersi bir durumdadır. O erkek gibi giydirilir ve ailesi tarafından böyle bir muamele görür. Aliye ailesinin ona bu şekilde davranmalarını yadırgasa da böyle daha çok sevildiğini bildiği için bu durum hoşuna gitmektedir. Öykünün ilk cümlesi de dikkat çekicidir: “Şimdi bir boşluğa eklemledim bedenimi. Bedenim, boşluğun bedeniyle aynı. Artık ancak böyle, bu şekilde rahat edebilirim.” (Sarı, MDGB, 2017: 13). Bedenini boşlukla bir tutarak aslında ne kadar değersiz hissettiğini anlatmak ister. Aliye ergenlik çağına gelip kadımsal özellikler gösterince ailesini mutsuz etmekten korkar. Ali olarak kalması için vücudunun kadın gibi görünmemesi gerek düşüncesiyle ağzına lokma koymamaya, hiçbir şey yiyip içmemeye başlar. Bu durum midesine ve diğer organlarına çok zarar vermiştir. Aliye böyle yaparak gelişimini engellediği için ve halen erkeğe benzediği için mutludur. Anne ve babası onu doktora götürdüğünde anorexianervosa hastalığı çıkar. Bu hastalık ise çok zayıfken bile kendini çok kilolu görme ve yemek yememe hastalığıdır. Aliye kendini kilolu görmez fakat doktor işin aslını bilemediği için böyle bir teşhiste bulunmuştur. Öykü bir cümlenin tekrarları ile son bulur. Aliye ölüp, bir erkek olarak yeniden doğmak ister.

c. Olay Örgüsü

Öykü, Aliye'nin en son hâlinin kendi ağzından anlatımı ile başlamaktadır. İlk paragrafta Aliye, aynadaki zayıf görüntüsünden bahsetmektedir. İkinci paragrafta ise Aliye, anne ve babasının erkek çocuk isteğinden ama bu isteklerinin gerçekleşmemiş olmasından bahseder. Bu dönemde aralarında yaşanan gerginlikler, üç çocuğun da kız olması ve bununla birlikte duyulan derin üzüntü anlatılır. Öykünün bu kısmından sonra anne ve babanın istemsizce Aliye'yi bir erkek çocuk gibi görmeleri ve ona Ali demeye başlamaları anlatılır. Aliye ilk başta bunu sıradan bir isim değişikliği gibi görmekte ama işin aslını daha sonradan anlamaktadır. Aile gittikçe bu duruma adapte olur ve Aliye'yi gerçek anlamda Ali gibi görmeye başlarlar. Aliye ise ailesinin bu şekilde onu ablalarından daha çok sevdiğinin farkına varıp mutlu olur. Küçük yaşlarda iken bu durum sorun teşkil etmezken Aliye'nin ergenliğe girmesi ile işler ters gitmeye başlar. Aliye büyüyüp serpildikçe vücudu artık bir kadın vücudu görünümünü almaya başlamaktadır. Ergenlikle birlikte gelen bu büyüme ve değişimi Aliye bir tehdit olarak algılamakta ve bu gelişimin durmasını istemektedir. Bu nedenle birlikte Aliye hiç yemek yemezse vücudunun gelişiminin duracağına ve halen zayıf bir erkek gibi görüneceğine inanmaktadır. Aliye bu düşüncesini uzun uzun açıklamaktadır. Zayıflığın önüne geçemeyen daha doğrusu geçmeyen Aliye'yi doktora götüren ailesine doktor onun anorexianervosa hastalığına yakalandığını söyler. Buradan sonra Aliye kendini yine ayna karşısındaki görüntüsü ile detaylı bir şekilde aktarır. Hastalığı o kadar ilerlemiştir ki artık adet kanaması bile görmemektedir. Son paragrafta açlıktan dolayı mutlu olduğunu istediği şeyin bu olduğunu dile getiren Aliye'nin düşünceleri gittikçe kötüleşmektedir. Zayıflıktan mutluluk duyan Aliye bebek olup anne karnına geri dönmek ister. Çünkü en zayıf olduğu dönem bu dönemdir. Anne karnında sıfır kilo olduğu döneme gitmek isteyen ve bundan korkmayan Aliye'nin cümleleri en sonda üç kez tekrar eder.

d. Kişiler

Öykünün başkışisi Aliye'dir. Aliye aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Onun dışında kalan tüm karakterler yardımcı karakterlerdir. Yardımcı karakterler: anne-babası, ablaları ve doktordur. Bu kişiler de öyküde yalnızca isim olarak karşımıza

çıkılmaktadır. İnceleme için işlevsel karakter değildirler (Çetin, 2019: 167). Anlatı metinlerinde özellikle de romanda, entrika kurgunun kişiler düzlemindeki temeli başkişi üzerine kurulur. Başkişi, anlatının bir bakıma varlık nedenidir ve mutlaka tek kişidir (Ed. Korkmaz ve Şahin, 2018: 12). Öykü kişi sunumu ile başlamaktadır. Bu öyküde kişi kendi kendini sunar. Aliye; çok zayıftır, kemikleri görünmektedir ve gözlerinin altları mosmordur. Aliye, ince boğazının ve gırtlığının başının yükünü nasıl taşıdığını, zayıf kalbinin nasıl kan pompaladığını bilemez. Öykünün ilerleyen sayfalarında Aliye görüntüsünden yine şöyle bahsetmektedir: “(...) Tahta gibi göğüslerimi, zayıf ince bedenimi, gelişmemiş, hep kuru kalmış kalça kemiğimi ve daha da ilginç artık hiç gerçekleşmeyen aybaşı kanamalarımı, içimde Ali’yi yaşattığıma dair iyi belirtiler olarak gördüm. Aliye, günden güne kurudukça, zayıfladıkça, inceldikçe Ali’yi hayatta tutma ve yaşatma duygusuna kapıldım.”(Sarı, MDGB, 2017: 15-16). Ayrıca öykünün başlarında Aliye’nin verdiği bilgiye göre kısa saçlıdır. Ablaları küpe takarken o takmaz.

e. Zaman

Öyküde belirli bir tarih verilmez. Aliye’nin anlatımı şimdiki zaman, duyulan ve görülen geçmiş zaman ile değişiklik göstermektedir. Fakat öykünün geneli ele alındığında uzun bir süreçten bahsedilmektedir. Geriye dönüş (flashback/retrospection/analepsis) yöntemi ile Aliye öykünün ilk giriş kısmında şimdiki hâlden bahsettikten sonra geriye dönüşlerle birlikte daha önce gerçekleşmiş olayları da anlatır (Jahn, 2012: 99).

f. Mekân

Öyküde zamana net bir şekilde yer verilmediği gibi mekâna da verilmez. Yalnız Aliye’nin şu sözlerinden ötürü bir ilçede yaşadıkları anlaşılmaktadır: “Annem, kız kardeşlerime etek giydirirken bana, pantolon giydiriyordu. İlçede biraz da bakımı kolay olsun diye kızların saçları genelde kısa kesildiğinden, kardeşlerimin saçları da kısa olduğundan, onları erkeklerden ayırmak için küçük yaşlarda kulaklarına küpe takılırken, benim kulağıma hiç küpe takılmadı (...)” (Sarı, MDGB,2017: 14). Burada ilçe, Ramazan Korkmaz’ın adlandırdığı gibi çevresel

mekân ya da fiziksel mekân konumundadır. (Korkmaz ve Şahin, 2017: 13). Yani olay merkezli anlatıda kullanılan ve sadece üzerinden geçilen yer olarak görülen bir yerdir buradaki ilçe kavramı Nurullah Çetin'in incelemesine göre de somut mekân: açık mekân/geniş mekân/dış mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Anlatıcı, olayın hem yapıcısı olan bir özne hem de anlatıcı, aktarıcı olan bir kişidir. (Nurullah Çetin, 2019: 112) Dolayısıyla bu öyküde kullanılan bakış açısı kahraman bakış açısı ya da diğer ismiyle özne anlatıcıdır. Öyküde özne/kahraman anlatıcı bakış açısı ile hem anlatma hem de gösterme yöntemine başvurulur. Öykünün başkışısı Aliye, başından geçenleri, yaşadıklarını, gördüklerini, duygu ve düşüncelerini yorumlarıyla ve değerlendirmeleriyle birlikte kendisi sunar. Kahraman bakış açısından ötürü bu öyküde Veysel Şahin'in de belirttiği gibi bir iç odaklayım söz konusudur. "(...) 'Ben' anlatıcının kurgu içindeki bir anlatı kişiyle özdeşleşmesi, anlatılanlara gerçeğimsi duygu kazandırdığı gibi okuyucu ve dinleyicileri de yaşanan olayların içine taşır. (...)" (Şahin, 2020: 18) Biz okuyucular bu iç odaklayım, birinci kişi ağzından duyum ile hem daha iyi çözümlene yapabilme hem de anlatılanı daha iyi kavrama imkânına sahip olabilmekteyiz. Bu odaklanma adlandırması için Manfred Jahn, sabit odaklanma ismini tercih ettiğini burada hatırlatalım. Bu öyküdeki anlatıcı için homodiegetik (öykü-içi) anlatıcı da diyebiliriz (Jahn, 2012: 18).

h. Anlatım Teknikleri

Öykünün kurgulanışında 'sondan başlatma' tekniği kullanılırken Aliye'nin yaşadığı kadın ya da erkek olma mücadelesi iç çatışma yöntemi ile sunulur. Bunların yanında iç konuşma, anlatma, tasvir ve özetleme de yazarın burada kullandığı tekniklerdendir.

i. Dil ve Üslup

Bütün edebî tarih dikkate alındığında, metinlerin incelenmesi ve değerlendirilmesinde ya güzelliğin ya mânânın veya şeklin hareket noktası alındığı

ve buna göre de metinlerin sınıflandırıldığı görülmektedir (Aktaş, 2014: 72). Anlatıbilimin inceleme yöntemlerine göre dil ve üslubun önemini Şerif Aktaş bu cümlelerle vermeye çalışır. Buna göre elimizdeki metnin geneline bakıldığı zaman kurallı cümlelerin ve günlük bir dilin kullanıldığını görmekteyiz. Dramatik üslup benimsenmiştir. Yalnızca öykünün ilk cümlesi devriktir. Bunun dışın dilde dil bilgisinde, cümlede, noktalama işaretlerinde sapmalar ile karşılaşmaz. Deyimlere yer verildiğini görürüz: “(...) Alim benim, iki gözüm benim. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 14). Buradaki ‘benim iki gözüm’ deyimini kendi anlamıyla yani gönül okşayıcı bir söz durumunda kullanılmıştır. Öykünün bir kısmında geçmişte olanlar verilirken Aliye, tüm bu yaşananları öğrenilen geçmiş zaman kipiyle aktarır. Yazar, bilinç akımı üslubunun yanında dramatik üsluba da yer verir. Ayrıca öyküde “Şimdi bir boşluğa eklemledim bedenimi. Bedenim boşluğun bedeniyle aynı.” cümleleri ile “Sıfır kiloya varmak beni korkutmuyor.” cümlesi öyküde tekrar eden cümlelerdir.(Sarı, MDGB, 2017: 14).

2. “Deri Dökülmesi”

a. Konu

Öyküde konular biraz dağınık olarak verilse de ana ekseninde öykünün konusunu, derisinde bitmek bilmeyen bir kaşıntı olduğunu iddia eden kahramanın bunun üzerine anlattıkları oluşturur. İlk başta vücudunun sadece belli yerlerinde bir kaşınma problemi yaşayan kahramanın zamanla bu kaşınma tüm vücuduna yayılır. Kahraman bu durumdan kurtulabilmek için artık neredeyse derisi yüzülene kadar kendini kaşır. Zaman geçtikçe kahraman kaşınmaktan zevk aldığını fark eder. Kaşınmak onun için artık bir alışkanlık hâlini alır.

b. Özet

Öykü, anlatıcı kahramanın kaşınabilmek için tırnaklarını uzattığını söylemesi ve ardından kaşıntı probleminin en başta nasıl cereyan ettiğini anlatması ile başlar. Burada dikkat çeken nokta ise, anlatıcının kendini açık etmesidir. Yazar pragmatik işaretler ile dinleyenin farkında olduğunu kendisinin dinleyici karşısındaki konumunu gösterir. Buna göre kaşıntı önce sağ ve sol karın bölgesindeyken daha

sonra göğsüne, kollarına ve ayaklarına yayılmıştır. İlk paragrafta buna yer veren anlatıcı ikinci paragrafta bu olayın ne zaman ve nasıl başladığını hatırlaması ve biz okuyucuya bunu aktarması ile devam eder. Kaşıntısı yaz mevsimin geç geldiği dönemde başlamıştır. Yazın geç gelmesini anlatıcı kahraman ekolojik dengenin bozulmasına bağlar. Nadiren yağmur yağan bu yere her gün yağmur yağar. En sevdiği mevsimin geç gelmesinin yanında bir de anlatıcının başka bir derdi vardır. Dört yıldır ailesine yük olduğunu düşündüğü için iş aramaya başlar, bütün mağazalara başvurur. Ağzının iyi laf yaptığını, konuşmalarının ve diksiyonun iyi olduğunu söyleyen arkadaşlarının olduğundan bahseder. Bu yüzden A adlı bir şirketin müşteri hizmetlerine başvurur. Mülakat için çok heyecanlıdır. Aylar öncesinden mağaza mağaza gezip uyum içinde olacak kıyafetler arar ve hazırlanır. Kahverengi tonlarına karar verir. Kahverengi rengini seçmekte ısrarının nedeni de bu rengin güvende hissetmenin, yapı ve destek belirtmesinin etkisi vardır. Anlatıcı aradığı mendili de bulunca mülakat için ruhsal olarak hazır olduğunu söyler. Görüşmede çok heyecanlanır. İşe alınmaz ve kendini yalnız, terk edilmiş hisseder. Olumsuz haberi orada öğrendiğinde bu mekân onun ruhunu sıkar. İçerisinin basık havasının olduğunu söyleyip kendini dışarıya atar. Serin rüzgâr eser. Eğe kemiğinden, uylukkemiğine kadar kaşıntı tekrar başlar. Soru yağmuruna tutulduğu için kendini çaresiz ve kirli hisseder. Kaşıntının bundan dolayı mı başladığını kendine sorar. Kaşıntı tüm vücudunu sarar. Deli gibi kaşınmaktadır. Zar zor otele gider. Özenle aldığı takım elbisesi artık gözüne iğrenç görünür. Hemen duşa girer ve bütün temizlik malzemeleriyle yıkanır. Kirli derisini -kirli sandığı derisini- kıpkırmızı olup neredeyse yüzülecek hale gelene kadar keseledikten sonra duştan çıkar. Buna rağmen kaşıntı geçmemiştir. Kaşıntı daha derinden gelmektedir. Öykü, kahramanın daha derin derin kaşınması ile biter.

c. Olay Örgüsü

Anlatma esasına bağlı metinlerde olay vazgeçilmez bir unsurdur; çünkü bu metinler bir olay veya bir olay örgüsü çevresinde vücut bulur (Aktaş, 2017: 41). Bu öyküde ise olay örgüsü bakımından anıya dayalı bir olgu kuruluşu söz konusudur. Dolayısı ile anlatıcı kahraman öykünün giriş kısmında kaşınma problemini

anlattıktan hemen sonra bu kaşınmanın nasıl ve ne zaman başladığını hatırlaması ile devam eder. Bu kısımda olayın en başı hatırlatılır. Daha sonrasında anlatıcı kahraman bu dönemde yaşadığı başka bir sorununu anlatır. Üniversite son sınıf öğrencisi olduğundan ve bu zamana kadar ailesine yük olduğunu buna bağlı olarak da artık çalışmak istediğini dile getirir. Mağazalara başvurarak iş arayan anlatıcının kendisine güveni tamdır. Arkadaşlarının da desteği ile şirketlere de başvurur. Bir şirketin mülakatına çağrılır. Anlatıcı kahraman bu mülakatı çok önemser. Çünkü bunu artık öğrencilikten olgun bir bireye geçiş olarak görmektedir. Bir işe sahip olmanın ve kendi parasını kazanmanın önemini idrak etmiş ve bunu arzulamaktadır. Mülakat için öncelikle kıyafetlerini hazırlar. Tabii ki kıyafet seçme işi de son derece özenle gerçekleşir. Kıyafet seçiminin ardından mülakat günü gelir çatar. Kahraman jüri üyelerinin önüne çıkana kadar kendini rahat ve hazır hissederken onların karşısına oturduğu an çok heyecanlanır. Mülakat bittikten sonra kendini çok kötü hisseden anlatıcı başarısız olduğunu öğrendiğinde daha da çok üzülür. Oradan henüz ayrılmadan kaşıntısı tekrar başlar. Bu kaşıntı öyle böyle bir kaşınma değildir. Anlatıcı derisini yüzercesine kaşınmıştır. Oteline geri dönen anlatıcı kendisini hemen duşa atıp yıkansa da bu kaşınma halen devam etmektedir. Buradan sonra anlatıcı günümüze döner. O günden sonra derisini daha iyi kaşıyabilmek için tırnaklarını uzattığını anlatır. Derisinin son hali artık üçüncü derece yanıktan bile daha kötü görünmektedir. Bunun farkında olan anlatıcı kaşınmaktan haz duyduğunu da dile getirir.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi anlatıcının kendisidir. Bunun dışında öyküde önemli diyebileceğimiz bir karakter yok denilebilir. Anlatıcı kahramanın bahsettikleri yardımcı kişiler olarak yer almaktadır. Onların da isimleri dahi verilmez anlatıcı onlardan “ailem, arkadaşlarım ve jüri üyeleri” diye bahseder. Öyküde anlatıcının da dış görünüşüne dair hiçbir bilgi sunulmamıştır. Yalnızca bu kaşıntı başladığı zaman üniversite son sınıf öğrenci olduğu bilgisine sahibiz. Anlatıcının anlattıklarından hareketle kılı kırk yaran birisi olduğu anlaşılmaktadır. Algısı yüksek, düşünceli, heyecanlı bir kişilik olmasının yanında vefalı ve özgüveni yüksek biridir. Yalnız

yaşadığı başarısızlıktan ötürü çabuk yıkılır. Umutsuzluğa kapılır ve kendini yalnız hisseder. Anlatıcının kendini kaşırken derisini mahvetmesi ve bundan hoşlanması da onun bir mazoşist olduğunu göstermektedir. Çünkü canı yansa da bundan zevk almaktadır.

e. Zaman

Öyküde belirli bir tarih verilmese de olayın başlangıcını yaz mevsiminin geç geldiği bir dönem oluşturur. Yani nesnel bir zaman söz konusudur. Olay bir anın anlatımına dayalı olduğu için genellikle görülen geçmiş zaman kipi kullanılmıştır. Kimi yerlerde öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti ve hikâyesi kullanılır.

f. Mekân

Anlatıcının anlattıklarından hareketle bir şehirde yaşadığını anlamaktayız: “(...) Yaşadığım şehirde gezmedik, görmedik mağaza bırakmadım. (...)” (Sarı, MDGB,2017: 20) Öykünün bu kısmına kadarki mekân bilgisi yalnızca bununla sınırlıdır. Mülakat yerindeyken anlatıcı buradan basık bir yer diye bahsetse de bu basıklığın nedeni anlatıcının ruhunun daralmasındandır. Mülakattan sonra anlatıcı uzun ve تنها bir yolda yürür. Kahramanın bu uzun yolda hiç acele etmeden yavaşça ilerlemesi onun psikolojik olarak rahatlamasına bağlıdır. Bunun ardından anlatıcının otele gittiğini bilmekteyiz. Fakat burada da anlatıcımız sadece “otel” demekle yetinerek ketum davranır. Bu öyküdeki şehir ve yol somut mekân: açık mekân/geniş mekândır. Otel ve mülakatın yapıldığı şirket ise somut mekân: kapalı mekân/dar mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde kullanılan bakış açısı kahraman bakış açısı ya da diğer ismiyle özne anlatıcıdır. Anlatıcı kahraman başından geçen onun için önem teşkil eden olayları yine kendine göre aktarır. Bir önceki öykü için söylediğimiz gibi iç odaklılık bu öykü için de geçerlidir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatıcı kahraman ön plandadır. Anlatıcının mutlak egemenliği vardır ve anlatım sorunu onun tasarrufuyla çözülür (Tekin, 2019: 202). Anlatıcı anlatma ve tasvir tekniğine başvurur. Anlatıcının tasvirleri öznel olmasının yanında uzun ve detaylı değildir. Sadece kaşınısından bahsettiği zamanlarda bunu detaylı bir şekilde aktarmayı tercih eder. Geriye bakış yöntemi ile anlatıcı problemin başlangıcını çok ayrıntıya girmeden okuyucusuna sunar. Anlatıcı kahraman öykünün en başında okuyucunun farkında olduğunu belirtir ve açıkça anısını anlatacağını dile getirir: “(...) Kaşınmak için ister istemez kendime vakit ayırır oldum; inanmayacaksınız ama kaşınıtlarım için kuytu yerler aradım. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 19). Anlatıcının kendini hissettirmesi, okuyucunun farkında olması Ahmet Sarı'nın pek çok öyküsünde karşılaştığımız bir durumdur.

i. Dil ve Üslup

Öyküye konuşma dili hâkimdir. Anlatıcı, olayı aktarırken son derece rahat davranır. Devrik cümlelere çok sık olmamakla birlikte rastlanılır. Deyimleri sık kullanan anlatıcı uydurma kelimeler (neolizm) daha doğrusu yeni bir deyim türetir, dili damağı kurumak deyiminin yerine: “(...) dilin, dudağın, damağın çölleşmesi (...)” demeyi tercih eder. (Sarı, MDGB, 2017: 21). Ağzı iyi laf yapmak, yüz yüze gelmek öyküde geçen deyimlerdendir. Ayrıca öyküde cümle tekrarları da yapılmaktadır.

3. “İçte Bastırılmış Bir Yalnızlık Sevgisi”

a. Konu

Öykünün konusunu siyam ikizlerinin “ben” olamama problemi oluşturmaktadır. İkizlerden biri ameliyat ile ayrılmak, tek başına bir birey hâline gelmek istediğini belirtirken anlatıcı olan ikiz ise bunu istememektedir. Birey/kişi olamamaktan yana korkuları vardır. Hatta kendisini kişicik olarak adlandırmaktadır. İkizinin bu şiddetli ayrılma arzusu onu korkutmakta ve anlatıcı ayrılmayı reddettikçe ikizinin ona karşı olan nefreti günden güne artmaktadır.

b. Özet

Öykünün en başında Ahmet Sarı'nın doktora tez çalışmasını yaptığı Thomas Bernhard'ın epigrafı yer alır. Thomas Bernhard'ın *Amras Watten* adlı kitabından alınan bu alıntıda iki kardeşten bahsedilmektedir: “Ben, Walter? Bir kardeş, kardeşini sürekli gözetliyor.” (Sarı, MDGB, 2017: 27). Bu eserde kardeşler ikiz değillerdir. Fakat ben ve biz kavramları ile kardeşlerin çeşitli hastalıklara sahip olması bu öykü benzerlik göstermektedir.

Öyküde anlatıcı ikiz, kardeşinin bedenlerinin ameliyat ile ayrılmasını istediğini söyleyerek anlatmaya başlar. Yüz yüze konuşamadıkları için aynanın karşısında birbirine bakarak konuşurlar. Kardeşi ameliyat konusunda son derece kararlı ve isteklidir. Artık kendine ait bir kimliğin, kişiliğin, bedeninin olmasını arzulamaktadır. Ancak anlatıcı ikiz bu ameliyattan oldukça korkmaktadır. Yapılacak olan ameliyatın zor olduğunu ve çok incelikli yapılması gerektiğini düşünmektedir. Aynı zamanda bütün medya siyam ikizlerinin geçireceği bu ameliyatı takip etmektedir. Anlatıcı ameliyattan korkmanın yanında “ben” olamayacağından dolayı da korku ve endişe duymaktadır. Anlatıcının ameliyatı kabul etmemesi ikizini çok sinirlendirir. İkizi ameliyat olmayı istedikçe, “ben” olma arzusu şiddetlendikçe kardeşinden nefret etmeye başlar. Böylelikle anlatıcı kendisini kardeşine yapışmış ve onu rahatsız eden bir kütle olarak görür. Anlatıcı sonuna kadar bedenlerinin ayrılmamalarını istemekte ve bunu dile getirmektedir. Çünkü onun için bedenlerinin ayrılması bir ölümdür. Ayrırlırlarsa öleceğini düşünmektedir.

c. Olay Örgüsü

Öykü, ikiz kardeşin hararetli bir şekilde konuşmasının tasviri ile başlar. Ardından gelen paragrafta anlatıcının siyam ikizi olduklarını ve kardeşinin bedenlerinin artık ayrılması gerektiğini söylemesi ile devam eder. Kardeşinin kararlı tavrı karşısında onu gözlemleyen anlatıcı onun bir insan gibi görüldüğünü kendisinin ise yalnızca bir ur, hiçbir şeye hakkı olmayan, hiç söz hakkı olmayan bir küçük gibi gördüğünü düşünmektedir. Öykünün ilerleyen kısmında anlatıcı kardeşinin hayata sınımsız tutunduğunu, yalnız olmayı sevdiğini bu yüzden de hırs ve ihtiras içinde

olduğunu anlatması ile devam eder. Kardeşi ile ameliyat konusunda bir karara varamadıkça ikizi ondan nefret etmeye başlar. Anlatıcı onun bu hallerini gördükçe ondan korkar. Kendini halen ona yapışmış kalmış bir ur gibi görür. Yine de ameliyat olmak istemez. Ameliyat olmak istememesinin nedeni de bedenlerinin ayrıldığı an bunun ölümle sonuçlanacağını düşünmesidir. Öykü, ikizlerinin banyoda dişlerini fırçalarken kardeşinin ayrılmaları gerektiğini söylemesi ve anlatıcının da içinden bunun ölüm demek olduğunu düşünmesi ile son bulur. Açıkçası bir sonuca bağlanma gibi bir durum bu öyküde görülmez.

d. Kişiler

Öykünün başkışisi anlatıcı olan siyam ikizlerinden biridir. İkizi olayın akışını sağlayan yardımcı kişidir. Siyam ikizlerinin adları, yaşları vb. hiçbir özellikleri verilmez. Görünüşleri hakkında da bedenlerinin bir olduğunun verilmesinin yanında kardeşinin başının ona göre daha dik durduğu bilgisine sahibiz. Bunu da şu cümlelerde görebiliyoruz: “(...) O, görünüşüyle nasıl da asil duruyor. Sert bir görünüşü var, başı benimki gibi yana doğru sarkık değil, dimdik, normal bir insan başı gibi duruyor. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 28).Görünüşlerinden ziyade ikizlerin karakteristik özellikleri üzerinde durulur. Fakat bu da anlatıcının öznel görüşleri ışığında şekillenmektedir. Anlatıcının kardeşinden bahsettiği kısımlarda dış görünüşü hakkında okuyucu pek fazla fikir üretmez lakin karakterine dair görüş sahibi olabilir. Buna göre ikiz kardeşi hayata sınıksız tutulmuş, yaşama isteği olan, kararlı bir kişiliktir. Yalnızlığı sever, arzular ve hırslıdır. İkizinin tek repliği vardır o da anlatıcı tarafından dolaylı bir şekilde aktarılır: “(...) Ayrılacağız, başka yolu yok!” diyor.” (...) (Sarı, MDGB, 2017: 29)

e. Zaman

Öykünün vaka zamanı aynen aktarma, anlatma zamanı ise anında aktarmadır. Anlatıcı “-yor” şimdiki zaman kipiyle anlatısını meydana getirir. Vakanın anlatıldığı süre de uzun bir süreç değildir.

f. Mekân

Olayın geçtiği yer net bir şekilde belirtilmemiş olsa da ikizlerin evi ve yatak odaları olduğunu anlayabilmekteyiz. Çünkü konuşacakları zaman hemen aynanın karşısına geçerler. Ayrıca anlatıcı ikizin şu cümlelerinden de anlaşılmaktadır: “ (...) Bazen uykudan ansızın uyandığımda ikizimin, benden nefret eden bakışlarla yatak odasında yer alan dolabın aynasında bakışlarını dikmiş bana baktığını görüyorum.” (Sarı, MDGB, 2017: 29). Ayrıca öykünün en sonunda kurduğu şu cümlelerde de mekânın evleri olduğu görülür: “(...) Banyoda, aynanın önünde dişlerimizi fırçalarken gözlerimin içine aynı nefretsi bakışlarla bakarak “Ayrılacağız, başka yolu yok!” diyor.” (...) (Sarı, MDGB, 2017: 29). Dolayısı ile öykünün mekânları için kapalı mekânlardır diyebiliriz.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün bakış açısı kahraman bakış açısı /özne anlatıcıdır. Anlatıcı kahraman siyam ikizlerinden birisidir. Kardeşi ile birlikte yaşadıklarını bizzat ağzıyla okuruz. İkizinin düşüncelerini, isteklerini de ondan öğreniriz. Öyküde diyaloglara yer verilmez. Anlatıcının anlattığı tüm şeyler onun çerçevesinden dile getirildiği için her şeyi oldukça öznel bir bakış açısı ile görebilme durumundayız.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma ve tasvir yöntemi sıkça kullanılır. Ayrıca anlatıcı ikizin konuşmaları iç monolog tekniği ile okuyucuya aktarılır. Anlatıcı kendine sorular sorar ama cevaplamaz. Yine kendi duygu ve düşüncelerini dile getirir. Thomas Bernhard’dan epigraflar yer alır demiştik dolayısıyla burada montaj tekniği kullanılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde hiçbir deyim ve atasözüne yer verilmemiştir. Cümleler kurallıdır. Tekrarlanan herhangi bir kelime ya da cümle yoktur. Sadece “kişicik” kelimesi

vurgulanmak amacı ile büyük harflerle yazılmıştır. Yalın bir üslup söz konusudur. Argo, yöresel söz vb. kelimeler, sapmalar, uydurma kelimeler de görülmez.

4. “Dipsizlik Korkusu”

a. Konu

Öyküde konu olarak bir bütünlükten bahsedilmez. Kahraman anlatıcı daha önceden düşmesine şahit olduğu kızın tekrar bir otobüs durağında görür. Kızın düşmesini anlattıktan ve tekrar onu durakta gördüğünden bahsettikten hemen sonra zihninde dönüp duran sorulara cevap arar. Düşündüğü şey şudur: Felsefe mi sefil, sefillik mi felsefe? Anlatıcı kahramanın zihninde hep dünyevî sorunlar vardır. Bu yüzden zihni çok karışıktır. Sonra düşme olayını anlatmaya geri döner ve kızın düşmesini benzetmeler yaparak tasvir eder. Düşen bu kızın kendisinden hoşlanıp hoşlanmadığını da merak etmektedir. Fakat bu üzerinde çok durulan önemli bir vaka değildir.

b. Özet

Kahraman anlatıcı yürüyerek bir otobüs durağına ilerlerken tam o sırada on metre kadar önünde düşüşüne şahit olduğu kızın tekrar görür. Kar yağmış ve yollar buz tutmuştur. Bu yüzden yollar kaygandır. Anlatıcı bu kızın tanımadığını da dile getirir. Kız yere düştüğü zaman anlatıcı onu yerden kaldırmaya çalışmamıştır çünkü kızın utanacağını düşünür. Zaten kafasında pek çok şey vardır. O anda birçok sorunun cevabını aramaktadır. Daha sonra kıza düşmekle ve doğru yürüyüşle alakalı bir şeyler söyler. Kız kendi kendine toparlanır. Anlatıcının söylediği tüm bu şeyler için de kızındır. Buradan sonra anlatıcının zihnini meşgul eden sorular ve bunların nedeni anlatıcının kendisi tarafından verilir. Dolduramadığı boşluklar yüzünden acı çekmektedir. Anlatıcı çok fazla kitap okuyan birisidir. Okuduğu tüm şeyler ona çok daha fazla soru olarak dönmektedir. Felsefe, fizik, matematik tüm bu alanlarda zihninde sorular oluşmaktadır. Bunlardan sonra sıra edebiyata da gelir. Goethe'nin *Gönül Yakınlıkları* adlı kitabından bahsetmeye başlar. Bu kitabın konusunun kimyasal bir tepkimeyle özetlendiğini öğrendiğinden ve bunun karşısında duyduğu şaşkınlıktan bahseder. Daha sonra biraz daha bu romana değinen anlatıcı en sonda

tekrar ilk olaya döner. Düşen kızı tekrar otobüs durağında gördüğünde kız gizli gizli gülümser. Anlatıcıya göre bu gülüşün nedeni kızın kendi düşüşünün aklına gelmesidir. Öykü girişte anlatılanlarla paralel şekilde sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykünün girişi ve sonucu aynıdır. Anlatıcının düşen kızı görmesini anlatması ile başlayan öykü yine bu cümlelerle sonlanır.

Kahraman anlatıcının düşünceleri o kadar dağınıktır ki adeta daldan dala konarak anlatısını dile getirir. Daha önceden yolda yürürken hemen önünde bir kız düşmüştür. Bu kız ile anlatıcı daha sonra tekrar rastlaşırlar. Kız otobüs durağında otobüs beklerken anlatıcı da durağa doğru yürür. Kız, anlatıcıyı hatırladığı için gülümser. O zaman da anlatıcının zihni sorularla dolu iken yine durum aynıdır. Kızı gördüğünde düşme olayını anımsasa da aklındaki sorulara yanıt aramaktan kendini alamaz. Zihninin karışıklığı konuşmalara da yansımaktadır. Dağınık ve düzensiz bir anlatım söz konusudur. Kız yere düştüğü anda yere düşmenin felsefesi hakkında konuşurken aklına bambaşka şeyler gelmektedir. Anlatıcı tüm bunların zihninde birer boşluklar, gedikler oluşturduğunu ve bunları kapatamadığını söyler. Boşluklar kapanmadıkça acı çeker ve her geçen gün boşluklarına bir yenisini daha ekler. Matematik, kimya ve edebiyattan sonra en son felsefe üzerine düşünceleri olan anlatıcı felsefenin doğası gereği soru sormak ve bazen de net cevaplar alamamayı öğrenir. Felsefe üzerine düşünmenin ardından artık etrafındaki her şeyi başka bir şekilde gözlemlediğini ifade eder. Her şeyin altında başka bir anlam aramak onu yorar anlam bulayım derken artık her şeyin anlamını kaybettiğinden bahseder. Bundan ötürü zaten oluşmuş boşluklarının yanına daha büyük bir boşluk eklemiştir. Yani öykünün sonunda kahraman bir yanıt bulamaz. Kafasındaki her şey soru işareti olarak kalmaya devam eder. Buradan sonra yine anlatıcı en başta anlattığı yere döner: düşen kızla karşılaşmasına.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi anlatıcının kendisidir. Anlatıcı dış görünüşüne dair herhangi bir açıklama getirmez. Sadece kişiliğine dair bilgiler sunulmaktadır.

Anlatıcı biraz Ahmet Sarı gibidir. Düşüncelerini açıkladığı sıralarda Sarı'nın düşünceleri ile örtüşmektedir. Buna göre çeşitli alanlarda çok fazla okuyan, soruşturan birisidir. Sadece okuduğu ile kalmaz, bunları beyin süzgecinden geçirir ve yorumlar, değerlendirir. Fakat bu okumalar onun zihninde pek çok soru oluşturur. Okumalarını arttırdıkça zihnindeki bu sorular da gittikçe çoğalır. Oluşan sorulara kendince cevaplar bulmaya çalışır. Bulduğu cevaplar bazen yetersiz gelir ve bu durum boşluklar yaratır. Oluşan boşluklar karşısında anlatıcı acı duyar. Düşündüğü çok fazla şey olduğu için kafası karışıktır. Ve daha önce de belirttiğimiz gibi bu kafa karışıklığı onun konuşmalarına sirayet etmiştir. Zihninden geçenleri karşısındaki kıza da yansıtır. Düşen kızdan hoşlanmaktadır, kızın da ondan hoşlanmasını ister ama bu sadece istemekle sınırlı kalır. Çünkü anlatıcı biraz umursamazdır. Düşen kız ise bu öyküde yalnızca yardımcı bir karakterdir. Ama Sarı'nın şu ana kadar incelediğimiz kısa öykülerindeki gibi vasfı az yardımcı kişilerden değildir. Dış görünüşüne dair bilgiler verilir. Bunun yanında bir tane de olsa cümlesi bulunmaktadır. Öykünün girişinde anlatıcı onu şu şekilde sunar: “ (...) Sarı ve kabarık saçlarıyla, kalın kabanyla, uzaklardan geldiğimi görünce bu tesadüfün acımasızlığına gülüp geçiverdi.” (...) (Sarı, MDGB, 2017: 33). Tek bir cümlesi var demiştik onu da anlatıcı tarafından dolaylı bir anlatım ile görebilmekteyiz. Burada düşen kız anlatıcının zihninin karışıklığını yansıtmak için kullanılmış bir kişi gibidir. Olayın akışına anlamlı bir etkisi vardır.

e. Zaman

Anlatıda iki tane zaman vardır. Birincisi düşen kıızı tekrar gördüğü zaman diğeri de daha önceden bu kızın düştüğünü gördüğü zamandır. Anlatıcı tüm bunları görülen geçmiş zaman kipi ile biz okuyucuya aktarmaktadır. Anlatıcının söylediğine göre vakalar kışın geçmektedir. Anlatıcı geçmişteki okumalarından bahsederken öğrenilen geçmiş zamanın kipini kullanır. Öykünün vaka zamanı özetleme, aktarma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Anlatıda açık mekân yani somut bir mekân kullanılır. Mekân bir otobüs durağıdır. Kızın düştüğünü gördüğü günü anlattığında ise mekân bir caddedir. Yani yine açık/somut bir mekândır. Kar yağışından dolayı yerler de karlı ve buzludur. Cadde bu sırada kalabalık da değildir. Anlatıcının mekân tasvirleri öznelidir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Bu öykünün de bakış açısı kahraman bakış açısı /özne anlatıcıdır. Kahraman anlatıcı bir erkektir. Bir süre önce tam önünde yürümekte olan bir genç, güzel bir kızın düştüğüne şahit olmuştur. Bu kız ile tekrar karşılaşınca anıları canlanır ve o olayı anlatır. Her şey onun süzgecinden geçip okuyucu ile buluşmaktadır. Kahraman anlatıcının anlattığı kadar düşen kızı tanırız, biliriz. Olay, yer, zaman vb. tüm unsurlar anlatıcının bize verdiği kadar ile kısıtlıdır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde daha önce de bahsettiğimiz üzere anıya dair bir kurgulama söz konusudur. Kişilerin ve olayların sunumunda ise iç monolog yöntemine başvurulmuş anlatıcının kendisi ile konuşmalarına şahit oluruz. Öyküdeki yardımcı karakter ile bir diyalogu bulunmamaktadır. Anlatıcı, yardımcı karaktere bir şeyler söylediğinden bahseder ama bunlar hep dolaylı anlatımdır. Ona böyle söyledim, şöyle dedim vb. şeklindedir.

i. Dil ve Üslup

Sarı bu öyküsünde tasvir ve sıfatları çok sık kullanır. Ayrıca bazı cümleler sık tekrar eder. Kimyaya ait terimleri, elementleri sembollerle ve şekillerle gösterir. Burada amaç hem anlatıcının gerçekten okuyan, hemen her alanda bilgi sahibi birisi olduğunu kanıtlamak hem de kafa karışıklığını okuyucuya tam manasıyla göstermek içindir. Öyküde anlatıcının Goethe ve eserine dair düşüncelerini paylaştığı kısım için sanatkârane üslup, diğer kalan kısım için ise düşünce üslubunu tercih ettiğini söyleyebiliriz. Ama belirttiğimiz gibi tüm bu üslup tercihleri anlatıcının kişiliğini

gerçek manasıyla gösterme amaçlıdır. Semboller ve şekillere rağmen yahut edebî bir monolog bulunmasına rağmen öykünün dili gayet açık ve anlaşılırdır. Bilinmeyen, yabancı bir kelime kullanımı söz konusu değildir.

5. “Takma Bacak Tıkırtısı”

a. Konu

Öyküde bir bacağı kaybetmiş ve bundan dolayı da takma bacak ile hayatını idame ettirmek zorunda kalan bir üniversite öğrencisinin yaşadıkları anlatılmaktadır. Anlatıcı kahraman, üniversitedeki yaşantısını kendi gözünden biz okuyucuya yansıtmaktadır. Sağ bacağı takmadır. Takma bacağına sahip anlatıcı kahramanı asosyal, pasif, ürkek ve çekingen birisi yapmıştır. Toplumdan sürekli kaçırmaktadır. İnsanların ona acıdığını düşünmektedir. Okulda onunla arkadaş olmak isteyenlere de taviz vermez ve hiç gülmez. Kendisini garip olarak niteler ve sürekli dışlar.

b. Özet

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda başkişisi bir üniversite öğrencisidir. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere sağ bacağı takma olduğu için kendini ezik hisseder. Bu yüzden de kendisini toplumdan soyutlar. Okula gider ama hiç kimse ile muhatap olmaz. Kimseyle konuşmaz, gülmez. Bacacağının fark edilmemesi için okul vakti boyunca yerinden kalkmaz, sınıftan herkesin çıkmasını bekler, ondan sonra sınıftan çıkar. Kendini yalnızlaştırır. Ayrıca tahtaya çıkma korkusu var. Bu korkunun da nedeni takma bacağıdır. Sınıfta en arka sırada oturur. Arka dolaysa en dip köşeleri seçer. Okul bitince sınıftan en son o çıkar. Bu anlatımı okuyucunun ona acımasına ve üzülmeye neden olur. Hatta kendisine acıdığını da söyler. Okulda çok yavaş yürür, beş dakikada yapacağı işi yarım saatte yaparak insanların onu görmesine engel olmak ister. Bir gün derste oturacak yer kalmadığı için bir kızın yanına oturmak zorunda kalır. Kız bilmeden takma bacağına dokunur ve bir tıkırtı duyulur. Bu ses aynı zamanda öykünün adı olmuştur. Anlatıcı sırrı ortaya çıktı diye dersler bitince kimseyi beklemeden tıkır tıkır sesiyle yürür gider fakat çok utanır. Normalde fakülte koridorları bağırın, çağırın kişilerle doludur. Fakat bugün öyle değildir, sessizdir.

Anlatıcı kahraman bacağından tıklar tıklar ses gelirken çıkıp gitmek istemez. Mecbur kalır ve sağ bacağından ses gele gele bu koridordan geçer. Herkes ona bakar ve anlatıcı daha önce hiç bu kadar utanmadığını zihninden geçirir.

c. Olay Örgüsü

Öykü kahraman anlatıcının okulda ağır ağır yürüyerek sınıfına gidişini, korkularını, düşüncelerini anlatması ile başlamaktadır. Anlatıcı daima yavaş yürüdüğünü, kimsenin onun takma bacağını fark etmesini istemediğinden bahseder. İnsanların ona garip bakmasından korkmaktadır, bunu önlemeye çalışır. Anlatıcı uzun uzun insanlardan nasıl kaçtığını anlatır. Tahtaya çıkma korkusunu ve nedenini de açıklar. Buraya kadar anlattıkları birinci ve ikinci paragrafta verilir. Üçüncü paragrafta da kendini nasıl yalnızlaştırdığından, kendini garip olarak gördüğünden bahseder. Dördüncü ve beşinci paragraflar da bu anlatılanlara ektir. En son paragraf uzun bir paragraftır. Bu kısımda sınıf arkadaşlarından bir kızın bilmeden onun sağ bacağına dokunması ile devam ederken öykünün farklı ve heyecanlı yeri anlatılır. Asıl vaka bu kısımda görülür. Kızın, onun bacağına dokunacak olması ile anlatıcı inanılmaz derecede rahatsız olur. Kız dokunur dokunmaz takma bacağı hisseder ve yüz ifadesi değişir. Kız bir şey sormaz anlatıcı da cevaplamaz. Çok utanmış ve sırrını öğrenen birisi olduğu için morali bozulmuştur. Dikkati elden bırakınca sağ bacağını sıranın kenarına çarpar ve ses çıkarır. Bu sırada kimse sınıfta olmadığı için kimse çıkan sesi duymaz. Ama bacağı arızalanmıştı ve ses çıkarmaya devam ediyordu. Fakültede koridordaki kalabalığa rağmen bacağından ses çıksa da yürüyerek ilerler, çıkan tıklar tıklar sestten ötürü herkes ona bakar. Anlatıcı utanç içinde kalır.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi anlatıcıdır. Bunun dışındaki tek karakter de bacağına dokunan kızdır. Fakat bu kıza dair hiçbir bilgi sunulmaz. Sadece anlatıcının bacağına dokunarak “Bakar mıs...” der (Sarı, MDGB, 2017: 42). Cümlesini tamamlayamaz bile. Anlatıcı karakterin ise bedensel boyutundan ziyade ruhsal boyutu ele alınır. Bedensel boyutu hakkında tek bilinen sağ bacağının takma olduğudur. Okuldan bahsederken fakülte dediği için de bir üniversite öğrencisi olduğu bellidir. Ruhsal

boyutlarına gelecek olursak takma bir bacağa sahip olmak kahramanı özgüveni düşük, içine kapanık, toplumdan soyutlanmış ve sinik bir karakter hâline getirmiştir. Takma bacağı öğrenilmesin diye elinden geleni yapmaya çalışırken toplumdan kendini tamamen soyutlayarak yalnız kalmıştır. Hiç arkadaşı yoktur. Onunla arkadaşlık etmek isteyenlere yüz vermeyerek arkadaşsız kalmaya çalışır. Kimse ile konuşmadığı gibi hiç gülümsemez de. Kimse ona garip bakmıyor olsa bile o öyle hisseder. Kendisinin garip olduğunu düşünmekte ve bunu sürekli dile getirmektedir. İnsanlara karşı rol yapmak zorunda olduğunu söyleyen anlatıcı aslında bu durumdan nefret etmektedir. Bir bacağının bu durumda olması onu çok içten yaralamakta aslında olmak istediği insandan çok uzaklara taşımaktadır. Elbette ki bu hadise onu derinden etkilemekte ve hüzünlü olmasına neden olmaktadır.

e. Zaman

Öyküdeki zaman uzun bir süreci kapsamaz. Sadece anlatıcının okulda geçirdiği kısa bir dönemi ele almaktadır. Anlatıcı, geniş zaman ve hikâyesi, öğrenilen geçmiş zaman ve hikâyesi, şimdiki zaman ve hikâyesi, görülen geçmiş zaman kiplerinin her birini kullanır. Anlatıcının geçmişi ile bugünü bir arada verildiği için anlatıcı yeri geldikçe bu haber kiplerinden birini seçerek anlatısını meydana getirir.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân okul/fakültedir. Dolayısıyla okul/fakülte kapalı mekân sınıfına girmektedir. Fakülte, fakültenin koridorları ve sınıf anlatıcının bulunduğu vakaların geliştiği mekânlardır. Bu mekânların her biri anlatıcının kendini dışlamasını anlatabileceği mekânlardır. Fakülte koridorlarındaki kalabalık, anlatıcının insan içindeki yürüyüşünün zorluğunu, sınıf ise görünmez olma çabasını anlatmak için kullanılır. Fakülte, koridor ya da sınıf diye bahsetse de bu mekânların fiziki yapısına dair hiçbir bilgi vermez. Önemli olan da bu değildir zaten.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatılan olaylar kahraman/özne bakış açısı ile verilir. Anlatıcı bizzat ana kişidir. Takma bacağının onun ruhuna verdiği zararların sonuçları başkışı tarafından

aktarılarak öyküye samimilik katılmıştır. Okuyucu olan bitenleri anlatıcı kahramanın kendisinden duyduğu için inandırıcılığı yüksektir ve kahramana acıma duygusu böylelikle artırılmış olur.

h. Anlatım Teknikleri

Bu öyküde iç söyleşme tekniği kullanılmıştır. Anlatıcı kahraman karşısında birileri varmış gibi her şeyi anlatmaktadır. Karşısındakinin yerine kendisi cevap vermez, sorular sormaz. Yalnızca anlatır. Bu tekniği kahramanın şu cümlelerinde daha net görebilmekteyiz: “(...) Kararımca, kendime göre en iyi yeri seçtim. Dedim ya iki yer kalmıştı. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 41). Buradan önce ya da sonrasında öykü kişisi olarak kimse yer almamaktadır. Dolayısı ile anlatıcı kahraman içinden kendi kendine konuşarak vakaları anlatır. Bunun yanında anlatıcı tasvir etme yöntemini de kullanır. Fakat anlatıcı tasviri genellikle ruh durumunu aydınlatmak için yapar. Elbette tezimiz boyunca bahsettiğimiz bu yapılan tasvir incelemeleri kısa öykünün el verdiğince. Çok uzun ve detaylı tasvirler türün yapısı gereği sınırlıdır. Ayrıca anlatıcı geriye dönüş tekniğini kullanarak bir kız arkadaşı tarafından takma bacağının fark edildiği güne dönüp o anı anlatır. Dünya edebiyatı için önem teşkil eden *Ezop Masalları* ve *La Fontaine Masalları*'nı rol yaptığını ve bu rollerinden arkadaşlarının ibret verici bir çıkarım yaptıklarını, bir dersin, öğretici bir bilginin ortaya çıktığını düşündüklerini anlatmak için kullanır. Bu da çağrışımsal bir göndermedir.

i. Dil ve Üslup

Öyküdeki dil ve üslup hakkında bir şeyler söyleyecek olursak rahat ve samimi bir anlatım söz konusudur. Karışık, karmaşık bir dil yapılanması söz konusu değildir. Anlatıcı günlük yalın bir dili benimser. Öykünün bir yerinde dilbilgisi sapmasına örnek vardır: Bu da parantez içi cümle veya ifadelerle yer verme şeklinde gerçekleşir. “Yan yana gezdiğim, gezmek zorunda kaldığım (bu gezilerim kesinlikle tesadüfen olmuştur, kimseyle gezintiye çıkmam ve çıkmadım.)” (Sarı, MDGB, 2017: 41). Dikkat edilecek olursa ara cümle parantez içi kullanımla ve küçük harfle başlayarak verilmiştir. Genel olarak öyküde kurallı cümleler yer almaktadır.

Bunun yanı sıra *Abartma Tozu* adlı eserin ifade kalıbı taklidiyle Yapmacıklık Tuzu olarak kahraman anlatıcı tarafından kullanıldığını da söylemeliyiz.

Ayrıca kahraman anlatıcı öykünün başında çevresindeki insanların ona acıyarak baktığını düşündüğü anlattığı kısımda “acıdıklarını” kelimesi bu olaya dikkat çekmek için büyük harflerle yazılmıştır.

Öyküde zıt sözcüklerin tekrarı ile oluşan gel git ikilemesine yer verilirken tıkr tıkr yansıma sesinin tekrarları yapılır.

6. “Ölüme Yakın Yüzün Görünümü”

a. Konu

Öyküde kahraman anlatıcının gözünden Hristiyan ve yaşlı bir kadın anlatılır. Bu kadın seksen yaşını geçmiştir. Bastonludur, yüzü yorgundur. Kocasını ölmüştür ve evinde tek yaşamaktadır. Çocukları onu huzurevine göndermek istemiş, o gitmemiştir. Anlatıcı kahraman, yaşlı kadının komşusudur. Bir gün fena bir şekilde düşer ve kafası kanar. Gururlu bir kadındır. Kimseye muhtaç olmak istemez. Bu yüzden düştüğü zaman kendi kendine kalkar.

b. Özet

Kahraman anlatıcı, genç yaşlarında iken tanıdığı yaşlı bir kadını ve onun hayatını anlatır. Uzak beldelerden bir komşusu olduğunu söylemektedir. Anlattığı bu kadın o zamanlar seksen yaşının üzerinde ve Hristiyan’dır. Kadın, eşini kaybetmiş fakat o öldükten yaşadığı evi terk etmemiştir. Anlatıcının daha sonra öğrendiğine göre kadının evlatları ona bakmak istemedikleri için huzurevine göndermeyi planlamışlar fakat kadın bunu kabul etmeyip bu eski evde hayatına devam etmiştir. Yaşlı kadın kocasını çok severmiş, o öldükten sonra eşyalarla konuşmaya başlamış. Evine ve kendisine bakması için yabancı uyruklu kadınlar da tutmuştur. Anlatıcı, bu kadının dış görünüşünden uzunca bahseder fakat ağırlıklı olarak kadının yüzüne ölümün gölgesi yerleşmiş olmasını tasvir eder. Ölüme yakın bir yüzü var cümlesini öykünün pek çok yerinde kullanır.

Anlatıcı, yaşlı kadının evini de anlatır. Kadının bütün mobilyaları eskidir. Evinde sallanan koltuk, duvarda asılı Hz. İsa ve Meryem Ana ikonaları vardır. Yaşlı kadın genellikle vaktini sallanır sandalyede geçirir. Evinin zili Katolik çan sesi gibidir. Anlatıcı, küçük çocuklarının onun ziline basıp kaçtıklarından da bahseder. Anlatıcı diğer çocuklar gibi kaçmaz bu yaşlı kadının kapıya çıkmasını beklermiş. Anlatıcının ağzından bizzat duymasak da bu yaşlı kadına karşı bir sempati ve duyduğunu hissetmekteyiz.

c. Olay Örgüsü

Öykü bir mısra ile başlıyor yine aynı mısra ile bitiyor. Herhangi bir sanatçıya ait olmayan bu mısra büyük ihtimalle Ahmet Sarı'nın kendisine aittir. Mısra öykü ile ilişkilidir. “/Gözlerine bakınca kaybolduğumu anlamıştım. Ölüme yakın yüzün görünümüydü bu.” (Sarı, MDGB, 2017: 47).

Öykünün ilk satırları yaşlı kadının tasviri ile başlar. Uzun uzun ona ve yaşantısına ilişkin bilgiler kahraman anlatıcının ağzından verilir. Anlatıcının bu anlattıkları onun hatırında kalanlardır. Yaşlı kadın ile kendi karşılaşmasını da anlatan kahraman onun daha çok dış görünüşünden bahsetmektedir. Anlatıcı ara ara kadının dış görünüşünden bahsettikten sonra onun evine, inançlarına, kocasına olan sevgisine ve bağlılığına da değinir. Ama onun üzerinde durduğu şey bu kadının yüzünde ölümü görüyor olmasıdır.

Yaşlı kadın çocuklarından hayır görmediği için kendisine ve eve bakması için yabancı bakıcı ve hizmetçiler tutmuştur. Anlatıcının anlatımına göre de bu bakıcı ve hizmetçiler, yaşlı kadına sahte bir ilgi ve sevgi göstermektedirler.

Son kısımda asıl vaka vuku bulur. Yaşlı kadın dışarıya çıkmıştır, küçük bir çocuktan kaldırımdan aşağıya inmek için yardım ister. Fakat küçük çocuk afacanlık yapıp kadının düşmesine neden olur. Yaşlı kadın yüzüstü yere düşer ve alnından kanlar akar. Ağlamaklı bir hâl alır ve kimseden yardım istemeden kendisi kalkar. Duvarlara tutuna tutuna yoluna devam eder.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi yaşlı kadındır. Sağ elinde gürgen ağacından yapılmış bir bastonu vardır. Anlatıcı kahraman yalnızca bu kadından bahseder. Buna göre bu kadın seksen yaşının üzerinde bir kadındır. Yüzü yaşlılıktan çökmüş hâldedir. Yorgundur ve bu yorgunluğu da yüzüne yansımıştır. Kocasını da kaybettikten sonra yalnız kalmıştır. Anlatıcının şu cümleleri yaşlı kadını izah etmek için değerlidir: “Saçları seyrek, kül rengiydi. Zaman, o konuda hiç de cömert davranmamıştı. Saçlarının seyrekliğinde portakal rengi, kırmızıya dönük saç dip derileri belli oluyordu. Yüzünde baştanbaşa kırışıklıklar vardı. İki gözünün arası, burnunun üstü, sağ ve solu, yanakları hatta elmacık kemiklerinin yanı yöresi hep kırışıklıklarla doluydu. Çile çektiği yüzünden ne kadar da belliydi.” (Sarı, MDGB, 2017: 48). Anlatıcının pek çok tasviri bu şekilde kadının yüzünün ne kadar kırışık, yaşlı olduğunu belirtmeye daîrdir. Anlatıcı, kendisinden sadece bu yaşlı kadını tanıdığı zamanlarda çok genç yaşta olduğunu belirterek bahseder. Yaşlı kadının çocukları için var denilse de onlar yalnızca hatırlanan olayın tamamlamasında ihtiyaç duyulduğu anda kullanılan yardımcı kişilerdir. Bakıcı ve hizmetçiler de aynı şekildedir.

e. Zaman

Öykü anlatıcının hatıralarına dayanan, anı kurgulaması ile oluşmuştur. Anlatıcı net bir tarih vermese de anlattığı kadına ve olaylara tanık olduğu zaman yaşı gençtir. Yaşlı kadının düştüğü zaman aylardan mayıstır. Yaşlı kadının üzerindeki elbiseler için anlatıcı 1940’lı yıllardan kalma dediği için zamanın bu yıllardan çok daha sonraki bir tarih olması gerekmektedir. Anlatıcı, vakaları verirken görülen geçmiş zaman kipini yoğun olarak kullansa da, kadının geçmişini anlatırken geniş zaman ve hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi ve az da olsa şimdiki zamanın hikâyesini kullanmıştır. Olayların yaşanma ve anlatma zamanları dolayısı ile farklılık göstermektedir. Anlatıcının hatıralarına dayandığı için yaşlı kadın ve onun üzerine anlattığı tüm bu olaylar çok geçmiş bir tarihte yaşanmıştır.

f. Mekân

Yaşlı kadının yaşamına dair kesitler sunulurken mekân kadının evidir. Yani kapalı/somut mekândır. Yaşlı kadın bu evde yıllarını geçirmiştir. Tüm mobilyaları eskidir. Evde sallanır bir koltuk vardır. Hz. İsa ve Hz. Meryem'in kocaman ikonalarını kendisi için özel olarak yaptırıp duvara asmıştır. Evin zili Anglikan/Katolik çanı gibi çalmaktadır. Aynası, televizyonu, el örgüleri ve duvardaki farklı resimler evin dekoru için verilen başka detaylardır. Yaşlı kadının düştüğü zaman mekân açık/soyut bir mekân olan kapının önüdür yani dışarıdır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Anlatıcı kahraman, yaşlı bir kadını gözlemlerine ve duyduklarına göre aktarır. Anlatıcı olan biten yaşanan, yaşanmış her şeyi öznel bir tutumla gözlemlerine dayanarak anlatır. Olaylara kendisi dâhil değildir. Özne yaşlı kadındır. Anlatıcı kahraman bu öyküde yansıtıcı bir rol üstlenir. Baştan sona onun anlatımına tanık oluruz. Dolayısıyla yapılan tüm değerlendirmeler öznel bir tutum çerçevesinde şekillenir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatıcı kahraman, yaşlı kadının bedensel ve ruhsal boyutunu biz okuyuculara sunarken iç çözümleme (interior analysis, inter nalanalysis, narrative analysis, psycho-narration) tekniğine başvurur. Yaşlı kadının bazı düşüncelerini, hareketlerini anlatıcı açıklar. Bunun dışında tasvir etme (betimleme) ve benzetmeleri kullanır. Tasvir, anlatıcının çok sık başvurduğu bir yöntemdir.

i. Dil ve Üslup

Öyküde tahlilci bir üslup söz konusudur. Lakin kısa bir öykü olduğu için romanlarda olduğu gibi tahliller uzun uzadıya verilemez. Çok detaylı, incelikli tahliller bu öykü için söz konusu değildir. Fakat öykünün tümüne bu tür bir üslup sindirildiği için bu adlandırmayı yapmak durumundayız. Bunun dışında anlatıcı, öyküde yabancı, bilinmeyen ve çok eski Türkçe kelimelere yer verir. Örneğin: Anglikan kelimesi öyküde geçmektedir. Bu kelime İngiliz kilisesine bağlı kimse,

Hristiyan kimse anlamlarına gelmektedir. İkona kelimesi ise: Ortodoks kültüründe İsa'nın, Meryem'in, azizlerin, meleklerin ve kutsal olayların resmedildiği duvarlara ya da ahşap levhalar üzerine yapılan tasvirlerdir. Yekinmek: Eskimiş bir Türkçe kelimedir. Halk ağzında oturduğu/yattığı yerden kalkmaya çalışmak anlamına gelir. Öyküde devrik cümlelere yer verilmiş olsa da genelinde kurallıdır. Öyküde “beti benzi atmak, cirit atmak” deyimlerine de yer verilir.

7. “Odradek”

a. Konu

Odradek öyküsü konu itibarıyla ilginç bir öyküdür. Odradek karakteri Franz Kafka'nın öyküsünden esinlenerek oluşturulmuştur. Odradek: Kafka'nın “Evin Beyinin Tasası”adlı öyküsünde anlattığı ve bugüne dek birçok yazar ve psikanalistin üzerine düşündüğü küçük, garip bir yaratıktır. Zararsız görünen, o yüzden de hayatımızda kalmasına izin verdiğimiz gereksiz ayrıntıları simgelemektedir. Odradek kelimesi Slavca kökenli bir kelime olarak düşünülse de gerçek bu değildir, Kafka'nın kendi yarattığı bir kelimedir. Kafka'nın Odradek'i ile Sarı'nın karakteri birbirinden farklıdır. Sarı, bu ismi bir dilenci için kullanırken Kafka Odradek'i evin şurasında, burasında, bazen tavan arasında; bazen merdivenlerde; bazen de koridorlarda ve sofada oyalanır şekilde anlatır. Dolayısıyla bu öyküde Odradek otobüs durağında yaşayan bir dilenci olarak anlatılır.

b. Özet

Yukarıda da belirttiğimiz üzere Kafka ve Sarı “Odradek” karakterini bambaşka kurgular. Buna göre Kafka'nın Odradek'i arada sırada kalmak için evlere gider. Yıldız şeklinde düz bir iplik makarası görünümündedir. Bunlar çeşitli cins ve renkte, kopuk kopuk, yer yer düğümlerle tutturulmuş ipliklerdir. Yıldızın orta yerinden birbirine dik açıyla tutturulmuş iki minik çubuk çıkar. Odradek de bu çubuklar sayesinde ayakta durabilir. Bu öyküde gördüğümüz Odradek ise iri yarı, göbekli, pis kokulu ve sokaklarda yaşayan bir dilencidir.

Odradek öyküsü iki bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde Odradek'in otobüs durağında yaşaması ve biraz mekân anlatımına yer verilir. İkinci bölümde ise

Odradek diye adlandırılan dilenci tasvir edilir. Anlatıcı yazar, dilencilere dair kalıplaşmış yargılardan uzunca bahseder. Burada anlatılan dilenci şişmandır. Dolayısı ile insanların zihnindeki dilenci profili ile uyuşmamaktadır. İnanmadıkları için bu dilenciye kimse acımaz. Ayrıca Odradek'in yıkanmadığı için ekşi bir sidik kokusuna sahip olduğunu dolayısı ile insanların kokusundan ona yaklaşmadığına da değinilir. İnsanlar ona para da vermezler. Öykünün sonunda yazarın bir sözü ile Odradek'in öldüğü anlaşılır. Yazar kimsenin ona para vermediği için öldüğünü düşünür. Yanındaki köpeği ile bir çöplükte donarak ölmüştür.

c. Olay Örgüsü

Öyküde belli bir olay söz konusu değildir ve öykü iki kısma ayrılır. Giriş kısmında detaylı bir mekân tasviri söz konusudur. Odradek'in yaşadığı alan betimlenir. Odradek'in bu durakta konumu nasıl olmalıyı ele alan anlatıcı yazar bu kısmı iyice detaylandırır. Şehir, durak tek tek anlatıldıktan sonra ikinci bölümde Odradek'in bedensel sunumu yapılır. Anlatıcı yazarın bu sunumu okuyucuyu hem tiksindirir hem de okuyucunun içinde bir acıma duygusu uyandırır. Odradek'in bir dilenci olduğu bu bölümde açıklanır. Uzun bir paragrafta toplumun kalıplaşmış düşüncelerine yer verilir. Buna göre insanlar her dilencinin çok zayıf, hastalıklı ve perişan görünmesine alışkın oldukları için Odradek'i böyle oldukça kilolu görünce dilenci olduğuna inanmazlar. Odradek'in ağzından akan köpüklü beyaz sıvının da onlar için önemi yoktur. İnsanlar, Odradek'i düşmüş bir kişi olarak görmezler. Odradek, otobüs durağındaki oturağa da boylu boyuna yattığı için insanlar ona karşı kin beslerler. Odradek'in kilolu oluşunun sebebi hastalığından ötürüdür. İnsanlar onun hasta olduğu için kilolu olduğuna inanmaz, bu kilonun sebebinin rahatlıktan geldiğine inanırlar. En sonunda da zaten Odradek ölüme terk edilir.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi Odradek adındaki dilencidir. Sarı'nın karakterleri içinde en ilginç olanıdır. Sarı, Odradek'i şöyle tarif eder: İri yarı, göbekli ve göbeği dışarı fırlamış açıktadır. Ayrıca yüzünde de nur yoktur ve anlatıcı bunu çektiği çilelere bağlar. Kara yağızdır bunun nedenini de yazar hemen verir güneşin altında

çok kalmaktan olduğunu belirtir. Bedeni aylarca yıkanmamaktan kirlidir. Yüzünde bir acı ifadesi vardır, yazar bunun da çektiği sıkıntılardan olduğuna inanır. Odradek'in sakalı kıvrıkcık ve uzun, elbiseleri de kirli ve yırtıktır. Ayakkabıları da dağılmış, kemeri koca göbeğini taşıyamayacak duruma gelmiştir. Yıkanmadığı için çok pis ve idrar kokar. Bu kokusunu da otobüs durağına yayar. Soğukta bile ince bir ceket giyer. Aslında iyi niyetli, kendi halinde olan aynı zamanda düşünceli birisidir. İnsanlar onun bu yanını görmezler daha doğrusu görmek istemezler. Odradek, anlatıcı yazar tarafından anlatılır. Anlatıcı öykünün kişilerinden biri değildir. Fakat her şeye hâkimdir. Onun dışındaki insanlar da yardımcı kişilerdir.

e. Zaman

Öykü çok uzun bir süreci ele almaz. Öykünün en başında anlatıcının verdiği bilgiye göre sert bir kış geçmiştir. Buradan sonra Odradek'in kışını da yazını da anlatır. Ama bunlar uzun uzadıya cümleler değildir. Yalnızca Odradek'in yaz ve kış mevsimlerinde ne durumda olduğunu anlatan birer cümlelerdir. Dolayısı ile burada kullanılan nesnel zamandır. Anlatıcı yazar, öykünün genelinde geniş zaman kipini kullanır. Bunun yanında öğrenilen geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman, şimdiki zaman kiplerinin kullanımlarını da görebilmekteyiz.

f. Mekân

Öyküdeki mekân Odradek'in yaşadığı otobüs durağıdır, şehirdir. Dolayısı ile somut/açık bir mekândır. "Ahşap evlerin bir şekilde kundaklanıp yakıldığı ve yerlerine çok kısa bir zaman içinde, -kışı da çok sert geçtiğinden bu şehrin kalın camlardan binaların inşa edildiği şehrin göbeğinde, bu modern camdan binaların tam karşısındaki otobüs durağında, durağın çelikten yapılmış oturaklarından üçünü, yani durağın sağ köşesini büsbütün kendine mesken edinmiş olmalı. Odradek" (Sarı, MDGB,2017: 53). Ayrıca durağın tam önünde bir de elektrik direği bulunmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Anlatıcı yazar kendini ve kurgusunu açık eder. Odradek ve etrafındaki insanlara dair her şeyi bilen bu anlatıcı için Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı

ya da diğerk adlarıyla ilahi/hâkim bakış açısı vardır. Hâkim/ Tanrısal bakış açısı ve anlatıcı, sınırsız bir güçle anlatı düzleminin her unsuruna hâkimdir. (Akt. Şahin, 2020: 22). Veysel Şahin'den yaptığımız aktarımına göre sınırsız bir gözlemin yoğun kullanımını burada söz konusudur. Anlatıcı hem Odradek'e hem de insanlara, onların düşüncelerine, zihniyetlerine, yaşantılarına hâkim bir şekilde anlatısını meydana getirmektedir.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma tekniğinin ön planda olduğu öyküde metinlerarası ilişkiler ilk göze çarpan teknik olmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi Odradek adlı kahraman Franz Kafka'nın bir öykü kişisidir. Burada Nurullah Çetin'in çalışmasındaki şu açıklamalar kıymetlidir: "Bazı metinlerin ya o metnin adını ya önemli bir kişisini ya da belirgin bir motifini zikrederek içeriklerine, simgesel değerlerine, anlam ve önemlerine çağrışım yoluyla gönderme yaparlar. Böylece söylenmek istenen şeye, ileri sürülen düşünceye ya da duyguya dolaylı bir anlam desteği sağlarlar" (Çetin, 2019: 221). Yani Sarı'nın Odradek adlı karakterinden esinlenmesi bir çağrışımsal göndermedir. Kafka o öyküsünde Odradek üzerinden toplum eleştirisi yaparken aynı şekilde Sarı da Odradek'i kullanarak toplumumuzdaki bu kalıplaşmış yargıları eleştirmektedir. Bunlara ek olarak tasvir (betimleme) ve iç çözümleme tekniği de anlatıcının yoğun olarak kullandığı bir tekniktir.

i. Dil ve Üslup

Öyküde kullanılan üslup eleştirel üsluptur. Çünkü anlatıcı, kişileri, olayları, durumları belli bir görüş açısından vererek, durumların eleştirisini yapar. Olumsuzluklar, çirkinlikler bu öyküde ortaya konulur. Öyküde devrik cümlelere yer verilir. "Dilenci" sözcüğü bir yerde büyük harflerle yazılmıştır anlatıcının bunu yapma amacı da dikkat çekmek, vurgu yapmaktır. Dilenci "Su içsem bana yarıyor!", kara yağız gibi öyküde bir halk tabirlerine de yer verilmesini sağlar. Feleğin sillesine yemek deyimine de yer verilir. Öyküde ikilemelere de yer verilir.

8. “Oğuzun Oku”

a. Konu

Öyküde Ahmet Avcıoğlu adında ülkücü bir adamı anlatılmaktadır. Ahmet Bey, 12 Eylül’ü görmüş, yaşamıştır. Nazan adında bir kadına âşiktir. Nazan da Ahmet Bey’e âşik olmasına rağmen ona itiraf etmemiştir. Tüm bunlar kahraman anlatıcı tarafından aktarılmaktadır. Ahmet Avcıoğlu, Tarih bölümünü okumuş, Türkiye’nin siyasi anlamda karışık olan dönemlerinde sağ-sol çatışmalarında aktif rol almıştır. Bu yüzden hapis yatmış ve çile çekmiştir. Anlatıcı ile Ahmet komşudurlar.

Anlatıcı, Ahmet Bey’e büyük saygı duymasının yanında ondan korkmaktadır da. Bu konu Sarı’nın çokça üzerinde durduğu, anlattığı bir konu değildir. Dolayısı ile pek çok öyküsünden bu yönüyle ayrılmaktadır.

b. Özet

Öykü, kahraman anlatıcının Ahmet Avcıoğlu adındaki bir adamın tasviri ile başlar. Bu betimlemede Ahmet Avcıoğlu son derece karizma sahibi, saygınlık duyulması gereken, hayranlık uyandıran bir karakter olarak verilir. Bu da anlatıcının öznel tutumundan kaynaklanmaktadır. Ahmet Avcıoğlu, anlatıcı tarafından yüceltilir.

Ahmet Avcıoğlu, tam bir dava adamıdır. Kendisi gibi bir dava insanı olan Nazan adlı bir kadına âşiktir. Nazan da Ahmet Avcıoğlu’na karşı hisler beslese de bundan ona bahsetmez. Aynı davanın savunucusu olmaları onları birbirine yaklaştırır. İki taraf da bunu itiraf etmedikleri için bu aşk yaşanmaz.

Ahmet’in daima bir elinde taşıdığı sigarası ve bir oku bulunmaktadır. Kendisi bu oka Oğuz’un Oku adını vermektedir. Öykünün de adı olan bu ok Ahmet Bey’in kendi el yapımıdır. Gövdesi çubuk, keskin bir metali sivriltip bir ok ucu kılmış, okun tüylerini de demirden yapmıştır. Anlatıcı bu oku ‘ince bir işçilik’ olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında öyküde Ahmet Bey ve kurt motifi özdeşleştirilir. Bu durum bizi Oğuz Kağan Destanı’na götürür. Oğuz Kağan Destanı’nda kurt Oğuz Kağan’a yol gösteren bir varlıktır. Ayrıca Oğuz Kağan’ın veziri Uluğ Bey bir gece rüyasında bir altın yay ve üç tane ok görür. Oklar kuzey yönüne gider. Bu rüyanın üzerine Oğuz Kağan ülkeyi oğullarına bölüştürür. Sarı’nın öyküsünde geçen kurt ve ok simgeleri de bu destanla ilişkili öğelerdir.

Tarih bölümü okumuş olan Ahmet Bey, edebiyat ve tarihle yakından ilgilenmektedir. Buna dair pek çok çağrışımsal gönderme yapılır.

Öyküde Ahmet Avcıoğlu'nun çekmiş olduğu çile, yaşadığı tüm zorluklar anlatıcının ağzından verilir. Yorgun bedeni ve yüzü yaşadığı tüm şeyleri anlatır gibidir.

Öyküde anlatıcı, 80'lerdeki lise öğrencileri ile şimdikilerini kıyaslar. Bu kıyaslama o dönemdeki lise öğrencilerinin görünüşü ile şimdiki lise öğrencilerinin görünüşü üzerinedir. O zamanki öğrencilerin yaşlarından çok daha büyük göründüklerini anlatıcı söylemektedir.

c. Olay Örgüsü

Öykü genel olarak Ahmet Avcıoğlu adındaki adamın hayatının panoraması şeklindedir. Öykünün girişinde Ahmet'in uzun bir yolda yürüyüşü, bedensel sunumu ve bunun anlatıcı kahramanda bıraktığı his verilir. Bunun ardından o elinden hiç düşürmediği daima yanında taşıdığı ok anlatılır. Anlatıcı kahraman, Ahmet Avcıoğlu'nu anlattıktan sonra Ahmet'in babası da anlatılır. Ahmet Avcıoğlu'nun olaylı geçmişi de anlatılır. O dönemdeki diğer gençlere dair de yorumlar bulunur. Nazan'a olan aşkına da değinilir. Nazan'ın da Ahmet'e âşık olduğunu ama bu aşkın dile getirilmeyişini, ötelenişini ve yaşanmadan bittiğini yukarıda vermiştik.

Davası için bir dönem hapisaneyeye düşen Ahmet, burada dayaklar yemiş ve işkenceler görmüştür. Psikolojisi oldukça bozulan Ahmet tımarhaneye de yatırılmıştır.

Öykünün sonlarına doğru Ahmet'in bir hastalığının da olduğunu öğreniyoruz. Anlatıcının anlattığı bu kısımlar artık Ahmet'in yaşlılık dönemidir. Yaşlanmış olsa da Ahmet yine okunu yanında taşır, paltosunu yine aynı şekilde giyer ve kafasında yine renkli bir havlu vardır. Öykünün ilginç olayı en sonda gerçekleşiyor. İyice yaşlanmış olan Ahmet, anlatıcı kahramanın yanına gelir ve yeni bir kimlik kartının olduğunu söyler. Yeni bir resim çektirdiğini söyleyen Ahmet'in bu kimliğini anlatıcı görmek ister. Fakat burada Ahmet kendi resminin üzerine türkücü Zara'nın resmini yapıştırılmıştır. Anlatıcı da bu olaya anlam veremez ve nedeni belirsiz bırakılır. Ahmet Avcıoğlu geldiği şekilde anlatıcının yanından ayrılır ve bu şekilde öykü biter.

d. Kişiler

Öykünün başkişisi Ahmet Avcıoğlu'dur. Ahmet Avcıoğlu'nun bedensel ve ruhsal boyutları detaylı bir şekilde verilir. Sarı'nın karakterleri içinde etraflıca

anlattığı birkaç karakterden birisidir. Ahmet Bey'in sırtında hafif bir kambur vardır. Anlatıcının söylediğine göre bu kambur babasından gelmektedir. Delikanlı, efe bir yapısı olan Ahmet Bey, Türklüğün vermiş olduğu delişmenliğe sahiptir. Aktif ve atılgan biridir. Tarih ve edebiyata dair derin bilgi sahibidir. Onu ülkücü yapan etmenlerin başında tarih bölümünde okuması ve kitaplarını okuduğunu yazarlar vardır. Anlatıcı onun son halini gördüğünde yüzü çok zayıflamış ve çökmüştür. Çenesini Cem Karaca'ya benzetir. Çünkü sivri bir çene yapısına sahiptir. Anlatıcı Ahmet Avcıoğlu'nun hem gençliğini hem de yaşlılığını anlatarak bu noktada bizlere geniş bir kesit sunar.

Öyküdeki bir diğer kişi Ahmet Avcıoğlu'nun babasıdır. O öyküde hatırlanmış kişidir: "(...) Babası bir çiftçi Ahmet ağabeyin. Elleri büyük, nasırlı. Şapkası var kafasında, çene kemikleri köşeli. Sert bir yüzü var babasının. Sakalı bembeyaz. Kambur, Ahmet ağabeye babasından kalma belli. Yaşlı olmasına rağmen babası oldukça dinç Ahmet ağabeyin. Hayat enerjisi yüksek. Bedeni güçlü. Çok zor yılları bu bedeniyle aştığı belli. Kaşıkla tereyağı yediği dillendiriliyor. Bir oturuşta iki ekmeği rahat tükettiği. Bisikletim üzerinde beni her gördüğünde, "Gel yarışalım!" diyor yetmiş aşmış yaşıyla. Ciddi ciddi yarışıyoruz onunla inanmayacaksınız ama bu yaşına rağmen yarışta beni geçiyor." (Sarı, MDGB, 2017: 60) Bu cümleler anlatıcının Ahmet'in babasına dair tasviridir.

Bunların dışında Nazan yardımcı karakterdir. Ahmet, ona üniversite yıllarında âşıktır. Nazan da tıpkı Ahmet gibi deli dolu bir karakterdir. Davası için Ahmet gibi canını verebilecek biridir.

Öyküdeki bir başka hatırlanmış kişiler, anlatıcının eski fotoğraflara bakıp tasvir ettiği lise öğrencileridir. Buna göre bu öğrencilerin saçları kıvrıkcık, favoriler uzun, boğazlı kazak giyen kişilerdir. Olgun görünümlü insanlardır.

e. Zaman

Öyküde Ahmet'in gençlik yılları ve son halleri anlatıldığı için zaman anlamında çeşitlilik görülmektedir. 12 Eylül 1980 Darbesi yaşandığı sırada üniversite öğrencisi olan Ahmet Avcıoğlu'nun bu yıllarda 20'li yaşlarda olması gerekmektedir. Anlatıcının söylediğine göre 80'lerdeki gençlerin görünüşü ile Ahmet Avcıoğlu'nunki birebir aynıdır. Fakat anlatıcı bu dönemlerden bahsederken şimdiki zaman ya da geniş zaman kiplerini kullanır. Ahmet Avcıoğlu'nun babasının

anlatıldığı bölümde de şimdiki zaman kipiyle kullanım söz konusudur. Hatta öykünün tümünde bu haber kiplerinin kullanıldığını söyleyelim. Vaka zamanı yani öykünün zamanıdır. Yazar bunu özetleme yöntemiyle verir. Dolayısıyla öyküdeki zaman için nesnel zaman demek durumundayız.

f. Mekân

Öykünün girişinde Ahmet Avcıoğlu'nun karşıda bir yoldan geldiği tarif edilir. Bu uzun, ince, çamurlu ve patika yol açık mekândır. Buradaki cümleler öykünün çeşitli yerlerinde aynı şekilde tekrar eder. Öyküde geçen diğer bir mekân anlatıcının evi ile Ahmet'in evlerini birbirine bağlayan patika yoldur. Bu da açık mekândır. Ahmet'in gençliğinde karakollara düştüğü, Elazığ Tımarhanesi'ne yatırıldığı ve Yeşilkent Gazinosu'nda takıldığı söylenmektedir. Tüm bu verilen mekânlar kapalı mekânlardır. Anlatıcının yaşamına ve kişiliğine etkilerini vermek için kullanılmıştır. Yeşilkent Gazinosu'na dair ayrıntı da verilir: “(...) Yeşilkent Gazinosu'na vardığımda da kışları akkor sobanın yanında, soba açıldığında, açık sobadan yansıyan alev yalımlarında uzun dalışları oluyor Ahmet ağabeyin. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 61-62). Öyküdeki son mekân ise anlatıcının evi/odasıdır. Bu mekân için ise kapalı mekân sınıflandırmasını yaparız.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatılan olaylar kahraman/özne bakış açısı ile verilir. Anlatıcı, öykünün başkışisi olan Ahmet'i ve onun hayatını gözlemlerinden, beraber yaşanmışlıklarından ve bazen de duyduklarından hareketle öznel bir tavır içerisinde aktarır. Komşu oldukları için Ahmet'i yakından tanıma ve gözleme fırsatı vardır. Bu da anlatıma samimilik ve inandırıcılık kazandırmaktadır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde ilk dikkat çeken teknik çağrışımsal göndermedir. Öykünün de adında geçtiği gibi Oğuz Kağan Destanı'nda Oğuz'un okuna bir gönderme vardır. Ahmet Avcıoğlu'nun “Oğuzz” diye bağırarak yine aynı karaktere çağrışımsal göndermede bulunulur. “Kürşattı” diye bağırması ile tarihte Kürşat Ayaklanması'nda başrolü çeken Kürşat'a bir gönderme söz konusudur. Hüseyin Nihal Atsız'ın “Yolların Sonu” adlı şiir kitabı da bir göndermedir. 12 Eylül gençlerinden diyerek 12 Eylül 1980 Darbesi'ne bir gönderme söz konusudur.

Bunların yanı sıra Sarı'nın çoğu öyküsünde diyalogdan bahsedemezken bu öyküsünde diyalog ile karşılaşırız. Bu açıdan öykü önem teşkil eder. Bu diyalog Ahmet Avcıoğlu ile anlatıcı arasında geçmektedir.

Ayrıca Cem Karaca, Zara, Zeki Velidi Togan, Hüseyin Nihal Atsız, Rıza Nur ve Sancar öyküde adı geçen tanınmış isimlerdir.

Öyküde tasvir (betimleme) tekniği sıklıkla kullanılır. Kişilerin ve olayların sunumunda anlatıcı bu tekniğin tüm imkânlarından faydalanmaktadır.

Öykü anlatma tekniği ile meydana getirilir.

i. Dil ve Üslup

Sarı'nın pek çok öyküsünde olduğu gibi bu öyküde de tekrarlara yer verilir. Öyküde çok fazla tasvir yapıldığından bahsetmiştik. Dolayısıyla bu noktada nesnel tasvir üslubunun varlığından söz etmeliyiz. Betimlemelerin yoğunluğundan ötürü sıfatlar da çokça kullanılır. Bunun yanında öyküde “kaltak” diyerek küfür ve ayıp söze yere verilir. Bu kısım için avam üslubu sınıflamasını yapabiliriz. Öykünün geri kalan kısmında yalın üslup tercih edilmiştir. Devrik cümlelere de rastlanır. “can dayanmamak” deyimine, “külhanbeyi” ve “uğunmak” halk ağzına yer verilir.

9. “Ağızdan Gelen Kan ve Saire”

a. Konu

Öyküde Zafer adlı bir gencin hayatı anlatılır ve anne-babaların kendi yapamadıkları şeyleri çocuklarına zorlayarak yaptırılmaları anlatılır. Zafer'in iki abisi de ölmüştür. Kendinden küçük kız kardeşleri vardır. Bunun yanında Zafer ve babası tam olarak birbirinin zıt karakterlerdir. Doğuştan bir hastalığa sahip olan anakışının bundan ötürü yaşadığı tüm sorunlar, onun kişiliğine etki edişi, baba-oğul ilişkileri öykünün eksenindeki durumlardır. Bunun yanında yazı yazmayı çok seven Zafer, geceler boyunca uykusuz bir şekilde yazmayı sürdürdüğü için en sonunda verem hastalığına yakalanır. Bu hastalıktan kurtulamayan Zafer öykünün sonunda ölür.

b. Özet

Zafer, bir avukat olmasına rağmen edebiyatı ve yazmayı çok sever. Yazmak onun için adeta bir aşktır. Geceleri yazmaya başlayıp sabah altıya kadar bu yazma işini sürdürür. Bu yüzden babası ona “Çakma Dostoyevski” lakabını takar. Burada

aslında Zafer'in babası tarafından küçümsendiğine vurgu yapılır. Zafer babasının tam tersi bir kişiliğe sahiptir. Aralarında bu yüzden bir anlaşmazlık vardır.

Zafer'in gençlik hastalığı vardır. 30 yaşında olmasına rağmen 15 yaşında gibi görünür. Bu yüzden hep silik bir karakter olmuştur. Ayrıca prematüre bir bebek olarak dünyaya gelmiştir. Zafer küçük bir alanda yaşamını sürdürür ve çemberinin dışına çıkmaz. Soğuk bir iklime sahip çevrede yaşayan Zafer her daim sıcak yelere, Filistin'e gitmek istemiştir. Gece boyu yazı yazdığı için zayıf bedeni uykusuzluğa dayanamaz ve hastalanır. Ağzından balgam ve kan gelmeye başlar. Durumu gittikçe kötüleşir. Hastalık zamanla tüm bedenine yayılır. Sanatoryuma yatırılır. Öleceği zaman tüm sevdikleri yanına gelir. Sonunda da ölür.

Öyküde dikkat çeken bir nokta şudur ki: Yazar önceleri Zafer diye hitap ettiği karaktere bir süre sonra sadece hasta diye seslenir. Ölümünün ardından ailesine yazdığı mektuplar ortaya çıkar. Ölmeden önce gayet sağlıklı, canlı olan harfler bile öldükten sonra halsiz ve hasta görünmeye başlar.

c. Olay Örgüsü

Öykü yine bir Kafka anlatısı ile başlamaktadır. “Zavallı çocuk! Sana yardım edilmez artık. Senin o büyük yaranı bulup ortaya çıkardım, böğründeki bu çiçek yüzünden mahvolup gideceksin” (Sarı, MDGB, 2017: 67). Sarı'nın bu epigrafi vermesinin nedeni öykünün ana kişi ile uyuşmasıdır. Ayrıca Kafka'nın meşhur karakteri Gregor Samsa ile bu öykünün karakteri Zafer arasında birtakım benzerlikler bulunur. Samsa da babasıyla hatta aile bireyleri arası iyi olmayan biridir. Babası tarafından küçümsenmektedir. Bunun yanında Franz Kafka ve babasının arasındaki ilişkiye de benzer. Kafka'nın da avukat olmak için hukuk bölümünü okuduğu bilindiği üzere bu yönü öykünün karakteri ile benzeyen diğer bir husustur.

Her şeye hâkim olan bir anlatıcının ağzından anlatılır tüm bu öykü. *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak* kitabındaki en uzun öyküdür. Anlatıcı kendisini 'biz' diye niteler. Giriş paragrafında karakterin hem ruhsal hem de bedensel zayıflığı detaylı olarak verilir. Anlatıcının “Kendisini tanımadan önce, onun korkularını tanıdım.” cümlesi tekrarlanır. İlk girişte anakişinin korkularının ve acılarının olduğunu görmekteyiz. Anlatıcı uzun bir süre anakişinin geçmişinden, şimdinden, hastalığı yüzünden neler yaşadığından bahseder. Bunlar verildikten sonra anakişinin yaşam alanından, yaptığı işten, yazma aşkından bahsedilir. Zafer, tüm okullarını ve iş

yerini birbirine yakın yerlerde seçmiştir. Bir halka içinde hayat geçirdiği için Zafer hep uzak yerlere gitmenin hayalini kurar. Yaşam alanından hiç hoşlanmaz. Zafer yazmayı işini aşırıya geçirir, uykusuzluk çeker, İş yerinde de sürekli esner. Zayıf bedeni bu duruma dayanamaz ve vereme yakalanır. Hastalığını ilk başta anne ve babasına belli etmez. Onların üzülmesini, telaşlanmasını istemez. Sadece uzakta yaşayan evli kız kardeşine durumundan bahseder. Ciğerlerinden kan gelince ölüm korkusu yaşar. Sağlık kontrollerini anne-babasından gizli yaptırır. Hastalığı vücudunun başka bölümlerine de atlayınca artık herkese verem olduğu haberini verir. Veremden sonra tüberküloza yakalanır. Zafer çok uzak bir sanatoryuma yatırılır. Anne ve babası işleri yüzünden buldukları yeri terk edemedikleri için kız kardeş ve eşi Zafer ile ilgilenir. Anne ve babası her gün onu telefon ile arar. Doktoru ümidini kesince tüm sevdiklerine haber eder ve onu görmelerini rica eder. Fazla kalabalık etmeden dostları onu ziyaret eder. En sonunda Zafer ölür. Aile bireylerine yazdıkları mektuplar ortaya çıkar. Biraz önce de belirttiğimiz gibi ölmeden önce gayet sağlıklı, canlı olan harfler bile o öldükten sonra halsiz ve hasta görünmeye başlar.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişisi Zafer adında bir avukattır. Babasının isteği üzerine avukat olmuştur. Çünkü babası bir avukat olmayı istemiş başaramamış ve tüccar olmuştur. Zafer, silik bir karakterdir. Kendisi ile de barışık bir insan değildir. Anlatıcı kişi onu yakından tanıyan biridir. Onun sürekli zayıflıkları üzerinde durur. Anlatıcının şu cümlelerinde Zafer'in bedensel sunumu yer alır: “(...) İncecik yüzüne, karakaşlarına, kara gözlerine, sivri burnuna, yuvarlak çene kemiğine hiç de yakışmayan ve kendisini fareye benzeten kulak sayvanından nasıl da nefret ettiğini. İnsanların “kepçe kulak” diye dalga geçtikleri yetmemiş gibi bir de kış olduğunda kuruyan o kulak sayvanını nasıl da hor gördüğünü.“Gençlik hastalığı”na yakalanmanın acısını içine sindiremeyişini. (...)” (Sarı, MDGB, 2017: 67-68). Burada da verildiği ve bizim de yukarıda belirttiğimize göre Zafer'in gençlik hastalığı vardır. Kendi yaşlıların on beş yaş daha küçük gösterir. Zafer'in özgüvensiz bir kişilik olmasının en büyük nedeni bu hastalıktır. Akranları onu görüntüsünden dolayı ciddiye almaz ve bu durum Zafer'de kapanması imkânsız derin boşluklar yaratır. Hayata karşı bakış açısı olumsuzdur. Annesi, kendisinden önce iki tane oğlunu

kaybetmiştir. Bunun üzüntüsünü yaşarken Zafer karnındadır. Böyle bir psikolojideki anne Zafer'i prematüre bir bebek olarak dünyaya getirir. Yukarıda üzerinde durduğumuz üzere Zafer tam bir yazma aşığıdır. Yazmak onun için çok büyük bir tutkudur. Çünkü yazarken kendini özgür ve mutlu hisseder. İçine attıklarını rahatça dökebileceği büyük bir fırsattır onun için. Bu yazma tutkusu babasına saçma gelir. Oğlunun bu yazarlık sevdasını küçümser, ona lakap takarak dalga geçer. Bu da oğlunun fiziksel bu görüntüsünün onu kahretmesindedir. Diğer erkek çocuklarına göre böyle bir görünüşe sahip olması babayı çok üzer.

Öyküdeki yardımcı karakterlerden birisi Zafer'in babasıdır. Sert bir mizaca sahip baba oldukça da disiplinlidir. Zafer'in kişiliğine etki eden çok büyük etkenlerden birisidir. Zafer ve babasının politik, siyasi gibi pek çok konuda anlaşamadıklarını, ters düşüklerini ve bundan dolayı babasının üzüldüğünü görmekteyiz. Öykünün şekillenişe anlamlı bir katkısı olan babayı anlatıcı kişi şöyle tasvir eder: "Babanın sertliğine ve efeliğine karşın Zafer'in zarıflığı ve omuzlarının düşüklüğü; babanın sofrada her zaman et yemeği istemesine karşın Zafer'in sırf babası gibi olmamak içinkendince geliştirdiği yeni bir yemek türü olan vejetaryenliği; babanın edebiyattan, sanattan hiç anlamamasına karşın Zafer'in edebiyata hele de yazmaya meyli ve yazıyı göklere çıkarması; babanın tüccar olması ve parayı sevmesine karşın Zafer'in ticaretten zerre kadar anlamaması ve paradan hoşlanmaması; babanın koşulsuz buyruk olmasına karşın Zafer'in eğiş başlılığı dikkat çekmektedir." (Sarı, MDGB, 2017: 70). Bundan başka babasının birkaç cümlesi dolaylı anlatım şeklinde sunulur.

Zafer'in annesi de öykünün yardımcı karakterlerindedir. Annesinden babası kadar bahsedilmez. Baba figürü bu öykü için daha çok önem teşkil etmektedir. Anne için anlatıcı şunları söylemektedir: "Hamile kalma, anne için mukadderdi ve fakat rahminin küskün ve yas tutan bir rahim olması, babasının geleceğe güvensizliği, daha sonra doğacak çocuğun kaderinin de ölen ikisinin kaderine benzeyebileceği düşüncesi arasında gidip gelen kararsız fikirlerin gölgesinde doğmuştu." (Sarı, MDGB, 2017: 71). Anlatıcı, annesinden yas tutan rahim diye bahsettikten sonra Zafer'in ergenliğe gelene kadar annesine sevgiyle bağlı olduğundan bundan daha sonrasında bu bağlanmanın bittiğinden de bahseder. Fakat Zafer'in hastalığı

öğrenildikten sonra anne ve baba kahrolurlar, ellerinden geleni yapmaya çalışırlar. Zafer sanatoryumda yatarken ona sürekli telefon ederler.

Öykünün diğer yardımcı kişileri anakişinin kız kardeşi ve onun eşidir. Onlar Zafer'in hastalığının arttığı zaman sanatoryumda Zafer ile ilgilenen kişiler olarak anılırlar. Doktor da yardımcı karakterdir. Zafer'den umudunu kestikten sonra onun sevdiğini yanına toplayan kişidir.

e. Zaman

Öykü, bazen özetlemelerle birlikte verilerek uzun bir süreci ele almaktadır. Zafer doğmadan önce anne ve babasının yaşadıkları, annesinin Zafer'e hamileliği ya da Zafer'in çocukluk ve ergenlik dönemleri özetlenerek hızlı bir panorama şeklinde sunulur. Zafer'in vereme yakalanmadan önceki ve bu hastalığa yakalandığı kısımlar daha geniş bir şekilde ele alınır. Zafer bir şirkette avukat olarak çalıştığına göre olgun bir yaş aralığında olduğu kesindir. Fakat anlatıcı zaman konusunda ketum davranarak buna dair biz okuyucuya bilgi sunmaz. Öykünün nesnel bir zamana bağlı olduğunu belirtebiliriz.

f. Mekân

Öyküde verilen bilgiye göre Zafer ve ailesi bir şehirde yaşamaktadır. Dolayısı ile mekân açık mekândır. Bunun dışında Zafer'in evi, odası ve çalıştığı şirket kapalı mekânlardır. Ayrıca öykünün sonunda hastalığının tedavisi için yatırıldığı sanatoryum da kapalı bir mekân örneğidir. Bunların yanında Zafer'in soğuk iklime sahip bir yerde yaşadığı söylenirken sıcak bir çöl gölgesine gitme hayalinin olduğunu söylemiştik. Filistin onun gitmek istediği ülkedir. Bu da açık mekân sınıflamasına dâhildir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatıcı kişi için Tanrısal konumlu gözlemci bir anlatıcıdır. Zafer ile tanışıklığı vardır ama olayların bizzat içerisinde değildir. Her şeye hâkim bir konumda anlatısını meydana getirir. Anlatıcı kişi Zafer ve onun öyküsünü anlatırken araya girip buna dair başkaca yorumlar da yapmaktadır. "Ben ve biz" zamirlerini kullanarak olayları ve kişileri anlatır. Buradaki anlatıcı buraya kadar bahsettiğimiz

öykülerdeki anlatıcılardan biraz daha farklı ve geniş bir konuma sahiptir. Çünkü kurgu açık edilir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde kullanılan ilk tekniklerden birisi özetleme tekniğidir. Yazar bunu Zafer ve ailesinin geçmişini hızlı bir şekilde sunmak için kullanır. Bunun yanında tasvir etme sıkça tercih edilen tekniklerden olur. Anlatma tekniğinin kullanıldığından da bahsetmek durumundayız. Franz Kafka epigrafi kullanarak da montaj tekniğine yer verilmiş olunur. Son olarak Tanrısal anlatıcı kullanımı nedeniyle iç çözümleme tekniği de göze çarpar.

i. Dil ve Üslup

Öyküde dramatik üslup ön plana çıksa da yer yer eleştirel bir üslubun varlığı da söz konusudur. Öyküde Zafer tüm yanları ile sunulur. Ayrıca anlatıcı kişi, ebeveynlerin zamanında kendilerinin yapamadıkları şeyleri ileride çocuklarına zorla yaptırılmalarını eleştirir. Öyküde cümle tekrarlarına yer verilir. Pekiştirmeler, parantez içi kullanımları görülür. Ayrıca annenin hamileliği anlatıldığı kısımda tıbbi terimler kullanılır. Babanın ağzından çıkan sözler dolaylı anlatım ile verilir.

10. “Bayan Korb ve Yalnızlık”

a. Konu

Otobiyografik izler taşıyan öyküde Bayan Korb ve eşi anlatılır. Bay Korb ve Bayan Korb yaşlı bir çifttir. Korb çiftinin çocukları yoktur ve sessiz sakin bir hayat sürerler. Kahraman anlatıcı ise onların aksine çok hareketli ve gürültücüdür. Öyküde genel olarak kahraman anlatıcı bu çift ile olan komşuluk ilişkileri, onların yaşantıları ve dönemin Almanya'sı üzerinde durur. Fakat anlatıcının anlattığı tüm bunlar onun çocukluk anılarına dayanmaktadır.

b. Özet

Bay Korb ve Bayan Korb üç katlı bir evin en alt katında otururlar. Anlatıcı bu aileyi tanıdığı zaman çocuktur. Henüz okul çağındadır. Yaşlı çift biraz huysuzdur. Huysuz olmalarının yanında hayat onları çok yormuştur. Bundan dolayı dingin ve sessiz bir hayat sürmek istemektedirler. İkinci Dünya Savaşı sonrası Almanya'nın olumsuz durumu, toparlanma süreci Korb çiftini oldukça yıpratır. O dönemde çocuk yapmak zaten akla gelmezken bundan sonra da fabrikada çalıştıkları için ağır çalışma şartları yüzünden çocuk fikri hep bir kenara itilir. Çift bu yüzden yalnızdır. Ölene kadar hiç çocukları olmaz. Baş başa bir hayat sürerler. Fakat anlatıcı kahramanın bu çiftte komşu olması ile biraz huzurları kaçır, sessiz hayatları son bulur. Çünkü anlatıcının kendisi de çevresi de yaramaz afacanlık peşinde olan çocuklardır. Gün geçtikçe çiftin bu çocukların gürültüsünden yana şikâyetleri artar. Bir gün okul dönüşünde anlatıcı Bay Korb'un öldüğünü duyar. Eşini kaybettikten sonra Bayan Korb tamamen yalnız kalmış, hayattaki tek sığınağını da yitirmiştir. Her şeyden elini ayağını çeker. Kocasının ölümü onun da yaşlılığını hızlandırır. Günden güne çöker. Anlatıcı bir gün okula gitmek üzere evden çıktığında Bayan Korb da ağır ağır yürüyerek caddeye çıkar. Öykü böyle belirsiz bir şekilde sonlanır. Dolayısıyla ucu açık son örneğidir.

c. Olay Örgüsü

Öykü anlatıcı kahramanın henüz okul çağındaki bir çocukken komşu oldukları yaşlı çiftte dair anılarını hatırına geldiği düzeyde anlatması ile şekillenir. Öykünün en başında bu çiftin yaşantısı özetlenir. Yalnız, fakat birbirilerini seven kişilerdir. Sessiz bir hayat sürerler. Tabii gençken fabrikalarda ömürlerini çürütmüşlerdir. Gençlik yılları tam da Almanya'nın 1945 sonrası olduğu için pek çok konuda ülkede sıkıntılar mevcuttur. Bunun da onlara etkisi büyüktür. Ülke toparlanana kadar çocuk yapma fikrinden uzak kalan çift hiç çocuk yapmamıştır.

Anlatıcı ile komşu olduklarından sonraki zamanlarda gürültüden ötürü aralarında sorun yaşansa da çok büyük olay haline gelmemiştir. Bay Korb'un ölümü ve sonrasında Bayan Korb'un nasıl yaşadığına ve yalnız kalışına değinilir.

Öyküde Bay ve Bayan Korb'un tasvirine geniş yer verilir.

d. Kişiler

Öykünün merkez kişileri Bay ve Bayan Korb'dur. "(...) Bay Korb, uzun boylu, ak saçlı, ağzında piposu ve elinde süpürgesiyle arada sırada evinden dışarı çıkar ve biz yaramaz ve afacan çocuklara süpürgesini kaldırarak, gürültü yapmamamızı, sessizliğe ihtiyaçlarının olduğunu söyleyerek içeri girer, kapıyı hızlı kapatırdı." (Sarı, MDGB, 2017: 76). Yukarıda da bahsettiğimiz üzere Bay Korb gençken fabrikalarda işçi olarak çalışmıştır. Yaşam şartları onu oldukça yormuştur. Yaşlılığını kafasını dinleyerek geçirmek istemekte ve buna engel durumlar oluştuğunda da huysuzlanmaktadır. Bay Korb'un öyküde anlatıcı tarafından sunumu verildikten kısa bir sonra öldüğünden bahsedilir.

İkinci ve en önemli merkez kişi Bayan Korb'un kendisidir. Bayan Korb da tıpkı eşi gibi fabrika işçiliği yapmıştır. Anlatıcı onu şöyle betimler: "Bayan Korb'u kapı aralıklarından görürdüm. Kıvrıkcık saçlı, orta boylu, elinde el işi, bazen süt içer, bazen aynada kırışık yüzüne bakardı. Arada sırada bin bir gayretle beraber dışarı çıkarlar, yaz güneşinden kendi paylarına düşen ısıyı alırlardı. Bayan Korb, kendinden uzun kocasının koluna girer, ağır ağır yeşilliklerde kaybolurlardı." (Sarı, MDGB, 2017: 76). Kocasını kaybettikten sonra derin düşünceler, kaygılar onu çevreler. Yalnız nasıl yaşayacağı sorusu etrafını sarsa da bir şekilde hayatına devam eder. Kabuğuna çekilen Bayan Korb; evde tek başına kalır, hiç kimse ile iletişime geçmez. Hastalanır ve çöker. Koltuğunda oturup duvarında asılı olan Meryem Ana resmine bakar. Ayrıca Bayan Korb'un sırtında bir kamburu da vardır. Öykünün sonunda anlatıcının Bayan Korb'un kapısını kapatmasını yardım ederken verdiği bilgiye göre de saçları bembeyazdır.

Öykünün anlatıcı kişisi ise Ahmet Sarı'nın kendisidir. Öykünün otobiyografik izler taşıdığını belirtmiştik. Sarı'nın Almanya'da yaşadığı dönemde tanıdığı olduğu bir çifttir Korb ailesi. Onları tanıdığı sırada Realschule adlı ortaokul öğrencisidir. Henüz yaşı küçük olduğu için yaramaz ve gürültücü bir çocuktur. Korb ailesi genel

olarak anlatıcının ailesinden yana şikâyetçidir. Çocukların salonda şarkı söylemesi, evden çıkarken dış kapıyı sert çarpmaları gibi pek çok şey onları rahatsız eder.

e. Zaman

Öyküde anıya dayalı bir kurgu söz konusu olduğu için iki tane zaman vardır. Birincisi, anlatıcı kahramanın Almanya'ya gelip bu aileye komşu olmadan önce ailenin anlatıldığı dönemdir. İkincisi ise anlatıcının Bay ve Bayan Korb'a komşu olup yaşadıklarını ve gördüklerini anlattığı dönemdir. Birincisinde geriye bakış yöntemi ile kısaca Bay ve Bayan Korb'un geçmişi sunulur. İkincisinde ise zaman yine geçmiş zamandır. Çünkü anlatıcı onlarla tanıştığı dönemde ortaokul öğrencisidir. Öykü genel olarak uzun bir süreci ele alır. Anlatıcı görülen geçmiş zaman ve hikâyesi, duyulan geçmiş zaman, şimdiki zaman ve hikâyesi, geniş zaman gibi haber kipleri kullanır. Verilen zamanlar nesnel zamanlardır.

f. Mekân

Mekân en genel hatlarıyla Almanya'dır, II. Dünya Savaşı sonrası Almanya. Dolayısı ile bu açık mekândır. Bay Korb ve Bayan Korb'un çalıştıkları fabrika ve yaşadıkları üç katlı ev de kapalı mekândır. Anlatıcının okuduğu okul olan Realschule kapalı mekândır. Burada fabrika Bay-Bayan Korb'un fiziksel ve ruhsal etkilenmelerini anlatmak için yardımcı bir öge konumundadır. Almanya olarak bahsedilmesi olayı ve kişileri okuyucunun daha iyi idrak etmesine yardımcıdır. Realschule okulu da. Mekânlar tamamen gerçek, somut mekânlardır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatılan olaylar kahraman/özne bakış açısı ile verilir. Otobiyografik öykü olduğu için kahraman anlatıcı diye adlandırdığımız kişi Ahmet Sarı'nın kendisidir. Anlattığı tüm bu öykü onun çocukluk anılarının eseridir. Böyle bir durum söz konusu olunca da öykü daha samimi bir hâl almaktadır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniğinin yanında geriye dönüş tekniğine yer verilir. Tasvir etme (betimleme) tekniği olayların ve kişilerin sunumunda kullanılır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubunun yanında yalın üslup kullanımı görülür. Devrik cümle kullanımları mevcuttur. Öyküde ikilemelere yer verilirken kalıplaşmış sözcük grupları ve deyimler de görülür: Ölümün eşiğine gelmek, tutunacak dalı kalmamak gibi. Birleşik fiil kullanımlarına da rastlarız.

2.3.2.2. *Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El* Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Gözler Açıldıkça Açılıyor”

a. Konu

Öyküde yırtıcı vahşi bir hayvanın avlanması yine belgesel havasında verilerek aktarılır. Pençeli/patili diye bahsedilen bu hayvanın ne olduğu tam olarak belirtilmez. Toynaklı diye adlandırılan hayvanların ise ceylan/geyik vb. toynaklılar grubundan biri ve pençeli/patililerin de aslan/kaplan vb. bir tür olduğu aşikârdır. Öykü bu vahşi hayvanların avlanma sürecini anlatır.

b. Özet

Öyküde vahşi bir belgesel havası vardır. Öykü uzun bir mekân tasviri ile başlar. Bunun ardından toynaklı diye bahsettiği hayvanların tasvirine yer verilir. Toynaklılar çayırılık alanda vakitlerini geçirirken iki tane yırtıcı hayvan avlanma isteğindedir ve bunun planını yaparlar. Sinsice avlarına yanaşp bir anda toynaklının üzerine atladıkları için hayvan çaresiz kalır. Isırıklar alır vücuduna fakat bir ara onları üzerinden savurup atmayı başarır. Ölümcül bir darbe almamak için onlarla savaşır. Çabalasa da her yeri derin ısırıklarla dolar. Savaşacak hâli kalmaz, pençeliler de yorgunluktan son darbeyi vurmada dinlenmeye çekilirler. Dinlendikten sonra keskin dişleriyle son darbelerini de toynaklının boğazına, omu iliğine geçirir. Diğer

pençeliler yanaşmazken diğer toynaklılar da orada otlamaya devam ederler. Ölmek üzere olan toynaklı da dermansız bir şekilde hareketsizce bu ısırıklara maruz kalır. Bu durumdayken de gözleri iri iri açılmıştır.

c. Olay Örgüsü

Öykü vahşi hayvanların avlandığı kısa bir anın öyküsüdür. Öykünün başında pençeliler her şeyden habersizce dolaşan toynaklılardan birine saldırırlar. Aslında güçlü olmasına rağmen birden fazla pençeli ile mücadele ettiği için onlara karşı koyamaz. Pençeliler, avlarının gücünün kalmadığını anladıkları sırada kendilerinin de gücü tükendiği için bir süre dinlenirler. Ardından bir tane pençeli toynaklıya son darbesini yapar. Bunlar olurken diğer toynaklılar hiçbir şey olmamış gibi otlamaya devam ederler.

d. Kişiler

Öyküde insan karakterler yer almamaktadırlar. Öykünün kahramanları toynaklılar ve pençelilerdir. Yani insan dışı varlıklardır.

e. Zaman

Öykü çok kısa bir süreci anlatmaktadır. Nesnel bir zamandır. Vaka zamanında aynen aktarma yöntemi kullanılır. Öyküde pençeliler güneşin kavurduğu bir kayalıkta uzaktan avlarını gözlemlemektedirler. Dolayısı ile olayın gerçekleştiği zaman için gündüz vakitleri diyebiliriz.

f. Mekân

Öyküde somut/açık mekân olarak hayvanların doğal habitatları verilir. Havanın aşırı sıcak olması ve aslanların/kaplanların en çok bulunduğu yer olan Afrika'da bir bölgenin anlatıldığını söyleyebiliriz. Kayalık, çayırılık ve yeşillik vakanın yaşandığı mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde nesnel tutumlu gözlemci anlatıcı söz konusudur. Anlatıcı, olaya dışarıdan belli bir mesafeden, tarafsız yansız bir gözlemci sıfatıyla bakar (Çetin, 2019: 107). Bu tutum ile okuyucu, âdeta bir belgesel seyrediyormuş hissine kapılmaktadır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde gösterme tekniği, tasvir etme tekniğinin kullanımları mevcuttur. Olaylar ve hayvanlar detaylandırılarak tasvir edilir. Böylelikle anlatıma gerçeklik kazandırılır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubu söz konusudur. Yalın üslubun da eklenebileceğini belirtelim. Öykü kısa bir anın öyküsüdür demiştik bu yüzden anlatımda şimdiki zaman kipine yer verilir. Benzetmeler, ikilemeler, kişileştirme öykünün üslubuna dair söylenebilecek diğer unsurlardır. Ayrıca “irice açılmış” kelimesi bir yerde büyük harflerle yazılmıştır. Öykünün sonunda cümleler tekrar eder.

2. “Battaniyedeki Anne”

a. Konu

Öyküde, Sarı'nın diğer öykülerinde de karşılaştığımız ölüyü kabullenememe sorunu işlenir. Kahraman anlatıcı bir eskicidir. Bir gün çok eski bir eve girer. Evde orta yaşlı bir kadın vardır lakin ev çok kötü kokmaktadır. Çünkü bu eski püskü evde yaşayan kadın, ölmüş annesinin bedenini saklamaktadır. Orta yaşlı kadın, annesini kafasında yaşatır. Onun ölümünü kabullenmemiştir.

b. Özet

Eskici yani kahraman anlatıcı bir gün eski bir eve buzdolabı almak için gider. İlk önce her şey normaldir. Eve girer, buzdolabı için kadına bir fiyat verir.

Mutfaktan çıktıktan sonra salonda kanepede yatan birisi dikkatini çeker, battaniyeyi aralar ve hiç beklenmedik bir olay ile karşılaşır. Hırka giydirilmiş bir iskelet görür. Ev sahibi orta yaşlı kadın yıllar önce ölmüş annesinin cesedini halen evlerinde, battaniyenin altında saklamaktadır. Eskici korkar. Korkudan çılglık atmak istese de yapamaz. Orta yaşlı kadın, battaniyenin altındaki ile kendi kendine konuşur, ondan onay alır. Sonra yatak odasına para getirmek için girer ama eskicinin annesinin ölüsünü gördüğünü fark eder ve ona dik dik bakar. Anlatıcı daha da korkar.

c. Olay Örgüsü

Öykü çok uzun bir süreci ele almaz. Kahraman anlatıcının yani eskicinin köhne bir eve girmesiyle olaylar başlar. Evlerine girerken bir iğde ağacı görür. İğde ağacının kokusu kahramana güzel anıları(köyünü) hatırlatır.

İlk etapta eskici ev sahibi kadından buzdolabını alma niyetiyle eve girer. Fakat bu ev çok eski ve kötü kokuludur. Ev sahibi annesinin ölüsünü sakladığı için evde ağır bir koku vardır. Ayrıca buzdolabındaki yiyecekler onlarca yıldır oradadır ve küflenmiştir. Evin kötü kokmasının ikinci bir nedeni budur. Kahraman gittiği evin çok kötü olduğunu uzunca betimleyerek anlatır. Ev sahibi konuşmayı sevmeyen bir kadındır. Önce evin mutfağında buzdolabı için fiyat biçerler. Ev sahibi, battaniyenin altında yatan ceset ile konuşur ve buzdolabı satmak için ondan onay alır. Yatak odasından para almaya gittiği sırada anlatıcımız yani eskici salonda battaniyenin altında yatanı merak eder ve hafifçe aralar. Hırkacı bir iskelet ile karşılaşınca korkudan ne yapacağını bilemez. Ev sahibi odaya tekrar geldiğinde onun annesini gördüğünü anlar ve hiçbir şey demeden anlatıcının yüzüne bakar. Öykü bu şekilde sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün kişileri eskici (kahraman anlatıcı), ev sahibi kadın ile ölmüş annesidir. Merkez kişi anlatıcının kendisidir yani eskicidir. Kendi hâlinde sıradan biridir. İnce düşüncelidir. Kadının evi çok kötü koksa da üzülmesin diye hiç bozuntuya vermez. Buzdolabı için fiyat biçerken de kötü bir niyet ile yaklaşmaz. Olabilecek bir fiyat verir. Kendi bedensel sunumuna dair herhangi bir bilgi vermez.

Öykünün diğeri bir kişisi evin sahibi olan kadındır. Yardımcı karakterdir. Anlatıcının verdiği bilgiye göre de esmer, kara gözlü, orta yaşlı, sefaletten dolayı çökmüş bir kadındır. Öykünün başında ilk karşılaşmalarında da hayalet gibi görüldüğünden bahseder. Bu kadın konuşmayı da sevmez sadece el hareketleri ile anlaşır. Garip biridir. Ayrıca ruhsal problemleri de vardır. Annesinin ölümü üzerinden uzun zaman geçmiş olmasına rağmen o halen ölüsünü saklar. Annesi ile konuşur, sohbet eder ona hırkasını giydirebilir. Ayrıca temiz biri değildir. Buzdolabındaki tüm besinler de yıllardır atılmamış, içindeki her şey küflenmiş ve çürümüştür.

e. Zaman

Öyküde verilen zaman nesnel zamandır. Vaka zamanı ise aynen aktarmadır ve kısa bir süreci ele almaktadır. Eskici girdiği evde yaşadıklarını birebir anlatmaktadır. Görülen geçmiş zaman kipi çoğunlukla kullanılır. Ev sahibi kadını anlattığı birkaç kısımda şimdiki zaman ve şimdiki zamanın hikâyesi kipleri kullanılır. Olaylar teker teker sıra ile verilir.

f. Mekân

Öykünün başında mekân sokaktır. Dolayısı ile sokak açık mekândır. Eskici eski bir evin önünden geçmekteyken dördüncü katta oturan bir kadın eskiciye seslenir ve bir buzdolabı ile ilgilenip ilgilenmediğini sorar. Evin önünde güzel kokulu bir iğde ağacı bulunmaktadır. Ev ise kapalı mekândır. Eskici bu evi kâgir (taş veya tuğladan yapılan) bir ev diye tarif eder. O kadar eski bir evdir ki kapısı neredeyse dokunulsa yıkılacaktır. Şu kısım mekân tasviri için önemlidir: “Ahşap, nem kokulu, yıkık ve harap evin dördüncü katına vardığımda iğde ağacının o güzelim kokusundan çok ağır bir kokunun iklimine girdim. Nem desem nem değil, çürük desem çürük; sidik kokusu desem sidik kokusu da değil. Dördüncü kata vardığımda çok eski, boyası dökülmüş, adeta çürümeye yüz tutmuş bir kapıyla karşılaştım. Zili çalmaya çalıştım, zil çalmıyordu. (...)” (Sarı, VAYGTE, 2014: 40). Evin mutfak, yatak odası ve oturma odasından da bahsedilir fakat tasvir edilmez.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Kahraman anlatıcı bakış açısı vardır. Öykünün anlatıcısı aynı zamanda merkez kişi olan bir eskicidir. Buzdolabı almak için girdiği eski bir evde başına gelen tuhaf olayı bizzat onun ağzından dinleriz. Olayları, mekânları ve kişileri onun değerlendirmesi ile okuduğumuz için içten bakış söz konusudur.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde en çok başvurulan yöntem şüphesiz tasvir yöntemidir. Tasvirler detaylı ve fazladır. Yapılan tasvirler olayın ilginçliği ile örtüşür. Evin kötü tasviri birazdan anlatılacak vakanın da kötü olduğunun habercisidir. Ya da eskicinin kötü ev sahibi tasviri de bunun içindir. Bunların yanında eskici kendi el arabasını, kadının eski buzdolabını da detaylandırarak betimler. Anlatma yöntemi de yazarın başvurduğu diğer yöntemdir. Öyküde az da olsa diyaloglar vardır. Bu diyaloglar eskici ve ev sahibi kadın ile geçmektedir. Fakat bunu eskici dolaylı anlatım ile biz okuyucuya aktarmaktadır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubu, tahlilci üslup ve yalın üslup söz konusudur. “İğde Ağacının” sözcüğü bir yerde büyük harfle yazılmıştır. Parantez içinde cümle kullanımı mevcuttur. Devrik cümleler vardır.

3. “Boynu Upuzun Bir Otobur”

a. Konu

Bu öykünün de konusunu bir avlanma anı oluşturur. Aslanların avlanma anı detaylı bir şekilde anlatılır. Vahşi aslanlar, zürafaları hain bir tuzakla avlar. Sarı bu öyküde aslanlardan büyük kedi, zürafa için ise akasya yiyici, yürüyen kule ve uzun otobur diye bahseder. Aslanların bir zürafayı yemesini boğaza yapışmasını av töreni diye anlatır. Anlatıcı yazar bu cümlelerinden ötürü sanki aslanların tarafında gibi görünmektedir.

b.Özet

Tanrısal bakış açısı ile anlatıcı hayvanların içgüdüsel davranışlarını, yaşam şartlarını ve savaşını öykünün girişinde uzunca anlatır. Bu öyküde aslanların ailedeki üyelerinin gittikçe artması ile daha fazla avlanmaya ihtiyaç duyduklarından bahseder. Aslanlar gece avlanırlar. Çünkü zürafaların gece görüşü yoktur bunu bildikleri için avın daha kolay olacağını düşünmektedirler. Zürafa, çok sevdiği taşlıklı ve kaya parçalarının olduğu alana gider. Aslanlar onun gitmesine izin verir çünkü bu alanda zürafa rahat hareket edememektedir. Toynakları kaydığı için de yere düşer. Aslanlar da her bir yerden saldırırlar. Dört tane aslan, zürafanın bütün uzuvlarına yapışırlar. Bu savaş aslanları yorar. Zürafanın boynuna saldırmak isterler ama çok uzun olduğu için hemen boyna ulaşamazlar. En sonunda bütün aslanlar boyna ulaşır ve bu ısırıklar karşısında daha fazla savaşıamaz, can verir.

c. Olay Örgüsü

Öykü kısacık bir anın öyküsüdür. İlk başta açlığın yırtıcı vahşi hayvanlar için ne demek olduğundan bahseden anlatıcı aslanların ailelerinin gittikçe genişlediğini dolayısı ile avların yetersiz olduğunu söyler. Aslanlar her zamankinden daha büyük bir ava ihtiyaç duyarlar. Bu da zürafa avıdır. Zürafalar gece görüşüne sahip hayvanlar değildir. Aslanlar avını iyi tanır. Bu yüzden de zürafa avlamak için gece olmasını bekler. Öykünün girişi bunları detaylı bir şekilde anlatmak ile geçer. Gece olunca da aslanların zürafa avı başlar. Aslanlar hep bir elden saldırırlar ve zürafa ölür.

d. Kişiler

Öykünün kişilerini hayvanlar oluşturmaktadır. Fakat fabllarda olduğu gibi kişileştirme ya da konuşturma olmadan hayvanlar en gerçekçi halleri ile yansıtılır. Ahmet Sarı, bir belgesel izleyicisidir. Televizyonda izlediği ile bizlere de bunu aktarır. Alegorik bir anlatım, sembolleştirme vb. hiçbir unsur bulunmadan bizlere aktarım yapar. Öyküdeki zürafa korkunun, aslanlar ise vahşiliğin temsilidir. Zürafa ölmek ile aslanlarla mücadele eder fakat mücadelesi başarısızlıkla sonuçlanır.

Aslanlar da tıpkı zürafa gibi doğalarına uygun şekilde verilir. Vahşi hayatın kurallarına göre yaşarlar ve buna göre de avlanırlar.

e. Zaman

Vakanın gerçekleştiği vakit bir gece vaktidir. Olaylar aktarılırken aynen ve anında aktarma vardır. Öyküde dış zaman kurallarına bağlı olarak doğal bir akış söz konusudur.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân somut ve açık mekândır. Hayvanlar habitatında verilir. “(...) Uzun toynaklının yeşilliklerde ve balçık topraklarda kaçma oranı daha fazla olduğu için de çok sevdiği akasya dallarının taşlıklı arazisine doğru yol almasını planlarlar. Taşlıklı ve kaya parçalıklı alan toynakların yere oturma oranını azalttığından uzun boyunlu otoburun hareket kabiliyetlerini azaltmakta ve savaşa başlamadan daha kedileri avantajlı kılmaktadır.” (Sarı, VAYGTE, 2014: 45-46). Bu pasajda da görüldüğü gibi mekân taşlıklı, kayalıklı bir arazidir. Zürafa akasya ağaçları ile çevrili bu yerde bulunmakta, akasyaları yemektedir. Aslanlar da tam burada ona saldırırlar.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcıdır. Olayların öncesini, hayvanların içinde bulunduğu hali ve sonrasını sınırsız bir biçimde görür ve aktarır. Öyle ki anlatıcı tıpkı belgelerde olduğu gibi biz okuyucuya aslanlar ve zürafalar hakkında ayrıntılı bilgiler verir. Anlatıcının konumu tam olarak da belgesel anlatıcısı gibidir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak anlatma yöntemi ağır basmaktadır. Çünkü öykünün kişilerini hayvanlar oluşturur. Fablda olduğu gibi hayvanların konuştuğunu ya da insan gibi hareket ettiklerini görmeyiz. Bu yüzden anlatıcı, hayvanları doğal ortamlarında en gerçekçi şekilde aktarmaya çalışır. Öyküde mekân ve olayların anlatımında tasvir ön plana çıkmaktadır. Tasvirler nesnelir. İç çözümleme tekniği de yer alır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamına hâkim olan belgesel havası anlatıcının üslubuna da aksetmiştir. Anlatıcı nesnel tasvir üslubuna sahiptir. Av öncesi süreç, av anı ve hayvanlar fotoğraf gerçekçiliğiyle sunulur. Anlatıcının bu üsluba hâkim olduğu aşikârdır. Sarı'nın ilk dönem öykü kitaplarında belgesel tarzı çok fazla öykü bulunmaktadır. Sarı bu tarz öykülerinde şu anda incelemekte olduğumuz öyküde de okuyucuya belgesel seyrettiriyor havasındadır. Kelime seçimleri öykünün amacına uygundur. “Boğazında” kelimesi bir yerde büyük harflerle yazılır.

4. “Kalbimdeki İğne”

a. Konu

Köfteyi çok seven kahraman anlatıcının bir arkadaşı ona kötü bir şaka yapar. Öyküde bu şaka ve bundan sonrasında kahramanın yaşadığı bir sağlık sorunu yine kahramanın kendi ağzından anlatılır. Arkadaşı onun yediği köftelerin içine iğneler yerleştirir. Lakin anlatıcı iğne yuttuğunu ilk yediği sırada fark etmez. Aradan iki hafta geçtiğinde arkadaşının ona yaptığı şakayı söylemesi ile bunu öğrenir.

b. Özet

Anlatıcının yakın bir arkadaşı köftelerin içine küçük iğneler yerleştirir. Anlatıcı, köfteyi ekmele yediği için bu iğneleri fark etmez. Arkadaşı o gün yemek yerken bu şakasını söylemeyi unuttur. O vakte kadar anlatıcı herhangi bir acı ya da ağrı duymamıştır. Bir aylık bir süre zarfından sonra kahraman anlatıcı ağrıyla

hisseder. Aradan zaman geçince tekrar buluşurlar ve iğne midelerini delmiş geçmiştir sonra da kalbin vakum etkisiyle kalbe çıkmıştır. İğneler kalbini delip geçmiştir. Anlatıcı doktora gittiğinde röntgende iğne kalbinde görünür. Ameliyat olması gerekmektedir. Yani yapılan bir şakanın ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğini anlatır yazar.

c. Olay Örgüsü

Öyküde yaşanan olayın üzerinden bir süre geçtikten sonra anlatıcı kahraman hatırlama gelen bu tatsız hadiseyi biz okuyucuya aktarır. Anlatıcı kahraman köfteyi yerken yuttuğu iğnelerin acısını sonra hisseder. Doktora gitme işini de öteleyer. Fakat ağrı ve sancılar birer birer baş gösterince artık doktora görünme kararı alır. Doktora gidip röntgen çekilince durum ortaya çıkar. Mideyi delip geçen iğne kalbe geçmiştir. Doktor bunun da ameliyat yolu ile çıkarılabileceğini söylemesi ile öykü sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün ana karakteri anlatıcıdır. Anlatıcı içten, samimi bir yapıya sahiptir. Başına gelen olayı içtenlikle ve komik bir şekilde aktarır. Olayın yardımcı kişisi kahramanın arkadaşısıdır. Kahramanın anlattıklarına bakılarak arkadaşını sevdiği ve yakın oldukları anlaşılmalıdır. Kahramanın köfteyi çok sevdiğini bilen ve ona şaka yapmayı seven birisidir. Bu öykü de onun yaptığı kötü şaka üzerinden şekillenmektedir. Bunun dışında arkadaşına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Öyküde üçüncü kişi olarak gördüğümüz doktor yardımcı karakterdir. Doktor kimliğinden farklı bir değerlendirmede bulunamayız. Kendisi bir kardiyoloji doktorudur. Kahramana röntgen çektikten sonra kalbinde bulunan bu iğneye çok şaşırır. Duruma inanamaz ve kahramana daha önce gelmediği için kızar. Olayı detaylı bir şekilde anlattırarak öğrendikten sonra ve röntgene de bakıp kalbinde bulunan bu iğneyi ameliyatla alacağını söyler.

e. Zaman

Öykü anıya dayalı bir kurguya sahiptir. Dolayısıyla kahramanın yaşadığı şaka olayı geçmişte kalmış, anlatıcı bu olayı daha sonradan bize aktarmaktadır. Yani

öyküde bir köfte şakasının yaşandığı an bir de bunun okuyucuya aktarıldığı zaman vardır. Nesnel zaman söz konusudur. Vaka zamanı için ise şöyle denilebilir: Köfte şakasının yapılmasının ardından altı hafta geçer. Kahramanın doktora gittiği vakit iğneyi yutalı altı hafta olarak belirtilir. Arkadaşı ile köfte yedikten iki hafta sonra tekrar buluşup köfte yerler. Kahraman genellikle öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi, görülen geçmiş zaman haber kiplerini kullanır.

f. Mekân

İlk ve ikinci kez köfteyi yediklerinde muhtemelen bir restorandalar. Çünkü bu bir buluşma şeklinde aktarılır. Mekân belirtisi yoktur. Daha sonra hastaneye kardiyologa gider. Öyküdeki mekânlar için somut ve kapalı mekânlar diyebiliriz.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda öykünün anakarakteridir. Dolayısı ile bu öykü için kahraman bakış açısı ile anlatım söz konusudur. Olayı yaşayan da anlatan da aynı kişi olduğu için öyküye tek boyutlu bir bakış açısı hâkimdir.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatıcı yaşamış olduğu olayı anlatırken geçmişe dönerek anlatır. Çünkü arkadaşının şakayı yaptığı zaman, anlatıcının doktora gittiği zaman ve biz okuyucuya bunları anlattığı zaman farklıdır. Geriye dönüş tekniğini uygularken aynı zamanda özetleme yöntemine de başvurur. Öykü genel itibarıyla anı kurgu yönteminden oluşmaktadır.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslup kullanımı söz konusu iken öyküde yabancı kelime de yer almaktadır. Anlatıcının eğlenceli sunumu, kullanmış olduğu kelimelerden doğmaktadır. “Fletscher” kelimesi öyküde gerçek anlamı ile kullanılmış bir tür yiyecek çiğneme şeklidir. Ayrıca öyküde “kalbe saklanmış” ifadesi bir yerde büyük harfle verilmiştir. Öykünün girişinde anlatıcı kahraman okuyucusuna hitap eder

biçimde olayı dile getirir. Ciyak ciyak bağırarak, sekteye uğratmak gibi deyimlere de yer verilmiştir.

5. “Kan Çarpması”

a. Konu

Öyküde bir grup vahşi insanın bir göl kenarında yıldı atlarını katletmesi anlatılır. Kalabalık insan grubu bu yıldı atlarını göle atarlar ve gölden çıkmalarına izin vermemek için etrafını çevrelerler. Atlar gölden çıkmaya çalıştıkları zaman ise bu acımasız insanlar onlara sopalarla vururlar. En sonunda atların hepsi ölür.

b. Özet

Kalabalık bir grup insan yıldı atlarının üzerinde bir göle giderler. Ve bu insanların elinde sopalar vardır. Bahsedilen topluluk simsiyah giyinen, saçları kazıtılmış, uzun sakallı, kaşı, bıyığı, sakalı kalın, kavruk tenli insanlardır. Aynı zamanda çok acımasızdırlar. Anlatıcının yaptığı tüm tasvirler onların ne kadar acımasız ve iğrenç insanlar olduğunu anlatabilmek içindir. Atları buz gibi göle atıp gölün etrafını çevrelerler. Atlar sudan çıkmaya çalışınca sopalarla ölümüne dayak atarlar. Bu yüzden göl resmen kan gölüne döner. Atlar artık gölden çıkmaya çalışmak yerine orada ölmeye karar verirler.

c. Olay Örgüsü

Öykü bir tasvirle başlamaktadır. İnsan grubu belli bir sıra hâlinde birbirinin peşinde göle giden yolu takip etmektedirler. Bu kısımda insanların dış görünümüne de kısaca değinilir. Yanlarında atları da sürüklemektedirler. Elllerinde sopalarla bu hayvanları zorla çekiştirirler. Atlar zayıflıktan, güçsüzlükten zar zor ilerlemektedir. Uzunca bir süre bu yürüyüş devam eder. Göle geldikleri zaman insanlar aralarında onar metre bırakarak gölün etrafında dizilip atları soğuk göle atarlar. Etrafı tamamen sardıkları için atlar gölden çıkmaya çalışsalar insanlar onları geri göle iterler. Elllerinde tuttıkları sopalarla atlara vururlar. Bu eylem uzun bir süre devam eder. Atlar iyice afallar ve yorulurlar. Göl kan gölüne dönene kadar tüm atlar ölene kadar

süren bu vahşi durum bittiğinde insanlar ellerindeki çeşitli ağaçlardan yapılmış sopaları da göle atarak oradan ayrılırlar. Birbirini takip ederek uzaklaşırlar.

d. Kişiler

Öyküde belirgin bir karakter bir başkişi yoktur. Atlar ve onları katleden insanlar vardır. Atlardan şöyle bahsedilir: “ (...) Atlar alabildiğince zayıf görünüyorlardı. İskeletleri görülüyordu atların, sırtlarında, döşlerinde iskeletleri görülüyordu. Derileri neredeyse soyulmuş, hayat boyu çalışmaktan bir deri bir kemik kalmışlardı. Gözleri çökmüş, ayakları cılız, kendilerini bu kalabalık gürhuhun gittikleri yere zar zor götürüyorlardı.” (Sarı, VAYGTE, 2014: 61). İnsanlar ise öykünün de yapısına uygun olarak korkunç bir şekilde tasvir edilir: “(...) Simsiyah giyinmişlerdi. Saçları sıfıra vurulmuş, sakalları uzun, güneşten yüzleri kavruk, kaşları kalın, sakalları kalın insanlardı.” (Sarı, VAYGTE, 2014: 61) Buradan anlaşılacağı üzere kalabalık erkeklerden oluşmaktadır.

e. Mekân

Mekân somut ve açık bir mekân olan göldür. Bu göl soğuk ve pusludur. Aynı zamanda çok soğuk ve derin bir göldür. Göle giderken çevre tasviri de yapılır. Buna göre taşlı, tozlu ve yıllankavi yollar vardır.

f. Zaman

Öykü kısa bir süreci ele almaktadır. İnsanların, atları göle götürmeleri özetlenerek sunulur çok fazla ayrıntıya inilmez. Şimdiki zamanın hikâyesi en çok kullanılan haber kipi bunun yanında görülen geçmiş zaman kipi de kullanılmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde nesnel tutumlu gözlemci bakış açısı kullanılmıştır. Anlatıcı tamamen kendini gizleyerek olaylarla biz okuyucuyu baş başa bırakır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde en çok dikkat çeken teknik anlatma tekniğidir. Anlatıcı, atları, insanları ve olayı öyküleyici anlatımın olanaklarını kullanarak aktarır. Bunun yanında tasvir tekniği de dikkat çeker. Kişiler ve mekân yoğun tasvirlerle aktarılır. Kalabalığın birbirini takip ederek yürümesi de tırtılların birbirini takip etmesine benzetilerek benzetme tekniğine de verilmiş olunur. Zaman başlığı altında özetleme tekniğinin kullanıldığından da bahsetmiştik.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamına nesnel tasvir üslubu hâkimdir. Bunun yanında anlatıcının anlatımı açık ve anlaşılırdır.

6. “Tabutlu Duruş”

a. Konu

Öyküde genç bir ölünün cenazesinde yaşananlar gözlemci anlatıcı tarafından anlatılmaktadır. Cenazedeki kalabalık, ölünün evi, daha sonrasında cenazenin götürüldüğü mezarlık tasvirlerle aktarılır. Tabutu kalabalık bir hevesle mezarlığa götürürken teker teker taşımayı bırakırlar. Böyle olunca küçük çocuklar tabutu taşımaya girişirler fakat güçleri yetmediği için tabut yere düşer ve kefene sarılı ölünün yüzünün açılması detaylıca aktarılır.

b. Özet

Öykü sisli bir günde, puslu bir sokakta eski bir evden bir tabutun çıkarılması ile başlar. İlk başta herkes ölünün tabutunu taşımak için heveslidir ve cenaze çok kalabalıktır. Mezarlığa yaklaşınca bu kalabalık teker teker tabutu bırakmaya başlar. Neden bıraktıklarını anlatıcı da bilmez. En sona dört kişi kalır ve bu dört kişiden birisi diğerlerine tabutu böyle yarı yolda bırakmanın günah olduğunu bağıarak söyler. Kalan iki kişi de tabutu bırakınca arkada iki tane çelimsiz, küçük çocuk kalır. Çocuklar da bir yerden sonra dayanacak halleri kalmaz ve tabut kayar. Tabutun

kapağı açılınca sarılı kefen de açılır. Böylelikle ölü'nün yüzü açılır. Ölü'nün annesi bu duruma üzüntüsünden bayılır.

c. Olay Örgüsü

Öykünün girişi sisli, puslu sokakların bir meydandaki kalabalığın tasviri ile başlamaktadır. İkinci paragrafla birlikte tabutun etrafını saran kalabalık ve bu kalabalığın tabutu taşımak için ne kadar hevesli olduğu anlatılır. Bu kısımlarda zaman ve mekândan da bahsedilir. Ardından gelen bölümde asıl olay anlatılır. Tabutun düşüp kefenin açılmasından sonra olanlar da öykünün son kısmını oluşturmaktadır.

d. Kişiler

Öyküde belirgin bir şekilde karakter çizimi görülmez. Anlatıcının aktardığı ile yetiniriz. Başkişi diyebileceğimiz bir karakter yoktur. Ölü'nün sadece genç biri olduğunu söylenir başka bir bilgi verilmez. İnsan kalabalığının olduğunu görürüz ama bu insanlar da sadece yardımcı karakter olarak bulunur ve hiçbir şekilde tasvir edilmezler. Tabutu taşıyan çocukların dış görünüşünden bahsedilir. Buna göre çelimsiz, küçük çocuklardır.

e. Mekân

Öykü mekân açısından zengindir. Bahsedilen ilk mekân ölü evinin bulunduğu sokaklardır. Dolayısıyla bu sokaklar somut/açık mekân olarak öyküde yerini alır. Öyküde anlatılan zaman sisli bir gün olduğu için bu sokakları da pus esiri almıştır. Ardından meydan tasviri gelir. Meydanın her tarafı insanlar tarafından sarılmıştır. Meydan da somut/açık mekân örneğidir. Ölü'nün evi kapalı/somut mekândır. Ev çok eski bir evdir. Evin içi de kalabalıktır. Cenaze evden çıkarılıp sıra mezarlığa taşımaya gelince mezarlığa giden yol tasviri verilir. Buna göre yılankavi bir yol ve yanlarında kavak ağaçları vardır. Ağacın yaprakları kurumaya başlamış ve sararmıştır. Dallarında kargalar bulunur. Yılankavi yol sözcüğü pek çok kez tekrar edilir.

f. Zaman

Öyküde sonbahar vaktinin geldiğinden bahsedilir ve buna uygun mekân tasviri yapılır. Cenazenin defnedileceği gün de havanın sisli olduğu belirtilir. Tüm öykü yalnızca bir günden kesiti anlatır. Anlatıcı anında aktarma tekniği ile bize olayı sıcaklığına aktarır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde nesnel konumlu gözlemci anlatıcı vardır. Anlatıcı yazar, herkesi ve her şeyi gözlemler. Yukarıda da belirttiğimiz gibi biz okuyucuya olayları anında aktarır. Nesnel konumda kaldığı için bazı durumlarda neden-sonuç ilişkisini kurmadan okuyucunun kendisine bırakarak düşünmeye sevk eder.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniği ilk göze çarpan tekniklerden birisidir. Anlatıcı yazarın bir gözlemci olarak bulunup dışarıdan olup biteni bize aktardığını söylemiştik. Bunun yanında tasvir yöntemi de öyküde sık kullanılan bir başka tekniktir. Benzetme ve tekrarlara da yer verilir.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubu kullanılmıştır. Pekiştirmelere yer verilmiştir. Sözcüklerin ve cümlelerin tekrarı özellikle öykünün sonunda sıkça yapılır. Annenin, oğlunun kefeninin açılması ile bayılmasının anlatıldığı kısımda “bayıldığını” kelimesi büyük harfle yazılmıştır. Ara söz kullanılmıştır. Halk ağzına ait sözcük kullanımı da mevcuttur: yekinmek (davranmak, olduğu yerden kalkmak vb.)

7. “Çeşme Başında Kıvrılan Deli Fotoğrafı”

a. Konu

Öykü Deli Apo diye adlandırılan Abdullah’ın öyküsüdür. Deli olduğu için çocuklar onunla dalga geçmektedir. Onu sinir ederek eğlenirler, onu taşlarlar. Sinirlenince kekeleyen ve çocuklara küfreden Apo’nun ağzından salyaları akar. Bu

durum çocukların daha çok hoşuna gitmektedir. Öyküde bu durum anlatılırken bir yandan da Apo'nun bir hayratın başında suyun akışını seyrederek rahatlaması anlatılır.

b. Özet

Deli Abdullah'ın genişçe bir tasviri yapıldıktan sonra Apo Molla Fenari Camii'nin yanındaki hayrat çeşmeye gider. Çeşme ve suyun akışı anlatılır. Apotaşın kenarına oturup suyu izler. Mahallenin çocukları onu ne zaman görse sinirlendirip eğlenirler. Yine onun etrafında dolanıp onunla uğraşırlar. Abdullah, kızınca kekelemeye başlar ve bu da çocukların çok hoşuna gider. Çocuklar, Abdullah'a taş atarlar ama Apo oralı olmaz. Öyküde böyle kesin olmayan bir sonla biter.

c. Olay Örgüsü

Öykü genel olarak iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda Deli Abdullah ve mekân tasvirleri yer alırken ikinci kısımda ise çocukların Abdullah ile uğraşmaları anlatılır. İlk paragraf uzunca Abdullah'ın tanıtımına ayrılır. İkinci paragrafta Apo'nun Molla Fenari Camii'nin yanında bulunan İsmail Efendi ve Nigâr Hanım hayratına gitmesine ve bu mekânın tasvirine yer verilir. Ardından iki paragrafta çocukların Abdullah'ı sinir etmesi, ona taş atmaları anlatılır.

d. Kişiler

Öykünün ana karakteri Deli Abdullah'tır. Apo lakabıdır. Yaz kış kaban giyer. Kalın bir kabandır bu ama perişan haldedir. Yağlı, lekeli ve kirlidir. Kendisine de büyük olmaktadır. Saçları sıfıra vurulmuştur. Yüzünde bir ferahlık ve esenlik vardır. Tasasız bir ifade taşır. Kamburu da vardır. Anlatıcı yazar, Apo'nun salyalarının aktığından sık sık bahsederek okuyucunun gözünde canlanmasını sağlar. Pis ceketi diyerek de sıkça bahseder ve hafızamızda bu kabanın şekillenmesine yardım eder. Bunun dışında mahallenin çocukları öyküdeki yardımcı karakterlerdir ve sadece bu şekilde adları geçmektedir. Tek görevleri Abdullah'ın sinirlenince kekelemesi, ağzından salyaların akmasını anlatmak için bulunmaktır.

e. Mekân

Öyküde olayların şekillendiği yer Molla Fenari Camii'dir. Caminin hemen yanında yer alan hayratın başında da Apo oturur ve suyu seyreder. Bu mekânlar için somut ve açık mekân sınıflamasını yaparız. Bahsedilen çeşme büyük bir çeşmedir ve İsmail Efendi ile Nigâr Hanım'a aittir. Öyküde Molla Fenari Camii'nin bir şadırvanının olmadığından da bahsedilir. Çeşmenin yanında insanlar için taştan oturaklar da yer almaktadır.

f. Zaman

Öykü kısa bir anın hikâyesidir. Zamana dair bir ipucu verilmez. Anlatıcı yazar, -yor şimdiki zaman kipini kullanarak öyküyü anında aktarır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Bu öyküde anlatıcı kendini gizler ve nesnel konumlu gözlemci anlatıcı bakış açısı ile yaklaşır. Anlatıcı, bizlere sadece gördüklerini aktarır bundan daha fazlasını bilmez.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma ve tasvir etme teknikleri öyküde yoğun kullanılan tekniklerdendir. Anlatıcının tasvirleri diğer öykülere göre daha detaylı ve uzundur. Benzetmelerden de faydalanılır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubu ile yalın üslup kullanılmıştır. İkilemelere yer verilir. "Salyaların" kelimesi bir yerde büyük harfle yazılmıştır.

2.3.2.3.Sağ Omuz Meleğimin Omzundaki Sağ Omuz Meleği (Korku Ve Dehşet Üçlemesi: İki) Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Ben, Haydar ve Durgun Göl”

a. Konu

Öyküde balıkçılık tutkusu olan iki yakın arkadaşın balık avlamaya gidip orada yaşadığı ilginç bir olay anlatılır. Gölün kenarında kahraman anlatıcı arkadaşı Haydar’ı bıçaklayarak öldürür.

b. Özet

Öykü Bertholt Brecht’in iki cümlesi ile öykü başlar. Buna göre Brecht’in de verilen epigrafi balıkçılıkla alakalıdır. Öykünün en sonunda yaşanan cinayet girişte anlatıcı kahramanın ağzından anlatılır. Haydar’ın da kendisi için de balık tutmanın bir tutku olduğunu söyleyen anlatıcı her insanın tutkusunun olabileceğinden bahseder. Haydar ile farklı zevk ve tercihlerinin olduğunu da örneklerle açıklar. Hatta bu açıklamalar öyküde uzunca bir yer kaplar. Arkadaşı ondan daha fazla balık tuttuğu için nefret eder, ona karşı kin besler. Bu nefret ile kin onu öldürmeye teşvik eder ve en sonunda da bıçaklayarak arkadaşını öldürür.

c. Olay Örgüsü

Sarı’nın bu kitabında yer alan öyküleri diğerlerine nazaran çok daha uzundur. Kahraman anlatıcı hiç susmaz ve sürekli bir şeyler anlatır. Öykünün başında cinayeti anlatır ve en sonunda tekrar burayı vermez. Haydar bir susku medeniyeti kurmak ister. Haydar çok balık tutarken, kahraman tutamaz. Kahraman onu kıskanır. Hatta nefret eder. Öykünün sonunda cümle yarım bırakılır ama öykünün başında kahramanın Haydar’ı öldürdüğünü biliriz. Uzunca bir süre kendisinden ve arkadaşı Haydar’dan bahseder. Anlatıcı, Haydar’ın kaba ve sert biri olduğunu söyler. Anlatıcı balık tutarken konuşmayı sever. Haydar’a göre balık tutmak modern ruh sağaltım merkezlerinin olmazsa olmazı olmalıdır. Ayrıca yine onun düşüncesine göre balık tutmak kafa dinlemek durgun göle bakmak da kendi içine bakmak. Bunun için felsefi bir edim der. Modern zamanın eksikliğini, dışarıyı çok dinleyip kendi içimizi

dinlemediğimiz olduğunu söyler. Modern insanın kendini, başını dinlemeye vakti yok diyor. Haydar'ın kitap okumayı sevdiğini anlatır. Haydar'ın konuşmayı sevmediğinden bahseder. Bu öyküde tekrarlanır. Anlatıcı, modern hayatın hızından bahseder. Taşrada yaşadıklarından ve modern hayatın hızından ilgilerinin olmadığını söyler. Kahramanın ve Haydar'ın tutkusu durgun gölde ne tür balıkların saklı olabileceği düşüncesidir.

d. Kişiler

Öykünün ana kahramanı anlatıcının kendisidir. Arkadaşı Haydar ise öyküde yardımcı karakter olarak bulunmaktadır. Anlatıcı, konuşmayı çok seven biridir. Onun aksine Haydar sevmez. İkisinin ortak bir yönü vardır: Durgun bir gölde ne çeşit balıkların olabileceğini merak etmektedirler. Balık avlamak ikisi için de bir tutkudur. Haydar, anlatıcının bahsettiğine göre kaba, sert birisidir. Kitap okumaktan hoşlanır bazen yeri geldiğinde kibarlaşır. Balık tutarken konuşmaktan o kadar hoşlanmaz ki kahraman anlatıcı soru sorsa da Haydar'dan yanıt alamaz. Haydar için balık tutmak kafa dinlemek ve günlük hayattaki stresten kurtulmaktır. Balık tutmada marifetli olduğu için kahraman anlatıcı onu çok kıskanmakta onun daha fazla balık tutuyor olmasını hazmedememektedir. Bu yüzdendir ki arkadaşı Haydar'ı soğukkanlılıkla öldürür.

e. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân taşradır. Anlatıcı yaşadıkları yerden bahsederken bir metropolde değil de taşrada yaşıyoruz der. Daha fazla ayrıntıya girmez. Fakat yaşadıkları bu taşrada bir göl de bulunmaktadır. Anlatıcı ve arkadaşı bu gölde balık avlarlar ve anlatıcı burada arkadaşını bıçaklayarak öldürür. Dolayısıyla taşra/göl somut ve açık mekânlardır.

f. Zaman

Öyküde olaylar kısa bir sürede gerçekleşir. Anlatıcı kahraman sonradan aktarma ile vakayı anlatır. Fakat olayın üzerinden uzun zaman geçmemiştir.

Çoğunlukla şimdiki zaman, şimdiki zamanın hikâyesi bunun yanında geniş zaman ve hikâyesi haber kipleri kullanılır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı aynı zaman da başkişidir. Dolayısı ile anlatıcı bakış açısı için kahraman/özne anlatıcı diyebiliriz. Olayın hem yapıcısı hem de aktarınıdır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak anlatma tekniği kullanılmıştır. İç monolog tekniği öykünün tamamına hâkimdir. Öykü, günlük (günce) türü gibi yazılmıştır. Bu yüzden kahraman anlatıcı, okuyucusuyla konuşuyor gibidir. Tasvir yöntemi kullanılan başka bir tekniktir. Anlatıcı hem kendi için hem de Haydar için çözümlenelerde, tanımlamalarda bulunur. Brecht'in verilen epigrafi için montaj tekniği uygulanmıştır diyoruz.

i. Dil ve Üslup

İç monolog tekniği kullanıldığı için sessiz üslup öykünün geneline yansır. Bunun yanında yalın üslup da söz konusudur. Öyküde benzetmeler sıklıkla kullanılır. Cümle tekrarları çok fazladır. “Görünmeyeni, bilinmeyeni”, bir yerde “bilinmeyene” büyük harfle yazılmıştır. “acelenin yarı uykusuyla” ve “bekleyen güzel bir sabırla” italik yazılıdır. Atasözü kullanımı da vardır. Ayrıca günlük hayatta çok kullanılmayan iki sözcüğe de yer verilir: “Dışrak: 1. Gizli kapalı olmayan, göz önünde olan. 2. Medeniyeti paragraf içinde gürültü kirliliği olarak anlatır.” “İçrek: İç gerçekle ilgili, gizli olan.” anlamlarına gelmektedir.

2. “İbrahim’in Başı Ellerimde”

a. Konu

Öykünün konusunu bir AVM’de Go-kart’a binen kahraman anlatıcı ve arkadaşı İbrahim’in başına gelen vahim kaza oluşturur. Kahraman da İbrahim’ de

araba sürmeyi bilmezler. Yine de Go-kart yapmaya karar verirler. İbrahim'in üzerindeki kaşkol arabanın sol tekerleğine takılır ve İbrahim'in kafası kopar.

b. Özet

Kahraman anlatıcı ve İbrahim, bir alışveriş merkezine giderler. Yürüyen merdivene binerek oyun salonunun bulunduğu üçüncü kata çıkarlar. Alışveriş merkezi çok kalabalıktır fakat Go-kartın bulunduğu kısım daha sakindir. Go-kart salonunda sıralarını gelmelerini sabırla beklerler. Salon tıpkı rally (ralli) yarışlarının düzenine göre dizayn edilmiştir. Öyküde ünlü araba yarışı pilotlarının isimlerine de yer verilmiştir: Michael Schumacher, Kimi Hakkinen, Kimi Raikkonen gibi. İkisi de daha önce hiç araba kullanmadıkları için karting yapmakta başta tereddüt ederler. Sıraları geldikleri zaman heyecan içinde arabalara otururlar. İki tur sürdükten sonra üçüncü tura geçerler. Asıl vaka bu üçüncü turda gerçekleşir. İbrahim'in üzerinde uzun kaşkollü bir kıyafet vardır. Kaşkol açılıp arabanın tekerleğine takılır. Ardından kaşkol İbrahim'in kafasına dolandıkça dolandır ve en sonunda hızla kopartarak piste doğru savrulmasına neden olur. Bu anları kahraman anlatıcı korku içinde aktarır. Kahramanın kopan başı eline alması ve başsız gövdeye bakması ile öykü biter.

c. Olay Örgüsü

Olayların akış sırası düzgün bir şekilde ilerler. Öykü önce anlatıcı kahramanın alışveriş merkezine girişlerini anlatması ile başlar. Alışveriş merkezindeki insanların tasviri ile öykü ilerler. Anlatıcı ve arkadaşı İbrahim oyun salonuna giderler. Bekleyişin ardından sıraları gelince de go-kart arabalarına binerler. İlk başlarda her ikisi de sorunsuz sürüşler gerçekleştirir. Fakat en son sürüşleri bir felaketle sonuçlanır. İbrahim'in kafası kopar. Olaylar kısa bir süre içinde ara vermeden art arda anlatılır.

d. Kişiler

Olayın anlatıcısı aynı zamanda başkişisidir. Her şeyi onun gözünden görür, anlattıkları kadarını biliriz. Asıl vaka İbrahim'in başına gelmektedir fakat öyküde yardımcı karakter işlevi görür. Çünkü İbrahim ve anlatıcının herhangi bir diyalogu

yoktur. İbrahim'in sesini duymayız. Alışveriş merkezinde anlatılan insanlar da öyküde olayın işleyişine katkı sağlayan birer dekor unsuru olmaktan öteye geçmezler. Anlatıcının ve İbrahim'in hakkında şunları da biliriz ki her ikisi de henüz hiçbir şekilde ellerine direksiyon almamış, araba sürmemiş kişilerdir. Go-kart yapmak üzere salona giderken bu yüzden ikisi de korku duymaktadırlar. Arabayı sürmeye başladıkları zaman ikisi de bundan keyif alırlar ve ilk bindikleri sırada çok heyecanlanırlar. Öyküde bunların dışında kişilere dair bilgi bulunmamaktadır.

e. Zaman

Yukarıda da belirttiğimiz gibi olaylar kısa bir süre içerisinde gerçekleşip bitmektedir. Kahraman ve arkadaşının AVM'ye girişleri ve ardından yaşanan olaylar buna bağlı anlatılır. Lakin olayın aktarımı da sığağı sığağına değil de üzerinden çok zaman geçmeden aktarılır. Anlatıcı kahraman şimdiki zamanın hikâyesi ile görülen geçmiş zaman kiplerini kullanarak olayı anlatır.

f. Mekân

Öyküde vakaların gerçekleştiği mekân somut ve kapalı mekân olan AVM'dir. AVM'nin içi ve oyun salonudur. Öykünün pek çok kısmında mekân detaylarına girilir. Avm'deki kalabalık için anlatıcı mahşer kalabalığı gibi yorumunda bulunur. Oyun salonu için bu kalabalığın pek olmadığını belirttikten sonra şunları söyler: "İçerisi aynen rally yarışlarının atmosferine göre düzenlenmişti. Bekleme salonunun koltukları bile rally yarışmacılarının arabalarının koltuğundan aynen uyarlanmıştı. Her taraf Michael Schumacher, Kimi Hakkinen, Kimi Raikkonen'in fotoğraflarıyla bezenmişti. Rally eldivenleri duvarlara asılmış, Pirelli marka tekerlekler de salonun her tarafına dizilerek, salona apayrı bir ruh katılmaya çalışılmıştı. Hatta bir duvara sadece direksiyonlardan dekor yapılmıştı. Duvarın her tarafında direksiyon yer alıyordu. Rengârenk direksiyonlardı bunlar; küçükten büyüğe, plastikten ahşap kaplamalı direksiyonlara kadar ne ararsanız duvarda görülüyor ve insanı karting eylemine ve atmosferine hazırlıyordu." (Sarı, SOMOSOM, 2014: 19). Mekân tasviri ilerleyen kısımlarda da devam eder. "Bu sıra karting pistine açık, şeffaf camlardan

bakabiliyorduk. (...) ” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 19). Bu cümleden de anlaşıldığı üzere go-kart alanının bekleme salonunun camları şeffaftır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Kahraman anlatıcı bakış açısı ile olaylar aktarılır. Öykünün başkişisi ile anlatıcı aynı kişi olduğu için her şey onun anlattıkları ile sınırlıdır. Dolayısıyla olaya, mekâna, kişilere vb. tüm unsurlara öznel, tek boyutlu bir bakış açısı egemendir.

h. Anlatım Teknikleri

Öykü bir anı öykü formatında ele alınmıştır. Yazar anlatıcı, arkadaşı ile gittiği bir alışveriş merkezinde yaşadıklarını anısı şeklinde aktarır. Olay örgüsü baştan başlayarak sona doğru seyrinde ilerler. Öykü şaşırtıcı bir son ile nihayete erer. İbrahim’in başının kopması öyküde beklemediğimiz bir durumdur. Çünkü öykünün girişinde ve ortasında sıradan olaylar normal bir şekilde aktarılır. Bu son karşısında okuyucu şoka uğrar. Bunların yanında tasvir etme tekniği de kullanılır. Yazar anlatıcı pek çok duyudan da yararlanır. Olayların aktarımında özetleme tekniğine de başvurur.

i. Dil ve Üslup

Yazar anlatıcı, öykünün girişinde okuyucu ile konuşur gibi davranır. Dolayısı ile burada metnin türü sohbe benzer. Samimiyet sezilir. Yalın üslup ve tasvir üslubu yazarın tercih ettiği üsluplardır. Öyküde deyimler ve ikilemelere sıkça yer verilir. Bunun yanında pek çok yerde devrik cümleler bulunur. “Nefes” kelimesi bir yerde büyük harfle yazılmıştır.

3. “Sol Kalçamdaki Ağrı”

a. Konu

Kahraman anlatıcının gözünden hem kendisi hem de 70 yaşlarında bir adam anlatılır. Anlatıcı bu adamı oldukça acınası biri olarak anlatır. Çocukları vardır ama her biri bir yana savrulmuştur. Ona bakacak kimsesi yoktur. Akciğerlerindeki kist

yüzünden ameliyat olur ancak burada kalmaya devam etmek ister. Bunun yanında havadan uzunca bahseden anlatıcı, karlı bir günde düşüp başına gelenlerden de bahseder.

b. Özet

Aslına bakıldığında öyküde konu bütünlüğü yoktur. Anlatıcı havadan, kendinden ardından başka bir adamdan bahsederek biraz kompozisyon bütünlüğünü bozmuş gibi görünmektedir. Önce karı, kar tatilini vs. olayları anlatan kahraman sonra akciğerlerinde kist olan bir hastayı anlatmaya başlar. Bu hasta adam için “yetmişlik, seksenlik çınar” diye bahseder. Yaşlı adamın ona bakacak kimsesi yoktur. Çocukları ülkenin dört bir yanına savrulup gitmiştir. Yaşlı adam taburcu olsa bile hastanede kalmak ister. Daha sonra kendini anlatmaya devam eder anlatıcı, karlı havada kayıp düşer ve sol kalçası ağrır. Öykünün başında kardan ve karın getirilerinden uzunca bahsetmesi de bu nedenledir. Yaşadığı şehri hiç sevmeyen kahraman buradan ayrılınca kalçasındaki ağrı geçer. Fakat şehrine geri döndüğü zaman ağrı tekrardan başlar. Bu da psikolojik anlamda bir etkilenmenin ve çağrışımın sonucudur.

c. Olay Örgüsü

Öyküde vaka olarak organik bir bütünlük yerine mekanik bir yapılaşma görmekteyiz. Bir olay bitip başka bir olay başlamaktadır. Anlatıcının zihni karışıktır. Aklına geldiğini söylemekte ve anlatmaktadır. Bu yüzden olaylar arasında hızlı bir geçiş de söz konusudur. Kahraman anlatıcı vakaları anlatmaya başladığı sırada sokakta yürümektedir. Önce havaya dair yoğun betimleler ve benzetmeler yapar. Ardından karlı havalarda turistlerin iyi dağları bilip o dağlara tatile gittiğinden bahseder. Sonra yine de sokakta yürüyebildiğinden çok daha kötü durumda insanların var olduğundan bahseder. Şu durum onun için bir şükür sebebi olur. Göğüs hastanesinde yatan yaşlı adamı ve hastalığını aktarır. Çocuklarının da ona yaptığı kötülüklerden bahsetmeyi ihmal etmeyen anlatıcı ona çok üzülmemektedir. Bu üzücü durumu bir örnek şeklinde verip sonra yine kendisine döner. Kar yağmış ve anlatıcı kayıp düşmüştür. Yaşadığı şehirden de nefret eden anlatıcı ne zaman bu

şehirden ayrılrsa kalçasındaki ağrının yok olduğunu bu şehre döndüğü zaman ise ağrının tekrar ortaya çıktığını söyler. Ağrısı ortaya çıktıkça yaşadığı yerden daha da nefret etmeye başlar.

d. Kişiler

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda başkişidir. Zaten onun dışında belirgin bir karakter yoktur. Yaşlı adamı da sadece onun anlattıkları kadarıyla tanırız. Yani öyküde anlatıcının bahsettiği bu hasta ve yaşlı adam dekoratif bir unsur olmanın önüne geçemez. Buna göre de anlatıcı konuşmayı seven, gözlemci ve samimi biridir. Fakat yaşadığı şehri hiç sevmez ve nefret eder. Bahsettiği yaşlı adam ise 70 yaş civarlarında, göğüs hastanesinde tedavi gören biridir. İki kez evlenmiştir. Çocukları vardır fakat onunla kalmazlar. Her biri Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde yaşamaktadır. Çocukları babalarını ziyaret etmezler. Adamın durumu ilk başta ciddidir. Tümörler tamamen akciğerlerini sarmıştır. Yanında kalan bir refakatçisi de yoktur. Yalnız başınadır. Daha sonra durumu biraz iyiye gidince hastaneden taburcu olabileceği söylendiğinde yaşlı adam bu hastaneden ayrılmak istemez. Çünkü ona bakacak kimsesi yoktur, evi de soğuktur.

e. Zaman

Kahraman anlatıcının olayları anlatmaya başladığı vakit bir gece vaktidir ve mevsimlerden kıştır. Anlatıcı pencereden gökyüzünü seyrederek. Kar yağacağı için gökyüzü bembeyazdır. Anlatıcı aydınlık olduğu için sokaktaki gece lambalarının yanmasına gerek olmayacağını dile getirir. Çok geçmeden sabah vakti gelir. Anlatıcı yine pencereden dışarıyı izler. Burada zaman nesnel ve kronolojik sırayı takip eder. Ardından anlatıcı sokağa çıkıp bir süre yürüdüktan sonra düşüp kalça kemiğini kırar.

f. Mekân

Öyküde belirtilen ilk mekân anlatıcının evidir. Çünkü anlatıcı pencereden dışarıyı izlemektedir. Fakat bu sadece sezdirilir, üzerinde durulmaz. Pencereden gördüğü kadarıyla gökyüzünü tasvir eder. Anlatıcının bulunduğu bu mekân somut ve kapalı bir mekândır. Dışarıda çok fazla kar yağışı vardır. Kar kalınlığı çok fazladır.

Fakat hava sisli ya da kesif değildir. Ardından yetmişlik çınar diye anlattığı hasta ve yaşlı adamın bulunduğu hastane de somut ve kapalı mekândır. Anlatıcı hastanenin sınırsız, kaloriferli olduğundan bahsetmektedir. Daha sonra anlatıcı evinden dışarıya çıkar. Artık mekân sokaklardır yani açık mekândır. Güneşin etkisiyle yoldaki karlar biraz erir. Bu yüzden de yollardaki sular çamura dönüşür. İlerlediği yolun sonunda eski bir Osmanlı Sokağı ve sokağın sonunda da elle yapılmış, sola doğru hafif kavis taşlardan örülmüş basamaklar önüne çıkar. Merdivenlerin başladığı yerde demirden tutacaklar da bulunmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde kahraman bakış açısına yer verilir. Kahraman anlatıcı hem öykünün ana kişisidir hem de anlatıcısıdır. Dolayısıyla kahraman anlatıcının öznel bakış açısı öyküye baştan sona egemendir. İçinde semboller bulunan bir öykü. Anlatıcı, sanki okuyucu ile sohbet eder bir havadadır. Çünkü kahraman anlatıcı zaman zaman “siz” diyerek okuyucusuna hitap ederek onu da olayların içine çeker.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde en çok göze çarpan teknik anlatma tekniğidir. Anlatıcı tasvir etme tekniğini de çevresini betimlerken yoğun bir şekilde kullanır. Tasvirleri detaylıdır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde en çok nesnel tasvir üslubuna yer verilmiştir. Benzetmelere de yer verilir. Hatta bazıları ilginçtir: Kahraman anlatıcı, karın yağmasını bulutların hamile olduğunu ve kar doğuracağı şeklinde anlatır. Düştükten sonra kalçasındaki ağrıyı anlatırken bir yerde “ağrı” kelimesi büyük harfle yazılmıştır. İki kelimeler ve deyimler de kullanılmıştır. Anlatıcı öykünün tümünde şimdiki zaman kiplerini kullanarak aktarım yapar.

4. “Kendi İsmine Bakma Hazzı”

a. Konu

Otobiyografik bir öyküdür. Anlatıcı, Ahmet Sarı'nın kendisini anlatmaktadır. Anlatıcı yazar, Ahmet Sarı'nın üniversite üçte iken ilk öyküsünü yazar ve büyük şehirde bir edebiyat dergisine yolladığını ve öykünün yayımlandığını söyler. Sarı, bundan sonra da yazmaya devam eder. Dergide adını gördüğündeki haz aradan otuz yıl geçmiş olmasına rağmen devam eder. Öykü bu duygunun anlatımıdır. Fakat Sarı, tüm bunları birinci kişi ağız anlatımla değil de başka birinin gözünden kendini anlatarak verir.

b. Özet

Anlatıcı yazar, isim vermeden anlattığı kişinin üniversite üçüncü sınıfta iken canının çok sıkkin ve üzüntülü olduğu dönemlerde bir öykü kaleme aldığını anlatarak başlar. Öyküsünü yazıp bitirdikten sonra bir edebiyat dergisine gönderir. Ardından dergiden, öyküde düzeltmeler yapıldıktan sonra yayımlanacağı haberini alır. Bundan sonra birkaç ayda bir dergiye öykülerini gönderir ki kendi adını görebilsin. 50 yaşına gelmiştir ama bunu halen devam ettirmektedir. İlk öyküsünün yayımlanmasından bu yana 30 yıl geçer. Pek çok yazın türünde eser vermeye başlamış, her yerde ismini görme şerefine nail olduğu için de bundan büyük zevk almıştır. Kendi adını görme zevkinden ötürü bir hattata kendi adını yazdırır. Daha sonraları ellerine bakmaya başlar. Anlatıcı, bu yazarın eline sinirlendiğinde serçe parmağına bastığı sigaranın izinden de bahseder.

c. Olay Örgüsü

Öykü otobiyografik özellikler taşıdığı için tamamen Ahmet Sarı'nın yaşadıklarını değiştirmeden aktarır. Anlatıcı, bizzat Sarı'nın nasıl yazarlığa adım attığı ve sonrasında bunu nasıl devam ettirdiğini kronolojik bir düzende verir. Yazar, üniversite üçüncü sınıf öğrencisiyken bir öykü kaleme alır. Bu öyküyü yazdığı zamanlar canı çok sıkkin ve hüzünlü olduğu bir dönemdedir. Metropolde bir edebiyat dergisine bu öyküsünü yollar ve ardından bu dergide öyküsü yayımlanır. Öyküsü

yayımlanınca ve bir yazar olarak dergide adını görmek ona büyük bir haz ile mutluluk verir. Bu durum hoşuna gittiği için yazmaya ve yazdıklarını dergilere göndermeye devam eder. Her defasında adını görmek ona ilk günkü zevki verir. Aradan çok uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen ismini görmekten aldığı zevk hiç değişmez. Molla Ahmed Camii'nin yanında bir hattat bulur ve ona kendi adını yazdırır. Hattatın yazısının güzelliğinden ve onun ustalığından etkilenir. Bir şeyler yazıp yayımlamadığı dönemlerde hattatın yazmış olduğu ismine bakmak ona haz vermemeye başlar. Elleri bakar ve onları incelemeye başlar.

d. Kişiler

Öyküde anlatıcı yazar ve onun anlatmış olduğu kişi dışında hattat karakteri vardır. Anlatıcı yazar kendisinden hiç bahsetmez. Onun görevi bu yazarı bildiği kadarı ile okuyucuya aktarmaktır. Daha fazlası yoktur. Hattat da Molla Ahmed Camii'nin yanında bir dükkânı bulunan, kufi, nesih, tevki, rikaa, reyhanî, sülüs, divani ve ta'lik yazılarıyla sanatını icra eden biridir. İşini ustalıkla yapmaktadır. Bu hattat ona adını yazdıran yazara adının anlamından ve Esad Coşan'ın (Mahmud Esad Coşan, Türk akademisyen, yazar, din adamı ve vaiz) *Makalat* adlı eserinde de geçtiğinden bahseder. Öyküdeki bu hattat karakteri yardımcı karakter olarak yerini almaktadır. Öykünün anakişisine gelecek olursak, anlatıcının aktardığı yazardır. Ad soyad vb. hiçbir ayrıntısı verilmemiş olmasına rağmen biz onun Ahmet Sarı olduğunu biliriz. Buna göre anlatılan yazar henüz üniversite üçüncü sınıfa giderken öykü yazmaya başlar. Akademisyenlik, yazarlık ardından gelen uğraşlarıdır. İki üç ayda bir yazdığından bahsedilir dolayısıyla velut bir yazar olduğu söylenebilir. Üniversitede 20'li yaşlarındaiken anlatılmaya başlanan yazar aradan 30 yıl geçti denildiği için son durumu anlatıldığı sıralarda da 50'li yaşlardadır.

e. Zaman

Öykü aslına bakılırsa uzun bir süreci ele almaktadır. Anlatıcı yaklaşık 30 yıllık zaman dilimini bütün ayrıntılarıyla değil de özetleyerek aktarır. Bu durumda da olayları, nesnel zamana paralel olarak oluş ve gerçekleşiş sırasıyla değil; bazı atlamalarla sunar. Çünkü onun asıl amacı bu yazma işinde yazarın kendi ismini

görerek haz duymasını anlatmaktır. Olayların anlatılma zamanı ise sonradan aktarma şeklinde gerçekleşir.

f. Mekân

Öyküde mekân unsuru pek önemsenmez. Yıllar atlanarak verildiği için de belli bir mekân verilmez. Tek belirtilen mekân hattatın dükkânıdır. Burası Molla Ahmed Camii adı verilen bir caminin hemen yanındadır. Somut ve açık mekân olarak değerlendiriyoruz. Hattat, küçük bir iskemlede oturup küçük sehpasında yazılarını yazmaktadır. Öyküde mekân betimlemesi bundan ibarettir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcı vardır. Anlatıcımız, yazarın içinde bulunduğu hâlleri, olayların öncesini ve sonrasını sınırsız biçimde görür. Hem içerden hem dışarıdan bir gözlemci olarak takip eder, izler hem de yazarın zihnini bilmektedir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma, özetleme, tasvir etme kullanılan tekniklerdir. Ayrıca Esad Coşan'ın *Makalat* adlı eserinden bahsedilmesi de bir çağrışımsal göndermedir. İç çözümleme tekniğine de yer verilmiştir.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslup, mecazî üslup öyküde kullanılan üsluplardır. Öyküde benzetmeler sıklıkla yapılmış fakat alışılmışın dışındadır lakin bu alışılmışın dışında benzetmeler Ahmet Sarı'ya has bir durumdur. Öyküde yine büyük harflerle yazılan bir sözcük vardır: "hazzı". Ayrıca "Bu eller' benim ellerim cennetten kovuldular." cümlesi italik yazılmıştır. Bir kez ikileme kullanılmıştır.

5. “Mezarlıkta Çocuk Sesleri”

a. Konu

Öyküde, devlet memuru olan kahraman anlatıcının çalıştığı yere İzmir’de bulunan bir pansiyondan kart gelmesi üzerine arkadaşıyla oraya tatile gitmesi anlatılır. Ürpertici bir öyküdür. Çünkü sıradan bir tatil olmaz. Pansiyonun bulunduğu yerde bir mezarlık vardır ve bu mezarlıktan garip sesler gelmektedir.

b. Özet

Kahraman anlatıcının bir gün çalıştığı yere İzmir’deki Lyra adında bir pansiyondan kart gelir. Devlet memurları için tatil programları vardır. Kahraman anlatıcı arkadaşına da haber eder ve rezerve ederler. Anlatıcı kahraman ile arkadaşları bu pansiyonda tatil yaparlar. Pansiyona yakın bir mezarlık vardır. Anlatıcı ve arkadaşları akşamları yürür. Bir akşam anlatıcı tek başına yürürken ezan okunması ile mezarlıkta bir çocuğun ağladığını duyar. Ezan bitince bu ağlayan çocuk sesi de kesilir. Kahraman arkadaşına anlatır ve bir akşam birlikte giderler yine aynısı olur. Kahraman ve arkadaşları ertesi gün pansiyondan ayrılırlar.

c. Olay Örgüsü

Öykü kahraman anlatıcının iş yerine Lyra adlı bir pansiyondan tatil paketi kartı gelmesi ile başlar. Gönderilen kartta detaylı ve uygun tatil fırsatını gören kahraman anlatıcının bu durum çok hoşuna gider. Hemen arkadaşına sorup pansiyondan rezervasyondan yaptırırlar. Öykü kahraman anlatıcının ve arkadaşının İzmir’e varması ile devam eder. Pansiyona yerleştikten sonra yemeklerini yeme, etrafı gezme ile ilk günü atlatırlar. Üç gün içinde tamamen pansiyona alışırlar. Pansiyonda 1 hafta geçmiştir ve asıl olay buradan sonra gerçekleşir. Kahraman anlatıcının pansiyonun çok yakınında bulunan mezarlığı keşfetmesi ile asıl vaka başlar. Ezanın okunmaya başlaması ile aynı anda bir çocuğun ağlama sesleri de işitilir. Kahramanımız ilk başta bu sesi bir şeye benzetemez. Hayvan sesi olarak düşünür. Ağlama sesi devam ettikçe bunun bir insan sesi olduğunu anlar. Arkadaşına bu durumu anlattığında arkadaşını inanmaz bu yüzden onu da alıp yatsı ezanının

okunacağı vakit mezarlığa giderler. Ezan okunmaya başlayınca yine aynı çocuğun ağlama sesi işitilir. Sesin nereden geldiğini bulmaya çalışsalar da bulamazlar. Başka hiçbir canlı da mezarlıkta yoktur. Bu ağlama sesinin nereden geldiğini bulamazlar ve mezarlıktan ertesi gün de pansiyondan ayrılırlar.

d. Kişiler

Öykünün anakişisi aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Kendisi bir devlet memurudur. Anakişi dış görünüşüne dair bir açıklamada bulunmaz. Karakterine dair de ancak okuduklarımızdan yapabildiğimiz çıkarımlar vardır. Buna göre gözlemci, temkinli ve meraklı bir karakterdir. Dostum diye bahsettiği bir de arkadaşı vardır. Yalnızca yardımcı karakter olarak bulunur. Adından, görünümünden ya da karakterinden bahsedilmez.

e. Zaman

“Mezarlık’ta Çocuk Sesleri” öyküsünde olaylar diğer öykülerde olduğu gibi kısacık bir anın anlatımı değildir. Anlatıcı kahramanımızın çalıştığı yere davet kartı gelmesinden sonra pansiyonda bir haftaları geçer. Dolayısıyla zaman nesnel, anlatma zamanı sonradan aktarma, vaka zamanı ise özetleme şeklindedir.

f. Mekân

Öykünün ilk başında mekân kahraman anlatıcının iş yeridir. Somut ve kapalı bir mekândır. Ardından Lyra adlı çok küçük bir pansiyondan bahsedilir. İzmir açık ve somut bir mekânken Lyra kapalı/somut mekândır. Mekân tasviri için öyküde geçen şu kısmı paylaşmakta yarar görmekteyiz: “İzmir’e vardığımızda, bu yerin İzmir merkeze değil de deniz gören bir ilçesine daha yakın olduğunu fark ettik. (...) Küçük çok küçük bir pansiyonu burası. Üç katlıydı ve denizden üç yüz metre kadar uzakta yer alıyordu. Eşyalarımızı odalarımıza koyduktan sonra etrafı bir kolağan edelim dedik. Birkaç yaşlı turist şezlonglarında dinleniyor, birkaç çocuk da küçük havuzda yüzüyordu.” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 33). Ayrıca öykünün ilerleyen kısımlarında pansiyonun bulunduğu bölge için denizin üç yüz metre yukarısında hafif dağlık bir alanda yer aldığından bahsedilir. Pansiyona çok yakın bir de

mezarlığın bulunduğunu da yukarıda söylemiştik. Mezarlık da somut ve açık mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde kahraman bakış açısına yer verilir. Kahramanımız hem öykünün başkışisi hem de anlatıcısıdır. Anlatı sistemini oluşturan her şey, merkezi karakter konumunda bulunan söz konusu kişinin bakış açısından okuyucuya yansır. (Tekin, 2019: 57). Öykü anı tarzında ele alındığı için daha samimi ve doğal bir bakış açısı öykünün tamamına hâkimdir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniği, tasvir yöntemi kullanılır. Kahraman anlatıcı, bu anda önceden yaşamış olduğu pansiyon anısını anlattığı için geriye dönüş ve özetleme teknikleri de kullanılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Yalın, nesnel tasvir üslupları tercih edilmiştir. Bunun yanında benzetmeler, deyimler ve ikilemelere yer verilmiştir. Öykünün son sayfasında “ses” sözcüğü bir kez büyük harfle yazılmıştır. Öyküde yabancı sözcük kullanımı da görülür: Latince bir sözcük olan “carpe diem” yani anı yaşa anlamında kullanılan kelime ve yine Latince “memetomori” fani olduğunu hatırla, bir gün öleceksin bu yüzden şimdi yaşa anlamlarına gelen sözcükler vardır. Anlatıcı kahraman bu sözcükleri mezarlıktan gelip geçerken ölümü düşünmesi üzerine söyler.

6. “Aynadaki Ben”

a. Konu

Öykü yazmaya dair bir düşünce belirten yazı gibidir. Anlatıcı yazarın yazma sürecini anlatır. Kahraman anlatıcı kitaplardan, sözcüklerden, cümlelerden ayrıca tarzlarıyla onu şaşırtan yazarlardan bahseder. Anlatıcının beğendiği, etkilendiği

sözcükleri ve cümleleri tekrar etmeyi sevdiğini söylemesi üzerine Ahmet Sarı'nın öykülerinde neden sürekli cümle/kelime tekrarı yaptığını da anlayabilmekteyiz.

b. Özet

Öykü, yapısı itibarıyla bir deneme yazısını andırır. Ayrıca Sarı, kendini anlatır gibidir. Anlatıcı yazar, iyi bir kitap okurudur. Uzmanlığının, yazarların üslubunu keşfetmek ve çağrışım zinciri akışını ortaya çıkarmak olduğunu söyler. Öykü, bir sohbet havasında ilerler. Anlatıcı yazar, kelimeleri tekrar etmekten hoşlandığını itiraf eder. Anlatıbilimin derinliklerine de iner. Anlatıcı yazarımız kelimeleri sık tekrar etmenin onda görüntü kaybına yol açtığından bahseder. Aynaya defalarca bakılınca da aynısının olabileceğini düşünen yazar her aynada kendine bakar. En son seyyardan bir düz ayna alır ve evde kendine bakar. Bu kısımda yazar, kendisinden bahseder. Gözlerini kırpmadan aynaya bakarken aynadaki yansımada gözünü kırpmadığı hâlde biri kırpılır. Bu yüzden tuhaf bir sonla öykü biter.

c. Olay Örgüsü

Bu öykü, kitapta yer alan diğer öykülerine nazaran daha uzundur. Öykü anlatıcı yazarın kitap okurken fark ettiği bir durumu anlatması ile başlar. Ardından kitaplarda hoşlandığı şeylerden bahsetmesiyle devam eder. Bir kitapta onu neyin etkilediğini açıklar. Yazarlarda ve kitaplarda keşfettiklerini söyler. İçerik olarak farklılaşma olmadan aynı konu üzerinde duran anlatıcı bunlara detaylar ekleyerek, benzetmeler yaparak aktarır. Kendi yazılarında yaşadığı durumları, geçirdiği evrelere de değinir. Cümle ve kelime tekrarı sevdası onu başka meraklara yönlendirir. Aynalara tekrar tekrar, uzun uzun bakmanın da aynı etkinin verip vermeyeceğini merak etmeye başlar. Bir seyyardan düz bir ayna satın aldıktan sonra kendisini incelemeye başlar. Yüzüne, cildine odaklanır. Burnunun üzerindeki siyah lekelerle takılı kalır.

d. Kişiler

Öyküde tek bir kişi vardır o da anlatıcı yazarın kendisidir. Anlatıcı yazarın söylemlerinden hareketle de Ahmet Sarı'nın kendisi olduğunu düşünmekteyiz.

Anlatıcı yazar, kitap okumayı çok seven biridir. Aynı zamanda kendisi de yazmaktadır. İyi bir okur olan anlatıcımız, çok okumanın verdiği etkiyle detaycı ve dikkatlidir. Pek çok okur gibi o da özellikle kendine özgü bir üslubu olan yazarlardan hoşlanmaktadır. Cümlelerin çağrışım gücünden etkilenerek her yazarın bir yazı tarzının olduğuna inanır. Anlatıcının şu tasviri ile kendisine dair bilgi edinebilmekteyiz: “(...) Başlangıçta kalın kaşlarım, siyah perçemlerim, kirli sakallarım dikkatimi çekti. Gözlerimi kırpmadım. Sonra babamda da var olan alnımdaki saçların “v” çıkıntısı, gözaltılarımın morluğu, burnumun üzerindeki KARA LEKELER dikkatimi çekti. (...)” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 42).

e. Zaman

Öykü çok kısa bir anı anlatır. Anlatıcı yazar zihninden geçenleri aktarırken arada bir geçmişe de gider. Ama bu geçmişi hatırlatma durumu da çok kısa sürer. Bu kısımlarda vaka zamanı için özetleme tekniği kullanılır.

f. Mekân

Öyküde belirli bir mekândan bahsedilmez. Sadece öykünün sonlarına doğru anlatıcı yazarın aynalara bakmaya başlaması verilirken anlatıcımızı çeşitli aynaların karşısında görmekteyiz. Bunu da kapalı ve somut mekânlar olarak değerlendirebiliriz.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Otobiyografik özellikler gösteren öyküde kahraman anlatıcı kullanımı söz konusudur. Dolayısıyla bizler anlatıcı kahramanın serüvenini ağzından okuruz. Öyküyü yazan ve öykünün olaylarına müdahil olan, olayların içinde bizzat yer alan yazar anlatıcı olarak da adlandırabiliriz.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatıcı yazar, anlatma tekniğinden çokça yararlanırken bunu yapmanın yanında biz okuyucusunu da işin içine dâhil eder. Burada anlatıcımız için müdahil anlatıcı adlandırmasını yapabiliriz. Tanzimat Dönemi’nde sıklıkla görülen bu durum

modern dönemlerin eserleri için ayrı bir özellik gösterir. Bu kavram o dönem eserlerinde yapılan bir hata ya da eksiklik olarak görülürken 1900'lü yıllardan sonra, pek çok yazar “anlatıcı” kavramını sorgulamak için bilinçli olarak anlatıya müdahale eden anlatıcı yapıları kullanmıştır. Özetleme tekniğinden yararlandığımızı zaman başlığı altında söylemiştik. Otobiyografik yöntem de kullanılan teknikler arasındadır. “(...) Otobiyografik yöntem, biyografi eksenli bir sunuş, bir anlatım biçimidir. Bu yöntemde anlatıcı, doğal olarak 1. tekil kişidir. Bir diğer deyişle, “anlatan” (anlatıcı) ile “anlatılan” (hikâye edilen) aynı kişidir. Tekniğin esasları bu temele dayanmaktadır. (...) (Tekin, 2019: 260).

i. Dil ve Üslup

Öyküde havas üslubu yoğun olarak hissedilir. Çünkü anlatıcı yazarımız; eğitilmiş, kültürlü, görgülü, hayatı derinlikli yaşayan biridir. Düşünce üslubu da öyküde hissettiğimiz diğer bir üslup türüdür. Bunların yanında öyküde yabancı kelimeler geçmektedir: “spiral, helezonik, obsön, skala, persona, amnezi (unutma hastalığı)” vb. “Güherçile” kelimesi kullanılmış ve bir yerde g.ü.h.e.r.ç.i.l.e şeklinde yazılmıştır. Güherçile: Potasyum nitrat, formülü KNO_3 olan bir potasyum bileşiğidir. Bu tarz kelimelerin kullanımı havas üslubu tespitimizi kanıtlar niteliktedir. Öykünün bir yerinde “kara lekeler” büyük harfle yazılmıştır. Öyküde birleşik eylemlere, benzetmelere, deyimlere yer verilmiştir.

7. “Boş Vaktin Oğlu”

a. Konu

Öyküde kendini aylak olarak adlandıran bir devlet memurunun ağzından rutin giden hayatını ve bazı terimlere getirdiği açıklamalarını okuruz. Öykü, bu kitaptaki en uzun öyküdür. Anlatıcıya, devlet memurunun rutin hayatı ona trajik geldiğinden ve bu yaşam tarzının insana zarar verdiğinden bahseder. Hatta insanı içinden yiyip bitiren bir hastalık olduğunu anlatır. Tüm bunların yanı sıra öykünün derinliklerinde bir modernizm eleştirisi de yapılmaktadır.

b. Özet

Anlatıcı yazarımız, bir memurun kısıtlı boş vakti olduğunu düşünür. Bir memurun bu “freizeit” zamanında şahsi işlerini görür der ve bunların yemek yemek, eve gitmek ve ev işlerini yapmak olduğunu söyler. Anlatıcımız bir devlet memurudur. Bu yüzden kendini boş gezenin boş kalfası olarak anlatır. Tüm zamanlarını boş görür. Zaman ve bir şeye, bir yere yetişme sıkıntısı çekmediğini söyler. Her bireyin sigortalı iş takıntısına karşı çıkar. Toplumun/ailenin ön yargısını kırmak için çabalar. Rutinin dışına çıkmaya çabalayan birinin durumu ona ilginç gelir. Çünkü ona göre rutini bozan eylemler de bir süre sonra rutinleşecektir. Her şeyin eninde sonunda rutinleşeceğini savunur. Okuyucuya sorar. Sorduğu soruyu kendi cevaplar. Devlet memurunun boş zamanı mesainin ilk bölümünün bittiği öğle araları olabilir mi der. Aslında onun da kafası karışıktır. “Boş vakit” ile “boş olan vakti” birbirinden ayırmak gerektiğini düşünür. Kendisinin çok boş vaktinin olduğunu dile getirerek bu boş vakitten dolayı yorgun olduğunu söyler. Tasavvuf terimine değinir. “İbnü’l-vakt” “vaktin oğlu” demektir der ve bunu kendine uyarlar. “Boş vaktin oğlu” yani öykünün de adı. Öykü beklenmedik bir konu anlatımıyla sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykü, Oğuz Atay epigrafi ile başlamaktadır. Bu epigraf *Tutunamayanlar* romanından bir alıntıdır. Goethe'nin *Faust*'una gönderme de vardır. Anlatıcımız önce bir devlet memurundan, onun rutin yaşam stilinden bahsederek öyküye başlamıştır. Fakat öykünün seyrini bir anda değiştirir. Anlatmaya devam eden yazar anlatıcımız, boşluktan bütün şehri gezdiğini, değişik adımlama şekillerinin olduğunu ve bahçe işleriyle ilgilenmeye başladığını söyleyerek anlatmaya devam eder. Bahçesini de tarif eder ve bahçıvanlığını anlatır. Bahçelerde maket kanatlı ejderhalar, cücelerden bahseder ve en sonunda tırpan kullanma zevkini anlatarak bitirir. Görüldüğü üzere anlatılan konularda da birlik görünmez. Öykü bu yönleriyle ilginçtir. Bu öykü için organik bir bütünlük vardır diyemeyiz. Uzunca bir öykü de olduğu için karmaşık bir hâldedir.

d. Kişiler

Kahraman anlatıcımız bir devlet memuru, aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Konuşmayı seven ve meraklı biridir. Farklı mesleklere ilgisi vardır. Aklındaki sorulara yanıt arar. Samimi bir tavrı ve üslubu vardır. Kelime seçimlerinden kültür seviyesinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Biraz da monoton giden hayatından sıkılmış gibidir. Bizler bunu konuşmalarından anlayabilmekteyiz. Kendisini bir aylak olarak görür. Hatta aylaklık onun için bir meslektir. Anlatıcımız, biz okuyucusuna sorular yönelterek kurgusuna okuyucuyu da ortak eder. Öyküde başka anlatabileceğimiz herhangi bir karakter yer almamaktadır.

e. Zaman

Öyküde net bir şekilde belirtilmiş bir tarih, zaman yoktur lakin anlatıcı yazarımız, genel olarak yaşantısının ve devlet memurlarının yaşantısından bahsettiğinden şöyle bir bakıldığında uzun bir zaman dilimini ele almaktadır. Zaman nesnel zamandır. Geçmiş, şimdi, gelecek anlatıcı yazar her ana değinir. Vakalar özetleme ve genişletme yöntemi ile verilir. Anlatıcının anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öykünün düşünce yazısı bir deneme havası vardır. Anlatıcı yazarımız belli bir olayı veya karakterleri anlatmaz. Zihninden geçenleri okuyucuya aktarır. İlk kısım bu şekildedir. O yüzden öykü, düşüncelerden ibaret durumdadır ve bu kısımda bir mekân söz konusu değildir. Fakat aylak insanların enerjilerini atmak için şehrin her yerini karış karış gezdiğini, metrolara, AVM'lere gittiğinden bahsetmesi üzerine burada ele alabileceğimiz bir mekân söz konusudur. Şehir, AVM, metrolar somut mekânlardır. Şehrin sokakları için açık, AVM ve metrolar içinse kapalı mekânlar diyebiliriz. Ayrıca anlatıcımızın bahçıvanlığa merak saldığı ve modern sayılabilecek bir bahçesinin olduğunu orada da vakit geçirdiğini bu işle uğraştığını söylemiştik. Bahçe somut ve açık mekândır. Anlatıcının ağzından bahçesini okuyalım: (...) Fazlaca büyük olmayan ama yine de modern evlerde olması gereken normal bir bahçe standardına uyan bir bahçeye sahibim. Bahçem bakımsızlıktan perişan

gözüktüyor. Yabani otları kendi haline bıraktığımızda, sonsuz hızda büyüdüklerini görüyorsunuz. Karahindiba, köygöçüren, ısırğan otları, düğün çiçekleri, ayrık otları bahçenizde bir arada büyüyebiliyor (...) (Sarı, SOMOSOM , 2014: 50).

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda kahramanımızdır. Yani öyküye kahraman bakış açısı hâkimdir. Anlatıcı kahramanımız her şeyi kendi süzgecinden geçirerek yorumlar. Öyküde verilen tüm düşünceler, eleştiriler subjektiftir. Anlatıcı rahat ve samimi bir tavır takınır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde benzetmeler çok sık kullanılmaktadır. Deneme türünü andıran bir öykü olduğu için anlatma yöntemi en çok kullanılan yöntemdir. Tasvir etme yöntemi de kullanılmış ve detaylı yapılmıştır. Açıklayıcı anlatım, tanımlayıcı, örneklendirme başvurulan anlatım teknikleridir. Ayrıca metinlerarası ilişkiler bağlamında Oğuz Atay *Tutunamayanlar* epigrafı kullanılarak bir metin ekleme yöntemine yani montaja başvurulmuştur. Ayrıca anlatıcı yazar, Goethe'nin *Faust*'undan bir parça ile kendi öyküsünde benzerlik kurarak çağrışımsal bir gönderme de yapmış olur.

i. Dil ve Üslup

Bu öyküde de hissedilen düşünce ve havas üslubudur. Bunun yanında öykünün dili için yabancı kelimelerin kullanıldığını, italik ve büyük harfle yazılmış sözcüklerin/cümlelerin olduğunu söylemeliyiz: “Çıldırır ve tutuşmuş güve gibi davranır.” ve “Her şey rutin.” cümleleri italik yazılmıştır. “Freizeit” kelimesi öyküde sürekli tekrar eder. Almanca olan sözcük “boş zaman” demektir. Freizeit: Boş vakit. Freiezeit: boş olan vaki anlamlarına gelmektedir. “Çılgılık” kelimesi büyük harfle yazılıdır. İkilemelere, pekiştirmeye yer verilmiştir. “Etle tırnak gibi” deyimini “etle kemik gibi” şeklinde değiştirilerek kullanılmıştır. Bunun dışındaki deyim kullanımları doğrudur. Öyküde yansıma sözcüklere de yer verilmiştir.

8. “Sensizlik Sarhoşu”

a. Konu

Otobiyografik özellikler gösteren öyküde anlatıcı kahraman Ahmet Sarı'nın bizzat kendisidir. Neyi nasıl yazacağını karmaşasını yaşayan Ahmet Sarı kendini anlatır ve bizzat adını öyküde geçirir. Öykü yazma süreci, neler düşündüğü öyküde verilir.

b. Özet

Öykünün ilk cümlesi bir kurmaca olduğunu belli eder. İlk cümlesi “Öyküme nasıl başlayacağımı bilemiyorum. (...)” olan öykünün yine son cümlesi de buna benzerdir: “Acaba başlasam öyküme? (...)” şeklindedir. Bir öykü yazarının yazma sürecindeki sıkıntılarına şahit oluruz. Konusuna karar veremeyen yazar anlatıcının zihninde pek çok konu dönmekte fakat bunlardan birine karar verip de öyküsüne başlayamamaktadır. Kendi babasına da değinir. Oedipus kompleksinden bahseder. Kararsızlıkla başlayan öykü böylece devam eder.

c. Olay Örgüsü

Öyküde net bir olay örgüsünün varlığından söz edilemez. Anlatılanlar birbirinden kopuktur. Şöyle bakıldığında öyküde tek bir düzlem vardır. O da bir öykü yazmaya niyetlenen bir yazarın ne anlatacağına karar veremeyip teker teker konu düşünmesidir. Acaba bunu mu anlatsam ya da şunu mu anlatsam diyerek pek çok tema zihninden geçer.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi öykünün de anlatıcısı yazardır. Anlatıcı yazar Ahmet Sarı'dır. Öyküde bunun dışında belirgin bir karakter bulunmamakta yalnızca Sarı'nın aklından geçirdiği dekoratif kişiler bulunmaktadır. Onlar sadece öykünün işlenişine katkı sağlarlar. Anlatıcı yazarın kafa karışıklığını anlatmakta işe yararlar. Buna göre bir karı-koca, Ahmet Sarı'nın babası, evlilik düşünen bekâr bir adam, havalimanında bulunan başka bir öykü karakteri, kıvrıcık saçlı küçük bir kız çocuğu gibi art arda

pek çok karakter bu şekilde sıralanır. Ahmet Sarı babasıyla ilgili şunları da söylemektedir: “(...) Sesinin nasıl da yaşlanmış olmasıyla. Telefonda buğulu ve derinden gelmesiyle bu sesin. Sesinin yüzündeki kırışıklıklarla çıkıp gelmesiyle. Alın kırışıklıklarıyla. Ellerindeki nasırlarla. Bedenindeki yağ kitlesiyle. Kaşlarının kalın olmasıyla babamın. Kapkara. Gözleri de görmediğinden telefonun “a” tuşuna yanlışlıkla basarak beni aramasıyla mı başlasam öyküme. (...)”(Sarı, SOMOSOM, 2014: 55). Planladığı başka bir karakterin de kıvrık saçlı çocuğun ölmesini öğrenmesi verilir. Çocuk iki dişli, kıvrık saçlı, alt dudağında da bir kesik vardır. Pampers bebek bezi kullanmaktadır. Bunların dışındaki karakterler için sunum yoktur ya da devamı gelmez, detay verilmez. Anlatıcı yazar da kendisinden bahsetmez.

e. Zaman

Öykü çok kısa bir anın öyküsüdür. Bir yazarın masasının başına oturup kısa bir sürede ne yazacağını düşünmesinin anlatıldığı öyküde ay, yıl, gün vb. tarih belirtilmez. Vaka zamanı için aynen aktarma, anlatma zamanı için de anında aktarma olduğu söylenebilir.

f. Mekân

Evlilik düşünen bir adamın kötü haberle yıkıldığını mı anlatacağını düşündüğünden bahsetmiştik. Bu adamın öyküsü için vahşi bir orman ve bir buğday tarlası hayalini kurar. Vahşi orman ve buğday tarlası açık ve somut mekânlardır. Ardından bahsetmeyi planladığı öykü karakteri bir havaalanındadır. Havaalanı kapalı ve somut bir mekândır. Kafeye girdiğini de kurgular, kafe de somut ve kapalı mekândır. Burada kısa nesnel bir mekân tasviri de yer alır: Havaalanı için çok kalabalık, kafe için de kahverengi, yumuşak bir berjer koltukların bulunduğu söylenir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı bizzat Ahmet Sarı’dır. Yazarımızın öykünün ana karakteridir. Bir öykü yazmak istemektedir. Aklında net bir şey yoktur. Bunun

sıkıntısını çeker ve zihninden geçenleri bize yansıtır. Anlatıcı ile yazar aynı kişidir. Kurgu tamamen açık edilir. Biz anlatıcının neyi nasıl hayal ettiğini, planladığını okuruz. Anlatıcı yazar dolayısıyla öznel bir tutum içindedir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde en çok göze çarpan anlatım tekniği “iç söyleşme” olmaktadır. Anlatıcı yazar sanki karşısında birileri varmış gibi konuşur, anlatır. Yarattığı karakterler adına da konuşur bazen. Karar vermeye çalışır. Soruları da kendisine yöneltir. Anlatma tekniğinden yararlanır. Tasvir ve benzetmeler bu öyküde çok fazla yer almasa da bazı yerlerde kullanılmıştır. Kısa kısa diyaloglara da yer verilmiştir.

i. Üslup ve Dil

Öyküde yalın bir dil kullanılmıştır. Yabancı kelimelere yer verilmiştir:” tortidifrutti”. Bu sözcüğü İtalyan turtası için kullanır. Bir yerde “dua” sözcüğü büyük harflerle yazılmıştır. Pekiştirme yer alır. Uzun sıralı cümleler bulunmaktadır. Devrik cümleler de kullanılmıştır. Deyimlere yer verilmiştir.

9. “Bir Ağrı Yakıldıkça Sevilmeli”

a. Konu

Hastane korkusu olan anlatıcı, bir sonbahar günü sağ karın bölgesinde bir ağrı hisseder. Doktora gitmeden çevreden duydukları ile yetinir. Ağrı geçmek bilmez. Çok uzun süre bu durum devam eder ve en sonunda doktora gider, ameliyat olur. Ameliyatın ardından yıllar geçmesine rağmen yaraya baktıkça bir ağrı var gibi hissetmesi anlatılır.

b. Özet

Kahraman anlatıcı, sonbaharda eylül ayında oturduğu yerde birden karnının sağ tarafında bir ağrı hisseder. Bu çektiği ağrıyı benzetmeler yaparak öyküsüne başlar. Tam olarak nerenin ağrıdığını bilemez. Doktora henüz gitmeden arkadaşlarına danışan kahraman anlatıcıya pek çok şey söylenir. Bir süre bu çektiği ağrının apandis

ağrısı olduğunu sanmaktadır. Aradan vakit geçmesine rağmen halen doktora gitmez. Çünkü doktora gitmeyi gereksiz görür. Ağrısının geçeceğine inanmaktadır. Fakat o böyle umdukça ağrısı geçmez. Gittikçe de şiddetlenir. En sonunda bir doktora gider ve apandis olduğunu öğrenir. Vakit çok geç değildir ve ameliyatını olur. Aradan üç yıl geçer ve biraz ameliyat izi kalmıştır. Anlatıcı bu süre zarfı içinde ne kadar acı çektiyse ameliyatın üstünden yıllar geçse bile oraya bakınca aynı şekilde bir ağrı hissetmektedir.

c. Olay Örgüsü

Çok uzun bir öykü değildir. Ama öykünün iki düzlemde oluştuğunu söyleyebiliriz. Birinci düzlemde kahraman anlatıcı karnında bir ağrı hisseder ve bunu sadece çevresi ile paylaşır. Doktora gitmeden çevresindekilerden duydukları ile yetinir. Ağrısının geçeceğine inanmaktadır lakin ağrısı geçmez ve gün geçtikçe daha da şiddetlenir. Öykünün ikinci düzleminde artık ağrılara dayanamayan anlatıcımız bir doktora gider. Apandisinin olduğunu öğrenir ve hemen ameliyat olur. Hastanede birkaç gün kaldıktan sonra taburcu olur. Karnının alt kısmında on beş santimlik ameliyat izi kalır. Bu yara izine baktıkça yine ağrı hissetmesiyle öykü sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün başkişisi anlatıcımızdır. Onun dışında bir karakter yok gibidir. Arkadaşlarından ve doktordan bahsetse de sadece bununla sınırlıdır. Yani bu kişiler öyküde bir dekor olarak görev alırlar.

e. Zaman

Öykü sayfa sayısı olarak çok fazla olmamakla birlikte çok kısa bir süreci de ele almaz. Apandis ağrısını çekmesiyle başlayan öyküde bir süre bu durumu devam eder. Kaç hafta ya da kaç gün sürdüğü tam olarak belirtilmez. Ameliyat olduktan sonra da iki gün geçer. Öykünün sonunda ameliyat izini anlatırken bunun üzerinden tam 3 sene geçtiğini söyler. Nesnel zamanda olaylar kronolojik sırasına göre ilerler. Vaka zamanı özetleme, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır. İlk düzlemde bir sonbahar tasviri yapılır ve aylardan eylül olduğu belirtilir.

f. Mekân

İlk başta olayın başladığı mekân anlatıcının evi gibi görünmektedir. Oturduğu sırada ağrısını hisseder çünkü. Ev kapalı ve somut mekândır. Öykünün ikinci düzleminde hastaneye gittiğini söylemiştik. Hastane kapalı ve somut mekân örneğidir. Öyküde zaman ve mekân unsurları pek önem arz etmemektedir. Anlatıcı kahramanımız bunları çok uzun anlatmaya, tasvir etmeye gerek görmez.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün başkışisi aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Yani kahraman anlatıcı diyoruz. Kahraman anlatıcı olduğu için olaylara bakış açısı dar bir perspektife sahiptir. Olabildiğince öznedir.

h. Anlatım Teknikleri

Anı öykü özelliği gösterdiği için anlatıcımız anlatma tekniğinden yararlanmaktadır. Tasvir etme tekniği kullanılır. Özetleme tekniğinden faydalanılmıştır. Bunların yanında iç konuşma yöntemi de kullanılır.

i. Dil ve Üslup

Anlatıcı yazar bu öyküde tamamen günlük bir dil kullanmayı tercih etmiştir. Dolayısıyla üslup türü olarak yalın tür sınıflamasını yapmaktayız. Benzetmelere yer verilen öyküde alıntı cümleler de bulunur. “Ağrı” sözcüğü bir yerde büyük yazılır. İkilemeler kullanılır. Devrik cümleler vardır. Az da olsa deyim kullanımı vardır.

10. “Obruk”

a. Konu

Otobiyografik özellikler gösteren öyküde kahraman anlatıcımız tam bir sinemaseverdir. Filmleri konforlu izleyebilmek için kendine koltuklar, yastıklar alır. TV'nin görüntü kalitesine dikkat eder. Sabahtan akşama kadar en az üç film izler. Film koleksiyonları yapar. Öyküde ayrıca anlatıcının film tutkusunun yanında

dünyanın saat yönünde döndüğünü fark etmesiyle birlikte her yerde obrukların oluşabileceğini düşüncesiyle paranoyaklaşması anlatılır.

b. Özet

Kahraman anlatıcımız öyküsüne film izlemeyi ne kadar çok sevdiğini anlatarak başlar. Neredeyse bütün gününü film izleyerek geçirir. Film izlemek için de aradığı en büyük özellik konforunun yerinde olmasıdır. Bu yüzden kendisine rahat koltuklar ve yastıklar alır. Televizyonun görüntü kalitesi de onun için çok değerlidir. Tam bir sinema tutkunudur. Çok iyi bir takipçidir. Anlatıcı bunlardan bahsederken birden dünyanın saat yönünde döndüğünü fark eder. Ayaklarını sedire uzatır ve içinin derinliklerinden bir şeyin koptuğunu düşünür. O günden sonra her adımını attığında korkar. Her yerde obrukların oluşabileceğini düşünür.

c. Olay Örgüsü

Öyküde bahsedebileceğimiz iki düzlem vardır. İlk düzlemde anlatıcı kahramanımız film izlemeyi ne kadar çok sevdiğinden, rahatça bir film izleyebilmek için neler yaptığından bahseder. Ardından ikinci düzlemde anlatıcının obruk oluşumundan korkması anlatılır. Tüm bunları anlatırken öykünün vermek istediği mesajlar da bulunur. Anlatıcımız tüm bu obrukların nedeni olarak insanların gezegenimize verdiği zararları sıralayarak insanların doğa konusunda acımasızlığını ve bilinçsizliğine de değinir.

Ahmet Sarı bu öyküde kendisini anlatmaktadır. Çünkü tezimin ilk kısımlarında Sarı'nın tam bir sinemasever olduğunu söylemiştik. Ayrıca gün geçtikçe ülkemizde belli başlı bölgelerde oluşan obruk sayısı gerçek anlamda Sarı'yı tedirgin etmektedir. Öyküde bahsettiği tüm bu durumlar birebir gerçek hayatıyla örtüşmektedir.

d. Kişiler

Öyküde tek bir karakter vardır o da anlatıcımızın kendisidir. Başka türlü hiçbir karaktere rastlanılmaz. Kimsenin bahsi geçmez. Anlatıcı yalnızca kendini ve yaşantısını anlatır. Kahraman anlatıcımızın Ahmet Sarı'nın ta kendisi olduğunu

belirtmiştik. Dolayısıyla öyküye paralel olarak söyleyebileceklerimiz şunlardır: Kahraman âdeta bir sinema âşığıdır. Fakat bizzat sinema salonuna gitmek yerine evinde kendi başına izlemeyi tercih etmektedir. Klasiklerden hoşlanmaktadır. Film izlerken de rahatına düşkün bir tiptir. Konforlu bir şekilde film seyredilebilir için elinden gelen her şeyi yapar lakin tüm bunların yanında anlatıcımız obrukların oluşumundan oldukça tedirgindir. Evde film seyredirken bir gün dünyanın sağa doğru döndüğünü hisseder. İçinin derinliklerinde bir boşluk hisseder. Bugünden sonra bastığı her yerde bir obruğun, bir oyuğun oluşabileceği düşüncesi içine girer. Bundan büyük bir korku duymaya başlar.

e. Zaman

Öykünün ilk düzleminde herhangi bir zaman tanımı yoktur. Fakat ikinci düzlemin ilerleyen kısımlarında anlatıcımız mevsimlerden bahar olduğunu söyler. “Ertesi gün dışarıda kuş sesleriyle uyandım. Bahar olmalıydı. Ağaçlar yaprak vermişti. Çiçek kokuları açık camımdan odama kadar geliyordu. Yazlık elbiselerimi giyinip dışarı çıktım.” (...) (Sarı, SOMOSOM, 2014: 64). Nesnel zaman, olaylar kronolojik sırayı takip eder. Vaka zamanı ilk başta sinema sevgisini anlatmak için özetleme şeklinde verilir. Ardından anlatma zamanı sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öykünün ilk başında mekân evdir. Anlatıcı kahramanın evi, kapalı ve somut bir mekândır. Anlatıcı kahramanın söylemlerinden ancak kendi evinde rahat hissettiği anlaşılmaktadır. Sinema salonları yerine kendi evinde film seyretmek ona çok daha konforlu ve zevkli gelmektedir. Evinde kaz tüyü koltukları vardır. Öykünün sonlarına doğru anlatıcı evinden dışarıya çıkmaktadır. Evin dışı somut ve açık mekândır. Fakat anlatıcı dışarıyı için de güzel tasvirlerde bulunur. Onun içindeki tek korku obruklar oluştuğunda bunlardan birine denk gelmektir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Bu öykünün anlatıcısı ve anlatılanı aynı kişidir. Yani yine kahraman anlatıcı söz konusudur. Ahmet Sarı'nın kişiliğinden, onun hakkında edindiğimiz bilgilerden

de hareketle öyküde anlatılan karakterin Ahmet Sarı'nın bizzat kendisi olduğunu anladığımızı söylemiştik. Sarı'yı yakından tanıyan, bilen kişiler bu öyküyü okudukları zaman anlatılanın o olduğunu rahatlıkla anlayabilirler.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatıcı kahramanımız film seyretme tutkusunu anlatırken iç monolog tekniğini kullanır. Az da olsa tasvir etme yöntemi de kullanılmıştır. Anlatma yöntemi sadece bu öykü için değil incelediğimiz tüm öykülerin ortak özelliklerinden birisidir.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslubun yanında havas üslubunun da kullanıldığını söyleyebiliriz. Anlatıcının samimi bir tavrının da olduğunu belirtmeliyiz. “Zemin” ve “obruğun” sözcükleri bir yerde büyük harfle yazılıdır. Devrik cümlelere yer verilmiştir. Uzun cümleler yer alır. Anlatıcı soluklanmak kelimesi yerine nefesleneyim demeyi tercih eder.

11. “Annemin Yüzü”

a. Konu

Bu öyküde otuz sekiz yaşına gelmiş, babasız yalnızca annesiyle büyüyen bir kadının hayat hikâyesini okuruz. Anlatıcı kahramanımız annesiyle birlikte yaşamamaktadır. Annesi onun üzerine bir bebekmiş, küçük bir çocukmuş gibi titremekte ve ona karşı korumacı bir tavırla yaklaşmaktadır. Öyle ki ikisi birlikte uyumakta, annesi kızının bir sonraki gün ne giyeceğine karar vermektedir.

b. Özet

Kahraman anlatıcı 38 yaşında bir kadındır. Annesi onu tek başına büyütüştür ve anlatıcımız babasını hiç tanımamıştır. Kahraman anlatıcının söylediklerinden ve annesinin babasına olan nefretinden babasının onları bırakıp gittiği anlaşılır. Annesinin bu kadar korumacı bir tavır içinde olmasının nedeni ise, çocuğunu babasız büyüttüğünden olsa gerektir. Kızına halen küçük bir çocukmuş gibi davranır. Kızı işe

gidip gelirken onu metroda bekler. Ne giyeceğini o seçer. Anne-kız birlikte uyur. Annesi yüzü gülmeyen fakat dimdik duran güçlü bir kadındır. Kızını çok sever. Fakat anlatıcının bu durumdan hiç memnun olmadığını yetişkin bir birey olarak özgürce yaşayamadığından dolayı rahatsızlık duyduğunu anlayabilmekteyiz.

c. Olay Örgüsü

Öyküde verilen ilk düzlemde anlatıcı bugünü anlatır. İkinci düzlemde anlatıcı karışık olarak geçmişi ve geneli verir. Buna göre ilk düzlemde anlatıcı işinden çıkmış evine gidecektir. Fakat metrodan indiği sırada annesinin onu beklemekte olduğunu görür. Bu durumdan oldukça rahatsızdır. Kendini özgür hissetmez. Ardından ikinci düzlemde anlatıcı geçmişine döner. Çocukluğuna, babasına dair anılara gider. Buradan sonra da genel olarak hayatını, annesi ile birlikte nasıl yaşadıklarını ve annesini aktarır. Öykünün en son sayfasında bir dip not bulunmaktadır. Ahmet Sarı bu dipnotta annesinin on yıl önce kalp krizinden öldüğünü belirtmektedir.

d. Kişiler

Öykünün anakışisi anlatıcımızdır. Anlatıcı kahramanımız 38 yaşında, yaşlı annesiyle birlikte yaşayan olgun bir kadındır. İştene eve, evden işe bir hayat döngüsü vardır. Babası o henüz çok küçükken onları terk etmiştir. Annesinin ona olan aşırı bağımlı tavrı onu çok rahatsız etmektedir. 38 yaşında bir kadın olarak her şeyi tek başına halledebilecek, istese kendi başına yaşayabilecek kabiliyettedir. Annesinin buna izin vermiyor olması, küçük bir çocuğa davranır gibi onunla ilgilenmesi canını sıkılmaktadır. Dışarıya çıktığında da kendini özgür hissetmez. Annesi devamlı onu takiptedir. Kendisi için bir ayağı çukurda demesi biraz tuhaftır.

Öykünün yardımcı karakteri anlatıcımızın annesidir. Fakat annesinin öyküyü ve anlatıcının karakterini anlamamıza katkısı büyüktür. Yaşlı, aşırı korumacı, baskın bir karakterdir. Onu ve kızını terk edip gittiği için eşinden nefret eder. Eşi hakkında kızına hiçbir şey söylemez. Kızını çok sevmektedir. Hayattaki tek varlığı kızıdır bu yüzden onu canı pahasına korur. Bu baskıcı tavrının kızını rahatsız ettiğinin farkında değildir. Anlatıcımızın annesi hakkında şu tasvirini vermek yerinde olacaktır: “(...) kalın siyah çerçeveli gözlüğüyle saçlarını arkadan topuz yapmış annem, kollarını

sırtında bağlamış bir şekilde metroda beni bekliyor. Yüzü asık, yüzünün güldüğünü ben hiç görmedim. Nerdeyse 70’li yaşlarının ortasında ve dingin gözüküyor. Hastalandığında, ya da ben onu hasta farz ettiğimde –çünkü ben hiç onun hastalandığını görmedim-, o halde bile ne kadar da güçlü gözüküyor. Benden yardım almıyor. Yardım elimi uzattığımda çorak topraklara benzeyen ve kahverengi lekeli elleriyle sert bir şekilde elimi geri çeviriyor. Duymadığım bir şeyler homurdanıyor.” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 66).

e. Zaman

Öyküde nesnel zamanda gelişen olaylar için kısa bir zaman diliminden bahseder diyemeyiz. Anlatıcı dünü, bugünü karışık olarak bir arada vermektedir. Vaka zamanı ilk düzlemde aynen aktarmadır. Fakat öykünün ilerleyen bölümlerinde vaka zamanı genişletme ve bazı yerlerde özetlemedir. Olaylar nesnel zaman göre gelişmeye devam ederken anlatıcımız bazı olay ya da olguları hatırlamalarla, iç konuşmalarla geriye döner. Genişletme de bize iç zamanı verir. Yani anlatıcının psikolojik zamanıdır, öznel zamandır. Anlatma zamanı ilk başta anında aktarma ardından sonradan aktarma şeklindedir. Anlatıcı öykünün en sonunda sonbaharın geldiğini belirtir.

f. Mekân

İlk başta mekân anlatıcı kahramanımızın evine gelmek için kullandığı ulaşım yolu olan metro istasyonudur. Metro istasyonu kapalı ve somut bir mekândır. Ardından olayların genellikle geçtiği mekân anlatıcının annesiyle birlikte kaldığı evleridir. Ev de kapalı ve somut mekândır. Fakat ev, annesinin tavırlarından ötürü anlatıcının rahata erdiği, huzur bulduğu bir mekân görevini üstlenmez. Aksine onu daraltan, özgürlüğünü kısıtlayan bir pozisyondadır. Onun için gittiği, bulunduğu her mekân böyledir. Annesinin sıkı takibi yüzünden her mekânda kendini esir gibi hissetmektedir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykümüzün anlatanı ve anlatılanı aynı kişidir. Yani kahraman anlatıcıdır. Öykünün anlatıcısı diğer öykülerden farklı olarak bir kadındır. Ahmet Sarı bu öyküde anlatıcı olarak bir kadını seçmiştir. Olaylar birinci tekil şahsın ağzından verildiği için kapsamlı değildir. Anlatılanlar dar bir alandan verilerek anlatıcının bunu geniş bir alandan kuşatma şansı yoktur.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma yöntemi, tasvir etme yöntemlerine başvurulur. Genişletmeye yer verilir. İç monolog yöntemi bu öyküde de kullanılır. Diyalogların yer almadığı öyküde anlatıcı bunun yerine annesinin cümlelerini alıntı cümle şeklinde aktarır.

i. Dil ve Üslup

Dramatik ve yalın üsluplar benimsenmiştir. Uzun cümlelere yer verilmiştir. “Kokluyor” sözcüğü öykünün en sonunda büyük harfle yazılıdır. Benzetmeler çokça yapılır. Deyimlere yer verilmiştir.

12. “Duvar”

a. Konu

Otobiyografik özellikler görülen öyküde her insanın kendine ait bir odasının olmasının gerekliliğinden ve öneminden bahsedilir. Kahraman anlatıcımız da kendine ait yeni odasını, Franz Kafka hayranlığını ve onun çerçevesi ile başına gelenleri anlatır.

b. Özet

Kahraman anlatıcımız bir öğle vakti yeni taşındığı odasına gider. Franz Kafka’yı çok sevmektedir. Odasına çerçeveletip astığı Franz Kafka çerçevesini yerde bulur. Fakat anlatıcımız onu her yerine asışından sonra çerçeve tekrar yere düşer. Nedeni de belirtilmez. Bu olayın üzerine bir insanın kendine ait bir odasının olmasının ne kadar önemli olduğu üzerine anlatmaya başlar. Bir çocuğun kişiliğinin

gelişmesinde, kendi içine yönelebilmesinde kendine ait bir oda olmalı tezini savunur. Kendi odası için yaptığı dizaynı anlatır. Kafka çerçevesini tam olarak nereye ve niye astığından uzunca bahseder. Kafka çerçevesi anlatıcımızı mutlu etmektedir. Bu çerçeveyi görmek âdeta ona huzur vermektedir. Kafka'nın bu resmini Prag'dan aldığını belirtir. Duvardan sürekli düşmesi ilk başlarda onu korkutsa da her gün resmi duvara tekrar asmaktan bıkmaz.

c. Olay Örgüsü

Asıl olay Kafka çerçevesinin duvardan düşmesi ve kahramanın sürekli onu yerine asması. İkinci olay anlatıcımızın insanın kendine ait olmasına dair açıklamalarıdır. Bu öykü için iki birimden söz edebiliriz: İlk birimde anlatıcımız “Kendine ait bir oda” kavramına ve oda tasarımına dair konuşur. İkinci birimde ise asıl olay verilir. Odanın tasarımı tamamlanmış, Franz Kafka çerçevesi için de en uygun yer bulunmuştur. Kahraman anlatıcımız odanın içinde bulunduğu süre içinde çerçeve yere düşmez. Akşam olup da anlatıcımız odasından çıktığında çerçeve düşmektedir. Her gün bu vaka tekrar eder. Çerçevenin çivisi yere düşmemiştir. Resim yere düştüğünde kırılmalar da olmamıştır. Anlatıcı, her gün bu çerçeveyi nasıl bu şekilde yerde bulduğuna anlam veremez, ürker. Kafka'nın bu duvarı istemediğine karar verir. Öykünün sonunda kurmaca olduğu belli edilir.

d. Kişiler

Öykünün anlatıcısı ve başkişisi aynı kişidir. Öyküde başka bir karakterden bahsedememekteyiz. Bir ara anlatıcının odasının duvarına çerçeveyi asması için yardım eden bir arkadaştan bahsedilir fakat anlatım bununla sınırlıdır. Bahsedilen bu arkadaş öyküde yalnızca yardımcı/fon karakter olmaktan başka bir yer edinemez. Franz Kafka çerçevesinin de öyküye olan katkısı oldukça fazladır. Bu çerçeve de öyküde bir eşya figürü olarak görülebilir.

e. Zaman

Öyküde olaylar nesnel zamana bağlı olarak gerçekleşir fakat tam olarak netlik yoktur. Öykü çok kısa bir anı ele almaz ama yıllarca devam etmişlik de yoktur.

Öykünün en başında anlatıcı öğle vakti odasına gelir. Akşama kadar odasında bulunan anlatıcı akşam vakti odadan ayrılır. Bu rutin bir şekilde ilerler. Sabah, akşam ve öğle terimleri dışında detaylı bir zaman anlatımı yoktur. Vaka zamanı özetleme şeklindedir. Anlatma zamanı ise iki şey söyleyebiliriz: Olayın tümü sonradan aktarmadır fakat en sonda kurgunun açık edildiğinden bahsetmiştik bu kısım içinde aktarma söz konusudur. Genellikle görülen geçmiş zaman kipiyle fiiller çekimlenmiştir.

f. Mekân

Öykünün başından sonuna kadar mekân: Anlatıcının odasıdır. Mekân ve eşyalar bu öyküde değerlidir. Bir mekânın/kendine ait bir odanın insan psikolojisindeki yerine değinilir. Oda kapalı ve somut bir mekândır. Anlatıcı kahramanın odasına çok değer vermektedir. Odanın tasarımı için oldukça emek gösterir ve odasında olmaktan keyif alır. Odasının anlatıcı üzerinde oldukça olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Entelektüel bir iç tasarımı vardır. Berjer koltuk, büyük bir Kafka çerçevesi öyküde odanın tasarımına dair verilen detaylardır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatanı ve anlatılanı aynı kişidir demiştik. Dolayısıyla bu öykünün anlatıcı bakış açısı için de kahraman anlatıcıdır diyoruz. Kahraman anlatıcımız başından geçen bir olayı aktarmaktadır. Hatta bu kahraman anlatıcı Ahmet Sarı'dır. Bir öykü yazdığı hatta bu öyküyü yazmakta olduğu en sonunda anlatıcı tarafından belli edilir.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma tekniği her öyküde olduğu gibi bu öyküde de vardır. Özne tasvire yer verilir. İç söyleşme tekniği de öykünün tamamına sinmiş durumdadır. Çağrışımsal gönderme de görülür. "Kendine ait bir oda" kavramı bize Virginia Woolf'un eserini çağrıştırmaktadır. Nitekim öykü ile bu eserin içeriğinde de benzeyen yönler vardır. *Kendine Ait Bir Oda*, Virginia Woolf'un 1928 yılında üniversitelerde verdiği iki tane dersin üzerine yazılmış uzunca bir makaledir. Bu yazısında Woolf, kadınların edebî

anlamda üretken olabilmesinin tek koşulunun kendilerine ait bir odalarının olmasıdır. Ayrıca öyküde Franz Kafka'nın da sürekli anılması bu tekniğe ait başka bir örnektir.

i. Dil ve Üslup

Öyküde havas üslubu yoğun olarak tercih edilen üslup türü olarak görülmektedir. Düşünce üslubu da öykü için söylenebilecek diğer bir üslup çeşididir. Anlatıcının samimi bir havası vardır. Okuyucusuna rahat bir aktarım gerçekleştirir. “Kendine ait bir oda” kavramı öyküde sürekli tekrar eder. “Kafka” sözcüğü bir yerde büyük yazılır. Sarı, kendine has sözcüklerine yer verir: kadim, minval... Öyküde deyimler de kullanılmıştır. Ayrıca kişileştirme yapılır.

13. “Kekeme”

a. Konu

Öyküde bir yetenek yarışması ve bu yarışmaya katılan yarışmacılar anlatılır. Kekeme bir yarışmacı, sahneye çıkıp dört dakikalık bir rap şarkısı söyler. Hiç takılmaz. Bu duruma hem seyirciler hem de jüri üyeleri oldukça şaşırır ve kekeme yarışmacıya hayran kalması anlatılır.

b. Özet

Kekeme yarışmacının sahneye gelmesi ile öykü başlamaktadır. Jüri üyeleri onu tanımak istemektedirler. Bu yüzden de sorular sorarlar fakat yarışmacı kekeleyişi için ne dediği tam olarak anlaşılmaz. Ağır bir kekeme olan bu çocuk heyecandan, kalabalıktan doğru düzgün konuşmaz bile. Uzun bir kaban da giyince iyice terler. Ardından başka bir jüri üyesinin ona performansının ne olacağını sorması üzerine yarışmacı bir rap şarkısı söyleyeceğini dile getirir. Ve bu şarkıyı hiç takılmadan söyler. Jüri ve seyirciler ona hayran kalır. Şarkı bitince çocuk yine kekeme konuşmaya başlar.

c. Olay Örgüsü

Öyküde iki birim vardır. İlk birim yarışmacı çocuğun sahneye çıkıp jüri üyeleriyle tanışması ile başlar. Jüri üyeleri sorular sordukça yarışmacı çocuğun kekemesi artar, sahnede olmanın heyecanı ile de terler. Kendini ifade edemez. Jüri üyeleri onun bu hâlini görünce rap şarkısı söylemek istemesini şaşkınlıkla karşılarlar. Şaşırmalarına rağmen onun performansını merakla beklerler. Müziğin girmesiyle kekeme yarışmacı şarkısını söylemeye başlar. Hiç takılmadan, soluksuz bir şekilde rap yapması jürileri ve seyircileri çok şaşırtır. Jüri onu ayakta alkışlar ve gözlerinden yaşlar gelmiştir. Yarışmacı hiç detone de olmamıştır. Jüri, normal bir şekilde konuşurken kekeleyişini ama şarkı söylerken bu durumun oluşmamasına şaşırdıkları için yarışmacıya sorarlar. Hatta hayatına büyük bir etkisi olan bu durumdan kurtulmak için herhangi bir girişimi olup olmadığını sorarlar. Çocuk her şeyi denediğini ama olmadığını yalnızca şarkı söylerken bu durumun ortadan kalktığını dile getirir. Jüri üyelerinin çocuğun bu söylediklerini düşünmesi ile öykü sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün kişiler kadrosu çok azdır. Anakişi kekeme yarışmacıdır. Jüri üyeleri ve seyirciler sadece bu şekilde anılıp olayın işleyişine katkıları vardır. Seyirciler ve jüri üyeleri öyküde yardımcı karakterdir. Seyirci kitlesi oldukça kalabalıktır. Üyelerden biri başarı odaklı, biri çok merhametli bir diğeri ise yapması gereken neyse ona yapan biridir. Jüriler görevlerini yerine getiren ve bu bahsettiğimiz birer özellikleri dışında detaylı bir karakter olma niteliklerine sahip değillerdir. Öykünün anakişisine gelecek olursak bu yarışmacı bir çocuktur. Öykünün girişinde bulunan anlatıcının kısacık tasvirine yer verelim: “İçeriye bir çocuk girdi. Bol pantolon, uzun kaban.”(Sarı, SOMOSOM, 2014: 73). Bu çocuğun ileri derecede konuşma zorluğu vardır. Fakat mucizevî bir şekilde şarkı söylemeye başladığı an bu zorluk biter. Şarkı söylemesi bittiği an ise tekrar kekemeliği başlar. Bu ilginç olay için kendisi bunun tamamen bilinçle alakalı olduğunu ifade eder. Onun bu yeteneği jüriyi duygulandırır ve şaşırtır.

e. Zaman

Öyküde kısa bir zaman diliminde yaşanan olay verilir. Kekeme yarışmacının sahneye çıkması ve performansını sergilemesi anlatılan süre aralığıdır. Öykünün vaka zamanı aynen aktarmadır. Olay yaşanırken aktarım yapılır. Olayın anlatma zamanı ise anında aktarmadır. Olay cereyan ederken anlatıcı biz okuyucuya aktarır.

f. Mekân

Öyküde olayın geçtiği mekân yetenek yarışmasının yapıldığı bir sahnedir. Yani kapalı ve somut bir mekândır diyoruz. Mekân öyküde önemli bir unsur olarak yer almadığı için tasvir de yoktur. Sahne sadece olayın işleyişine yardım eden bir unsur olarak vardır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykü dışarıdan olayı izleyen, aktaran biri tarafından aktarılır. Yani gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır. Olayı, kekeme çocuğun rap gösterisini ve kişileri yalnızca aktarır. Fakat öykünün en sonunda kendi düşüncelerini de dile getirir. Bu kısım için öznel bir tutum vardır diyebiliriz.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma tekniği ön planda olan tekniktir. Gösterme tekniğinden kısa bir an için yararlanır. Bunun yanında az da olsa tasvir etme tekniğine başvurulmuştur.

i. Dil ve Üslup

Nesnel tasvir üslubunun yanında tahlilci üslup biçiminin de yer yer benimsenmiş olduğunu belirtebiliriz. Öyküde yarışmacı çocuğun durumuna vurgu yapmak için “kekemeliği” sözcüğü bir yerde büyük harfle yazılmıştır. Yine aynı şekilde vurgulanmak istenen bazı sözcükler tırnak içine alınmıştır. Uzun cümlelere yer verilmiştir. Diyalog verilmeyip cümleler, sorular alıntılanmıştır. Pekiştirme kullanılmıştır.

14. “Emeklerini Sevdiler”

a. Konu

Öyküde evli bir çiftin yeni doğan bebeklerinin hastanede karışmasından sonra yaşanan olaylar anlatılır. Çocukları yedi yaşına geldiği zaman yine bir hastanede kan verdikleri sırada bu durum anlaşılır. Gerçek çocuklarını alan aileye ulaşırlar ve kendi çocukları ile tanışırlar.

b. Özet

Bir kadın ve adamın bebeklerinin olacağı haberini almasıyla öykü başlar. Sarışın anne ve babadan onlara hiç benzemeyen esmer bir kız çocuk doğar. Bu evli çift sarışın-mavi gözlüdür. Doğan çocuk kapkara, esmer bir bebektir. Çevrelerindeki kimse de çocuğu onlara benzetemez. İlk başta yadırgamasalar da sonra babanın içine bir kurt düşer. Karısından şüphelenir. Çocuk yedi yaşına gelir ve babası bir hastanede test yaptırır ve çocuğun onun olmadığını öğrenir. Adam karısının kendisini aldattığını düşünür. Böyle bir şey olmamıştır kadın, kocasının buna inandığını öğrenince çok üzülür. Evlilikleri yıpranır ve mutsuz olurlar. Sonra karısı da öğrenir ki bu çocuk onların değildir. Hastanede karışmıştır. Bu da hemşirenin hatasıdır. Sonra diğer aileye ulaşırlar ve buluşurlar fakat kimse kendi çocuğunu almaz.

c. Olay Örgüsü

Öyküde olay halkaları kronolojik bir düzende ilerler. Öykümüz adamın eşinin hamile olduğunu öğrenince yaşadığı sevinçle başlamaktadır. Günler sonra karısı bebeği doğurur. Anne de baba da sarı saçlı mavi gözlüdür. İlk doğan bebek kendilerine benzemektedir fakat bebeği anne odasından çıkardıktan sonra hemşire bebekleri yanlışlıkla karıştırır. Hastanenin bu aileye çocuğunuz diye verdiği bebek esmer, kara gözlüdür. Çocukları kendilerine benzemese de bakar, büyütürler. Kızları yedi yaşına geldiğinde hastanede babası, kendisinin ve kızının kanlarının uyuşmadığını görür. Bundan sonra adamın içine kurt düşer. Böyle bir gerçeği öğrendikten sonra da karısına karşı tavrı değişir. Çocuğun kendinden olmadığını öğrendiği için karısının onu aldattığını düşünmektedir. En sonunda bunu karısıyla da

paylaşır. Karısı eşine son derece âşık bir kadın olduğu için bunu duyunca çok kötü olur. Evlilikleri büyük bir sarsıntı geçirir. Aldatmadığını nasıl ispatlayacağını düşünür. Sonra doktora gidip kendi kanı ile kızının kanının uyuşup uyumadığına baktırır. Sonuç şaşırtıcıdır. Çocuklarının kanı ne kendinle ne kocası uyuşmaz. Kocasını aldatmadığını kanıtlayacağı için çok mutlu olur ve hastanede bir hatanın yapıldığını düşünür. Hastanede bunu da öğrenirler ve eşi ile arası eskisi gibi olur. Çocuklarını alan aileye telefon ile ulaşırlar ve görüşmek isterler. Bir parkta buluşurlar ama kendi çocukları ile değil de büyüttükleri çocukları ile evlerine dönerler. Yani onlardan vazgeçmemişlerdir.

d. Kişiler

Öykünün ana kişileri karı ve kocadır. Bu çift birbirilerini seven ve birbirilerine sadık bir çifttir. Her ikisi de sarı saçlı, mavi gözlüdür. İlk bebekleri doğar. Bir kızdır. Onu sevgiyle büyütürler. Doktor, hemşire sadece öyküde ismen buldukları için yardımcı karakterlerdir. Haklarında başka bir bilgi sunulmaz. Diğer anne-babanın da siyah saçlı, kara gözlü oldukları bilgisi verilir. Onlar da yardımcı karakterdir. Asıl çocukları kendileri gibi sarışın ve mavi gözlü bir kız çocuğudur. Büyüttükleri kız çocuğu ise karaşındır. Çocuklar da olayın işlenişine önemli katkısı olan yardımcı karakterlerdir.

e. Zaman

Öyküde olaylar uzun bir süreç içinde gerçekleşir. Bebeğin büyümesinin anlatıldığı bölüm özetleme yöntemi ile hızlıca geçilir. Zaten bu kısım için de anlatıcı: “(...) Zaman hızlı akıp gitti, çocuğun göz, renkleri ve saç renkleri kendilerinden farklı da olsa aile çocuklarını yetiştirdi ve büyüttü. (...)” (Sarı, SOMOSOM, 2014: 76). Çocuk yedi yaşına geldikten sonra da çok uzun bir dönem verilmez. Çünkü asıl olay çocuk tam yedi yaşına bastığında gerçekleşir. Öykü sayfa olarak bakıldığında da çok kısa değildir ve kitapta bulunan en son öyküdür. Anlatıcı öykünün yazıldığı tarihi ve yeri de en sonda belirtmiştir. Buna göre öykü 08.10.2013 yılında Erzurum’da yazılmıştır. Olaylar kronolojik sıraya göre ilerler. Bebeğin doğumu ile

başlayan öykü çocuğun yedi yaşına geldiği dönemi anlatarak biter. Yani vaka zamanı için özetleme, anlatma zamanı için de sonradan aktarma diyebiliriz.

f. Mekân

Öyküde verilen mekânlar hastane, ev ve parktır. Öykü hastanede başlamaktadır. Hastane öyküde birkaç kez geçer. Hastane kapalı ve somut bir mekândır. Ev için de aynısı söylüyoruz. Park ise açık ve somut bir mekândır. Öykünün en sonunda aileler bir parkta buluşurlar. Evden bahsedildiği kısımlarda ev içindeki olumsuz durumu anlatmak için huzursuz bir anlatım tercih edilir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı, anlattığı karakterlere ve olaylara her yönüyle hâkim olduğu için ilahî bakış açısına sahiptir diyoruz. Anlatıcı, kahramanların içinden geçenleri, hissettiklerini, ne düşündüklerini bilir ve aktarır. Görüldüğü gibi anlatıcı hem dışarıdan bir gözlemci olarak olan biteni izliyor, konuşmaları takip ediyor, duyuyor, ne gibi hareketler yaptıklarını görüyor, hem de bir tanrı gibi iç dünyalarında neler olup bittiğini ve zihinlerinden neler geçirdiklerini en ince ayrıntılarına kadar biliyor ve bize anlatıyor (Çetin, 2019: 112).

h. Anlatım Teknikleri

Aktarma, anlatma ve gösterme tekniklerinden yer yer yararlanılmıştır. Tüm bunların bir arada olmasının sebebi ise Tanrısal konumlu anlatıcının olmasıdır. Özellikle karakter sunumunda tasvir etme yöntemi kullanılmıştır. Zaman başlığında da bahsettiğimiz gibi özetleme tekniğine başvurulmuştur.

i. Dil ve Üslup

Nesnel tasvir üslubu ve tahlilci üslubun olduğunu söyleyebiliriz. Tanrısal konumlu anlatımcı olan biteni, karakterlerin iç dünyasını bize olduğu gibi rahat bir biçimde aktarır. Öznel değil nesnel bir yaklaşım içindedir. Ahmet Sarı pek çok yazısında ve öykülerinde sıkça kullandığı “ana rahmi”ni bu öyküsünde de iki kez kullanmaktadır. Alıntı cümlelere yer verir. “Kan” kelimesi bir yerde büyük yazılıdır.

2.2.2.4. *Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş (Korku Ve Dehşet Üçlemesi: Üç) Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler*

1. “Yanmayan Sigara Endişesi”

a. Konu

Öyküde sigara içmeye küçük yaşlarda başlamış ve tutkunu olmuş biri anlatılır. Sigara içmeyi çok seven kahramanımızın ciğerleri gittikçe kötüleşir ve en sonunda KOAH hastalığına yakalanınca sigarayı bırakır. Fakat sigarayı bıraktıktan sonra onun için hayatın pek bir tadı kalmaz.

b. Özet

Öykü kahramanın sigara içtiği anın tasviri ile başlar. Sigaraya ne zaman ve nasıl başladığı anlatılır buna göre henüz 12 yaşında iken ilk kez içmiştir. Babası onun sigara içmesini istemediği için ona kızmaktadır. Fakat kahraman zamanla sigaranın bağımlısı hâline gelir. Sigara içtiği sürece hayat ona güzel gelmektedir. Ortaokul, lise ve üniversite yıllarında sigara içer. Ayrıca kahramanın üniversite yıllarında yurttan kaldığı anlaşılmaktadır. Daha sonra kahraman evlenir ve eşi de tıpkı onun gibi sigara kullanmaktadır fakat eşi onun kadar tiryaki değildir. Kahramanın akciğerleri kötüleşir, ciğerleri bitmiştir. KOAH hastalığına yakalanır. Bir ay hastanede kaldıktan sonra sigarayı bırakmak zorunda kalır. Sigarayı bıraktıktan da hayatından tat alamaz hâle gelir. Sigarayı bıraktıktan marketten sigara alıp koklayarak bu yokluğu gidermeye çalışır. Sigarayı yakmadan elinde taşır. Eşi ise sürekli elinde tuttuğu bu sigarayı atmasını ister. Öyküde çokça marka ismine de yer verilmektedir. Bitlis, Bafra, Yenice, Yeni Harman, Maltepe gibi sigara isimleri verilir. Samsun 156 sigarasının kötü olduğu anlatılır. Malbora, Ernte sigaralarından bahseder. Nippon marka çakmaktan bahsedilir.

c. Olay Örgüsü

Öykü, Sarı'nın incelediğimiz diğer pek çok öyküsüne göre oldukça uzundur. Fakat öykünün içinde olaylar silsilesi göremeyiz. Tek bir tane önemli olay vardır o da kahramanımızın sigara içme alışkanlığı ve bunun verdiği sebeple hastalığa

yakalanıp sigarayı bırakmasıdır. Sigaraya başladığı ilk günler, okul dönemleri, evlilik yılları her bir dönem tek seferde anlatılır. Her şey neden-sonuç ilişkisine bağlı olarak aktarılır. Ve öyküye baktığımızda kronolojik bir düzende ilerlediğini görebiliriz. Ergenliğinde sigaraya başlayan kahraman için bu bir dışavurum olarak anlatılır. İlk günden bugüne kadar sigara ile olan ilişkisi teker teker anlatılır. Öykünün sonu için sürpriz bir son yoktur diyoruz lakin beklenen bir son da değildir. Karısının içmediği fakat elinden de düşürmediği sigarasını atması için yaptığı baskı ve kahramanın da buna uymak zorunda kaldığını gösteren bir şekilde öykü sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi bir erkektir. Öyküde anlatıcı ondan “adam” eşinden ise “kadın” şeklinde bahseder. Kahramanın çocukluğu, ergenliği ve yetişkinliği verilir. Dış görünüşten hiç bahsedilmez. Arkadaşlarına nazaran o biraz daha önce ergenliğe girmiştir. Henüz okulda onlar oyun oynarken o çoktan sigara müptelası olmuş, bıyıkları çıkmış, olgun bir erkekmiş gibi hareket etmektedir. Durumu çok kötüleşinceye kadar sigara içmekten vazgeçmez. Sigara içmek onun tek eğlencesi gibi bir şeydir. Bunun yanında babasının bahsi sadece sigara içtiği için ona kızması ile edilir. Dolayısıyla babası yardımcı karakterdir. Okuldaki arkadaşları da yardımcı karakterlerdir. Sadece kahramanın ergenliğe girişini anlatmak için vardılar. Karısı diğerlerine nazaran biraz daha göreve sahiptir. O da tıpkı eşi gibi sigara içen bir bireydir. Lakin kahramanımız kadar iradesiz ve düşkün değildir. Kahramanın hastalığından sonra tamamen sigaradan uzaklaşması için onu uyarır. Tek isteği kocasını korumaktır.

e. Zaman

Öyküde tek bir zaman diliminden bahsedilemez. Olayların anlatılma zamanı elbette farklıdır. Kahramanın 12 yaşı yani ortaokul dönemi ilk gördüğümüz zaman dilimidir. Ardından lise çağlarını onun ardından üniversite dönemi gelir. En sonda yetişkin olduğu zamanı okuruz. Tüm bu dönemler tek bir seferde anlatıcının özetlemesi ile anlatılır. Aktarma zamanı sonradan aktarmadır. Anlatıcının geçmişe

dönmesinin sebebi kahramanın sigara alışkanlığının ilk nasıl başladığını, daha sonra bu tutkunun nasıl ilerlediğini daha iyi anlatmak içindir.

f. Mekân

Öykü mekân açısından zengindir. Belirgin olan ilk mekân okuldur. Okulda erkek öğrenciler futbol oynar, uzuneşek atlar; kız öğrenciler ise ip atlar, yakar top oynar. Bu sıralarda kahramanımız da okulun lavabolarında sigara içer. Lisede de aynı şekildedir. Duldalarda, korunaklarda sigarayı saklar ve içer. Diğer mekân üniversite zamanında kaldığı yurttur. Yurdun odasında, arkadaşlarıyla oda duman altı olana kadar sigara içerler. Ardından camı açıp havalandırırlar. Diğer bir mekân otogardır. Kahramanımız otogardan sigara alır. Kahraman evinde sigaradan dolayı öksürürken daha sonraları ağızında sigarası ile gezinirken anlatılır. Ardından mekân hastane olur. Kahraman doktora gider ve burada hastalığını öğrenir. Sigarayı bırakmak zorunda kaldıktan sonra caddelerde morali bozuk bir şekilde gezer. Bir dükkândan sigara alır. Arabada, yolda iken anlatılır. Görüldüğü gibi öykü uzun olduğu için çokça mekân kullanımı da olmuştur. Bunlardan okul, ev, oda, araba, otogar, dükkân, öğrenci yurdu ve hastane kapalı ve somut mekânlardır. Caddeler, yollar ise açık ve somut mekânlardır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde tanrısal konumlu gözlemci bir anlatıcının varlığını hissederiz. Anlatıcı, kahramanın geçmişine, bugününe, düşüncelerine bütünüyle hâkimdir. Her şey okuyucuyu ikna edecek düzeyde anlatıcı tarafından yansıtılır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde yoğun olarak anlatma tekniği kullanılır. Bunun yanında yer yer gösterme tekniğine de başvurulur. Tasvir etme ustalıklı verilir. İç çözümleme tekniği de yer alır. Diyalog yerine alıntı cümle ile bu karşılıklı konuşma durumu sağlanmaya çalışılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Yalın ve nesnel tasvir üslup kullanımı görülmektedir. Yabancı sözcük kullanımı vardır: “pull it” (çek), “chekup”, “beis görmemek” (sakınca görmemek) ya da marka isimleri şeklindedir. Bir yerde “Tanrı” kelimesi büyük harfle yazılmıştır. Benzetmeler sık yapılır. İkilemeler kullanılır.

2. “Yediyi Dokuz Geçe”

a. Konu

Öyküde çalıştığı kurumda daha önce kendine ait odası olmayan kahramanımızın mertebesi yükselince kendi odasına sahip olması ve ardından yaşananlar yine onun ağzından anlatılır. İş arkadaşları bu durumdan rahatsız olur ve onu kıskanırlar. Ayrıca odasının yakınlarında radyoaktif ışınlar yayan bilgisayar odasının olması kahramanın sağlığını olumsuz yönde etkiler.

b. Özet

Kahramanımız iş yerinde yükselince ona bir oda tahsis edilir. Bugüne kadar kendine ait bir odanın olmaması anlaşıldığı üzere onu üzmüştür. İş yerindeki çalışma arkadaşları ona ait bir odanın olma durumunu oldukça kıskanırlar. Bu nedenle kahraman, kendi ile baş başa kalabileceği için mutlu olur. Sevinçli olsa da ortada bir problem vardır. Odasının yanındaki radyoaktif ışınlar yayan bilgisayar odasından şikâyetçidir. Hatta bu odanın ne kadar radyoaktif ışınları yaydığını bile ölçtürmek istese de ölçtüremez. Aradan zaman geçtikten sonra kahraman anlatıcı, baş ağrılarını çektiğini, kulağında bir vızıltı duyduğunu ve sabahları kalkarken iyi dinlenmemiş olarak kalktığını söyler. Uykusuzluk çeker ve her sabah 07.09’u görür. Ne yaparsa yapsın her zaman 07.09’da uyanmaktadır. Öykünün gidişatından anladığımız üzere radyoaktif ışınların kötü etkisi de budur.

c. Olay Örgüsü

Öykünün ilk biriminde kendine ait bir odası olmadığından yakınan kahraman, çalıştığı kurumda mertebe atlayınca bir odaya sahip olur. Kurumdaki insanlar tarafından küçük görüldüğünü söyleyen kahraman iki kez “onlar tarafından” diyerek bu duruma dikkat çekmek ister. İkinci biriminde yan odadaki radyoaktif ışıklardan dolayı baş ağrıları çeker. Uyku problemi yaşamaya başlar. Buna göre her gün sabah yediye dokuz geçe uyanmaktadır. Bu durumdan oldukça şikâyetçidir. Saat doğru bir şekilde çalışır, durmamıştır. Bu durumun nedeni böyle esrarengiz bir şekilde bırakılarak öykü bitirilir.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi anlatıcımızdır. İş yerinde uzun seneler çalışmış ve anlaşıldığı üzere yükselmek için sabreden biridir. Sonunda mertebesi artırılmış ve ona kendi yaşayabileceği bir oda verilmiştir. Kendine ait bir odasının olmasını çok istediği için de çok mutlu olur. İş arkadaşlarının onu kıskandığının farkındadır fakat kimseyle münakaşaya girmeyen sakin yapıda biridir. İşini yapar ve evine gider. Çalıştığı kurumdaki arkadaşlar sadece onu kıskanan kişiler olarak zikredilir. Daha fazla görevleri yoktur. Dolayısıyla bu arkadaşlar öykünün yardımcı karakterleridir. Bilgisayar Araştırma ve Uzmanlık Merkezi’nde çalışan kişiler de aynı şekilde yardımcı karakterlerdir. Odanın yaydığı radyoaktif ışın miktarını ölçmek için de dostları yine yardımcı karakterlerdir. Olayların gidişatına katkıları vardır.

e. Zaman

Öykü çok kısa bir süreci ele almaz. İş yerinde uzun süre çalıştığını biliyoruz. Bunun ardından kendi odasına geçmesiyle birlikte gelişen olaylar da yine uzun bir süreçte gerçekleşir. Olaylar nesnel zamanda kronolojik bir düzende ilerler. Vaka zamanı özetleme, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân kahraman anlatıcının çalıştığı kurumdur. Ne üzerine çalışan bir kurum olduğu, nerede olduğu bilgisine sahip değiliz. Yalnız Bilgisayar Araştırma ve Uzmanlık Merkezi adlı birimin olduğu yerler üniversitelerdir. Dolayısıyla anlatıcı kahramanımızın bir üniversitede görev yaptığını sonucuna varabiliriz. Ve burası için de kapalı ve somut mekândır diyoruz. Kahramanın odası da öykü için kıymetlidir. Asıl olayların başlangıç noktasıdır. Kahramanın çalışma odası kapalı ve somuttur.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı ve anlatılan kişisi aynıdır. Yani kahraman anlatıcıdır. İş yerinde başına gelenleri özetleyerek bize aktarır. Anlatı sistemini oluşturan her şey, merkezi karakter konumunda bulunan anlatıcımızın bakış açısından biz okuyucuya aktarılır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniği, özetleme tekniği ve geriye dönüş teknikleri kullanılır. Anı-öykü formatında olduğu için genel olarak anlatıcı kahraman anlatarak aktarma odaklıdır. İş yerinde bulunduğu yılların öncesini anlatabilmek için özetleme tekniğini kullanmıştır. Başına gelen olayları anlatırken de geriye dönüş tekniğine başvurur. Tüm bunların yanında anlatıcımız iç monolog tekniğinden de yararlanmıştır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamında yalın bir üslubun varlığını görmekteyiz. Anlatıcımız hem samimi hem de rahat bir tavır içindedir. Yabancı kelimeler kullanılmış: “Switch.” Kahraman kullandığı yabancı kelimeyi de açıklar. Devrik cümleler vardır. Alıntı cümlelere yer verilir. Tamamlanmamış ifadeler de bulunur. Pekiştirme kullanılır, kişileştirme yapılır.

3. “Top Oynayan Çocuklar”

a. Konu

Öykünün konusu yine Ahmet Sarı'nın pek çok öyküsünde birebir aynı şekilde gördüğümüz bir apartmanın birinci katta yaşamanın sıkıntılarıdır. Kahraman anlatıcımızın kendisi de birinci katta yaşadığı için bunu iyi bilir. Parka da yakın olan evi, futbol oynayan çocuk gürültüleriyle dolar ve bir gün cama top gelir. Kahraman anlatıcı da çocuklara kızar. Gece yattığında bile çocukların dışarıda top oynadıklarını söyler. Gündüz duyduğu o top seslerini geceleri de duyar. Kısacası öyküde bu durumun vermiş olduğu rahatsızlığı okuruz.

b. Özet

Öykü birinci katta yaşıyor olmanın vermiş olduğu dezavantajların sıralanması ile başlamaktadır. Ardından kahraman anlatıcımız kendisinin de birinci katta oturan bir birey olduğundan bahsetmesi ile öykü devam eder. Apartmanda yaşayan ailelerin çocuklarının apartmanın her yerinde oyun oynadıklarından bahseder. Kız çocukları çeşitli oyuncaklarla apartmanın içinde, köşesinde evcilik oynamakta ve bazen de farkında olmadan geçiş yolunu kapatmaktadırlar. Erkek çocukları ise genellikle futbol oynamaktadırlar. Kahramanımız kitap okurken aniden salonun camına top gelir ama bu durum sürekli yaşanan bir şeydir. Her defasında kahramanımız bu ani gelen top ile korkmakta ve bunu yapan çocuklara sinirlenmektedir. Çocuklar kendilerine kızıldığı için bir süre ortada görünmeseler de yine evin önünü park yerine çevirirler. Kahraman bu duruma öylesine alışmıştır ki geceleri uyurken bile top oynayan çocuklarının sesini işitir ve bu yüzden sabahın erken saatlerinde uyanır. Kahramanda psikolojik bir etki bırakır. Kahraman sabahın bu saatinde işittiği seslerin top oynayan çocuklara mı ait olduğunu yoksa çatıdan düşen kar külçelerine mi ait olduğuna karar veremez. Rahatsızlık duyar. Bu saatte de camına topun gelmemesi için dua ederken öykü sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykü iki birimden oluşmaktadır. Lakin ilk birim kısadır. Bu bölümde anlatıcımız, apartmanların birinci katlarında oturan insanların başlarına gelen ufak tefek sorunları örneklerle açıklayarak anlattığı kısımdır. Asıl ve önemli bölüm ikinci birimdir. Çünkü kahraman anlatıcı artık burada kendi başına gelen olayı anlatır. Birinci katta oturanlar için en büyük problem apartmanın bahçesinde, girişinde, köşesinde çocukların oyun oynuyor olmasıdır. Bu tabii ki onun düşüncesidir. Evinin tam önünde futbol oynayan çocuklar her zaman onun salonunun camına top atarlar. Top cama her çarptığında kahramanımız ürkmekte ve eğer camı bir gün kırarlarsa bunun parasının babalarından alacağını söylemektedir. Çocukların sürekli bu şekilde top oynuyor olması kahramanımızın psikolojisini bozmaktadır. Uykusundan uyanıp top sesleri duymaya başlar. Hatta çatının tepesine baktığın kar kütlelerinin düştüğünü görür ama bu sesi top sesine mi benzetmekte yoksa gerçekten sabahın o erken saatinde çocuklar top mu oynamakta ayırt edememektedir.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi anlatıcımızdır. Kendisi bir apartmanda birinci katta oturmaktadır. Anlattıklarından çıkarabileceğimiz üzere kendisini sessizliği arzulayan, bir köşede sakince kitap okumayı seven biridir. Çocukları sevmiyor değildir yalnız sürekli evinin önünün çocuklar için bir park yerine dönmesi ve camlarına topun atılması durumu onu çok rahatsız eder. Kafasına çok takar. Anlaşıldığı üzere de yalnız yaşamaktadır. Öyküde kız çocukları ve futbol oynayan çocuklar olay için büyük önem taşırsalar da yalnızca yardımcı karakterlerdir. Anlatıcı onlardan şöyle bahseder: “Ben de birinci katta oturuyorum ve benim de apartmanımın salonunda evcilik oynayan küçük kız çocukları var. Ev nesnelerini o kadar garip bir şekilde apartman çıkışına dizmişler ki nasıl adım atacağımızı bilemememiz onları kıkırdetmekte. Hin bir gülüşle sizleri kendi oyunlarına çektiklerini düşünmekte. Benim de evimin önünde oynayan çocuklar var. Topun sadece yere değil, apartman duvarına her vuruşunda, büyük salon camına her çarpışında yüreğim ağzıma gelmekte; kitap okuduğum koltuğumdan bir çırılda kalkıp, perdeyi çekip, camı açıp

çocuklara camı kırdıklarında parasını babalarından söke söke alacağımı sert bir tonla dillendirmekteydim. (...)" (Sarı, MDDY, 2016: 17).

e. Zaman

Öykünün birinci biriminde genel bir zaman kavramı görülmektedir. Lakin ikinci birim nesnel zamanda şimdiye işaret eder. Anlatıcının anlattıkları kısa bir süre içinde gerçekleşen olaylardır. Bu birimde anlatılan olaylar kahramanın kar külçeleri diye bahsetmesinden ötürü bir kış mevsiminde gerçekleştiğini göstermektedir. Zaman unsurunun öyküde pek bir önemi olmadığı için anlatıcı buna fazla değinmeden anlatısını meydana getirir.

f. Mekân

Öyküde mekân unsurunun önemli bir yeri vardır. Çünkü olayın asıl çıkış noktası birinci katta yaşamak ve bunun olumsuz getirileridir. Olaylar tamamen anlatıcı kahramanımızın yaşadığı bu apartmanda yani onun evinde geçer. Apartmanın girişi, anlatıcının evinin önü çocuklar için oyun alanıdır. Yani böyle bakıldığında çocuklar açısından olumlu ama apartmanın birinci katında yaşayanlar buna anlatıcımız da dâhil olumsuz bir durumdur. Anlatıcımız öykünün başında olumsuz getirilerden uzunca bahseder. Kendi başına gelenleri aktarır. Anlaşıldığı üzere birinci katta oturuyor olmaktan pek hoşnut değildir. Apartman, ev kapalı ve somut mekânlardır. Anlatıcı öykünün bir bölümünde yatak odasından da bahseder. Bu kısımda gece yarısı dördtür dolayısıyla odası için kapkaranlıktır der. Yatak odası da kapalı ve somut mekândır. Ayrıca öyküde arabalar için park yerinden de bahsedilir. Otopark kapalı ve somuttur.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı da anlatılanı da aynı kişidir. Kahraman anlatıcıdır. Birinci tekil şahıs ağzıyla anlatımın vermiş olduğu samimi etkiyle öyküde sohbet tarzı da hissedilmektedir. Anlatıcı başından geçenleri aktarır fakat bunu yaparken okuyucusuyla sohbet eder bir havası vardır.

h. Anlatım Teknikleri

Anlatma, tasvir etme, yukarıda da bahsettiğimiz gibi okuyucuya seslenme, okuyucu ile konuşma vardır. Yer yer gösterme tekniğine de başvurulmuştur.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslubun yanında nesnel tasvir üslubu da görülür. Örneklerle açıklama ve benzetmeler yapma sıkça yapılır. İkişlemeler kullanılır. Deyim kullanımı da görülmektedir: “çil yavrusu gibi dağılmak.” Pekiştirmeler var. Kelime ve ifade sapmalarına rastlanmaktadır: “kar külçeleri, kan uykuda” vb. Öyküde dikkat çeken başka bir durum da Arapça kökenli bazı sözcüklerin orijinal yazılışları temel alınmış: “şahid (الشاهد), sahib (صاحبة) gibi.

4. “Yılmaz Sarı’nın Tükenmez Kalem Biter Endişesi”

a. Konu

Otobiyografik izler taşıyan bir öyküdür. Anlatıcı yazar Ahmet Sarı, babası Yılmaz Sarı’yı anlatır. Babası, ona ve kardeşlerine her şeyin en kalitelisini, en güzelini alır. Yılmaz Sarı her şeyin içinde en çok kalemleri sever. Kalemlerini çocukları ile de paylaşır. Yılmaz Sarı; tüm kalemlerini kurşun kalem, dolma kalem ve tükenmez kalem diye tasnifleme eder. Kalemlerinin hiç bitmemesini ister. İşte öyküde tam olarak bu bitmeme isteği ve babasının kalem sevgisi anlatılır.

b. Özet

Yılmaz Sarı’nın çocukken yaşayamadıklarından, okula yalnızca bir gün gidebildiğinden bahsedilir. Okula gidememesi onun okumaya ve okuyan çocuklara olan düşkünlüğünün sebebi kabul edilir. Öykü bunun anlatımı ile başlar. Anlatıcı babasının geçmişinde yapamadığı, yazamadığı, hevesini alamadığı bütün öğrencilik heveslerini o ve üç kardeşi ile yaşadığını dile getirir. Nereye giderse gitsin, nerede olursa olsun elinde kalemi vardır. Yılmaz Sarı çocukları okula gitmeye başladıklarında onların neye ihtiyacı varsa her şeyin en iyisini, en güzelini alır. Kendisi çocukken bunlara sahip olamadığı için çocuklarının sahip olmasını ister.

Kalemlerini çok sever ve onlara değer verir. Tüm kalemleri sınıflandırır. Tükenmez kalemlerin hiç bitmemesini ister. Ahmet Sarı, babasının bu durumu için içinde gizli bir çocuk olduğunu söyler. Tüm bunlar anlatıcı tarafından bize güzel anılar şeklinde aktarılır.

c. Olay Örgüsü

Öyküdeki ilk birimde Yılmaz Sarı'nın küçüklüğüne dair bilgi verilir. Anı-öykü formatında olduğu için tüm bu anlatılanlar Ahmet Sarı'nın babası ile anılarına ve babasının ona anlattıklarına dayanır. Buna göre Yılmaz Sarı okumak istemesine rağmen ailesinin şartları el vermediği için okuyamamış, okula yalnızca bir gün gidebilmiştir. Bahsedilen bu kısımlar Türkiye'de olanlardır. Buradan sonraki kısımda Yılmaz Sarı'nın Almanya'daki yaşantısından kesitler aktarılır. Ana olay Yılmaz Sarı ve kalemleridir. Bunun dışında anlatılanlar yalnızca ana olayı destekleyen yardımcılarıdır. Türkiye'deki yaşantısı, küçüklüğü vb. anıların verilmesi bizim neden Yılmaz Sarı'nın bu kadar kalem sevdiğini anlamamız içindir. Her şey neden-sonuç ilişkisinde kronolojik sırayı takip ederek ilerler. Öykünün ikinci biriminde Yılmaz Sarı'nın kalem sevdasını okuruz. Ana olay da buydu demiştik.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi Yılmaz Sarı'dır. Ahmet Sarı'nın öz babasıdır. Öykünün anlatıcı konumunda ise Ahmet Sarı bulunmaktadır. Ahmet Sarı biz okuyucuya babasını anlatmaktadır. Öyküde de belirtildiği üzere Türkiye'de yaşadktan bir süre sonra Yılmaz Sarı bin bir güçlkle Almanya'ya göç etmiştir. Fakir bir aileden gelmektedir. Ailesi gibi o da çiftçilikle uğraşmıştır. Hâl böyle olunca Yılmaz Sarı okul bile okuyamamıştır. Okuma isteği hep içinde kalmıştır. Küçüklüğünde hem okuyamama hem de istediğine sahip olamama durumu onda ukde kalır. İleride çocukları olunca da kendisinin sahip olamadığı ne varsa çocuklarının olması için çaba sarf eder. Bu yönüyle merhametli ve düşünceli bir babadır. Ahmet Sarı'nın babasının gençliğini anlatırken dikkat çektiği yer şurasıdır: Yılmaz Sarı'nın hangi fotoğrafına bakılırsa bakılsın her zaman elinde bir tane kalem tutuyor olmasıdır. Her marka kalemi vardır daha önce pek çok kez bahsettiğimiz gibi tam bir kalem

düşkünüdür. Çocuklarına da kalemlerini verir onlara ödevlerini yaparken yardım eder. Öyküde annesinden de çok kısa bahsedilir. Annesi öyküde yardımcı karakterdir. Buna göre annesi Yılmaz Sarı'yı çok kıskanmaktadır. Annesi yalnızca burada kıskanç olma özelliği ile anılır. Ahmet sarı kendisinden ve üç kardeşinden de çok fazla bahsetmez. Yalnızca babalarının onların içinden yaptıklarından bahseder. Bu durumda yine kardeşleri yardımcı kişiler olarak öyküde yerlerini alırlar. Şunu da belirtelim karakterler verilirken dış görünüş yerine davranışlar ve psikolojik tasvir verilir. Sadece öykünün sonunda Yılmaz Sarı'nın dış görünüşüne dair şunları okuyoruz: "(...) Kara gözleri, kara kaşları nasıl da ışıldıyordu." (Sarı, MDDY, 2016: 23).

e. Zaman

Öyküde zaman olarak tek bir kavram yoktur. Hatıralarla geriye dönüş tekniği uygulandığı için geçmişe de dönülür. Anlatıcı bugünden geçmişe dönük hatıraları anlatır. Vaka zamanı özetleme şeklindedir. Anlatma zamanı da dolayısıyla sonradan aktarmadır. Öyküde aktarılan her şey organik bütünlük bozulmadan sırasıyla aktarılır.

f. Mekân

Öyküde tamamen somut mekânlardan bahsedilir. Daha önce de söylediğimiz gibi ilk mekân Türkiye'dir. İkinci mekân ise Almanya'dır. Türkiye'de memleketleri olan Erzurum olduğunu düşünebiliriz. Almanya'da verilen mekân ismi Freibad'dır. Yılmaz Sarı'nın Freibad'a yüzmeye gittiğinden bahsedilir: Burası Freibad Rosenheim yani Almanya'da bir açık yüzme havuzudur. Rosenheim Almanya'da bulunan bir şehirdir. Yılmaz Sarı'nın ve çocukların okula gittiğinden de bahsedilir. Okul kapalı ve somut bir mekândır. Ayrıca evde baba ve çocukların geçirdiği vakitlerden de bahsedilir. Yani ev de kapalı ve somut bir mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde kahraman bakış açısı kullanılır. Anlatıcımız hem öykünün kahramanı hem de anlatanı Ahmet Sarı'dır. Ahmet Sarı, babasını ve ailesini anlatır. Otobiyografik bir öykü olduğu için anlatıcı son derece samimidir. Fakat her şey ve herkes onun süzgecinden geçtiği için öznedir. Kişileri, eşyaları, olayları tamamen subjektif biçimde sunar.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma, gösterme (az), özetleme, geriye dönüş tekniği ve tasvir etme tekniklerinin kullanıldığını görürüz. Ayrıca öykünün otobiyografik olduğunu söylemiştik dolayısıyla burada otobiyografik tekniğin de kullanıldığını söylemeliyiz.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslup öykünün tamamına hâkimdir. Günlük dil ve samimi bir anlatım söz konusudur. Öyküde en çok dikkat çeken unsur nedensellik belirten sözcüklerin çok fazla olmasıdır. –dan, -den eki sürekli kullanılır. Örneğin öykünün ilk başında okuduğumuz şu kısmı inceleyelim: “Belki de küçükken okuyamadığından; babası fakir, zaman da kötü olduğundan; insanların okumaya değil de hayatta kalmaya daha fazla ihtiyaçları olduğundan; paranın daha önemsiz, potlacın gündelik hayatta ön planda olmasından; tarlalarda çalışmanın, ekinleri kaldırmanın, patos yapmanın, dirgen çekmenin, patates tarlalarında patates sökmenin iş gücü gerektirdiği dönemlerde okuma lüks gözüktüğünden babası onu okutmamış, sadece bir gün okula göndermişti. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 21). Ayrıca burada da görüldüğü gibi öyküde zirai terimlere de yer verilmektedir. Öyküde benzetmeler de yapılır. Kalem markalarının isimleri verilir. Çok uzun cümleler görürüz. Diyalog yoktur bunun yerine alıntı ifadeler yer alır ve ikilemeler kullanılmıştır.

5. “Gölün Gözü”

a. Konu

Öykü gerek konu gerekse kullanılan sözcükler bakımından oldukça ilginçtir. Öyküde, ölmek üzere olan birinin ölüm çağrısına en sonunda uyması anlatılır. Anlatıcı bir “dış ses” gibi bu adama seslenir ve onu anlatır. Adamın adı ”Diman”dır. Anlaşılan o kibir günahkârdır. Kahramanın benliğini dünyadan ayırdığını, gecesini uyanık geçirdiğini, gündüz susuz kalıp kalbini inançla doldurduğunu söyler. Böylelikle şeytanı yenmeye, günahlarından arınmaya çalıştığı anlatılır.

b. Özet

Öykünün en başında verilen ifadeler sürekli tekrar etmektedir. Bu ifadeler okuyucuda sanki bir yankı hissi uyandırmaktadır. Öykünün verdiği hissiyat eski zaman hikâyeleri gibidir. Putların varlığından, cüzzam ve baras (Viteligo) hastalıklarından bahsedilmesi de öykünün M.Ö. olan bir dönemi anlattığını kesinleştirir. Ayrıca bu hastalıklar da bize Hz. Eyüp zamanını çağrıştırmaktadır. Çünkü Hz. Eyüp de bu hastalığa yakalanmış, uzun bir süre yenmek için savaş vermiş ve en sonunda da yenmiştir. Öyküde öncelikle anlatıcı Diman’a seslenir. Gölün gözünü gördüğünü ama gitmediğini söyler. Ardından Diman’a çöl halkının söyledikleri verilir. Gökyüzünde çakan şimşeklerin Diman’ı istediğini anlatmaktadır anlatıcı. Buradan sonra Diman’ın gece gündüz uyanık kalıp, susuzluk çekerek kalbini iman ile doldurmak istediği anlatılır. Bu onun için bir arınma ve şeytanı yenme yöntemidir. Fakat şeytanın sürekli yakınlarda olduğu ve fırsat kolladığı açıklanır. Şeytana uymadan iman etmeye çalıştığı, haram olan her şeyden uzak kalmak için çaba sarf ettiğini okuruz. Ayrıca öyküde üçüncü paragrafta Peygamber Efendimiz’in bir hadisine de gönderme olduğunu belirtelim. Bunun için pasajı verelim: “Yasak ateşi karnına doldurmuşsun. Ondan tıka basa yiyordun. İlerisini hiç düşünmüyordun. İki memen arasına bir azap inecekti ki, kuduracaktın.” (Sarı, MDDY, 2016: 28). Bu ifadeler bizi şuraya götürür: “Gümüş kaptan bir şey içen kimse karnına cehennem ateşi doldurmuş olur.” Bu hadis-i şerif de Buhârî’nin *Kütüb-i Sitte* diye anılan

kitabında geçmektedir. Kahramanımızın sonuna gelecek olursak da o çağırıldığı göle doğru gittiğini yani ölüme gittiğini görüyoruz.

c. Olay Örgüsü

Öyküde olay halkaları belli bir şekilde verilmez. Hatta olayları bile net bir şekilde görememekteyiz. Anlatıcı sürekli konuşmakta, anlatmakta fakat “önce şu gerçekleşti, ardından da bu yaşandı” şeklinde bir düzlem aktarımı yapamayız. 11 paragrafa ayrılarak anlatım sağlanmıştır. Öncelikle öyküye girişte anlatıcının seslenmesi vardır. Ardından gelen paragrafta kahramanın adı, görünüşü ve yaşadığı bölgedeki halkın ona söyledikleri verilir. Anlatıcı Diman’a şeytanın içinden çıkarmasını, cehennemden onu neyin kurtaracağını bulmasını ve onu yapmasını söyler. Ardından yaşlandığı ve yaşlılığın onu duygusallaştırmış olduğu belirtilir. Sonraki paragrafta diğer tarafı kazanmak için yaptıkları verilir. Sekizinci paragrafta baktığımızda benliğini tamamen dünyadan ayırdığını, geceleri uyanık gündüzleri de susuzluk çekerek kalbini inançla doldurabildiğini görürüz. Sonra anlatıcı; Allah’ın her zaman her yerde bulunduğunu, herkesi, her şeyi görebildiğini söyler. Şeytanın da boş durmadığı insanların içine işlediği anlatılır. En son paragrafta daha önce hiç bahsedilmeyen Zeynep adında birinin varlığı söylenir. Anlaşılan o ki Zeynep adındaki bu kişi Diman’a iyi gelmektedir. Öykünün başında gölün yani ölümün onu çağırıldığını söylemiştik ve son cümleye baktığımızda artık bu davete riayet ettiği ve göle gittiğini görürüz.

d. Kişiler

Öykünün başkahramanı Diman adında yaşlı bir adamdır. Diman kelimesi Türkçe değildir. Fakat Ahmet Sarı’nın Kürtçedeki anlamı ile mi yoksa Çağataycadaki anlamı ile mi kullandığı belli değildir. Kürtçede diman “kalmak”, Çağataycada ise “demek, beyan, ifade, tekellüm etmek” anlamlarına gelmektedir. Diman, gür saçlı, iki zülüflüdür. Anlatıcın söylediğine göre günahkârdır. Ama sonra kalbini imanla doldurur. Öyküde bir de Zeynep adında bir kişi var demiştik. Fakat bu Zeynep esrarengiz olma özelliğini öykü boyunca korur. Öykünün sadece son paragrafında ortaya çıkar. Şu cümleden onun Diman’a yardımcı olduğunu

çıkarmak mümkündür: “(...) Zeynep’in ipi takatsiz ve mecalsiz kalan diz kapakların için bir destektir. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 30). Bu durumda Zeynep karakteri için öyküde yardımcı karakterdir sınıflamasını yapabiliriz. Ayrıca öykünün ikinci paragrafında geçen çöl halkı denilen topluluk için de yardımcı karakterlerdendir.

e. Zaman

Öyküde olayların geçtiği zaman çok eski zamanlardır. Bu yargıya biraz önce öyküyü özetlerken söylediğimiz gibi putlara inanılan bir dönemin olması ayrıca bars ve cüzam hastalıklarından bahsediliyor olması yüzünden varabiliyoruz. Hatta bu bahsedilen zamanın Hz. Eyüp zamanında olma ihtimalini de yukarıda söylemiştik. Nesnel bir zaman söz konusudur. Vaka zamanı özetleme, aktarma zamanı ise sonradan aktarmadır diyoruz. “Nesnel zamana paralel olan olaylar, vaka zamanında daraltılmış olarak sunulur.” (Çetin, 2019: 13).

f. Mekân

Çölden sıklıkla bahsedilir. Çöl somut ve açık mekândır. Yalnız bu çölün hangisi olduğu belli değildir. Biz öykünün genel yapısından hareketle Arabistan ya da Sahra Çölü olduğunu düşünmekteyiz. Çölde yaşamış olmanın verdiği etkiyle de kahramanın kuru cilde sahip olduğunu bilmekteyiz. Ve öyküde sürekli bir gölden bahsedilir. Göl, somut ve açık mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcıdır. Okuyucuyu ve Diman’ı yönlendirir. Sürekli seslenir. Diman’ı yönlendirirken bir yandan biz okuyucuya da anlatmaya devam eder. Tiyatroda ya da sinemada kullanılan bir dış ses gibi hareket etmektedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi anlatıcının ifade tekrarları bir yankı bir yansıma hissi uyandırmaktadır. Destan ya da efsane anlatıcısı gibi bir imaja sahiptir.

h. Anlatım Teknikleri

Öykü anlatma tekniğine dayalıdır. Çağrışımsal göndermeleri mevcuttur. (*Kütüb-i Sitte* örneği) Diman'ın bedensel boyutunu verirken çok kısa bir tasvir yöntemi vardır. Özetleme yönteminin kullanıldığından yukarıda bahsetmiştik. Bunun yanı sıra iç çözümleme de yer alır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün dil ve üslubu kitapta bulunan diğer pek çok öyküden farklıdır. Değişik kelime kullanımı görülmektedir. Örneğin karakterin adı Diman. Bu sözcüğün anlamlarından yukarıda bahsettiğimiz için tekrarlamıyoruz. Bunun yanında bühtan ve ihtirmek kelimelerini görürüz. Buna göre bühtan: Kara çalma, suç yükleme anlamlarına gelmektedir. İhtirmek ise: Çöktürüp oturtmak, çöktürmek ya da üzerine çullanıp çökertmek, yere yatırmak anlamlarına gelir. Öyküde ihtirmek da çökmek anlamına gelebilecek şekilde kullanılmıştır. Devrik cümle kullanımı vardır. Diyalog yoktur bunun yerine alıntı cümleler vardır. Seslenme, hitap belirten “ey” sözcüğü kullanılmaktadır. “Gölün gözünü gördün. Uzaklardaydı. Seni çağırıyordu. Gitmiyordun.” İfadesi öyküde tam dört kez kullanılmıştır. Öyküde tamamlanmamış yargılar vardır. Tırnak içi ifade kullanımları görülür. Kur'an diline öykünme de söz konusudur. Anlatıcı Allah'tan bahsedeceğinde bazen “O” şeklinde kullanır. Ayrıca bu öyküde hiç Tanrı demez hep Allah demeyi tercih eder. Benzetme ve kişileştirme de yapılır. Anlatıcının üslubunun hitabet olduğunu da belirtelim.

6. “Elma Ağacına Yaklaşırken”

a. Konu

Öyküde başkişi Fazıl Amca adında çiftçilikle uğraşan aynı zamanda arıcılık yapan birisi anlatılır. Fazıl Amca'nın başına gelen talihsiz bir kaza da aktarılır. Onun yanı sıra köy hayatı da anlatılmaktadır. Ayrıca tarım, tarım aletleri ve bunların insanlara sağladığı yararları da değinilir.

b. Özet

Anlatıcı, girişte okuyucuya seslenir. Daha sonra Fazıl Amca'nın öyküsüne dönülür. Fazıl Amca, tarla işlerini çok sever ve zevkle yapar. Köy ve köylü yaşantısı çok güzel aktarılır. Bir gün Fazıl Amca ağaç keserken hızarı bacağına kaydırıp yanlışlıkla sol bacağına yarısını koparır. Bu yüzden çok kan kaybeder. Kan kaybının etkisiyle kendinden geçer ve tam bu sırada açık kahverengi benekli bir ceylanın ona baktığını görür. Sayfanın sonunda anlatılan bu ceylanın resmine de yer verilir. Öykü bu yönüyle ilginçtir. Fazıl Amca o hâldeyken de elma ağacından elma koparıp sepete atar ve bu şekilde sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykü uzun bir süreci ele alır. Bazı kısımlar özetlenerek geçilse de ana olay organik bütünlüğü bozulmadan verilir. Buna göre öykünün ilk düzleminde gördüğümüz durum şudur: Anlatıcı yazarımız biz okuyucusuyla âdeta sohbet eder. Güneşli gün mevzusu bu öyküde de görülür fakat burada güneşin olduğu günler tarlaya gitmek daha zevklidir. Tarla daha doğrusu doğanın vermiş olduğu huzur, bir çiftçinin yetiştirdiği mahsuller, oluşumları vb. durumlar anlatıcımızın gözünden sevgi dolu ifadelerle aktarılır. Ardından anlatıcımız öykünün başkarakteri Fazıl Amca'yı ve onun tarla aşkını anlatmaya başlar. Bu kısım ikinci düzlemdir. Burada anlatıcı tarladaki işleri, Fazıl Amca'nın tasvirini detaylıca yapıp onun günlük rutin hayatını uzun uzun ele alırken farklı konuları da araya sıkıştırır: Teknoloji ile birlikte gelişen tarım makineleri ve insanlara sağladığı kolaylıklar gibi. Asıl olay da ikinci düzlemde verilir. Fazıl Amca her gün ustalıkla kullandığı hızar makinesi yüzünden bir kaza geçirir. Sol bacağına yarısını koparır. Bir geyik görmesi ve ağacın dallarındaki elmaları koparması ile öykü sonlanır. Ayrıca Fazıl Amca'nın tarlası için kır medeniyeti diye bahsedilmesi doğanın yüceltilmesi ve sevilmesi şeklinde yorumlanabilir. Öyküde arılar da kutsal kabul edilir.

d. Kişiler

Daha önce de belirttiğimiz gibi bu öykünün başkahramanı Fazıl Amca adındaki çiftçilik ve arıcılık yapan yaşlı bir köylüdür. Fazıl amca yetmiş yaşını geçmiştir fakat dinçtir, çalışkandır. Gençken sigara ve alkol de almıştır. Anlatıcının gözünde Fazıl Amca tam bir toprak adamıdır. Çünkü zamanının çoğunu tarlaya ayırır ve tarlasını çok sever. Fazıl Amca'nın sunumunu vermek için anlatıcımızın yapmış olduğu tasviri burada verelim: “Fazıl Amca yetmişini geçmiş ama bedeni dinç biriydi. ‘Hamuru sağlam’ derdi belki eskiler böyle adamlara. Sigara içmese, gençliğinde alkol almasa kendine baksa, belki uzun süre yaşamış bir nebi ömrünü dahi görebilirdi. Ama gençlik işte, serde delikanlılık vardı ve ağızda sigara, kötü arkadaşların da etkisiyle içki bedenini yormasına rağmen, tarlayı sevmesi ona belki de bu yaşa kadar gelmesini sağlamıştı (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 40). Ayrıca bu kısmın dışında Fazıl Amca'nın görünüşüne dair anlatıcının araya sıkıştırdığı cümleler de bulunur: “(...) Fazıl Amca'nın nasırlaşmış elleri, yer yer ağır işlerden sökülmüş tırnakları, yara bere içinde hele de dallardan derisi üzerinde uzun çentikle ve çiziklerle dolu bile olsa o eller, kollar kendilerini bir iş olarak unutmuyacaklardı.(...)” (Sarı, MDDY, 2016: 40). Ayrıca öykünün en sonunda yer alan geyik de öykünün karakterlerine dâhil edilebilir. Fazıl Amca bacağını yanlışlıkla kopardıktan sonra kanlar içinde ayağa kalkar ve bu sırada bir ceylan görür: “(...) Çalılarının arasından sütbeyaz tenli, açık kahverengi sırtında benekli bir ceylanın hülyalı gözlerle kendine doğru baktığını gördü. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 42). Özet başlığında da söylediğimiz üzere bahsedilen bu geyiğin benzeri bir geyiğin fotoğrafı en son sayfada yer almaktadır.

e. Zaman

Öyküde Fazıl Amca'nın hayatı geniş bir zaman dilimini kapsayacak şekilde aktarılır. Gençlik dönemleri verilirken geri dönüş tekniği kullanılarak geçmiş zamana dönülür. Öykünün ilk biriminde yani yalnızca anlatıcının konuştuğu kısım “güneşli bir gün” ifadesiyle başlamaktadır. Buna göre anlatıcının öyküyü anlatmaya başladığı vakit güneşli, güzel bir gündür. Ardından zaman ifadesini ikinci birimde, öykünün son sayfasında görürüz: “Galiba gökyüzünde ansızın kış bastırdığı için göç

hazırlığında olan binlerce sığırcıkların karanlık bir durumu andıran şekilden şekle giren oyunlarından mıdır; bir anda sapsarı hale gelmiş binlerce yaprakların artık yumuşak salınışlarındansa sert ve kuru sanki de dökülecekmiş hışırtılı seslerinin insanı tedirgin etmesinden midir; yıllarca gürül gürül akmış çayın artık iyiden iyiye azalmış suyunun hangi tarlayı, ekini, başağı bu zayıf akışıyla doyuracağı derin düşüncesinden midir; eskiden beş altı basamak birden atlayan bu dinç bedeninin şimdi nasıl da küçücük bir işte soluksuz kaldığı ince düşüncesinden midir; yeni oğul verecek arıların kovan yakınlarını değil de uzak kavak dallarını ya da kim bilir nereleri kendine yurt edinebileceği endişesinin verdiği dalgınlıktan mıdır nedir Fazıl Amca ağaç keserken hızarı sol bacağına doğru kaydırıldı. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 42). Verdiğimiz bu uzun pasajda gördüğümüz üzere Fazıl Amca'nın başına o talihsiz kaza geldiğinde sonbahardan kış mevsimine geçiş yaşanmaktadır. Yani vaka zamanı için özetleme son kısım için aynen aktarma diyoruz. Anlatma zamanı ise öykünün ilk kısmı için sonradan aktarma sonu için de anında aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde gördüğümüz ilk mekân tarladır. Tarla bilinen hâliyle öyküde aktarılır. Bu yüzden açık ve somut bir mekândır. Öyküde bahsedilen tarla Fazıl Amca'nın kır medeniyeti olarak verilirken bunun yanında huzur verici bir yer olarak anlatılır. Öyküde tarlada gerçekte de olduğu gibi hiçbir zaman yapılacak iş bitmez. Fazıl Amca da boş oturmayı, tarlasını boşlamayı hiç sevmediği için vaktinin çoğunu tarlasında geçirir. Tarlanın her yerinde oluklar, su arkları ve sonsuz kavak ile elma ağaçları bulunmaktadır. Ayrıca öykünün bir yerinde Fazıl Amca'nın evi de geçer. Ev, somut ve kapalı bir mekân olarak değerlendirilir. Evindeki sobasını yakabilmek için odun kesmek zorunda olduğundan bahsedilir. Ev sadece burada ve bu şekilde geçer.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatıcımız nesnel tutumlu gözlemci konumundadır. Gözlemci anlatıcı, bazı romanlarda kendini açıkça belli eder, zaman zaman olayları keserek araya girer ve 'ey okuyucu' gibi hitap ifadeleriyle romandan apayrı bir konumda

ortaya çıkar (Çetin, 2019:106). Çetin'in burada bahsettiği gibi öykümüzde anlatıcı kendini açıkça belli etmektedir. Okuru ile sizli bizli konuşur. Onlara sorular sorar. Bu söylediklerimize dair öyküden birkaç ifadeyi verelim: “(...) Başta iki küçük kovanla başladığınız arıcılık sizi mutlu eder; daha sonra arıların oğul vermesiyle kırk kovana kadar çıkardığınız arılarınıza su vermek, toprağa su koşmak, tarladaki taşları bir sonraki ekin zamanı kolaylığı için temizlemek. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 39). Bunun dışında bu pasajın en sonundaki cümle de aynı şekilde okuyucuya yöneltilir: “(...) Huzurun ta kendisi değil midir sorarım sizlere?” (Sarı, MDDY, s.39, 2016) Ardından gelen ifadelerde yine anlatıcı kendisini belli eder: “Fazıl amca da sanırım bir toprak adamı olduğu için tarlasına apayrı bir aşkla bağlıydı. Sadece boş zamanlarında tarlaya uğramaz; nerdeyse tarlaya kurduğu bu kır medeniyetini kendi halinde bırakmamak gerektiği düşüncesinden zamanının çoğunu çok sevdiği tarlasında geçirirdi. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 39).

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde en çok dikkat çeken teknik tasvir etme tekniğidir. Anlatıcı olayları, kişileri kısacası her şeyin anlatımında tasvir etme tekniğini yoğun bir şekilde kullanır. Anlatma tekniği kullanılan bir başka tekniktir. Anlatıcımız gözlemlerini anlatma tekniği ile aktarmaktadır. Gösterme tekniği de kullanılır. Özetleme ve geriye dönüş tekniklerinin kullanıldığından yukarıda da bahsetmiştik.

i. Dil ve Üslup

Öyküde hissedilen ilk üslup özelliği anlatıcının samimi üslubudur. Bu üslubu öyküye bir söyleşi havası katmıştır. Anlatıcı kendini açıkça belli ettiği gibi sürekli okuyucuya soru yönelterek hem okuyucusunu uyanık tutar hem de kurgusuna onları da dâhil eder. Öykünün dikkat çeken bir dil özelliği uzun cümlelerin öyküde yer almasıdır. Ayrıca ikilemelere, pekiştirmelere yer verildiğini de söylemeden geçmeyelim. Konuşma dili yalın üslup anlatıcının benimsediği üslup türüdür. Bunlara ek olarak öyküde bir çiftçi anlatıldığı için tarım terimlerine de doğal olarak çokça yer verilir. Halk söyleşine yer verilir. Benzetme yapılır.

7. “Salime”

a. Konu

Öyküde bir anne oğluna seslenir. Salime adındaki bu yaşlı kadın hayatını kendi ağzından anlatmaktadır. Çok yaşlıdır ve artık ölümün gelmesi gerektiğini düşünmektedir. Kocasının, annesinin, babasının, kardeşlerinin hatta torunlarının ölümünü görmüş olan bu kadın neden hâlen ölmediğini merak eder. Klasik bir Türk kadını ve yaşantısı anlatılır. Geçmişe dönerek farklı konulara değinse de sonra konuyu gene yaşlılığa ve ölüme getirir. Kısacası bu öyküde bizler yaşlı bir kadının zihninden geçen kesit kesit hikâyeleri okuruz.

b. Özet

Altı sayfalık kısa bir öyküdür. Savaşın, kıtlığın ve karnenin olduğu 1941-1946 yılları arasında bir zamanı anlatır. Öyküde yaşlı ve köylü bir kadının hatırında kalan anılarını kesit kesit ve karmaşık bir hâlde anlattığını görürüz. Hem anlatıcı hem de öykünün başkişisi bu kadının yaşı doksanı geçmiştir. Kocasını ve sevdiklerini kaybedeli çok uzun zaman olmuştur. 90 yaşını geçmiştir ve Azrail’in onu unuttuğunu düşünmektedir. Çevresindeki pek çok kişinin ölüp de onun hayatta kalması onu üzer ve kendini suçlu hissettirir. Öyküde Fazıl’ı, ikinci karısı Guduret’i ve çocuklarını anlatır. Asiye, Fazıl’ın ilk eşidir ve ondan dört çocuğu vardır. Guduret ikinci karısıdır. Salime anlattıklarına göre Guduret’i sevmektedir. Fakat aynı zamanda eleştirir de. Sonra kocasından bahseder. Murat kocasıdır ve kocasını sevmektedir. Oğlu ise Suat’tır. Çok fakirlik çekerler, kuru ekmek yerler. Salime’nin, evliliğe olan bakış açısını da görürüz. Buna göre evlilik, Allah’ın emridir. Sonra Salime tekrar oğluna seslenir, yine neden evlenmediğini sorar hatta araya başka anılar sıkıştırdıktan sonra tekrar aynısını sorar. Yine Guduret’ten bahseder. Salime’nin zihni yaşlılıktan karışıktır. Anlattığı konuları tekrar anlatır. Deli Fikri diye birinin elmalarından bahseder. En son namaz kılmasından, artık namazı kılıp kılmadığını hatırlayamadığından bahseder. Öykü bu şekilde sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykü diğer öykülere kıyasla daha uzun bir öyküdür. Pek çok kişiden ve olaydan bahsedilir. Fakat bunlar parça parça hâldedir. Salime'nin ağzından kendi hayatını okuruz. Öyküde bir Salime ve onun hikâyesini ardından Guduret ve Fazıl'ın hikâyesini görmekteyiz. Yani iki tane vaka zinciri vardır ama bu vakalar birbirinden bağımsız değildir. Salime hep tanıdığı kişilerin hayatlarını anlatmaktadır. Salime hiç durmadan hatırına gelenleri sıralamaktadır. Kendisinden bahsederken birden Guduret isimli kadına ve kocasına, sonra kendi kocasına atlar. En sonda Deli Fihri adında bir adama değinir. Olayların ve kişilerin sırası karışıktır. O yüzden tam bir bütünlük yoktur. Yani olaylar kronolojik sıraya göre düzenlenmiş değildir. Salime önce kendisini anlatır, yaşlandığını, bir türlü ölmediğini ve artık ölme vaktinin geldiğinden bahseder. Sonra Guduret ve ailesini anlatır, kocası Murat'ı anlatır ardından tekrar Guduret'e döner. Ara sıra oğul diye seslendiği kişiye halen neden evlenmediğini sorar ve ona evlenmesi gerektiğini söyler. Sonra tekrar kendi hayatını anlatmaya devam eder. Öykünün sonunda yukarıda da dediğimiz gibi Deli Fihri (Fikri) adındaki adamdan bahsederek bitirir.

d. Kişiler

Öykünün anakışisi ve anlatıcısı Salime'dir. Fakat öyküde onun dışında bahsedilen pek çok kişi vardır. Salime, öykünün başında söylediğine göre doksan yaşını geçmiştir. Annesinin, babasının, kocasının, kardeşlerinin hatta torunlarının ölümüne şahit olmuştur. Sevdiklerini kaybettikten sonra halen yaşıyor olmak onu üzmektedir. Bu yüzden de ölmek istemektedir. Çünkü kendisini suçlu hisseder. Eşi Murat'ı 60 yaşındayken kaybeder. Ondan sonra ölüm korkusuyla yaşar. Hayatı fakirlikle mücadele ile geçer. Salime, ne kadar yaşlı olduğunu izah etmek için ağzındaki dişlerinin döküldüğünü ifade eder. Nefes almakta zorlandığını, eğilip kalkmadığını söyler. Dünya nimetlerinde gözü yoktur, altına kaçarır. Kocasının ona söylediklerini anlattığı bölümden anladığımız üzere de mavi gözlüdür. Kocasını eşi, dostu veresiye çalıştığı için kocasıyla tartıştığını da anlatır. Salime'nin gençliğini özlediğini anlattığı kısımda kendisi için kumral dediğini görürüz. Buna göre Salime; mavi gözlü, kumral, eşini ve ailesini seven, iyi kalpli bir kadındır. Dini ve milli

değerlerine bağlı ve saygılıdır. Gençken namazlarını aksatmadan kılar fakat yaşlanınca buna pek uyamaz. Salime'nin dışında kalan karakterler öyküde yardımcı karakterlerdir. Salime'nin hayatında ve öyküde önemli yer tutarlar. Önce eşi Murat'tan başlayalım. Murat bir nalbanttır. Salime 60 yaşındayken Murat ölmüştür. Onu daha iyi anlatabilmek için Salime'nin şu uzun pasajını burada vermek yerinde olacaktır: "(...) Murat çok iyi bir kocaydı. O zaman daha filtre yokken, Bitlis'i, Yenice'yi, dibine kadar içerdi. Sakalları sarardı nikotinden. Sigarayı ağzında unuturdu. Sakalı yanardı çoğu zaman. Nalbanttı. Gelene gidene, dostlarına beleş çalışırdı. Ağzında sigarası, elinde körüğü alevle oynardı. Çok dövüşürdüm onunla, millete beleş çalışma diye, atların toynaklarına nalları nasıl da güzel takardı. Öldüğünde Murat'tan koskoca bir alacaklı defteri kalmıştı geriye. Ben görmeyeyim diye saklamıştı onu. Taşların arasından çıkardık veresiye defterini. Çok temiz kalpliydi Murat. Babacandı. "Mavi gözlüm, balam" diye severdi beni. "Bana neden küstün mavi gözlüm." "Niye konuşmuyorsun benimle canım" derdi. Kızdığına kimse onun elinden alamazdı çocukları. Cana yakınlığı nasıl aşırıysa hiddetini görmek istemezdim. İşini doğru dürüst yapmayan oğullarını kemerle döverdi. Bir defasında gem süren Suat'a yeni bir iş vermiş Suat'ın işi yapmadığını görünce kemerle onu dövmeye koyulmuştu. Önüne siper ettiğimde kendimi nerden bulduysa küreğin sapını vurup kolumu kırdı. Yine de sevmiştim Murat'ı. (...)" (Sarı, MDDY, 2016: 48). Burada da görüldüğü gibi Salime ve Murat'ın birden fazla çocuğu vardır. Fakat Salime sadece Suat'ın adını vermektedir. Suat, ilk başta Salime'nin kendisini anlattığı kısımda görülür. Ellerindeki damarlara bakıp onların bir solucan olduğunu düşünen Salime'ye onların sadece damar olduğunu söylediğini görürüz. İkinci kez ise burada Murat'ın anlatımında görülür. Öyküde Salime kadar adı anılan biri de Guduret'tir. Salime, Guduret'in tam olarak nesi olduğunu söylemez. Akraba da olabilirler, komşu da. Bu kısım çok net değildir. Salime, Guduret ve ailesinden sıkça bahseder. Anlaşıldığı üzere Guduret' de Salime'yi sever ve ona yardımlarda bulunur. Guduret'in eşi Fazıl'dır. Fazıl'ın ilk eşinin adı Asiye'dir fakat Asiye vefat etmiştir. Fazıl ve Asiye'nin dört çocukları vardır. Asiye öldükten sonra Fazıl, Guduret ile evlenmiştir. Guduret bu dört çocuğa analık etmiş, onları kendi çocuğu gibi sevmiştir. Guduret için Salime'nin söylediği şu sözler önemlidir: "(...) Ben Guduret'i sevmiştim oğul. Derinlerde vicdanı vardı. Görünüşüne bakılırsa çirkin bir cadı

görürdün, ama bana çok iyiliği dokundu. Bana çok yardım ederdi. Asiye'nin dört çocuğuna bakmak, yetmemiş gibi bir de yeni çocuklar doğurmak kolay değildi. Asiye'nin çocuklarını ahırda yatırırdu. Ekmek yoktu o zaman oğul, insanlar açtı. Savaş, kıtlık, karneler hele köylerde hayat perişandı. Sonra Guduret kendi çocuklarına nasılsa üveylere de öyle davranırdı. Çoğu Guduret'in üvey çocuklara, yetimlere haksızlık yaptığını düşünürdü. Yalan. Ben kendi çocuklarına nasıl davrandığımı da iyi bildiğimden Guduret'in öz-üvey ayrımı yapmadığını biliyorum oğul. (...) Guduret dağınık bir kadındı. Biraz da pasaklıydı. Eline kocaman anahtarını alırdı ve her yeri kilitlerdi. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 46). İlerleyen bölümlerde Guduret'in çok iyi mantı yaptığından bahseder. Ayrıca hiç kimsenin Guduret'i sevmediğini de söyler. Tandırda birlikte ekmek pişirdiklerini ve bir defasında kocası Fazıl'ın onu evden kovduğunu da anlatır. Fazıl ve Guduret'in kızları Südüret'ten de bahsedilir. Südüret dört yaşındayken tifodan hayatını kaybeder. Fakat daha önce de bir tehlike atlatır. Südüret mahallelerinde oyun oynarken traktörün ekinleri boşalttığı ot yığınlarının altında kalmıştı. İki gün boyunca onu aramışlar fakat bulamamışlardır. Sonra yine ot yığınları ahırın içine alındığında ortaya çıkmıştır. Bunun dışında bahsedilen bir karakter de Deli Fikri'dir. Deli Fihri (Fikri), sadece güzel elma ağaçlarına ve değirmene sahip olması ile anılır. Salime, hayatında onun elmaları kadar güzel renkte ve tatta elma görmediğinden bahseder. Deli Fihri'nin anlatıldığı şu kısmı da burada paylaşalım: “(...) Deli Fihri'nin değirmeni buğdayları öğütür, Deli Fihri bembeyaz elbiselerle değirmeninden çıkar gelirdi. Unla uğraşan adamların kutsal olduğuna inanırım ben oğul. Unun bir kutsiyeti vardır. Unla uğraşan biri hiç deli olur mu? Kötü lakap takmışlar Deli Fihri'ye (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 50). Görüldüğü üzere öykü, karakter yönünden oldukça zengindir.

e. Zaman

Öyküde geriye dönüş tekniği uygulandığı için birden fazla zamandan söz etmek mümkündür. Birincisi Salime'nin yaşlı olduğu dönem yani olayları hatırlayıp anlattığı bugün, ikincisi de geçmişe dönerek gençlik yıllarının anlatıldığı zamandır. Salime'nin genç kız olduğu dönemler 1941-1946 yıllarına denk geliyor olmalıdır.

Salime'nin anlattıklarında gördüğümüz üzere kıtlığın ve savaşın olduğu ayrıca ekmek karnesi sisteminin uygulandığı dönem bu yıllara denk gelmektedir. Savaş ve kıtlık yüzünden Salime'nin küçüklüğü, gençliği yoksullukla geçmiştir. Yaşlılığı da 2000'li yıllardan sonra olmalıdır. Öykünün vaka zamanı özetlemedir, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır. Salime'nin 90'lı yaşlarını anlattığı yani son kısımlar ise anında ve aynen aktarma kabul edilir.

f. Mekân

Öykü mekân yönünden de zengindir. Mekân genel hatlarıyla bir köydür. Köy ise açık ve somut bir mekân örneğidir. Salime ve anlattığı kişiler ömürleri boyunca köyde yaşamışlardır. Guduret'in anlatıldığı kısımda evin bütün odalarını kilitlediğinden bahsedilmişti. Guduret ve ailesinin yaşadığı ev somut ve kapalı mekândır. Fazıl ve Asiye'nin çocuklarının ahırda uyuduğu ibaresinden hareketle de ahırın da kapalı ve somut bir mekân olduğunu söylüyoruz. Çocukların mahallede oynadıklarını anlatır Salime, buna göre mahalle açık ve somut mekândır. Salime bir ara okula gittiğini günleri de hatırlar. Okul kapalı ve somut mekândır. Deli Fikri'nin elma ağaçları bir değirmenin yanında yer almaktadır. Burası açık ve somut bir mekân olarak kabul edilebilir. Salime köyün çeşmesinden abdest aldığını da söyler. Köyün çeşmesinin bulunduğu yer de açık ve yine somut mekân olmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Salime adındaki yaşlı kadın hem öykünün ana karakteridir hem de anlatıcısı konumundadır. Yani kahraman bakış açısıdır. Fakat Sarı'nın diğer öykülerinde sıkça gördüğümüz yazar anlatıcı değildir. Salime adlı anlatıcımız yazardan bağımsızdır. Bu öykü de anı-öykü formatındadır. Salime kendi hayatını, çevresindeki insanların hayatlarını, gençliğinde ve çocukluğunda yaşadığı her şeyi biz okuyucuya aktarır. Fakat tüm bunları anlatırken "oğul" diye seslendiği birisi vardır. Yani tüm bunları ona anlatmaktadır. Burada seslendiği kişi biz okurlar mıdır, yoksa yazar mıdır belirsiz bırakılır.

h. Anlatım Teknikleri

Öykü tamamen anlatma tekniğine dayalıdır. Salime öykünün en başından sonuna kadar anlatır. Daha önce de belirttiğimiz gibi Salime bugünden anıları yardımıyla, çağrışımlarla geçmişe dönüp o zamanları anlatmaktadır. Dolayısıyla bu kısımlarda geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Özetleme tekniği de kullanılan diğer bir tekniktir. Örneğin: Salime, Guduret’in kızı Südüret’ten bahsederken ya da Fazıl ve Asiye çiftini hızlıca geçiş bu kısımlarda özetleme vardır. Tasvir etme tekniği de öyküde sıkça kullanılan bir anlatım tekniğidir. Öyküde ayrıca Salime’nin karşısında biri varmışçasına anlatısını meydana getirmesinden ötürü iç diyalog tekniğinin kullanıldığını söyleyebiliriz.

i. Dil ve Üslup

Öykümüzün anlatıcısı Salime, bir köy kadını olduğu için tam olarak buna göre konuşturulur. Dolayısıyla öykünün üslubu için avam üslubudur diyebiliriz. Öyküde diyalog tekniği kullanılmamış bunun yerine alıntı cümleler kullanılmıştır. Alıntı cümlelerde de insanlar yöresine ait bir biçimde konuşturulmuştur. Örneğin Salime’nin Guduret ve çocuklarını anlattığı kısımda şöyle bir cümle geçer: “(...) Soyha zaman, kemiğimizi iliğimizi kuruttu. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 49). Ya da şu cümlelerde de yöresel ağzı görebiliriz: “(...) Gece lambaları, löküs lambaları yanar biz onun yansımalarını duvarlarda izlerdik. Löküs lambaların duvardaki akislerini izlemek tek eğlencemizdi. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 49). Ayrıca “Azrail beni unutmuş olmalı” cümlesi öykünün pek çok yerinde tekrar eder. Bu tekrarlar Salime’nin bunadığını anlatabilmek için yapılır. Salime aynı soruları tekrar tekrar sorar. Benzetmeler yapılır. Tırnak içi kullanımlı ifadeler yer alır. Devrik cümleler vardır.

8. “Bulut Geçti”

a. Konu

Öyküde Bulut adında uyurgezer birisi anlatılır. Değişik bir karaktere ve mizaca sahip Bulut, bir avukattır. Kendine ait bir avukatlık bürosu ve yalnız yaşadığı

bir evi vardır. Aralara farklı farklı pek çok konu iliştilirse de öyküde en çok durulan husus, Bulut'un çok uzun yürüyüşler yapmayı sevmesi ve ayakları su toplayana dek yürümenin vücudunu terbiye etmek olduğunu düşünmesi anlatılır.

b. Özet

Öykü yedi buçuk sayfadan müteşekkildir. Anlatıcı yazar Bulut'u çok yakından ve iyi tanıyan öykü kahramanlarından biridir. Onun gözünden Bulut ve yaşamı aktarılır. Anlatıcı yazar, Bulut'un bir uyurgezer olduğunu düşünmektedir. Bulut'un uzun yürüyüşler yapma nedeni ile anlatıcı yazarın düşündüğü nedenler örtüşmez. Öncelikle öykü, anlatıcı yazarımızın Bulut ve eylemleri hakkında kişisel düşüncelerini dile getirmesi ile başlamaktadır. Ona göre Bulut bir uyurgezerdir ve her gece yarısı uyanıp, etrafı gezip insanları rahatsız etmemek için çok fazla yürüyüş yapmaktadır. Uzun yürüyüşler onun vücudunu yorar, halsiz düşer ve geceleri de uyanmaz. Ardından Bulut'un anlatıcımıza yaptığı açıklama verilir. Buna göre kuşluk vakti kalkıp yürüyüş yapmanın insana tarifsiz bir his verdiğini ve bu saatte kalkmanın bir şeye karşı gelmek olduğunu söylediğini görürüz. Kastettiği şey de kapitalist düzene karşı gelmektir. Çünkü ona göre kapitalist çark insanlara geceyi uzatıp, kuşluk vaktini uyuyarak geçirmeyi dayatır. Buradan sonra anlatıcı, her gün saatini 04.45'e kurar ve uzun, dolambaçlı yollarda yürüyüş yapar. Böylelikle iç hesaplaşmanın daha iyi yapılabileceğini düşünmektedir. Karakter olarak zor ve aşılmaz olanı sevmektedir. Kendisine daima zor rotalar oluşturur ve bunlara uyar. Kıyafetlerini bile bu uzun yürüyüşlere uygun seçer. Yürüyüş sevdası anlatıldıktan sonra Bulut'un kel olduğu ve bununla başa çıkmak için kullandığı ürünlerden, yöntemlerden bahseder anlatıcı. Kısa bir pasajda Bulut'un ailesi de anlatılır. Ayrıca anlatıcı, Bulut'un dış görünüşünün temiz bir insan imajı verdiğini ama bir gün evine gittiğinde evin bir çöplüğe benzediğini de dile getirir. Anlatıcımız bunu "boş vermişlik psikolojisi" olarak açıklar. Kız kardeşi Elvan böyle durumlarda gelir, yemeğini yapar ve Bulut'un evini tertemiz yapıp gider. Öykünün son sayfalarında ise anlatıcı Bulut ile tatilde yaşadıklarını aktarır. Gece yarısı Bulut uyanmış, bir şeylerle uğraşırken onun sesine anlatıcımız da uyanır. Anlatıcımız Bulut'u böyle uyanmış, ayakta durur vaziyette görünce ona seslenir ama Bulut cevap vermez. Işığı yakmadan

lavaboya gider, dişlerini fırçalar. TV izler. Pek çok şey yaptıktan sonra gelir yatağına uykusuna döner. Sabah uyandıklarında anlatıcımız Bulut'a bunları anlattığı zaman Bulut ona inanmaz ve öykü bu şekilde sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öykü anlatıcı yazarın Bulut hakkında yorumları ile başlamakta ve beklenilmeyen bir şekilde de sonlanmaktadır. Öykünün vakası iki zincirden meydana gelir. Bir olay bir yere kadar aktarıldıktan sonra diğerine geçilir. Yani Bulut'un uzun yürüyüşleri, bunun nedenleri ve onun yaşantısı aktarılır. Ardından yazar anlatıcı ve Bulut'un gitmiş olduğu uzun tatillerden biri anlatılır. Aralara serpiştirilen konular da vardır: Ruh-madde olayı ya da Bulut'un sabun toplama hobisinin olduğu gibi.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi Bulut'tur. Bulut bir avukattır. Kendine ait bir bürosu, avukatlıktan kazandığı para ile de aldığı bir dairesi vardır. Dairesinde ailesinden uzak tek başına bir hayat sürmektedir. Anlatıcının tasvirini burada verelim: “Bulut yakışıklı biriydi. Yarı keldi. Babadan kalma, daha doğrusu ırsi bir kelliği vardı. Saçlarını büsbütün kaybetmemek ve babası gibi tam kel olmamak için çok çaba gösterdi. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 54). Ayrıca mizaç olarak biraz tuhaftır. Anlatıcının aktardığına göre bir uyurgezerdir fakat bu onu kabullenmez. Bedenini disipline etmek gerektiğini düşünmektedir. Bedeni, teni ve başı için kendine bittim sabunu ve çeşitli zeytinyağları alır. Bittim sabunları toplamayı da çok sever. Görünüşüne dikkat eder. Öykünün anlatıcısı kendini açıkça belli eder ama aynı zamanda Bulut'a yakın biridir. Onun arkadaşıdır. Her şey ve herkes onun gözünden biz okuyucuya aktarılır. Öykünün sesidir diyebiliriz onun için. Öyküde adı geçen başka bir karakter Elvan'dır. Elvan, Bulut'un kız kardeşlerinden biridir. Bulut'un evde yardıma ihtiyacı olduğu zamanlarda gelir, evi temizler, Bulut'un çamaşırlarını yıkar ve ona yemek yapar. Elvan'dan yalnızca bu kadar bahsedilir. Elvan, öykünün işleyişine katkıda bulunan yardımcı bir karakterdir. Öyküde Bulut'un annesinin ölmüş olduğundan, kız kardeşleri dediği için de Elvan'ın dışında bir kız kardeşi daha olduğunu görüyoruz. Babası ise Bulut'un annesi öldükten sonra yeniden bir evlilik

yapmıştır. Bulut bu yüzden babasından uzak durur ve onu affetmez. Ayrıca Bulut gibi babası da keldir. Babası da yardımcı karakterdir. Öyküde bu kişiler sadece dekor görevi görürler.

e. Zaman

Öyküde net bir şekilde verilen zaman kavramı yoktur. Lakin öykü çok kısa bir süreci de ele almaz. Sadece sabah, akşam, gece, gece yarısı, kuşluk vakti, öğleden sonra gibi genel geçer ifadeler yer almaktadır. Dolayısıyla öykünün tam olarak hangi vakti ele aldığı, ne kadar sürdüğü belli değildir. Fakat sıraladığımız tüm bu ifadeler bize nesnel zamanı verir. Öykünün vaka zamanı için genişletme, anlatma zamanı için ise sonradan aktarmadır diyebiliriz.

f. Mekân

Öyküde karşımıza ilk çıkan mekân Bulut'un uzun yürüyüşler yaptığı yollardır. Bulut; engebeli, yokuşlu ve dolambaçlı yolları seçer. Bu yollar açık ve somut mekândır. İkinci karşılaştığımız mekân ise Bulut'un evidir. Bunu açıklamak için öyküden uzun bir pasaj verelim: “(...) Evi temizdi, en azından ben evini çoğu zaman temiz görürdüm. Bir defasında Bulut'u ziyaret etmek istediğimde bana bahaneler uydurup beni evine davet etmek istemediğine şahit oldum. Israr edince de kıramadı beni ve evine gittik. Evi inanılmaz bir çöp evini hatırlatıyordu. Daha evin içine girerken avludan başlayan çöp poşetleri, terli elbiseler, dağınık kitaplar, CD'ler, kadın dergileri; mutfığa vardığımızda her şeyin kirliliğinden temiz bir su bardağı bile bulmak mümkün değildi. Bardağın hepsi sigara izmaritleriyle doluydu ve üstüne de galiba koku salmasınlar diye selpak ya da peçeteler konulmuştu. Evin her tarafı kirden, pisten geçilmiyordu. Çöp ev tanımı bu ev için abartı değildi. Her tarafta yenilip atılmış ve kokmaya, çürümeye başlamış yemekler, yemek artıkları; bulaşık makinesinin bulaşıklardan doluluğu, lavabonun kirli tabak ve kirli tencereyle dolup taşıdığı dikkatten kaçmıyordu. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 55). İlerleyen sayfalarda yine Bulut'un bu dağınık ve kirli evine değinilir. Öyküde bahsi geçen üçüncü mekân Bulut ve anlatıcının tatile gittiklerinde kaldıkları otel/pansiyon odasıdır. Dolayısıyla burası da kapalı ve somut bir mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcı için kahraman anlatıcı diyoruz. Bu öykünün kahraman anlatıcısı; öykünün olaylarına müdahil olan hatta olayların içinde bizzat yer alan yazar anlatıcıdır. Yazar anlatıcımız ile Bulut birbirilerini yakından tanıyan, samimi kişilerdir. Öykünün kişisi olan yazar anlatıcımız; gördüklerini, yaşadıklarını, olaylar ve kişiler hakkındaki izlenimlerini, başından geçenleri biz okuyuculara aktarır. Hatta bir yazar anlatıcı olarak kendini açıkça gösterir. Biz bu öyküdeki anlatıcı yazarımız için aktarıcı özne ismini de kullanabiliriz.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatıcımız hem anlatma hem gösterme tekniğinden yararlanmıştır. Tasvir etme tekniği de sık kullanılmıştır. Metin dönüştürme yöntemlerinden çağrışımsal gönderme tekniğine başvurulmuştur: “(...) Kapitalist çark bize geceyi uzatıp kuşluğu atlamayı, kuşluğu yatarak es geçmeyi dayatıyordu. Bu saatlerde kalkındığında, yorganın harlı huzurundan kurtulduğunda; pijamanız Yusuf kıssasındaki gömleğe benzetilecek olursa yorgan tarafından arkadan yırtıldığında apayrı bir gerçekliğe gireceğimizi söylerdi. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 51-52). Görüldüğü üzere öyküde açıkça Hz. Yusuf kıssasına benzetme yöntemiyle bir gönderme yapılır. Burada Hz. Yusuf’un gömleği pijamaya, yorgan ise Hz. Yusuf’a sahip olmak isteyen Mısır azizinin eşi Züleyha’ya benzetilmektedir. Züleyha’ da Hz. Yusuf’a sahip olmak istemiş Hz. Yusuf onu reddedince arkasından tutup gömleğini yırtar. Yazar anlatıcımız Ahmet Mithat Efendi gibi olayı anlatırken birden araya girip okuyucusuna sorular sorar. Bu yüzden de yine metin dönüştürme yöntemlerinden olan üslup taklidi tekniğini görmüş oluruz.

i. Dil ve Üslup

Öyküde birden fazla üslup çeşidinden bahsedebiliriz. Nesnel tasvir üslubu, eleştirel üslup ve tahlilci üslup çeşitleri kullanılmıştır. Tasvirlerin sık ve uzun bir şekilde yapıldığından bahsetmiştik bu yüzden de nesnel tasvir üslubun, anlatıcının

olayları ve kişileri tahlil etmesinden ötürü de tahlilci üslup kullandığını söyleyebiliriz. Anlatıcımız, Ahmet Mithat Efendi gibi okura seslenir: “(...) Ey okur, sanki ‘Yahu ruh nasıl yorulur?’ diye bir sorunuz kulağıma geliyor gibi oluyor, onu da açıklayayım, insan ruhu elbette yoramaz. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 53). Üslup olarak ona öykündüğünü de söyleyebiliriz. Öyküde uzun cümleler yer almaktadır. Diyalog yer almaz bunun yerine anlatıcı sürekli tırnak içinde konuşmalardan kesitler aktarır. Benzetmeler de sıkça yapılmıştır. Arasözlere yer verilir. Devrik cümleler vardır. Ayrıca anlatıcı oldukça samimi bir tavır içindedir.

9. “Bir El Var”

a. Konu

Öyküde kahraman anlatıcının çalıştığı iş yerinde bir hırsızlık olayı anlatılır. Kahraman anlatıcımızın da paraları çalınır. Fakat bu hırsız ihtiyacı kadar para alır. Ayrıca kahramanımız bu hırsızın çalıştığı yerdeki her odaya çok hâkim olmasından ötürü yakın birinin olduğunu düşünmektedir. Lakin öykü beklenen bir sonla bitmez.

b. Özet

Öykü anlatıcının, iş yerindeki hırsızın her saat her şeyi kontrol edip buna göre hareket etmesini anlatması ile başlar. Anlatıcı bu durumdan ötürü hırsızdan çok korkmakta her an tedirgin olmaktadır. Hırsızın kim olduğunu bilmemesi de onu huzur eder. Paralarının çalınmış olmasından ziyade hırsızın şahsi odalarına giriyor, şahsi eşyalarına dokunuyor olması onu daha çok ürküten nokta olmaktadır. Buraya kadar kahramanın hırsızlıktan ve hırsızdan dolayı yaşadığı sıkıntıyı okuruz. Buradan sonra anlatıcı parasının çalıştığı o anı tam olarak anlatmaya başlar. Kahramanın cüzdanında 100 TL varken hırsız 40 TL’yi alır. Kahramanımız iş yerinin çay ocağında çay içip ücretini ödedikten sonra cüzdanı cebine değil de çantasına koyar. Kendi odasına döndükten sonra işleriyle ilgilenir. Cüzdan halen çantanın içindedir. Gün içinde fark etmediği bir şekilde cüzdanından parası çalınır. Bunu fark ettikten sonra aklına koridorlarda bulunan güvenlik kameralarına bakmak gelir. Güvenlikle birlikte görüntüleri izlemeye başlayan kahramanımız, odasında üç kez hareketlilik görür. Birincisi çaycıdır ama görüntülerde ve hatırladığı kadarıyla da onda hiçbir

sorun yoktur. Üçüncüsü bir kargocudur. Odasına gelip paketini vermiş hatta kahramanımızın paketi aldığına dair imzasını da istemişti. Bunda da bir sorun yoktu. İkincisi kendisidir. Tuvalete gittiği sırada bir şeyler olmuştur ama burası öykünün sonudur ve anlatıcımız üç nokta bırakarak öyküsünü tamamlamaz.

c. Olay Örgüsü

Bu öyküde diğer öykülerden farklı olarak olay örgüsü ortadan başlatma şeklindedir. Yani olaylar orta yerden başlar ve geriye dönüş tekniği ile bir süre sonra eskide yaşanan olaylar anlatılır ve en son sonuç verilir. Öykünün sonu için de ucu açık son kavramını kullanabiliriz. Çünkü üç nokta bırakılır, öykünün geri kalanı okuyucunun hayal gücüne bırakılır. Organik bütünlüğün de sağlandığını söyleyemeyiz. Hırsızlık olayının yaşanması ve bundan duyulan korku ile öykü başlar. Ardından anlatıcı bu olayın nasıl gerçekleşmiş olduğunu bizlere aktarır. Olayın vaka zinciri tektir. Anlatıcı başka bir konuya geçmez, aralara sıkıştırılmaz. Yani öyküde hırsızlık olayı aktarılır fakat bu da dallanıp budaklandırılmadan anlatılır.

d. Kişiler

Öykünün başkışısı aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Kalabalık bir iş yerinde olduğu ve masa başı bir işinin olduğu öyküden anlaşılmaktadır. Kitap okumayan seven birisi, işe giderken bile kitaplarını yanında götürür. Hassas bir yapısı sahip olduğu da anlaşılmaktadır. Şüpheli ve tedirgin bir kişiliğe sahiptir. Öykünün başından sonuna kadar bulunan olay örgüsü için önem arz eden bir diğer karakter de hırsızdır. Öykünün işleyişine katkısı büyüktür fakat bir yardımcı karakterdir. Biz hırsız kahraman anlatıcının anlattığı kadarı ile biliriz. Hatta öykünün sonundaki ifadelerden aslında bir hırsız yok muydu diye şüpheye düşeriz. Anlatıcının söylediğine göre bu hırsız ihtiyacı kadar parayı alır ve gerisine dokunmaz. Ya da komple cüzdanı alıp götürmezler. Sadece anlatıcının değil iş yerindeki başka çalışanların da parasını çalar. Anlatıcı, hırsızın yalnızca ihtiyacı olan parayı alıp kalanını bırakması yönünden ona vicdanlı, merhametli hırsız dememiz gerektiğini sorgulamaktadır. Ve yine anlatıcı bu hırsızın elleri içi panoptik eldir der.

İş yerinde her yere, her odaya hâkimdir. Ona göre bu hırsızın gözlem yeteneği çok gelişmiştir. Öyküdeki yardımcı karakterlerden birisi Rüştü Bey'dir. İş yerindeki çay ocağında hizmetli kişidir. Anladığımız kadarı ile de anlatıcı ile samimi münasebeti vardır. Anlatıcı Rüştü Bey'im çaylarının lezzetli olduğunu söylemektedir. Kamera kayıtlarından hareketle bir ara çaycının ve kargocunu hırsız olabileceğinden şüphe etse de bunu anlaması çok kısa bir süreyi alır. Öyküde bahsi geçen diğer bir karakter kargocudur. O da tıpkı diğer bahsettiğimiz karakterler gibi yardımcı karakterdir. Buna göre anlatıcının iş yerine gelip ona paketini teslim eder. İmzasını da aldıktan sonra oradan ayrılır.

e. Zaman

Öykü çok uzun bir süreci ele almadığı gibi kısacık bir anın da öyküsü değildir. Yukarıda öykünün ortadan yani gelişme kısmından başladığını ve geriye dönüş tekniğinin uygulandığını söylemiştik. Bu yüzden dış zamana, takvime bağlı olarak devam eden olaylar da bir süre durdurulur. Bir ileriye bir geriye giderek anlatısını dile getirir. Öykünün vaka zamanı için genişletme, anlatma zamanı için ise sonradan aktarmadır diyebiliriz. Anlatıcının ağırlıklı olarak da geçmiş zaman kiplerini kullanması bu dediklerimizi kanıtlar niteliktedir. Ayrıca öykünün en sonunda sağ alt köşede öykünün nerede ve ne zaman yazıldığı yazmaktadır. Buna göre 19 Haziran 2014'te Almanya'nın Jena adlı şehrinde Schillers Garten adlı bir müzedir.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği yer anlatıcı kahramanın iş yeridir. İş yeri somut ve kapalı mekân örneğidir. Anlatıcının ve diğer çalışanlarının odaları da aynı şekilde hem somut hem de kapalı mekânlardır. İş yerinin içinde bulunan bir çay ocağından da bahsetmiştik. Çay ocağı da tıpkı diğerleri gibidir. Öyküden bir pasajı mekân tasviri için verelim: "(...) Çalıştığım yere vardığımda poğaçamı (Rüştü beyin çayları da iyi olduğundan) çaycıda çayla içmeyi arzu ettim. Koridoru geçip çaycıya vardım. İçerde raflara dizili bisküviler, çikolatalar ve maden suları vardı. Çayın sıcak kalması için durmadan alttan ısıtılan ocağın buğusu ve yanda kaynayan ıhlamur demliğinde

gelen koku burnuma kadar geldi. Oturdum ve küçük bir çay söyledim, poğaçamı da çantamdan çıkardım. Onu afiyetle yedim.” (Sarı, MDDY, 2016: 60). Hırsızlık olayı anlatıcının şahsi odasında gerçekleşmektedir. Bu yüzden daha çok önem arz eder. Anlatıcı için odaları en mahrem yerleridir. Öyküde geçen başka mekân tasvirleri ile karşılaşırız. Buna göre anlatıcımız sabah uyanır ve çalıştığı yere doğru yol alır. Söğüt ağaçlarının olduğu bir yoldadır. Burası açık ve somut mekândır. Markete girip kendine bir poğaçaya alır. Market kapalı ve somut mekândır. Marketten sonra iş yerine yürür. Buradan sonrasını onun tasviri ile verelim: “Uzun bir yürüyüş oldu, karların eridiği dağlara, yemyeşil hâl almış bahçelere, parklardan geçtiğim için solan salıncak demirlerine, yeni yapılan Mostar köprüsüne benzeyen ama ondan epey küçük asma köprünün Arnavut kaldırımlarına, altından şimdi akmayan suyun kirli sayılacak çamurlu yatağına baktım. (...)” (Sarı, MDDY, 2016: 60). Bahsedilen parklar, bahçeler, köprü açık ve somuttur.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde anlatılan kişi ile anlatan kişi aynıdır. Yani öykünün bakış açısı kahraman bakış açısıdır. Anlatıcı kahramanımız başına gelen tatsız hadiseyi yine kendi süzgecinden geçirerek gördükleri ve duydukları ile biz okuyucuya aktarır.

h. Anlatım Teknikleri

Aktarma yöntemi olarak gösterme tekniğine yer verilmiştir. Bunun yanında öyküde iç konuşma tekniği kullanılmıştır. Kahraman anlatıcımız başından ve zihninden geçen her şeyi aktarmaktadır. Mekân aktarılırken tasvir etme tekniği de kullanılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Üslup türü olarak yalın üslup demek yanlış olmayacaktır. Fakat öyküde dikkat çeken bir husus günlük hayatta çok da aşına olunmayan kelimelere sıkça yer verilmesidir. Duyarga, panoptik, fa’s etmek, duhul etmek ve kendi üslubuna has sıkça kullandığı kotarmak fiili yer alır. Duyarga: Önceden belirlenmiş ışığı veya nesneyi algılayıp gerekli hareketi başlatan aygıt, sensör. Panoptik kelimesi ise tek

bakışta içinin her yeri görünecek şekilde inşa edilmiş bina anlamına gelir fakat metinde anlatıcı bunu hırsızın elini anlatmak için kullanır. Faş etmek gizli olanı açığa çıkarmak, duyurmak anlamına gelen bir sözcüktür. Duhul etmek ise içeriye girmek anlamındadır. Parantez içi ara sözler verilir. Bazı sözcükler tırnak içinde kullanılmıştır.

2.2.2.5. Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Ba Noktasına Geri Dönüş”

a. Konu

Öyküde bir çeşit bilgi arayışında olan dindar bir adam anlatılır. Kitaplığında bulunan tüm kitapların aslında sadece bir kitabı okumak için olduğu kanaatine varır. Bütün kitaplarını yakar, bir tek Kur’an’ı Kerim kalır. Kur’an okudukça birçok şey daha dikkatini çeker. Mealin kendisine yeterince derin bilgi vermediğini düşünen adam tefsire ihtiyacı olduğunu fark eder. Tefsir kitapları alır bu defa da kafasındaki boşluklar gitmez. Siyer, hadis kitapları... Derken pek çok kitaba daha ihtiyaç duyar. Kafasındakilere cevap bulamadıkça daha çok kitap satın alır. En sonunda da başa dönmek zorunda kalır.

b. Özet

Öykü 17. Yüzyıl Divan şairi Fenayî'nin bir beytinin epigraf şeklinde verilmesi ile başlar: Vahdet pergeli iki cihanı da ev kapısı yaptı/ Vücudun dönen noktasının sırrı ba harfindedir.” Aslında bu beyit öykünün içeriği üzerine bize pek çok şey sunmaktadır. Çünkü öyküde anlatılanla birebir örtüşmektedir. Beyitten çıkarılana göre pergelin bir ayağı sabittir ve bulunduğu yerde nokta hâlinde iz bırakır. Buna göre de dairenin merkezi nokta yani çokluğun aslı birliktir düşüncesi vardır (Durmaz, 2013: 1256). Anlatıcının “adam” diye bahsettiği kişi çokça düşünen, arayış içinde olan, kafasında soru işaretlerine cevaplar bulmak isteyen biridir. Öykü bu adamın tüm kitapların yalnızca bir kitap için var olduğunu düşünmesiyle başlamaktadır. Bu adam bütün kitapların bir kitabı okumak için olduğunu düşünür. Bahsedilen kitap elbette ki Kur’an-ı Kerim'dir. Kahramanımız bu düşüncesiyle bütün

kitaplarını yakar elinde sadece Kur'an-ı Kerim'i kalır. Bütün kitaplarını yaktığında içsel bir rahatlama yaşadığını düşünür. Bir süre yalnızca Kur'an-ı Kerim'i okur. Mealin ona yeterli gelmediğini fark eder. Tefsir kitaplarına gereksinimi olduğu düşüncesiyle tefsir kitaplarını almaya başlar. Bu kitapları da okuduktan sonra aklındaki sorular halen soru işareti olarak öylece durmaktadır. Siyer ve hadis kitapları da alır. Hatta sadece İslamiyet'i anlamamanın yetersiz olduğu düşüncesiyle diğer dinlere ait de kitaplar okur. Kitaplığı gündən güne yine dolar. Yeniden kitaplığı dolan odanın eskiye döndüğünü görünce Dostoyevski romanlarına ihtiyacı olduğunu fark eder. Yani her kitabın insanı bir şekilde bilgilendirdiği düşüncesi de ortaya çıkar. Bir şeyi daha iyi anlayabilmek için onu kıyaslamalı, zıttı olanları ile karşılaştırmalı, ölçüp, biçip, tartmalıyız. Beyitte de öyküde de aynı şeyi görmekteyiz: Her şey başladığı yere geri döner. Yani tamamen tasavvufi bir vahdet anlayışının yansımaları görürüz.

c. Olay Örgüsü

Olaylar klasik baştan başlatma yöntemiyle başlar. Olayın halkaları da sebep-sonuç ilişkisi çerçevesinde ilerlediği için organik bir bütünlük de söz konusudur. Bir, vaka, bir başka vaka içine yerleştirilerek sunulur. (Çetin, 2019: 70). İlk düzlemde kahramanın evindeki bütün kitapları yakması ve bunu tek okunacak kitabın Kur'an olduğunu düşünmesi verilir. İkinci düzlemde arayışları devam eder ve daha çok kitap alır. Her okuduğu kitap evet, onu bilgilendirir ama zihnindeki boşluk sayısı gittikçe artar. Oluşan her boşluğu doldurmaya çalıştıkça kitap almaya başlar. Her boşluk için yeni kitap, her boşluk için yeni bir kitap... En son kitaplığına dönüp bakar ve her şeyi yakmadan önceki hâlini almıştır. Yani bütün kitaplık dolmuştur. Kur'an'ı daha iyi anlamak, kafasındaki sorulara artık son vermek için her şeyi zıttıyla bilmesi gerektiğine karar verir ve başta olduğu gibi Dostoyevski kitaplarına geri döner.

d. Kişiler

Öyküde tek bir kişi vardır. O da öykünün başkişisidir. Anlatıcımız başkişinin adı yerine ona "adam" demeyi tercih etmektedir. Dolayısıyla öykünün başkişisinin adını bilmemekteyiz. Kahramanımız kitap okumayı çok sevmektedir. Yemeyip

içmeyip kitap satın alır. Kitap alma alışkanlığından ötürü oldukça dolu bir kitaplığı da vardır. Çok okuduğu için çok fazla düşünen ve sorgulayan bir karakteri vardır. İç huzurunu sağlamak istemektedir. Bir arayış içindedir. Nitekim öykünün sonunda bu arayışı tam anlamıyla sonlanmış değildir. Kahramanımızın şu ifadelerden hareketle yaşlı biri olduğunu anlıyoruz: “ (...) Gençliğinde beynini, zihnini bir bilgi çöplüğü haline getirmiş, içine romanlar, hikâyeler, şiirler, kuramsal bir yığın kitaplar, ana dilinde ve yabancı dilde birçok makaleler yığmıştı. Şimdiki aklı olsaydı o ömrü, öyle o okumalara adar mıydı hiç? Adamazdı.” (Sarı, BOBŞS, 2015: 20). Hayatında yeni başlangıçlar yapmak isteyen ve bunu da Kur’an mealini okuyarak yapmak isteyen biridir. İnançlı ve imanlı bir kişi olduğu da anlaşılmaktadır. Titiz ve detaycı bir kişiliktir.

e. Zaman

Öyküde anlatılan olaylar uzun bir süreci ele almaktadır. Anlatıcı olan biteni bir çırpıda verse de ya da okuyucu için kısa bir süreymiş gibi gelse de öykünün en sonunda kahramanımızın arayışının senelerce sürdüğünü belirtir. Olaylar nesnel zamanda birbirine paralel olarak ilerlemektedir. Tüm bu zaman diliminde anlatıcı, kahramanın başına gelen, yaşadığı her şeyi aktarmaz. Onun için önemli olan kahramanın kitaplarla verdiği mücadeledir. Bunun dışındaki kısımlar özetle geçilir. Vaka zamanı özetleme, anlatılma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân adamın evidir. Ev de bildiğimiz üzere kapalı ve somut mekân olarak nitelendirilir. Mekân tasviri için öyküden şu pasajı verelim: “Evinin her tarafına örümcek ağları gibi gerilmiş hatta kapı üstlerinde bile kendine yer edinmiş raflar artık bomboştu. Sadece bir Kur’an meali bu tozlu raflarda yatık bir vaziyette duruyor, şimdi bu radikal kararı almış adamın kendisini okumasını bekliyordu. Adam, bomboş kitaplığı önünde bir rahatlama duygusu içinde başı öne eğik içindeki huzuru arıyordu. Bulmuş muydu bilmiyordu. Oturduğu yerden kalktı, tül perdesini aralayıp camdan dışarı baktı. Dışarıda yağmur yağıyordu. Kuşlar sürü halinde bir yerlere doğru uçuyordu. Evin önündeki bahçede oynayan üç çocuk

alelacele bilyelerini yerden toplayıp ıslanmamak için bir dulda arıyordu. Bu yağmurda ıslanmayı kafasına koymuş bir gencin ise hiç acelesi yoktu. Taze yağın yağmur kokusu, penceresi kapalı olmasına rağmen bir şekilde adamın burnuna geliyordu.” (Sarı, BOBŞS, 2015: 20). Evinin, kitaplığının her yeri kitaplarla dolu olan adam hepsini boşaltır. Burada mekândaki o boşalma ile adam rahatlar. Ayrıca günlerce odasını temizler. Bu uzun ve detaylı temizlik sonrası adamın odasının çok güzel koktuğu belirtilir. Tüm bunlar kahramanın iç huzuru sağladığını görmek içindir. Ayrıca şuradan da anladığımız üzere adam yalnızca zorunlu ihtiyaçlarını görmek için dışarı çıkıyor fakat hemen gerisin geri evine dönüyor: “Adam yıllar boyunca, sadece ihtiyaçlarını görecektir şekilde dışarı çıkıyor, alışverişini yapıyor, kendisini içeri kapatıyordu.” (Sarı, BOBŞS, 2015: 21). Yani öykünün tamamında bahsedebileceğimiz tek mekân adam evi olmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde olaylara, zamana, kahramana ve iç dünyasına akla gelebilecek her şeye hâkim olan ilahî bakış açısı vardır. “Adam Kur’an mealini baştan sona dikkatli okuduğunda bu mealin kendine verdiği bilgilerin yeterince derin olmadığını, bazı konularda derinlikli bilgilerin olması gerektiği, en azından bu mealin kendisine verdiği bilgilerin kendi kişilik ve kimliğine, ilim merakına, derinlik titizliği ve arzusuna yeterli olmadığını fark etti. Bunun için bir tefsire ihtiyacım var’ dedi. (...)” (Sarı, BOBŞS, 2015: 21). Burada verdiğimiz örnekte olduğu gibi anlatıcı, kahramanın içini dışını çok iyi bilmekte ve bize de böyle aktarmaktadır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde ilahî bakış açısı kullanılmıştır dedik, dolayısıyla iç çözümleme tekniği yer almaktadır. Anlatma tekniğinden yararlanılmıştır. Fenayî’nin bir beytinin (epigrafının) verilmesi metin ekleme yöntemlerinden montaja girmektedir. Ayrıca “Her şey zıddıyla kaimdir.” cümlesi öyküde geçmektedir. Bu da felsefede, edebiyatta, sosyoloji ve psikoloji gibi pek çok alanda kullanılan bir Yin-Yang öğretisidir. Aynı zamanda diyalektik düşüncenin de temellerindedir. Bu cümlenin

kullanımına yer verilmesi bu düşünce tarzına bir atıftır. Öyküde ayrıca tasvir etme tekniği de kullanılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde üslup türleri harmanlanmıştır desek yanlış olmayacaktır. Çünkü anlatıcı yer yer düşünce üslubu, yer yer sanatkârane ve bazı kısımlarda havas üslubunu tercih etmiştir. Bu da öyküyü dil ve üslup açısından daha donanımlı kılar. Bu üç üslup çeşidi, akıcılık ve anlaşılabilirlik yönünden de bir sorun teşkil etmez. Öyküde çokça tırnak içi ifade yer almaktadır. Diyalog tekniği yoktur bunun yerine kahramanın düşünceleri, soruları alıntı cümleler şeklinde verilir. Uzun cümleler yer alır. Benzetmeler ve arasözler bulunur.

2.2.2.6. Kendi İmdatına da Koşup Gelen Hızır Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Yahya Efendi Çıkmazı”

a. Konu

Öyküde İstanbul/Beşiktaş/Ortaköy’de bulunan Yahya Efendi haziresi anlatılmaktadır. Şeyh Yahya Efendi, Kanunî Sultan Süleyman’ın sütkardeşidir. Çırağan sarayı karşısında Yahya Efendi türbesi bulunur. Bu hazirede 19 şehit mezarı ve pek çok önemli zatın mezarı da vardır. Kahraman anlatıcımız, bu tarihi mekân ve kişilik hakkında bilgilendirme yapar.

b. Özet

Anlatıcı kahramanımız İstanbul gezisi sırasında karşılaştığı bir yapıdan hareketle uzun zamandır inandığı bir yanılgıdan bahsederek öyküye başlar. İstanbul/Beşiktaş/Ortaköy’de sahil yolu üzerinde Yahya Efendi haziresini gördüğü zaman yanıldığının farkına varır. Bu zamana kadar hazirelerin iki üç metre olduğunu düşünmektedir. Fakat Yahya Efendi haziresi çok büyük bir alana sahiptir. Bu kısımdan sonra anlatıcı, modern çağ ile birlikte insanların birbirinden uzaklaştığını, aralarına mesafelerin girdiğini belirtir. Tabii ki bu durumdan rahatsızdır. Modernizmin eleştirisini yapar. Yahya Efendi’nin türbesine geldiğinde burada yatan

zatların bir Fatıha duymaya ihtiyacı olduğunu söyler. Burada yatanlar içinde saray ve devlet erkânı, padişah kızı-oğlu, haşmetli paşalar, zahidan tasavvuf erbabları ve pek çok tarikat ehli bulunur. Ardından camiye girer, ezan okunur, imam gelir. Namaz kılınır. Caminin penceresinden dışarıya bakan anlatıcımız, manzaraya âdeta âşık olur. Burada manzara tasviri verilir. Namazını kılarken pencereden dışarıya bakmaktan kendini alıkoyamaz.

c. Olay Örgüsü

Öykü, kitaptaki diğer öykülere nazaran daha uzun olsa da birden fazla olay yoktur. Vaka tek bir zincir hâlinde nakledilir. Olaylar ortadan başlatılır. Geriye dönüş ile geçmiş hatırlanır ve en sonda da sonuç verilir. Öykü baştan sona Şeyh Yahya Efendi'nin dergâhında şekillenir. Hazire, mezarlıklar, bu mezarda yatanlar vb. durumlar ve bu mekânların kahramana çağrıştırdığı düşünceler, anlamlar ele alınır. Bir yandan da mekânın sahip olduğu güzel manzara işlenir. Öykü dergâhın içinde bulunan camide sonlanır. Beklenen bir son değildir.

d. Kişiler

Öykü, kişiler bakımından zengin değildir. Yalnızca anlatıcı kahramanımızı ve bir de camideki imamı görebilmekteyiz. Kahraman anlatıcı kendine dair bir bilgi vermez. Ancak okuduklarımızdan hareketle çıkarımlarda bulunabilmekteyiz. Öykünün ana kişisidir. Pek çok konu üzerine düşünceleri ve yargıları olan biridir. Hatta düşüncelerinin tersi ile karşılaştığında yanıldığını kabullenir. Çevresine ve çevresindekilere karşı duyarlı biridir. Öyküde verilen imam ise yardımcı karakterdir. Bir dekor unsuru görevini görür. Anlatıcının gözünden imamın tasvirini verelim: “(...) Derken imam geldi. Yerini almadan, caminin ortasında namaza durdu ve sünnetini kıldı. Sarığı, cübbesi bembeyazdı ve sanki yeni ütülenmişti. İç ezan okununca yerinden kalktı. İmamın ardında tek safi tuttuk. (...)” (Sarı, KİKGH, 2019: 71-72) Camide namaz kılan bir cemaatin olduğu da görülmekte ama bu kadar ile sınırlı kalmaktadır. Cemaati de bir dekor unsuru görüp yardımcı karakterler olarak sayabiliriz.

e. Zaman

Öyküde verilen olaylar kısa bir süreçte olup bitmektedir. Bir gün içinde birkaç saatte gerçekleşir. Günlerden pazar olduğunu bilmekteyiz. Öykünün vaka zamanı için nesnel zamanda geçen olaylar, genişletilerek verilmiştir diyebilmekteyiz. Öykünün anlatılma zamanı ise sonradan aktarmadır. Çünkü anlatıcı kahramanımız yaşadığı bugünü bizlere anlatırken kendi içsel zamanına göre gel-gitlerle verir. Gördüğü, hatırladığı şeyler ona önceyi ve sonrayı çağrıştırır.

f. Mekân

Öyküde mekân unsuru önemli bir yere sahiptir. Ve mekân isimleri net bir şekilde belirtilir. Bizzat gerçek ve tarihi mekânlardır bunlar. Bu da öykünün gerçekçiliğini artırmıştır. İstanbul'da Beşiktaş-Ortaköy'de bulunan Şeyh Yahya Efendi dergâhı, haziresi ve camii verilen mekânlardır. Öykü bizzat buradan şekillenir. Mekânın tasviri için öyküden bir pasajı verelim: “Bunları düşünerek ve biraz da kafamı dinlemek, pazar günümü İstanbul’un o hızlı akışından biraz da yavaşlatmak amacıyla yürüyüşe çıkayım dedim. Beşiktaş-Ortaköy sahil yolu üzerindeydim. Çırağan Sarayı’nın tam karşısındaki yemyeşil sırtlarda gezindim. Burada yer alan Yıldız Parkı girişinden hemen sonraki parke taş zeminli kıvrımlı yokuşu çıktım. Yahya Efendi dergâhının burada olduğunu gördüm. Geniş gövdeli ulu çınar ağaçlarının olduğunu gördüm. Geniş gövdeli ulu çınar ağaçlarının arasından geçtim. Yaprakları ne kadar da gür ve iriydi.” (Sarı, KİKGH, 2019: 70). Yani görüldüğü üzere mekân açık ve somuttur. Kahramanımız, kıvrımlı bir yokuş tırmandıktan sonra Osmanlı’dan kalma bir çeşme de görür. Zaten burası da 16. yüzyılda Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Öyküde kahraman bu yoldan geçip camiye varır. Caminin tirşe renkli halılarının olduğu ve camlarından harika bir Boğaziçi manzarasının görüldüğünü ifade eder. Bu manzaranın da hayatında gördüğü en güzel manzara olduğunu düşünür. Cami, kapalı ve somut bir mekân türüdür. Ayrıca camlardan gördüğü kadarıyla da denizde gemilerin demirlemiş olduklarından bahseder. Boğaziçi/deniz açık ve somut mekânlardır. Ayrıca buraya kadar bahsettiğimiz tüm mekânlar kahramanda bir etkilenme duygusu yaratmanın yanında huzur ve mutluluk hissi de uyandırır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda öykünün başkarakteridir. Kahraman anlatıcımız gittiği bu mekânı ve mekânın anımsattığı pek çok şey hakkındaki düşüncelerini biz okuyucularıyla paylaşmaktadır. Tüm tasvirler, düşünceler, yanılgılar tamamen kahramana ait olduğu için hepsi subjektif bir bakış açısı ile sınırlandırılmıştır diyebiliriz. Bu söylediğimize bir örnek olması için öykünün gelişme kısmında yer alan bir yeri verelim: “Kıvrımlı yokuşu çıktıkça nefes nefese kalmıştım. Osmanlı zamanından kalma ve hâlâ akar bir çeşmede kara bir kedi gördüm. Güneşin sırtına vurmasına aldırmadan hareketliliğini sürdürüyordu. Buraya arabalarıyla gelip park etmiş onca arabayı kendine bir gölgelik bilmiş kediler rahat rahat uykularını çekerlerken o hareketliydi, diriydi. Susamış da olabilirdi. Belki de birazdan çeşmeye eğilip kana kana su içecekti. Sanki devasa ellerini, o geniş yapraklarını göğe açmış ulu çınarların, çınarlara göre biraz daha fersiz yapraklara sahip ama gövdesi çınar ağaçlarıyla yarışır dişbudakların; uzun süre aç kalmış Giacometti figürlerinin bedenlerinin inceliğine benzer, ardıçların; saçları poyrazda darmadağınık olmuş salkımsöğütlerin, bir çığlık halinde açtıklarında renkleri yüzlerce metre öteden görülen ama artık geçmiş erguvan ağaçlarının arasından geçtim. (...)” (Sarı, KİKGH, 2019: 70). Böylelikle biraz önce bahsettiğimiz kahramanın kişisel düşünce, çıkarım ve benzetmelerine örnek göstermiş olduk.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak anlatma kullanılmış olsa da pek çok yerde gösterme yönteminden de yararlandığını ifade etmeliyiz. Yukarıda verdiğimiz pek çok parçada bunlara örnek gösterilebilir. Tasvir etme tekniği oldukça yoğun ve uzun yapılmıştır. Yazarın ortadan kalktığı ve kahramanın iç dünyası ile karşı karşıya kaldığımızı görmekteyiz. Bu da iç monolog tekniğinin kullanıldığını gösterir. Geriye dönüş tekniği de kullanılmıştır. Çünkü öyküye biz anlatıcının buraya gittikten sonraki yanılgısını okuyarak başlarız. Ardından bu mekânda gördüklerini ve yaşadıklarını anlatma başlar. Tam olarak burada bir geriye dönüş söz konusudur.

i. Dil ve Üslup

Anlatıcının üslubu için nesnel tasvir üslubu ve eleştirel üslup diyebiliriz. Öyküde açıkça görülüyor ki anlatıcı kahramanımız, modernizm eleştirisi yapmaktadır. Dili incelemeye geçecek olursak öyküde çok uzun cümlelere yer verilmiştir. Benzetmeler yapılmış ve ikilemeler kullanılmıştır. Ayrıca Sarı'nın kendine has üslup özelliklerinden biri olan cümle tekrarları da bu öyküde karşımıza tekrar çıkmaktadır. Tırnak içinde alıntı cümlelere yer verilmiştir. Anlatıcı sürekli soru sorup cevaplamakta ve bazen de bu cevapları okuyucuya bırakmaktadır. Öyküde geçen tek yabancı sözcük Giacometti'tir. Giacometti ise İsveç asıllı bir heykeltıraşın adıdır: Alberto Giacometti. Bunların yanında mezarlıkta bulunan zatlar anlatılırken edebî bir üslubu da hissederiz. Tasavvuf edebiyatına ait imgelerden bahsedilir: Arapça elif ve dal harflerinin bu edebiyattaki anlamlarından. Buna göre elif harfi birliği, tekliği yani Allah'ı ifade ederken sonradan Allah'ın büyüklüğü karşısında insanın belinin bükülmesi de dal harfi ile imgelenir.

2. “Göge Doğru Açık Kırmızı Ufacık Ayakcıklar”

a. Konu

Franz Kafka'nın *Dönüşüm* adlı uzun öyküsünü andıran bu öyküde bir kahraman ve onun köpeği anlatılmaktadır. Ormanlık alanda kahraman ve köpeği gezinirler. Köpeği bir köstebek yavrusu yakalar. Köpeğin bu köstebek yavrusuyla oynaması anlatılır. Öykünün sonunda kahraman ve köpeği birer köstebeğe dönüşürler.

b. Özet

Öykünün en başında yer alan “Kafka'ya” notuyla öykünün Franz Kafka'ya ithaf edildiği anlaşılmaktadır. Öykü, kahraman anlatıcının ormanda köpeği ile her gün yaptıkları yürüyüşlerden biri olan gününbirlik gezintisini anlatması ile başlar. Ardından köpeği orman yolunda bir köstebek yavrunu yakalar. Köstebek yavrusu korku ile köpeğin elinden kurtulmaya çalışsa da bunu başaramaz. Köpekten çok

korkmuştur, korku ile de sesler çıkarır. Tüm bunlar yaşanırken de anlatıcı sadece olan biteni izlemektedir. Köpeği tasmaından çekip köstebeği kurtarmaya çalışmaz ve bunu da belirtir. Tüm uğraşların sonunda köstebek ayaklarını gökyüzüne doğru çevirir. Kahraman bunu köstebeğin kurtuluş duası olarak anlatır. Köstebek duasını ettikten sonra önce köpek ardından kahraman bir köstebeğe dönüşür. Yani köstebeğin duası kabul olmuştur. Öyküdeki bu insanın ya da başka bir canlıının yine bir hayvana dönüşmesi Kafka'nın *Dönüşüm*'ü ile benzerlik gösterir. Ayrıca Franz Kafka'nın pek çok eserinde üstünde durduğu "utanç" kavramı da bu öyküde kullanılır. Köpeğin utanç duyması olarak bu öyküye sirayet etmiştir.

c. Olay Örgüsü

Öyküde vaka tek zincirden oluşur ve baştan başlatma tekniği ile başlar. Sebep-sonuç ilişkisiyle organik bütünlük sağlanmıştır. Vaka kronolojik bir düzende ilerler. Önce kahramanımız ve köpeği ormanlık alanda yürüyüşe çıkarlar. Hemen ardından köpek bir köstebeği yakalar ve onu korkutarak onunla oyun oynar. Köstebek kurtulmak için uğraşsa da bu mümkün değildir. Köpek, köstebeğin vücudunda dişleriyle ısırıklar bırakır. Kahraman anlatıcı, köstebeği kurtarabilecekken bunu yapmamayı tercih eder. Olan biteni yalnızca seyreder ve istese köpeğin tasmaını çekip o köstebeği kurtarabileceğini de itiraf eder. Öykü buraya kadar normal ilerler. Sonu tuhaftır. Sıradan giden bir vaka örgüsünde beklenmedik bir şey olur. Öykünün en sonunda köstebek kurtulmak için dua eder. Köstebeğin kurtulma duası kabul olur. Buna göre de kahraman anlatıcı ile köpeği de bir köstebeğe dönüşürler.

d. Kişiler

Öykünün başkahramanı aynı zamanda anlatıcımızdır. Anlatıcımızın köpeği ve köstebek bu öyküdeki hayvan karakterlerdir. Köpek ve köstebek öyküde önemli payları olan yardımcı karakter konumundadırlar. Öykünün şekillenmesinde ve gidişatında önemli rolleri vardır. Kahraman anlatıcımız tıpkı köpeği gibi acımasızdır. Köpeğinin köstebeğe yaptıklarını bir belgesel filmi izler gibi seyretmekte ve köpeğini durdurmak için fırsatı varken bunu yapmamaktadır. Âdeta köpeğinin bu

köstebeikle bu şekilde öldürürce oynaması onun hoşuna gider. Öyle ki öykünün sonunda başına gelenlere üzülmez. Köpeği burada vahşiliği temsil etmesinin yanında utanma duygusunun da simgesidir. Doğası gereği insafsızca davranarak bu köstebeikle oynar. Fakat bir yandan da bu yavru köstebeğin aciz ve korkuyor oluşu onu utandırır. Olayın işlenişine bu yönde katkısı vardır. Yavru köstebek ise acizdir. Köpek ile onun bedeni ile karşılaştırıldığında köpeğin bedeni çok büyüktür. Köpek ona acımaz ve merhamet göstermez. Onu bir av olarak görür ve onu hemen öldürmeden oynar. Köstebek ise çok korkaktır. Kurtuluş çaresi arasa da elinden hiçbir şey gelmez. Sadece dua edebilmektedir. O da ayaklarını göğe doğru uzatır ve bir insan gibi köpeğin elinden kurtulmak için Allah'a dua eder. Mucizevî bir şekilde duası kabul olur. Rakibi köpek ve onun fark etmediği sahibi de bir köstebeğe dönüşürler.

e. Zaman

Öyküde ele alınan olaylar kısa bir sürede gerçekleşmektedir. Birkaç saatten de az bir süre içinde olay nihayete erer. Öykünün vaka zamanı özetleme, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır. Günübürlük yapılan bir gezide, kahramanımız ve köpeği çok fazla geçmeden köstebeği yakalarlar. Köpeği, yavru köstebeği ele geçirdikten sonra da kısa bir süre içinde vaka sonuçlanır.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekân bir ormandır. Orman açık ve somut bir mekândır. Kahraman anlatıcımızla köpeği için burası bir gezi alanıdır. Ve her gün buraya gezintiye gelirler. Öykünün girişinde mekân anlatılır: “Ormanlık bir alanda köpeğimle günübürlük gezintimizi yapıyorduk. Yağmur yeni yağmıştı. Devasa ağaçlar yapraklarını yerlere döktüğü ve yerin nefes almasını engellediği için de sivriltilmiş okun ucunu andırır bir dalın keskinliği hedefine kilitlenmeyi nasıl sayıklar durursa, köpeğim de yolun yanında yer alan orman karanlığına doğru havlayıp öyle hamleler yapıyordu. Kısa süre geçmedi ki orman yolunda, bu ıslak nemli topraklarda çıplak ve zavallı bir köstebek yavrusu yakaladı. (...)” (Sarı, KİKGH, 2019: 74). Girişten örnek

verdiğimiz bu kısımda mekâna dair tasvirleri görebilmekteyiz. Yapılan mekân tasviri nesnelidir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Yukarıda da belirttiğimiz üzere anlatıcımız öykümüzün ana kişisidir de. Gördüğü, yaşadığı her şeyi bize bir belgesel film seyrettiriyormuş hissi ile aktarır. Tasvirleri detaylı ve uzundur. Bir belgesel anlatıcısı ve aynı zamanda kendisi de bir izleyici gibidir. Şunu da burada tekrar hatırlatalım belgesel seyrettirme hissi, ya da belgesel anlatıcısı üslubu Sarı'nın bundan önceki öykü kitaplarında sıkça görülen bir durumdur.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniğinin yanında gösterme tekniğinin kullanımı da görülmektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere tasvir etme tekniği yoğun olarak kullanır. Yapılan tasvirler ise uzun ve detaylı bir şekildedir. Zaman başlığında söylediğimiz gibi özetleme tekniği kullanılmıştır. Kahraman anlatıcının aklından geçenleri, kalbindekileri ve bu olayları anlatması, betimlemesi iç konuşma tekniğine uygundur. Ayrıca öykü incelememizin başında Kafka'nın öyküsü ile benzerlikleri vardır demiştik. Buna göre metin ekleme yöntemlerinden biri olan içerik aktarımı söz konusudur. Çünkü Kafka'nın öyküsünde bir insan olan Gregor Samsa dev bir böceğe dönüşmektedir, bu öyküde de bir insan ve bir köpek köstebeğe dönüşürler. Yazarımız, bu içeriği biraz değiştirerek tekrar ele almıştır. Geriye dönüş tekniği kapsamında yer alan “geriye bakış” yöntemi de kullanılmıştır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün belgesel filmi havasından ötürü nesnel tasvir üslubunun olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Köpeğin ve köstebeğin iç ve dış dünyalarına dair her şeyin incelenmesi tahlilci üsluba da bizi götürmektedir. Öyküde devrik cümlelerin bulunmasının yanında çok uzun cümleler de yer alır. Benzetme, kişileştirme ve konuşurma söz sanatlarının kullanımını da görmekteyiz. Alıntı cümlelere yer verilmiştir.

2.2.2.7. *Annemi Bir Uğultuya Yasladılar* Adlı Kitaptaki Kısa Öyküler

1. “Kalbin Tenhasından Allah’ın Tenhasına”

a. Konu

Öyküde Hafız Nihat adlı birinin nefsinin terbiye edişi anlatılır. Hafız Nihat 65 yaşında bir terzidir. Karşı cinse olan duygularını dizginleyemez. Nefsine hâkim olamaz. Kadın vücuduna düşkünlüğü vardır. Kendisi de bu özelliğinin farkındadır. Bu sebeple de kırk gün halvete kapanır, nefsinin müdafaa etmek için ibadetle günlerini geçirir. Artık bittiğini düşündüğünde halvetin kapısından çıkarken bir kadınla karşılaşır halen aynı duygularının olduğunu görmesi ile içeriye kendini tekrar kapatır.

b. Özet

Öykünün en başında Niyazi-i Mısri epigrafi vardır. Verilen bu beyitten anlaşılan şudur: Nefsin hevasından kurtulmadan kalpten riyayı söküp atmadan, gönülden dünya muhabbetini çıkarmadan vuslata erilmez. Bunlardan kurtulmanın da yolu gerek sûri gerek manevî manasıyla halvettir. Sûri manasıyla halvet, karanlık ve dar bir yerde, sadece ayakta kalabilecek kadar yemek-içmek ve yalnız cemaatle namaz kılmak için halın arasına karışmak şartıyla, devamlı zikrullah ile meşgul olmak demektir. Öykü uzun bir sokak tasviri ile başlar. Bu sokak camiye giden sokaktır. Ardından sokaktaki esnafa dair ayrıntılar verilir. Hafız Nihat ve ailesi tanımlanır. Hafız Nihat’ın çocukluk yılları, Kur’an’ı Kerim’i hatmettiği gibi önemli günler anlatılır. Hafız Nihat’ın dizginlenemeyen, genç delikanlı hisleri vardır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi kadınlara zaafı vardır ve en güçsüz yanı budur. Evli ve üç çocuk babası olan bu adamla arkadaşları da alay eder. Yaşlı başlı bir insanın bu duygularını çoktan yitirmiş olması gerektiğine inandıkları için Hafız Nihat’a da böyle söylerler. Kendisi de bunun farkında olup her zaman gittiği caminin halvetgâha kapanır. Niyâzi-ı Mısri’nin beytinde gördüğümüz gibi Hafız Nihat da tıpkı böyle yapar. Çok az uyku uyur, uykuya olan düşkünlüğünü de kırmak ister, bunun için de boynunu bir kayışa bağlar. Zaruri durumların dışında güneş görmeden karanlıkta çıkıp abdestini alır, tuvalete gider. Bol bol tefekkür eder. Kur’an okur, zikir çeker.

Gittikçe zayıflamaya başlar. Halvetgâha geldiğinin üçüncü haftası hastalanır. Karısını, çocuklarını, işini ve iş yerini çok özler. Geceleri bunları rüyasında görür. Dördüncü haftada iyice zayıflar, sakalları uzar. Beşinci hafta bedeninin tamamen Allah'a adanmış, arzudan eser kalmamış hissetmeye başlar. Altıncı haftada artık müezzinin artık çileyi doldurduğunu söylemesi üzerine dışarıya doğru yönelir. Dış kapıda ayakkabısını giymeye çalışan bir kadını görünce aynı arzuyu tekrar hisseder. Anlar ki halen nefsinin terbiye edememiştir. Kapıyı kapatıp içeriye girer. Şunu da belirtmemizde fayda var: Öyküler başlamadan bir önceki sayfada Sezai Karakoç'un "Hızır ile Kırk Saat" adlı şiirinden iki dize alıntı yapılmıştır. Öyküde de çilenin 40 gün sürmesi yani 40 sayısı ile bu şiir arasında bir bağlantının kurulduğunu söylemeliyiz.

c. Olay Örgüsü

Öykünün vakası birden fazla vaka zincirinden meydana gelmektedir. Fakat bunlar bir noktada kesişirler. Ayrıca öykü sondan başlatılmıştır. Olay örgüsü sondan başlar ve başladığı yerde biter. Öyküye baktığımızda Nihat'ın camiye gidişi anlatılır ve öykünün finali camide yapılır. Hafız Nihat'ı daha iyi anlayabilmemiz için anlatıcı, bize onun geçmişini, ailesini, yaşantısını ve çevresini anlatır. Bunların çoğunu da geriye dönüş yöntemi sayesinde aktarabilmektedir. Öykünün omurgasını Hafız Nihat'ın kendini halvetgâha kapatıp 40 gün çileye yatması oluşturur. Bunun dışında anlatılanlar ana olayı destekleyici olaylardır.

d. Kişiler

Öykünün anakişisi Hafız Nihat'tır. Nihat 65 yaşında bir adamdır. Terzilik yaparak geçimini sağlar. Evlidir, iki kızı ve bir de oğlu vardır. Oğlunun adı Kurban Bayramı'nda doğduğu için İsmail'dir. Kızlarının adı belirtilmez. İsmail bu öyküde dekoratif bir unsur olarak görülür. Zaten başka bir yerde adı geçmez. Hafız Nihat'ın karısı ve babası da dekoratif unsurlardır. Öykünün sadece bir yerinde isimleri geçmektedir. Hafız Nihat'ın babası da terzidir. Yaşadıkları yerin çok eski eşraflarındandır. Kur'an okumayı çok sever, dükkânda boş vakitlerinde cebinde duran Kur'an'dan sayfaları okur. Oğlu Nihat'ın da hafızlık yapmasını çok istemiştir. Nihat hafızlığı alınca sevincinden bir kurban keser. Öyküde adı geçen bir diğer

yardımcı kişi de çorap satıcısı Salih'tir. Salih'in bir gözü kördür. Sarı renkte, nazar boncukları asılı ahşap bir el arabası vardır. Bu el arabasıyla çorap satarak geçimini sağlar. Köseoğulları soyadlı bir aileden de bahsedilir. Bir baba ve üç oğlunun işlettiği bir lavaş dükkânı vardır. Küçük bir dükkândır bu fakat diğer köylerde yapılan lavaşlardan çok daha lezzetli lavaşlar yapmaktadırlar. Köseoğulları da yardımcı karakterlerdir. Hafız Nihat'a geri dönecek olursak anlatıcı, aslında çok da yaşlı sayılmayacak 65 yaşı biraz abartır. 65 yaşına gelmiş birinin çoktan ölmüş olması gerektiğini söylemesi biraz tuhaftır. Bunların yanında Nihat mesleğini ve dükkânını sever. Ayrıca Hafız Nihat biraz unvanı ile uyuşmayan biridir. Nihat'ın unvanı ile karakterinin zıt olması bir ironidir. Okuyucunun gülümsemesini sağlar. Hem iç çatışma hem de çevresiyle çatışma içindedir aslında. İç sorgulamaları, pişmanlığı bitmek bilmez. Çevresindeki insanlardan da çok çekinir. Onlara durumunu izah etse ne tepki vereceklerini de diyeceklerini bilir. Kendisini iyi tanır. Şehvî duygularını çok iyi bilir. Bunları bilir fakat kendine karşı koyamaz. Alımlı bir kadın gördüğü zaman kendini bakmaktan alıkoyamaz. Oldum olası bu şehvî duygularından, arzularından kurtulmak ister. En sonunda bundan kurtulmaya kafaya koyarak bir halvetgâhta kendini çileye kapatır. Kendini ibadete adar ama bu kapanma biter bitmez daha caminin çıkışında gördüğü bir kadının onu etkilemesi ile bütün bu gayret boşa gider. Yani öykünün sonunda Nihat başarısız olur.

e. Zaman

Öyküde aktarılan olaylar çok kısa bir süreci ele almaz. Hafız Nihat'ın, camide çileye yatması ve bunu sonlandırması 40 gün sürmüştür. Bu kırk günlük çile bizlere önemli noktaları verilerek özetlenir. Erbainden öncesi de vardır ama burada anlatıcı belli bir zaman aralığından bahsetmez. Öykünün vaka zamanı çoğunlukla genişletmedir fakat bazı kısımlarda özetleme yöntemine başvurulduğu görülür. Öykünün aktarma zamanı için sonradan aktarma olduğunu söyleyebiliriz.

f. Mekân

Öykü mekân tasviri yönünden zengindir. Ayrıca bahsedilen mekânların sadece olayların geçtiği yer olmaktan fazla görev üstlendiğini de görmekteyiz. Öykü camiye giden yolun tasviri ile başlar. Bunu daha iyi göstermek için bir kısmını burada verelim: “Hafız Nihat camiye doğru giden incecik asfalt yolu başka bir yorgunlukla yürüdü. Bu yolu yıllardır arşınılardı. Neresinde çukur var, neresinde değişen belediyelerin yaptığı göze batan yamalar, hepsini bilirdi (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 9). Mahallenin tarif edilen bu yolu somut ve açık mekândır. Bu sokağın devamında Köseoğulları’nın dükkânı vardır. Anlatıcı bu dükkân için de çok dar, sıkışık bir alan olduğunu söyler. Lavaş dükkânı kapalı ve somut mekân örneğidir. Buraya kadar aktarılan mekân tasvirleri, kahramanın kimliğiyle birlikte içinde yaşanılan ortamın sosyo/kültürel portresinin çizimi yönünden verilir. (Tekin, 2019: 157). Ayrıca camiye dair öyküde geçen şu ifadeleri de paylaşmak yerinde olacaktır: “(...) Camiye vardığında dört küçük basamaktan sonra, solda, içinde abdesthane olmak üzere namaz kılacak Müslümanlara ihtiyaçlarını giderecek nezih bir ortam sunulmuştu. Abdesthanenin sağında sekiz basamak sonra caminin çimenli bahçesi yer alırdı. İçinde güller, leylaklar, zambaklar hepsinin üzerinde yazın acayip bir koşturmaca içinde arılar onlardan bal devşirirlerdi.” (Sarı, ABUY, 2020: 10). Abdesthane kapalı ve somut mekândır. Bundan sonra karşılaştığımız mekân Nihat’ın kendi terzi dükkânıdır: “(...) Küçük bir terzi dükkânı vardı Hafız Nihat’ın, bu terzi dükkânında iki Singer makinesi vardı. Örümceğe rızkını, ördüğü o incecik, dünyada en zayıf evine yetiştiren ona da bu Singer makinelerin dönmesiyle rızkını yetiştirirdi. Hafız Nihat’ın dükkânında Singer makinelerinin önünde küçük bir raf vardı, içi de rengârenk ipliklerle doluydu. Çok eskiden alındıkları için renkleri solmuştu bunların. Duvarlarda artık sararmış cam bantlarla gazetelerden ya da dergilerden kesilmiş üstünde kaliteli kumaşlardan dikilmiş ceketleri, yelekleri, etekleri, pantolonları taşıyan güzel kadınlar, genç erkekler asılıydı. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 10). Nihat’ın dükkânı da somut ve kapalı mekândır. Ayrıca öyküdeki en önemli mekân caminin halvetgâhıdır. Çileye yattığı bu halvetgâh için anlatıcı taş binalardan yapılmış olduğu için rutubetlidir der. Bu yüzden ki Nihat geceleri ince bir battaniye ile üzerini örter. Dar ve karanlıktır. Kapalı ve somut mekân olmasının yanında insanın iç huzurunu

yakalayabileceği bir yer olarak görülmektedir. Ruhunu, nefsinin terbiye edip daha sağlıklı bir kişiye dönüşeceğini bir yerdir. Halvetgâhın bu manada anlamı fazladır. İnanç temsilidir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde Tanrısal bakış açısı vardır. 3.kişi ağzı ile öykü aktarılır. Lakin bazı bölümlerde yazar kendini açık eder. Hatta “Ey okur!” diye okuyucuya seslendiğini ve okuru ile konuştuğunu görürüz. Yazarın bu tutumu bize yine Ahmet Mithat Efendi’yi anımsatır. Onun araya girmesiyle her şeyin kurmaca olduğunu sezince de anlatıcı heyecanı diri tutarak anlatımını devam ettirir. Ayrıca modernizm ve materyalizme dair kişisel görüşlerini de öyküye yedirir. Buna göre anlatıcıda modernizm ve materyalizm karşıtlığı vardır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniğinin kullanımı ağır bassa da mekân vb. tasvirler için gösterme tekniğinin imkânlarından da yararlanılmıştır. Burada söylediğimiz üzere tasvir etme sanatı sık kullanılır. Genişletme yöntemi kullanılır ve Hafız Nihat’ın geçmişine dair çok önemli olmayan vakalar ve kişiler geriye dönüş tekniğinin kullanımı ile anlatılır. Ayrıca Niyâzî Mısırî’nin *Divan*’ında yer alan *Nutk-i Şerif*’ten alıntı vardır. Bu da metin ekleme yöntemlerinden montajdır.

i. Dil ve Üslup

Nesnel tasvir üslubu ve eleştirel üslup öyküde tercih edilen üslup türleridir. Anlatıcı yazarın Hafız Nihat karakterini gayet saf ve samimi bir şekilde anlatması öyküyü daha başarılı kılar. Okuyucuya sorular sorarak düşünmeye sevk eder. Araya girip seslenir, böyle düşünmeyin, böyle sanmayın vb. ifadelerle. Öykünün muhtevası nedeniyle dini terimlere de sık yer verilir: tilavet, halvetgâh, keffaretüzzünup, erbain, müezzin, zikir, tesbihat gibi. Benzetmeler yapılır. Ayrıca Hafız Nihat’ın eşi ile diyalogu yoktur bunun yerine Nihat’ın eşine söyledikleri alıntı cümleler şeklinde tırnak içinde aktarılır.

2. “Musa’nın Göğe Uzun Uzun Bakmasıdır”

a. Konu

Öyküde Musa adında yaşlı bir muvakkit anlatılmaktadır. Musa’nın muvakkit olarak yaptıkları, muvakkit olma süreci, sürekli zamanın peşinde olması, saat sevgisi vb. pek çok konu üzerinde durulur. Öykü Ahmet Sarı’nın yakın arkadaşı olan Ali Utku’ya ithaf edilmiştir.

b. Özet

Öykünün hemen girişinde Yunus suresinin beşinci ayeti ile Hayali’nin de bir beyti yer almaktadır. Hayali’nin beytinde yalnızca tasavvuf ehlinin ölüm ile Allah’a kavuşabileceğini düşünmesi bunun için ölümden korkmaması anlatılır. Rind ile zahit çatışması anlatılır. Zahitlerin cehennem korkusunu salmasını rintler gereksiz bulmaktadır. Rintler, zahitler gibi geleceği düşünüp kaygılanmazlar. Yunus suresinin 5. ayetine baktığımızda ise şöyle bir tefsirle karşılaşırız: Güneş ve Ay’ın doğup batması, ayın menzil ve şekil değiştirerek görünmesi insanların takvim düzenlemelerini, gün, ay ve yıl hesaplarını yapmalarını, işlerini plan ve programa bağlamalarını mümkün kılmıştır.¹³ Bu kısım Musa’nın mesleğiyle ilgilidir. Öykü Musa’nın gökyüzünü inceleyerek zamanı hesaplamaya çalışmasını anlatarak başlar. Burada tek tek zamanın parçaları sayılır. Yedi Uyurlar’ın da ismi verilir. Musa’nın 72 yaşında olmasından ötürü edebi aştığı anlatılır. Yani Peygamber Efendimiz’in vefat ettiği yaştan daha fazladır. Bu yüzden bunun üzerine bir süre durulur. Sonra Fıstıklı Bayır’dan aşağıya doğru inildiğinde denizin görüldüğünden bahseder anlatıcı ve İstanbul’un pınarları sayılır. İstanbul’un semtlerinin de isimleri geçer. İstanbul’da muvakkitlerin ne gibi görevleri olduğu, muvakkithanelerin nasıl olduğu anlatılır. Bundan sonra Musa ve dedesinin saatleri çok sevmesine yer verilir. Musa’nın muvakkit olmaya karar verdiği gün aktarılır. Muvakkit olmak için yaptıkları anlatılır. Ardından günlük hayata daha çok yönelirken modernizm eleştirisi yapılır. Muvakkithanelerin işlevini yitirmek üzere olduğu insanların artık modern saatler

¹³ <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Y%C3%BBnus-suresi/1369/5-6-ayet-tefsiri>,18.08.2022, 23.26.

kullanmaya başlaması ile bu mesleğin önem kaybettiğini düşünerek üzülen, endişelenen Musa anlatılarak öykü sonlandırılır.

c. Olay Örgüsü

Öyküde olaylar klasik baştan başlatma şeklinde başlamaktadır. Öykünün vakası birden fazla vaka zinciri vardır. Öykünün en başında Musa görevinin başında gökyüzünü incelemektedir. Burada anlatıcı anlatımına zenginlik katmak için pek çok benzetmeden yararlanır. Musa ayın batıp güneşin doğması ile sabahın olmasını izlerken evrendeki her şeyin görevini layığı ile getirdiğini ama insanların üzerlerine düşenleri yapmadığını düşünerek bu duruma sinirlenmesi aktarılır. Sonra anlatıcı tarafından Musa'nın peygamberimizin öldüğü yaştan fazla olduğu ve bu yüzden de edebi aştığının farkında oluşu anlatılır. Ardından uzunca bir süre mekân tasviri ile karşılaşmaktayız. Bir deniz manzarasıdır bu ve Musa denize bakıp uzun süre düşünür. İnsanlar modern zamanla birlikte sürekli bir yerlere, bir şeylere yetişme çabasını gören Musa bunun da ne kadar anlamsız olduğunu düşünmektedir. Buradan sonra anlatıcı Musa hakkında detaylı bilgi vermeye başlar. Yaşı, mesleği, dedesi ve her ikisinin de saat sevgisi, nasıl ve ne zaman bir muvakkit olmaya karar verdiği anlatılmaya başlanır. Mesleğinin incelikleri ve şeyhi Muvakkizâde Muhammed Eşref'e çirak oluşu aktarılır. Böylece bütün ömrünü zamanın peşinde koşmaya adar. Modern zamanla mesleğinin önem kaybettiğinin farkında olsa da halen umudu vardır. Öykü Musa'nın denize bakıp bunları düşünmesi ile sonlanmaktadır.

d. Kişiler

Öykünün başkışisi Musa adındaki yaşlı bir muvakkittir. 72 yaşında olan bu adam pek çok şey görmüş, yaşamıştır. İnsanların modernizm ile birlikte pek çok özelliklerini, geleneklerini, örf ve âdetlerini unutmuş olması Musa'yı hem sinirlendirmekte hem de üzmektedir. Modern zamanın hızına yetişmeye çalışan insanlara bir anlam veremez ve eleştirir. Etrafında gördüğü her şey Musa'yı zaman kavramına götürür. Bunun üzerine sürekli düşünceler içindedir. Bunların yanında öyküde özellikle dikkat çekilen bir özellik Musa'nın saatlere tutkun olmasıdır. Saatleri çok sever, vakte değer verir ve bu yüzden hep zamanı kovalar. Ömrü

boyunca zamanın peşinde olur. Israrcı bir yapısı vardır. Gençken dönemin şeyhi Muvakkizâde Muhammed Eşref'e çırak olabilmek için muvakkithanenin önünden ayrılmaz. Muhammed Eşref, Musa'daki ışığı gördüğü için onu çırak olarak alıp bizzat kendisi eğitir. İşi için yapması gereken tüm fedakârlıkları yapar. Layığıyla da işini icra eder. İşine çok değer verir. Öyküde bulunan yardımcı karakterimiz Musa'nın dedesi İbrahim'dir. Öyküden anlaşıldığı üzere Musa İbrahim dedesini çok sever. Çünkü ikisinin ortak özellikleri vardır. İkisi de saatleri çok sever, ceplerinde köstekli saat taşırlar. Öyküde İbrahim için yapılan şu tasviri burada paylaşalım: “Zaman İbrahim dedemin de içinden geçmişti. O dönemler kıtlıktan tütün içmekten bıyıkları, ağzı bitişinde sakalları sapsarı, yaşlıydı İbrahim dedem ama dinçti. Kendi işlerini kendisi görürdü. ‘Fecre andolsun’ diyerek kalkar, ‘On geceye, çifte ve tek’e, akıp gittiği zaman geceye andolsun.’, elbisesini giyer, peynir ekmek atıştırır, davranı-nahırı ahırdan çıkararak uzun bir yolculuğa çıkardı. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 25).

Öyküde geçen biraz önce de bahsettiğimiz Muvakkizâde Muhammed Eşref de yardımcı kişidir. Öyküde çok görevi olmasa da Musa'nın eğitiminde ve hayatında önemli bir yeri vardır. Öyküde adı geçen bir de köpek karakterimiz vardır. Bu köpeğin adı Yetiş'tir. Anlatıcının Yetiş'ten bahsettiği kısmı da burada verelim: “Yetiş, kendinden geçmişti hatırlıyorum. Köy evleri önünde. Bir Sivas kangalı. Küçükken alınmış, beslenmiş, büyütülmüş. Çoban köpeği yapılmaya çalışılmış ama dikkati dağınıkmış Yetiş'in. Kuzuları, davarları toplayamaz olmuş. Şimdi onun sırtına, onun kirli kürküne vuran gün ışığına bakıyor Musa. Zaman köpeklere, karıncalara, gözümüzün gördüğü ve görmediği tüm canlılar için aynı şekilde şefaatkâr davranıyor. Yetiş gözlerini açsa, güneş gözlerine vurduğundan gözlerini yine kapayacak. Yaşlandığında artık doyurulmak istenmemiş Yetiş. Ekmek, yemek suyuna batırılmış lavaş ne vakte dek Yetiş'e verilecek. Gözü bağlanarak, dört kişi yardımıyla, atlar üzerinde başka uzak bir köyün düzlüğüne bırakılıyor. Nasıl ettiyse, yolu nasıl bulduysa geri gelivermiş Yetiş. Aynı yerine konumlanmış. Koku alma melekelerini yitirmemiş diye düşündü Musa. İbrahim dedem ne kadar vaktin oğlu olsa da Yetiş'e yaptığı şeyden Musa uzun yıllar sonra bile onun adına utanıyor. Yetiş'i vuruyorlar. Ondan geriye iki damla gözyaşı kalıyor.” (Sarı, ABUY, 2020: 26-27). Bunların yanında öyküde dekoratif karakterler de vardır. Mesela İstanbul'un sokakları, mahalleleri anlatıldığı vakit söylenen çocuklar, yaşlılar gibi.

e. Zaman

Öyküde geçmişin anlatılmadığı kısımlarda “-yor” şimdiki zaman kipi kullanılmaktadır. Geriye dönüş tekniğinin uygulandığı, geçmişin hatırlatıldığı kısımlarda ise görülen geçmiş zaman kipinin kullanıldığını görmekteyiz. Öykü geriye dönüş, ana tekrar gelişlerle uzun bir süreci ele almaktadır. Öykünün vaka zamanı için genişletme, anlatma zamanı ise sonradan aktarma diyebilmekteyiz.

f. Mekân

Öyküde kullanılan mekânlar somut mekânlardır. Öyküde olayların geçtiği yer ana hatlarıyla İstanbul’dur. Musa İstanbul’da yaşamaktadır. Girişte Musa’nın gökyüzüne baktığını görmekteyiz. Musa bir sokaktadır ve sokak açık ve somut mekândır. Fıstıklı Bayır Sokağı anlatılır. Bu sokak İstanbul’un Üsküdar ilçesinde bulunmaktadır. Anlatıcının uzun tasvirini şu noktada paylaşmak yerinde olacaktır: “Fıstıklı Bayır’dan aşağı inerken denizi göreceksiniz. Sokaklarda öğle uykusuna yatmış kediler, köpekler cenin büzülüşünde. Kendi içine katlanmış oracıkta, yol kenarlarında yatıyorlar. (...) İp atlayan kızlar. Beştaş oynarken gözlerindeki parıltılar. Yaşlılar hanede durmuyorlar. Kapının önüne çömelmişler. Çaylarını, böreklerini almışlar, dedikodu kazanını kaynatıyorlar. Fıstıklı Bayır’dan aşağı inerken denizi göreceksiniz. Çınarlar, köknarlar, fıstık çamları, suvarmalıklar, defne ağacı, erguvanlar hele de ıhlamurlar ve dutluklar. Kirazlıtepe’den inşiniz, soluk almanızı kolaylaştıracak. Ayaklarınızın hızına alışamayacaksınız. Sizden önce denize yaklaşmaya çalışacak. Bağların, bahçelerin, martı çığlıklarının, çocuk şakımalarının arasından geçeceksiniz. Denize yaklaştığınızda kalbiniz çarpacak. Zaman denizi de sanki kuşatacak.” (Sarı, ABUY, 2020: 21). Kirazlıtepe Üsküdar’da bulunan bir mahalledir ve açık/somut mekândır. Çengelköy havzalarından da bahsedilir. Çengelköy tıpkı Kirazlıtepe ya da Fıstıklı Bayır gibi Üsküdar’da bulunmaktadır dolayısıyla o da açık/somut mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküye hâkim olan bakış açısı Tanrısal bakış açısıdır. Dolayısıyla üçüncü kişi ağzı ile bir anlatım söz konusudur. Anlatıcımız, kahramana dair her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilmektedir. Onun düşüncelerini, içinden geçenleri bilir ve bize aktarır. Anlatıcının tutumu nedeniyle öyküye söyleşi türü hâkim olmaktadır. Anlatıcımız, okuyucusu ile konuşur, onlara sorular sorar. Bu yüzden de okur ile anlatıcı bir sohbet hâlinindedir. Fakat bu, öykünün akıcılığına bir zarar vermez.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma yönteminin yanında gösterme yöntemine de yer verilir. Bunun yanında öyküde Hayali'nin bir beyti ile Yunus suresinin 5. ayetine yani epigraflara yer verilmesi nedeniyle montaj tekniğinin uygulandığını söyleyebiliriz. Yunus Emre'nin bir güftesi de öykünün içinde yer almaktadır. Bu da aynı şekilde montajdır. İçerik aktarımının olduğunu da unutmamalım: Yedi Uyurlar, Kur'an-ı Kerim'de geçen zaman kavramları (Duha, Asr, Nehâr, Leyl, Fecr, Fecr-i Kazip, Fecr-i Sadık vb. İç çözümleme tekniği yoğun bir şekilde kullanılır. Tüm bunların yanında tasvir etme tekniğinin kullanımı da söz konusudur.

i. Dil ve Üslup

Bu öykü için bir üslup türünden bahsetmek mümkün değildir. Sanatkârane üslubun yanında, hitabet üslubu, eleştirel ile tahlilci üslup da söz konusudur. Ayrıca öykünün muhtevası nedeniyle çok açık ve anlaşılır bir dili yoktur. Yabancı kelime sayısı fazladır. Şiirsel bir üslup söz konusudur. Öyküde kişileştirme ve benzetme sıkça yapılır. Ayrıca Nutk-i Şerif Yunus ilahisi italik yazı şeklinde sunulur. Bazı cümleler tekrar eder, bunun nedeni de biraz önce söylediğimiz üzere şiirselliği yakalamak içindir. Edebiyattan sıkça yararlanır. İsim hâl ekleri tek bir cümlede şifreli bir şekilde kullanılır. Tırnak içinde alıntı cümlelere yer verilir. Anlatıcı "siz" diyerek hitaplarda bulunur. Söyleşi öykü türünde olduğu için anlaşılması çok kolay olmasa da samimi bir dil söz konusudur.

3. “Açık Bağcıklar”

a. Konu

Öyküde anlatıcımız tarafından İrfan adında devlet memuru olmaya çalışan ve sonunda başaran, obsesif kompulsif bozukluğu olan ve karakter olarak da biraz tuhaf bir adam anlatılır. Öyküde İrfan’ın gördüğü ve duyduğu her şey üzerine çok düşünmesi, diğer insanların fark etmediği ayrıntılara takılması ve simetri hastalığından ötürü yaşadıkları aktarılmaktadır.

b. Özet

Öykü İrfan’ın marka botlarının bağcıklarını bağlaması ile başlar. Ardından İrfan bir camide namazını kılar. Burada İrfan’ın kişiliğine dair detaylar yer alır. Camideki halılara gözleri takılı kalan İrfan halıların desenleri hakkında düşüncelere dalar. İrfan gereksiz ayrıntılarda boğulan, gördüğü her şeyi inceleyen ve bunun hakkında uzunca düşünen biridir. Daha sonra anlatıcı, insanın çaresiz bir varlık olduğundan bahseder. Anlattıklarını İrfan’a bağlar ve İrfan’ın orantı hastalığının olduğunu söyler. İrfan çevresindeki her şeyi en ince ayrıntısına kadar inceler ve bu elinde olmadan gerçekleşir. İrfan’ın bu durumunu anlattıktan sonra anlatıcımız İrfan’ın annesine ve İrfan’ın annesi ile olan anılarına değinir. Buna göre İrfan’ın küçükken çok kötü ve anlaşılmaz bir yazısının olduğunu, sözcükleri birbirine geçirerek sıkışık bir şekilde yazdığını anlatır. Annesinin yazısını düzeltmesi için onu hep uyardığından bu uyarıların da İrfan’ın bilinçaltında yer ettiğini söyleyen anlatıcımız orantı hastalığının kaynağını bu olay olarak görmektedir. Bu orantı hastalığı hayatının her yerinde kendini göstermeye başlar. Giyim kuşamında, okuldaki sıralarda, adımlarında... Diğer insanlarca anormal karşılanan bu durum İrfan’a öyle görünmemektedir. Bunun nedenini de anlatıcı, insanın kendi hastalığına içerden bakamayacağı şeklinde açıklar. Ardından anlatıcı kurguyu ve kendini de belli ederek İrfan’ın garip bir kişiliğinin olduğundan, içine kapanık bir yapısının olduğundan ve zaman zaman İrfan’ın neler düşündüğünü bilmediğinden bahseder. Üniversite mezunu olan İrfan, mezun olduktan sonra işsiz kalmamak ve kısa yoldan para kazanmak için hemşirlik sınavına girer. Ve bir yıl sonra bu hedefine ulaşır. Bu

kısımdan sonra anlaşıldığı üzere İrfan annesini kaybeder. Annesinin ölümünden duyduğu üzüntü dile getirilir. Ardından mevsim geçişini anlatabilmek için çevre tasvirine yer verilir. Öykünün girişinde de belirtildiği gibi İrfan ayakkabı bağcıklarını itinayla bağlar. Bu eylem âdeta bir ayındır. Öykünün sonunda gördüğümüz tabloda ise durum tam tersidir. İrfan ayakkabılarının bağcıkları açılmış bir şekilde gittiği yönün tam tersine dönerek ve bağcıklarının çözülmüş olmasından rahatsızlık duymadan hatta gülererek yürümeye devam eder. Öykü de bu şekilde sonlanmaktadır.

c. Olay Örgüsü

Öyküde vaka birden fazla vaka zincirinden meydana gelmektedir. Öncelikle kahramanımız İrfan'ın pahalı botları ve bunların bağcıklarını bağlayış şekli anlatılırken camide namaz kıldığı ana geçilir. Aklında bu botla alakalı sorular vardır. Bunları düşünürken bir yandan da camideki halıların desenlerini inceler. Dikkati dağınık ve kafası sürekli düşüncelerle meşguldür. Öykünün bazı kısımlarında anlatıcının araya girip başka konular hakkında kendi düşüncelerini beyan ettiğini ya da İrfan'dan bahsederken önce nereden başlamalı, şurayı ya da bu kısmı anlatmalı mıyım şeklinde kurguyu belli ettiğini görmekteyiz. İrfan'ın camideki halılara aklının takılmasını anlattıktan hemen sonra dediğimiz gibi araya girip insanoğlunun nasıl bir varlık olduğundan bahsetmeye başlar. Ardından tekrar İrfan'a döner. İrfan'ın bu kadar detaycı ve çok düşünen birisi olmasının nedeninin onun elinde olmadığını ifade ettikten sonra bunun kaynağını anlatmak için geçmişe gider. Annesinin baskıcı karakterinin İrfan'da simetri hastalığının oluşmasına neden olduğundan bahseder. Buradan sonra anlatıcı, İrfan'ın orantı hastalığı hakkında daha fazla detay verir. Asıl olay da budur zaten. Orantı hastalığının bu şekilde uzunca tasvir edilip, örneklerle açıklanması İrfan'ın bu rahatsızlığını okurun iyice anlaması içindir. Ardından kısa yoldan para kazanmak istemesiyle hemşir olmaya karar veren İrfan'ın bunun için girdiği sınav neticesinde uzun bir süre beklediğini fakat sonunda kazandığını görürüz. Anlatıcı bu kısımları özetleme tekniği ile hızlı bir şekilde geçer. Annesinin öldüğünü de bu kısımda öğreniriz. Annesinin ölümü üzerine yaşadığı duygusal çöküş ve ardından yine slazenger botlarını giyerek işe doğru yol alması anlatılır. Fakat

öykünün başındaki gibi bağcıklarını bağlamasına özen göstermez. Bu takıntısının son bulması da annesinin ölmesiyle açıklanabilir.

d. Kişiler

Öykünün başkişisi İrfan'dır. İrfan inançlı, dininin gerektirdiklerini yapmaya çalışan, biraz da içine kapanık bir karakterdir. Anlatıcı, İrfan'ın aslında herkes gibi olduğunu vurgular. Bu kısmı daha iyi anlaşılması için paylaşalım: “(...) İrfan da herkes gibi korkar. Kaygılanır. Hobileri, fobileri vardır. Rengârenk hastalıkları olur. Bizim İrfan'ın da hastalığı, orantı hastalığıdır. Herkes caddede mesela kaldırımlarda rahat rahat gezerken, İrfan kaldırım taşlarını dikkatle incelemek zorundadır.” (Sarı, ABUY, 2020: 30). Öyküde, anlatıcı İrfan'ın fiziksel görünümü sunmak yerine onun ruhsal boyutunu ele almaktadır. Anlatıcının orantı hastalığı dediği bu hastalık halk arasında simetri hastalığı diye bilinir. Bilimsel adıyla obsesif kompulsif bozukluk yüzünden İrfan sürekli düşünmek, her gördüğü varlık üzerinde detaylarda boğulmaktadır. Eşyaların simetrisine takıntılıdır. İrfan'ın küçükken yazıları bitişik yazmasının nedeni de bu rahatsızlıktır. Annesinin ısrarları ve bu konudaki baskısıyla yazarken harflerini ayırabilse de hastalık onu daha da ele geçirir. Bu takıntılı durumu hayatının pek çok yerine sıçrar. Annesinin ölümü onu yıkar fakat onun ölümünden sonra yıllardır çekmiş olduğu bu rahatsızlığından da kurtulur. Öykünün sonunda açılan bağcıklarını hiç bağlama gereği duymadan, umursamadan gülerken yoluna devam etmesi bizi bu yoruma götürmektedir. Öyküde karşılaştığımız diğer bir karakter ise İrfan'ın annesidir. Annesi bu öyküde yardımcı karakter olarak görev almaktadır. Annesi de fiziksel boyutu ile değil ruhsal boyutu ile ele alınır. Öyküde İrfan'ın bu hastalığının sebebi olarak da anlatıcı annesini göstermektedir: “Pek de okuyamamış ve her zaman okumayı istemiş annesinin o daha çocukken ve okula giderken, tükenmez kalemlerle defterlere yazı yazarken bir nevi yazdığı harflerin birbirine yakınlığından, bitişikliğinden, harflerin âdeta birbiri üzerine binmelerinden şikâyet ettiğini nasıl da hatırlıyor şimdi. Sözcüklerin birbirini âdeta sıkıştırmalarından ve birbirilerine nefes aldirmamalarından olsa gerekir ki annesi her okul çıkışı eve geldiğinde, yemeklerini yedikten sonra çay içtiklerinde onun defterlerini inceler, yazılarının aralarını açması gerektiğini, yazıların okunaklı ve

kendilerine ait ferah yerlerinde sıkışmadan bulunmalarını kendisine âdeta dayattığı için böylesi bir hastalığı olabilir. Annesinin şikâyetleri onun bilinçaltına bir buyruk olarak işlemiş olmalıdır, daha sonra hep sol tarafa yatık harfleri, birbirini sıkıştıran sözcükleri bir harp düzenine girmiş ve artık kendi yerlerinde birbirilerinden ayırık nefes almaya, var olmaya başlamışlardır. Ama İrfan da bir nevi artık o düzen ve orantı hastalığının girdabına kapılmıştır (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 30-31). Buradan da anlaşıldığı üzere İrfan’ın annesi okul okumamış fakat içinde bu durum heves olarak kalmıştır. Kendisi okuyamadığı için de oğlunun okumasını çok ister. İrfan’ın kötü yazısından hiç hoşlanmaz ve onu güzel yazması konusunda baskılar. Annesiyle olan ilişkisi bu kadarla sınırlıdır. Annesinin ölümünden ve ardından İrfan’ın duyduğu derin üzüntü aktarılır fakat annesi ne sebeple ölür belirtilmez. Bunların dışında öyküde başka bir karakter yer almaz.

e. Zaman

Öyküde birden fazla zaman kullanımı vardır demek yanlış olmayacaktır. Öykü bugünü anlatarak başlar, ardından hatırlatmalarla geçmişe döner ve tekrar bugüne gelir. Dolayısıyla şimdi zaman kipi kullanımının yanında öğrenilen geçmiş zaman kipi kullanımını da görmekteyiz. Öykünün vaka zamanı özetleme iken anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır. Yalnız öyküde üstünde durulan İrfan’ın botlarından hareketle de anlatılan dönemin şu anki tarihimizden çok da uzak olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yine öykünün en son sayfasında yer alan ifadelerden bir mevsim geçişinin söz konusu olduğunu bilmekteyiz. Buna göre anlatıcı, kış mevsiminin sona yaklaştığını toprağa cemrenin düştüğünü anlatmaktadır. Yani kışın son günleri ilkbaharın başlangıcı diyebiliriz.

f. Mekân

Öyküde ilk gördüğümüz mekân bir camidir. Cami kapalı ve somut bir mekândır. İrfan bu camide namaz kılar. Cami, bir ibadet yeri olma özelliği ile öyküde yerini almaktadır. Bu süre zarfında İrfan’ın aklında Slazenger botları vardır. İrfan içerideyken birileri yanlışlıkla ya da bilerek botlarını alıp gider mi düşüncesi ona korku vermektedir. Camiden bu düşüncelerle ayrılırken gözleri halının

desenlerine takılır. Mekân tasvirine örnek olması adına bu kısmı burada paylaşalım: “Bu düşünceyi aklından geçirirken bile önünde, halıda yer alan desenlerin ne kadar da birbirine uymadığını; desenlerin farklı şekil ve büyüklükte olduklarını, kiminin sivri uçlarının, kiminin köşelerinin diğerlerinden farklı olduklarını düşündü. Halıya bakmamasına, dikkatini farklı yerlere toplamak istemesine rağmen gözünü halıdaki orantısız yıldızlardan, karelerden ve daha başka garip şekillerden alamıyordu.” (Sarı, ABUY, 2020: 29-30). Buradan sonra öyküde bahsedilen ikinci yer sokaklardır. Sokak, açık ve somut mekân olarak sınıflandırılabilir. Buna göre sokaklardaki Arnavut kaldırımları düzensiz, kare şeklinde ve orantısızdır. Kimisi koyu kimisi de açık renklidir. Buradan sonra karşılaştığımız mekân okuldur. Okul tasviri yerine İrfan’ın orantı hastalığının okulda nasıl görüldüğü aktarılmıştır. Kazağının kollarını aynı şekilde kıvrır, sağ ve sol yakaları birbirine eşittir. Tekli sırada oturuyorsa bu sıranın da ortalı durmasına özen gösterir vs. Annesinin ölümünün anlatıldığı kısımlarda mekân evdir. Ev kapalı ve somut mekândır. En sonda ise İrfan’ın evden dışarıya çıktığını görmekteyiz. İşine gitmektedir. Burada ilkbahar mevsiminin gelişi müjdelenir, buna dair tasvirler yer almaktadır. Kuş cıvıltıları, ağaçların yenilenişi, yeşeren yapraklar... Öyküde son karşılaştığımız mekân da böyle sonlanmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde üçüncü kişi ağzı ile anlatım söz konusudur. Anlatıcı için Tanrısal konumlu gözlemci anlatıcıdır diyoruz. Lakin anlatıcı, öykünün bazı yerlerinde araya girerek kurguyu açık eder. Bundan anlatım teknikleri başlığında da bahsedeceğiz. “Ey okur” diyerek seslenir. Anlatıcı, İrfan hakkında her şeye hâkimdir. Onun ne düşündüğünü ne hissettiğini, geçmişini her şeyini bilir ve aktarır. Örneğin öykünün daha ilk sayfasında yer alan şu kısmı paylaşalım: “Bu düşünceyi aklından geçirirken bile önünde, halıda yer alan desenlerin ne kadar da birbirine uymadığını; desenlerin farklı şekil ve büyüklükte olduklarını, kiminin sivri uçlarının, kiminin köşelerinin diğerlerinden farklı olduklarını düşündü. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 29).

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma tekniği ağır basmaktadır. Kişilerin ruhsal boyutları, mekân sunumları tasvir etme yöntemiyle aktarılmıştır. Ayrıca yine İrfan'ın ruhsal boyutunun sunumunda iç çözümleme tekniğine başvurulduğunu görmekteyiz. Bu teknikle İrfan'ın olaylar, eşyalar veya kişiler karşısında nasıl bir tepki verdiği gösterilmeye çalışılır. Ayrıca zaman başlığı altında da söylemiştik, geriye dönüş tekniği de kullanılır. Anlatıcı bunu İrfan'ın hastalığının kaynağını, nasıl geliştiğini daha iyi anlatabilmek için yapar. Ayrıca İrfan'ın geçmişinin özetleme tekniği ile aktarıldığını da söylemeliyiz. Kurgunun anlatıcı tarafından açık edilmesi, anlatıcının okura seslenmesi Sarı'nın diğer pek çok öyküsünde karşılaştığımız bir durumdur. Postmodern bir teknik olan kurgunun açık edilmesi anlatıcının okuru da işin içine davet etmek istemesinden kaynaklanan bir “büyü bozumu”dur.

i. Dil ve Üslup

Öyküde nesnel tasvir üslubu, eleştirel üslubunun yanında yalın üslubun ağır bastığını söyleyebiliriz. Mekân anlatımında nesnel tasvir üslubu, bir Müslüman'ın Slazenger marka bot giymesini eleştirdiği kısımlar için eleştirel üslup sınıflandırmasını yapıyoruz. Öyküde İrfan'ın içinden geçirdiği tüm düşünceler tırnak içi anlatımla verilir. Devrik cümleler yer alır. Anlatıcı sorular sorarak okuru düşündürür. Kimi zaman kendisi cevaplar, bazen bu cevapları mizah barındırır. İkilemeler ve pekiştirmeler kullanılır. Uzun cümleler vardır.

4. “Annem ve Babam Hacca Gitmeyi Çok İstiyorlar”

a. Konu

Öyküde anlatıcı anne ve babasını anlatır. Anlatıcının annesi ve babası hacca gitmeyi çok isterler ama öykünün sonunda gidemezler. Çünkü tüm paralarını konu komşunun ihtiyacına harcarlar. Hayatları boyunca çalışan bu çiftin artık tek istedikleri hacca gitmektir ki hazırladıkları paraları ihtiyaç sahiplerine dağıtmaya karar verirler.

b. Özet

Öykü direkt olayın anlatımı ile başlar. Anlatıcı, anne ve babasının hayatları boyunca çalışıp, didinerek bugünlere gelmiş olduklarından bahseder. Gençliklerinde anne ve babası birbirilerini çok severler, evlenirler ve çocukları olur. Hayat ne getirmişse hepsine katlanırlar. Zaman olur parasız kalırlar, zaman olur paraları vardır. Annesinin, babasını kaybetmesinden sonra yaşadığı ölüm korkusu da hemen bu arada anlatılır. Anlatıcı, babasının gençken nasıl ve ne şartlarda çalıştığına da değinir. Anne- babası hacca gitmeyi bu kadar isterken anlatıcı onlar her gidemediğinde çok üzülür. Senelerce her yıl gidecekmişçesine hazırlanır ve en önemlisi de umutlanırlar. Ardından asıl konuya gelinir. Anlatıcı, anne ve babasının hacca gitmeyi ne kadar çok istediğini anlatır. 7 yıl boyunca gitmeyi beklerler. Fakat etraflarında ihtiyaç sahibi komşularının ne kadar çok olduğunu fark ederler. Hâl böyle olunca yürekleri el vermezler ve tüm paralarını ihtiyaç sahibi komşularına dağıtırlar. Hacca gitmek yerine böyle güzel bir yardımda bulunarak yüreklerini rahatlatırlar ve böylece öykü sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öyküde vaka tek bir zincirden meydana gelmektedir. Kahraman anlatıcımız, anne ve babasının hacca gitmeyi ne kadar çok istediğini ve gitmek için ne kadar çaba gösterdiklerini anlatır. Bunu yaparken zaman zaman geçmişe döner ve tekrar anlattığı güne gelir. Öykünün girişinde anlatıcımız, bizi anne ve babasının gençlik yıllarına götürür. Birbirlerini severek evlendiklerini ardından çoluk çocuğa karıştıklarından bahseder. Hayatın getirdiklerine göre kimi zaman mutlu kimi zaman sıkıntılı zamanlar atlattıklarını söyler. Hem annesinin hem babasının ayrı ayrı geçmişte ne kadar çok çalıştıklarını anlattıktan sonra hac için yeterli miktarda para biriktirdiklerini ve artık gitmeye hazır olduklarını söyler. Fakat ebeveynleri bu isteklerinden vazgeçerler. Çünkü komşularının yardıma ihtiyaçları vardır. Bu duruma kayıtsız kalamayarak döşek altında sakladıkları hac parasını alıp ihtiyaç sahibi komşularına dağıtırlar. Öykü bu şekilde sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün anakişileri anlatıcımızın anne ve babasıdır. Öykünün anlatıcısı onların çocuklarıdır. Fakat anlatıcımız, olan biteni dışarıdan bir gözlemci gibi aktarır. Öncelikle anakişilerimizi inceleyelim. Öyküde verilenlere göre annesinin adı Hacer'dir. Ömrünü çalışıp, para biriktirerek geçirir. Hacca gitmeyi her şeyden çok ister. Neredeyse tek hayali, tek hedefi hacca gitmektir. Hz. Yusuf'un hayatını anlatan Yusuf dizisini izlemekten keyif alır. Eşini ve çocuklarını çok sever. Yaşlılığında bütün gününü tarladaki işlerle ve arılarla geçirir. Yedi yıl sonra hac için sıra onlara geldiğinde muhtaç kimseler için en büyük isteğinden vazgeçecek kadar da iyi yürekli ve fedakârdır. Babası ise seksen yaşında bir adamdır. O da tıpkı karısı gibi hayatı boyunca çalışmıştır. Hacca gitmeyi karısı gibi çok istemektedir. Gençliğinde çok yorucu işlerde çalıştığı için yorgunluğa alışkındır ve yorgunluk nedir bilmez. Bu yüzden anlatıcı, onun için sekseninde bir delikanlı yakıştırmasını yapar. Çalışmayı çok sever, çalışmadan duramaz. Elleri çok büyüktür ve çalışmaktan tırnakları sökülmüştür. Görüldüğü üzere babasının hem ruhsal hem fiziksel sunumu annesine oranla daha fazla verilmiştir. Bunun yanında öyküde karşılaştığımız başka bir karakterden daha bahsedelim. Yardımcı karakter olarak karşımıza çıkan anlatıcımızın dayısı da annenin anlatıldığı kısımlarda bulunmaktadır. Dayı, anlatıcımızın annesinin abisidir. Babaları rahatsızlandığı zaman dayısı, haberi onlara vermiş ve annesini teselli etmiştir. Babalarının rahatsızlığı sırasında anlatıcımızın annesini bir ölüm korkusu sarar. Ölüm korkusundan kurtulmak için yanında abisini görmek, abisinin ona Kur'an okumasını ister. Abisi ona Kur'an okudukça anne rahatlar, hafifler. Dayısının bunun dışında herhangi bir görevi bulunmamaktadır. Öykünün işleyişine ve anlamına katkı sağlayan dekor karakterler de bulunmaktadır. Bunlar sadece ismen vardır: Komşu Nezihe Hanım ve Deli Durmuşlar.

e. Zaman

Öyküde birden fazla zaman kullanımı mevcuttur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi anlatıcı, bugünü ve hatırlatmalarla geçmişini anlatır. Ebeveynlerin gençliğinden bahsetmesi bugünkü durumlarını daha iyi izah edebilmek içindir. Anlatıcımız, bugünü anlatırken geniş zaman ve şimdiki zaman kiplerini tercih eder. Geçmişe döndüğü sıralarda ise kip görülen geçmiş zaman ile duyulan geçmiş zaman arasında gidip gelir. Bu yüzden zamanın anlatımında ve kullanımında çeşitlilik söz konusudur. Öykünün vaka zamanı genişletmedir, anlatma zamanı ise aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde olayların yaşandığı mekânlar somut mekânlardır. Bunlar ev, tarla vb.dir. Şunu söylemek gerekir ki mekân kullanımı öyküde çok büyük bir önem arz etmez, dolayısıyla anlatıcımız da buna neredeyse hiç değinmez. Çünkü vaka zinciri öyküde çok daha önemlidir. Öyküde ilk karşımıza çıkan mekân kendi evleridir. Ev için yine kapalı ve somut mekân diyoruz. Evlerinin balkonunda annesi, babasının hasta olduğu öğrenir. Balkon ise açık mekân olarak sınıflandırılabilir. Anne ve babasının tarlaları açık ve somut mekânlardır. Tarlanın da dört bir tarafında kavak ağaçları bulunmaktadır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı daha önce de bahsettiğimiz gibi çiftin oğullarıdır. Fakat anlatıcımız, yalnızca anne ve babasını anlatır. Kendisini işin içine dâhil etmez, gözlemci gibi davranır. 3. kişi ağzı ile anlatım söz konusudur, diyoruz ve anlatıcı bakış açısı için de kahraman bakış açısı olduğunu belirtelim. Anlatıcı, olaylara ve kişilere en yakından tanık olan, tanıyan ve bilen kişidir. Kendi anne ve babasını anlattığı için de öznel bir yaklaşım içindedir. Hatta bu öznel tutum okuyucuya net bir şekilde hissettirilir ve anlatıcı tarafından okuyucuya sorular sorularak söyleşi havası yaratılır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde tamamen anlatma tekniğinin uygulandığını görmekteyiz. Bunun yanında geriye dönüş tekniğinden de yoğun bir şekilde yararlanır. Bundan daha önce de bahsettiğimiz üzere anlatıcının geriye dönme sebebi ebeveynlerin şu anki durumlarına ışık tutmak içindir. Ayrıca anlatıcımızın söyleşi öykü tarzını benimsemesi ve daha önce de söylediğimiz gibi okuyucusuna sorular sorması, onları da düşünmeye sevk etmesi iç diyalog tekniğinin uygulandığını gösterir. Çünkü anlatıcı, karşısında birileri varmış gibi yaparak konuşur, anlatır.

i. Dil ve Üslup

Nesnel tasvir üslubunun yanında tahlilci üslubun da yer yer tercih edildiğini belirtmemiz gerekir. Ayrıca anlatıcı, hacca gitmek isteyen insanların kuraya girmek zorunda olmaları, bunun için yıllarca beklemeleri gerektiğini anlattığı kısımlarda tamamen eleştirel bir üslup kullandığını da belirtmek gerekir. Kahraman bakış açısı olduğu için öznel bir yaklaşımın olduğunu belirtmiştik. Bundan kaynaklı da anlatıcının samimi ve rahat bir üslubunun olduğunu söyleyebiliriz. “Bacı, ağabey, hallice” gibi halk ağzına ait kelimeler kullanılır. Ayrıca öyküde sürekli tekrar eden ve öykünün de adı olan “Annem ve babam hacca gitmeyi çok istiyorlar.” cümlesi şiirselliği yakalamak için yapılmıştır. Kitabın adı bu öyküde bir cümle şeklinde geçer. Öyküde diyaloglara yer verilmez, bunun yerine karşılıklı konuşmaları ifade edebilmek için anlatıcı, daima alıntılama yapar. Pekiştirme, deyim ve benzetmelerden yararlanır.

5. “Bir Gün, Belki Bir Günden Daha Az”

a. Konu

Öykü yapı ve konu itibarıyla Sarı'nın diğer öykülerinden ayrılmaktadır. Büyülü gerçekçi bir öyküdür. Olay Dicle Nehri ve Ganj Nehri kıyılarında geçer. Kahraman anlatıcı koyun otlatan bir çobandır. Tayy-i mekân gerçekleştiren kahramanımız, akan nehirde abdest alırken zaman kayması ile bambaşka bir mekâna sürüklenir. Yine bir nehir kıyısına gelir, burada da çok güzel bir yaşantısı olur.

Kahramanımız aradan uzun bir süre geçtikten sonra aynı şekilde bir nehir kıyısında abdestini alırken yine tayy-i mekân ile eskiden yaşadığı yere döner.

b. Özet

Öykü, Abdullah Harmancı'ya ithaf edilmiştir. Ve öykünün başlığı Kur'an'a referansla başlar. Müminun suresinin 113.ayetidir. Allah'ın kullarına dünyada ne kadar kaldıklarını sorması üzerine ervah, ruhlar "Bir gün ya da bir günden daha az." diyorlar. Sarı'nın bu öyküde anlaşılması ya da fark edilmesini istediği düşünce ise biz insanlar ne kadar yaşarsak yaşayalım bu süre Allah indinde bir gün ya da bir günden daha az bir vakit olarak ortadır. Öykümüzde olanlara gelecek olursak: Tuhaf bir olay gerçekleşir. Öykünün kahramanı bir çobandır vebir gün abdest almak için Dicle kıyısına eğilir. Kafasını sudan çıkardığında kendini başka bir nehrin kıyısında bulur. Sürüsü de ortada yoktur. Dicle'den daha büyük bir yer olan buraya nasıl geldiğini bilmez. Yürür yürür ve bir yere varır. Traktör ve modası geçmiş arabası olan bir yerdir. Hintliler'e benzeyen insanlar vardır. Nehir kenarına değirmen ve ev kuran iki aile burada yaşamaktadır. Bir dede kahramanla ilgilenir. Kahramanın karısı ve bir kızı vardır. Kahramanımız bu başına gelen şeyi Yedi Uyurlar'a olanla bir tutar. Hindistan'a gelmiştir. Ve kahraman, Hint dilini öğrenir burada bir değirmende çalışır. Evlenir ve çocuğu olur. Yaşlanmıştır. Ganj nehri yakınlarındadır ve yine geldiği gibi burada da abdest alırken zaman kayması ile tekrar Dicle'ye döner. Kahramanımız eski hayatına döner. Bu defa da Ganj Nehri'ndeki hayatını, ailesini düşünür. Onların gerçek olup olmadığını, bir hayalden mi ibaret olduğunu sorgulamaya başlar. İpek ve Baharat Yolları üzerinden Hindistan'a gidecek birine oradaki ailesini bulmasını söyler. Bu kişi gelir ve ailesinin orada olduğunu söyler. Kahramanın iki hayatından birisini seçemediğini görürüz. Öykü bu şekilde kahramanın ikilem içinde kalması ve neyi seçeceğinin muallâk bırakılması ile sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Öyküde vaka zinciri ikiden fazladır. Kahramanımız, iki ayrı mekânda iki farklı yaşam sürmektedir. Bu vakalar gerçekleştikten sonra ana olay ekseninde birleşirler. Ana olay, kahramanımızın tayy-i mekân gerçekleştirmesidir. Bunun yanında gelişen tüm olaylar ana olayın şekillenmesine yardımcı unsurlardır. Öykümüz, kahramanın bulunduğu yeri tasvir etmesi ile başlar. Buna göre ilk başta kahramanımız Dicle Nehri kıyısındaki hayatını aktarır, vakit bir akşam vaktidir. Hava aniden kararmıştır. Kahramanımız, çevresini ve çevresindekileri bir bir anlatır. Abdestini almak için Dicle Nehri'nin kıyısına gelir, abdestini alırken bir anda kendisinin de anlam veremediği bir şekilde gözünü başka bir ırmak kenarında açar. Burası yaşadığı yer değildir. Dilini bilmediği insanlarla doludur. Kahramanımız öykünün ikinci kısmında tayy-i mekân ile Hindistan'a gelmiştir. Ganj Nehri'nin kıyısındadır. Dicle Nehri'ne geri dönmek istese de bu mümkün değildir. Zamanla bu duruma ve buraya alışır. Burada kahramanımıza yardımcı olan karakterler mevcuttur. Hintçeyi öğrenir. Zaten karısı ve bir kızı olan kahramanımız burada da bir kadın ile evlenir. Bir kızları olur. Kahramanımız buradaki hayatına alışır ve sever. Yine bir gün ikindi namazını kılmak için abdest almak amacı ile Ganj Nehri'nin kıyısına gelir. Tam abdestini alırken Dicle Nehri'ne döner. Kahramanımız, iki hayatını da sevdiği için hangi tarafta yaşamak istediğini düşünmeye başlar. Biz okuyucular olarak kahramanın, hangisini seçtiğini hiç anlamayacağımız bir şekilde öykü sonlandırılır.

d. Kişiler

Öykü karakter bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Öncelikle anakişimiz olan anlatıcıdan bahsedelim. Anakişimiz aynı zaman da öyküyü aktaran kişidir. Bir çoban olan anlatıcı evlidir ve bir kızı vardır. Eşini de çocuğunu da seven iyi bir aile babasıdır. İmanlı ve inançlı bir kişidir. Hindistan' a geldiği zaman değirmencilik ile uğraşır. Un yapımında görev alır. Ayrıca öykünün sonlarına doğru artık yaşlandığını da görmekteyiz. Bunun dışında öyküde ilk karşılaştığımız nehrin sularında yüzen gençler vardır. Bu gençler öyküde yalnızca dekor görevindedirler. Anlatıcımızın koyunlarını ise hayvan karakterler olarak ele alabiliriz. Bunun yanında kahramanın karısı ve kızı yine yalnızca öykünün işlenişine katkısı olan dekor kişilerdir.

Kahramanımız Hindistan'a gittiği gün ona yardım eden bir insan topluluğundan söz edilir. İki aileden oluşan bu topluluk yine dekor kişilerdir. Kahramana pek çok yardımı dokunan değirmenci dede ise yardımcı karakter olarak ele alınmalıdır. Kahramanın verdiği bilgiler neticesinde bu dedenin esmer olduğunu biliyoruz. Kahramanımız, başına gelen bu ilginç olayı Yedi Uyurlar'a benzetir. Yedi Uyurlar'ın yanlarında bulunan köpek Kıtmir de öykü de adı geçen dekor kişilerdir. Kahramanımız, Hindistan'da yaşamaya başladığı aileden bir kadın ile evlenir ve bir kızı olur. Buradaki karısı ve kızı da yine dekor olmaktan öteye geçemezler. Öyküde son kez gördüğümüz bir karakter de Baharat Yolu'na giden kişidir. Bu kişi de yardımcı karakter sınıfında değerlendirilir. Anlatıcıya göre bu kişi çok iyi bir insandır. Ticaret amaçlı sık sık Baharat Yolu'nu kullanır. Kahramanımızın Hindistan'daki ailesini sırf onun isteği ile ziyaret eder ve oradan dönüşte karsının eşarbnı, hediyelerini kahramanımıza verir.

e. Zaman

Öyküde iki farklı mekânda iki farklı hayat yaşayan kahramanımız, yaşadığı bu yerlerde farklı zaman dilimlerine ait yaşam sürer. Buna göre kahramanımız ilk başta Dicle Nehri kıyısında bir yaşam sürmektedir. Ve buradaki zaman anlatıcının sonradan aktardıklarından hareketle modern çağdan çok uzak bir zaman değildir. Çünkü kahramanımız, Ganj Nehri çevresine geldiği zaman burada gördüğü çok eski traktörler ve modası geçmiş arabalar görünce şaşırır. Birinci kısımda anlatılanlarda zaman, ikinci kısımlarda anlatılanlardan daha ileri bir dönemdir. Vaka zamanı aynen aktarma, anlatma zamanı ise anında aktarmadır. Ayrıca anlatıcı, tüm bunlar yaşanırken mevsimin yaz, havanın ise sıcak olduğunu söyler. Anlatıcı şimdiki zaman kipini sık kullanırken bunun yanında görülen geçmiş zaman kipini de kullanır.

f. Mekân

Öyküde mekân kavramı önemlidir ve bu açıdan öykü oldukça zengindir. Bu yüzden de mekânlar net bir şekilde belirtilir. Diyarbakır ilinden başlayıp Basra Körfezi'ne dökülen Dicle Nehri kahramanımızın ilk yaşam alanıdır. Bu şekilde açık ve somut bir mekân olarak sınıflandırmaktayız. Hindistan'da bulunan Ganj Nehri de

aynı şekilde somut ve açık mekândır. Bunların yanında öykünün başında yapılan mekân tasvirine burada yer vermek istiyoruz: “Hava ansızın karardı. Kuşları da bir tedirginlik aldı. Görüyorum bildircinlar, keklikler, saksağanlar, kargalar göğe yaslanmayı bir süreliğine bıraktı. Bulutların telaşesine bakılacak olursa bir fırtına kopacak. Dicle’nin durgun sularında yıkanan gençler de çıktılar sudan. Suyun iklimiyle havanın iklimi birbirine uymadığından omuzları kalkık güvercinler gibi çıkıyorlar Dicle’den. Yıllarca Dicle’ye girip yıkanıyorlar ama sudan çıkınca nehir kenarında kum değil de ıslak ve kaygan taşlar yer aldığından ayaklarının uçlarıyla korkarak basıyorlar yere. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 41). Ganj Nehri’ne geldiği zaman anlatıcımızın yaptığı tasvir ise şöyledir: “ (...) Yanımdaki ırmak Dicle’den biraz daha büyüktü. Bulanık akıyordu suyu. Yağmur mu yemişti. Kozalaklar, ağaç kabukları, dal kırıkları bu suda kendilerini köpüklü köpüklü bir akışa terk etmişlerdi. Etrafta da kimse yoktu. Nehri sağıma aldım ve yürümeye başladım. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 43). Öykünün son kısımlarında gördüğümüz İpek ve Baharat Yolları da açık ve somut mekânlardır. Bahsedilen bu iki yol da tüm dünyada ticaret için büyük önem arz eden, çok değerli mekânlardır. Baharat Yolu’nun geçtiği yer isimleri de aktarılır buna göre: Antakya, Şam, Bağdat, Isfahan, Çen-Liu, Hürmüz, Umman Denizi, Sumnat, Bombay, Kalküta gerçek, somut ve açık mekânlardır. Ayrıca Maharaştra isimli yerden bahsedilir. Burası Hindistan’ın bir eyaletidir. Fakat Maharaştra’nın meşhur bir kaplanı vardır ve pek çok üründe bu kaplan figürünü görmek mümkündür. Kadınlar için de başörtüleri meşhur olunca anlatıcımız bu başörtüsünü karısı için getirtir. Maharaştra öyküde bu şekilde anılmaktadır. Açık ve somut mekân olarak değerlendirildiğini de hatırlatalım.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykümüzün anakişisi olan çoban aynı zamanda öykünün anlatıcısıdır. Yani birinci kişi ağzı ile anlatım söz konusudur ve kahraman bakış açısıyla yazılmıştır diyoruz. Anlatıcı kahramanımız, başına gelenleri öznel bir bakışla ele alarak anlatır. Samimi ve içten bir havası vardır. Zaten öykü için söyleşi öykü adlandırmasını da yapabiliriz. Çünkü yer yer anlatıcımız, okuyucusuna dönerek bir aktarım içine girer. “Siz” diyerek bizzat okuyucuya hitap eder. Bunun daha iyi anlaşılması için öyküden

bir kısmı burada paylaşalım: “Dicle bazen gür akar. Yanına yaklaşamazsınız. Bir şeylere kızmıştır. Celalidir. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 42). Bir sonraki sayfada yer alan ifadeleri de verelim: “Uzun süre yürüdüm. Yer bilindik olmayınca ne zaman yumuşak, ne zaman kuru toprağa, ne zaman biçili bir ekin tarlasına, ne zaman taze yakılmış anızlara, kendi haline bırakılmış sazlığa rastlayacağımızı bilemiyordunuz. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 43).

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde yoğun olarak anlatma tekniğine yer verilmiştir. Anlatıcımız hayatını, çevresini, kişileri ve başından geçenleri anlatır. Fakat tamamen anlatma tekniğidir demek doğru olmaz. Çünkü anlatıcımız mekânlardan bahsederken bunları gösterme tekniğine bağlı kalarak sunmaktadır. Bunların yanında post-modern bir teknik olan montaja da yer verilir. Anlatıcı bunu, yaşadığı olaya benzeterek yapar. Montajladığı metin Yedi Uyurlar’un ve köpekleri Kıtımır’ın hikâyesi Kur’an’da Kehf Suresi’nde geçer. Hikâyenin orijinal haline sadık kalınarak anlatılır. Öykünün adı ile de bu metnin verilmesi örtüşür. Çünkü mağaraya sığınıp 309 yıl boyunca uyuyan ve uyanmayan bu yedi genç, burada yalnızca bir gün hatta bir günden daha az bir süre uyduklarını düşünmektedirler. Kahramanımıza göre mağara yedi genç için ne ise, nehir de onun için aynıdır. Şunu da söylemek gerekir ki, kahraman anlatıcının mağarayı bir ana rahmi olarak düşünmesi Freudyen bir bakış açısının da olduğunu göstermektedir. Anlatıcımız, değirmende çalışmaya başladığı sıralarda buğday ve unun öneminden bahsederken Hz. Âdem’den de bahsederek çağrışımsal gönderme yapmış olur. Anlatıcımız, tasvir etme tekniğinden de sıkça yararlanmaktadır. Öykünün okuyucuya anlatır ve sorar bir yapıda olduğundan bahsetmiştik. Dolayısıyla burada iç söyleşme tekniğinin uygulandığını söylemek mümkündür.

i. Dil ve Üslup

Öykünün konusu itibarıyla efsaneci üslup tercih edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Olayların yürütülüşünde fizik ötesi, tabiatüstü etkenlerin olduğu varsayıldığı için gerçekleşen olayların nedeni hakkında durulmaz ya da bilgi verilmez. Bunun yanında nesnel tasvir üslubun olanaklarından da yararlanılmıştır

diyebiliriz. Anlatıcıyı incelediğimiz kısımda samimi, içten bir havasının olduğunu söylemiştik. Bunun yanında öyküde italik yazılan bir cümle vardır: “Yezbül Dağı’ndaki geyikler gibi durulur.” (Sarı, ABUY, 2020: 42). Ayrıca öyküde benzetmeler yapılır. Kişileştirme söz sanatına yer verilir. Tırnak içi alıntı cümleler yer almaktadır. Devrik cümlelere yer verilir. Ayrıca “Hudâ” kelimesi de öyküde dikkat çekmektedir. Buna göre Hudâ, Farsçada Allah için kullanılan isimlerden birisidir.

6. “Birkaç Kızgın Çocuk”

a. Konu

Kahraman anlatıcımız, bir apartmanın birinci katında yaşamaktadır. Evinin camları park alanında futbol oynayan çocukların kalesine denk gelir ve her defasında topları anlatıcımızın camına atarlar. Öyküde anlatıcımızın bu durumdan ne kadar rahatsız olduğu anlatılır.

b. Özet

Öykü kitaptaki diğer öyküler kadar uzun değildir. Tek bir vaka zincirinden oluştuğu için direkt olaya giriş yapılır. Buna göre anlatıcımız, anlatısına işlerin bu raddeye nasıl geldiğini kendisinin de bilmediğini söylemesiyle başlar. Aslında çocukların evlerinin kapısının önünde oynamalarından rahatsız olan birisi değildir. Çocuklar top oynamaya başlamadan her defasında onları cama doğru şut çekmemeleri konusunda uyarır. Dışarıdan çocuk seslerini duymak aslında onu mutlu eder, çocukların oynama sesine alışkındır. Fakat bir hafta sonu huzurla evinde otururken cama bir top gelir. Sesin korkusuyla irkilen anlatıcımız, pencereye çıkar. Ama çocuklar kaçışmıştır, kahramanımızın büyük bir tepki vereceğini düşünerek birkaç gün bahçeye çıkıp oyun oynamazlar. Daha sonra bir gün dışarıdan, market alışverişinden dönen anlatıcımız bu çocuklar ile karşılaşır ve çocuklara tekrar adabıyla top oynamalarını tembih eder. Çocuklar, tamam deyip söz vermiş olsalar da yine bir hafta sonu kahramanımız kitap okurken cama büyük bir gümbürtü ile şut çekerler. Hemen dışarıya fırlayıp küçük bir çocuğa kimin yaptığını sorar. Küçük çocuk, Bekir adında büyük bir abinin onlara cama top atmalarını istediğini söyler.

Ertesi akşam bu defa top değil cama kozalak atılır. Anlatıcımız, bu kozalakların kimin attığını öğrenebilmek için ışıklar kapalı oturur. Aradan birkaç gün geçer ve kahramanımız yine bir şut sesi ile irkilir. Bu defa evin camı kırılmıştır. Lakin dışarıya o gün hiç çıkmamıştır. Anlatıcımız olayın şoku ile sarsılmış bir süre olduğu yerde kalmıştır. Topu kimin attığına bakacak hali kalmaz ve öykü bu şekilde sonlanır.

c. Olay Örgüsü

Vaka tek bir zincir halinde nakledilir. Anlatıcı, birinci kattaki evinin önünde top oynayan çocuklardan rahatsızlığını dile getirerek öyküsüne başlar. Her gün tekrarlanan bu durum en sonunda kötü bir şekilde sonuçlanır. Öyküde herhangi bir çekirdek olay bulunmaz. Baştan sona kahraman anlatıcı, yaşadığı evin önünde top oynayan çocukları, cama top atmalarını, gürültü yapmalarını aktarır. Önceleri bu çocukların cıvıl cıvıl seslerinden hoşlanan anlatıcımız sonraları bu durumdan çok rahatsızlık duymaya başlar. Ayrıca yukarıda da belirttiğimiz gibi en sonunda kahramanımız evinin camı kırılınca korku ve şaşkınlık içinde donakalır ve bir şey yapamaz. Öykü de böyle nihayete erer.

d. Kişiler

Öykünün anakişisi aynı zamanda öykünün anlatıcısı konumundadır. Öyküdeki çocukların ona abi diye seslenmelerinden de anlaşıldığı gibi bir erkektir. Birinci kattaki dairesinde tek başına yaşayan anlatıcımız, sakinlikten hoşlanır. Kitap okumayı sever. Öykünün başlarında dışarıda top oynayan bu çocukları anlayışla karşıladığını çünkü kendisinin de çocukken evlerinin önünde top oynadığını belirtir. Usulüne uygun oynadıkları sürece çocuklara kızmaz. Birkaç defa cama top gelince çocukları gördüğü zaman kibarca uyarır. Ama en son camının kırılması onu hem çok korkutur hem de sinirlendirir. Öykünün karakterleri arasında öykünün işlenişinde önemli yeri olan fakat ruh ve fiziki tahlillerine hatta isimlerine yer verilmeyen çocuklar vardır. Oyun çağında olan bu çocuklar her gün futbol oynamaktadırlar. Anlatıcımız onları uyarsa da çocuklar oyun oynamaya, pencerelere dikkat etmeden şutlar çekmeye devam ederler. Öykünün en sonunda bu çocuklara anlatıcının camına

top atmalarını söyleyen iki kişiden daha bahsedilir: Birinin ismi Bekir'dir. Fakat bu iki kişiden yalnızca bu şekilde ve sadece burada bahsedilir. Cam kırılmadan bir gün önce de kozalak atılır. Anlaşılan odur ki, bahsedilen bu iki abi anlatıcımıza düşmandır. Küçük çocukları da kullanarak onu rahatsız etmek istemektedirler. Bu iki kişi, öyküde dekor kişiler olarak yerlerini alırlar.

e. Zaman

Olaylar çok kısa bir sürede gerçekleşmez. Anlatıcı kahramanımız, özetleme yöntemini kullandığı için tekrar eden bu vakaları bir kerede anlatır. Çocuklar hafta içi okula gittiklerinden topu genellikle hafta sonu oynayabilmektedirler. Anlatıcımızın, top seslerinden rahatsız olduğu zamanlar da işte hep hafta sonlarıdır. Bir alışveriş dönüşü çocuklara denk gelip onları uyardığı gün ise hafta başı demesinden pazartesi günü olduğu anlaşılmaktadır. Öykünün vaka zamanı dediğimiz gibi özetlemedir. Anlatma zamanı ise sonradan aktarma şeklindedir.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği yer kahraman anlatıcımızın yaşadığı birinci kat dairesi ve evinin önüdür. Birinci kat apartman dairesi yani ev somut ve kapalı bir mekân iken evinin hemen önü somut ve açık bir mekândır. Hem tema hem de birinci kat apartman dairesi Sarı'nın öykülerinde karşılaştığımız ilk sefer değildir. Dolayısıyla detaylı incelememize gerek yoktur. Fakat şunu belirtmek gerekir ki birinci katta oturmanın bazı durumlarda sorun teşkil edebileceği ve ev sahibini rahatsız edebileceği bu öyküde de aynı temalı diğer öykülerinde de net bir şekilde ele alınmıştır. Tamamen birinci katta oturan bir kişi olduğu için bu tatsız olayı yaşayan kahramanımız, hemen her gün, her hafta aynı durumu yaşayınca bunu da kafaya takar hâle gelmiştir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykü kahraman bakış açısı ile yazıldığı için birinci kişi ağzı ile anlatım söz konusudur. Kişiler başlığında da belirttiğimiz gibi öykümüzün anlatıcısı aynı zamanda başkişimizdir. Dolayısıyla anlatıcımız bizzat kendi başından geçenleri

okuyucuya aktarmaktadır. Tamamen öznel bir bakış açısının olması pek tabiidir. Anlatıcının tavrına değinecek olursak, gayet içten ve rahat bir tutum içerisindedir. Okuyucuyu etkin kılarak “siz” dili kullanılır. Anlatıcı böyle yaparak, yani kurguyu açık ederek postmodern bir yöntemi başarılı bir şekilde kullanmış olur.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak yalnızca anlatma tekniği tercih edilmiştir. Özetleme yönteminin kullanıldığını daha önce de belirtmiştik. Anlatıcı, kendi çocukluğunu anlatırken de yaşadığı tüm bu süreci de özetleyerek anlatır. Anlatıcımız, biz okuyucusunu karşısına alarak sohbet edasında anlatısını meydana getirirken iç söyleşme tekniğini kullanmış olur. Bunun yanında çocukların top oynamasını anlattığı kısımlarda kendi çocukluğunu da anlatması ile geriye dönüş tekniğinin uygulandığını görmüş oluruz. Ayrıca kahramanımızın, okuyucuyu işin içine dâhil etmesini, okuyucuyu etkin kılmasını postmodernizm içinde büyü boyumu olarak adlandırıldığını ve anlatıcımızın da bunu başarılı bir şekilde uyguladığını yukarıda söylemiştik. Anlatılanların bir kurgu olduğu anlatıcı tarafından biz okuyucuya hissettirilir.

i. Dil ve Üslup

Öykünün üslup türü olarak yalın üslup belirlenebilir. Anlatıcının samimi ve rahat bir tavır takındığını yukarıda açıklamıştık. Söyleşi öykü türünde aktarım yaptığı için anlatıcının okuyucu ile iç içe olması doğaldır. Öyküde tırnak içi alıntı cümleler sık kullanılır. Uzun cümlelere yer verilir. Deyim ve ikileme kullanımı söz konusudur. Kişileştirme vardır.

7. “Ziyaret”

a. Konu

Kahraman anlatıcı ve eşi, bir kazada kocasını kaybetmiş üç çocuklu bir kadını ziyarete giderler. Eşi ölen kadının adı Zeynep'tir ve bir anaokulu öğretmenidir. Zeynep dolayısıyla çok üzgündür, kahramanımız da bu kadına çok üzülmemektedir. Öyküde Zeynep'in acıklı hikâyesini okuruz.

b. Özet

Öykü anlatıcı kahraman ve eşinin Zeynep adındaki bu kadını ziyaret etme fikri ile başlamaktadır. Aralarında geçen bu diyalog alıntılama ile okuyucuya aktarılır. Ardından Zeynep tanıtılır. Kahraman anlatıcımızın iç sesi, onun dünyası sürekli bir akış içinde verilir. Buradan sonra anlatıcımız ve eşinin, Zeynep ile çocuklarını ziyaret etmek için hazırlıkları aktarılır. Eşi, çocuklar için marketten bir şeyler aldıktan sonra Zeynep'in evinin önüne gelirler. Arabalarını park ettikten sonra eve girerler. Zeynep, anlatıcımızı kapıda görür görmez sarılıp ağlar. Oturma odasına geçerler, Zeynep ağlamaya devam eder. Anlatıcımız onu bağrına basar, bu durum bir süre sürer. Çocuklar ise çaresiz hâlde sadece seyrederek. Zeynep kendini toparladıktan sonra misafirlerine çay getirmek için mutfığa gider. Bu sırada anlatıcımız ve eşi, çocuklar için aldıkları çikolataları verirler. Çikolataları gören çocuklar çok sevinir. Bu kısımda anlatıcımızın eve dair gözlemleri devreye girer. Ev çok dağınıktır, çünkü çocuklar çok haylazdır. Anlatıcımız, evin bu hâlini gördükten sonra biraz oturma odasını toparlamaya çalışır. Biraz toparladıktan sonra oturup Zeynep'i beklerler fakat yarım saat geçer Zeynep gelmez. Bir saat daha bekledikten sonra artık anlatıcımız Zeynep'in nerede olduğuna bakmaya gider. Boş bir odada Zeynep'i kitap okur vaziyette bulur. Zeynep kitap okumaya o kadar dalmıştır ki anlatıcımızın odaya girip baktığını hiç fark etmez bile. Hâl böyle olunca anlatıcımız ve eşi evden sessizce ayrılmaya karar verirler.

c. Olay Örgüsü

Öykü vaka bakımından organik bir bütünlüğe sahiptir. Olaylar kronolojik sıraya göre ilerler. Vaka tek bir zincir hâlinde nakledilir. Buna göre anlatıcı ile kocası, bir kazada kocasını kaybeden Zeynep adlı kadını ziyaret ederler. Evde ziyaret için hazırlanıp yola koyulan çift Zeynep'in çocukları için markete uğrar. Ardından Zeynep'in evine ulaşırlar. Zeynep yakın arkadaşını görünce kendini koyuverir ve ona sarılıp ağlar. Bir süre sonra kendini bir şekilde toparlayan Zeynep, misafirlerine bir şeyler ikram etmek için yanlarından ayrılır, mutfağa gider. Bu süre içinde anlatıcımız ve eşi, aldıklarını çocuklara verirler. Çocuklar çok mutlu olur. Evin çok dağınık olan fark eden anlatıcımız, Zeynep gelene kadar etrafı toparlar. Aradan uzun bir süre geçip de Zeynep gelmeyince anlatıcımız ve eşi meraklanır. Zeynep boş, sakin bir odaya geçmiş kitap okumaktadır. Öykünün sonu bu şekilde beklenilmeyen bir şekilde sonuçlandığı için ilginçtir.

d. Kişiler

Öykünün ana kişileri anlatıcı ve arkadaşı Zeynep'tir. Anlatıcının eşi yardımcı karakter olarak yer alırken Zeynep'in üç çocuğu dekor kişiler olarak öyküde bulunmaktadır. Anlatıcı kahraman evli bir kadındır. Yardımsever ve iyi kalpli birisidir. Ziyaretine gittiği kadına çok üzülmemektedir. Eşine de bağlıdır, çok sevmektedir. O, yanında ve hayatta olduğu için mutludur. Zeynep'in başına gelen bu üzücü olay gibi bir şey yaşamadığı için şükreder. Eşi de aynı kahraman anlatıcımız gibi iyi kalpli, yardımsever biridir. Düşünceli bir adam olduğu öykünün pek çok yerinde sezdirilir. Bir ilkokulda müdür olarak görev almaktadır. Zeynep'e gelecek olursak: Kocasını böyle kötü bir kazada kaybettiği için çok üzgündür. Üç çocuğu ile ortada kalakalmıştır. Başına böyle kötü bir olay gelen bir insan nasıl tepkiler verirse Zeynep de öyle tepkiler verir. Öykünün başından sonuna kadar acılı bir eş, sorumlukları olan bir anne olarak karşımıza çıkar. Öykünün sonunda biraz garip davranır. Misafirlerine ikram etmek için mutfağa gider fakat saatlerce bir odada kitap okur. Bu garipliğin sebebi de yaşamış olduğu psikolojik çöküntü ile açıklanabilir. Ayrıca anlatıcı kahramanımızın eşinin çalıştığı ilkokulda ana sınıfı öğretmenliği

yapmaktadır. Çocuklar için öyküde dekor görevi görürler demiştik. Adları, yaşları hatta cinsiyetlerine dair bir bilgi aktarımı söz konusu değildir.

e. Zaman

Öykü kısa bir süreci ele almaktadır. Buna göre olaylar bir gün içinde kısa bir sürede cereyan eder ve sonlanır. Olaylar kronolojik sırasında, organik bütünlük sağlanarak ilerler. Buna göre öykü anlatıcımız ve eşinin, Zeynep'e destek olmak için evine gitme kararı almaları ile başlar. Anlatıcı kahramanımızın belirttiğine göre bir kış mevsimidir. Hava çok soğuktur, kar yağmıştır. Hızlı bir şekilde hazırlıklarını tamamlayıp, evden çıkarlar ve arabaya binerler. Çok geçmeden de Zeynep'in kaldığı daireye gelirler. Burada da bir buçuk saat kadar kaldıktan sonra ayrılırlar. Öykünün vaka zamanı aynen aktarma, anlatma zamanı ise anında aktarmadır. Olaylar yaşanmakta iken anlatılır dolayısıyla kahraman anlatıcı şimdiki zaman kipini kullanır.

f. Mekân

Öyküde olayların geçtiği mekânlar hep somut mekânlardır. Öyküde ilk önce gördüğümüz mekân kahramanın evidir. Ev yine somut/kapalı mekândır. Ardından bir markete uğradıklarını söylemiştik, market de (Öyküde dükkân olarak bahsedilir.) aynı şekilde somut/kapalı mekândır. Zeynep Hanım'ın dairesinin önündeki otopark açık ve somut mekândır. Zeynep Hanım'ın evi için de aynı sınıflandırmayı yapmak durumundayız: Zeynep'in evi de somut ve kapalı mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anlatıcısı aynı zamanda başkişidir. Bu yüzden 1. kişi ağız ile anlatım ve dolayısıyla da kahraman bakış açısı vardır diyoruz. Anlatıcı kadının gözünden, tanıdıkları olan Zeynep ve başına gelen olay aktarılır. Anlatıcı, Zeynep için çok üzülür. Onun vakaları anlatışından biz okuyucu da etkilenir ve aynı şekilde bizler de Zeynep için üzülürüz. Kişiye ve olaya baktığı pencereden biz okuyucular da bakarız. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki kahraman anlatıcı bir kadın olduğu için

Sarı, burada her şeyi bir kadının gözüyle yorumlar ve açıklar. Bu yönüyle öykü başarılıdır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak anlatma tercih edilmiştir. Anlatıcı kahramanımız ile eşinin sık sık konuşmalarına yer verilir. Lakin bu karşılıklı konuşma şeklinde değil de alıntılarla yapılır. Anlatıcımız, olan biteni ve öykünün karakterlerini sanki karşısında birileri varmışçasına anlatır. Dolayısıyla burada iç söyleşme tekniğinin uygulandığını söyleyebiliriz. Zeynep'in evini ve onun evdeki hâlini daha iyi anlatabilmek için kahramanımız tasvir etme tekniğine başvurur.

i. Dil ve Üslup

Yalın üslup ve nesnel tasvir üslup biçimlerinin öyküye hâkim olduğunu görmekteyiz. Anlatıcının kullandığı dil oldukça sade ve anlaşılırdır. Bunun yanında devrik cümlelere yer verildiğini söyleyebiliriz. Tırnak içi kullanım ile alıntı cümle çokça yer alır. Eksilteli cümle ve sorulara yer verilir. Tasvir ederken bazı kısımlarda benzetmelerden yararlanır. İkileme ve pekiştirmeler kullanılır.

8. “Donmuş Kış Göğü”

a. Konu

Öyküde bir imam ve evsiz fakir bir adam anlatılır. Bu evsizi camiye almak istemezler ve sonra adam abdesthanenin kuytusunda ölü bulunur. Bunun yanında cami ve camiye namaz kılmak için gelen cemaatin tasvirine de yer verilir. Öykünün anlatımından kaynaklı olarak sanki bir kış manzarası, bir tabloyu seyretmiş dalarız.

b. Özet

Öykü, mekânın ne kadar soğuk olduğunun detaylı bir şekilde anlatılması ile başlar. Hava o kadar soğuktur ki yakınlardaki göl bile donmuştur. Böyle bir soğuk havada imam pek tabii sıcak bir yerde hayal eder. İmamın bu hayali kısaca hemen girişte verilir. Yakıcı güneşin altında, kimsenin onu göremediği bir sahilde kitap

okumayı arzular. Elinde Muhammet Esad'ın *Kur'ân Mesajı* adlı kitabı vardır. Bu girizgâhtan sonra caminin alttan ısıtılmalı olduğu bilgisi verilir. Böylelikle cemaatin dışarı ne kadar soğuk olursa olsun içerideki sıcaklık sayesinde yüzünü seccadeden kaldırmak istemediği anlatılır. Caminin yakınlarında dışarıda çocuklar top oynamaktadırlar. Ardından sokak ve sokaktaki insanların tasvirine yer verilir. Sonrasında ise camilerde son dönemlerde yaşanan hırsızlık vakasına değinilir. Öykünün son bölümlerine geldiğimizde ise evsiz bir adam anlatılmaya başlanır. Buna göre fakir ve uzun süredir yıkanamayan dolayısıyla etrafına kötü kokan bu adam, caminin çok sıcak olduğunu öğrenir. Camiye girmek ister fakat onu camiye almazlar. Şansını deneyip de başarılı olamadığını görünce camiye girmekten vazgeçer. Aradan uzun süre geçtikten sonra bu adam caminin abdesthanesinin kuytu bir yerde ölü olarak bulunur. Camiye gelen cemaat, bu alttan ısıtılmalı sistem için sabırsızlanmaktadır. Öyle ki camiye geliş nedenlerinin yalnızca ısınmak olduğunu düşünürüz. Öykü bu şekilde sonlanır lakin bu anlatımın ardında yatan birtakım mesajlar bulunmaktadır. Sırf dış görünüşü, evsiz olması gibi sebepler yüzünden bir insanın dışlanması hatta soğuktan ölümüne sebebiyet vermeleri ve ölümünü bile önemsememeleri yadırganır. Cemaatin, bu kimseye zararı dokunmayan adamı sadece kötü koktuğu için bir evi, barkı olmadığı ve kimsesiz olduğu için camiye almamaları anlatıcı tarafından eleştirilir.

c. Olay Örgüsü

Öyküde organik bütünlük sağlanılmıştır diyemeyiz. Çünkü anlatıcı, tek bir konu üzerinde durmadan bir başkasına geçer. Parça parça bir anlatım söz konusudur. Bu yüzden eserin vakası için birden fazla vaka zinciri vardır, diyoruz. Öykünün girişi uzun bir hava ve mekân anlatımı ile başlar. Ardından caminin imamının kurduğu hayal verilir. Daha sonra kışları çok çetin geçiren bu şehirde camide alttan ısıtmanın olması ve bu durumdan cemaatin çok memnun olması anlatılır. Sokakta oyun oynayan çocuklar, camilerdeki hırsızlıklar, evsiz bir adam ve onun ölümü, ardından cemaat anlatılır. Öyküde ana olay yerine daha çok olaycıklar yer alır ve hepsi eşit seviyededir.

d. Kişiler

Öyküde karakterler çok büyük önem arz etmez. Bu yüzden anlatıcı çok üstlerinde durmaz. Fakat en önemli diyebileceğimiz kişinin caminin imamı olduğunu görmekteyiz. İmam, kitap okumayı seven birisidir. Öykünün başında anlatıcı, onun sıcak bir sahilde kitap okuma hayalini kurduğundan bahseder. Bunun dışında imamdan bahsedilmez bile. Ardından evsiz, fakir bir adamdan bahsedilir. Adı sanı belli değildir. Anlatıcı ondan “evsiz” diye bahseder. Bu adam herkes tarafından dışlanır. Bunun nedeni de duş alabilecek bir evi, yeri olmadığı için duş alamaması ve bundan dolayı da kötü kokmasıdır. Ve camilerde son dönemlerde çok fazla hırsızlık vakasının yaşanmasıdır. Camiden herhangi bir şey çalabileceğini düşündüklerinden cemaat, onun camiye girmesini istemez ve izin vermez. Anlatıcının onun hakkındaki izlenimlerini burada verelim: “(...) Camilerin kapılarını açık bulma dönemleri bitti artık. Caminin abdesthanesinde dip köşelerde bir yerde daracık bir kulübecik var. Evsiz ve ne zamandan beri yıkanmadığı kokusundan belli biri burada uzun süreden beri kalıyor. Teni kışın bile Harran’ın çorak topraklarına çalıyor. Bedenini, ruhunu bir türlü ısıtamıyor. Çöplerden biriktirdiği kartonları kendine yatak kılmış, lokantaların verdiği yemek artıkları ile besleniyor. Camide alttan ısıtılmalı sistem olduğunu öğrendiğinde bu insafsız kışın yükünden kurtulmak için camiye girmeye, ısınmaya çalışmış. Yıkanmayı sevmediğinden, abdestli camiye girmediğinden her şeyden çok da kokusundan dolayı camiye alınmamış. Sonra artık camiye ısınmayı gitmeyi kafasından atmış. Uzun süre kendisinden ses gelmeyince onu abdesthanenin kuytusunda ölü buluyorlar. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 60-61). Evsiz adam, öyküde anlatıcının eleştirisini rahatça dile getirebilmesi için kurguladığı yardımcı bir karakterdir. Ardından gördüğümüz dekor kişiler vardır. Örneğin: Caminin çevresinde göle yakın bir sokakta soğuğa rağmen top oynayan çocuklar, caminin camını açıp kapatan müezzin ve sokakta enginar satan yaşlı bir ama gibi. Bahsettiğimiz bu kişiler öykünün sadece birkaç yerinde bu şekilde geçerler. Başka bir görevleri yoktur. Cemaat de öyküde yardımcı karakterler olarak ele alabileceğimiz bir topluluktur. Fakat anlatıcı cemaat hakkında detaylı bilgi vermez. İçlerinde yaşlıların da olduğunu görmekteyiz. Buna göre yaşlılar namazlarını kıldıktan sonra caminin sıcaklığı ile kendilerinden geçerler. Sırtlarını caminin duvarlarına dayarlar. Geri kalan cemaat ise

uyur. Öykünün sonunda yine karşımıza çıkan bu topluluk akşam namazını kılmaya geldikleri ve namaz sırasında alınlarını o sıcak yere koyabilmek için sabırsızlandıkları anlatılır.

e. Zaman

Öyküde olaylar kısa bir sürede gerçekleşir. Öykünün hem adından hem de anlatıcının uzun tasvirlerinden de anlaşıldığı üzere mevsim kışıdır. Yakında bulunan göl bile donmuştur. Hava eksi kırklardadır. Anlatıcı, şimdiki zaman kipini kullanır. Her şey bir günde gerçekleşir sadece evsiz adamın öldüğü söylenirken anlatıcı burayı hızlı geçer. Camiye alınmamasından kısa bir süre sonra ölür. Ama anlatıcı bunu özetle verir. Bu kısmın dışında öykün vaka zamanı aynen aktarma, anlatma zamanı ise anında aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde mekân unsuru önemlidir. Tamamen somut mekânlar kullanılır. Öncelikle mekân Şanlıurfa/Harran'dır. Göl diye bahsi geçen de meşhur Balıklı Göl'dür. Olayların geçtiği asıl mekân ise bu göle yakın bir camidir. Cami kapalı ve somut bir mekândır. Cami bir ibadethane olarak öykünün merkezindedir. İnsanların camiye bir ibadethane olarak görmesinin yanında bu soğuk kış günlerinde ısınmak için kullandıkları bir mekân olarak da gösterilir. Caminin alttan ısıtmalı bir sisteme sahip olması üzerinde sıkça durulur. Namaz kılmaya gelen cemaatin bu durumdan çok memnun oldukları, secdeye varmak için de heyecanlı olduklarının anlatılması bu söylediklerimizi destekler. Bunun yanında dışarıda sokakta çamurlu yolların bahsi geçer. Sokak ise somut ve açık mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde üçüncü kişi ağzı ile bir anlatım vardır. Anlatıcı ise Tanrısal konumlu bir anlatıcıdır. Âdeta caminin en tepesinde durur ve gördüklerini, bildiklerini, kahramanın (imamın) içinden geçenleri aktarır. Aktarımını yaparken “siz” dilini kullanır. Bu kullanımından ötürü de kendini öyküde sürekli hissettirir. Anlatıcının, tasvirleri ve dili kullanımını sayesinde canlı bir anlatım söz konusu olur.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemlerinden anlatma tekniği kullanılmıştır. Anlatıcı, kurguyu açık eder. Öykünün ilk başında “diyelim ki” şeklinde bize bir anlatımın varlığını ve bu okuduklarımızın da bir kurgu olduğunu hissettirir. Bunların yanında tasvir etme tekniği vardır. Ayrıca Muhammet Esad’ın *Kur’ân Mesajı* adlı kitabından bahsedilmesi çağrışımsal gönderme tekniğinin kullanıldığını gösterir.

i. Dil ve Üslup

Öyküde anlaşılır bir dilin olmasının yanında eleştirel üslubun olduğunu söyleyebiliriz. Anlatıcı bunu çok belirginleştirmese de öyküde eleştiri hissedilir. Toplumsal bir eleştiridir bu. İnsanların dış görünüşünden, yapısından hareketle dışlamak, ön yargılı davranmak ve genellemek cemaatin yaptığıdır. Bu ön yargıları yüzünden de bir adamın ölümüne sebebiyet verirler. Tabii bu adamın ölmesi de cemaati hiç üzmez. Anlatıcı bunu böyle aktararak işte toplumsal eleştirisini dile getirmiş olur. Öyküde benzetmelerin ve kişileştirmelerin yapılmasının yanında ikilemeler de kullanılır. Uzun cümlelerin yanında kısa, tek yüklemden oluşan cümlelere de yer verilir. Devrik cümle kullanımını mevcuttur.

9. “Hiç Bilinmeyen Diyarlara Duyulan Hasret”

a. Konu

Nalbant olan İshak Dede’nin ve bir perinin öyküsüdür. Sarı’nın diğer öykülerinden farklıdır, büyülü gerçekçi bir öyküdür ve diğerlerine göre daha uzundur. Bir gece ahırdan sesler duyması üzerine İshak Dede bakmaya gider. Atın üzerinde bir peri görür. Çocukluğundan beri duyduğu peri hikâyelerinden hareketle bir çuvaldız bulup periye batırır ve onu böylelikle kendilerine hizmetçi eder. Yedi yıl onların hizmetçi olduktan sonra bir gün nehri kıyısında çamaşır yıkarken bir çocuğa sırtındaki çuvaldızı çıkarttırmasıyla tekrar nehre döner.

b. Özet

İshak Dede bir nalbanttır, yedi tane oğlu vardır. Bir köyde yaşamaktadırlar. Anlatıcının gözünden İshak Dede, peri ve köy öyküleyici anlatım ile verilmiştir. Nalbant İshak Dede bir gece yarısı ahırdan sesler duyar ve ahıra gider. Ahırda bir atın üzerinde onunla oynayan peri görür. Anlatıcı peri ya da üç harfli diyerek önce bu varlığı tanımlayamaz. Bir süre böyle dedikten sonra sadece peri der. Bu perinin varlığı atları huzursuz eder. İshak Dede periyi ilk gördüğünde bunun ne olduğunu bilemez. Daha sonra anlatı periyi İshak Dede'nin gözünden anlatır. Perinin upuzun beyaz saçları, nur yüzü vardır. Hiçbir cinsiyeti andırmayan bedeni vardır. Ters ayakları vardır ve karnına yapışmıştır. At iyice korkmuş, huzursuzluğu artmışken İshak Dede de ilk kez bir peri gördüğü için heyecanlanmıştır. İshak Dede küçüklüğünden beri peri hikâyeleri duymuştur. Kendi annesinin anlattığına göre bir periye çuvaldız batırarak kendine ömür boyu hizmetçi edebilirdin. İshak Dede bunu hatırlar hatırlamaz eve gider ve bir çuvaldız alıp geri ahıra döner. Perinin arkasından sessizce yanaşıp çuvaldızı batırır. Peri atın üstünden düşer. Peri uzun bir süre baygın kalınca etrafına köy halkı toplanır. Anlatıcının insanların bu canlıya güzel demesi aynı şekilde anlatıcının da sonradan ondan evin kızı diye bahsetmesi bu canlının bir dişi olduğunu gösterir. Bu canlı uzun yıllar evdekilere hizmet ederek yaşar. Güler yüzlüdür, hizmet etmekten mutludur. Peri, İshak Dede'nin ailesi için yedi yıl çalışır. Daha sonra tüm kadınlarla birlikte kirli çamaşırları yıkamak üzere gittikleri nehir kenarında bir çocuğu kandırarak sırtındaki çuvaldızı çıkarttırır. Nehre girip oradan uzaklaşır. Öykü bu şekilde sonlanmaktadır.

c. Olay Örgüsü

Öykünün en başında Gülnihal ve Asude Leyla'ma ithafi bulunur. Gülnihal Ahmet Sarı'nın eşi, Asude Leyla ise kızlarıdır. Bunun yanında öyküde olaylar kronolojik bir sırada ilerler. Yani organik bütünlük sağlanmıştır. Öykü birden fazla vaka zincirinden oluşur. Öykünün başında İshak Dede'nin evinin bitişiğinde yer alan dükkânında çalışması anlatılır. Uzun süre bu dükkân ve nalbantlık işi tasvir edilir. Köyün tek nalbantı İshak olduğu için herkes atını ona getirirdi. Öyküde bu durum detaylıca verilir. Ardından İshak'ın dedesine de değinilir. Dedesinin Mısır'dan

getirdiği bir Arap atının soyundan gelen başka bir at vardır ve İshak da bu atı çok sever. Atları bu kadar çok seven İshak cirit oynamayı da sever. Bu kısımlardan sonra ana olay gelir. Bir gece saat üçe doğru ahırdan at kişneme sesleri çoğalınca İshak ahıra ne olduğuna bakmaya gider. Burada atın üzerine çıkmış onunla oynayan bir üç harfli görür. Hemen eve koşup bir çuvaldız bulup çocukluğundan beri duyduğu o hikâyelerden hareketle bu üç harflinin sırtına batırır. Bugünden sonra yıllarca bu peri İshak Dede ve ailesinin hizmetçisi olur. Köy halkı da buna alışır. Yedi yıl sonra peri ve köyün diğer kadınları çamaşır yıkamak için nehre giderler. Perinin oradaki bir çocuğa sırtındaki çuvaldızı çıkarmasını söylemesi üzerine çocuk bunu yapar. Böylelikle peri bu hizmetçilikten kurtulmuş olur. Kimseler görmeden nehirde kaybolur gider. Öykü burada sonlanır.

d. Kişiler

Öykünün başkişisi İshak'tır. Köyün tek nalbantıdır. Yaşı ve görünüşü hakkında yazar ketum davranır, hiçbir açıklama yapmaz. 7 tane oğla sahiptir. Köyde İshak Dede olarak anılır ve bilinir. Evinin hemen bitişinde nalbantlık yaptığı dükkânı vardır. Atları ve cirit oynamayı çok sever. Cirit oynamakta çok marifetlidir. Sigara içer. Bıyıkları ve sakalları çok fazladır. Öyküde yardımcı karakter olarak yer alan İshak'ın dedesi de bulunur. Buna göre dedesi atları çok sever. Zaten İshak'ın at sevgisi dedesinden gelir. Dedesi ilim yapmak uğruna Mısır'da bulunan El-Ezher Üniversitesi'ne gider. Orada Rabia adında bir hanımla tanışıp evlenmiştir. Memlekete dönerken de Mısır'dan nadir bulunan safkan siyah Arap atlarıyla gelir. Dedesinin çok değer verdiği bu atların soyundan gelen atla İshak da çok ilgilenir. İshak, bu atı ağır işlerde kullanmaz, sadece geniş düzlüklere çıktığında bu atı kullanır. Safkan Arap atını da öyküdeki hayvan karakter olarak ele alabiliriz. Dedesinin eşi Rabia Hanım da dekor karakterdir. Öyküde sıkça köy ahalisinden bahsedilir. Fakat köy halkı sadece dekor karakterler sınıfına dâhil edilebilir. Çünkü anlatıcı, köyü ve olanları daha iyi anlatabilmek adına köy ahalisinden bahseder ama hepsi bununla sınırlıdır. Ardından İshak Dede'nin 7 tane oğlu olduğunu söylemiştik. Oğullarının sayısı dışında anlatıcı hiçbir bilgi vermez. Dolayısıyla oğulları da öykünün dekor kişilerinden olmaktadır. Peri/cin hikâyelerini İshak'a küçükken annesi anlatmıştır. İshak'ın bu hikâyeleri

hatırladığı zaman bunları annesinden öğrendiği söylenmektedir. Annesi de öyküde sadece bu şekilde öyküde yer alır. Annesini de dekor kişi olarak sınıflandırıyoruz. Öykünün diğer önemli bir karakterine gelecek olursak bu peri/cindir. Anlatıcı ilk başta bu varlıktan bahsederken hangi kelimeyi kullanacağına karar vermiş değildir. Önce üç harfli ardından peri kelimesini kullanmaya başlar. Fakat öyküde büründüğü karakterden, yaptıklarından ve anlatıcının ondan güzel diye bahsetmesinden ötürü cinsiyet olarak bir kız ve bir peri olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre Farsça perî kelimesinden dilimize geçen kelimenin Türk Dil Kurumu sözlüklerinde iki anlama karşılık geldiğini görürüz: 1. Doğaüstü güçleri olduğuna inanılan, hayal ürünü varlık. 2. Çok güzel, alımlı, becerikli kadın. Öyküde bu isimlendirme 1. açıklamadakinine uygun bir şekilde vardır. Öyküde de peri büyümlü bir karakter olarak yerini alır. Peri, öyküde İslamî anlayışla örtüşen bir yaklaşımla görülür. Anlatıcının peri için şu tasviri önemlidir: “(...) Bunun ne olduğunu bilemedi. Upuzun ak saçları, nur gibi yüzü, herhangi cinsiyeti andırmayan bir bedeni vardı. Ters ayakları atın karnına yapışmıştı. At korkmuştu. İshak dede doru atıyla sevdiği gezilerin birinde yolda saldırmaya hazır bir yılan gördüğünde atın gözleri korkudan nasıl açılmışsa, şimdi de insana benzemez, daha önce görmediği bir canlının kendine temasından huzursuzluk duymaktaydı. At huysuzlaştıkça ve rahatsız olduğunu gösterdikçe o üç harfli ya da peri atı yormaya ahdetmişti.” (Sarı, ABUY, 2020: 67). Evin hizmetçisi olarak çalışmaya başladıktan sonra da gayet isteklidir. Ev halkına ve köye uyum sağlar. Güler yüzlüdür. Öyküde bunların dışında başka bir karakter yer almamaktadır.

e. Zaman

Öykü zaman kavramı bakımından oldukça zengindir, okuyucuya sezdirmek gibi durum yoktur. Buna göre öyküde olaylar yaklaşık yedi sekiz yıl gibi bir süreci ele alır. İshak ve hayatı geçmişe dönerek hatıralarla verilir. Geçmiş özetleme yöntemi ile verilir. Olaylar kronolojik sırada verilir. Lakin İshak Dede'nin geçmişine dönülen kısımlar mevcuttur. Anlatıcı buralarda özetleme yöntemine başvurur. İshak Dede'nin bu periyi bulmasından önce de bir yıla yakın bir süreç verilir. Ardından şu cümlelerden peri ile birlikte yedi yıl geçirdiklerini öğreniriz: “(...) Yedi yıl İshak Dede bu üç harfliyi ya da periyi kendisi ve ailesi için çalıştırdı. (...)” (Sarı, ABUY,

2020: 69). Perinin son kez görüldüğü zaman ise bir pazar günüdür. İshak Dede'nin periyi ilk gördüğü zaman bir gece vaktidir hatta saat üçe gelmektedir. Öykünün vaka zamanı için genişletme, aktarma zamanı için de sonradan aktarma diyoruz.

f. Mekân

Olayların yaşandığı mekân ana hatları ile bir köydür. Köy somut ve bir dış mekândır. Aslında verilen tüm mekânlar somuttur. Öyküde mekân unsuru tıpkı zaman gibi önemlidir ve aynı şekilde yelpazesi geniştir. Anlatıda karşımıza çıkan ilk mekân: İshak'ın nalbant dükkânıdır. Dükkânı ve evi iç içedir. Bahsedilen bu dükkân tek gözlüdür. Girişte İshak Dede'nin dükkânı ve işi uzunca anlatılır. Mekân tasvirini daha iyi göstermek adına bu parçayı paylaşıyoruz: “ (...) Yedi oğla rağmen birikmiş işlerden dolayı artık dalgın uyku hâliyle içtiği filtresiz birinci sigarası neredeyse bıyıkları ve sakalları arasında kaybolmuş İshak Dede, köyde evine bitişik tek göz nalbant dükkânında soluksuz çalışıyordu. Kirli örsün üzerinde yer alan kızgın nalı çekiçle dövüyordu. Maun ağacından yapılmış eski bir masanın üstünde farklı büyüklüklerde nal dövme çekiçleri, deri kesmek için makaslar, nal sökmek için kerpetenler, nal çivileri, örs, delik açıcılar, temizleme fırçaları yer alıyordu. Yere düşmüş nalbant bıçakları, maşası, tokmağı, törpüsü, perçin kesme bıçağı ve perçin bükme makası tozlu tozlu yerde duruyorlardı. Hele de kış geceleri ortalığı karanlık kapladığında İshak Dede'nin dükkânı körüğün nefesi yardımıyla yanıp sönen yalazıyla bir kalp çarpmasını andırıyordu. Köy bir bedense çarpan kalbi işte bu nalbant dükkânıydı. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 63). Öykünün ilerleyen sayfasında dedesinden bahsedilir. Buna göre dedesi Mısır'a gitmiştir. Mısır'ın en eski ve en meşhur üniversitesi olan El Ezher'de öğrenci olmuştur. Bu üniversite Mısır'ın Kahire ilinde yer almaktadır. 975 yılından beri eğitim-öğretim veren bu üniversite için kapalı ve somut bir mekân diyoruz. İshak'ın cirit oynamadaki hünerleri anlatılırken cirit meydanından da bahsedilir. Meydan açık ve somuttur. Köyün yakınlarında bir nehrin olduğu ve zaman zaman İshak Dede'nin bu nehrin kıyısına gidip kafasını dinler. Nehir kıyısı açık ve somut mekândır. Burası İshak'a huzur veren bir yerdir. Anlatıcı buradan şu şekilde bahseder: “(...) Nehrin yanında yeni doğan güneşin ısıttığı vadide sivrisinekler de uyanmış, şimdilik dört ayakları ile gür

akmayan, duru nehir tarafında hafif devinim gösteren suda bir sağa bir sola dönüyorlardı. İshak Dede ciğerlerine bu taze günün temiz havasını doldurduktan sonra işine geri dönerdi.” (Sarı, ABUY, 2020: 66). Öyküde karşımıza çıkan başka bir mekân da ahırdır. Ahır kapalı ve somuttur. İshak Dede'nin peri ile karşılaşması bu ahırda olduğu için de önemlidir. Anlatıcı; köydeki batıl inanç ve hurafelere örnek verirken perilerin/ üç harflilerin dağlarda, kırlarda, ormanlarda, çeşmelerin kaynakların başında, nehirlerde yaşadığından bahseder. Sayılan tüm bu mekânlar açık ve somut mekânlardır. İshak'ın evi kapalı ve somut bir mekândır. Ayrıca dükkânı ile evinin bir arada olduğunu da söylemiştik. Perinin baygın bir şekilde evde yattığı kısımda anlatılırken verilen betimlemeye göre ev klasik bir köy evidir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde üçüncü kişili anlatım ile gözlemci bakış açısı vardır. Lakin anlatıcı, bazen araya girerek akışı keser, bilgi verir. Bundan daha önce de bahsetmiştik. Sarı'nın bunu yapma amacı postmodern bir teknik olan ve büyü bozumu olarak adlandırılan yöntemi kullanmaktır. “Ey okur” diyerek okuyucuya seslenir. Detaylı bir anlatımı benimser.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak anlatma yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca anakışı olan İshak'ın bir nalbant olması ve atları çok sevmesi nedeniyle anlatıcı bir halk kahramanı olan Köroğlu ve onun atından bahsederek çağrışımsal gönderme tekniğini uygular. Öykünün son kısımlarında anlatıcı araya girerek okuyucuya seslenir. Burada madde anlayışı, cin vb. varlıklar hakkında bilgi vermeye başlar. Bu kısmı burada paylaşmakta yarar var: “Ey okur madde ile mana çoğu yerde birbirine bükülmüştür. Dünyada yaratılmış canlıların madde ve mana dengesi birbirine eşit olmayabilir. Melekler madde olmaktan uzaktırlar. İnsanlık tarihinde seçili ve görevli meleklerin insan suretine girdiği vakidir. Bedeninde isli alev bulunduran şeytan normalde maddeden çok manevi olarak varlığını sürdürür. Bunlar insanlar gibi maddeye sıkıştırılmamalıdır. Üç harfliler için de genelde mana âlemi ama özelde de madde âlemi söz konusudur. Görünmeyen bir şeyin tek arzusu göze görünmektir. O

yüzden doğada kayıp olan örneğin alev, bir şekilde kendini göstermek ister. Gündüz saklı yıldızlar gecenin sükun etmesiyle tüm çıplaklıklarıyla göze görünürler. Üç harfliler de öyledirler. Vardır ve bazen gözle tasdikini isterler. (...)" (Sarı, ABUY, 2020: 68). Görüldüğü üzere, alnacının bu tavrı üstkurmaca ile ilgilidir. Ayrıca anlatıcı kişilerin ve olayların sunumunda tasvir etme yönteminden de faydalanır.

i. Dil ve Üslup

Öyküde yalın bir dil kullanımının yanında efsanevi bir üslubun da olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü tabiatüstü bir varlık öykünün karakterlerinden biridir. Öyküde uzun cümleler ve benzetmeler yer alır. Diyalog yoktur, bunun yerine alıntı cümleler vardır. Devrik cümleler de görülmektedir. Batıl inançlardan, hurafelerden bahsederken anlatıcı, dili göndergesel işlevinde kullanır. İkilemelere ve pekiştirmelere yer verilir.

10. “Munzur Dağı Silelenmiş Garinen”

a. Konu

Öykü Ahmet Karakuş'a ithaf edilmiştir. “Aşk” temalıdır. Ahmet Karakuş, Ahmet Sarı ile aynı üniversitede görev yapan bir öğretim görevlisidir ve arkadaşlardır. Anlatıcı adının Ahmet olduğunu söyler. Ahmet, Azra adlı bir kadına âşiktir. Ahmet, Azra ile evlenmek ister. Azra'nın ruh eşi olduğuna inanır. Fakat işsiz ve parasız olduğu için kızın ailesi istemez. Azra'yı vazgeçirmeye çalışırlar ki sonunda başarılı olurlar. Ve Azra başka biri ile evlenir.

b. Özet

Öyküde kahraman anlatıcı Ahmet, Azra adlı bir kıza âşık olması ve sonrasında yaşanan olaylar anlatılır. Ahmet, Azra'nın ruh eşi olduğuna inanmaktadır. Ahmet işsiz ve parasızdır. Bu yüzden Azra'nın ailesi Ahmet ile birlikte olmasını istemez, ayrılması için onu ikna eder. Ahmet bu durum yüzünden kahrolur. Daha sonra Manisa'ya onun yanına gider. Azra onu terslese de aradan zaman geçtikten sonra Ahmet onu ikna eder. Tam nişanlanacaklarken Azra yine vazgeçer. Ahmet yine aynı şekilde kahrolur. Kahraman anlatıcı, Kerem ile Aslı adlı halk hikâyesinin

kahramanlarını kendine ve Azra'ya benzetir. Ahmet'in kahrolduğunu anlattığı kısımlarda divan edebiyatındaki âşıklar gibi acı çektiğini söyler. Öykünün sonunda Azra başka biri ile evlenir. Bu olayın yaşandığı dönemde Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar henüz yeni çıkmıştır. Ahmet, bu sosyal ağlarda Azra'nın gelinlikli fotoğraflarını görür. Öyküde Azra'nın güzel Ahmet'in ise çirkin olduğu vurgusu yapılır. Anlatıcının söylediğine göre dilek kapısının açık olduğu bir saatte Allah'tan Kerem'in aşkıdan daha koyu bir aşk diler ve bu kötü sonuçlanır. Buradan hareketle anlatıcı, dilek dilerken dikkat edin diye okuyucusunu uyarır.

c. Olay Örgüsü

Öykünün ilk cümlesi aslında öykünün sonudur. Yani anlatıcı bu cümleden sonra geriye döner ve anlatır. Öykünün giriş kısmında kahraman anlatıcı, bir dua ettiğini ve dilek kapısının açık olduğu eşref vaktine denk geldiği için bu duasının kabul olduğunu uzunca anlatır. Ardından sevdiği kadın olan Azra'yı anlatır. Sevgili olmadan önce bir süre arkadaş olurlar. Fakat anlatıcı, Azra'yı o kadar çok sever ve ona o kadar âşıktır ki dünyaya geliş nedeninin bu olduğunu düşünür. Azra da onu sevmektedir. İlişkilerini ilerletince evlilik düşüncesi ile ailelerini tanıştırlar. Fakat Azra'nın anne babası, anlatıcımızı da anne babasını da beğenmezler. Anlatıcını ailesi aksine çok uyumlu, ılımlı davranmaya çalışsa da durumu değiştiremezler. Azra açısından hiçbir problem yoktur fakat ailesinin söylediklerine çok takılır, onların aklına girmesine müsaade eder. Bir süre farklı şehirlerde olurlar. Tam bu sırada Ahmet bir dua eder: Kerem'in aşkıdan daha koyu bir aşk diler. En başında da söylediği dua budur. Bu dua da gerçek olunca Ahmet, imkânsız bir aşkla sınanır. Sonu mutsuz bir biten aşkla. Öykü böylelikle iki vaka zincirinden oluşur. İlkinde anlatıcının duası, ikincisinde ise Azra ile olan aşkı vardır. Fakat olaylar kronolojik bir düzende ilerlemez. Anlatıcının hatırladıklarıyla, geriye dönüşle anlatıcı için önemli olan olayların verilmesi ile oluşur. Öykünün adı da bir şarkı ismidir, anlatıcı öykünün bir yerinde bunu belirtir. İşi olmadığı için ve ailesinin de dolduruşlarına gelen Azra, Ahmet'ten ayrılır, bugünden sonra Ahmet darmadağın olur. Ayrılmalarının üzerinden zaman geçtikten sonra sosyal ağlarda Azra'nın evlendiğini görür ve iyice yıkılır.

d. Kişiler

Öykünün anakışısı aynı zamanda öykünün anlatıcısı Ahmet'tir. Ahmet, yaşadığı bu aşkı en derinlerinde hisseder. Azra'ya tutkuyla bağlıdır. Azra'yı çok sevmekte ve dünyasının merkezine onu koymaktadır. Azra ile kendisini pek çok halk hikâyelerinin kahramanlarına yani âşık karakterlere benzeter. Azra ile evlenmek istemektedir. Fakat herhangi bir işi yoktur. Dolayısıyla da parası da yoktur. Ahmet kalın kaşlı ve alını açık, keldir. İyi bir aileye sahiptir. Ailesi de Azra'yı sevmekte, oğulları Ahmet için en iyisi için uğraşmaktadırlar. Azra'nın ailesini de sevmiş ve bu işin olması için gerekeni yapmışlardır. Ahmet'in anne ve babası bu durumda öykünün yardımcı karakterleridir. Bunun dışında görevleri yoktur. Öykünün diğer önemli kişisi Azra'dır. Azra da bir yardımcı karakterdir. Fakat Ahmet'in anne babası gibi değil. Onlardan daha önemlidir. Öykünün gidişatı için büyük önem arz etmektedir. Azra; mavi gözlü ve siyah saçlı bir kızdır. Ahmet ile başlarda yakın arkadaş olarak ilişkilerini sürdürürken sonra Azra da Ahmet'i sevdiğini hisseder. Bundan sonra sevgili olurlar ve o da tıpkı Ahmet gibi evlenmeyi arzular. Ailesini Ahmet'in ailesiyle tanıştırır. Fakat Azra'nın ailesi ne Ahmet'i beğenir ne de Ahmet'in ailesini. Bu evliliğin olmamasını isterler, Azra'ya onay vermezler. Ve bunu da sürekli Azra'ya olumsuz şeyler söyleyerek, onu Ahmet'ten soğutarak yaparlar. Azra'nın anne babası da yardımcı karakterlerdir fakat onlar burada bu aşka mâni oldukları için kötü kişiliklerdir. Ahmet ile Azra'nın arasını bozarlar. Azra'nın ailesinin dediklerine inanıp Ahmet'i terk etmesi ve sonra başka biri ile evlenmesi de aslında onun da karakterinin sağlam olmadığını ya da Ahmet'i, Ahmet'in onu sevdiği kadar sevmemesi ile açıklanabilir. Öyküde karşımıza çıkan başka herhangi bir karakter yoktur.

e. Zaman

Öyküde olaylar uzun bir süreci ele almaktadır. Fakat anlatıcımız Ahmet her şeyi özetleme tekniği ile ve geriye dönüşlerle anlatır. Ahmet ile Azra tanışıp, arkadaş olduklarından kısa bir süre sonra sevgili olurlar. Bu dönem çok uzun sürmez.

Arkadaşlıkları ve sevgili oldukları dönem tam olarak belli değildir. Lakin Ahmet ile Azra ayrıldıktan sonra 6 yıl geçer. Bu 6 yıl Ahmet için cehennem azabı gibidir. 6 yılın aradan Azra başka bir erkekle evlenir. Anlatıcımız Ahmet'in onların resimlerini sosyal medyada görmesinden sonra ise öykü sonlanır. Vaka zamanı genişletme, aktarma zamanı ise sonradan aktarmadır. Ahmet, bugünden bu olayın yaşandığı zamana gider. Bu kısımları özetleyerek geçer. Öykünün ilk başında anlatıcı yaşadığı şeylerin ne zaman gerçekleşmeye başladığına dair şöyle der: “Güneşin yere en rahat uykuda vurduğu zamanlardaydı. Rüzgâr, işi hiç olmamış bir aylağın dudakları arasında çıkan şen ıslık makamındaydı. İnsanları insanlara bağlayan bakış mı, gülücük mü, ağlayış mı, arzu mu, bunu düşündüğüm zamanlardaydı. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 73).

f. Mekân

Öyküde mekân unsuru çok önemsenmez. Uzun bir süre mekân anlatımına denk gelmeyiz. İlk karşılaştığımız mekân Ahmet'in Azra'yı gördüğü ilk andır. Burada Ahmet, bir çınar ağacının altında oturmaktadır. Etrafı yemyeşil çimlerle kaplıdır. Bu kısımda doğa ile iç içe bir tablo çizilir. Bahsedilen yer somut ve açık mekândır. Dışarıda uzun yürüyüşlerinin anlatıldığı kısımlarda da yollar açık ve somut mekândır. Azra ile ayrıldıkları zaman Azra'yı görmek için onun memleketine yani İzmir'e gider. İzmir de diğer mekânlar gibi somut ve açık mekândır. Kendisi de Manisa'da yaşamaktadır. İzmir'den sonra tekrar Manisa'ya memleketine döner. Yine Manisa için somut ve açık mekân tasnifini yapıyoruz. Ahmet, Azra'nın bir başkası ile evlendiğini öğrendiğinde evindedir. Ev kapalı ve somut mekândır. Ardından Ahmet bir internet kafeye gider. Burası da aynı şekilde kapalı ve somut mekân olarak sınıflandırılır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde birinci kişili ağız ile kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Öykünün anlatıcısı olan Ahmet, öykünün başkahramanıdır. Başından geçmiş mutsuz sonla biten bir aşk hikâyesinin onun ağzından dinleriz. Ahmet'in anlatımı o kadar içtendir ki, öykünün başında Azra'ya olan aşkını da Azra ile ayrıldıktan sonra çektiği aşk

acısını da biz okuyucular da onunla birlikte hissederiz. Bunların yanında şunu da belirtmek gerekir ki anlatıcımız, sık sık “ey okur, değerli okur” diye okuyucuya seslenir. Değerli okurum diyerek biz okuyucuyu dua ederken nasıl ettiğimize dikkat etmemiz gerektiği konusunda uyarır. Çünkü onun başına gelen bu tatsız olay duasına dikkat etmediği için gelmiştir. Aynı şeyin okuyucusunun da başına gelmesini istemez. Bu yüzden de sık sık uyarılarda bulunur. Okur ile bu iç içe olma durumu kurmacanın hissettirilmesi anlatıcının üstkurmaca yöntemine başvurmasıdır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemlerinden anlatmanın yanında yer yer gösterme tekniğinin imkânlarından yararlanır. Bunun yanında öyküde en çok ve sıkça kullanılan teknik çağrışımsal göndermedir. Anlatıcı, Azra ile aralarındaki aşkı daha iyi anlatmak için halk hikâyelerinin Ferhat-Şirin gibi kahramanlarına değinir. Ya da bir aşk mesnevisi olarak Mecnun- Leyla’yı anlatır. Dünyaca bilinen bir aşk romanı Tristan ve İsolde ile kendilerini özdeşirir. Azra’nın güzelliğini anlatmak için Hz. Âdem’in kızı ve dünyanın en güzel üç kadınından biri olan İklima’yı hatırlatır. Hz. Âdem, Habil-Kabil, gibi dini olay ve kurgu karakterlere göndermeler yapılır. Hz. Âdem’in Hz. Havva için, Habil ile Kabil’in de birbirileri için bu dünyaya geldiklerini söyler, kendisi de Azra için dünyaya gelmiştir. Ve Azra’nın güzelliğinin anlatıldığı kısımda bir gönderme daha vardır o da: Hz. Âdem’in yasak elması gibi Azra’nın yanaklarının da kırmızılığıdır. Ayrıca öykünün adı da bir şarkı adıdır, dolayısıyla bu da bir çağrışımsal göndermedir. Ve öykünün sonlarına doğru bizzat iki dörtlüğü burada paylaşılır. Öykünün adı için bu şarkının seçilmesi de tesadüf değildir. Türkünün hikâyesine baktığımızda Osmanlı zamanında İstanbul’a göç eden ailelere vize uygulanınca aileler bölünmeye başlar. İstanbul’a çalışıp daha çok para kazanmak adına giden eşler ile memlekette kalan karılarının arasına mesafeler girer. Bunlardan biri de Iraz ile Bilal çiftidir. Iraz’a mektup yazmayı bırakan Bilal için herkes kötü sözlerde bulunur. Bunları işiten Iraz önceleri inanmasa da Bilal’den yalnızca para gelmesi, mektup yazmaması gibi durumlardan ötürü hayli üzgün olan Iraz’ın dudaklarından dökülen cümleler türküye dönüştürülmüştür.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamında açık, anlaşılır bir dilin tercih edildiğini görebilmekteyiz fakat içerisindeki yoğun göndermeler nedeniyle üslup biçimi olarak sanatkârane üslup kullanıldığını belirtmeliyiz. Öyküde cümlelerin sık sık tekrar ettirilmesiyle ahenk sağlanıp şiirsellik yakalanmıştır. Öyküde dizelere de yer verilmesi de bu şiirselliği yakalamak içindir. Öyküde kişileştirmelerin ve benzetmelerin de yapıldığını görmekteyiz. Bunun yanında ikilemelere de yer verilir. Devrik cümle kullanımı görülür. Diyaloglar yerine tamamen alıntı ifadelerle yer verildiğini de belirtelim. Anlatıcının üstkurmaca tekniği ile sık sık okuyucuya seslendiğini ve sürekli okuyucu ile etkileşimde olduğunu tekrar hatırlatalım.

11. “Yere Düşmüş Harflerin Öpülüp Alına Konulmasına Dair Bir Öykü”

a. Konu

Öyküde bir ilçe ve bu ilçede yaşayan Bekir adında bir akıl hastası anlatılır. Anlatıcı, Deli Bekir’in bir akrabası ile karşılaşır ve onun öyküsünü öğrenir. Biz de anlatıcının, bu akrabadan duyduklarını okuruz. Ayrıca öyküde yöre hakkında da bilgi verilir. Deli Bekir, koyu tenlidir ve zengin birisi değildir. Okuma yazma da bilmez. Okula gitmeyen Bekir, ailesinin tek oğuldur ve işleri yapmak ona kalmıştır. Okuma ve yazmaya hevesi olan Bekir okumaya çalışsa da yapamamıştır. Bu nedenle yerde ne zaman kâğıt veya harf adına bir şey görse kaldırmayı kendine görev edinmiştir.

b. Özet

Öykü uzun bir betimleme ile başlar. Mevsim bahardır. Önce Sivas-Divriği’deki Demirdağ anlatılır. Anlatıcı, burayı ve buranın halkını anlattıktan sonra Deli Bekir’i anlatmaya başlar. Demirdağ ve Yüzoluk Dereler’inden de bahsedilir. Anlatıcı bize hep delilerin çocuklar tarafından taşlandığı söyler. Öyküde geçen bu cümle bize Sarı’nın “Çeşme Başında Kırılan Deli Fotoğrafi” adlı öyküsünü hatırlatmaktadır. Fakat anlatıcı yazar, bu öyküsünde farklı bir yol izler. Bu öyküde, çocuklar Deli Bekir’e taş atmaz ve onu kızdırmaya çalışmazlar. Çünkü herkes onun deli olup olmadığından şüphe duyar. Ona deli denmesinin nedeni olarak yerde bir

gazete parçası, sigara paketi, küçük bir not üstünde yazı olan, yazılı poşet, yırtık karton demeti, yazıyla ilgili yerde ne bulursa eğilip kaldırır, öpüp alınma koymasını gösterilir. Daha sonra anlatıcı yazar, onu iyice betimler. Deli Bekir ne zengindir ne uykucu. Yüzünden uyumadığı ya da uyuyamadığı anlaşılmaktadır. Yaz da olsa kış da olsa bir tişört ve bir ceket giymektedir. Her mevsim aynı kıyafetlerle yazılı kâğıt toplar ve onları kimsenin göremeyeceği, bulamayacağı yükseklikte bir yere gömer. Fakat Deli Bekir'in bunu neden yaptığını yazar, öykünün en sonunda açıklar. O ana kadar yazar sorular sorarak, Deli Bekir'in yaptıklarını ve onu anlatarak okuyucuyu merakta bırakır. Hep deli diye adlandırıp görünüşü ve yaptıklarından bahsedip ilkin okuyucunun da Bekir'in deli olduğuna inanmasını sağlar. Hatta Bekir'in deli olup olmadığı bilinmez diyerek bir ara şüpheye düşürür. Böylelikle yazar öyküsünü beklenmedik bir sonla bitirir.

c. Olay Örgüsü

Öyküdeki olaylar arasında çok bir bağlantı yoktur. Anlatıcı, uzun bir süre mekân tasvirleri üzerinde durur. Anlatılan yörenin insanları da tasvir edilir. Ardından asıl olay anlatımı görülür. Öyküde vakaları iki kısımda ele alacak olursak birinci kısımda söylediğimiz gibi mekân anlatımı görmekteyiz. İkinci kısımda ise olayın anaşisi Deli Bekir'i görürüz. Anlatıcı, Deli Bekir'i diğer tüm akıl hastalarından ayrı tutar. Diğerlerinden farklı olduğunu hatta ona saygı bile duyulduğunu dile getirir. Deli Bekir'in tasvirini yaptıktan sonra onun bir takıntısı aktarılır. Buna göre Deli Bekir, yerde yazılı olan ne görürse toplar. Bu bir gazete parçası, bir sigara paketi, yırtık karton paketi olabilir. Yazılı bir kâğıt gördüğü an alıp alınma götürür ve öper. Deli Bekir için bu yazılı kâğıtlar çok önemlidir. Anlatıcı, Deli Bekir'in neden yaptığını, neden yazılı şeylere bu kadar değer verdiğini anlatır. Buna göre Bekir'in babası onu okula göndermemiştir. Ailede tek oğlan çocuğu o olduğu için babası bütün işleri onun yapmasını istemiştir. Okuyamadığı için okuyan çocukları görünce onların çıkardığı sesler taklit eder ve çok istediği okuma eylemine karşı saygısını göstermek için de yazılı ne bulsa toplayıp öper, alınma koyar. Çocukluğunda bu durumu anlayamayan ailesi Bekir'i doktorlara, hocalara götürür ama nedenini

öğrenemezler. Öykü Bekir'in gerçekten akıl hastası olup olmadığını belirsiz bırakarak ve Bekir'in kâğıt bulmak için yollara düşmesi ile son bulur.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi Bekir'dir. Bekir, öyküde herkesin sevdiği, saygı duyduğu ve anlatıcının da acıdığı bir karakterdir. Anlatıcı onu şöyle tasvir eder: “Deli Bekir'in giydikleri öyle ahım şahım şeyler değil. Sonuçta bir tişört ve bir ceket, saç diplerinden, derisinden günlerce dökülmüş kepeklerden bembeyaz ceketin omuzları. Sümüğünü silmekten kollarına, kollarında sümük lekeleri. Saçlarını ilçenin berberleri beleş sifıra vuruyorlar yazla kış. O yüzden güneşten kavruk başı var Deli Bekir'in. Esmere çalmıştır yüzü.” (Sarı, ABUY, 2020: 89). Bekir'in babası yaşlıdır, işleri tek başına bitiremeyeceği için tek oğlu olan Bekir'i hep yanında tutmuş, işleri ona yaptırmıştır. Sırf bu yüzden de onu okula göndermemiştir. Bekir, küçüklüğünden beri okula gitmeyi çok istemektedir. Yaz tatilinde Kur'an, okul zamanı da okulda Latin alfabesini öğrenmek istemiştir. Okuma-yazma onun içinde hep bir ukde olarak kalır. Arkadaşları okula gidip okuma-yazma öğrenmeye başladıklarında onların ağzına bakıp onları taklit eder. Bir süre sonra sebepsiz bir şekilde taklit etmeyi de bırakır ve sadece yerde gördüğü yazılı kâğıtları toplamaya başlar. Yerden alır, öper ve alnına koyar. Anlatıcı, Bekir'i diğer delilerden ayrı tutar ve onun farklı olduğunu vurgular. Bekir'in burada bahsedilen babası dekor karakterdir. Sadece Bekir'in hayat öyküsünün anlaşılmasına katkı sağlamak için ona değinilir. Bekir'i ve hayatını anlatıcıya anlatan bir akrabadan da bahsedilir. Fakat anlatıcı onu sadece akraba olarak tanımlar ve hakkında başka bir şey söylemez. Akraba da dekor karakter olarak öyküde yerini alır. Anlatıcı öykünün başında uzunca bulunduğu mekânın tasvirini yapar ve bu yörede yaşayan insanları anlatır demiştik. O kısmı burada paylaşalım: “Düşündüm de balçığın güneşle bir bağlantısı olmalı. Toprağın sıcakla. İnsanın doğayla. Burada insanlar aslında çirkin görünürler. Yüzlerine ayaz inmiş. Soğuk uzun nefeslendiği için burada, saçlarda seyrelme görülmez. Kaşları kalındır. Sakal ve bıyık erkeklerde eksik olmaz. Erkekler ne kadar haşin gözükse de kadınları bir o kadar kırılgandır. Biraz çirkinlik onlara da bulaşmıştır burada. Zemherinin olduğu topraklarda ne beklersiniz? Topraktan biten neyse, toprağa hava koşullarından dolayı

ekilen, hasadı yapılan şey neyse o etki eder bura insanlarına. Belki de vitaminsizlikten bu garip çökük yüzler. Bu mazlumluk. Doğuya ait bu dermansızlık. Her şeye boş vermişlik nasıl gelip sokulmuş buranın insanına. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 88). Burada bahsedilen insanlar da dekor görevindedirler.

e. Zaman

Öyküde olaylar kısa bir süreci ele alır. Öykünün başında verilen tasvirlerden ve anlatıcının söylediğinden ötürü mevsimin bahar olduğunu biliyoruz. Deli Bekir adı verilen bu adam ve yaşadığı yöre anlatılır. Anlatıcı, Deli Bekir’in neden ve ne zaman bu kâğıtları yerden toplamaya başladığını anlatmak için geriye dönüşle Deli Bekir’in çocukluğunu ve aile yaşantısını özetleme yöntemiyle anlatır. Öykünün vaka zamanı için genişletme demek en uygunu olurken anlatma zamanı için de sonradan aktarma diyoruz.

f. Mekân

Öyküde mekân unsuru önemsendir. Mekândan uzunca bahsedilir. Demirdağ ve ardından Yüzoluk Deresi anlatıldığı için bahsedilen yerin Sivas olduğu kesindir. Böylece öyküde olayların geçtiği mekân için somut mekân sınıflamasını yapabiliyoruz. Anlatıcı, bahsettiği bu yerin bir ilçe olduğunu söylediğini ve verilen bilgilerden hareketle burasının Divriği ilçesi olduğunu da biliyoruz. Hepsi için açık mekân diyoruz. Öykünün başında kapalı bir hava, bulutlar anlatılır. Yağmur her an yağmak üzeredir. İlçede rüzgâr vardır. Bir süre sonra da yağmur yağar. Yüzoluk Deresi coşkusunu kaybettiği için pek çok insan burayı terk etmiştir. Soğuk bir iklimi vardır. Bu iklimin de burada yaşayan insanlar üzerinde etkisi anlatılır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde üçüncü kişili anlatım ve yazar anlatıcı vardır. Yazar, kendini öyküde açık eder. Anlatıcı olarak onu sürekli öyküde hissederiz. Deli Bekir’in hayat hikâyesini o da bilmez. Başkasından duydukları ile biz okuyucuya da aktarır. Deli Bekir’i tanımaz, bunu da birkaç cümle ile alıntılalım: “Deli Bekir öyle pek de zengin değildir. Evinden çıktığında gözleri mahmur, uykusu bilmiyorum düzenli mi

düzensiz mi? Seher vakti gözleri açılır anlatılanlara bakılırsa. Fazla uyukucu değildir. Belki de uyuyamaz. İçindeki enerji kaldırır onu. Vurur kendini sokaklara. İlçede ne de olsa her zaman üstünde yazı olan kâğıtlar bir şekilde atılır toprağa, asfalta. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 89). Deli Bekir’den bahsederken kendinden emin bir şekilde bahsetmez. Sadece öykünün en başında mekân anlatımı sırasında öznel davranır ve kesin yargılarda bulunur. Öykünün sonlarında Bekir’in akrabasından duyduklarını aktarırken öğrenilen geçmiş zaman kiplerini sık kullanarak bu kısmı bizlere iyice hissettirir.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak sadece anlatma tekniği kullanılmaz. Mekân tasvirleri canlıdır. Bu kısımlarda gösterme yönteminin de kullanıldığını görmekteyiz. Şimdi söylediğimiz üzere de tasvir etme yöntemi kullanır. Kurgunun açık edilmesini de üstkurmaca yöntemi olarak ele alabiliriz.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamında açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Üslup biçimi olarak yalın üslup tercih edildiğini görmekteyiz. Bunun yanı sıra benzetmeler ve kişileştirmeler yapılır. Devrik cümle kullanımı görülmektedir. Öykünün sonunda eksilteli bir cümlenin de yer aldığını görüyoruz.

12. “Güzsöküğü”

a. Konu

Öyküde kahraman anlatıcının gözünden sonbaharın gelişi, Salime ve Murat adında arıcılık yapan bir aile anlatılır. Bu çiftin üç kızı ve beş tane oğlu vardır. Bunlar: Fatima, Zehra ve Zeynep ile Zekeriyya, İlyas, Adnan, Harun ve Yahya’dır. Fakat Fatima ölmüştür. Salime ve Murat yaşlı insanlardır. İyice yaşlanınca Salime Alzheimer hastalığına yakalanır. Aklına ara sıra ölen kızları gelir ve hüzünlenir. Öykünün sonunda kendisi de ölür. Öykü *Musa’nın Derinlerine Düşen Yutkunuş* adlı kitapta yer alan “Salime” adlı öykü ile oldukça benzerlik göstermektedir.

b. Özet

Öykü, anlatıcının uzun bir sonbahar sunumu ile başlamaktadır. Ardından asıl konuya geçiş yapılır. Öykünün ana kişisi Salime adında yaşlı bir kadındır. Onun hayatı, eşi ve çocukları anlatılır. Salime ve eşi Murat arıcılık yaparak geçimlerini kazanmaktadırlar. Salime çok inançlı bir kadındır. Her zaman abdestlidir ve hep namazını kılar. Salime her zaman düşünceli ve sakindir. Devamlı ailesine bakarak onlara dalar gider. Alzheimer hastalığına da yakalandıktan sonra iyice dalgın biri olur. Oğulları onu doktora götürür. Ayrıca öyküde arıcılığa dair yaptıklarına da değinilir. Buna göre tüm aile üyeleri buna damatlar da dâhil hepsi arılardan kendilerini korumak için koruyucu kostümler giyerken Salime giymez. Çünkü onun için en büyük zırh abdestli olmaktır. Anlatıcının söylediğine göre de hiçbir zaman arıların saldırısına uğramamıştır. Bazen olayları ve kişileri hatırlamazken, günlük çekerken çocukluğunda Deli Fikri adı verilen bir adamın bahçesinden yediği elmaları hiçbir zaman unutmaz. Zaman gittikçe her şeyi unutmaya başlar, durumu kötüleşir. Bu durumuna eşi ve oğulları çok üzülmemektedir. Köyde yaşayan bu aile Salime'nin son zamanlarında onu şehre hastaneye götürürler. Burada Salime ölür. Cenazesi köye getirildiği zaman Murat eşinin zambak sevdiğini bildiği için oğullarına annelerinin burnuna zambak koklatılmasını ister. Dağlardan topladıkları zambakları annelerinin burnuna koklatırlar. Anlatıcı da öykünün başında Sezai Karakoç'un "Eski Kirazın Gereği" şiirinde de geçen dize ile bağlantılı olarak öykünün sonunu bununla yapar. Bir ölüye ya zambak koklatılmalı ya da dudaklarına kiraz konulmalı der. Zambak ya da kirazın mânâsı da güzel bir yaşamı güzel bir ölümle mühürlemektir.

c. Olay Örgüsü

Öykünün vakası iki zincirden oluşmaktadır. İlk halkada yukarıda da bahsettiğimiz üzere anlatıcımız sonbaharın gelişle birlikte çevresinde gözlemlediklerini aktarır. Bu kısım çok uzun sürmez. İkinci halka öykünün asıl kısmıdır. Salime ve ailesinin yaşam öyküsü burada yer almaktadır. Öykünün ana kişisi Salime olduğu için anlatıcı en çok onu, onun diğer karakterlerle ilişkisini

inceler. Salime, eşi Murat, oğulları ve kızları, ardından Salime'nin rahatsızlığı öyküde detaylı bir şekilde işlenir. Öykünün çözüm bölümünde Salime'nin Alzheimer hastalığının ilerlemesi ile birlikte durumunun kötüleşmesi üzerinde durulur. Ve en nihayetinde Salime'nin ölümü ve ardından ailesinin yaşadıkları aktarılır.

d. Kişiler

Öykü karakter açısından zengindir. Daha önce de bahsettiğimiz gibi başkişimiz Salime adında 80 yaşını geçmiş bir kadındır. Eşi ve ailesiyle birlikte bir köyde yaşamaktadırlar. Geçimlerini arıcılık ve çiftçilik yaparak kazanmaktadırlar. Salime ve Murat'ın beş erkek, üç kız olmak üzere toplam sekiz çocukları vardır. Lakin üç kız kardeşten biri olan Fatima vefat etmiştir. Öyküde Fatima'nın neden öldüğüne dair bir bilgi yoktur. Aradan yıllar geçmiş olsa da Salime bir ana olarak onu ve acısını asla unutmaz ve aklına geldikçe yasını tutar. Çocuklarını onlar için canını verecek kadar sever. Çocuklarını sevdiği kadar eşini de seven, fedakâr bir kadındır. Alzheimer onu çok etkilediği için hele ki hayatının son dönemlerinde ara sıra eşini ve çocuklarını unuttur. Sık sık gözleri dalar, zihninden düşünceler akar, gider. Öyküde verilene göre yaşlılıktan ağarmış gri saçları vardır. Dininin gerektirdiği gibi yaşayan, ibadetini aksatmayan bir kişiliktir. Eşi Murat ise öykünün yardımcı karakterlerinden biridir. Salime'nin zihninden geçenlerin verildiği kısımda, Murat'ın zeytin gibi yani koyu renkte gözlerinin olduğu ve omuzlarının iri olduğundan bahsedilir. Gözlerinin parlaklığı ve gücü üzerinde de durulur. Salime'nin bazen Murat'ı unutup hatırlayamadığından ve yaz geldiğinde Murat'ın hissettiklerinden bahsedilir. Bunun dışında eşek arılarının bir ara Salime ve Murat'ın kovanlarına dadanması ve bununla bir süre uğraşmak zorunda kaldıkları kısımda Murat'a değinilir. Bunların dışında Murat'ın bir görevi yoktur. Öyküdeki diğer yardımcı karakterler Salime ve Murat'ın çocuklarıdır. Kızlarının belli kısımlarda adı geçer. Oğulları Salime'yi doktora götürürken ya da öykünün en sonunda annelerinin cenazesi köye geldiğinde burnuna zambak koklatılırken görülürler. Şu detay önemlidir: Oğulları Salime'yi doktora götürdüğü zaman doktorun bu hastalığı onların anlayabilmesi için basitleştirip annenizin beyninde bir silgi var demesidir. Burada gördüğümüz doktor da dekor karakterlerden biridir. Annelerini çok seven çocukları,

onun ölümünden sonra da çok üzürlüler. Böyle bakıldığında vefalı evlatlar olduğunu söyleyebiliriz. Salime'nin arıcılık yaptığını fakat bunu kostüm giymeden yaptığını söylerken anlatıcı, damadına da değinir. Damadı dekor karakterdir. Çünkü sadece “damat” şeklinde anılır ve kostüm giyip bu işi yapsa da arılar onu sokmuştur. Öyküde dekor karakter olarak yer alan bir başka kişi de Salime'nin çocukken ağaçlarından elma yediği Deli Fikri adındaki adamdır. Salime, Deli Fikri'nin elmalarının lezzetli olmasını hiç unutmaz. Son olarak anlatıcımıza da değinmemiz gerekmektedir. Anlatıcımız kendinden çok bahsetmez, fakat anlattıkların onun da köyde yaşayanlardan biri olduğunu görmekteyiz.

e. Zaman

Öykünün adından da anlaşıldığı üzere vakaların anlatılmaya başlandığı ilk sıralarda mevsim sonbahardır. Zaten anlatıcının öykünün en başında uzunca sonbahar tasviri yaptığını belirtmiştik. Bu söylediğimizi örneklendirmek için öyküden bir pasajı burada paylaşalım: “Ağaçların alındaki akıtmalara baktım. Mevsim hazana dönünce yemyeşil yapraklar arasında beliren sarı sarı yapraklar. Dedim işte güzöküğü budur. Bir çorap en ince yerinden nasıl sökülmeye başlarsa duha vakti karanlığın koyu ipliği, kırağı inen ağaçta da yeşil yapraklarda güzöküğü öyle başlar. Bir yerden kopar da hazan. Kanın bedende parmak uçlarına en son gittiği bilinir. Can, ağaç dallarının ucundan işte öyle çekilir. Ağaçların alındaki akıtmalara baktım. Yakın zamanda, kalan o yeşil yaprakların da ferî kesilir.” (Sarı, ABUY, 2020: 95). Vakalar nesnel zamanda ve kronolojik bir düzende meydana gelir. Köy sonbaharı yaşamaktadır. Ardından yaz mevsimi gelir. Yazın gelişi anlatılırken de ilige kadar işleyen bir sıcak olduğu, etraftan cırcır böceklerinin sesinin işitildiği söylenir. Köylülerin kan ter içinde kaldığı, bir dereye soğuması için bırakılan karpuz anlatılır.

f. Mekân

Öyküde vakaların yaşandığı mekân genel anlamıyla bir köydür. Fakat bu köye dair pek bilgi verilmez. Köy somut ve açık bir mekândır. Öyküde Salime ve Murat'ın evlerinin dışında köy meydanındaki çeşme de sık sık geçer. Çeşmenin

başında kibrit kutuları bulunmaktadır. Bu kibrit kutularının içinde de Murat'tan Salime'ye notlar bulunmaktadır. Bu anlar Salime ve Murat'ın gençlik yıllarına aittir. Çeşme başı açık ve somut bir mekân olmanın yanında Salime ve Murat'ın aşklarının filizlendiği ilk yer olma özelliğiyle önemlidir. Evden bahsederken Salime tandırda ekmek pişirir, sobada çay demler. Böylelikle tam bir köy evi atmosferi oluşturulur. Ahır, elma ağaçlarının olduğu bahçe, kulübe, tarlalar öyküde karşımıza çıkan ama çok üzerinde durulmayan mekânlardır. Bahçe ile tarla açık ve somut mekânlar iken ahır ile kulübe ise kapalı ve somut mekânlardır. Murat'ın iki yanı ağaçlıklı uzun bir yoldan geçtiği, yakınlarında da bir dere vardır. Bu ağaçlıklı yol ve dere için de açık ve somut mekân sınıflamasını yapıyoruz. Oğullarının Salime'yi doktora götürdükleri yer hastanedir. Hastane, doktorun odası kapalı ve somut bir mekândır. Öyküde bunların dışında herhangi bir mekân ile karşılaşmayız.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde üçüncü kişili anlatım söz konusudur. Bunun yanında gözlemci bakış açısı öyküye hâkimdir. Anlatıcımız, Salime ile ailesini gözlemler ve bu gözlemlerini biz okuyucularla paylaşır. Fakat anlatıcı, onlara çok uzak birisi değildir. Onlarla aynı köyde yaşayan biridir. Çünkü köyü, köyde olanları kendi gözüyle gördüklerini de aktarır. Daha fazlasına hâkim değildir. Bu dediğimi kanıtlamak için öyküden bir pasajı burada paylaşalım: “Salime'nin bir bakışı var evdekilere. Alevyandıkça soluğunu kendiliğinden nasıl ayarlarsa işte öyle bir bakmak. Hani bir ırmak durgun akmak için başını binlerce engele nasıl çarparsa, bir kuş nasıl kanatlarıyla kendini boşluğa yaslarsa bakışlarını dikmiş evde bir yerlere. Öyle bir bakmak. Murat'ın gözlerini düşünüyor belki de. Gece bir doruyla kendini yele teslim ettiğinde yel mi yel, Murat mı yel karışırlar da birbirlerine. Zeytin gözlü Murat'ı düşünüyor. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 96). Bunun dışında anlatıcının tutumu için “siz” dilini kullandığını, okuyucu ile etkileşime geçtiğini söyleyebiliriz. Bunu da soru yönelterek yapar. “Hani yeğin bir rüzgâr olur da bir şahin cam gözleriyle uzaklardan avını tarar ya. Avını görmek için kendini yaslar ya rüzgâra. Süzölmek denir buna. Süzölmek nedir bilir misiniz? (...)” (Sarı, ABUY 2020: 97).

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak ağırlıklı anlatma tekniği kullanılsa da yer yer gösterme tekniğine de başvurulduğunu görmekteyiz. Tasvir etmeden çokça yararlanılır. Öykünün en başında Sezai Karakoç'un "Eski Kirazın Gereği" adlı şiirinden bir dize alıntısının yer aldığını söylemiştik. Bu tekniği de metin ekleme yöntemlerinden birisi olan montaj ile açıklayabiliriz ki bu teknik Sarı'nın sıklıkla kullandığı bir yöntemdir. Ayrıca öyküde geçen "festekimkemaumirte" ifadesi Kur'an'dan bir alıntıdır. Hud suresinin 112. Ayetidir. Bu ayetin sadece bu kısmı alınmış ve anlatıcının cümleleri ile birleştirilmiş bir kolajdır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün üslup biçiminin yalın üslup olduğunu söyleyebiliriz. Yalnız öyküde şu dikkat çeker ki öyküde bir köy ve köylü bir aile anlatılmaktadır. Fakat karakterlerin hiçbiri yöresel bir ağız ile konuşturulmaz. Öyküde eksilteli cümleler ve ters ikileme yer almaktadır. "Kan ter içinde" demek yerine anlatıcı "ter kan içinde" der. Öyküde yine diyalog yerine alıntı cümleler verilir. Devrik cümleler de kullanılır. Kur'an'dan bir ayet verilerek yabancı kelime kullanılmış olunur.

13. "Ahmet Sarı"

a. Konu

Öykü, adından da anlaşıldığı üzere otobiyografiktir. Ahmet Sarı, üniversitedeki öğrencilik yıllarını, o dönemlerde kendinin dışında üç kardeşinin daha okuduğunu ve kırk kanaat geçindiklerini anlatır. Bir gün bankadan onun adına gönderilmiş bir para gelir. Aslında isim karışıklığı olmuştur ve bu para ona ait değildir. Sonra işin aslı ortaya çıkar fakat Sarı, bu parayı arkadaşları ile birlikte harcamıştır.

b. Özet

Ahmet Sarı öyküye üniversitede öğrencilik yıllarını anımsayarak başlar. O vakitler kitap okurken zamanın onun için durduğundan ve o vaktini istediği gibi kullanabildiğinden bahseder. Varlıklı olmadıklarını bu yüzden de tutumlu olmayı öğrendiğini söyler. Çok fazla kitap okuduğunu ve bunun için kendini ileride ödüllendireceğini söyler. Bunların ardından hayatının rutine bindiğini, rutin yaşamdan çıkamadığını anlatır. Bir gün Pamukbank'tan bir zarf gelir. Zarfın üzerinde onun adı ve soyadı yazar. Pamukbank ile hiçbir zaman çalışmamış olduğu için önce şaşırır. Ama kendi adını görünce birinin ona harçlık gönderdiğini düşünür. Kimin göndermiş olduğunu bilmesede bankadan parasını alır. Gelen bu harçlık onu mutlu eder ve ihtiyacının olduğu bir dönem olduğu için şükreder. Parayı aldıktan sonra arkadaşlarına da bu durumdan bahseder ve onlara da bir şeyler ısmarlar. Bankadan tekrar çağrılır. Aynı ada sahip ve ona benzeyen biri vardır. Baba isimleri aynıdır, doğum günleri ve ayı tam tersidir. Aralarındaki tek fark anne isimleridir. Bankaya parayı harcadığını söyler ve benzerini bir daha görmez. Bu kadar benzerliklerinin olması Ahmet Sarı'yı tedirgin etmiş ve o adamı bir daha görmek istememiştir.

c. Olay Örgüsü

Öyküde ana olay Ahmet Sarı'nın bir başka Ahmet Sarı ile karıştırılıp yanlışlıkla bankadan parayı almasıdır. Bundan önce Sarı'nın öğrencilik yıllarına dair yaşantısı özet şeklinde verilir. Dolayısıyla öykü için iki vaka zincirinden bahsedilebilir. Birinci Ahmet Sarı'nın bir üniversite öğrencisiyken yaşayış şeklinin kısa özeti, ikincisi de Sarı'nın yine üniversite öğrencisi olduğu dönemlerde yaşadığı bir olaydır. Anlatıcımız, o yıllardan bahsederek bir girizgâh yapar ardından da asıl konuya girer. Anı-öykü biçiminde olduğu için Sarı'nın geçmişinden hafızasında yer eden kısımlara değinilir. Uzun bir öykü de değildir. Bu yüzden de girift bir vaka zinciri bulunmaz.

d. Kişiler

Öykünün anakişisi aynı zamanda anlatıcımız olan Ahmet Sarı'nın bizzat kendisidir. Ahmet Sarı'nın kendini anlattığı dönem ise üniversitede okuduğu yıllardır. Buna göre çok fazla kitap okuyabildiği, zamanını verimli ve rahatça kullandığı dönemdir. Fakat maddi anlamda çok rahat değildir. Rutine binmiş bir hayat sürmektedir. Sarı'nın hatıralarını aktarırken bahsettiği üç kardeşi vardır. Kardeşleri yalnızca Sarı ailesinin maddi durumunu betimleyebilmek için anlatıcının bir cümle içinde kullandığı kadarı ile öyküde ismen vardırırlar. Bu üç kardeş için dekor karakterlerdir diyoruz. Bunun dışında bir de anlatıcının bankaya gidip parasını çekeceği sırada bahsettiği bir bankacı bayan vardır: “ (...) Kuyruk bittiğinde sıra bana geldiğinde adıma paranın geldiğini gösteren makbuzu görevli memureye uzattım. Kimliğimi istedi. Kimliğimi uzattım. Bilgisayara baktı, yorgun gözlüküyordu, gözlüğünü çıkardı temizledi, kimliğimi geri verdi. Sorunsuz parayı alıp yurduma döndüm. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 120). Burada bahsi geçen bankacı memure de dekor görevindedir. Yurtta birlikte kaldığı arkadaşlarına durumu anlatıp onlara bir şeyler ısmarladığından bahsetmiştik. Yurt arkadaşları da öykümüzde dekor görevindeki karakterlerdendir. Bankada yapılan hata fark edilince dekanlıkta çalışan bir başka memur Sarı'yı çağırır ve yanlışlığı ona izah eder. Buradaki memur yine dekor kişidir. Son olarak bahsedebileceğimiz bir başka kişi de diğer Ahmet Sarı'dır. Bankada yapılan yanlışlıktan sonra diğer Ahmet Sarı ile görüşen anlatıcımız; onun annesinin adının Nuray olduğundan, 09.07.1970 doğumlu olduğundan ve baba isminin tıpkı kendi babasının adıyla aynı olduğundan bahseder. Davranışları, konuşmaları birbirine benzemektedir. Bu kadar benzerliğin olması da anlatıcımızı oldukça korkutur. Anlatıcımız bu kendine benzeyen kişi ile bir daha karşılaşmak istemez. Diğer Ahmet Sarı'yı bu bağlamda yardımcı bir karakter olarak ele alabiliriz.

e. Zaman

Anlatılanlar Sarı'nın hatıraları olduğu için anı-öykü formatındadır. Hatıralar da Sarı'nın üniversite yıllarına denk gelmektedir. 1970 doğumlu olduğu için üniversite öğrencisi olduğu seneler 1988 ve sonrasıdır. Yani bahsi geçen banka olayının yaşandığı sene bu aralıklardadır. Ahmet Sarı, bu günleri özetleme yöntemi

ile sunar. Ayrıca öykünün odak noktası sadece bu olay olduğu için kısa sürer. Vaka zamanı özetleme, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde verilen mekânlar somuttur ve ana hatları ile Erzurum'dur çünkü Ahmet Sarı üniversiteyi Erzurum'da okumuştur. Öyküde mekân özellikle belirtilmez ve önem arz etmez. Sarı'nın, bu dönemde bir öğrenci yurdunda kaldığını anlarız. Öğrenci yurdu kapalı ve somut bir mekân örneğidir. Anlatıcımız, bankadan gelen belge üzerine bunu sormak için Pamukbank'a gider. Banka da kapalı ve somut mekândır. Üniversitenin dekanı ile makamında görüşmesinden ötürü dekanlık da somut yine kapalı mekân örneği olarak ele alınmalıdır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Otobiyografik bir öykü olduğu için öykümüzün başkahramanı da anlatıcısı da Ahmet Sarı'nın bizzat kendisidir. Öykünün adı da zaten "Ahmet Sarı"dır. Ahmet Sarı, kendi hayatının küçük bir kesitini biz okuyucuları ile paylaşmaktadır. Dolayısıyla biz bu öykünün anlatıcısı için kahraman bakış açısını kullanmış ve birinci kişi ağzı ile anlatım yapmıştır diyoruz. Hatta bunu daha detaylı bir şekilde verecek olursak anlatıcımız için ayrılmış özne kavramını da kullanabiliriz.

h. Anlatım Teknikleri

Kitaptaki diğer öykülere göre daha kısa olan bu öyküde anlatım tekniklerinin kullanımı kısıtlıdır. Aktarma yöntemi olarak Sarı, anlatma yöntemini tercih etmiştir. Ayrıca tasvir etme de sadece bankadaki memureyi anlatmak için kullanılır: "(...) Kimliğimi istedi. Kimliğimi uzattım. Bilgisayara baktı, yorgun gözüküyordu, gözlüğünü çıkardı temizledi, kimliğimi geri verdi. Sorunsuz parayı alıp yurduma döndüm. (...)" (Sarı, ABUY, 2020: 120). Konuşmalar hep alıntılama şeklindedir. Diyalog yoktur.

i. Dil ve Üslup

Öykünün anlatıcısı, anılarını en samimi bir şekilde dile getirir. O yüzden öyküde bir sohbet havası sezilir. Dili açık ve anlaşılırdır. Devrik cümlelere sıkça yer verilir. Anlatıcı, anlattıklarını güçlendirmek için benzetmelerden faydalanır. Öykünün üslup biçimi olarak yalın üslup olduğunu söyleyebiliriz. Öykünün son sayfasında bir deyimın sözcüklerinin yerinin değiştirilip kullanıldığını görürüz: “(...) O Ahmet Sarı’yı bir daha görmedim. Şeytan yüzünü görsünü.” (Sarı, ABUY, 2020: 121).

14. “Gözyaşı”

a. Konu

Öykü Asiye Ceylan’a ithaf edilmiştir. Öyküde üniversite sınavına girecek bir kız öğrenci anlatılır. Sınav il merkezinde bir okulda yapılacağı için kahramanımız ve annesi ilçeden ile dayısının yanına gelir. Ertesi günü sınavın olduğu okul yerine başka bir okula giderler. Sınav başladığı için de onu okula almazlar. Ardından komşuları onu asıl okula yetiştirip sınava girmesini sağlarlar.

b. Özet

Öykü gerçekten yaşanmış bir olayı anlatır. Asiye Ceylan yani öykünün anakışisi Ahmet Sarı’nın kız kardeşidir. Asiye, şehir merkezinden çok uzak bir ilçede ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Üniversite sınavına girebilmek için belirlenen okul ise şehir merkezindedir. Dolayısıyla annesi ve Asiye merkezde yaşayan dayısının yanına gelirler. Dayısının ailesiyle birlikte güzel vakit geçirirler. Asiye bu sınavı oldukça önemser ve önce belli etmese de tedirgindir, sınav gecesini uyuyamaz. Erkenden kalkar ve hazırlanır. Hep birlikte kahvaltı yaparlar. Adından dayısı araba ile onu sınava gireceği okula götürür. Dayısına ve annesine eve gitmelerini sınav bitiş saatinde onu almaya gelmelerini söyler. Yanlış okula gelmişlerdir. Bu yüzden sınava alınmaz ve çok ağlar. Telefonu ve parasını da annesine teslim ettiği için yanında hiçbir şeyi yoktur. Çaresiz bir şekilde orada kalır. Ardından yolda komşularına denk gelir ve onlar onu okula götürür. Okula gittiğinde sınav başlayalı

10 dakika olmuştur. Hemen sınava başlar fakat halen üzerinde o etki devam ettiği için gözyaşları akmaya devam eder.

c. Olay örgüsü

Öykünün vaka örgüsü tek bir zincirden oluşmaktadır. Ve olaylar kronolojik sırayı takip eder. Asiye ile annesi, şehre dayısının evine gelir. Tüm aile keyifli bir gün geçirirler. Ertesi sabah üniversiteye giriş sınavı vardır. Asiye de dayısının kızları da sınava girecektir. Cumartesi günü gelmişlerdir, sınav ise pazar sabahıdır. Gece gerginlikten gözüne uyku girmeyen Asiye, sabah da erkenden yataktan çıkar ve üzerini giyir, hazırlanır. Ailecek güzelce bir kahvaltı yaparlar. Ardından dayısı onu okula bırakır. Yanlış okula gelmişlerdir. Bunu okulun girişinde fark eder. Sınava alınmadığı için dünyası başına yıkılan Asiye çaresiz kalır. Çünkü tüm eşyalarını annesine vermiş ve onlara gitmesini sınav bitimine gelmelerini söylemiştir. Okulun dışında ağlarken komşuları onu görür. Sınava gireceği asıl okula onu götürürler. Sınav başlamış ve on dakika geçmiştir. Yine de sınava alınır. Sınav kitapçığını açıp hemen başlar ama bir yandan da gözyaşları dökülmeye devam etmektedir.

d. Kişiler

Öykünün ana kişisi ve anlatıcısı Asiye Ceylan adında lise son sınıf öğrencisi bir kızdır. Başından geçen bu talihsiz olayı onun kendi ağzından okuruz. Üniversite sınavına girecektir. Daha önce de belirttiğimiz üzere Asiye Ceylan, Ahmet Sarı'nın kardeşidir. Ve öyküde anlatılan bu olay gerçekten de yaşanmıştır. Asiye, üniversite sınavına iyi hazırlanmış ve bu sınavın mahiyetinin farkında olan bilinçli bir kızdır. Zaten bu farkındalık onu geren şey olur. Ailesi ile birlikte bir ilçede yaşamaktadırlar. Üniversite sınavı ise şehir merkezinde gerçekleşmektedir. Merkezde yaşayan dayısı vardır. Cumartesi günü annesi ile dayısına gelir. Sınava gireceği günün gecesi bir türlü uykuya dalamaz fakat bu durumu kimseye belli etmez. Öyküde Asiye'nin dışında kalan kişiler yardımcı karakterlerdir. Asiye'nin annesi, kızının yanında olan ondan desteğini ve yardımını esirgemeyen bir anne olarak karşımıza çıkar. Sınav gecesi Asiye'nin gözüne uyku girmeyen annesi hemen uykuya dalar. Sınav günü Asiye sınava girdiği zaman okulda kalmak ister. Dualarıyla Asiye'nin yanında

olduğunu belirtmek ister ama Asiye ona burada beklemesinin bir anlamı olmadığını ve eve gitmesini söyler. Asiye'nin dayısı ve ailesi de yardımcı karakterlerdir. Yaşıtı olan dayısının kızları da yardımcı karakter olarak öyküde yerlerini alırlar. Dayımın kızları olarak belirttiği için birden fazla kızı olduğunu anlayabiliyoruz fakat iki mi yoksa daha fazla mı öyküde bu belirtilmez. Sınav öncesi ailecek hepsi eğlenirler. Birlikte çay içip, çekirdek yiyip, sohbet ederler. Kısacası birlikte iyi vakit geçirirler. Dayısı da yardımcı bir karakterdir. Sınav sabahı Asiye'nin annesi ile onu sınava gireceği okula arabayla götürüp bırakır. Asiye sınava alınmayıp da okulun dışında bir yerde ağlarken arabayla gelip onu götüren komşuları da öykümüzün yardımcı kişileridir. Onun dışında Asiye'nin babası sadece ismen yer aldığı için dekor karakter olarak sınıflandırılabilir. Sınav yerindeki mahşeri kalabalık da aynı şekildedir.

e. Zaman

Öykü kısa bir süreci ele almaktadır. Üniversiteye giriş sınavının gerçekleşeceği gün pazar günüdür. Anlatıcımız ise olanları bize cumartesi gününden itibaren anlatmaya başlar. Dolayısıyla biz iki gün içinde yaşananları okuruz. Nesnel zaman kronolojik sıra izlenir. Olayın vaka zamanı aynen aktarma, anlatma zamanı ise sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öyküde soyut mekânlar kullanılmıştır. İlk karşımıza çıkan mekân şehir merkezinde yaşayan Asiye'nin dayısının evidir. Ev kapalı ve somut bir mekândır. Şunu da tekrar hatırlatalım Asiye ilçeden buraya gelmektedir. Yaşadığı ilçe ile ilin merkezi arasında iki saatlik yol farkı vardır. İkinci olarak gördüğümüz mekân Asiye'nin sınava girmek için gittiği okuldur. Bu okul da kapalı ve somut bir mekândır. Asiye'nin yanlış okula geldikten sonra fark edip de sonradan gittiği doğru okul da aynı şekilde somut ve kapalı mekândır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykünün anakişisi ile anlatıcı kişi aynıdır: Asiye Ceylan. Asiye kendi başına gelenleri biz okuyucuya aktarır, dolayısıyla bu öyküde birinci kişili anlatım ile kahraman bakış açısının varlığını söyleyebiliriz. Asiye, yaşamında unutmadığı talihli olayı, iki günü bize detaylara fazla boğmadan özetleyerek anlatır. Öykümüzün anlatıcısı Asiye için “özdeş özne” kavramını da kullanmamız yanlış olmayacaktır. Çünkü öykünün yapısı itibarıyla hatıra defterini andırmaktadır. Anlatıcımız ve kahramanımız olan Asiye, kendi yaşantısından bir kesiti bize sunar.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma yöntemi olarak ağırlıklı olarak anlatma tekniği kullanılmış olsa da anlatıcı yer yer gösterme tekniğinden faydalanmıştır. Özetleme tekniği kullanılır. Anlatıcının dayısının evine kadar ki geçirdiği süreç, dayısının evinde kaldıkları gün ve ertesi sabah detaylara inilmeden verilir. Geriye dönüş tekniği de kullanılır. Sınav gününden bir gün öncesine anlatıcı dönüş yapar. Kahraman bakış açısı, özdeş öznenin yer alması nedeniyle de biz okuyucu kahramanın iç dünyası ile karşı karşıyayızdır. Bunu sağlayan teknik de iç monolog ve bilinç akışı teknikleridir. Tasvir etmeden de yararlanır. Anlatıcı, yanlış okula geldiği zaman kendini ve duygularını betimleyerek anlatır. Ayrıca öykünün incelemesinin en başında da belirttiğimiz gibi Ahmet Sarı bizzat kendi kız kardeşinin başından geçenleri onun ağzından anlatır. Yani bu olay Ahmet Sarı'nın hayatından bir alıntı olduğu için otobiyografik tekniğin de kullanıldığını hatırlatalım.

i. Dil ve Üslup

Öyküde yalın üslup türü ile bilinç akışı üslup türlerinin kullanıldığını söyleyebiliriz. Anlatıcının tutumu samimidir. Her şeyi içtenlikle aktarır. Özdeş özne anlatıcı olduğu için her şeye tek bir pencereden bakılır, bu da öykünün anlatımını tamamen öznel nitelikte kılar. Öyküde ikilemelere, deyimlere yer verilmektedir. Kişileştirme söz sanatından sıkça yararlanma vardır.

15. “İnanmak”

a. Konu

Öyküde kahraman anlatıcımızın yakın bir arkadaşı tek başına yaşamak istemekte fakat bir oda arkadaşıyla yaşam alanını paylaşmaktadır. Oda arkadaşının evden ayrılması ile tek başına yaşamaya başlar. Arkadaşının odası için saat hediye almak ister ama mağaza görevlisi saatlerin bozuk olduğunu söyler. Kahramanımız yine de bu saatlerin çalışacağına inanarak bir saat alır. Pil alıp takar ve arkadaşına hediye eder ve gerçekten de aldığı saat hiç durmaz. Bu küçük olaydan hareketle de anlatıcımız, inanç olduğu zaman başarılamayacak hiçbir şeyin olmadığı mesajını verir.

b. Özet

Anlatıcının bir dostu yıllarca bir odada tek başına yaşama fırsatı bulamamıştır bir gün oda arkadaşının ayrılmasıyla tek başına yaşamaya başlar. Kahraman anlatıcımız, arkadaşının boş kalan duvarına hediye almak ister. Madame Coco’ya gider. Saat almak istemektedir ama oradaki görevli saatlerin bozuk olduğunu söyler. Anlatıcı saatlerin çalışacağını düşünür. Pil alıp takar. Anlatıcı yine de alır. Arkadaşına verir ve saat bir kez bile durmaz. İnsan gerçekten isterse, inanırsa olmayacak ya da yapılamayacak bir şeyin olmadığı vurgusu yapılır.

c. Olay Örgüsü

Öykü, anlatıcımızın arkadaşının tek başına bir odada yaşamaya başlaması ile öykümüz de başlar. Oda arkadaşı ayrılmıştır ve o artık yalnızdır. Oda arkadaşının tüm eşyalarını götürmesiyle oda çok boş kalır. Bu durum anlatıcımızın hoşuna gitmez ve arkadaşının odası için bir hediye almak ister. Arkadaşı da odasında düzenlemeler yaparak odayı güzelleştirir. Bu boş kalan duvar için anlatıcımız Madame Coco’nun Viktoryen tarzı büyük duvar saatini alma planı ile Madame Coco’ya gider. Oradaki mağaza görevlisi saatlerin çalışmıyor oluşundan bahseder. Anlatıcımız kendisini bu saatlerden almaya o kadar şartlamıştır ki ne olursa olsun bu saatlerden birini alacaktır. Mağaza görevlisinin dediklerini duymazdan gelerek ve

saatin çalışacağına dair büyük bir inançla bu saatlerden birini alır. Hemen karşıdaki dükkândan da bir kalem pil alır. Arkadaşına hediye eder. Arkadaşı çok sevinir ve duvara hemen asar. İki hafta boyunca anlatıcımız saatin durup durmadığını merak eder ama soramaz. En sonunda telefon açıp sorar ve arkadaşısı o günden beri bir kere bile durmadığını tıkr tıkr işlediğini söyler.

d. Kişiler

Öykü boyunca sadece üç kişiyi görmekteyiz. Öykümüzün başkişisi anlatıcının kendisidir. Bahsettiği arkadaşısı ile Madame Coco'daki çalışan yardımcı karakterlerdir. Kahraman anlatıcımız, yardımsever biridir. Sevdikleri için bir şeyler yapmaktan ve onları mutlu etmekten çekinmez. İnanıldığı ve istediği şeyleri yaparken de hırslıdır. Sonuna kadar giderek her şeyi yapabileceğine inanmaktadır. Bu yüzden mücadeleci bir yapısının olduğunu söyleyebiliriz. Anlatıcımızın dostu ise uzun süredir bir kişi ile odasını paylaştığı için yalnızlık özlemi çekmektedir. Oda arkadaşısı ayrılınca sonunda istediğine kavuşur. Anlatıcımızın hediye ettiği saati hemen odasının duvarına asar. Bu hediyeye çok sevinir. Bu arkadaş hakkında başka bilgi sahibi olamamaktayız. Madame Coco'daki çalışan çocuktan anlatıcı delikanlı diye bahseder. Anlatıcının bu delikanlı çocuk hakkındaki konuştuğu kısmı burada paylaşalım: “Onlardan birini almak istediğimi söylediğimde, çalışanlardan Coco önlüklü genç bir delikanlı, saatlerin çalışmadığını dillendirdi. Çok üzüldüm. ‘Üçü de mi?’ diye sordum. ‘Evet, üçü de.’ dedi. Nasıl olurdu. Kendimi nasıl da bu saatlere şartlamıştım. O duvar ancak bu saatlerle bir anlam kazanabilirdi. İçerisi biraz kalabalıktı. Delikanlı kasa başında çalıştığından ancak uzaktan benimle konuşabiliyordu. Kaç kez saat alınmış ama bozuk diye geri getirilmişti. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 134). Anlatıcı, bu delikanlıya saatleri sormakta ısrar edince delikanlı da serzenişte bulunur. Ona neden inanmadığını sorar. Aslında anlatıcımız ona inanmaz değil, sadece bu durumu kabul etmek istemez. Anlatıcımız, çalışanın çalışmadığını söylemesine rağmen saati alınca delikanlı ona garip bakış atar. Bu bakış da anlatıcımızın gözünden kaçmaz.

e. Zaman

Öykü iki hafta kadar kısa bir süreci ele alır. Vakalar kronolojik sıraya göre ilerler. Vaka zamanı özetleme, anlatma zamanı da sonradan aktarmadır. Kahraman anlatıcı ile dostunun evinde boş kalan duvar ve ardından anlatıcımızın bu boşluğu doldurmak üzere Madame Coco'ya gitmesi ile Madame Coco'da olanlar art arda verilir. Fakat hediyesini verdikten sonraki bir ve iki hafta tamamen özet geçilir.

f. Mekân

Öyküde görülen üç âdet mekân vardır. Bu mekânlar kapalı ve somuttur. Öykünün başında karşılaştığımız ilk mekân anlatıcımızın arkadaşının evidir. Evde sadece dostunun kaldığı oda verilmektedir. Buna göre de eski oda arkadaşının duvara astığı çerçevelerin ve yapıştırdığı fotoğrafların izleri duvarda öylece durmaktadır. Anlatıcımızın arkadaşı ise bu lekelerle hiçbir şey yapmaz. Sadece odadaki masa, sandalye, koltuk gibi mobilyaların yerinde değişiklik yapar. Odadan bir kişi ayrıldığı için eşyalar daha rahat bir hâl alır. Boş kalan duvar da anlatıcımızın hediyesi ile dolar. Evin yanı sıra Madame Coco gibi net bir şekilde mağaza ismi verilir. Bunun nedeni de yazarın, yaşadığımız yıla açıklık getirmek istemesidir. Madame Coco da alışveriş mağazası olarak kapalı ve somuttur. Madame Coco'da pil olmayınca hemen karşısında bulunan bir dükkândan anlatıcımız pil alır.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öykümüzün anlatıcısı aynı zamanda öykünün başkişisi demiştik. Dolayısıyla burada kahraman anlatıcı vardır. Yine daha detaylı söyleyecek olursak anlatıcımız için özdeş özne diyebilmekteyiz. Anlatıcımız, öykünün bir kahramanı olarak başından geçenleri ve arkadaşı ile birlikte yaşadıklarını aktarır. Dolayısıyla da tek boyutlu bir özne görmekteyiz.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde aktarma tekniklerinden anlatma ağır bassa da gösterme tekniğinin olanaklarından da faydalanılır. Tasvir etme yöntemi de özellikle bir eşya üzerinde yoğunlaşır: O da bahsedilen Viktoryen saattir. Zaman başlığı altında da söylediğimiz üzere iki haftalık süreç özetleme yöntemi ile çok kısaca sunulur. Anlatıcının Madame Coco’da ve ardından geçirdiği günlerdeki zihninden geçenler bilinç akışı yöntemiyle sunulur. Bunların yanı sıra iç monolog yöntemine de başvurulur. Böylelikle biz okuyucu, kahramanımızın iç dünyası ile karşı karşıyayızdır. Bu da öyküye daha samimi bir hava katmaktadır.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamına içten ve samimi bir hava hâkimdir. Anlatıcının tavrı ile bu gerçekleşmektedir. Üslup türü olarak ise yalın üslup demek doğru olacaktır. Anlatımın dili açık ve anlaşılırdır. Fakat öyküde devrik cümlelere yer de verilir. İkileme kullanımı vardır. Öyküde diyalog yerine yine sadece alıntı cümleler mevcuttur. Deyim kullanımı görülür: İçi kıpır kıpır olmak. Betimlemeler vardır.

16. “Kapı Önü Ağırılığı”

a. Konu

Öyküde kahraman anlatıcı, başından geçen ilginç bir olayı anlatır. Bir gün alışveriş merkezine gidip vakit geçirir. English Home mağazasına da uğrar ve orada gördüğü bir kapı önü ağırılığı hoşuna gittiği için alır. Fakat bir akşam salonda film izlerken bu ağırılık hareket eder. Başka günlerde de koyduğu şekilden farklı bir hâlde bulur. Her defasında farklı yerde farklı şekildedir. Bu yüzden de anlatıcı onun hareket edebildiğini düşünmektedir. En sonunda onu bir çöp kovasının içine atar ama tekrar kapısının önüne gelir.

b. Özet

Öykü ilginçtir. Kurgu bu öyküde açık edilir. Anlatıcı, anlattıklarına okurunun inanmayacağını düşünür. Evde canının sıkılmasıyla bir gün yakınlarında bulunan bir AVM'ye giden anlatıcımız, burada yemek yiyip mağazaları gezdikten sonra en son English Home'a uğrar. Burada gördüğü penguen figürlü ağırlık çok hoşuna gider ve onu alır. Salon kapısının önüne sıkıştırmak için kullanır. Bu ağırlığı çok sever. Film izlemeyi seven anlatıcımız bir akşam ışıkları söndürüp sevdiği bir filmi izlemeye başlar. Ardından bu ağırlığın hareket ettiğini fark eder ve hemen ışığı açıp kontrol eder. O anda hareketsizdir ama anlatıcımız penguenin hareket ettiğinden emindir. Daha sonraki bir gün de kapı önü ağırlığının sırtı dönük bir şekilde mutfakta camdan dışarı baktığını görür. Evde tek başına yaşayan kahraman anlatıcımız bu duruma mantıklı bir açıklama getiremez. Evin yedek anahtarının annesinde olması nedeniyle acaba sürekli bu ağırlığın yerinin değişmesinin ondan kaynaklı mı olduğunu sormak için annesini arar. Annesi hiç dokunmadığını söyler. Anlatıcı iyice bu durumdan korkmaya başlar. O gün evinde kalmaz, bir arkadaşının evinde yatar. Evine tek başına giremediği için arkadaşıyla birlikte girer. Böylelikle kapı önü ağırlığını alıp bir poşetle dışarıda bir çöpe atar. Sonra bu kapı önü ağırlığından kurtulmanın rahatlığıyla evde bir süre huzurla gezer. Ertesi gece yine uyumamış olan anlatıcımız, kapıyı bir hışımla açar ve penguen figürlü ağırlık oradadır. Kapıya yüzünü yasladığı için kapının açılmasıyla düşer. Anlatıcımız şaşkınlıkla kalakalır.

c. Olay Örgüsü

Vaka tek bir zincir hâlinde sunulur. Olaylar organik bir bütünlük içinde nakledilir. Öykümüz, anlatıcının birazdan anlatacağı olaya biz okuyucuların inanamayacağını söylemesi ile başlar. Ardından pek çok insanın boş zamanında yaptığı bir aktivite olan AVM 'de dolaşmak fikrinin aklına gelmesiyle evinin yakınında bulunan AVM'ye gider. Karnını doyurduktan sonra Mado'da bir dondurma yer. Migros'a uğrar, buradan da en son biraz önce belirttiğimiz gibi English Home'a girer. Burada da hoşuna giden pek çok ürünü inceledikten sonra en son gözüne çarpan ve ihtiyacı da olan kapı önü ağırlığını satın alır. Evde salon kapısının önüne hemen sıkıştırır. Fakat bugünden sonra garip olaylar başlar. Sevimli

kapı önü ağırlığı hareket edebilmekte, bulunduğu yerden başka bir yere gidebilmektedir. Bunu fark etmesiyle birlikte kahraman anlatıcımız, çok korkar ve böyle bir şeyin nasıl olduğunu anlayamaz. Yerini değiştiren birisi de yoktur. Korkudan bir geceyi arkadaşının evinde geçiren anlatıcımız ertesi günü eve arkadaşıyla dönüp bu ağırlıktan kurtulur. Lakin yine kurtulamamıştır. Ağırlık, atıldığı çöpten geri anlatıcımızın kapısının önüne gelir.

d. Kişiler

Öykünün anakişisi aynı zamanda anlatıcımızdır. Anlattıklarından hareketle yalnız yaşayan biri olduğunu anlayabiliyoruz. İşe gider, toplantıları olur ancak tam olarak ne iş yaptığına değinmez. Kendi başına aktivite yapmaktan, kitap okumaktan, film izlemekten hoşlanır. Anakişinin yanında öyküde dekor kişi olarak görev alan iki karakter vardır: anlatıcımızın annesi ve arkadaşı. Annesini, anlatıcımızın kapı önü ağırlığının nasıl hareket edebildiğine anlam vermediği için arayıp onun yerini değiştirip değiştirmediyini sorarken görürüz. Annesinde yedek anahtar olduğu için arada eve gelip eve çekidüzen verdiğini anlıyoruz fakat annenin görevi bu kadarla son bulmaktadır. Arkadaşından ise sadece öykünün sonunda bahsedilir. Anlatıcımız, kapı önü ağırlığından korktuğu için bir gün bahsettiği arkadaşının evinde kalır. Ertesi gün eve tek başına giremediği için ondan güç alarak girer. Arkadaşının öyküde görevi bu kadarla sınırlıdır. Annesi ve arkadaşı hakkında başka bir bilgi söz konusu değildir. Çünkü önemli olan kişiler değildir. Burada odak noktamız kapı önü ağırlığıdır.

e. Zaman

Öyküde anlatılan olay çok kısa bir süreci ele almaktadır. Kahraman anlatıcımız, penguen figürlü kapı önü ağırlığını mağazadan alıp evine getirdiğinden sonra ilginç hadiseler yaşanmaya başlar. Bunun için de birkaç günlük bir zaman diliminin olduğunu söyleyebiliriz. Öyküde anlatıcımız başından geçen bu olayı geçmiş zaman kipi kullanarak aktarır. Burada vaka zamanı için özetleme söz konusudur. Dolayısıyla da anlatma zamanı, sonradan aktarmadır.

f. Mekân

Öykü mekân açısından zengindir. Bahsi geçen tüm mekânlar da somut mekânlardır. İlk karşımıza çıkan bir AVM'dir. Anlatıcımızın söylediğine göre de bu AVM evine yakın bir konumdadır. AVM'nin içinde Mado, Migros, English Home gibi çok bilinen mağazaların da adı geçmektedir. Bu yerlerde anlatıcımızın geçirdiği saat sınırlıdır. Genel olarak AVM için somut ve kapalı mekân sınıflamasını yapabiliriz. Ardından ev en çok anlatıcının vaktinin geçtiği mekân olarak bizi karşılamaktadır. Ev kapalı ve somuttur. Anlatıcının pek çok vakti salonunda geçmektedir.

g. Anlatıcı ve Bakış Açısı

Öyküde birinci kişili anlatım ve kahraman anlatıcı vardır. Daha önce de söylediğimiz gibi anlatıcımız kendi başına gelen olayı bizimle paylaşır. Kahraman anlatıcımız öyküye yön veren, olayın merkezinde zaman, mekân ve kişilerin kendi etrafında dönmesini sağlayan kişidir. (Şahin, 2020: 21). Kahraman anlatıcı olduğu için de olaylara ve çevreye tek bir kişinin bakış açısı egemendir. Dış dünya ve olaylar geniş bir şekilde kuşatılma imkânı bulamaz. Anlatıcımızın, anlattığı bu olayın asıl nedeni hakkında biz okuyucunun yorum yapma şansı yoktur. Farklı bir çıkarım yapamaz ve sadece bu nesnenin hareket ettiğine inanırız. Ayrıca anlatısına başlamadan önce “Bu anlatacaklarıma inanmayacaksınız biliyorum. Bunlara uydurma diyeceksiniz. Milenyumda her şeyin artık bilimle izah edildiği bir zamanda, böylesi teraneleri nereden bulup çıkarıyorsun diyenler de olacak bana. (...)” (Sarı, ABUY, 2020: 151). Öykünün başında kahraman anlatıcımızın bu söylediklerinde de görüldüğü gibi anlatıcımız “siz dili” kullanır.

h. Anlatım Teknikleri

Öyküde anlatma ve gösterme yöntemleri bir arada kullanılır. Kahraman anlatıcının olması hasebiyle de iç monolog tekniğinin imkânlarından yararlandığını da söylemeliyiz. Kapı önü ağırlığını anlatırken anlatıcı, tasvir etme yöntemini de kullanır. Öykünün girişinde anlatıcımız üstkurmaca yöntemini kullanarak bize her kurguyu hissettirir.

i. Dil ve Üslup

Öykünün tamamına yedirilen üslup türü yalın üsluptur. Anlatıcı; günlük, sıradan hayatından bir olayı paylaştığı için kullandığı dil ve seçtiği kelimeler de buna göredir. Sade ve açıktır. Anlatıcının tavrı samimidir. Betimlemeler yapar.

Buraya kadar Ahmet Sarı'nın hem küçürek öykülerini hem de kısa öykülerini iki ayrı koldan incelemeye çalıştık. Küçürek öykünün el verdiği imkânlar ışığında her bir öyküyü tüm yönleriyle yorumlamaya gayret gösterdik. Buna göre küçürek öykü türünün tüm özelliklerinin Sarı'nın öykülerinde de görüldüğünü tespit ettik. Kısa öykülerini ise daha önce de bahsettiğimiz üzere anlatıbilim çerçevesinde ele aldık. Ve yine her bir öyküyü bu inceleme biçimi ile inceledik. Buna göre kısa öykü olarak ele aldığımız öykülerin de türün el verdiği olanaklarla Sarı'nın kendi üslup ve tarzı ile harmanlandığını belirtelim. Çalışmamızın neticesinde Ahmet Sarı'nın hayata dair pek çok mefhumun irdelendiğini görmekteyiz. Kendini, çevresindekileri, toplumumuzda ve dünyada olan biten her şeye kayıtsız kalmayan yazarımızın her şeyi kendi süzgecinden geçirip kâğıda döktüğünü görmekteyiz. Kısa öykülerinin de küçürek öykülerinin de kendi hayatıyla çok yakından ilişkili olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

SONUÇ

Ahmet Sarı'nın edebî kişiliğini ve öykücülüğünü incelediğimiz bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaştık:

Ahmet Sarı'nın edebî kişiliğinin oluşmasında lise çağlarında yaptığı okumaların etkisi büyüktür. Farklı sanatçılar, farklı alanlar, farklı akımlar ve farklı ekolleri okuyan Sarı'nın yazma alanı da buna paralel olarak çeşitlilik göstermektedir. Şiir, öykü, inceleme, biyografi, eleştiri, çeviri gibi tür ve alanlarda eserler vermiştir. Büyülü gerçekçilik akımına sıcak bakan yazar, bu akımdan faydalanır. Ağırlıklı olarak günlük olayları işleyen sanatçı, normaldışı olarak adlandırabileceğimiz vakaları ele alır ve öykülerini bu açıdan farklı kılar.

Bugüne kadar Ahmet Sarı'nın öykücülüğü üzerine yayımlanmış bir bilimsel makale ve *Mahalle Mektebi* dergisinin özel sayısı bulunmaktadır.

Sanatçının öykülerinde kendi hayatından izler taşıdığı, metinlerinde “kinaye mesafesi”nin dar olduğu görülmüştür. Şüphesiz bütün sanatçılar kendi hayatlarından beslenirler. Ancak bu beslenme oranı üzerinde çalışılan sanatçıya göre değişecektir. Ahmet Sarı kendi hayatına ve gözlemlerine eserlerinde çokça yer verir. Ayrıca kurmacanın yaşantısallığı geride bıraktığı öyküleri de vardır. Sarı'nın farklı sanat alanlarından beslendiği görülür.

Çalışmamızda yazarın iki yüz bir (201) adet öyküsü küçürek, altmış iki (62) adet öyküsü ise kısa öykü bağlamında incelenmiştir. Bunlardan küçürek öykü olarak sınıflandırdığımız gruptaki öykülerde olay örgüsü kısa öykülere göre daha geri planda kalır.

Yazar, küçürek öykülerinde olay örgüsüne haddinden fazla yer vermez. Bazı öyküleri bir neticeye bağlanmaz ve okuyucuda merak uyandırır. Sonu belirsiz biten öykü sayısı çoktur. Küçürek öykülerinde kronolojik bir düzen her zaman görülme de kısa öykülerinde genellikle serim-düğüm-çözüm bölümlerinin sıralanmasına dikkat edilir. Öykülerin çoğunda anıya dayalı kuruluş söz konusudur. Ayrıca yazılış

sürecinin işlendiği öyküleri de mevcuttur. Son öykü kitabında yer alan “Yakarış” adını verdiği seri için de “nehir öykü” kavramının zuhur ettiğini görebilmekteyiz.

Ahmet Sarı, hemen her konuda öykü yazan bir sanatçıdır. Tüm öykü kitaplarına bakıldığında en çok işlediği konu ise din ile tasavvuftur. Sanatçı, bu konuları ele aldığı öykülerinde sadece İslam dinine değil diğer dinlere de yer verir. Ancak daha çok yer verdiği dinin İslam dini olduğu kuşkusuzdur. İslam dinini; kutsal kitap Kur’an-ı Kerim ve ayetleri, peygamber mucizeleri ile anlatır. Bunun için birincil kaynakları kullanır. Özellikle ibadet, inanç, giyim kuşam, Müslüman yaşantısı yahut Müslümanlar’ın yaşadığı sıkıntılar onun dini anlattığı öykülerinin vazgeçilmez mefhumlarıdır. Genellikle inançları olduğu gibi göstermeye uğraşan yazar, bazı durumlarda eleştirisini yapmaktan da kaçınmaz. O, din ve tasavvufu her yönüyle ele alır. Felsefe ile de çok ilgili olması sebebiyle, felsefi düşünüş ve olgular, varoluşsal meseleler, temaları arasında yerini alır.

Ahmet Sarı’nın öykülerinin konusunu oluşturan bir diğer alan ise hayatın içinden olaylardır. Günlük, sıradan her şeyi onun öykülerinde görmek mümkündür. Sanatçı, iyi bir sinema izleyicisi olmanın yanında aynı zamanda belgesel de izleyen bir entelektüeldir. Hayvanları öykülerine konu etmesi ve bunu belgesel tadında işlemesi bu yüzdendir. Bu tarz öykülerin pek çoğu vahşi yaşamın gözler önüne serilmesinden oluşur.

En çok değindiği temalardan biri de hasta ya da herhangi bir sebepten ötürü kişilerin engelli olma durumudur. Bunun arkasında Thomas Bernhard ve Franz Kafka gibi yazarların etkisi vardır. Alman dilbilimcisi olan Ahmet Sarı, Kafka üzerine dört ayrı telif eser vermiştir. Bunun doğal sonucu olarak Kafka’nın gölgesi Sarı’nın eserlerine çok fazla yansır. Özellikle “suç ile utanç duygusu” Sarı’ya Kafka üzerinden sirayet etmiştir. Sarı, dolayısıyla bu duygular etrafında şekillenen öyküler de kaleme almıştır.

Bir başka konu ise ölümdür. Ahmet Sarı’nın öykülerinde ölüm, kişinin fani dünyadaki mutlak sonudur. Ölüm, ardında kalanlara acı ve üzüntü vermektedir. Ölünün ardından duyulan üzüntü, hasret gibi duyguların yanında ölen kişinin

yakınlarının bu durumu kabullenememeleri, Sarı'nın değindiği diğer noktalardan biridir. Ölünün ardından kılınan cenaze namazı ve mezarlık konularının işlendiği öyküler ise daha ürkütücüdür.

Ölüm ya da mezarlık temalarının yanında cinayet, Ahmet Sarı'nın öykülerinde görülen diğer bir temadır. Cinayet mefhumu ise insanoğlunun yaşam serüveninde ilk günden bu yana daima var olmuştur. Dolayısıyla buna yazın dünyası özellikle varoluşçu edebiyat kayıtsız kalmamıştır. Cinayet konusunun işlenmesi de bu suç kavramını ele alabilmek içindir. Tüm bunlar da korku temasının oluşmasına olanak sağlar. Ahmet Sarı, “korku” temi üzerinde uzunca durup buna dair pek çok alt başlıkta öykülerini yazmıştır.

Ahmet Sarı'nın öykülerinde ele aldığı diğer bir durum da çeşitli konuların eleştirisi. Sarı, eleştirilerini bazen alenen yaparken bazen de öykünün tamamına yedirir ve bu eleştiriler ağırlıklı olarak din ile ilgili mevzular üzerinedir. Dindar bir bakış açısına sahip olan yazar, gördükleri üzerine bu konularda sert eleştirilerde bulunur. Bireysel ya da toplumsal düzlemde, birçok kişi ve kurum eleştirilerden nasibini alır.

Aşk konusunu da atlamayan yazar, genellikle karşılıksız aşk üzerinde durur. Aileye çok değer verdiğini bildiğimiz sanatçının bu konuyu da ele alan öykülerinin sayısı çoktur.

Son olarak yazarın öykülerinde tespit ettiğimiz iki konu askerlik ve köydür. Kendi askerlik anılarından hareketle kaleme aldığı öykülerinin yanında yine ailesinin çiftçi olmasının etkisiyle köy/köylü Sarı'nın değindiği konulardır.

Ahmet Sarı'nın öykülerinde “eylem” çoğunlukla önem arz etmez. Onun öyküleri genellikle kısacık bir anın yansımalarıdır. Kesit öykülerdir. Olaya dayalı öykü sayısı oldukça azdır. Ancak son dönem öyküleri için olay örgüsünün önemli olduğu görülür. Öykülerinde eylemden ziyade şiirsellik ve yoğun anlatım esas alınır.

Ahmet Sarı'nın öykü kişileri de çeşitlilik gösterir. Öykü türünün karakter betimlemelerine dair kısıtlı imkânı olması hasebiyle öykü kişilerinin ayrıntılı

incelemelerini göremeyiz. Çoğu öyküsünde anlatıcı zaten anakişi olarak tek başına yer alır. Bu öykülerin çoğunda da anlatıcının cinsiyeti, adı vb. hiçbir bilgi paylaşılmaz. Sarı'nın öykü kişilerinin tasnifine göre askerler, aydınlar, devlet memurları, yaşlılar, köylüler, akıl hastaları, dini kişilikler, olağanüstü karakterler olsa da büyük çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturur.

Eleştirel tavır takındığı öykülerinde toplum tarafından ötekileştirilen, dışlanan kişilere de yer verir. Akıl hastaları, farklı öykülerde aynı şekilde tezahür eder. Yaşlılar da aynı şekildedir. Yaşlı karakterler daima “gri saçlı kişiler” olarak betimlenir. Sarı'nın erkek karakterleri çeşitlilik gösterir, yani bir gruptan söz edilemez. Devlet memurları, rutin hayatın içine hapsolmuş ve bu durumdan memnun olmayan kişiler olarak karşımıza çıkar. Askerler, klasik özelliklerle anlatılır. Köylüler, en doğal ve samimi hâlleriyle verilir. Kadın karakterler en önemlileridir. Modern kadınlar, modern tesettürlü kadınlar, geleneksel başörtülü kadınlar, muhafazakâr kadınlar, anneler, genç kızlar, Müslüman ve Müslüman olmayan kadınlar şeklinde pek çok alt başlıkta incelenir. Toplumumuzda görmüş olduğu kadınların türbanı kullanım şekli ikiye ayırır. Buna göre de kadınların karakterlerini yorumlar.”Anne” kavramı Sarı için çok önem arz eder. Annelerin anlatıldığı öykülerde yazarın onlara verdiği değer ve anne sevgisi hissedilir. Yazar, işçi ve emekçi kadınlara da değinir ve öykülerinde bu kadınları yüceltir.

İncelenen tüm öykülerde zaman, öykü türünün zamanı kısaltma eğiliminde olması ile Sarı'nın öykülerindeki zaman algısı doğru orantılıdır. Bilhassa son dönem öykülerinde bu durum tamamen böyledir. Zaten herhangi bir ânın anlatımı olan Sarı'nın öykülerinde özetleme tekniği sayesinde olaylar ve kişiler uzunca anlatılmaz. Pek çok öykü bu şekildedir.

Çalışmamızda zaman kavramını iki şekilde ele aldık: anlatma zamanı ile vaka zamanı. Anı türünden yararlandığı öykülerinde yazarın ya da anlatıcının geçmişine gidilir ve gerektiği yerlerde günümüze gelinir. Ahmet Sarı'nın genellikle öyküleri çok kısa sürede olup biten olayları ele almaktadır. Bir gün ya da bir günden daha az süren öykü sayısı diğerlerine oranla daha fazladır. Birkaç yıldan fazla süren olayların anlatıldığı öykü sayısı azdır. Sarı'nın çoğu öyküsü kendi yaşadığı dönemden ayrı

değildir. Tarihin çok eski dönemlerine indiği ya da belli bir tarih/olay üzerinde durduğu öykülerinin bulunmasının yanında zamana/tarihe dair hiçbir ipucunun bulunmadığı öyküleri de mevcuttur. Ayrıca öykülerin çoğunda zaman akışı doğrusal bir çizgide ilerlerken geçmişe dönük olayların anlatıldığı öykülerde geriye sarma vardır. Sarı'nın öykülerde zamanı hissettirme yöntemlerinden biri de o dönemin meşhur marka ya da mağaza isimlerinin verilmesidir. Bu şekilde okur hangi yıla, döneme ait bir öykü ile karşı karşıya olduğunu farkına varır.

Ahmet Sarı, öykülerinde, gerek modernist gerekse postmodernist estetikten yararlandığı için, metinlerde klasik anlatım yöntemlerinin zayıfladığı bir gerçektir. Olay, zaman, mekân, kişi tanıtımı gibi unsurlar mimetik eserlerde olduğunun tersine daha zayıf sunulurlar.

Sarı; mekânları, kişilerin tanıtımında ve olayların geçtiği yer olması ile topluma ya da bireye odaklayarak anlatmaktadır. Yazarın nadiren detaya indiği öyküler vardır. Ahmet Sarı'nın öykülerinde mekân unsuru genellikle olayların geçtiği yer olarak tezahür etmektedir. Tüm öykülerde somut yerler tercih edilmiştir. Pek çoğunda olaylar kapalı mekânda gerçekleşirken açık mekânların da kullanıldığı görülmektedir. Kapalı mekân olarak ev, iş yeri, AVM, fabrika, şirket, cami, otobüs, restoran, okul/sınıf, kafe görülmektedir. Açık mekân olarak ise sokak, yol, mezarlık, şehir meydanları, ev önü, otobüs durağı, orman, göl, çöl, deniz, bahçe, balkon, vahşi hayvanların yaşadığı doğal ortamı sayabiliriz. Genel olarak Türkiye olsa da Sarı'nın çocukluğunun geçtiği Almanya da öykülerde kullanılan mekânlardır. Türkiye coğrafyasının dışında Avusturya, Afrika, Irak, Hindistan, Sri Lanka, Amerika, Rusya'da yani farklı ülkelerde geçen öyküleri mevcuttur. Türkiye'nin farklı kentlerinde de olayların geçtiği görülür. İzmir, Erzurum, Sinop, Samsun, Trabzon, Şanlıurfa, Elazığ, Manisa, Konya, İstanbul, Antakya, Şam, Bağdat, İsfahan, Çen-Liu, Hürmüz, Umman Denizi, Sumnat, Bombay, Kalküta, Kastamonu öykülerde ismi geçen şehirlerdir. Öykülerde çoğunlukla yazar anlatıcı tek başına öyküye hâkim ve olayları yaşayan kişi olduğu için tek bir mekân ile sınırlanır. Bu mekân da genelde ev, anlatıcının kendi odası ya da iş yerindeki odası olmaktadır. Biraz önce yukarıda da söylediğimiz gibi belli başlı meşhur mekân isimlerinin de verildiği görülmektedir.

Bunun yapılma nedeni de yazarın öykünün yazıldığı döneme dair ipucu vermek istemesidir. Sonuç olarak Ahmet Sarı, küçürek öykü ve kısa öykünün sınırlaması ile detaylı tasvire inmeden mekân unsurunu kullanır.

Sarı'nın, öykülerinde anlatıcı genellikle birinci kişidir. Öykünün anlatıcısı anakışidir. Birinci tekil kişiyi esas alan anlatımının yanı sıra üçüncü tekil kişi anlatımının kullanıldığı da görülmektedir. Gözlemci bakış açısı ile ilahi bakış açısının kullandığını görmemizin yanında çoğunlukla kahraman bakış açısına yer verdiğini görmekteyiz. Çoğu öyküsünde bir yazar anlatıcının varlığını hissetmekteyiz. Kırk beş (45) öyküde gözlemci bakış açısı, yedi (7) öyküde ilahî/hâkim bakış açısı görülürken geriye kalan tüm öykülerde kahraman/özne anlatıcı söz konusudur. Zaten küçürek öykünün tanımından bahsettiğimiz giriş kısmında bu türde en çok tercih edilen anlatıcı bakış açısının kahraman bakış açısı olduğunu belirtmiştik. Buna uygun olarak da Sarı'nın öykülerinin yarısından fazlasında bu bakış açısı bulunmaktadır. Anlatıcı, okuyucunun bazı durumlarda anlama güçlüğü çekmesini istemediği için açıklamalar yapar. Sorular sorsa bile yine kendisi cevaplar. Bu durum da Sarı'nın öykülerinde sıkça karşılaştığımız bir özelliktir.

Sanatçı anlatımında hem geleneksel anlatıbilim hem de postmodern tekniklerden yararlanmıştır. Burada geleneksel anlatıbilimden kastımız bilhassa anlatma, gösterme tekniklerini kullanma, olay örgüsü, kişiler, zaman ve mekân unsurlarına dikkat etmedir. Anlatım tekniklerinden ağırlıklı olarak anlatmayı tercih eden yazarın gösterme tekniğinden de yer yer faydalandığı tespit edilmiştir. Mektup ya da leitmotiv tekniklerinin hiç kullanılmadığı görülmüştür. Diyalog tekniği ise çok az kullanılmıştır. Bunun yanında tasvir tekniği, özetleme tekniği ve geriye dönüş tekniği yazarın sık kullandığı teknikler olmuştur. Kendini öykülerine konu ettiği için otobiyografik teknikten sıkça yararlanmıştır. Bilinç akışı ve iç diyalog tekniği az kullanılan tekniklerdendir. İç monolog ve iç çözümleme yöntemleri daha sık tercih edilmiştir. Sanatçının en çok yararlandığı tekniklerden biri montaj tekniğidir. Anlatıcının kendini ve kurgusallığı açık etmesi, sık sık okura seslenme, öykünün yazılış sürecinin öyküye dâhil edilmesi Sarı'nın kullandığı postmodern tekniklerdir. Postmodern edebiyat kuramının bilinen önemli özelliklerinden biri olan

“üstkurmaca” Sarı’nın sık kullandığı bir yöntem olmuştur. Roman ya da daha geniş anlamıyla kurmacanın tarihi genel olarak üç dönemde değerlendirilmektedir. Yıldız Ecevit’in *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar* adlı eserinde genişçe anlattığı bu dönemler, kısaca, mimetik – avangardist ve çoğulcu şeklinde ayrıştırılır. Bir başka deyişle, “klasik, modern ve postmodern” terimleriyle bu dönemlendirmeleri adlandırmak mümkündür. Kurmacanın dış gerçekliğe, iç gerçekliğe ve metinselliğe odaklandığı bu üç büyük dönem, farklı biçimlerde de olsa bizim roman ve öykü tarihimize yansımıştır. İncelememize konu olan Ahmet Sarı’nın bu dönemlerden olan modernist estetikten büyük oranda etkilendiği görülür. Ama Sarı’da postmodernist estetiğin de etkileri vardır.

Ahmet Sarı’nın incelediğimiz öykülerinin çoğu küçürek öyküler olduğu için kelime tasarrufu söz konusudur. Bu yüzden öykülerde kelime sayısı çok sınırlıdır. Kısa öyküleri için de aynısı geçerlidir. Yazarın aynı zamanda bir Alman dilcisi olduğunu hesaba katarsak sadece Türkçe kelime hazinesinin değil Almanca’nın da hazinesinden yararlandığı söylenebilir. Hatta Almanca’nın yanında İngilizce, Arapça, Slavca, Farsça, İtalyanca, Flemenkçe, Rumca kelimelerin de kullanımı söz konusudur. Öztürkçe kelimelere de yer veren yazarın bazı kelime kullanımları ölüdür, günümüzde yer almamaktadır. Akademik dil kullanımı, günlük Türkçe yer alırken halk ağzına ait pek çok unsur da samimiyetin göstergesi olarak öykülerde kullanılır. Tekrarlardan çok hoşlanan ve bunu açıkça da dile getiren yazar; sevdiği, hoşuna gittiği kelime ya da cümleleri çok sık tekrar eder. Böylelikle şiirselliği de yakalamış olur. Bu kelimeleri sıralayacak olursak minval, ivedi, kadim, kemikleşmiş, eklemlenmek en çok kullandığı sözcüklerdir. Ayrıca hemen her öyküde mutlaka öyküyü vurgulayan bir sözcük ya da cümle büyük harflerle yazılır. Neden-sonuç ilişkisine dair açıklamalar getirirken ise –den/-dan –dır/-dir eklerini kullanır. Küfür ya da argo söz kullanımı yok denecek kadar azdır. Bunun dışında öykülerde sıkça karşımıza çıkan kelimeler yazarın günlük hayatında çokça kullandığı kelimelerdir. Bu da yazarın öyküsünü yazarken kendini ya da tarzını değiştirmeye çalışmadığının, doğal olduğunun bir göstergesidir. Sarı’nın karakterlerini statüsüne göre konuşturduğu da görülür. Öykülerinde ele aldığı temaya bağlı olarak alanın terimlerden yararlanır. Ahmet Sarı’nın öykülerinde kullandığı dil ve üslupta şüphesiz

en belirgin özellik ise belli başlı kelimelerin ya da cümlelerin büyük harfle yazılmasıdır.

Ahmet Sarı öykücülüğü, büyük oranda “an” anlatımıdır. Yazar, gözüne ilişen kısacık anların kurgusunu dile getirir. Günlük hayatta karşılaştığı, şahit olduğu ve yaşadığı olayları anlatan sanatçı; tüm bunların en can alıcı yerlerini alıp, özetleyerek sunar.

Bizim çalışmamız yazarla ilgili olarak yapılmış ilk akademik çalışmadır. Fakat böylesine çok yönlü bir sanatçının tek bir yönünün ele alınıp incelenmesi yeterli değildir. Dolayısıyla Ahmet Sarı'nın şairliği, çevirmenliği ve eleştirmenliği üzerine de çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Şerif (2014). *Edebiyatta Üslup ve Özellikleri*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yay.
- AKTAŞ, Şerif (2017). *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yay.
- ALLEN, Roberta (2007). Çev. Deniz Gemici. “Kısa Kısa Öykülerle Daha Uzun Öykülerin Mukayesesi”, *Hece Öykü-Öyküde Sözcük Ekonomisi: Kısa Kısa [Küçürek] Öykü 2 Dosyası*, S. 20, s.104-105.
- AYVAZ, Ülkü (2007). “Kısa Öykü Üzerine”, *Hece Öykü-Öyküde Sözcük Ekonomisi: Kısa Kısa [Küçürek] Öykü 2 Dosyası*, S. 20, s. 117.
- CHAPPELL, Fred (1997). Çev. Almıla Özdek. “Gelenek ve Kısa Kısa Öykü”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S.12*, s. 110.
- ÇETİN, Nurullah (2019). *Roman Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Akçağ Yay.
- DURMAZ, Gülay (2013). “Pergelin Bir Ayağı Şair Diğer Ayağı Hayal Dünyası: Divan Şiirinde Pergel”, *Turkish Studies*, Volume 8/9 Summer, sayfa 1256.
- ECEVİT, Yıldız (2018). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İstanbul: İletişim Yay.
- EDGÜ, Ferit (1997). “Çok Kısa Öyküler... Öykücükler”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S.12*, s. 38.
- ERCAN AKYILDIZ, Cemile (2014). “Yaşamak ve Yazmak Üzerine”, Mahalle Mektebi- Dosya: Ahmet Sarı, S.17, s. 79-82.
- ERKAL, Abdülkadir (2014). “Ahmet Sarı’nın Dostları”, *Mahalle Mektebi- Dosya: Ahmet Sarı*, S.17, s. 73.
- GÖRLING, Lars (1997). Çev. Yurdanur Slamn-Deniz Hakyemez. “Opus Dei”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S. 12*, s.14.
- GÜNDÜZ, Osman (2013). “Küçürek Öykü Mü, Kısa Kısa Öykü Mü, Anlatı Mı”, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, S.65, s. 20.
- HALL, James B. (1997). Çev. Almıla Özdek. “Gelenek ve Kısa Kısa Öykü”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S.12*, s. 116.
- HARMANCI, Hasan (2014). “Bir Ahmet Sarı Genellemesi”, *Mahalle Mektebi- Dosya: Ahmet Sarı*, S.17, s.75 .

IŞIK, Nursel (2020). “İşlevsellik Açısından Kuyu Motifinin Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sinemaya Yansımaları”, *Folklor Edebiyat Dergisi*, S. 26(2), s. 294-295.

JAHN, Manfred (2012). *Anlatıbilim*. İstanbul: Dergâh Yay.

KARAKUŞ, Ahmet (2020). “Ahmet Sarı’nın Öykücülüğü”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 24(2), s. 818-820.

KORKMAZ, Ramazan ve Mutlu Deveci (2017). *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür Küçürek Öykü*. Ankara: Akçağ Yay.

KORKMAZ, Ramazan ve Veysel Şahin (2017). *Romanda Mekân Poetiği ve Çözümlemeler*. Ankara: Akçağ Yay.

KORKMAZ, Ramazan ve Veysel Şahin (2018). *Romanda Kişiler Dünyası*. Ankara: Akçağ Yay.

KÖKDEN, Uğur (1997). “Kısa Kurmaca”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S. 12*, s.16.

KURT, Tezcan (2015). “2000-2010 Arası Küçürek Öyküde Postmodern İzler”. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi, Bartın, s. 9.

OKUYUCU, Eda Deniz (2019). “Büyülü Gerçekçilik ve İhsan Oktay Anar’ın Romanlarındaki İzleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 4.

ÖZ, Fahri (2008). “Yeni Bir Yazınsal Tür Olarak Çok Kısa Öykü”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, s.2, sayfa 187-189.

SAĞLIK, Şaban (2014). “Sözü Azaltmak: Öyküye Yaklaşmak”, *Türk Dili Dergisi*, S. 751, s. 118.

SALMAN, Yurdanur, HAKYEMEZ, Deniz (2007). “Öykülemenin Öyküsü”, *Adam Öykü-Kısa Kısa Öykü Özel S. 12*, s. 12.

SARI, Ahmet (2014). *Edebiyat Nefreti*. Konya: Çizgi Yay.

SARI, Ahmet (2014). *Sağ Omuz Meleğinin Omzundaki Sağ Omuz Meleği*. Konya: Çizgi Yay.

SARI, Ahmet (2014). *Ve Asma Yaprakları Gibi Titreyen El*. Konya: Çizgi Yay.

SARI, Ahmet (2016). *Musa'nın Derinlerine Düşen Yutkunuş*. Konya: Çizgi Yay.

SARI, Ahmet (2017). *Merhamet Dilercesine Gökyüzüne Bakmak*. Ankara: Hece Yay.

SARI, Ahmet (2018). *Edebiyat ve Utanç*. İstanbul: Ketebe Yay.

SARI, Ahmet (2018). *Edebiyatın İyileştirici Gücü*. İstanbul: Ketebe Yay.

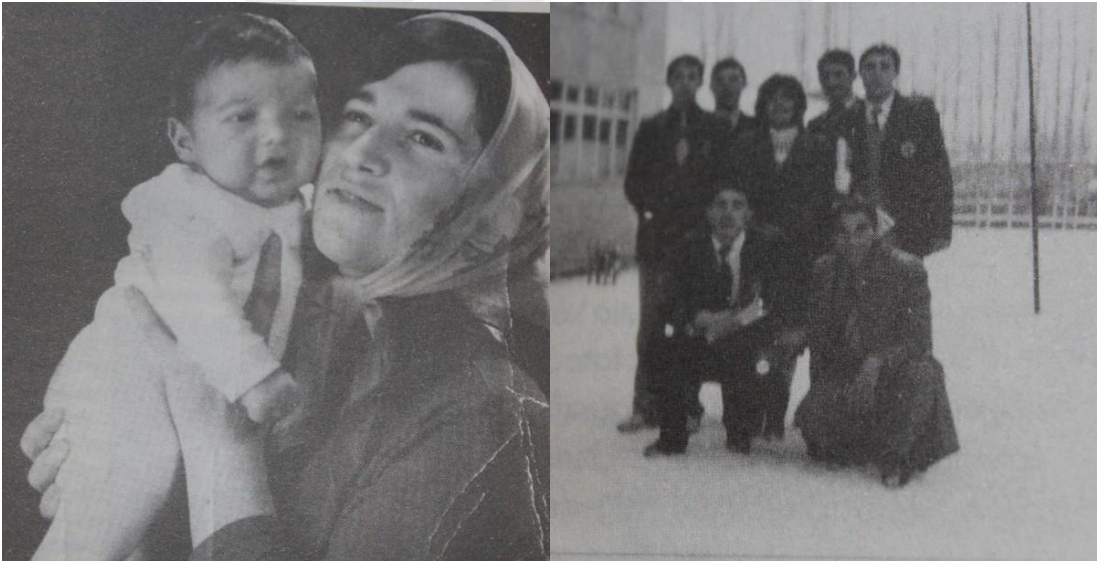
- SARI, Ahmet (2019). *Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır*. İstanbul: İz Yay.
- SARI, Ahmet (2020). *Başlangıcı Olmayan Bir Şeyin Sonu*. Ankara: Hece Yay.
- SAZYEK, Hakan (2020). *Roman Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Hece Yay.
- ŞAHİN, Veysel (2020). *Romanda Bakış Açısı ve Anlatıcı Düzlemi*. Ankara: Akçağ Yay.
- TEKİN, Mehmet (2019). *Roman Sanatı 1: Romanın Unsurları*. İstanbul: Ötüken Yay.
- TOSUN, Necip (2018). *Modern Öykü Kuramı*. Ankara: Hece Yay.
- TOSUNER, Necati (2007). “Çok Kısa Öykü İçin Çok Kısa Sözler”, *Hece Öykü-Öyküde Sözcük Ekonomisi: Kısa Kısa [Küçük] Öykü 2 Dosyası*, S. 20, s.112.
- UTKU, Ali (2014). “Ahmet Sarı’nın Yaşam Öyküsü”, *Mahalle Mektebi- Dosya: Ahmet Sarı*, S.17, s. 53-54, 71-72.
- YILMAZ, Nuri (2014). “Ahmet Sarı’nın Dostları”, *Mahalle Mektebi- Dosya: Ahmet Sarı*, S.17, s. 74.
- YUMUŞAK, Firdevs Canbaz (2013). “Kısa Kısa (Küçük) Öykünün Tanımı, İmkânları ve Sonuçları”, *Erdem Dergisi*, S.65, s. 2-3.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmet-sari> (06.10.2022, 21.30)
- <https://www.edebifikir.com/roportaj/ahmet-sari-ile-soylesi.html> (10.01.2023, 23.05)
- <https://www.youtube.com/watch?v=tnxISuEka30> (29.12.2022, 23.00)
- <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Y%C3%BBnus-suresi/1369/5-6-ayet-tefsiri>, (18.08.2022, 23.26.)
- <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4063/5-6-ayet-tefsiri>, (07.12.2021, 23.53)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/firavun>, (25.02.2023, 21.13)
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/put>, (27.12.2021, 00.31)
- <https://sozluk.gov.tr/>, (18.12.2021, 23.00)
- <https://sozluk.gov.tr/>, (26.05.2023, 00.39)
- <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2073/44-ayet-tefsiri>, (19.12.2021, 00.15)

AHMET SARI ALBÜMÜ

(Ahmet Sarı bebeklik ve çocukluk fotoğrafı)

(1. Fotoğraf Ahmet Sarı ve annesi Aynur Sarı, 2. Fotoğraf Ahmet Sarı ve lise arkadaşları)

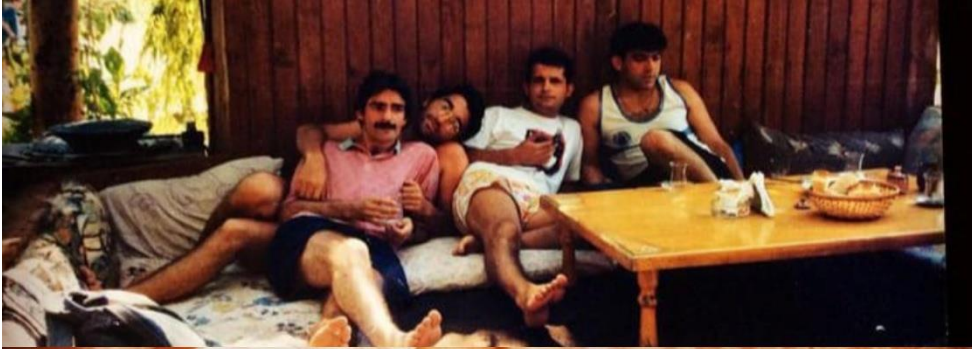
(1. Fotoğraf Ahmet Sarı ve okul arkadaşları, 2. Fotoğraf *Mahalle Mektebi* dergisi Ahmet Sarı röportajını yapan görüşmeci Cemile Yıldız Ercan)

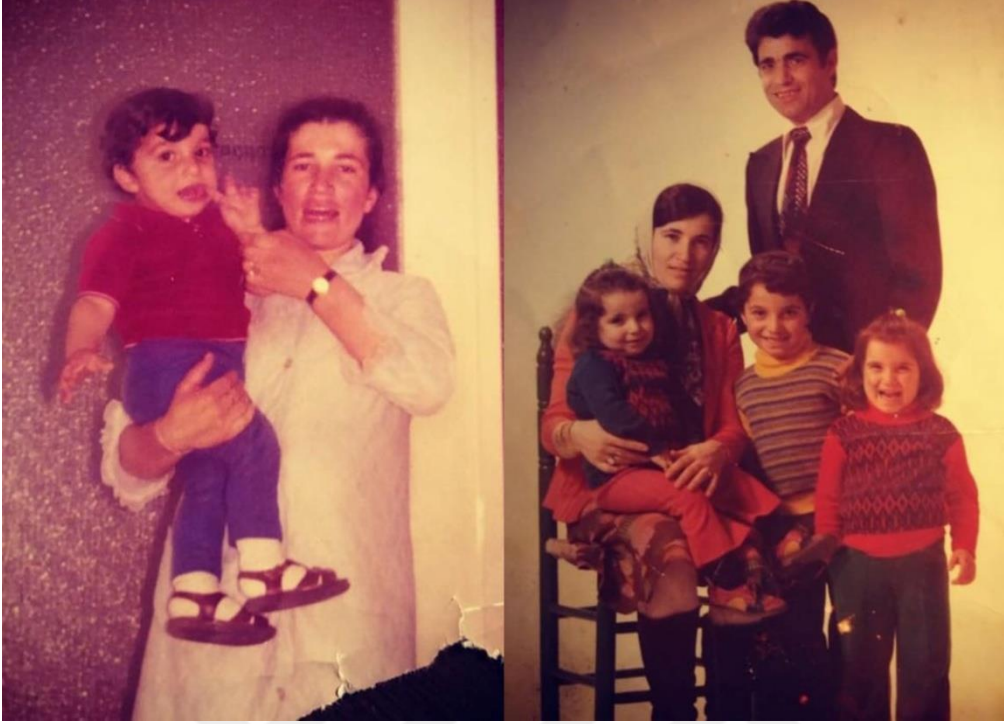
(Ahmet Sarı son dönem fotoğrafı ile çocukluk fotoğrafı)

(Ahmet Sarı, *Mahalle Mektebi* dergisi röportajından)

(1. Fotoğraf Ahmet Sarı ve arkadaşları, 2. Fotoğraf Ahmet Sarı ve babası Yılmaz Sarı)

(Ahmet Sarı, anne-babası ve kardeşleri)

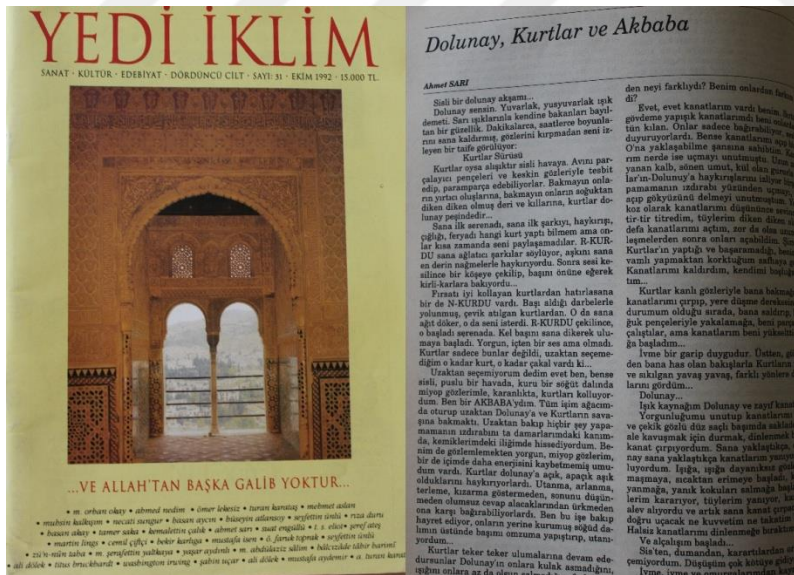

(Ahmet Sarı ilkokul arkadaşları ve annesi ile kardeşi)

14

(Ahmet Sarı çocukluk fotoğrafları)

14 Fotoğraflar Mahalle Mektebi dergisi Ahmet Sarı Özel Dosya 17. Sayısından ve Ahmet Sarı'nın şahsi instagram sayfasından alınmıştır.

Ahmet Sarı'nın yayımlanan ilk öyküsü "Dolunay, Kurtlar ve Akbaba", *Yedi İklim* dergisinin 31. sayısında 1992'de yayımlanmıştır.

EK

AHMET SARI İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN WHATS APP GÖRÜŞMELERİ

25 MAYIS 2021 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Merhabalar Ahmet Hoca'm. Ben Seçil Karatoy, Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Abdullah Harmancı'nın öğrencisiyim. Abdullah Hoca'm size yürüttüğümüz tez çalışmasından bahsetmiş ve size soru sorabilmem için izninizi istemişti. Ben de sürekli rahatsız etmemek adına soruların birikmesini bekliyordum ama şu anda tasnif aşamasında olduğum için birkaç soruyu sormam gerekiyor eğer izniniz olursa. Yeni Doğan adlı öykünüz hem Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır adlı kitapta hem de Annemi Bir Uğultuya Yasladılar adlı kitapta yer alıyor. Bunun nedenini basım hatası diye düşündüm ama yine de sormak istedim. Diğer bir sorum öykülerinizi tasnif ederken otobiyografik başlığı altında topladığım öyküler var. Kendi İsmine Bakma Hazzı, Sensizlik Sarhoşu, Obruk, Duvar, Hâlâ, Sol Elim, Ahmet Sarı, Yediği Dokuz Geçe, Bayan Korb ve Yalnızlık, Yaşmağında Kırmızı Kelebek Desenleri, Yılmaz Sarı'nın Tükenmez Kalem Biter Endişesi bunlar doğru mudur? Ya da bunlara ek olarak başka bir otobiyografik özellik taşıyan öykü var mıdır? Başka bir sorum da öykülerinizin bazıları bir isme ithaf edilmiş. Gülnihal, Asude Leyla, Asiye Ceylan bu isimlerin kimler olduğunu sormak istiyorum izninizle. Ahmet Karakuş'a olan bir öykü de var o da sizinle aynı üniversite görev alan bir akademisyen olduğunu düşünüyorum. Türkçe öğretimi merkezinde yanılmıyorsam. Teşekkür ederim. İyi günler dilerim.

-Seçil hanım merhaba. Çalışma konusu olarak bu garibi seçmenizden dolayı mutlu oldum. Var olasınız. Son sorudan başlayarak ilerleyeyim. Ahmet Karakuş dediğiniz gibi üniversitede dostumdur. Hikâye onun hayatından bir kesittir. En azından dua bölümü onundur. Elbette tahkiye o gerçekliği oldukça bulandırdı. Gülnihal Konyalı eşimdir. Asude Leyla kızımız. Asiye Ceylan kızkatdeşimdir ve o öykü de ondan mülhemdir. Başından geçmiştir. Otobiyografik öykülerde tespitiniz doğrudur. Bahsettiğiniz öyküler otobiyografik özellik içermektedir. “Yeni Doğan” öyküsü de teknik hatadan dolayı ilk kitapta yer alması gerekirken diğer öylü kitabında fazladan kalmıştır. Haklısınız.

-Esağfurullah hocam. Öykülerinizi okurken büyük bir zevk aldım, incelerken de öyle olacağına inanıyorum. Cevaplarınız için teşekkür ederim.

20 ARALIK 2021 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Saygıdeğer Ahmet Hoca'm merhabalar. Bildiğiniz üzere yüksek lisans tezimde öykülerinizi incelemeye devam ediyorum. Lakin aklıma takılan kısa birkaç soru var. Müsait bir zamanınızda size bu soruları sormak istiyorum.

-Elbette var olabilirsiniz. Ne zaman derseniz konuşmaya hazırım. Şifahi de olabilir. Elde metin olsun diyorsanız soruları yazıyla cevaplandırabilirim. Teşekkür ederim.

-Benim için hiç fark etmez. Sizin için hangisi kolay olacaksa öyle yapabiliriz. Ben teşekkür ederim.

22 ARALIK 2021 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-İyi akşamlar. Sormakta biraz geç kaldım kusura bakmayın. Yazılı olarak elimde kalırsa cevaplar sonra dönüp baktığımda benim için daha iyi olur diye düşündüm. İlk sorum şu bazı öykülerde "Tanrı" bazı öykülerde "Allah" sözcüklerini kullanmanızın belli bir nedeni var mı? Ben bunu Tanrı kelimesini kullanmanın yanlış olmadığını göstermek ve yaygınlaştırmak olarak değerlendim ama yine de merak ediyorum. İkinci sorun Kur'an ve Şarlo öyküsü. Ben bir çıkarımda buldum ama doğru mu düşündüm emin değilim açıkçası bazen bilmediğim ya da göremediğim bir şey mi var diye düşünüyorum. Üçüncü sorum Şulebaş öyküsü. Bu öyküyü aylardır okuyorum tam olarak mahiyetini anlayamadım. Bir de biyografi oluşturdum ama sizin eklemek istediğiniz ya da çıkarmak istediğiniz, bu bilgi doğru değil dediğiniz bir şey var ise onu düzeltmek istiyorum. O yüzden uygun bir vakitte onu word dosyası olarak göndermeyi düşünüyorum size.

-Seçil hanım soruları aldım. Bugün inşallah cevapları yetiştireceğim. Var olalım.

-Çok teşekkür ederim.

25 ARALIK 2021 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Birinci soru için cevabım. Elbette Allah'ın dinimizde hele de Kur'an'da geçtiği haliyle özel bir yeri olduğu malum. Tanrı'nın Allah ile anlam birlikteliği olan ve hikayeleri yazdığım sırada bilinçaltından birebir Allah anlamına denk düşen kullanımım yanında örneğin Kendi İmdadına Da Koşup Gelen Hızır'da budistlerin Buddhayı, tanrılarını depremden çıkarıp, kolunu ayağını düzeltip tekrar ona tanrı olarak tapındıklarını verdiğim anlam da var. Bana kalsa Allah'ın anlam derinliği tanrı ile doldurulamaz. Ama artık insanlar Allah'tan muratlarını tanrı sözcüğü ile de ikame edebiliyorlar. Kur'an ve Şarlo birebir yaşadığım bir hikayedir. Üniversite yıllarında duvarımda yer alan çerçevelendiğim Şarlo fotoğrafı vardı. Annem evi temizlemeye gelmiş, bitirdikten sonra da Narman'a memlekete geri dönecekken artık duvarımda istemediğim bu resmi ona vermiştim. Annem Şarlo'yu çıkarıp ona 'Allah'ın isimlerini asmak dilemişti. Dışarıda giderken başörtülü yaşlı annemin elinde Şarlo ile yürümesi bir dilemma gibi görünüyordu. Annemin Şarlo ile bir işi yoktu. Şarlo çöpe gidebilirdi. Ama onu o haliyle görenler ne sinemasever bir yaşlı teyze diye düşünmüştür. Şulebaş hikayesi de başörtüsünde iki geleneğe sahip olan dostların gündelik hayatta markalarla, modernizle kurdukları bağı ele alıyor. Modanın tesettürü de vurduğu bir zamanda selim olan sınırlarını biraz da esnetmiş gibi görünüyor. İnanan kızlar kendi insnçları doğrultusunda modayı inançlarına göre değiştirebiliyor, onu öyle idrak ediyorlar. Rodimood dediğimiz başörtüsü "Sıkmabaş" denilen başörtüsüne yakın duruyor ve iki dost sembolüyle aslında İslamın modern dönemde markalarla, zamane metaisıyla illiyeti ele alınıyor. Küçürek öyküde bu küçük epifanik an ancak bu kadar bir duygusallıkla verilebiliyor. Umarım cevaplayabilmiş, sizlere bir nebze olsun yardımcı olabilmişimdir. Kolaylıklar diliyorum.

-Anladım hocam çok ama çok teşekkür ederim. Bunları incelemelerime ekledikten sonra başka sorular da sorabilir miyim size? Biyografi dosyasını ne zaman göndermemi istersiniz?

-Gönderin lütfen hafta içi bakar sizleri bilgilendiririm.

-Tamamdır hocam yarın göndereyim inşallah şimdi şehir dışına geldik yanıma da bilgisayarımı almamıştım. Teşekkür ederim.

27 ARALIK 2021 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Merhabalar hocam. Biyografi dosyasını gönderdim şimdi size. Geç oldu biraz kusura bakmayın.

4 EYLÜL 2022 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Seçil hanım merhaba. Sinop'ta tatildeyim. Öykülerin bendeki oluş ve gelişme biçimlerini, neyi konu edindiklerini buradan yazmaya çalışacağım. Gölün Gözü:

Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Almsn Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdiğim aynı bölümde yüksek lisansa başladığım yıllardı. Doksanlı yılların ortası. Hayrettin Orhanoğlu ile tanışmış, o, Ali Aycil, Ali Utku ve Ahmet Bozkurt ile Erzincan menşeli TAŞRA dergisini çıkarmaya karar vermiştik. O dönemlerde daha üniversitede öğrencilik yıllarımda öykülerim, denemelerim Yedi İklim'de, Dergâh'ta çıkmıştı. Mustafa Kutlu'ya bol metaforlu, konusu selim zemin olan bize, doğu düşüncesi temalı bir öykü göndermeye niyetlenmişim. Yeni Şafak gazetesinin ilk çıktığı ve Saffet'ut Tefasir'i yayınladığı zamanlarda o kitabı okuyup, Kitabı okurken de hoşuma giden İslam Tarihi ile ilgili, İslam hukuku ve Yaşantısına ilişkin yerleri öyküme taşımıştım. Fragmenter bir dil ama zemin selim olana ait bir dil olacaktı. Gölün Gözü böyle oluştu. Rahmetli Hayrettin Orhanoğlu bize, doğuya, tasavvufa ve İslam'a ait dile çok değer verdiğinden Taşra'nın ilk sayısına ısrarla öyküyü isteyince ona verdim. Orada da yayımlandı.

-Merhabalar hocam. Anlıyorum, çok teşekkür ederim. Bu bilgilere göre ben de incelememi yeniden düzenleyeceğim. İyi tatiller.

5 EYLÜL 2022 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

- "Sen misin Anne" Almanya'da Benrath'da ilkokulda Ülkü adlı bir arkadaşın bıçaklandığı haberi bilinçaltında yerini korumuş olmalı. Annem ve babam fabrikalarda yoğun bir şekilde çalıştığından onları görememenin boşluğu da bir yanda yerini almış olmalı. Öykünün akışı bir karabasan olarak belirdi. Aynen başından sonuna yıllarca unutamadığım bir karabasan olarak. Almanların Türk işçilerine tahsis ettiği gettolarda (Posener Caddesi 15 numara) evlerde balkon yer almaz, herkes çamaşırlarını çatılara, çamaşırlıklara asardı. İyi annenin oraya gitmesi ve kötü annenin bir "Doppelgaenger" olarak belirip alt katlardan belirmesi ikiz ruh, eş ruh, eş beden kavramı üzerine ta o zamanlarda düşündüğümü gösteriyor. Öykünün sonunda elbette Sema adlı komşumuzla kapıda beliren anne öz annem değil, ayaklarını gösterme durumu da üç harflilerin ayaklarının ters olmasına refere ediyor. Annem olup olmadığını o vesileyle kontrol etmeye çalışıyorum. Ama anne buna izin vermiyor. "Bir Gün Belki Bir Günden Daha Az" öykünün başlığı Kur'an'a referansla başlıyor. Oradan alınma. Allah'ın kullarına dünyada ne kadar kaldıklarını sorması üzerine ervah, ruhlar "Bir Gün ya da Bir Günden Daha Az" diyorlar (Müminun Suresi 113. Ayet)

Konusu ise hele de son öykü kitabımda yeni bir yazı biçimi olarak seçtiğim, abartmadan ama tadında fantastik dokunuşlarla bir öykü teması şekillendirmeye dönük bir çabayı gösteriyor. Peygamberlik mesleği olan çobanlık, akan bir nehirde abdest alma bir zaman kayması ile apayrı bir mekâna sürüklüyor başkarakterimizi. Tayyî mekân gerçekleştiren başkarakter yine başka bir ırmağın eteğini kendine yeni bir yaşama alanı seçiyor. Orada da çok güzel, farklı bir hayatı oluyor. Başkarakterin çobanlık yaparken derin düşüncelerinde bu iki yaşantıdan hangisini seçeceğini dikemması veriliyor öyküde. Tayyî mekân her zaman olmayacağına göre hangi yaşam öykünün akışında başkarakterin arzu edeceği, seçeceği yaşam olacak? Öykü bu belirsizlikte bırakılıyor. Öykü başlığı ile bağlantılı olarak da , "ne kadar yaşasak, ne kadar farklı yaşadık da yaşayalım insanlık tarihinin tüm süresi bizler için Allah indinde bir gün ya da bir günden daha az bir vakit olarak ortadadır" vurgusunu içeriyor.

"Uygunun Somsıcak Anayurdu" ise evet otobiyografik. Akademisyen olduğumdan, yüksek lisans, doktora derken çok geç askere gittim. Otuz beşimdeydim. Altı ay askerliğim oldu. Bir ay Acemi birliğimi Kütahya'da, geri kalan beş ayı da Etimesgut'ta yaptım. Öyküde dillendirilen çok çavuşun gelmedi gereken

zamsında bir yere az çabuşun gitmesi iş yükü anlamına geliyor. Ben de dört çavuşun yapması gereken işi yapıyordum. Aşırı iş yükü ve uyku mahmurluğundan askerlerin mental yorgunluğunu, maddi manevi yorgunluğunu biraz da abartarak sunmak diledim. O uyku mahmurluğunda her şeyin otomatikleştiğini, isimlerin bile gerçekmolmadığını, dalgınlıkla isimlerin karıştığını vermek istedim.

-Çok çok teşekkür ediyorum. Sağ olun. İyi günler diliyorum.

16 ARALIK 2022 TARİHLİ GÖRÜŞME

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

-Merhabalar Ahmet Hoca'm. Tezimin son bölümüne gelmiş bulunmaktayım. Bu kısımda etkilendiğini yazar ve bu etkilenme örneklerini yazıyorum. Thomas Mann, Kafka ve Bernhard'dan bahsettim. Bu isimlerin dışında Sezai Karakoç olduğunu da düşünüyorum. Yanılıyor muyum? Sizin eklemek istediğiniz yazarlar var mı? Teşekkür ederim.

-Doğru tespitler. Alman edebiyatından Georg Büchner, Robert Musil, Hermann Broch; Türk edebiyatından Ahmet Hamdi Tanpınar, Yusuf Atılgan sevdiğim yazarlardan. Var olasıdır. Çok sevindim.

-Çok teşekkür ederim hocam. En kısa zamanda bitirip sizlere sunmak niyetindeyim.

-Ben teşekkür ederim. Var olasıdır.

-Rica ederim.

AHMET SARI İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN E-MAIL GÖRÜŞMELERİ

Görüşen: Seçil Karatoy Küçükceran

14 ARALIK 2022 TARİHLİ GÖRÜŞME

İncelemekte zorlandığım öykü isimlerini Ahmet Sarı'ya E-mail üzerinden gönderdim. Ahmet Sarı yukarıda görüldüğü üzere whats app üzerinden bu öykülere açıklık getirdi.

